

**BERETNING AFGIVET AF
SKATTEFRADRAGSSAGSKOMMISSIONEN**

DEL II – REDEGØRELSE FOR DET FAKTISKE BEGIVENHEDSFORLØB

**BERETNING AFGIVET AF
SKATTEFRADRAGSSAGSKOMMISSIONEN**

DEL II – REDEGØRELSE FOR DET FAKTISKE BEGIVENHEDSFORLØB

Publikationen kan bestilles
via Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk)
eller hos
Schultz Distribution
Herstedvang 12
2620 Albertslund
Telefon: 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
schultz@schultz.dk

ISBN: 87-91851-13-0
ISBN: 87-91851-14-9 (internet)
Tryk: Schultz Grafisk
Pris: Kr. 1000 pr. sæt inkl. moms

Del II: Redegørelse for det samlede begivenhedsforløb

Indledning	11
-------------------	----

Personoversigt	13
-----------------------	----

Kapitel 8

Perioden fra august 2000 frem til fremsættelsen af lovforslag L 61 den 24. oktober 2001

1.	Perioden fra august til november 2000	25
1.1.	TDC's henvendelse af 18. august 2000 til Selskabsrevisionsafdelingen	25
1.2.	Selskabsrevisionsafdelingens svar af 31. august 2000	30
1.3.	Selskabsrevisionsafdelingens interne notat af 8. september 2000	32
1.4.	Kontakter mellem Selskabsrevisionsafdelingen og Told- og Skattestyrelsens Selskabsbeskatningskontor	38
1.5.	Møde med PricewaterhouseCoopers den 13. september 2000	45
1.6.	Selskabsrevisionsafdelingens notat af 20. september 2000	50
1.7.	Selskabsrevisionsafdelingens anmodning til PricewaterhouseCoopers om yderligere oplysninger	56
1.8.	PricewaterhouseCoopers' brev af 9. oktober 2000	63
1.9.	Selskabsrevisionsafdelingens notater af 16. oktober 2000	65
1.9.1.	Første del vedrørende CFC-beskatning	65
1.9.2.	Anden del vedrørende ligningslovens § 5 H	77
1.10.	Selskabsbeskatningskontorets interne notat af 13. november 2000	90
1.11.	Selskabsrevisionsafdelingens svar af 14. november 2000 til PricewaterhouseCoopers	96
2.	Perioden fra 27. november 2000 til april 2001	100
2.1.	Anmodning af 27. november 2000 fra PricewaterhouseCoopers i sag nr. 2	100
2.2.	Dialoggruppens første møde den 8. december 2000	101
2.3.	Møder i lovgruppen vedrørende international beskatning og dialoggruppen i december 2000	103
2.4.	Selskabsbeskatningsafdelingens brev og notat af 2. januar 2001	105

2.5.	Skatteministeriets svar af 23. januar 2001 til Told- og Skattestyrelsen	122
2.6.	Selskabsbeskatningsafdelingens notat af 1. februar 2001	130
2.7.	Forløbet i februar 2001	134
2.8.	Ligningsrådets møde den 20. marts 2001 (sag nr. 2)	138
2.9.	Skatteministeriets notat af 26. marts 2001	148
2.10.	Udkast til nye CFC-regler, marts 2001	154
2.11.	Møde i lovgruppen om international beskatning den 4. april 2001	156
2.12.	Ivar Nordlands notat af 13. april 2001 om revurdering af principperne for sambeskatning af underskud fra udenlandske selskaber	159
2.13.	Told- og Skattestyrelsens notat af 20. april 2001 vedrørende ligningslovens § 5 H	167
2.14.	Møde i lovgruppen om international beskatning den 23. april 2001	171
3.	Perioden fra maj til august 2001	180
3.1.	Bidrag til lovprogram for folketingsåret 2001/2002	180
3.2.	Ligningsrådets møde den 22. maj 2001 (sag nr. 2)	181
3.3.	Revideret udkast til forslag om CFC-beskatning, maj 2001	191
3.4.	Udkast til lovforslag, juni 2001	199
3.5.	Ligningsrådets møde den 19. juni 2001 (sag nr. 2)	200
3.6.	Møde i lovgruppen om international beskatning den 20. juni 2001	203
3.7.	Lovudkast (L 61) af 23. juni 2001	205
3.8.	Dialoggruppemøde den 20. august 2001	215
3.9.	Indsigelser fra erhvervslivet vedrørende CFC-forslaget	218
4.	Perioden fra september til oktober 2001	219
4.1.	TDC's anmodning af 5. september 2001 om bindende forhåndsbesked	219
4.2.	Sagsbehandlingen (TDC's anmodning af 5. september 2001)	225
4.3.	Selskabsrevisionsafdelingens notater af 11. september 2001	229
4.4.	Møde i lovgruppen vedrørende international beskatning den 12. september 2001	245
4.5.	Undersøgelseskommissionens forespørgsel til Finansministeriet	251
4.6.	Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 14. september 2001	253

4.7.	Ligningsrådets behandling af TDC's anmodning af 5. september 2001	255
4.8.	Forelæggelse for skatteministeren af 21. september 2001 (lovforslag L 61)	262
4.9.	Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 28. september 2001	264
5.	Perioden fra oktober til november 2001	279
5.1.	Fremsættelse af lovforslag L 61, oktober 2001	279
5.2.	Materiale til møde i dialoggruppen den 9. november 2001	287

Kapitel 9

Perioden fra november 2001 (L 61 falder bort ved Folketingsvalget) til fremsættelse af L 99 i februar 2002

1.	Folketingsvalg, lovprogram for en ny regering, november/december 2001	291
1.1.	Overvejelser vedrørende nyt lovprogram	291
1.1.1.	Peter Lofts håndskrevne notater	291
1.1.2.	Notater af 15. november 2001	293
1.1.3.	"Uddybning fra Ivar"	296
1.2.	TDCs henvendelse til ToldSkat i november 2001	306
1.3.	Svend Erik Hovmands tiltræden som skatteminister den 27. november 2001	307
1.4.	Skattestoppet	308
1.4.1.	Skatteministeriets notat af 14. december 2001	316
1.4.2.	Notat af 25. januar 2002, udarbejdet af Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet	318
1.4.3.	Skatteministeriets notat af 8. marts 2002 og det senere forløb	326
1.5.	Dansk Industris brev af 3. december 2001 til skatteminister Svend Erik Hovmand	328
1.6.	Strukturændringsforslaget – december 2001	330
1.7.	Notat til skatteministeren af 17. december 2001 i anledning af Dansk Industris henvendelse	334
1.8.	Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC i december 2001	339
2.	Perioden januar/februar 2002	347
2.1.	Materiale til møde i dialoggruppen i februar 2002	347
2.2.	Udkast til lovforslag om ændring af selskabsskatteoven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning)	350

2.2.1.	Oversigt af 23. januar 2002 over ”forslag indeholdt i forslaget til strukturændringer”	355
2.2.2.	Told- og Skattestyrelsens bemærkninger til udkast til L 99	355
2.2.3.	Oplæg af 25. januar 2002 til skatteministeren	356
2.3.	Telefax af 25. januar 2002 fra advokat Ove Lykke Zeimer, PricewaterhouseCoopers, til Skatteministeriet	357
2.4.	Værdiansættelsesrapport af 1. februar 2002	367
2.5.	Fremsættelse af lovforslag L 99 i februar 2002	367

Kapitel 10

Perioden fra februar 2002 til juni 2003

1.	Perioden fra fremsættelsen af lovforslag L 99 til maj 2002	371
1.1.	Forelæggelse af 21. februar 2002 til skatteministeren med briefing til 1. behandling af lovforslag L 99	371
1.2.	Møde i dialoggruppen den 25. februar 2002	377
1.3.	Spørgsmål 36 til L 99 og skatteministerens svar af 29. april 2002	378
1.4.	Betænkning og hørings svar til lovforslag L 99	381
2.	Perioden fra maj 2002 til 7. februar 2003	382
2.1.	TDC's anmodning om bindende forhåndsbesked af 28. maj 2002	382
2.2.	Den indledende sagsbehandling i efteråret 2002	393
2.3.	Møde den 25. september 2002 mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC	395
2.4.	Erhvervsbeskatningskontorets forespørgsel til Selskabsomstruktureringkontoret af 10. oktober 2002	402
2.5.	Told- og Skattestyrelsens henvendelse af 30. oktober 2002 til Skatteministeriet	404
2.6.	Selskabsomstruktureringkontorets notat af 7. november 2002	406
2.7.	Erhvervsbeskatningskontorets brev af 28. november 2002 til TDC og TDC's svar af 7. januar 2003	418
2.8.	Dialoggruppens møde i februar 2003	420
2.9.	Christian Homilius' notat af 23. januar 2003	421
3.	Perioden fra 7. februar 2003 til juni 2003	429
3.1.	Møde den 7. februar 2003 mellem skatteminister Svend Erik Hovmand og ledelsen i Told- og Skattestyrelsen	429

3.2.	Undersøgelseskommissionens undersøgelser vedrørende baggrunden for mødet den 7. februar 2003	441
3.3.	Internt møde i Told- og Skattestyrelsen om TDC's anmodning den 17. februar 2003	444
3.4.	Notat af 18. februar 2003 om TDC Schwitterland	445
3.5.	Selskabsrevisionens udtalelse af 19. februar 2003	452
3.6.	Møde i lovgruppen om internationale skatteforhold den 24. februar 2003	465
3.7.	Forelæggelse af 17. marts 2003 vedrørende projektgruppe – ny lov om sambeskatning	470
3.8.	Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 24. marts 2003	474
3.9.	Forelæggelse af 28. marts 2003 vedrørende projekt om grænseoverskridende frivillig sambeskatning	478
3.10.	Behandlingen af TDS's anmodning i april 2003	480
3.11.	Selskabsomstruktureringsskontorets notat af 29. april 2003	481
3.12.	Told- og Skattestyrelsens notater af 30. april og 9. maj 2003 vedrørende telefonsamtaler med TDC's advokat	483
3.13.	Selskabsomstruktureringsskontorets notat af 20. maj 2003 vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6	485
3.14.	TDC ønsker møde med Ligningsrådets formand	486
3.15.	Notat om problemer i den nuværende sambeskatning – maj 2003	490

Kapitel 11

Perioden juni til november 2003

1.	Perioden fra juni til den 19. august 2003 (Ligningsrådets afgørelse vedrørende TDC)	495
1.1.	Forelæggelse for departementschef den 11. juni 2003 vedrørende de manglende stramninger af den frivillige sambeskatning	495
1.2.	Notat af 15. juni 2003 fra International ekspert om optioner for politisk håndtering af TDC-sagen	506
1.3.	Forelæggelse af 16. juni 2003 om Ligningsrådets kommende afgørelse vedrørende TDC	514
1.4.	Notat af 18. juni 2003 om håndtering af TDC-sagen	519
1.5.	Ligningsrådets møde den 17. juni 2003	524
1.6.	Besvarelse af Christen Ambys forespørgsel i Ligningsrådet	526

1.7.	Oplæg til Økonomiudvalg/Styregruppe den 20. juni 2003 og lovudkast af 25. juni 2003	527
1.8.	Nyt udkast til bindende forhåndsbesked vedrørende TDC	528
1.9.	Dagsorden til Ligningsrådets møde den 19. august 2003 – TDC	530
1.10.	Forelæggelse for skatteministeren af 5. august 2003 vedrørende TDC-sagen	531
1.11.	Notat af 11. august 2003 til departementschefen fra Told- og Skattestyrelsen vedrørende TDC-sagen	532
1.12.	Oplæg af 12. august 2003 fra Skatteministeriet og Finansministeriet til Økonomiudvalg/Styregruppe	537
1.13.	TDC's advokat kommenterer 13. august 2003 udkast til bindende forhåndsbesked	538
1.14.	Statsministeriets notat af 13. august 2003 om TDC-sagen	538
1.15.	Skatteministeriets notat af 18. august 2003 vedrørende ikrafttrædelse af reglerne i lovforslag L 27 og kontakten til Justitsministeriet herom	541
1.16.	Ligningsrådets behandling af TDC's anmodning den 19. august 2003	544
2.	Perioden fra 19. august 2003 til fremsættelsen af lovforslag L 27 den 9. oktober 2003	558
2.1.	Det videre arbejde i Told- og Skattestyrelsen	558
2.2.	Notater og lovudkast i august/september 2003	559
2.3.	Fremsættelse af lovforslag L 27	561
3.	Perioden fra fremsættelsen af lovforslag L 27 til november 2003	564
3.1.	Told- og Skattestyrelsen arbejder videre med værdiansættelsen	564
3.2.	Folketingsspørgsmål S 653-S 656 af 12. november 2003	565
3.3.	Folketingsspørgsmål S 703 og S 704 af 14. november 2003	567
3.4.	Selskabsrevisionens forelæggelse til departementschefen af 15. november 2003	568
3.5.	Telefonsamtaler mellem Henning Dyremose og Svend Erik Hovmand i november 2003	594
3.6.	Skatteministeriets udkast til besvarelse af S 703 og S 704	599
3.7.	Forelæggelse af 17. november 2003 til skatteministeren med udkast til svar til Statsministeriet	605
3.8.	Skatteministeriets udkast til svar på S 703 og S 704, som de er afleveret til Statsministeriet	619
3.9.	Statsministeriets interne notater af 17. og 18. november 2003	623

3.10.	Møde mellem embedsmænd i Skatteministeriet og Statsministeriet den 18. november 2003	625
3.11.	Statsministeriets udkast til statsministerens besvarelse af S 703 og S 704	630
3.12.	Statsministerens besvarelse til Folketinget af S 703 og S 704 den 19. november 2003	650
3.13.	Skatteministeriets udkast til svar på spørgsmål 2 – L 27	654
3.14.	Selskabsrevisionens notat af 24. november 2003 til Palle Graff	656
3.15.	Selskabsrevisionens udkast af 26. november 2003 til ny forelæggelse for departementschefen	662
3.16.	Telefax af 26. november 2003 fra Palle Graff til Peter Loft	666
3.17.	Selskabsrevisionens sammenlignende notat af 26. november 2003 til Ole Kjær	667
3.18.	Selskabsrevisionens forelæggelse for departementschefen af 27. november 2003	672
3.19.	Det videre forløb fra 27. november 2003	682

Del II

Redegørelse for det samlede begivenhedsforløb

I det følgende beskrives det hændelsesforløb, som har været genstand for kommissionens undersøgelse. Sagsfremstillingen er baseret på uddrag af de modtagne dokumenter, suppleret med uddrag af de afgivne forklaringer. Beskrivelsen er i videst muligt omfang opstillet kronologisk.

De involverede nuværende og forhenværende embedsmænd og ministre er som hovedregel angivet med deres fulde navn uden titel eller stillingsbetegnelse. Disse personers stilling eller funktion i forbindelse med det undersøgte begivenhedsforløb fremgår af personoversigten, der findes straks nedenfor. Personer, hvis forhold ikke har været genstand for undersøgelse, er som hovedregel anført med stillingsbetegnelse og navn. Der er i beskrivelsen anvendt de betegnelser for de involverede myndigheder, som de havde på det pågældende tidspunkt, selvom dette senere er ændret. Der henvises herom i øvrigt til beskrivelsen af myndighedsstrukturen inden for Skatteministeriets område ovenfor i kapitel 4. Tele Danmark A/S, der under forløbet ændrede navn til TDC A/S, er dog generelt – ud over ved citeringer – benævnt TDC.

I forbindelse med hvert enkelt dokumentuddrag eller omtale i øvrigt af en begivenhed er gengivet de uddrag af afgivne forklaringer, som kommissionen har lagt vægt på, mens øvrige forklaringer alene optræder i form af en sidetalshenvisning til protokollen. Kantede parenteser er kommissionens tilføjelser, som er anført for at lette læsningen af gengivelserne. I forbindelse med citater fra dokumenter er kommissionens interne bilagsnummer for det pågældende dokument anført. Dokumenterne er ikke optaget som bilag til beretningen. Ved referater af forklaringer er der henvist til det sidetal i den samlede protokol fra afhøringerne, hvor forklaringen findes. Den samlede protokol er optaget som beretningens bind 3 og 4.

Personoversigt

I denne oversigt angives i alfabetisk rækkefølge navnene på de personer, der er omtalt i redegørelsen nedenfor i kapitel 8-11, og som har afgivet forklaring for kommissionen, med angivelse af deres stillingsbetegnelse på det tidspunkt, hvor de afgav forklaring for kommissionen, samt deres uddannelsesmæssige baggrund og tidligere ansættelsesforhold. De personer, der nævnes i redegørelsen nedenfor, og som ikke har afgivet forklaring for kommissionen, er i redegørelsen angivet med navn og stillingsbetegnelse.

<i>Navn</i>	<i>Stillingsbetegnelse mv.</i>
Christen Amby	Rådgivende skatterevisor. Cand.polit. 1970-1991 ansat ved skattemyndighederne. Medlem af dialoggruppen. Medlem af Ligningsrådet fra 1. juli 1992.
Hans Kristian Andersen	Fagchef i Skatteministeriets departement. Cand.polit. Ansat i Skatteministeriets departement i 1973. I 2000/2001 kontorchef i 13. kontor (skat-teberegning og opkrævning af personskat). Tilforordnet i Ligningsrådet fra januar 1995 til 18. september 2001.
Jørgen Andersen	Fuldmægtig i ToldSkat Østjylland. Cand.jur. Ansat i Told og Skat i 1997. Fra 1. august 1998 til 1. marts 2003 ansat i Selskabsrevisionen i Århus, og herefter ved Told- og Skatteregion Østjylland.
Katrine Bredsdorff Bargisen (tidl. Pedersen)	Specialkonsulent i Told- og Skattestyrelsen. Cand.jur. Ansat i Told- og Skattestyrelsen i 1998. Fra 1. juni 2001 til 1. november 2004 ansat i Skatteministeriets departement som fuldmægtig i 14. kontor (erhvervsbeskatning) og efter omorganiseringen i marts 2003 i område SkatErhverv. Speci-

Personoversigt

	alkonsulent omkring 1. januar 2004. Fra 1. november 2004 ansat i Told- og Skattestyrelsen, Direktionssekretariatet.
Nils Bernstein	Departementschef i Statsministeriet. Cand.polit. Udnævnt som departementschef i 1984 og som departementschef i Statsministeriet fra 1996. 2005 udnævnt som direktør i Danmarks Nationalbank.
Sune Hein Bertelsen	Fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen. Cand.jur. Ansat 1. juli 2000 ved Told- og Skatteregion Hvidovre og fra 15. december 2000 i Told- og Skattestyrelsen som fuldmægtig i Selskabsbeskatningsafdelingen.
Otto Brøns-Petersen	Skatteøkonomisk direktør i Skatteministeriets departement fra marts 2003. Cand. polit. I perioden 1999-2003 kontorchef i 9. kontor, hvis ansvarsområde var generel skattepolitik og økonomisk politik. Deltager i lovgruppen om erhvervsbeskatning og lovgruppen om international beskatning.
Benjamin Bødtker	Fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen. Cand.jur. Ansat i 1985 i Landsskatteretten. Fuldmægtig i Erhvervsbeskatningskontoret i Retsafdelingen fra 1992.
Jan Børjesson	Advokat i firmaet KromannReumert med speciale i selskabsret og skatteret. Medlem af dialoggruppen.
Helle Hove Christensen	Fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen. Cand.jur. Ansat ved ToldSkat i Svendborg fra 1986. Fra den 1. september 1998 ansat ved Selskabsrevisionen i København. I en periode fra 1. juni 2000 til 1. april 2001 tilknyttet Selskabsbeskatningskontoret. Fra 1. april 2001 til december 2004 i Selskabsrevisionen.

Poul Christensen	Chefkonsulent i Skatteministeriets departement. Cand.polit. Ansat i Skatteministeriets departement i 1977. I 1999-2003 konsulent i departementets 7. kontor. Herefter chefkonsulent i område SkatErhverv.
Jens Drejer	Lovdirektør i Skatteministeriets departement. Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement i 1970. Fra 1999 til 2003 afdelingschef for skatte-lovafdelingen, og fra marts 2003 lovdirektør.
Henning Dyremose	Adm. direktør og koncernchef i TDC.
Jørgen Egelund	Kontorchef i Told- og Skattestyrelsen. Kontorchef i Retsafdelingen fra dennes etablering i 1998. Fra april 2004 ansat i Selskabsrevisionen. Deltager i lovgruppen om international beskatning,
Palle Graff	Afdelingschef for ToldSkat, Selskabsrevisionen. Cand.polit. Ansat ved skattemyndighederne fra 1971, herunder fra 1990 som afdelingschef i Told- og Skattestyrelsen. Fra foråret 1998 afdelingschef for den nyoprettede Selskabsrevisionsafdeling, i dag Selskabsrevisionen. Sygemeldt fra 12. maj til 15. oktober 2001, i hvilken periode kontorchef Annette Olesen fungerede som afdelingschef.
Hanne Søgaard Hansen	Direktør for skatteafdelingen i revisionselskabet Grant Thornton. Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement fra den 1. marts 1980 til den 1. marts 1996, herunder fra den 1. marts 1992 som afdelingschef. Fra den 1. marts 1996 afdelingschef i Told- og Skattestyrelsen. Fra 15. september 1999 ansat hos revisionsfirmaet Grant Thornton.
Merete Helle Hansen	Specialkonsulent i Skatteministeriets departement.

Personoversigt

	<p>Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement fra den 1. marts 1986, herunder fra 1997 til 2002 tilknyttet departementets 12. kontor, hvis hovedområde var person- og pensionsbeskatning. Fra den 1. oktober 2002 ansat i Told- og Skattestyrelsen i Selskabsomstruktureringskontoret som specialkonsulent. Fra den 1. juni 2004 igen ansat i Skatteministeriets departement.</p>
Ove Lykke Hindhede (tidl. Zeimer)	Advokat hos PricewaterhouseCoopers.
Susanne Hjernøe	<p>Fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen, Selskabsrevisionen, Sekretariatet.</p> <p>Cand.jur. Ansat i det daværende Statsskattedirektorat i februar 1987. Fra 1998 ansat i Told- og Skattestyrelsen.</p> <p>Barselsorlov fra medio januar 1999 til 30. september 1999, hvor hun kom til Selskabsbeskatningsafdelingen i en stabsfunktion direkte under afdelingschef Hans Jørgen Mortensen, senere Preben Underbjerg Poulsen.</p> <p>Fra 1. november 2001 ansat i Retsafdelingen i en lovkoordinerende funktion. Barselsorlov fra den 20. december 2002 til den 20. september 2003. Herefter ansat i en stabsfunktion direkte under underdirektør Flemming Paludan.</p>
Christian Homilius	<p>Fuldmægtig ved ToldSkat, Århus.</p> <p>Cand. jur. Ansat i Told- og Skattestyrelsen i 1987. I perioden 1999 til 2003 ansat i lovafdelingen ved ToldSkat i Århus.</p>
Svend Erik Hovmand	MF (V). Skatteminister fra 27. november 2001 til den 2. august 2004.
Jan Steen Jensen	Kontorchef i Told- og Skattestyrelsen, Direktionssekretariatet.

	Cand.polit. Ansat i Skatteministeriets departement i 1971. Fra 1. januar 1990 ansat i Told- og Skattestyrelsen.
Niels Josephsen	Jurist hos revisionsfirmaet Ernst & Young.
Per Bach Jørgensen	Fagchef i Skatteministeriets departement. Cand.polit. Ansat i departementets økonomisk/statistisk afdeling i 1982. Fra 1999 til marts 2003 afdelingchef i skattepolitisk afdeling.
Karin Kirchoff	Kontorchef i ToldSkat, Selskabsrevisionen, København 3. Cand.jur. Ansat i Told- og Skattestyrelsen fra den 1. november 1998. Tidligere ansat ved Kolding kommunes skatteforvaltning. I en periode deltager i lovgruppen om international beskatning.
Ole Kjær	Told og skattedirektør. Cand.polit. Ansat i Statsskattedirektoratet i 1976. I 1982 ligningschef, i 1990 afdelingschef og i marts 1996 vicedirektør i Told- og Skattestyrelsen. Fungerende told- og skattedirektør fra den 8. marts 2001 og udnævnt den 1. juni 2001.
Susanne Kjær	Advokat og Tax Partner i KPMG. Ansat i Told- og Skattestyrelsen, Selskabsbeskatningskontoret som specialkonsulent fra den 1. januar 1990 til den 31. december 2000, herefter ansat i KPMG.
Niels Kristensen	Kontorchef i Told- og Skattestyrelsen, Selskabsomstruktureringskontoret (tidligere Selskabsbeskatningskontoret) fra 1. januar 1998. Cand.jur. Ansat i skattemyndighederne fra 1972. Deltager i lovgruppen om erhvervsbeskatning og i lovgruppen om international beskatning,
Preben Kristiansen	Vicedirektør i Told- og Skattestyrelsen.

Personoversigt

	<p>Uddannet i Toldvæsnet, ansat i Told- og Skattestyrelsen i forbindelse med fusionen i 1990. Fra 1990 til 1993 kontorchef for budgetkontoret, og fra 1993 til 1996 afdelingschef for edb-afdelingen. Fra 1996 vicedirektør med ansvar for drift, økonomi og edb.</p>
Annette Liboriussen	<p>Fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen, Selskabsrevisionen i Århus. Cand.merc.jur. Ansat i Told- og Skattestyrelsen den 1. august 1998. Barselsorlov fra den 20. oktober 2000 til september 2001.</p>
Peter Loft	<p>Departementschef i Skatteministeriet. Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement i august 1980. Departementschef samme sted fra den 1. oktober 1993.</p>
Kim Lohse	<p>Kontorchef i Told- og Skattestyrelsen, Erhvervsbeskatningskontoret. Cand.jur. Ansat 1973 i Statens Ligningsdirektorat, kontorchef i 1983 og fra 1994 kontorchef i Erhvervsbeskatningskontoret. Deltager i lovgruppen om erhvervsbeskatning.</p>
Kaj-Henrik Ludolph	<p>Kontorchef i Skatteministeriets departement med særligt ansvar for skatte- og afgiftsadministration. Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement i 1973. I perioden fra 1997 til 2003 kontorchef i 14. kontor (erhvervsbeskatning). Deltager i lovgruppen om erhvervsbeskatning.</p>
Susse Meulengracht	<p>Fiskalattaché. Cand.jur. Ansat i Told- og Skattestyrelsen den 1. september 1994. Fuldmægtig i Selskabsbeskatningskontoret fra 1. december 1999 til den 1. november 2001. Herefter udstationeret som fiskalattaché i Bruxelles.</p>

- René Mikkelsen
Kommitteret i Skatteministeriets departement.
Cand.jur. Tidligere direktør i Told- og Skattestyrelsen. Kommitteret i Skatteministeriet fra 1995.
- Hans Jørgen Mortensen
Fagchef ved Told- og Skatteregion Østjylland.
Cand.jur. Ansat i 1975 i Statsskattedirektoratet. I 1985 kontorchef samme sted og i 1993 regionschef ved ToldSkat Viborg. Fra den 1. april 1998 til den 1. november 2000 afdelingschef i Selskabsbeskatningsafdelingen. Herefter på ny regionschef ved ToldSkat, Viborg og fra 2002 fagchef ved Told- og Skatteregion Østjylland.
- Solveig Mortensen
Specialkonsulent ved ToldSkat, Selskabsrevisionen i Århus.
Revisor, HD i regnskabsvæsen. Ansat fra 1994 til 1998 ved Told- og Skatteregion Århus og fra 1. august 1998 ansat ved Selskabsrevisionen (tidligere Selskabsrevisionsafdelingen) i Århus, først som fuldmægtig og senere som specialkonsulent.
- Mogens Nicolaisen
Specialkonsulent ved ToldSkat, Selskabsrevisionen i Århus.
Skatterevisor. Ansat ved skattemyndighederne i 1970. Fra 1998 ansat i Selskabsrevisionen.
- Arne Bundgaard Nielsen
Selvstændig konsulent.
Cand.scient.adm.
Afdelingschef i Told- og Skattestyrelsen med ansvar for personaleudvikling fra november 1996 til 1. august 2004.
- John Nielsen
Regionschef ved ToldSkat, Randers. Skatterevisor. Ansat ved de statslige skattemyndigheder i 1967. Kontorchef i Selskabsrevisionsafdelingen (Selskabsrevisionen) fra den 1. juli 1998 til den 1. november 2000. Herefter viceregionschef i Århus og fra den 1. juli 2002 regionschef i Viborg.

Personoversigt

- Søren Lehmann Nielsen Advokat i firmaet Hjejle, Gersted & Mogensen, advokat for TDC.
- Ivar Nordland Kontorchef, International ekspert i Skatteministeriets departement.
Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement i 1985. I 1992 kontorchef for Retssikkerhedsafdelingen og i 1994 kontorchef for kontoret for international beskatning. I perioden 1999-2003 kontorchef for departementets 10. kontor. Ved omstruktureringen i 2003 blev han ”fritsvævende” kontorchef med samme ansvarsområde. Er tilknyttet ledelsen og har titel af international ekspert.
Tilforordnet i Ligningsrådet efter den 21. august 2001.
Deltager i lovgruppen om international beskatning og Dialoggruppen.
- Lars Nørding Kontorchef i ToldSkat, Selskabsrevisionen i Århus.
Cand.jur. I februar 1995 udnævnt som viceregi-onschef ved ToldSkat Århus. Fra den 1. november 2000 kontorchef i Selskabsrevisionen.
- Annette Olesen Kontorchef i Told- og Skattestyrelsen, Personale og udviklingsafdelingen.
Fra 1999 til 2003 ansat i Selskabsrevisionsafdelingen som kontorchef i Finansrevisionskontoret. Vikarierede for afdelingschef Palle Graff i Selskabsrevisionsafdelingen under dennes sygdom fra 21. maj 2001 til udgangen af oktober 2001.
- Henrik Faust Pedersen Skattepartner hos PricewaterhouseCoopers.
Cand. jur. Fra 1991 ansat hos PricewaterhouseCoopers, hvor han arbejder som skatterådgiver. Beskæftiger sig særligt med selskabsretlige spørgsmål og lidt større virksomheder.
- Jesper Skovhus Poulsen Udviklingsdirektør i Skatteministeriets departement.

- Cand.merc.jur. Ansat i Skatteministeriets departement i 1995. Indtil medio 2000 fuldmægtig i Skatteministeriets departement, Skattepolitisk afdeling. Derefter departementschefsekretær indtil den 1. januar 2001. Fra den 1. januar 2001 til den 16. marts 2003 kontorchef i Told- og Skattestyrelsen.
Fra den 17. marts 2003 udviklingsdirektør i Skatteministeriets departement.
Deltager i en periode i lovgruppen om international beskatning
- Preben Underbjerg Poulsen Retschef i Told og Skattestyrelsen.
Cand.jur. Ansat som fuldmægtig i Skatteministeriets departement i april 1988, specialkonsulent i 1992 og kontorchef i 1994. Fra den 15. august 1999 afdelingschef for Retsafdelingen og retschef i Told- og Skattestyrelsen (afdelingschef for Selskabsbeskatningsafdelingen) fra den 1. november 2000.
Tilforordnet i Ligningsrådet fra 1992/1994 til den 15. august 1999.
Deltager i Dialoggruppen.
- Anders Fogh Rasmussen Statsminister fra den 27. november 2001.
- Lisbeth Rasmussen Retschef i Told- og Skattestyrelsen.
Cand.jur. Ansat ved skattemyndighederne i 1985. Ansat i Skatteministeriets departement fra 1992. Fra den 1. december 1996 kontorchef i Told- og Skattestyrelsen og fra den 1. april 1998 kontorchef for transfer pricing-kontoret i Selskabsbeskatningsafdelingen. Fungerende afdelingschef i Retsafdelingen fra 1. januar 2001, og fra 1. november 2001 retschef for samme område.
Deltager i lovgruppen om international beskatning.
- Søren Schou Chefkonsulent i Skatteministeriets departement.
Cand.merc.jur. Ansat som fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen fra 1. marts 1993 til 1. januar

Personoversigt

	<p>1996. Herefter ansat i departementets 13. kontor under turnus til 1999. Konsulent i departementets 14. kontor, erhvervsbeskatningskontoret fra januar 2001 til 2003. Tilforordnet i Ligningsrådet fra den 1. oktober 2001.</p>
Frode Sørensen	<p>Skatteminister i Poul Nyrup Rasmussens regering fra den 21. december 2000 til den 27. november 2001.</p>
Henrik Thomasen	<p>Specialkonsulent i Finansministeriet. Cand.oecon. Fra november 1999 til december 2003 specialkonsulent i Statsministeriets indenrigsafdeling.</p>
Christian Kettel Thomsen	<p>Departementschef i Finansministeriet. Cand.polit. Ansat i Finansministeriet fra 1991 til 2002. Fra 2002-2005 departementsråd (områdechef) for Statsministeriets område 2 (Indenrigspolitik og økonomi).</p>
Esther Uhrenholt	<p>Fuldmægtig ved ToldSkat, Selskabsrevisionen i Århus. Cand.merc. Ansat som fuldmægtig i Selskabsrevisionen fra 1. februar 1999. Tidligere ansat ved Århus kommunes skatteforvaltning.</p>
Jesper Leth Vestergaard	<p>Specialkonsulent i Skatteministeriets departement. Cand.jur. Ansat i Skatteministeriets departement fra august 1997. Indtil 1. marts 2000 fuldmægtig i 12. kontor og herefter fuldmægtig i 10. kontor, hvor Ivar Nordland var kontorchef. I forbindelse med omstruktureringen i marts 2003 overført til område SkatErhverv.</p>
Ebbe Willumsen	<p>Kontorchef i Told- og Skattestyrelsen, Personbeskatningskontoret. Cand.jur. Indtil 2001 kontorchef i skattepligts- og dobbeltbeskatningskontoret. Deltager i lovgruppen om international beskatning</p>

Niels Winther-Sørensen	Dr.jur. Professor i skatteret ved Copenhagen Business School. Formand for Ligningsrådet fra maj 2001 til 1. november 2005.
Gitte Tarum Wrobel	Fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen. Cand.jur. Ansat i Told- og Skattestyrelsen, Erhvervsbeskatningskontoret, fra den 1. juni 2000. Tidligere ansat i Københavns skatteforvaltning.
Majken Wågensø	Fuldmægtig i Skatteministeriets departement. Cand.merc.jur. Ansat i Skatteministeriets departement, herunder som fuldmægtig i 10. kontor fra den 1. november 2000 til marts 2003.

Kapitel 8

Perioden fra august 2000 frem til fremsættelsen af lovforslag L 61 den 24. oktober
2001

1. Perioden fra august til november 2000

1.1. TDC's henvendelse af 18. august 2000 til Selskabsrevisionsafdelingen

I et brev af 18. august 2000 (bilag 05.07) rettede PricewaterhouseCoopers på vegne TDC henvendelse til Told- og Skattestyrelsen, Selskabsrevisionsafdelingen i Århus, kontorchef John Nielsen. I brevet hedder det blandt andet:

”Tele Danmark A/S - CFC regler og fortolkning af ligningslovens § 5 H

Tele Danmark A/S overvejer at foretage ændringer i koncernstrukturen i Tyskland, således at teleselskabet Talkline GmbH, som i dag ejes af Talkline Management und Finance Holding GmbH (TFH) omdannes til et tysk kommanditselskab. I forbindelse med omdannelsen til kommanditselskab har Tele Danmark A/S bedt os om at forelægge styrelsen spørgsmål vedrørende reglerne i selskabsskattelovens § 32 om tvungen sambeskatning samt ligningslovens § 5 H om underskudsfremførsel i udlandet.

Koncernstrukturen i dag ser ud som følger:

...

THF har anskaffet aktierne i Talkline GmbH i tre omgange. Den 2. juli 1997 erhvervede TFH aktierne i Talkline GmbH. Talkline GmbH fusionerede med to tyske søsterselskaber hhv. 17. juli 1998 og 13. juli 1999, hvor TFH fik nye aktier i Talkline GmbH i forbindelse med fusionerne.

Tele Danmark A/S overvejer nu at omdanne Talkline GmbH til et tysk kommanditselskab inden udgangen af indeværende år. Det tyske kommanditselskab forventes at blive etableret, sådan at TFH etablerer et nyt tysk

selskab, der skal være komplementar, mens TFH vil blive kommanditisten. Selskabet Talkline GmbH vil herefter ophøre med at eksistere, og TFH vil som kommanditist være medejer af aktiver, der i dag er i Talkline GmbH. Omdannelsen er begrundet med udgangspunkt i tyske regler, hvor transaktion kan gennemføres, uden at der udløses tysk beskatning i det ophørende selskab Talkline GmbH.

CFC regler

Fra et dansk skattemæssigt synspunkt vil omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab som udgangspunkt være at sidestille med en likvidation af Talkline GmbH, dvs. opgørelse af eventuelle tab/avancer i Talkline GmbH og opgørelsen af avance/tab på TFH's aktier i Talkline GmbH.

Da TFH som anført ovenfor ikke har ejet alle aktier i Talkline GmbH i mindst tre år, er det spørgsmålet, om de danske regler om tvungen sambeskatning i Selskabsskattelovens § 32 (CFC beskatning) kan finde anvendelse.

...

Vi vedlægger en balance (på engelsk) pr. 31. december 1999 for de tre tyske selskaber. Som det fremgår, er Talkline GmbH et stort operativt teleselskab og ikke et CFC selskab.

Det er således vores opfattelse, at den nævnte omdannelse af Talkline GmbH til et kommanditselskab i indeværende år ikke vil bevirke, at TFH vil blive omfattet af reglerne om CFC beskatning som følge af transparensreglen for lokale holdingselskaber. Vi skal venligst bede Styrelsen om, at bekræfte vor opfattelse heraf.

Ligningslovens § 5 H

Fra og med indkomståret 2001 er det muligt at Tele Danmark A/S kunne tænkes at anmode om sambeskatning med den tyske koncern. I forbindelse med Tele Danmark A/S's eventuelle sambeskatning fra år 2001 med Talkline gruppen er det spørgsmålet, om reglen om underskudsbegrænsning i Ligningslovens § 5 H vil finde anvendelse, således at Tele Danmark A/S ikke kan modregne eventuelle skattemæssige underskud på Talkline gruppen i dansk indkomst.

Ifølge Ligningslovens § 5 H vil underskud fra et fast driftssted i en fremmed stat erhvervet af skattepligtige omfattes af Selskabsskattelovens § 1, fra et koncernforbundet selskab med videre, alene kunne fremføres efter § 15 til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted.

Det er således et spørgsmål, om omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab vil være ramt af denne begrænsningsregel. Det var ikke intentionen bag bestemmelsen at omfatte en situation som den nævnte, idet skattemæssige tab ville kunne være modregnet i Tele Danmark A/S via en sambeskatning med Talkline gruppen, inden omdannelsen fandt sted. Reglen henviser endvidere til udenlandske filialer, og kommanditselskabet kan ikke siges at være en udenlandsk filial, idet disse aktiviteter allerede er placeret i Tyskland og forbliver i Tyskland. Ordet filial må vedrøre den situation, hvor filialen er placeret i et andet land end det selskab, der er ejer af filialen.

Det er vores opfattelse, at der hverken i loven eller bemærkningerne hertil er noget, der forhindrer Tele Danmark A/S i at etablere sambeskatning med den tyske koncern og opnå adgang til modregning af eventuelle skattemæssige underskud i dansk indkomst. Tele Danmark A/S ønsker i denne forbindelse Styrelsen opfattet af, om de er enige i, at Ligningslovens § 5 H ikke vil omfatte den situation, hvor Talkline GmbH omdannes til et kommanditselskab.

...”

Brevet var vedlagt balancer pr. 31. december 1999 for de tre tyske selskaber, ligesom resultatopgørelserne blev eftersendt. Af dette materiale fremgår, at Talkline GmbH havde en nettoindtægt i 1999 på 16,8 mio. DEM mod 0 året før, og at de immaterielle anlægsaktiver pr. 31. december 1999 udgjorde 70 mio. DEM.

John Nielsen har forklaret, at

”Henrik Faust Pedersen fra PricewaterhouseCoopers ringede til ham, dagen før de modtog brevet. Han varslede vidnet om, at der ville komme et sådant brev, og bad dem se på sagen. Henrik Faust Pedersen sagde ikke noget om, hvad der stod i brevet, og spurgte heller ikke, om man kunne stille et

spørgsmål som det, der blev stillet i brevet. Vidnet lovede ikke, at de ville/kunne give et svar, men han sagde, at de ville se på sagen. <s. 104>

... det er hans håndskrift på første side af bilaget. Annette Liboriussen var den sagsbehandler, som han primært satte på sagen. Han satte to andre medarbejdere, Solveig Mortensen og Esther Uhrenholt, til at hjælpe Annette. Han skrev ”kopi til Palle Graff” som en besked til sekretæren om at sende en kopi af brevet til Palle Graff pr. fax, hvilket skete med al indgående post.” <s. 128>

Lars Nørding har forklaret, at

”Selskabsrevisionsafdelingen ud over at være ligningsmyndighed også udøver en servicevirksomhed, hvor selskaberne kan spørge om skattemæssige problemstillinger. Når afdelingen svarer på et sådant spørgsmål, vil man tage forbehold for, om svaret er bindende. Det hænger sammen med, at en skatteyder kan ansøge om bindende forhåndsbesked fra Ligningsrådet. Selskabsrevisionsafdelingens svar på et spørgsmål vil være udtryk for skatteforvaltningens holdning til spørgsmålet. Kontoret vil selvfølgelig føle sig bundet af et sådant svar i forbindelse med ligningen af virksomheden. Svaret har ikke samme karakter som en bindende forhåndsbesked. Det er, i modsætning til en bindende forhåndsbesked og et bindende ligningssvar, ikke en afgørelse, og det kan ikke indbringes for andre instanser. <s. 102n.-103ø.>

...”storkundebetjening” er den service, ToldSkat yder virksomhederne. Det er storkundebetjening, når ToldSkat besvarer en forespørgsel. Denne service er sædvane og god forvaltningsskik. <s. 103> ...

Da han tiltrådte som kontorchef, blev han af sin forgænger, John Nielsen, orienteret om forespørgslen fra TDC. ... Han blev også orienteret om sagen af Solveig Mortensen, ligesom han talte med Palle Graff ...

Palle Graff kendte til sagen og problemstillingen, da vidnet tiltrådte.” <s. 102-103>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun først den 15. september 2000 blev sat på sagen som anden sagsbehandler. Hun havde forinden løst hørt om, at forespørgslen var indkommet.

Hun erindrer ikke, hvorvidt hun inden den 15. september var bekendt med, hvorledes forespørgslen blev behandlet.” <s. 239>

Palle Graff har forklaret, at

”det var og er en fast rutine, at han får kopi af al indgående post, idet han som chef for afdelingen har ansvar for at følge med i, hvad der sker. ... Når han ser posten igennem, går han efter to ting, dels følsomme sager, som skal rapporteres opad i systemet, dels rykkere.

... han ikke anså forespørgslen af 18. august 2000 fra Pricewaterhouse-Coopers for at være en sådan følsom sag. Han hæftede sig ikke ved den, idet han anså den for en sædvanlig forespørgsel.

..., at han først hørte om denne forespørgsel, efter at der var svaret herpå ultimo august 2000.” <s. 613>

Niels Kristensen har forklaret, at

”hverken han eller hans kontor var involveret på dette tidspunkt”. <s. 199>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”han var ikke tiltrådt i Selskabsbeskatningsafdelingen på dette tidspunkt. Han hørte ikke noget om sagen, før han fik forelagt det notat, der blev afsendt den 2. januar 2001. Da han tiltrådte i afdelingen den 1. november 2000, fik han ikke nogen orientering fra Hans Jørgen Mortensen om de veriserende konkrete sager.” <s. 225>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke i august 2000 hørte om, at der var kommet en sådan forespørgsel. Han så første gang dette brev som bilag til notatet af 2. januar 2001 fra Niels Kristensen. ...

Han havde i efteråret 2000 heller ikke på anden vis viden om, at en sådan forespørgsel var under behandling i Told- og Skattestyrelsen.” <s. 293>

Ole Kjær har forklaret, at han ikke var bekendt med denne forespørgsel på dette tidspunkt. <s. 1001>

Peter Loft har ligeledes forklaret, at han ikke modtog oplysninger om, at denne forespørgsel var indkommet i efteråret 2000. <s. 1080>

Henning Dyremose er ligeledes blevet forespurgt, om han på daværende tidspunkt blev gjort bekendt med, at der var indsendt en sådan forespørgsel, og har hertil forklaret, "... , at det blev han ikke." <s. 1039>

Endvidere har Annette Liboriussen (s. 82), Solveig Mortensen (s. 264) Frode Sørensen (s. 1159), Svend Erik Hovmand (s. 1171) og Henrik Faust Pedersen (s. 1278) afgivet forklaring herom.

1.2. Selskabsrevisionsafdelingens svar af 31. august 2000

Selskabsrevisionsafdelingen besvarede den 31. august 2000 (bilag 13.06.01) henvendelsen fra PricewaterhouseCoopers således:

"I henhold til forespørgsel af 18. august 2000 vedrørende omstruktureringer i Talkline GmbH i Tyskland kan oplyses, at selskabsrevisionsafdelingen vurderer, at afdelingen ikke kan give et bindende svar på forespørgslen.

Selskabet henvises derimod til at ansøge om bindende forhåndsbesked, da forespørgslen involverer komplekse problemstillinger, der ikke direkte er lovregulerede."

Annette Liboriussen har herom forklaret, at

"hun havde talt med nogle kolleger om sagen, og de blev enige om at svare som anført. ... Man afviste således at besvare forespørgslen. Hun kan ikke henvise til en lovhjemmel herfor, men der er praksis herfor. Forespørgslerne er virksomhedernes mulighed for at få afklaret et skatteretligt spørgsmål. Såfremt dispositionen allerede er gennemført, vil afdelingen afvise at svare med henvisning til, at dette henhører under det normale ligningsarbejde.

Udtrykket "komplekse problemstillinger" henviste til, at der ikke var nogen praksis på området. De følte derfor, at de skulle være "lidt mere end bare sikre på, at svaret var korrekt". Virksomhederne indretter sig jo efter de svar, der kommer fra ToldSkat, og det skal derfor være helt korrekt, hvad der svares. Da der ikke forelå nogen praksis, havde de svært ved at svare. Det var ikke, fordi de var kommet frem til et svar, som de ikke kunne lide. De var usikre på svaret. De var på det tidspunkt ikke kommet så langt i de-

res overvejelser, at de havde fuld klarhed over, hvori problemet konkret bestod, og hvorledes det skulle løses. De vidste, at der måtte ligge noget til grund for forespørgslen, men de vidste ikke, hvad det var.” <s. 83>

John Nielsen har forklaret, at

”han fik forelagt sagsbehandlerens vurdering af forespørgslen, ligesom han fik forelagt et forslag til besvarelse heraf. ... De mente ikke, at de kunne give et svar på forespørgslen, da det var nogle meget komplicerede paragraffer, der blev spurgt til, ligesom de havde på fornemmelsen, at det drejede sig om meget store beløb, hvorfor det var mest rimeligt, at det var Ligningsrådet, der tog stilling til dette. De var usikre på, hvorledes forespørgslen skulle besvares, og de var ikke nået frem til nogen afklaring.

De var samtidig i gang med en revision af Tele Danmark, hvor de havde konstateret, at proportionerne i Tele Danmark var enorme. Vidnet havde på et tidspunkt en samtale med Susanne Nørgaard fra PricewaterhouseCoopers, hvor han spurgte til proportionerne i denne sag. Hun svarede, at det var i størrelsesordenen 15-20 mia. kr. Vidnet erindrer ikke, om denne samtale fandt sted før eller efter den 31. august 2000, men det har formentlig været efter denne dato.

Det var vidnet, der traf den endelige beslutning om, at de ikke skulle give noget svar på forespørgslen.” <s. 128-129>

Niels Kristensen har forklaret, at

”han ikke var involveret i svaret fra John Nielsen og Annette Liboriussen.

... Han hørte første gang om sagen i september 2000.” <s. 199>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun først senere hørte, at forespørgslen fra PricewaterhouseCoopers var blevet besvaret. Hun har ikke haft med svaret at gøre.” <s. 239>

Endvidere har Susanne Kjær (s. 265), Ivar Nordland (s. 293) og Henrik Faust Pedersen (s. 1280) afgivet forklaring herom.

1.3. Selskabsrevisionsafdelingens interne notat af 8. september 2000

Den 8. september 2000 udarbejdede Annette Liboriussen et notat, stilet til John Nielsen, vedrørende Tele Danmark A/S – CFC-regler og fortolkning af ligningslovens § 5 H (bilag 13.06.02). Det anføres heri blandt andet:

”...

Tele Danmark A/S overvejer at omdanne det tyske selskab Talkline GmbH til et tysk kommanditselskab inden udgangen af år 2000. Talkline GmbH er i dag et 100%-ejet datterselskab af Talkline Management und Finance Holding GmbH (TFH). Ved etableringen af det tyske kommanditselskab tænkes etableret et nyt tysk selskab, der skal være komplementar mens TFH vil blive kommanditisten.

Omdannelsen vil efter de tyske skatteregler ikke udløse beskatning af nogen art. Derimod vil omdannelsen efter danske regler være at sidestille med likvidation, der ville udløse beskatning.

TFH har ikke ejet alle aktier i Talkline GmbH i mindst tre år, derfor er spørgsmålet om de danske regler om tvungen sambeskatning i Selskabsskattelovens § 32 (CFC-beskatning) vil finde anvendelse.

CFC-regler.

Spørgsmålet er, hvorvidt TFH betragtes som et finansielt selskab (er alene et holdingselskab) efter selskabsskattelovens § 32, stk. 2, 2. I henhold til denne ses der ved vurderingen heraf bort fra udbytte, aktieavancer og aktier hidrørende fra selskaber kontrolleret af datterselskabet beliggende i samme land, det såkaldte *transparensprincip*. I stedet inddrages indkomst og formue i de kontrollerede selskaber forholdsmæssigt efter datterselskabets ejerandel.

Da vi svarede på forespørgslen og henviste til afgørelse ved Ligningsrådet, vurderede vi, at den manglende tyske beskatning af aktieavance ved omdannelsen til K/S ikke faldt ind under transparensreglen. Vi vurderede, at denne aktieavance ikke direkte hidrørte fra transaktioner mellem datterselskabet og dets kontrollerede datterselskab.

Afslaget var endvidere begrundet i, at der ikke var opgjort en eventuel aktieavances størrelse, således at vi ikke endelig kunne lave en opgørelse

over, hvorvidt mindst 33 1/3 % af datterselskabets indtægter stammer fra finansiell virksomhed.

Endelig var vores indstilling begrundet i, at det på denne måde var for let for koncerner at "komme udenom" CFC beskatningen. Såfremt der skulle gives tilladelse hertil, ønskede vi at det var Ligningsrådet der gav tilladelsen, da området blev vurderet til at være "uldent".

Efterfølgende har undertegnede undersøgt forarbejder til loven, spørgsmål og svar til skatteministeren i forbindelse med lovforslag L 118's tilblivelse samt tilgængelig litteratur på området.

Gennemgangen heraf har resulteret i, at vi foreløbig må give Tele Danmark ret i, at en eventuel aktieavance ikke skal medgå i vurderingen af, hvorvidt datterselskabet TFH er at betragte som en finansielt selskab. Hermed vil TFH overvejende sandsynligt ikke blive omfattet af reglerne om CFC beskatning, idet Talkline GmbH er et stort operativt teleselskab.

...

Der er således ikke noget i litteratur og forarbejder, der direkte støtter vores indstilling til sagen. Vi mener dog stadig, at spørgsmålet bør henhøre under ligningsrådet, således at det ikke er selskabsrevisionsafdelingen, der har åbnet nogle sluser, der eventuelt ikke bør findes.

Ligningslovens § 5 H

Tele Danmark A/S overvejer at anmode om sambeskatning med den tyske koncern fra og med indkomståret 2001. Spørgsmålet i denne forbindelse er, hvorvidt reglen om underskudsbegrænsning i ligningslovens § 5 H vil finde anvendelse, således at Tele Danmark A/S ikke kan modregne eventuelle skattemæssige underskud på Talkline gruppen i dansk indkomst, men alene kunne fremføre disse til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted.

PWC's holdning hertil er, at omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab ikke omfattes af bestemmelsen i LL § 5 H, idet det bl.a. anføres, at intentionen med bestemmelsen ikke var at omfatte en situation som denne.

Ved vores besvarelse om henvisning til afgørelse ved Ligningsrådet lagde vi bl.a. vægt på, at revisionsfirmaets argumentation ikke var særlig overbevisende og at bestemmelsen i ligningsloven ikke direkte tog stilling til den forelagte problematik.

PWC argumenterer først og fremmest for, at intentionen bag bestemmelsen i LL § 5 H ikke var at omfatte en situation som den forelagte, idet skattemæssige tab ville kunne være modregnet i Tele Danmark A/S via en sambeskatning med Talkline gruppen, inden omdannelsen fandt sted.

Hertil kan bemærkes, at i LL § 5 H stk. 2 fremgår, at der ikke sker begrænsning af underskud i det faste driftssted, hvis underskuddet i forvejen indgår ved dansk beskatning. Dette omfatter ifølge skatteministerens svar (L 118 bilag 30 pkt. 6 på forespørgsel fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer af 20. februar 1996) den situation, hvor underskuddet allerede indgår ved dansk beskatning, hvis det faste driftssted eller den faste ejendom er erhvervet fra et andet dansk selskab eller fra et udenlandsk selskab, som **i forvejen** (min fremhævelse) er omfattet af dansk beskatning i kraft af sambeskatning.

I det omhandlede tilfælde foreligger der ingen aktuel sambeskatning mellem Tele Danmark A/S og den tyske koncern, alene af den grund kan undtagelsen i stk. 2 ikke finde anvendelse. Selvom der kunne være etableret en sambeskatning for tidligere indkomstår, mener vi ikke, at undtagelsen kan finde sted, da denne kun omfatter underskud der på **overdragelsestidspunktet** indgår i dansk beskatning.

PWC's næste argument er, at reglen henviser til udenlandske filialer, og kommanditselskabet kan ikke siges at være en udenlandsk filial, idet disse aktiviteter allerede er placeret i Tyskland og forbliver i Tyskland. Ordet filial må iflg. PWC vedrøre den situation, hvor filialen er placeret i et andet land end det selskab, der er ejer af filialen.

Det er korrekt, at reglen omfatter filialer, men at den ikke omfatter den situation, hvor filialen er beliggende i samme land som det erhvervende selskab, kan vi ikke erklære os enige i. Lovteksten i LL § 5 H (og det tilknyttede cirkulære nr. 82 af 29/5 1997 pkt. 6.2.) nævner intet om, at der skulle være forskel på den skattemæssige behandling af en filials underskud afhængig af, om den er beliggende i samme land eller et land forskellig fra det erhvervende selskab.

Vores problem i besvarelsen af spørgsmålet er, hvorvidt denne omdannelse reelt er omfattet af den regulerede situation i LL § 5 H, idet bestemmelsen omfatter "tilkøbte" underskudsgivende aktiviteter. I denne relation sidestilles fusion og tilførsel af aktiver mv. med erhvervelse, jf. bemærkningerne til LL § 5 H i lovforslag L 118.

Vi kan tvivle på, om en omdannelse til et kommanditselskab er at betragte som en erhvervelse i relation til bestemmelsen. Der er jo i dette tilfælde tale om, at aktiviteten i forvejen ejes af det erhvervende selskab, TFH GmbH og omdannelsen til K/S ændrer ikke herpå, da TFH fremover også vil eje aktiviteten i kraft af, at selskabet fortsætter som kommanditist.

Hvis den pågældende situation ikke omfattes af bestemmelsen, ser vi et problem heri, da det forekommer som en måde at kunne omgå bestemmelsens hensigt, nemlig at sikre at en allerede eksisterende udenlandsk underskudsgivende filial eller fast ejendom ikke placeres i et dansk selskab med henblik på at modregne eventuelle underskud i det danske selskabs indkomst.

Da det ikke fremgår af hverken lovtæst, bemærkninger eller litteratur her- til, hvorvidt den omhandlede situation er omfattet af LL § 5 H, indstiller vi således stadig til, at Ligningsrådet inddrages i besvarelsen heraf."

Der findes på et eksemplar af notatet (bilag 13.06.02 – side 3205) følgende håndskrevne påtegning fra Solveig Mortensen:

"cirkulærets punkt 6.2 omtaler kun underskudsgivende filialer på erhvervelsestidspunktet. Indtil videre er Talkline overskudsgivende."

Annette Liboriussen har om dette notat forklaret, at

"det er hende, der har skrevet notatet. John Nielsen havde bedt hende om at udarbejde et notat om, hvad der lå til grund for afdelingens tidligere svar. Det var muligt til brug for mødet med PricewaterhouseCoopers, men nok snarere en orientering til John Nielsen om baggrunden for sagen. <s. 84>

... de på dette tidspunkt havde set på forarbejderne til loven og vurderet forholdet til transparensreglen. De havde fået dannet sig et overblik over sagen og var kommet frem til en besvarelse, som de ikke tidligere havde

haft grundlag for. Det var ikke en ændring i forhold til den tidligere indstilling, men de havde fået en mere afklaret opfattelse af sagens problemstillinger.

... Vidnet meddelte John Nielsen, at de muligt kunne svare, men der var usikkerhed på området. De havde dannet sig en mening om sagen, men ønskede fortsat, at Ligningsrådet behandlede sagen, idet der ikke var meget praksis på området. <s. 85>

... Den tekst, der er indsat med håndskrift, ... er påført af Solveig Mortensen. Hun var ”andet par øjne” på vidnets notat – der er altid 2 sagsbehandlere, der læser det, der går ud af huset – og havde kigget det igennem og havde påført bemærkningen i denne forbindelse. De drøftede, om det efter formuleringen af ligningslovens § 5 H havde nogen betydning, om der var et overskud eller et underskud. De kunne ikke på dette tidspunkt ud fra de tal, de havde, se, om der var underskud i det tyske selskab. Notatet blev afleveret til John Nielsen. Hun ved ikke, om andre fik notatet. Hun mener, at hun på kollegial basis må have talt med en sagsbehandler i Selskabsbeskatningsafdelingen – Susanne Kjær – om sagen.” <s. 86>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun ikke har været med til at lave notatet. Hun har haft det som ”anden øjne”, hvilket vil sige, at hun har haft det til gennemlæsning. Hun kiggede igennem, at alle spørgsmål var besvaret, og at der ikke var åbenbare fejl. Hun var ikke sagsbehandler og var ikke på det tidspunkt inde i reglerne.

... det er hendes håndskrift. ... tankegangen var, at ligningslovens § 5 H vedrørte underskudsbegrænsningsreglerne. De bilag, Selskabsrevisionsafdelingen havde modtaget fra PricewaterhouseCoopers, var vedlagt balancer for Talkline, der viste, at der var overskud i selskabet. Det undrede hende derfor, at PricewaterhouseCoopers spurgte til underskudsbegrænsningsreglerne, når selskabet gav overskud. Hun havde dog ikke konkret viden om, hvad problemet var. Hun gjorde ikke mere ved problemet. Hun gav notatet med sine bemærkninger til Annette Liboriussen og bad denne om at kigge på det. ... I Selskabsrevisionsafdelingen havde de ikke på dette tidspunkt indset, at det var et spørgsmål om afskrivning på goodwill. Vidnet havde i hvert fald ikke.” <s. 239>

John Nielsen har forklaret, at

”notatet blev skrevet som forberedelse til mødet den 13. september 2000. Han deltog ikke i udarbejdelsen af notatet. Han fik notatet udleveret og læste det igennem, hvorefter de drøftede det. Han fik notatet udleveret efter den 8. september 2000.

... at det ikke var hans indtryk, at de på dette tidspunkt var kommet frem til en mere sikker besvarelse af forespørgslen. Annette Liboriussen havde nu læst yderligere lovgivning og havde fået større klarhed med hensyn til de rejste spørgsmål, idet hun også havde talt med Tele Danmark. Vidnet var ikke bekendt med, om Annette havde været i kontakt med Selskabsbeskatningsafdelingen, men en sådan henvendelse kunne have givet hende et mere sikkert grundlag at træffe afgørelse på.

... at de ikke følte sig sikre på, at de kunne svare på forespørgslen, og at de, når de var så usikre, måtte have Ligningsrådet til at se på sagen. Det anførte skulle forstås på den måde, at de ikke i litteraturen havde kunnet finde afgørelser/eksempler, der kunne afklare den usikkerhed, de havde med hensyn til sagens besvarelse. De var ikke nået frem til en mere sikker besvarelse af forespørgslen.

...”sluser” angiver, at de var klar over, at det handlede om et skattehul, hvor store virksomheder kunne opnå fradrag på at få noget ind under dansk beskatning.

... dette forhold ikke havde relation til spørgsmålet om tvungen sambeskatning, som blev omhandlet i denne del af teksten, men snarere vedrørte problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H, der blev behandlet senere i notatet.

... at der stadig var usikkerhed om besvarelsen, hvorfor Annette indstillede, at de fastholdt indstillingen om, at der skulle ansøges om bindende forhåndsbesked. Som vidnet erindrer det, var beløbet på 15-20 mia. kr. kendt, da dette notat blev udarbejdet. Notatet blev, vidnet bekendt, ikke sendt til andre. Han er usikker på, om han har set notatet i den foreliggende form, hvor det stadig var et arbejdsblad. Det håndskrevne på side 16 er formentlig påført af Solveig Mortensen. Han har modtaget notatet af 11. september 2000.” <s. 131n.-133>

Notatet findes tillige i en udgave af 11. september 2000 (bilag 06.15), undertegnet af Annette Liboriussen, og ligeledes stilet til John Nielsen. Der er kun foretaget få ændringer heri i forhold til notatet af 8. september 2000.

Annette Liboriussen har herom forklaret, at

”det er hende, der har revideret notatet og givet det en ny dato. Ændringerne er givet foretaget efter drøftelser med Solveig Mortensen.” <s. 87>

John Nielsen har forklaret, at

”notatet af 11. september 2000 havde samme indhold som notatet af 8. september 2000. De få ændringer, der var foretaget, havde karakter af produktudvikling.” <s. 133>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun ikke var anden øjne på dette notat. ..., at hun ikke havde været så dybt nede i sagen. Hun havde således ikke direkte taget stilling til konklusionen, ligesom hun ikke havde foretaget selvstændige undersøgelser af litteratur mv.” <s. 240>

Niels Kristensen har forklaret, at

”Han kender ikke til baggrunden for, at notatet af 11. september 2000 blev udarbejdet. Han opfattede det som ”et indspark” til Selskabsbeskatningsafdelingen.” <s. 200>

Endvidere har Susanne Kjær (s. 265) afgivet forklaring herom.

1.4. Kontakter mellem Selskabsrevisionsafdelingen og Told- og Skattestyrelsens Selskabsbeskatningskontor

John Nielsen anførte i en mail af 11. september 2000 til Niels Kristensen i Selskabsbeskatningskontoret (bilag 05.15), der var fagkontor for Selskabsrevisionsafdelingen:

”...

Selskabsrevisionskontoret har fået en ny forespørgsel fra Tele Danmark. Vi har i første omgang henvist til bindende forhåndsbesked, men Susanne Nørgaard fra PWC har bedt om møde - onsdag kl. 12.00.

Kunne du få tid til at læse vores begrundelser igennem og tilkendegive, om du er enig eller uenig.
..."

Annette Liboriussen har forklaret, at

"(hun) mener, at det er notatet af 11. september 2000, der er vedlagt som bilag til mailen. Forespørgslen blev betegnet som ny, idet de på det tidspunkt havde flere verserende sager på TDC. De søgte råd hos Niels Kristensen og hans medarbejdere." <s. 87>

John Nielsen har forklaret, at

"han forventede, at de gennemlæste notatet og kom med en tilbagemelding om, hvorvidt de var enige i indstillingen. Han forventede ikke nødvendigvis en skriftlig tilbagemelding. Det kunne også ske på andre måder.

... han muligt har bedt Annette om at sende notatet med mail til Niels Kristensen med anmodning om bemærkninger. Annette har formentlig skrevet et udkast og sendt det til vidnet, hvorefter vidnet har videresendt det til Niels Kristensen." <s. 133-134>

Niels Kristensen har forklaret, at

"han husker at have modtaget denne henvendelse. Dette kunne meget vel være den første gang, han hørte om TDC.

... han ikke var bekendt med, hvorfor John Nielsen skrev om en "ny" henvendelse. Vidnet hørte om det i mailen nævnte møde, men han skulle ikke deltage heri.

... henvendelsen skulle opfattes som en anmodning om råd.

... det nogenlunde var det samme, som hans kontor kom frem til. De kom også frem til, at sagen hørte under Ligningsrådet." <s. 199-200>

Susanne Kjær har forklaret, at

”det var på dette tidspunkt, at hun blev inddraget i sagen. Hun husker, at hun havde en telefonsamtale med Annette Liboriussen. Det passer meget godt, at det var onsdag morgen [den 13. september], hun talte med Niels Kristensen om sagen.

... hun fik til opgave at gennemgå notatet.

... hun så det således, at Selskabsbeskatningsafdelingen skulle give et råd, idet de var fagkontor for Selskabsrevisionsafdelingen. Det var derfor, de fik sagen over. De var overordnet Selskabsrevisionsafdelingen eller ”sidste sten” i faglige spørgsmål. Vidnets kommandovej gik til kontorchef Niels Kristensen og derefter til afdelingschef Hans Jørgen Mortensen. De var på det tidspunkt enige i konklusionen i notatet, at der ikke ville komme CFC-beskatning i Danmark.

... Selskabsrevisionsafdelingen havde tidligere indstillet, at selskabet skulle henvises til at søge en bindende forhåndsbesked. Da hun drøftede sagen med Niels Kristensen, var de enige om at fastholde denne konklusion. De gik ikke nærmere ind i en endelig stillingtagen til de rejste spørgsmål på dette tidspunkt. De tilsluttede sig, at begge problemstillinger skulle henvises til en bindende forhåndsbesked.” <s. 265-267>

Endvidere har Solveig Mortensen (s. 241) afgivet forklaring herom.

Den 12. september 2000 kl. 11.25 (bilag 05.11) sendte John Nielsen i fortsættelse heraf en telefax til Niels Kristensen med i alt 11 sider vedrørende ”Forespørgslen fra Tele Danmark A/S”. Under ”bemærkninger” er angivet:

”Hermed som aftalt kopi af forespørgslen. Vi har tidligere henvist Tele Danmark A/S til at søge om en bindende forhåndsbesked, men Susanne Nørgaard har overtalt Palle Graff til et møde.”

Annette Liboriussen har forklaret, at

”det var således, hun har fået det refereret af John Nielsen – at Susanne Nørgaard fra PricewaterhouseCoopers havde sagt til Palle Graff, at hun ik-

ke kunne forstå, hvorfor man ikke kunne besvare forespørgslen og havde overtalt Palle Graff til et møde.

... at hun ikke har set denne fax tidligere. Selskabsbeskatningsafdelingen fungerede som retsafdeling for Selskabsrevisionsafdelingen, og Selskabsrevisionsafdelingen kunne i tvivlsspørgsmål bede Selskabsbeskatningsafdelingen om en udtalelse. Selskabsbeskatningsafdelingen kan således være blevet bedt om et råd i sagen." <s. 84>

John Nielsen har forklaret, at

"Selskabsrevisionsafdelingen og Selskabsbeskatningsafdelingen var to afdelinger i Told- og Skatstyrelsen, og forholdet mellem dem var sådan, at Selskabsbeskatningsafdelingen var "speciallægen" og Selskabsrevisionsafdelingen "den praktiserende læge". Man ville sikre, at to afdelinger i Told-Skat ikke gav forskellige svar. Det var Selskabsbeskatningsafdelingen, der traf den endelige afgørelse, hvis der var tvivl.

Det var vigtigt, når de foretog en juridisk vurdering af så komplekst et spørgsmål, at Niels Kristensens kontor var enig i den fortolkning, som de gav i svaret, idet afgørelsen ellers kunne blive omgjort.

... Vidnet forventede et svar fra Niels Kristensen på henvendelsen.

... Det var vidnets beslutning at skrive brevet af 31. august 2000, men han er sikker på, at Palle Graff var informeret om, at de ville håndtere sagen som sket. Vidnet havde fortalt Palle Graff, at de havde fået en forespørgsel fra TDC, og at de havde tænkt sig til at svare som anført. Susanne Nørgaard havde efterfølgende talt med Palle Graff, der herefter sagde til vidnet, at de måtte se på sagen igen. Vidnet havde formentlig efter 31. august 2000 talt med Susanne Nørgaard og fået at vide, at det drejede sig om en sag på 15-20 mia. kr. Vidnet gjorde Palle Graff opmærksom på dette, men Palle Graff sagde, at "de måtte kunne svare et eller andet". Vidnet var ikke enig med Palle Graff i, at de skulle genoptage sagen, hvilket vidnet også tilkendegav over for ham, men det var Palle Graff, der som overordnet bestemte dette. Vidnet erindrer, at Palle Graff ringede fra München, hvor han deltog i en IFA-kongres. Det er muligvis her, han har talt med Susanne Nørgaard. Palle Graff meddelte vidnet, at der var aftalt et møde på hans kontor den 13. september 2000. Det var naturligt, at vidnet som den ansvarlige kontorchef deltog i dette møde." <s. 129-130>

Niels Kristensen har, foreholdt denne mail og forespurgt, hvad der ligger i udtrykket ”overtalt” til et møde, forklaret, at ”det kender han ikke noget til.” <s. 200>

Susanne Kjær har forklaret, at

”... hun havde fået at vide, at der ultimo august/primo september 2000 skulle afholdes et møde med TDC. Hun mener, at hun hørte om mødet, før det blev afholdt.

..., at hun ikke nærmere husker, hvorledes ordene faldt. Hun fik i en telefonsamtale, formentlig med Annette Liboriussen at vide, at der skulle være et møde. Vidnet erindrer ikke, hvorvidt hun på dette tidspunkt hørte herom fra sin kontorchef.” <s. 265>

Palle Graff har forklaret, at

”I begyndelsen af september 2000 var han til en IFA-kongres i München, hvor han talte med Susanne Nørgaard, der er revisor hos Pricewaterhouse-Coopers. Hun sagde, at de havde spurgt Selskabsrevisionen om noget og fået et svar, som de ikke var tilfredse med. Vidnet ringede fra München til John Nielsen og fortalte, at han havde talt med Susanne Nørgaard, og at han havde besluttet at holde et møde med hende. Vidnet lagde stor vægt på, at afdelingen ydede en god service, og han anså et sådant møde for en del af denne service. Mødet blev aftalt til den 13. september 2000, og vidnet og John Nielsen skulle deltage. John Nielsen forespurgte vidnet, om der ikke skulle medarbejdere med, hvilket vidnet sagde til, idet meningen med mødet alene var at undersøge, om der var grundlag for at tage sagen op igen.

Vidnet er først i forbindelse med nærværende sag blevet bekendt med, at John Nielsen sendte en kopi af forespørgslen til Niels Kristensen med henblik på en udtalelse.

Vidnet følte sig på ingen måde presset af Susanne Nørgaard. Han havde ikke på forhånd truffet afgørelse om, at sagen skulle genoptages, og han ville først høre, hvad det drejede sig om.

... han ikke talte med nogen opad i systemet om, at TDC’s revisor havde bedt om et møde.

... han ikke forud for mødet fik kendskab til de papirer, der var udarbejdet af John Nielsens medarbejdere.” <s. 613-615>

Endvidere har Solveig Mortensen (s. 239) afgivet forklaring herom.

Annette Liboriussen havde en telefonsamtale med Susanne Kjær om forespørgslen og skrev den 13. september 2000 et notat herom (bilag 13.06.03).

”...

Selskabsbeskatningsafdelingen har kigget på sagen og er enige i, at den henhører under Ligningsrådet.

Endvidere er Susanne Kjær enig i vores synspunkter umiddelbart.

Hun lovede, at sagen kan komme igennem Ligningsrådet i november, såfremt PWC fremsender en ansøgning hurtigst muligt.”

Annette Liboriussen har forklaret, at

”hun nok havde talt med Susanne Kjær også forud for den telefonsamtale, som notatet vedrører. Selskabsbeskatningskontoret havde formentlig lige læst notatet af 11. september 2000. Det var meget naturligt, at det var sagsbehandleren, der ringede. Vidnet ved ikke, om telefonsamtalen lå før mødet med PricewaterhouseCoopers den 13. september 2000.” <s. 87>

John Nielsen har forklaret, at

”... han ikke erindrer at være gjort bekendt med denne samtale eller indholdet heraf. Det var samme dag som mødet med PricewaterhouseCoopers. Han erindrer ikke, hvorvidt han fik en melding fra Annette Liboriussen om telefonsamtalen med Susanne Kjær inden mødet. Han havde inden mødet gennemgået notatet af 11. september 2000. Han havde også læst notatet, inden det blev sendt til Selskabsbeskatningsafdelingen.” <s. 134>

Niels Kristensen har forklaret, at

”... han kun har en dunkel, vag erindring herom.

Vidnet bekræftede på forespørgsel, at notatet kunne opfattes som indeholdende to dele. Selskabsbeskatningskontoret var for det første enig i, at sagen henhørte under Ligningsrådet. Han er også enig i, at det kan læses således, at Selskabsbeskatningskontoret også var enig i de juridiske konklusioner, som Selskabsrevisionsafdelingen var kommet frem til.

... han erindrer, at der skulle være et møde med TDC. Han erindrer ikke, at han fik en melding om, hvad udfaldet af dette møde blev. Han deltog ikke i mødet. Han erindrer ikke at være informeret om, at Selskabsrevisionsafdelingen skulle se på sagen igen.” <s. 201>

Susanne Kjær har forklaret, at

”hun og Annette havde flere telefonsamtaler om sagen, også forud for mødet den 13. september 2000. Niels Kristensen havde endvidere lagt sagen til vidnet, således at hun havde set den, da hun og Niels Kristensen den 13. september talte om sagen.

Vidnet bekræftede, at hun under telefonsamtalen tilkendegav, at Selskabsbeskatningskontoret var enig i synspunkterne, herunder primært om, at der skulle indhentes en bindende forhåndsbesked. De drøftede også materien i sagen, som var spørgsmålet om CFC-beskatning og ligningslovens § 5 H. De var her umiddelbart enige i, at der ikke ville ske CFC-beskatning i Danmark, og at ligningslovens § 5 H ikke kunne finde anvendelse. Vidnet havde drøftet dette forinden med Niels Kristensen. Det anførte var udtryk for deres foreløbige opfattelse.” <s. 267>

Susanne Kjær noterede den 13. september 2000 på et journalark vedrørende samtalen med Annette Liboriussen (bilag C.05.01):

”Talt med Annette Liboriussen i Selskabsrevisionen.

Vi må absolut anbefale, at der ansøges om bindende forhåndsbesked i sagen. Det er en stor sag og der er ikke praksis der entydigt viser, hvorledes spørgsmålet skal besvares.”

Susanne Kjær har forklaret, at

”det er hendes håndskrift. ... med ”vi” menes Selskabsbeskatningskontoret. At det var en stor sag, var en oplysning, som vidnet havde fået fra Selskabsrevisionskontoret. Vidnet erindrer ikke, om Annette Liboriussen fortalte hende dette under samtalen den 13. september eller under en tidligere samtale. Vidnet opfattede det som en stor sag både beløbsmæssigt og principielt. Som vidnet husker det, blev der ikke angivet noget beløb.

... ”der er ikke praksis der entydigt viser, hvorledes spørgsmålene skal besvares” ... var vidnets budskab til Annette Liboriussen. Vidnet havde haft en samtale med Niels Kristensen om sagen og meldte telefonisk tilbage til Annette Liboriussen herom.

Adspurgt, om hun hørte om resultatet af et møde med TDC, forklarede vidnet, at det erindrer hun ikke. Hun deltog ikke selv i et møde med TDC. ” <s. 267-268>

Annette Liboriussen har forklaret, at

”... det anførte må være Susanne Kjærs noteringer vedrørende telefonsamtalen med vidnet. Det er således Susanne Kjærs egen opfattelse af, hvad hun har sagt til vidnet. Selskabsbeskatningsafdelingen var enig i Selskabsrevisionsafdelingens indstilling.

... at ”det er en stor sag” ... fremgik af de bilag, der var fremsendt med notatet. Der var tale om en stor teleoperatørvirksomhed, og sagen var også af denne grund egnet til behandling i Ligningsrådet.” <s. 87>

Endvidere har John Nielsen (s. 138) afgivet forklaring herom.

1.5. Møde med PricewaterhouseCoopers den 13. september 2000

Mødet med PricewaterhouseCoopers blev afholdt den 13. september 2000. I mødet deltog John Nielsen og Palle Graff fra ToldSkat. Da Palle Graff kort inde i mødet blev syg, blev Karin Kirchhoff hidkaldt for at deltage i mødet i hans fravær.

John Nielsen har forklaret, at

”... mødet den 13. september 2000 foregik på Palle Graffs kontor i Strandgade i København. Palle Graff var til stede, da vidnet ankom. Vidnet erindrere ikke nøjagtig, hvilke personer der deltog i mødet fra PricewaterhouseCoopers og Tele Danmark, men han mener, at Susanne Nørgaard og vist nok også Henrik Faust Pedersen og Erik Jensen var til stede fra PricewaterhouseCoopers. Der var ikke ved mødets start andre fra ToldSkat til stede. Palle Graff blev kort efter mødets start dårlig, formentlig på grund af et tilfælde af allergi, og han måtte tage hjem. Der blev ringet efter Karin Kirchoff, som var til et møde i Østbanegade, så der gik nogen tid, før hun kunne komme til stede. Temaet for mødet var, at PricewaterhouseCoopers havde bedt om et møde, hvor de ville drøfte deres forespørgsel af 18. august 2000. De talte således for en genoptagelse af sagen.

Vidnet talte imod en genoptagelse. Han havde læst notatet af 11. september 2000, men han var som sådan ikke skatteekspert og var derfor afhængig af at være ”klædt ordentligt på” af sine medarbejdere. Han følte på mødet den 13. september 2000 ikke, at notatet var tilstrækkeligt til, at han kunne gå ind i en egentlig drøftelse af sagen. Han mente ikke, at problemstillingen havde ændret sig i tiden fra brevet af 31. august 2000 til den 13. september 2000. Karin Kirchoff havde mere erfaring med de rejste problemstillinger end vidnet. Hun gik i dialog med de øvrige mødedeltagere, og de talte om CFC-beskatning og ligningslovens § 5 H. Slutresultatet blev, at det på anbefaling fra Karin Kirchoff blev aftalt, at Selskabsrevisionsafdelingen skulle genoverveje spørgsmålet om CFC-beskatningen, idet dette forhold muligvis ikke var så kompliceret, og grundlaget herfor var mere eller mindre objektivt. CFC-beskatningen var også det, der var mest akut for TDC og PricewaterhouseCoopers at få afgjort, mens § 5 H vedrørte det efterfølgende år. CFC-beskatningen var akut, fordi det vedrørte det igangværende indkomstår, og TDC ville gerne undgå, at de avancer, der blev udløst i forbindelse med omdannelsen, blev medtaget i den danske sambeskatning. Konklusionen blev, at Selskabsrevisionsafdelingen ville genoverveje CFC-spørgsmålet, og at spørgsmålet om ligningslovens § 5 H blev henvist til Ligningsrådet.

... at der heri også lå, at TDC gerne ville undgå at få sagen for Ligningsrådet. ... at dette nok udsprang af to problemer. Det ene var, at en behandling i Ligningsrådet kunne tage lang tid. Det andet problem kunne – efter vidnets gæt – være, at der havde været situationer, hvor det, der blev forelagt Ligningsrådet, ikke blev holdt fortroligt, hvilket kunne være meget prekært

for en stor virksomhed. Det var formentlig begge gener, som TDC ønskede at undgå. Konklusionen på mødet blev imidlertid, at spørgsmålet om ligningslovens § 5 H skulle for Ligningsrådet. Vidnet orienterede efter mødet Annette Liboriussen og Solveig Mortensen om alt, hvad der var sket på mødet.” <s. 135-136>

Palle Graff har forklaret, at

”Mødet blev afholdt den 13. september 2000. Med til mødet var Susanne Nørgaard og Henrik Faust Pedersen fra PricewaterhouseCoopers foruden kontorchef John Nielsen og vidnet selv fra ToldSkat. Mødet begyndte med, at Susanne Nørgaard fortalte om problemstillingen. Vidnet begyndte kort efter mødets start at få ondt i lænden, og det blev stadigt værre, så efter et kvarter måtte han forlade mødet. Han fornemmede, at der skulle være en anden til stede i stedet for ham, og han fik derfor sin sekretær til at ringe til Karin Kirchhoff for at få denne til at komme tilbage fra Østbanegade, hvor hun var til et andet møde. Vidnet husker ikke, hvad der blev sagt om sagen, eller om der blev nævnt nogle beløb. Han tilkaldte Karin Kirchhoff, fordi han følte, at der var behov for, at der var en anden til stede, idet det jo handlede om, hvorvidt en afgørelse, som John Nielsen havde truffet, skulle omgøres. Det kunne være lidt svært for John Nielsen at sidde alene tilbage og skulle tage stilling hertil, så der var behov for en anden person med faglig erfaring. Der var ikke nogen ubehagelig stemning på mødet. Konklusionen på mødet blev, at man skulle genoptage sagen. Vidnet husker ikke, om han, da han kom tilbage efter sin sygdom, fik yderligere oplysninger om, hvad der videre var sket på mødet.

... Vidnet var tilfreds med mødets udfald, hvorefter sagen skulle genoptages.” <s. 614-615>

Karin Kirchhoff har forklaret, at

”hun ikke havde kendskab til forespørgslen på det tidspunkt. Hun deltog kun i mødet den 13. september 2000. Hun mener, at Palle Graff samme morgen, eller måske dagen før mødet, viste hende forespørgslen, som de drøftede. Det vedrørte kun spørgsmålet om CFC-beskatning. Hun var ikke involveret i arbejdet forud for mødet den 13. september 2000. Det var ikke meningen, at hun skulle have været med til mødet. Hun var denne dag taget til et møde i Østbanegade, men fik straks ved sin ankomst besked om, at hun skulle komme tilbage til Strandgade, fordi Palle Graff var blevet syg. Da hun kom ind i mødelokalet, sad de alle og ventede på hende. Til stede

var John Nielsen samt Susanne Nørgaard og Henrik Faust Pedersen fra PricewaterhouseCoopers samt repræsentanter fra TDC. Vidnet var ikke forberedt til mødet. Hun havde ikke drøftet skrivelsen eller undersøgt sagen nærmere. Hun udøvede derfor ”mødeledelse på rygmarven”. Hun erindrer, at revisorerne forelagde sagen og redegjorde for anmodningen. Hun spurgte ind til sagen, herunder til den erhvervmæssige begrundelse. Hun sagde herefter, at det var John Nielsens kontor, der skulle behandle sagen, og at de oplysninger, som ikke fremgik af forespørgslen, skulle indsendes hertil. Hun afsluttede mødet og fulgte deltagerne til døren. Der var ingen ubehagelig eller højrodet stemning på mødet. Vidnet vidste ikke, at mødet angik spørgsmålet om genoptagelse af sagsbehandlingen. Hun tog det som en sædvanlig sag. Der blev forelagt nogle oplysninger, og hun hørte på, hvad der blev sagt. Hun bad dem indsende de nye oplysninger til John Nielsen. Hun er ikke bekendt med, hvorfor John Nielsen ikke overtog ledelsen af mødet i Palle Graffs sted. Det var Palle Graffs beslutning, at vidnet skulle tage sig af dette. John Nielsen sagde, så vidt vidnet husker, ikke noget under mødet. Vidnet fungerede ikke i øvrigt som stedfortrædende afdelingschef eller som fast afløser for Palle Graff.” <s. 354>

Annette Liboriussen har forklaret, at

”[hun] blev spurgt, om hun ville deltage i mødet med PricewaterhouseCoopers, hvilket hun takkede nej til. Hun deltog således ikke i mødet den 13. september 2000.

... Vidnet har fået oplyst, at Selskabsrevisionsafdelingen på mødet med PricewaterhouseCoopers den 13. september 2000 var repræsenteret af John Nielsen og Palle Graff. For PricewaterhouseCoopers deltog Susanne Nørgaard. Vidnet ved ikke, hvem der ellers deltog. Vidnet er endvidere bekendt med, at Karin Kirchhoff afløste Palle Graff under mødet. John Nielsen gav efterfølgende på et kontormøde et kort referat af mødet. Han fortalte her, at Palle Graff var gået under mødet, og at Karin Kirchhoff var kommet til. Vidnet og Solveig Mortensen blev senere kaldt ind på John Nielsens kontor, hvor de fik en orientering om, hvad der var sket på mødet, og hvor han sagde, at de havde svigtet ham.

Baggrunden for, at vidnet ikke havde ønsket at deltage i mødet, var, at de havde fået at vide, at mødet var kommet i stand efter ønske fra Susanne Nørgaard, der ikke var TDC’s sagsbehandler på sagen. Vidnet opfattede det derfor ikke som et møde på sagsbehandlerniveau, og da hun havde forstået det som en forespørgsel, om hun ville deltage, havde hun takket nej.

John Nielsen var nu kritisk over, at hun ikke havde deltaget i mødet, idet han ikke havde kunnet svare på de spørgsmål, der var blevet stillet. Han mente, at de som sagsbehandlere ikke havde klædt ham ordentligt på til mødet. Hun var glad for, at hun ikke havde deltaget, idet det åbenbart havde udviklet sig til et møde, hvor der blev skudt på dem, fordi de ikke ville besvare forespørgslen. John Nielsen kritiserede notatet for ikke at være et tilstrækkeligt grundlag for besvarelse af de rejste spørgsmål og til fortolkning af særligt selskabsskattelovens § 32. Han gav herunder udtryk for, at han savnede helt basale oplysninger om selskabsskattelovens § 32. Han var tilfreds med besvarelsen af ligningslovens § 5 H, idet man på mødet var blevet enige om, at dette spørgsmål kunne vente. De skulle herefter genoptage sagsbehandlingen og indhente flere oplysninger fra TDC.” <s. 87-89>

John Nielsen har herom forklaret, at

”Palle Graff sagde ikke noget om, hvorvidt Annette skulle deltage. Vidnet bad Annette om at deltage i mødet, hvilket hun ikke havde ret megen lyst til. Vidnet erindrer ikke, hvad Annette gav som begrundelse herfor, men han opfattede det, som om hun var utilpas ved det. ... Det lå ligesom i luften, at hun var utilfreds med, at PricewaterhouseCoopers havde indflydelse til at få Selskabsrevisionsafdelingen til at vurdere den komplicerede sag igen, når sagen én gang var henvist til Ligningsrådet som rette forum.

... Det var muligt, at resultatet af mødet ikke blev, som Annette Liboriusen ville have det, og at hun frygtede at blive involveret i et ukorrekt resultat. Annette deltog ikke i mødet. ...

Det var Annette, Solveig og Esthers opgave at ”klæde” vidnet på til mødet. Det var fortrinsvis Solveig og Annette, der arbejdede med sagen. <s. 131>

... han efter mødet havde en snak med Annette og Solveig om, at mødet ikke havde været nogen god oplevelse for ham, idet han ikke havde følt sig ”klædt på” hertil. Det forberedende arbejde, de havde lavet, var ikke godt nok, og han manglede en sagsbehandler til at hjælpe sig med besvarelsene. Notatet var ikke tilstrækkeligt oplysende til, at han kunne besvare de spørgsmål, der blev stillet. Det, han først og fremmest savnede i notatet, var en gennemgang af de forskellige paragraffer og en beskrivelse af praksis på området. Han forventede, at et sådant notat skulle være udførligt nok til, at han umiddelbart kunne sætte sig ind i problemstillingen. Under samtalen ransagede de det, der var sket, og så på, om de kunne gøre det bedre.” <s. 135-136>

Palle Graff har forklaret, at han

”ikke hørte noget om, at der skulle være problemer med medarbejdere, der ikke ville med til mødet. John Nielsen ville gerne have Annette Liboriussen med til mødet, men vidnet sagde, at der ikke skulle medarbejdere med, da de kun skulle drøfte en eventuel genoptagelse og således ikke skulle ned i de materielle spørgsmål.” <s. 614>

1.6. Selskabsrevisionsafdelingens notat af 20. september 2000

Annette Liboriussen og Solveig Mortensen redegjorde herefter i et notat af 20. september 2000 vedrørende ”Tele Danmark A/S - CFC-regler og fortolkning af ligningslovens § 5 H – notat 2”, stilet til John Nielsen, for det omhandlede regelsæt (bilag 13.06.04). Det anføres her blandt andet:

”...

CFC-reglerne

...

Konklusion

For at et selskab kan blive omfattet af CFC-beskatning efter SEL § 32 skal samtlige de i paragraffen nævnte betingelser være opfyldte.

Der er ingen tvivl om, at der er tale om kontrollerede selskaber efter definitionen i SEL § 3, også efter omdannelsen af Talkline GmbH.

Med hensyn til kravet om minimum 33 1/3% finansiell virksomhed fremgår det af vores afsnit om gennemgang af tilsendte balancer, at vi mangler oplysninger om hvor stor en del af TFHs finansielle anlægsaktiver, der vedrører GmbH og InfoDienste, ligesom mellemregninger med disse selskaber heller ikke er oplyst.

Endvidere mangler oplysning om likvidationsavancen vedrører de finansielle eller ikke finansielle aktiver.

Vi må således anmode om "forventet likvidationsregnskab" så specificeret, at transparentreglen kan opgøres uden tvivl. Herefter kan vi tage stilling til, om selskabet er finansielt.

Ligningslovens § 5 H

...

Konklusion

Vi kan tvivle på, om en omdannelse til et kommanditselskab er at betragte som en erhvervelse i relation til bestemmelsen. Der er jo i dette tilfælde tale om, at aktiviteten i forvejen ejes af det erhvervende selskab, TFH GmbH og omdannelsen til K/S ændrer ikke herpå, da TFH fremover også vil eje aktiviteten i kraft af, at selskabet fortsætter som kommanditist.

Hvis den pågældende situation ikke omfattes af bestemmelsen, ser vi et problem heri, da det forekommer som en måde at kunne omgå bestemmelsens hensigt, nemlig at sikre, at en allerede eksisterende udenlandsk underskudsgivende filial eller fast ejendom ikke placeres i et dansk selskab med henblik på at modregne eventuelle underskud i det danske selskabs indkomst.

...

Vi har mundtligt fået oplyst, at der ved omdannelsen vil blive konstateret en goodwill i størrelsesordenen 15 - 20 mia. kr.

Efter tyske regler vil omdannelse af GmbH'et til K/S være skattefrit. Hvis selskabet ikke omfattes af CFC-beskatningen og hermed bliver beskattet i Danmark vil ovennævnte goodwill være skattefrit.

Ved efterfølgende anmodning om sambeskatning af det tyske holdingselskab, hvor K/S'et indgår, vil der være et skattemæssigt afskrivningsgrundlag på erhvervet goodwill på 15 - 20 mia. kr., der kan afskrives over 7 år. Denne afskrivning vil formentlig medføre et betydeligt underskud, der kan modregnes i den danske indkomst.

Konsekvensen af en tilladelse til fritagelse for CFC-beskatning og LL § 5H vil være, at indtægten/likvidationsprovenuet ved overdragelsen ikke beskattes, mens der gives tilladelse til anvendelse af underskud i den fremtidige

danske sambeskatning. Sådanne underskud vil kun blive genbeskattet, hvis selskabet i senere år giver overskud eller ved, at selskabet udtræder af sambeskatningen, hvilket selskabet egenrådigt kan planlægge.

...”

Annette Liboriussen har forklaret, at

”det er Solveig Mortensen og vidnet, der har udarbejdet det. ... Notatet blev udarbejdet, fordi John Nielsen havde meddelt, at der skulle arbejdes videre på sagen. Det blev betegnet ”notat 2” for at adskille det fra de tidligere notater.

... essensen af konklusionen var, at de manglede oplysninger. De oplysninger, der er skrevet ind i notatet, er de oplysninger, de havde fra den første henvendelse, og der manglede stadig oplysninger.

... at de nu var i bevægelse bort fra den rene usikkerhed og havde dannet sig en mening om de rejste spørgsmål og de mulige konsekvenser heraf.

De var ”begyndt at se lyset”. Hun husker ikke, om det med goodwill kom frem som følge af en drøftelse på kontoret, eller om de har spurgt revisor, men beløbet er fremkommet pr. telefon, idet der ikke var sendt noget ind omkring et beløb på 15-20 mia. kr. Hun var begyndt at indse, at de skulle se på problemet med goodwill. John Nielsen havde muligt talt med revisoren herom. Hun kan ikke afvise, at tallet på goodwill kom frem på mødet den 13. september 2000, hvor hun som forklaret ikke deltog. Der kunne være et problem i, at der ikke var tale om erhvervet goodwill, men derimod oparbejdet goodwill, idet der kan afskrives på erhvervet goodwill, hvilket ikke er tilfældet for oparbejdet goodwill. Hun har fået taloplysningerne fra John Nielsen, der må have talt med nogen herom.

... hun ikke har talt med nogen fra TDC vedrørende de talmæssige forhold. Det er noget, hun har hørt.

... hun kun har givet det til John Nielsen, og hun vil ikke mene, at notatet har forladt afdelingen.” <s. 89, 94>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun var med til at udarbejde notatet. ... Det var en information til John Nielsen om, hvor sagen stod. Notatet er aldrig blevet sendt ud af huset. Det var ikke meningen, at det skulle sendes ud. Det var bare en status over sagen. De arbejdede på begge problemstillinger, hvilket efter vidnets opfattelse også var, hvad John Nielsen havde givet instruks om.

... det hastede med et svar, da virksomheden ville gennemføre omstruktureringen inden den 31. december 2000. Hun og Annette Liboriussen delte derfor opgaven i forbindelse med notatet, idet vidnet behandlede CFC-delen, mens Annette behandlede spørgsmålet om ligningslovens § 5 H. Konklusionen på CFC-delen blev, at de skulle have yderligere oplysninger for at kunne foretage de endelige beregninger. De ville forsøge at få oplysningerne, så de kunne foretage beregningerne, idet der ikke var nogen grund til at sende sagen til Ligningsrådet, hvis den ikke opfyldte betingelserne for CFC-beskatning. Konklusionen på § 5 H-problematikken var, at der ikke var praksis på området. De syntes ikke, at det var Selskabsrevisionsafdelingen, der skulle lægge en sådan praksis, når de efterfølgende selv skulle foretage revision af TDC, hvor de skulle tage stilling hertil.

... det var første gang, at de havde fået tanken om, at det drejede sig om goodwill. De havde talt om, hvad det var, der blev spurgt om, herunder om at det handlede om opskrivning af immaterielle aktiver. De havde fået John Nielsen, der tog sig af de udadvendte kontakter, til at ringe, og de fik oplysningen om et beløb på 15-20 mia. kr. fra ham. Vidnet ved ikke, hvor John Nielsen fik det oplyst, men hun tror, at han har talt med PricewaterhouseCoopers. De talte ikke med TDC om sagen. Oplysningen blev givet mundtligt. Vidnet ved ikke, hvorvidt beløbet på 15-20 mia. kr. var kommet frem på mødet den 13. september 2000.

... de forud for den 20. september 2000 spurgte John Nielsen, hvad det var for avancer, det drejede sig om. John Nielsen forespurgte PricewaterhouseCoopers herom og fik at vide, at det drejede sig om goodwill. Vidnet og Annette Liboriussen fik dette at vide af John Nielsen. ... Vidnet var bekendt med, at det drejede sig om et beløb på 15-20 mia. kr. Dette beløb havde hun fra John Nielsen. Vidnet er kun bekendt med, at notatet er gået til John Nielsen.” <s. 243>

John Nielsen har forklaret, at

”notatet er udarbejdet på grundlag af det, der blev aftalt på mødet den 13. september 2000. Det nye i dette notat var, at det indeholdt en meget mere detaljeret beskrivelse af CFC-reglerne, der blev holdt op imod de oplysninger, de havde fået eller fik fra TDC og PricewaterhouseCoopers. De afprøvede heri de 3 kriterier, som CFC-reglerne indeholdt, og tog punkt for punkt stilling til, om betingelserne var opfyldt. Ligningslovens § 5 H blev gennemgået på samme måde.

... det er baseret på de tal, der blev oplyst af PricewaterhouseCoopers i brevet af 18. august 2000.

... konklusionen var, at der manglede oplysninger. Hvis Selskabsrevisionsafdelingen skulle videre med spørgsmålet om CFC-beskatning, skulle der indhentes yderligere oplysninger.

Det nye vedrørende ligningslovens § 5 H var, at de gik ind i en lidt mere konkret stillingtagen til denne problemstilling, blandt andet på baggrund af de oplysninger, de havde fået fra PricewaterhouseCoopers. Det er korrekt, at der var en større fokusering på afskrivning af goodwill. De vidste på et tidligt tidspunkt, at det var afskrivningsgrundlaget, det drejede sig om. De var godt klar over, at TDC agtede at afskrive på den oparbejdede goodwill, der nu blev til erhvervet goodwill. Denne afklaring skyldtes ikke drøftelserne på mødet den 13. september 2000. Problemstillingen fremgik heller ikke klart af PricewaterhouseCoopers' breve. Det var gennem en afklaring af ræsonnementerne, at de kom frem til, at det var her, problemstillingerne var. De havde ikke fået ny viden om § 5 H på dette tidspunkt. Da de fik henvendelsen i august måned, troede de i første omgang, at der var tale om almindelige forretningsmæssige dispositioner fra TDC's side, men de var nu blevet klar over, at det nok ikke så meget var udtryk for realiteter, men mere skattetænkning.

De arbejdede videre også på problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H, idet de to spørgsmål havde en tæt sammenhæng. De ville lave en mere bred beskrivelse af problematikken til Selskabsbeskatningsafdelingen, idet de jo vidste, at spørgsmålet om § 5 H ville komme op senere i forbindelse med en anmodning fra TDC om bindende forhåndsbesked.” <s. 137>

Endvidere har Susanne Kjær (s. 268) og Henrik Faust Pedersen (s. 1280) afgivet forklaring herom.

Den 20. september 2000 har Susanne Kjær på et journalark (bilag C.05.01, side 51017) noteret følgende om en telefonsamtale med John Nielsen:

”Kontorchef John Nielsen, Selskabsrev har ringet. Han mener, at der er tale om en sag, der angår 14-15 mia. kr. Som han ser det, handler det om at få indtægten på 14-15 mia. kr. holdt udenfor tvungen sambeskatning og dermed uden for dansk beskatning. Derudover at inddrage selskaberne i Tyskland under dansk (frivillig sambeskatning) hvorved der over sambeskatningsindk. skal gives afskrivning for de samme 14-15 mia. kr. PWC vil nu indsende yderligere materiale/beregninger. Aftalt at John Nielsen vender tilbage, når han har nyt i sagen.”

John Nielsen har forklaret, at

”han ikke erindrer en sådan telefonsamtale med Susanne Kjær. Det anførte referat stemmer godt overens med de to problemstillinger, der var i sagen. Det underer vidnet, at han skulle have sagt 14-15 mia. kr., idet han nok ville have sagt 15-20 mia. kr., som var det tal, han selv tidligere havde fået oplyst.” <s. 138>

Susanne Kjær har forklaret, at

”hun erindrer svagt indholdet af telefonsamtalen med John Nielsen. Hun erindrer, at de har haft en sådan samtale. Problemstillingen blev nu mere tydelig, det blev ”skåret mere ud i pap”, og som hun husker det, fik de mere og mere fat i, hvad problemet var, og hvad der kunne ske. John Nielsen sagde ikke noget om, hvordan tallet på 14-15 mia. kr. var fremkommet, eller hvor han havde det fra. Det var John Nielsen, der tog initiativ til telefonsamtalen.

... hun gik ud fra, at der fortsat var gang i sagen. ... Vidnet mener ikke, at sagen stod på noget i Selskabsbeskatningskontoret. Som vidnet husker det, skulle de ikke bruge oplysningerne til noget. Hun erindrer ikke præcist, om hun havde hørt beløbet på 14-15 mia. kr. før, eller om dette var første gang. Hun har muligt orienteret Niels Kristensen om samtalen, men hun husker det ikke.

Adspurgt, om hun skulle foretage sig noget i forbindelse med samtalen, forklarede vidnet, at det mente hun ikke, at hun skulle. Hun afventede, at John Nielsen vendte tilbage.” <s. 267-268>

Annette Liboriussen har forklaret, at

”hun ikke har overhørt samtalen mellem John Nielsen og Susanne Kjær, og hun var ikke bekendt med, at der har været en sådan samtale.” <s. 91>

1.7. Selskabsrevisionsafdelingens anmodning til PricewaterhouseCoopers om yderligere oplysninger

Selskabsrevisionsafdelingen anmodede i et brev af 21. september 2000 (bilag 13.06.05) PricewaterhouseCoopers om yderligere oplysninger. Det hedder i brevet:

”...

I forbindelse med besvarelse af revisionsfirmaets forespørgsel i anledning af overvejelser om ændringer af koncernstrukturen i tyske datterselskaber anmoder Told- og Skattestyrelsen om yderligere oplysninger til belysning af problemstillingerne.

Der ønskes en redegørelse for den forretningsmæssige begrundelse for omdannelse af Talkline GmbH til et K/S.

Endvidere ønskes følgende for at kunne tage stilling til, om Talkline Management und Finance Holding GmbH (TFH) er et finansielt selskab, når transparensreglen anvendes:

1. ”Likvidationsregnskab” der viser, hvorledes avancen fordeles på de enkelte aktiver
2. ...
3. ...
4. Åbningsbalance og eventuelle budgetter for K/S’et, således indgangsværdierne fremgår til en eventuel sambeskatning.

...”

Annette Liboriussen har forklaret, at

”... de havde brug for disse oplysninger til deres sagsbehandling. Oplysningerne under punkt 4, åbningsbalance og eventuelle budgetter for K/S’et, skulle de bruge både i relation til CFC-beskatning og § 5 H-spørgsmålet. Der var ikke tale om en likvidation, som anført under punkt 1, men det var det mest nærliggende udtryk at anvende for den omdannelse, der var foretaget. De regnede med, at TDC lå inde med et sådant ”likvidationsregnskab.” <s. 91>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”... de bad om oplysninger, herunder om talmateriale til beregning af, om det var omfattet af CFC-reglerne. De bad om et ”likvidationsregnskab”, hvilket nok rettere burde være betegnet som en åbningsbalance. Vedrørende pkt. 4, om indgangsværdierne til en eventuel sambeskatning, forklarede vidnet, at de gerne ville kende størrelsesordenen, hvis der ikke var tvungen sambeskatning, idet de var klar over, at omdannelsen ville være skattefri i Tyskland. De anmodede også om oplysningerne for at få verificeret oplysningen om de 15-20 mia. kr. Der kunne også være andre avancer, ud over goodwill, som de ikke var bekendt med. De anmodede således om oplysningerne for generelt at sikre sig, at de havde alle relevante oplysninger om omdannelsen. Det vedrørte alene behandlingen af CFC-delen, men de stillede spørgsmålene for at få hele sagen belyst.

Foreholdt, at andre har forklaret, at problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H skulle udsættes, forklarede vidnet, at det havde hun ikke fået noget at vide om, og det var ikke hendes opfattelse.

... at spørge til den forretningsmæssige begrundelse ... gjorde de altid. Hvis der ikke var nogen forretningsmæssig begrundelse, var det jo ikke sikkert, at man skattemæssigt ville anerkende omdannelsen. De kunne ikke se dette af det indkomne materiale.

... at de nok sad med alle alarmknapperne i gang. Selskabsrevisionsafdelingen kunne ikke se den forretningsmæssige begrundelse i omdannelsen af et GmbH til et KG. De var klar over, at når det drejede sig om TDC, handlede det om store beløb. De ville derfor sikre sig, at de ikke gav et forkert svar.” <s. 244>

John Nielsen har forklaret, at

”Solveig Mortensen skrev et notat om, hvilke oplysninger der manglede. De holdt et møde herom den 20. september 2000, hvor det blev besluttet at indhente de manglende oplysninger. De ville med teksten ”Der ønskes en redegørelse for den forretningsmæssige begrundelse for omdannelse af Talkline GmbH til et K/S” sende et signal til PricewaterhouseCoopers og Tele Danmark om, at de havde gennemskuet, at der var tale om skatte-tænkning. Det var kun CFC-delen, de manglede oplysninger til for at kunne færdiggøre sagen.” <s. 138>

Den 27. september 2000 anførte Annette Liboriussen følgende i et telefonnotat vedrørende en telefonsamtale samme dag med Erik Jensen fra PricewaterhouseCoopers (bilag 13.06.06):

”...

Erik Jensen ringede den 27. september 2000 vedrørende vores brev om yderligere oplysninger vedr. CFC-beskatning.

Han var i tvivl om, hvorledes vores yderligere spørgsmål harmonerede med det aftalte på mødet mellem parterne. Umiddelbart kunne han ikke få det til at stemme med det aftale.

Da undertegnede ikke vidste, hvad der var aftalt på mødet af yderligere specifikationer, var det svært at udtale sig om, om der var uoverensstemmelse hermed.

Vi gennemgik de 4 punkter og det tydede på, at det stort set svarede til det aftalte. Endvidere oplyste jeg ham om, at alle punkter vedrørte CFC-spørgsmålet, dette var han nemlig i tvivl om.”

Annette Liboriussen har forklaret, at

”der med ”mødet mellem parterne” henvises til mødet den 13. september 2000. Vidnet ved ikke, hvad der var aftalt med Erik Jensen, idet vidnet og Solveig Mortensen som forklaret ikke havde deltaget i mødet. Vidnet be-

kræftede over for Erik Jensen, at spørgsmålet om ligningslovens § 5 H var udsat.” <s. 91>

John Nielsen har forklaret, at

”Annette formentlig har orienteret ham om denne telefonsamtale, men det står svagt i hans erindring. Det må være mødet den 13. september 2000, som Erik Jensen henviste til. Det kan kun være det punkt vedrørende redegørelsen for den forretningsmæssige begrundelse for omdannelsen – skatte-tænkningen – som han har henvist til. Erik Jensen kunne ikke på baggrund af mødet være uforberedt på, at han skulle komme med yderligere oplysninger. Det blev netop aftalt, at Selskabsrevisionsafdelingen skulle fortsætte sagsbehandlingen. Alle punkterne i brevet til PricewaterhouseCoopers vedrørte CFC-spørgsmålet på nær den ene undtagelse omkring skattetænkningen.” <s. 139>

PricewaterhouseCoopers besvarede henvendelsen fra Selskabsrevisionsafdelingen med et brev af 3. oktober 2000 (bilag 13.06.07). Det anføres heri blandt andet:

”...

Aktiverne i de konsoliderede, tyske selskaber viser på side 2 en samlet aktivmasse på EUR 501 mio., når aktiverne opgøres til de bogførte værdier, jf. igen kolonnen ”Endstand German group”. Det er Tele Danmark A/S’ vurdering, at markedsværdien af de tyske selskaber er væsentligt højere, idet der ved et salg vil kunne realiseres en betydelig goodwill.

...”

Vedrørende ligningslovens § 5 H anføres det videre:

”...

Det blev aftalt på mødet den 13. september 2000, at spørgsmålet om ligningslovens § 5H ikke ville blive behandlet samtidig med spørgsmålet om CFC-reglerne.

Vi er imidlertid blevet opmærksomme på, at Ligningsrådet i en ikke offentliggjort bindende forhåndsbesked har taget stilling til rækkevidden af ligningslovens § 5H i en situation, som svarer til situationen for Tele Danmark koncernen i Tyskland.

Vi vedlægger den bindende forhåndsbesked, og anmoder om bekræftelse af, at Told- og Skatteregionen er enig i, at den fortolkning af ligningslovens § 5H, som Ligningsrådet har foretaget i den bindende forhåndsbesked også er gældende for Tele Danmark koncernen, idet ingen af de tyske selskaber har været eller er sambeskattet med Tele Danmark A/S på tidspunktet for erhvervelse af aktiviteterne.

...”

Ved den omhandlede bindende forhåndsbesked, der var afgivet den 22. juni 1999 (betegnet som ligningsråds sag nr. 1 eller sag nr. 1), havde Ligningsrådet blandt andet svaret på to spørgsmål – spørgsmål 3 og 4 i anmodningen – der angik ligningslovens § 5 H:

- ”3. Finder Ligningslovens § 5 H anvendelse ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for den af [...] hidtil drevne virksomhed, såfremt [...] overdrager alle sine aktiviteter til [...] A/S's 100 % ejede [udenlandske] datterselskab [...] og [...] i det følgende indkomstår etablerer sambeskatning med [...]?”
4. Vil besvarelsen af spørgsmål 3 være den samme for så vidt angår opgørelsen af den skattepligtige indkomst for et nystiftet 100 % ejet [udenlandsk] datterselskab, der i stedet erhverver aktiviteten fra [...], såfremt det nystiftede datterselskab inddrages i sambeskatningen med [...] i året efter købet af aktiviteten fra [...]?”

Det fremgik af anmodningen, at den angik et dansk selskab, som ejede ca. 93 % af kapitalen i et [udenlandsk] selskab. Det danske selskab overvejede at overføre aktiviteten i det [udenlandske] selskab til et andet selskab [hjemmehørende i samme udland], som ejedes 100 % af det danske selskab. Det danske selskab var ikke sambeskattet med det fuldt ud ejede [udenlandske] datterselskab, men det var meningen, at

der skulle ske sambeskatning, når aktiviteten i det [udenlandske] selskab var blevet overdraget til det [udenlandske] datterselskab.

I den bindende forhåndsbesked var svaret på spørgsmål 3, at Ligningslovens § 5 H ikke ville finde anvendelse i det forelagte tilfælde, da ingen af de omtalte [udenlandske] selskaber havde været sambeskattet med det danske selskab på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet. Svaret ændredes ifølge svaret på spørgsmål 4 ikke, selvom det danske selskab året efter overdragelsen lod sig sambeskatte med det fuldt ud ejede [udenlandske] selskab.

Afgørelsen er beskrevet nærmere i kapitel 5, afsnit 5.2.1.

Annette Liboriussen har forklaret, at

”de bemærkede sig, at TDC nu var kommet ud af busken med, hvad det egentlig drejede sig om. Der var ingen ændring heri i forhold til den tidligere problemstilling vedrørende goodwill-spørgsmålet.

... spørgsmålet om CFC var hastende, idet det skulle være afklaret inden den 31. december 2000. De var på mødet den 13. september 2000 blevet enige om at se på dette spørgsmål først og vente med § 5 H til senere.

... oplysningen om den bindende forhåndsbesked, som PricewaterhouseCoopers henviste til, var ny for dem. De blev meget overraskede. Det betød, at de ikke kunne gøre meget mere ved § 5 H-problemet, når Ligningsrådet havde truffet en afgørelse på dette område. De gik herefter ikke videre med dette spørgsmål. <s. 91-92>

... baggrunden for, at de genoptog behandlingen af § 5 H-spørgsmålet, var brevet af 3. oktober 2000 fra PricewaterhouseCoopers.” <s. 99>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”dette var svaret på materialeindkaldelsen. ... De havde formentlig en drøftelse med John Nielsen herom. De drøftede løbende denne sag ...

Vidnet ved ikke, i hvilket niveau Palle Graff var orienteret om sagen på dette tidspunkt.

... det var nyt for dem, at der var en afgørelse om ligningslovens § 5 H. ... Afgørelsen var ikke offentliggjort, og de var ikke klar over, at man havde fortolket ligningslovens § 5 H på denne måde. Indtil da havde de været overbevist om, at de kunne "klemme" bestemmelsen lidt, så den omfattede den foreliggende situation. De havde indtil da haft et håb om, at de kunne komme igennem med denne opfattelse, selvom de ikke var sikre på det, men det håb svandt nu." <s. 245>

John Nielsen har forklaret, at han

"erindrer ikke, hvorvidt han orienterede Palle Graff ud over ved fremsendelse af kopi af brevet. Vidnet har formentlig orienteret ham om, at de gik videre med sagen.

... da de modtog afgørelsen om § 5 H fra PricewaterhouseCoopers, var det nyt for ham, at der fandtes en sådan afgørelse. Det ændrede deres vurdering af sagen. Afgørelsen fik betydning for deres håndtering af spørgsmålet om ligningslovens § 5 H." <s. 139>

Palle Graff har forklaret, at

"... han også fik kopi af dette brev. Han husker det ikke nærmere, men han er sikker på, at han har fået en sådan kopi.

Foreholdt at det anførte syntes at spore tanken ind på, at det drejede sig om goodwill, og forespurgt, om det stod ham klart, forklarede vidnet, at det husker han ikke.

Foreholdt, at PricewaterhouseCoopers medsendte Ligningsrådets afgørelse i den første sag om ligningslovens § 5 H, og forespurgt, om det var en overraskelse for afdelingen, og om det gav dem anledning til nye tanker, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Han husker heller ikke, om medarbejderne fandt sagen interessant." <s. 615>

Endvidere har Henrik Faust Pedersen (s. 1281) afgivet forklaring herom.

1.8. PricewaterhouseCoopers' brev af 9. oktober 2000

I et brev af 9. oktober 2000 til Selskabsrevisionsafdelingen (bilag 14.24) oplyste PricewaterhouseCoopers bl.a. følgende:

”...

Ved et salg til tredjemand skønner Tele Danmark A/S, at der vil kunne realiseres en avance på goodwill på ca. EUR 1.300 mio. For alle andre aktiver skønner Tele Danmark A/S, at de værdier, der er anført i de balancer, der er fremsendt den 3. oktober 2000, svarer til handelsværdien.

...”

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun den 9. oktober 2000 talte i telefon med Henrik Faust Pedersen fra PricewaterhouseCoopers, idet hun havde bedt om en åbningsbalance, som ikke var fremsendt. Der var fortsat tale om skønnede beløb. Det var ”balloner”, der fløj i luften. De havde her for første gang et beløb på skrift, men det var et ikke-dokumenteret beløb. Uanset om det var 10 eller 20 mia. kr., var der tale om store beløbsstørrelser. Vidnet mener, at Henrik Faust Pedersen allerede under telefonsamtalen oplyste beløbet. De havde ikke opgjort det. Han fortalte ikke, hvor beløbet stammede fra, eller hvordan de var kommet frem til dette tal. Hun konstaterede, at beløbet var et andet end det tidligere oplyste tal på 15-20 mia. kr., men hun spurgte ikke til, hvorledes det kunne være, at beløbet var faldet til nu 10 mia. kr.” <s. 247>

Henrik Faust Pedersen har forklaret, at

”Selskabsrevisionsafdelingen havde ønsket en oplysning om størrelsen af de involverede beløb, og PricewaterhouseCoopers havde videregivet dette ønske til TDC, som herefter havde foretaget en vurdering. Vidnet er ikke bekendt med grundlaget for denne vurdering.

... formuleringen af brevet afspejlede det forhold, at PricewaterhouseCoopers ikke havde deltaget i beregning af goodwillbeløbet. Det var et tal, der kom fra TDC.” <s. 1282>

Annette Liboriussen har forklaret, at

”hun mener, at Solveig Mortensen telefonisk havde bedt om denne oplysning. Det var et meget upræcist tal, som inden for en uge varierede med ca. 10 mia. kr. De kunne godt se, at det var store tal, men de tog dem blot til efterretning. De anså det for et rent skønnet beløb, der var helt udokumenteret set i forhold til det tidligere oplyste tal på 15-20 mia. kr. De vidste ikke, hvordan TDC var kommet frem til beløbet på 1.300 mio. EUR, og de bad ikke om at få dette oplyst.

... de læste det således, at der var tale om et estimeret tal, som ikke ville fremgå af åbningsbalancen, da det først ville blive realiseret ved et salg.”
<s. 93>

John Nielsen har forklaret, at

”... dette var første gang, PricewaterhouseCoopers på skrift angav størrelsen af goodwill. De 1.300 mio. EUR var et andet tal end det, vidnet tidligere havde fået oplyst. De bemærkede sig denne ændring, men havde ikke nogen mening om, hvad differencen kunne skyldes. De spurgte ikke PricewaterhouseCoopers om, hvorledes dette tal var fremkommet. De gav oplysningerne videre, idet de blev indarbejdet i notatet. Notatet af 20. september 2000 var deres arbejdsblad. Det blev i en senere udgave til notatet af 16. oktober 2000.” <s. 141>

Palle Graff har forklaret, at

”han ikke husker dette brev. Han var ikke involveret i drøftelserne herom, der foregik på kontorchefniveau. Han viste ikke brevet nogen særlig opmærksomhed, idet han vidste, at det vedrørte TDC-sagen, som afdelingen havde genoptaget, og han ville først blive involveret i sagen i forbindelse med dens afslutning. Brevet var blot et led i den igangværende sagsbehandling. At sagen vedrørte 1.300 mio. EUR eller 10 mia. kr., gav ham heller ikke anledning til at foretage sig noget særligt.

De problemstillinger, som vidnets kontor beskæftiger sig med, vedrører ofte milliardbeløb. Det kan skatteretligt give lige store problemer, om det drejer sig om 10 mia. kr. eller 100 mio. kr. De selskaber, som Selskabsrevisionen kontrollerer, har en samlet årlig indkomst på omkring 50 mia. kr., svarende til et skatteprovenu på 17 mia. kr., så det handler altid om store beløb.” <s. 616>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret, at

han fik oplyst, at det var den primære tanke at sælge selskabet.

”... Han fik noget senere – i november/december 2001 – dette brev i hånden. Det var, da de skulle til at forberede, hvad værdien egentlig var. Brevet fik ikke særlig betydning for hans arbejde, idet det var et løst skøn. Der blev ikke nævnt nogen beløbsstørrelser. De drøftede, at det var interessant, hvad værdien af Talkline var, men i sommeren/efteråret 2001 kunne de ikke sige andet end, at det var vanskeligt at værdiansætte selskabet.” <s. 751-752>

Peter Loft har, ”forespurg, om han havde hørt om dette brev eller oplysningerne heri inden den 24. november 2003”, forklaret, ”at det havde han ikke.” <s. 1081>

1.9. Selskabsrevisionsafdelingens notater af 16. oktober 2000

1.9.1. Første del vedrørende CFC-beskatning

Solveig Mortensen og Annette Liboriussen, Selskabsrevisionsafdelingen arbejdede videre på sagen, og den 16. oktober 2000 kl. 10.35 sendte Solveig Mortensen en mail til Niels Kristensen og Susanne Kjær i Selskabsbeskatningskontoret (bilag 05.13). Af mailen fremgår:

”...

Ifølge aftale med John Nielsen sendes notat vedrørende CFC-beskatning ved omdannelse af et Teledanmark selskab i Tyskland til et KG.

Teledanmark anmoder endvidere om stillingtagen til LL § 5H, hvilket er omtalt i notatets indledning. Denne problemstilling tilsendes i løbet af denne uge.

Problemstillingen, der ønskes set på, er samspillet mellem CFC-beskatning og LL § 5H.

...”

Mailen blev senere samme dag suppleret af en yderligere mail med et notat vedrørende ligningslovens § 5H. Dette notat og mailen er refereret nedenfor i afsnit 1.9.2.

Det er med håndskrift noteret på mailen:

”Vedr. opgørelse. Baseret på 1999 tal!”

Mailen var som anført vedhæftet et notat af 16. oktober 2000 (bilag 05.14), der særligt redegør for problemstillingen mht. CFC-beskatning. Notatet indeholder, i lighed med det senere notat nr. 2 om ligningslovens § 5 H, som indledning følgende beskrivelse af problemstillingen i sagen:

”Tele Danmark A/S - CFC-regler og fortolkning af ligningslovens § 5 H - notat 2

I forbindelse med Tele Danmark A/S’ overvejelser omkring omdannelse af det tyske selskab Talkline GmbH til et tysk kommanditselskab ønskes en redegørelse for, om reglerne om tvungen sambeskatning i SEL § 32 vil finde anvendelse. Endvidere hvorvidt underskuds begrænsningsreglen i LL § 5 H vil finde anvendelse ved sambeskatning mellem Tele Danmark A/S og den tyske koncern.

Problemstilling

Omdannelse af et GmbH til et KG, kan gøres skattefrit i Tyskland. Fordele ved omdannelsen er, at optjent goodwill bliver værdiansat og bogført, således at KG’et har en stor afskrivningsberettiget saldo på goodwill. I Tyskland kan der også skattemæssigt afskrives på det opskrevne afskrivningsgrundlag for goodwill.

Såfremt selskabet ikke er med i en dansk sambeskatning, og såfremt selskabet ikke bliver CFC-beskattet til Danmark i omdannelsesåret, vil avancen ikke blive beskattet i Danmark.

Efterfølgende kan det opskrevne afskrivningsgrundlag indgå i det danske beskatningsgrundlag, såfremt det tyske datterselskab, som er kommanditist, inddrages i sambeskatning med det danske moderselskab.

Optjent goodwill i Tyskland vil således skattefrit blive konverteret til et afskrivningsberettiget aktiv, der skattemæssigt både kan afskrives i Tyskland og Danmark.

I Talkline GmbH er den optjente goodwill ifølge det oplyste på ca. 10 mia. kr.”

Det anføres i notatet om CFC-reglerne (bilag 05.14) videre:

”CFC-reglerne

Ved lov nr. 312 af 17. maj 1995 indsattes selskabsskattelovens § 32 om tvungen sambeskatning. Omfattet heraf er danske selskaber, fonde og fysiske personer, som kontrollerer et udenlandsk selskab mv., såfremt selskabets virksomhed overvejende er af finansiell karakter mv., og såfremt selskabets indkomst beskattes væsentligt lavere end efter danske regler.

Ved lov nr. 1026 af 23. december 1998 er der med virkning for indkomstår, der påbegyndes den 1. januar 1999 eller senere sket en udvidelse af anvendelsesområdet for reglerne om tvungen sambeskatning.

Den tvungne sambeskatning gennemføres ved, at den del af datterselskabets finansielle indkomst, der svarer til det danske moderselskabs ejerandel, medregnes ved moderselskabets indkomstopgørelse.

Kravet om kontrol

Betingelsen om kontrol kan enten være opfyldt i form af, at aktionæren sammen med nærmere opregnede interesseforbundne parter enten direkte eller indirekte ejer mere end 25% af aktiekapitalen og/eller direkte eller indirekte råder over mere end 50% af stemmerne i det udenlandske selskab.

Tele Danmark A/S ejer Talkline Management und Finance Holding GmbH (TFH) 100%. TFH ejer i dag Talkline GmbH, som påtænkes omdannet til K/S, 100%.

TFH vil ved omdannelsen etablere et nyt tysk selskab, der skal være komplementar, mens TFH vil blive kommanditisten. TFH vil således bevare fuld kontrol, direkte eller indirekte også efter omdannelsen.

Kravet om finansiel virksomhed

Den anden betingelse er, at det udenlandske selskab driver virksomhed, som i væsentlig grad er af finansiel karakter. Indtægter ved finansiel virksomhed kan f.eks. være renteindtægter, udbytte, kursgevinster, royalties og indtægter fra finansiel leasing.

Ved lov nr. 1026 blev definitionen af virksomhed, som i væsentlig grad er af finansiel karakter udvidet. Bl.a. blev grænsen for, hvornår udenlandske selskaber med blandet aktivitet anses for at drive virksomhed, der i væsentlig grad er af finansiel karakter, ændret. Det er herefter tilstrækkeligt, at mindst 33 1/3 % af selskabets indtægter stammer fra finansiel virksomhed, eller at handelsværdien af dets finansielle aktiver udgør mindst 33 1/3% af handelsværdien af selskabets samlede aktiver. Tidligere var grænsen 50%.

Udenlandske holdingselskaber, hvis eneste funktion er at eje aktier i andre selskaber, anses som udgangspunkt for at drive virksomhed af finansiel karakter. Da TFH alene er et holdingselskab, er selskabet som udgangspunkt finansielt i henhold til bestemmelsen.

Dog skal udbytte, aktieavancer og aktier fra et udenlandsk holdingselskab, som ejer aktier i selskaber, der er hjemmehørende i *samme stat* som holdingselskabet, ikke medtages ved bedømmelsen af, om der drives finansiel virksomhed, jf. SEL § 32, stk. 2, 2. og 3. punktum (transparensreglen). Hensigten med sidstnævnte undtagelse er, at det i forhold til reglerne om tvungen sambeskatning skal være uden betydning, om virksomhed i fremmed stat drives i et (produktions-)selskab, som den danske aktionær direkte ejer, eller om den danske aktionær ejer aktier i et udenlandsk lokalt holdingselskab, som ejer det pågældende (produktions-)selskab.

TFH og de underliggende selskaber Talkline GmbH og Talkline Info-Dienste GmbH er alle beliggende i Tyskland og dermed finder transparensreglen anvendelse. Dvs. ved vurderingen af, hvorvidt TFH anses som et finansielt selskab, skal der bortses fra alle transaktioner – herunder udbytter, betaling af renter og royalties, betalinger for varer og tjenesteydelser m.m. – mellem holdingselskabet og de datterselskaber i samme land, som holdingselskabet kontrollerer. I følge cir. nr. 82 af 29.5.1997 pkt. 7.2.4.1. bortses også fra eventuelle aktieavancer, som holdingselskabet måtte oppebære ved afståelse af (en del af) aktierne i et kontrolleret datterselskab.

Konkret talmæssig gennemgang

Gennemgang af balancer for Talkline Management und Finance Holding GmbH, Elmshorn, Talkline GmbH, Elmshorn og Talkline InfoDienste GmbH, Elmshorn:

Aktiver:

	Finansielle aktiver	Ikke finansielle aktiver
Talkline Holding	223.749 t.EUR	17.670 t.EUR
- GmbH og InfoDienste	-220.674 t.EUR	0 t.EUR
Holdning i alt	3.075 t.EUR	17.670 t.EUR
Talkline GmbH	3.358 t.EUR	440.887 t.EUR
Talkline InfoDienste GmbH	6.131 t.EUR	25.467 t.EUR
	<u>12.564 t.EUR</u>	<u>484.024 t.EUR</u>

Finansielle aktiver i procent af samlede aktiver: 2,6 %

Indtægter:

	Finansielle indtægter	Ikke finansielle indtægter
Talkline Holding	- 10.888 t.EUR	- 988 t.EUR
Heraf vedr. døtre	- 3.078 t.EUR	0 t.EUR
Holdning i alt	- 13.966 t.EUR	- 988 t.EUR
Talkline GmbH	1.838 t.EUR	2.612 t.EUR
Talkline InfoDienste GmbH	- 1 t.EUR	18.795 t.EUR
	<u>-12.129 t.EUR</u>	<u>20.419 t.EUR</u>

Finansielle indtægter i procent af samlede indtægter: Negativ

Ved omdannelse af GmbH'et til et K/S skal der ske ophørsbeskatning. Avancer vil blive bogført i GmbH'et og skal således også medtages i vurdering af, om det er et finansielt selskab.

Ifølge det oplyste vil den eneste væsentlige avance i forbindelse med omdannelsen være en goodwill på ca. 1.300 mio.EUR. I cirkulæret til selskabsskatteoven punkt 7.2.4 tages stilling til, at goodwill er et ikke finansielt aktiv.

Konklusionen bliver herefter, at selskabet er et ikke finansielt selskab.

Væsentlig lavere beskatning

Den sidste betingelse er, at det udenlandske selskab skal være undergivet en beskatning, der er væsentligt lavere end beskatning efter danske regler.

Bedømmelsen af, om et udenlandsk selskab beskattes væsentlig lavere end efter danske regler, beror på en ligningsmæssig vurdering. Først foretages en generel vurdering af, om det pågældende skattesystem samlet ligner det danske. Hvis dette er tilfældet, foretages en konkret vurdering af, om det pågældende selskab på grund af dets særlige indkomstsammensætning og eventuelle særlige regler, der afviger fra de danske, beskattes væsentligt lavere end dansk beskatning, jf. cir. nr. 82 af 19.5.1997, pkt. 7.2.5.

Generel vurdering

Normalt vil et udenlandsk selskab blive anset for at være undergivet en beskatning, der ikke i væsentlig grad afviger fra reglerne her i landet, hvis det beskattes med en procentsats på 24% eller derover, jf. cir. nr. 135 af 2.9.1999, pkt. 7.1. Det er samtidig en betingelse, at reglerne for opgørelsen af den skattepligtige indkomst ikke adskiller sig væsentligt fra de danske regler. Ved vedtagelsen af SEL § 32 i 1995 blev det således i forarbejderne angivet, at der skulle tages udgangspunkt i den praksis, der havde udviklet sig i relation til den dagældende bestemmelse om skattefrit datterselskabsudbytte i SEL § 13, stk. 3, hvor der både skal tages hensyn til skattesatserne og reglerne om opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det udenlandske selskab, jf. bemærkningerne til lovforslag L 35 af 2.11.1994 til § 1, nr. 9.

Beliggenheden i Tyskland antages ikke efter den generelle vurdering at føre til krav om tvungen sambeskatning, jf. endvidere den generelle godkendelse af Tyskland i henhold til den tidligere SEL § 13, stk. 3.

Konkret vurdering

Den konkrete vurdering tager udgangspunkt i beskatningen af det pågældende selskab og bygger på, om selskabets særlige indkomstsammensætning og eventuelle særlige regler, der afviger fra de danske, gør, at beskatningen af det pågældende selskab som sådant er væsentligt lavere end dansk beskatning.

I nogle tilfælde skal vurderingen af det udenlandske beskatningsniveau foretages år for år, og i andre tilfælde skal vurderingen foretages over en år-række. Skatteministeren har ikke i forbindelse med lovens vedtagelse været konsekvent med udtalelser om, hvilke år, der skal indgå i vurderingen af skattebetalingens størrelse, jf. Søren Stenholdts artikel i SU 1995.229 pkt. 4.2 og SU 1995.148.

Ifølge cir. nr. 82 af 29.5.1997 kan skattebetalingen i et enkelt år udløse tvungen sambeskatning, idet det anføres i pkt. 7.2.5.2.: ”Det vil bl.a. sige, at hvis et udenlandsk datterselskab i et enkelt eller flere år omfattes af særordninger i det pågældende udlands selskabsskatteregler, som bringer den samlede skat væsentligt under skatten for et tilsvarende selskab efter danske regler, vil selskabet få status af lavt beskattet i denne periode.”

Efter danske regler ville en likvidation af Talkline GmbH have udløst avancebeskatning på den del af aktierne, som har været ejet i mindre end tre år. Modsat vil omdannelsen ikke udløse tysk beskatning. Der kan således tænkes at være en samlet skattebetaling i omdannelsesåret, som konkret er lavere, end hvad der ville være gældende efter danske regler. Derfor ville TFH eventuelt kunne siges at være lavere beskattet i det pågældende år og, *såfremt de øvrige betingelser i SEL 9 32 var opfyldte*, kunne tvungen sambeskattes i det ene år. Det kan tilføjes, at vi ikke kender størrelsen af aktieavancen.

Det skal dog bemærkes, at Niels Josephsen i artikel i SU 1999.190 er uenig i denne opfattelse, jf. afsnit 6 og 7. Forfatteren tilføjer dog, at ”det skal understreges, at der ikke foreligger praksis på området.”

Konklusion

For at et selskab kan blive omfattet af CFC-beskatning efter SEL § 32 skal samtlige de i paragraffen nævnte betingelser være opfyldte.

Der er ingen tvivl om, at der er tale om kontrollerede selskaber efter definitionen i SEL § 3, også efter omdannelsen af Talkline GmbH.

Det må i henhold til afsnittet om finansiel virksomhed konkluderes, at selskabet er ikke finansielt, hvorefter en af betingelserne ikke er opfyldt. Herefter må endeligt konkluderes, at selskabet ikke bliver omfattet af CFC beskatning i omdannelsesåret.”

Solveig Mortensen har om dette og det efterfølgende notat om ligningslovens § 5 H forklaret, at

”de stadig sagsbehandlede, og at arbejdsdelingen stadig var den, at vidnet tog sig af CFC-delen, og Annette Liboriussen tog sig af ligningslovens § 5 H-delen. De udarbejdede 2 notater. Det var først nu gået op for dem, at det, der hastede mest, var CFC-delen. De arbejdede også videre på ligningslovens § 5 H-delen, for de vidste jo, at den også skulle besvares på et tidspunkt. Baggrunden for 16. oktober-notaterne var i første omgang, at de ville gøre status over, hvad de nu havde af oplysninger i sagen. De konkluderede, at TDC ikke var omfattet af CFC-reglerne. CFC-reglerne var ikke meget anvendt, og det var vidnets første sag herom, hvorfor hun også hentes til de store beløb gerne ville sikre sig, at hun havde gjort det rigtigt. De sendte derfor notatet til Selskabsbeskatningsafdelingen for at få bekræftet, at det var korrekt. Det var som en kvalitetssikring. Notatet skulle også vise, at såfremt TDC ikke var omfattet af CFC-reglerne, var der et hul, så notatet skulle sådan set også opfattes som en early warning. De ønskede at meddele Selskabsbeskatningsafdelingen, at der var noget, de skulle være opmærksom på. Hun følte selv, at det var et urimeligt resultat, at TDC kunne opnå et fradrag, der ikke blev beskattet andetsteds. Selskabsrevisionsafdelingen var underlagt Selskabsbeskatningsafdelingen i retlige spørgsmål. Det var også Selskabsbeskatningsafdelingen, som Selskabsrevisionsafdelingen skulle gå til med en early warning. Der var ikke nogen, der havde bedt dem om at udarbejde 16. oktober-notaterne. De lavede i første omgang notaterne til John Nielsen, som mente, at de hellere måtte sende dem til Selskabsbeskatningsafdelingen.” <s. 247-248>

Annette Liboriussen har forklaret, at

”de den 16. oktober var blevet klogere på sagen, og at de nu var klar over, at det var spørgsmålet om afskrivning på goodwill, der havde betydning for sagen. De kunne se, at der var et problem i relation til ligningslovens § 5 H, der efter sin ordlyd omhandler underskud, og de arbejdede derfor på at finde ud af, hvordan underskuddet opstod. Det var ikke en ny problemstilling, men blot en konkretisering af det tidligere arbejde. Det var et spørgsmål om, hvad der kunne fradrages i forbindelse med beskatning i Danmark. Oplysningen om de 10 mia. kr. var det sidste nye tal, de havde fået fra PricewaterhouseCoopers. De drøftede ikke et muligt provenutab for staten. De tænker ikke på denne måde. De kunne godt se, at det kunne give et stort afskrivningsgrundlag, men de tænkte ikke på, hvilken konsekvens det havde for statskassen. De behandler ofte sager, der involverer store beløb, og de

er herved nok blevet lidt ”talblinde”. Det var et væsentligt problem, men da det angivne beløb stadig kun var et skøn, gjorde de ikke noget for at konkretisere det. De var ikke alarmerede, da de skrev det ind i sagen.

... De konkluderede, at selskabet ikke var finansielt, idet der lå et stort operativt teleselskab under, og transparensreglen bevirkede derfor, at selskabet ikke blev omfattet af CFC-beskatning. ...

... Den håndskrevne bemærkning om, at det er baseret på 1999-tal, henviser til, at det er forældede tal. Det er formentlig skrevet af Susanne Kjær.

... de forventede, at Selskabsbeskatningsafdelingen fremkom med en juridisk vurdering af det, der var anført i notaterne, således at de kunne bruge det til at svare PricewaterhouseCoopers.” <s. 94 og 96>

John Nielsen har forklaret, at

”det var helt naturligt for Selskabsrevisionsafdelingen at sende notatet til Selskabsbeskatningsafdelingen for at få dem til at sige OK til de konklusioner, de havde på problemstillingerne. Det var aftalt med Niels Kristensen, at Selskabsrevisionsafdelingen ikke skulle foretage sig noget, uden at Selskabsbeskatningsafdelingen var med. ...

Forespurgt, hvem i skattemyndighederne der den 16. oktober 2000 havde kendskab til oplysningen om en goodwill på 10 mia. kr., forklarede vidnet, at det havde de medarbejdere i Selskabsrevisionsafdelingen, som var involveret i sagen, det vil sige Annette Liboriussen, Solveig Mortensen og Esther Uhrenholt, og herudover Palle Graff. Endvidere var beløbet kendt i Selskabsbeskatningsafdelingen, herunder af Niels Kristensen. Palle Graff fik kopier af notaterne i takt med, at de blev udarbejdet. Vidnet var også bekendt med beløbet. Vidnet vil tvivle meget på, at nogen i departementet kendte beløbet på dette tidspunkt.

Baggrunden for, at notatet var delt i to, var, at Annette Liboriussen ikke var færdig med § 5 H-delen, da Solveig Mortensen sendte CFC-delen.” <s. 141-142>

Lars Nørding, der tiltrådte som kontorchef i Selskabsrevisionsafdelingen den 1. november 2000, har forklaret, at

”Da han tiltrådte som kontorchef, blev han af sin forgænger, John Nielsen, orienteret om forespørgslen fra TDC. Han har givet set eller er blevet orienteret om de to notater af 16. oktober 2000 i forbindelse med sin tiltræden. Han blev også orienteret om sagen af Solveig Mortensen, ligesom han talte med Palle Graff om, hvad der foregik på kontoret.

... han, da han tiltrådte, fik at vide, at Selskabsbeskatningsafdelingen var inddraget i sagen. Vidnet fandt dette naturligt, da der var tale om vanskelige juridiske problemstillinger. ... Det ville udadtil være meget uheldigt, hvis to kontorer i ToldSkat var uenige om et skatteretligt spørgsmål. Vidnet har ikke været ude for intern uenighed mellem kontorerne. Selskabsrevisionsafdelingen følger altid et svar fra Selskabsbeskatningsafdelingen. Hvis der opstår intern uenighed, vil vidnet mene, at det er et ledelsesanliggende, som man vil gå til den faglige vicedirektør med.

... det også er en del af kontakten til Selskabsbeskatningsafdelingen, at Selskabsrevisionsafdelingen rapporterer om problemer, der opdages med gældende lovgivning. Dette sker for at gøre dem, der har mulighed for at sørge for at lukke et hul, opmærksom på problemerne, så der kan sættes noget i gang. Selskabsbeskatningsafdelingen arbejder med lovforklaring og har et tæt samarbejde med departementet. Det kan være spørgsmål, der blandt andet skal behandles i en af de nedsatte lovgrupper. Med at lukke et hul mener vidnet at standse en utilsigtet anvendelse af reglerne.

... han blev orienteret om, at der var tale om afskrivning på goodwill på ca. 10 mia. kr. Han mener, at beløbet på et tidspunkt var oppe på 20 mia. kr. Oplysningerne kom fra PricewaterhouseCoopers. Det var et skønnet beløb, som var udokumenteret, ganske usikkert og ikke forklaret på nogen måde. Særligt vedrørende bemærkningen på notatets side 1, 5. afsnit, om, at der skattemæssigt ville kunne afskrives både i Tyskland og Danmark, bemærkede vidnet, at denne bemærkning ikke er korrekt, idet der ikke kunne afskrives i Tyskland. Det var således, de opfattede situationen dengang, men ”man bliver jo klogere med tiden”.

... de 1.300 mio. EUR var det tal, han fik oplyst. Det fremgik af brevet fra PricewaterhouseCoopers, og beløbets størrelse var generel viden blandt dem på kontoret, der havde med sagen at gøre.” <s. 103-104 og 106>

Niels Kristensen har forklaret, at

”... det nogenlunde var til at forstå, hvad problemet var. Vidnet erindrer ikke at have hørt andre tal vedrørende værdien af goodwill. Han vidste ikke, hvor tallet på 10 mia. kr. kom fra, og hvordan det var opgjort eller af hvem. Han erindrer ikke, at han eller en af hans medarbejdere skulle have spurgt herom.” <s. 202>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”han ikke dengang så notaterne, ligesom han ikke hørte noget beløb.

... at han først mener at have set de omtalte notater i november 2003.” <s. 228>

Susanne Kjær har forklaret, at

”... hun vil antage, at de to notater blev udarbejdet af Selskabsrevisionsafdelingen, fordi de gerne ville have fagkontorets mening herom.

... forespurgt, om hun gjorde sig overvejelser over, at beløbet var mindre end det tidligere oplyste beløb på 14-15 mia. kr. og hvorfor, forklarede vidnet, at der var mange tal i luften. John Nielsen havde under samtalen sagt, at det var foreløbige tal. Vidnet mener, at de opfattede det således, at man var kommet tættere på beløbets størrelse, men at det ikke var det endelige beløb.

Adspurgt, hvem i Selskabsbeskatningsafdelingen der vidste, at det drejede sig om 10 mia. kr., forklarede vidnet, at det gjorde hun, Niels Kristensen og Hans Jørgen Mortensen. De havde oplysningen herom fra notatet. Det er muligt, at Ole Kjær har set notatet, og at han kendte tallet. Hun ved ikke, om dette er tilfældet. Vidnet er ikke bekendt med, om nogen i departementet var bekendt med beløbet på dette tidspunkt.

Forespurgt, om differencen gav hende anledning til at spørge nærmere ind til fremkomsten af tallet og opgørelsen heraf, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke på dette tidspunkt.” <s. 269-271>

Palle Graff har forklaret, at

”han vidste, at der blev arbejdet med problemstillingen, idet sagen var genoptaget. Han så ikke notaterne, og han blev ikke rådspurgt herom. Vidnet har altid haft den generelle holdning – som han videreformidlede til sine medarbejdere – at det ville være en meget uheldig situation, hvis Selskabsrevisionsafdelingen traf en afgørelse, som Retsafdelingen efterfølgende ikke kunne tiltræde i Landsskatteretten. Han har derfor altid sagt, at de skulle forelægge sager for Retsafdelingen, hvis de var i tvivl om et spørgsmål. De to mails og notaterne er udtryk for en sådan forelæggelse for Retsafdelingen. Vidnet har ikke modtaget udkast til notaterne eller andet materiale i forbindelse med udarbejdelsen af notaterne.

... han på det tidspunkt ikke havde været involveret i TDC-sagen, ud over ved mødet den 13. september 2000. Han kan således ikke svare på, om problemstillingen i oktober 2000 stod ham klar. ...

Vidnet havde på det tidspunkt kun læst forespørgslen og det første svar herpå. Han husker ikke præcist, hvor meget han var inde i sagen på dette tidspunkt.

... at han ikke husker nogen drøftelser om, at det vedrørte 10 mia. kr. Han husker ikke selv at have deltaget i drøftelser herom.

... Vidnet har ikke på dette tidspunkt forelagt forespørgslen for Ole Kjær eller i øvrigt informeret opad i systemet om sagen.” <s. 617-619>

Ole Kjær har forklaret, at han første gang så 16. oktober-notaterne i november 2003.

”... Han blev først opmærksom på, at ToldSkat var bekendt med beløbet på 10 mia. kr., i november 2003.” <s. 1002 og 1003, linje 4-5>

Ivar Nordland har forklaret, at

”... han så bilaget første gang den 26. november 2003 på departementschef Peter Lofts kontor, hvor også Per Bach Jørgensen var til stede. Vidnet blev her spurgt, om han tidligere havde set dette bilag, hvortil han også da forklarede, at han ikke havde set notatet tidligere.

Forespurgt, om han er sikker på, at det var dette bilag, han så, forklarede vidnet, at han er sikker på, at det var det bilag, der behandler CFC-reglerne.” <s. 293>

Peter Loft har forklaret, at han ikke mener at have set notatet vedrørende CFC-reglerne, før han modtog ekstrakten fra kommissionen. <s. 1081-1082ø>

1.9.2. Anden del vedrørende ligningslovens § 5 H

Samme dag (den 16. oktober 2000) kl. 15.52 sendte Annette Liboriussen følgende mail (bilag 05.04) vedlagt et yderligere notat af 16. oktober 2000 vedrørende ligningslovens § 5 H (bilag 05.05) til kontorchef Niels Kristensen:

”...

Som omtalt i sidste uge har vi en forespørgsel fra Tele Danmark A/S vedr. CFC- reglerne og LL § 5H. I har tidligere modtaget forespørgsel og vores første notat.

Vi har udarbejdet et yderligere notat efter møde og korrespondance med selskabet og er indstillet på at selskabet skal have ret – der ikke skal indtræde CFC-beskatning og ej heller en underskudsbegrænsning efter LL § 5 H.

Vi vil meget gerne have jeres stillingtagen til problemstillingerne, idet vi synes, at selskabet – og andre selskaber fremover – får ubegrænsede muligheder for skattemæssige underskudsfradrag ved denne konstruktion (omdannelse i Tyskland til K/S) Vi mener således, at der bør følges op på problemstillingen, så vi kan få ”lukket hullet” i skattelovgivningen på dette område.

Første del af notatet fik du fra min kollega Solveig Mortensen tidligere i dag.

Vi ser frem til Jeres svar. ...”

Det vedlagte notat har samme indledning med redegørelse for problemstillingen og oplysning om, at den optjente goodwill var ca. 10 mia. kr., som notatet af samme dato vedrørende CFC-reglerne, der er gengivet ovenfor i afsnit 1.9.1. Det anføres videre:

”...

Ligningslovens § 5 H

Tele Danmark A/S overvejer at anmode om sambeskatning med den tyske koncern fra og med indkomståret 2001. Spørgsmålet i denne forbindelse er, hvorvidt reglen om underskudsbeholdning i ligningslovens § 5 H vil finde anvendelse, således at Tele Danmark A/S ikke kan modregne eventuelle skattemæssige underskud på Talkline gruppen i dansk indkomst, men alene kunne fremføre disse til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted. (denne regel svarer til, hvad der gælder for selskaber under tvungen sambeskatning, jf. SEL § 32, stk. 5.)

PwC's holdning hertil er, at omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab ikke omfattes af bestemmelsen i LL § 5 H; idet det bl.a. anføres, at intentionen med bestemmelsen ikke var at omfatte en situation som denne.

LL § 5 H lyder således:

” Underskud fra et fast driftssted eller en fast ejendom beliggende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, erhvervet af skattepligtige omfattet af selskabsskatteovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1 fra et koncernforbundet selskab m.v., jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, kan alene fremføres efter § 15 til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted eller faste ejendom.”

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis overskud i selskabet m.v., hvorfra det faste driftssted eller den faste ejendom blev erhvervet, på overdragelsestidspunktet beskattes her i landet efter skattelovgivningens almindelige regler, og selskabet ikke selv har erhvervet det faste driftssted eller den faste ejendom fra et koncernforbundet selskab m.v., jf. kursgevinstlovens § 4, stk.2.”

LL § 5 H er en værnsregel, der har til hensigt at forhindre, at man ved at overdrage et udenlandsk fast driftssted eller en udenlandsk fast ejendom

fra et koncernforbundet selskab til et dansk selskab kan modregne fremtidige underskud i det danske selskabs øvrige indkomst (reglen er indført samtidig med SEL § 31, stk. 1., 6 pkt. omkring skærpselse af betingelserne for at lade sig sambeskatte med udenlandske datterselskaber, som erhverves fra koncernforbundne selskaber.)

LL § 5 H medfører, at underskud fra det udenlandske faste drifts sted/den udenlandske faste ejendom ikke indgår i selskabets skattepligtige indkomst. Er der omvendt overskud, vil dette på almindelig vis efter eventuel fradrag af fremført underskud skulle medtages ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst.

PwC argumenterer først og fremmest for, at intentionen bag bestemmelsen i LL § 5 H ikke var at omfatte en situation som den forelagte, idet skattemæssige tab ville kunne være modregnet i Tele Danmark A/S via en sambeskatning med Talkline gruppen, inden omdannelsen fandt sted.

Hertil kan bemærkes, at det fremgår af LL § 5 H stk. 2, at der ikke sker begrænsning af underskud i det faste driftssted, hvis overskud/underskud i forvejen indgår ved dansk beskatning. Dette omfatter ifølge skatteministerens svar (L 118 bilag 30 pkt. 6 på forespørgsel fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer af 20. februar 1996) den situation, hvor underskuddet allerede indgår ved dansk beskatning, hvis det faste drifts sted eller den faste ejendom er erhvervet fra et andet dansk selskab eller fra et udenlandsk selskab, som **i forvejen** (min fremhævelse) er omfattet af dansk beskatning i kraft af sambeskatning.

I det omhandlede tilfælde foreligger der ingen aktuel sambeskatning mellem Tele Danmark A/S og den tyske koncern, alene af den grund kan undtagelsen i stk. 2 ikke finde anvendelse. Selvom der kunne være etableret en sambeskatning for tidligere indkomstår, mener vi ikke, at undtagelsen kan finde sted, da denne kun omfatter underskud der på **overdragelsestidspunktet** indgår i dansk beskatning.

PwC's næste argument er, at reglen henviser til udenlandske filialer, og kommanditselskabet kan ikke siges at være en udenlandsk filial, idet disse aktiviteter allerede er placeret i Tyskland og forbliver i Tyskland. Ordet filial må iflg. PwC vedrøre den situation, hvor filialen er placeret i et andet land end det selskab, der er ejer af filialen.

Det er korrekt, at reglen omfatter filialer, men at den ikke omfatter den situation, hvor filialen er beliggende i samme land som det erhvervende selskab, kan vi ikke erklære os enige i. Lovteksten i LL § 5 H (og det tilknyttede cirkulære nr. 82 af 29/5 1997 pkt. 6.2.) nævner intet om, at der skulle være forskel på den skattemæssige behandling af en filials underskud afhængig af, om den er beliggende i samme land eller et land forskellig fra det erhvervende selskab.

Vores problem i besvarelsen af spørgsmålet er, hvorvidt denne omdannelse reelt er omfattet af den regulerede situation i LL § 5 H, idet bestemmelsen ikke tager direkte stilling til, hvorvidt en omdannelse, i dette tilfælde til et K/S, er omfattet heraf. I henhold til bemærkningerne til lovforslaget L 118 omfatter bestemmelsen ”tilkøbte aktiviteter” fra et koncernforbundet selskab. Fusion og tilførsel af aktiver m.v. anses i relation til bestemmelsen for at være en erhvervelse.

Vi kan tvivle på, om en omdannelse til et kommanditselskab er at betragte som en erhvervelse i relation til bestemmelsen. Der er jo i dette tilfælde tale om, at aktiviteten i forvejen ejes af det erhvervende selskab, TFH GmbH og omdannelsen til K/S ændrer ikke herpå, da TFH fremover også vil eje aktiviteten i kraft af, at selskabet fortsætter som kommanditist.

Efterfølgende oplysninger - bindende forhåndsbesked

PWC fremsendte i forbindelse med besvarelse af Styrelsens spørgsmål i brev af 21. september 2000 anonymiseret ikke-offentliggjort bindende forhåndsbesked blandt andet indeholdende spørgsmål omkring LL § 5 H. Revisionsfirmaet anmoder i den forbindelse om en bekræftelse af, at Styrelsen er enig i, at Ligningsrådets fortolkning af LL § 5 H også er gældende for Tele Danmark koncernen.

Efterfølgende er den bindende forhåndsbesked blevet lokaliseret til at omhandle [...] A/S med journal nr. 99/99-4312-00052.

I den bindende forhåndsbesked får [...] medhold i, at LL § 5 H ikke finder anvendelse i en situation, hvor et udenlandsk selskab overdrager alle sine aktiviteter til et i samme land beliggende søsterselskab og i det følgende år etablerer sambeskatning mellem det danske selskab og det udenlandske datterselskab.

I henhold til afgørelsen finder LL § 5H ikke anvendelse i tilfælde, hvor det underskudserhvervende selskab ikke er omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1. I henhold til bemærkninger til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. L 118 kommenteres denne henvisning således:

”Selskaber m.v. og fonde m.v. omfattet af selskabsskattelovens § 1 og fondsbeskatningslovens § 1 omfattes af reglen. Herved får bestemmelsen ligeledes betydning for udenlandske sambeskattede datterselskaber.”

På denne baggrund har Told- og Skattestyrelsen indstillet til Ligningsrådet, at LL § 5 H ikke finder anvendelse i det pågældende tilfælde, hvor de udenlandske datterselskaber ikke indgår i sambeskatning med et dansk selskab, og hermed ikke omfattes af de danske regler, på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet.

Såfremt denne fortolkning anvendes analogt i Tele Danmarks tilfælde, betyder det, at underskud i Talkline gruppen kan modregnes i dansk indkomst ved efterfølgende sambeskatning mellem Tele Danmark A/S og Talkline Management und Finance Holding GmbH uden begrænsning.

Det er ubestridt, at der på tidspunktet for omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab ikke består en sambeskatning mellem Tele Danmark A/S og det tyske moderselskab TFH. Endvidere er det ubestridt, at der på tidspunktet for omdannelsen ikke er et aktuelt underskud fra et fast drifts sted eller en fast ejendom.

Omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab medfører således ikke underskudsbegrænsning i henhold til LL § 5 H, idet erhververen ikke er omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1 ved en aktuel sambeskatning med Tele Danmark A/S.

Endvidere vil underskud først opstå efterfølgende i kraft af afskrivninger på erhvervet goodwill i omdannelsessituationen, og derfor er der ikke aktuelt underskud i den tyske koncern på overdragelsestidspunktet, jf. formuleringen i LL § 5 H stk. 1.

Konklusion

Efter at have modtaget kopi af den pågældende bindende forhåndsbesked ser vi ingen muligheder for, at omdannelsen til kommanditselskab kan omfattes af LL § 5 H. Den situation, der omhandles i den bindende forhånds-

besked er stort set identisk med den af Tele Danmark A/S rejste problemstilling.

Svaret i den bindende forhåndsbesked vil, når det overføres til problemstillingen i Tele Danmark A/S medføre, at erhvervet goodwill ved omdannelsen til K/S af det tyske GmbH kan påvirke indkomstopgørelsen i Tele Danmark A/S ved efterfølgende sambeskatning.”

Annette Liboriussen har om notatet og mailen forklaret, at

”de konkluderede således ud fra den bindende forhåndsbesked, som PricewaterhouseCoopers havde vedlagt [sag nr. 1]. De kunne godt se, at det var en uhensigtsmæssig løsning, men da Ligningsrådet havde truffet denne afgørelse vedrørende ligningslovens § 5 H, kunne de ikke gøre mere ved det. De så det som et problem, at oparbejdet goodwill var blevet konverteret til erhvervet goodwill, således at der nu kunne afskrives herpå. Det var vidnets og Selskabsrevisionsafdelingens opfattelse, at dette var uden for reglernes hensigt.

... hun skrev til Niels Kristensen, at de ikke kunne gøre mere, idet Ligningsrådet havde truffet den afgørelse om ligningslovens § 5 H, der var retningssivende. De ønskede, at Selskabsbeskatningsafdelingen skulle orientere videre op i systemet om Ligningsrådets afgørelse og det uhensigtsmæssige heri. Vidnet følte, at ”Der er da nogen, der skal vide noget om dette hér”, men hun vidste ikke konkret hvem. Selskabsbeskatningsafdelingen tog sig også af forbehandling af sager i Ligningsrådet og måtte således være bekendt med Ligningsrådets afgørelse vedrørende § 5 H og problemstillingen heri. Det var Selskabsbeskatningsafdelingen, der skulle orientere videre opad i systemet. Selskabsrevisionsafdelingen har ikke selv pligt til at rapportere opad. Selskabsbeskatningsafdelingen er placeret over Selskabsrevisionsafdelingen ved fortolkningstvivil vedrørende retlige spørgsmål. Selskabsrevisionsafdelingens henvendelse til Selskabsbeskatningsafdelingen havde to dele. Det var dels en forespørgsel om, hvorvidt Selskabsrevisionsafdelingens afgørelse var i overensstemmelse med Ligningsrådets afgørelse, og dels en indstilling om at gå videre med denne problemstilling. Det var vidnets opfattelse, at Selskabsrevisionsafdelingen ved at fremsende den nævnte mail og notatet til Selskabsbeskatningsafdelingen havde overholdt sin pligt til at afrapportere opad i systemet. Der var for Selskabsbeskatningsafdelingen, der kendte til problemstillingen, som der nu var to sa-

ger om, anledning til at gå videre med dette spørgsmål. Det var i sidste ende departementet, der skulle lukke hullet ved at ændre loven. <s. 95-96>

... det var John Nielsen, der bad dem forelægge sagen for Niels Kristensen. Vidnet studsede ikke over, at hun skulle gøre således, idet det var en normal fremgangsmåde. Det var for hende en relevant måde at bringe sagen videre på.

... hun fik ikke nogen tilbagemelding på denne mail, ej heller mundtligt.” <s. 99>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”de tillagde den første ligningsrådsafgørelse om ligningslovens § 5 H betydning, idet de ikke havde andet at holde sig til.

... de ikke havde adgang til referaterne, og at de ikke kendte til debatten i Ligningsrådet. De havde alene afgørelsen at holde sig til.

... det var en early warning. ... Selskabsbeskatningsafdelingen skulle gå videre med informationerne til Ole Kjær og departementet. Selskabsrevisionsafdelingen har ikke adgang til departementet.

De forventede et svar på deres forespørgsel. De forventede ikke en tilbagemelding vedrørende early warning, idet det ikke var normalt, selvom de godt ville have haft det. De fik ikke nogen tilbagemelding herom.” <s. 250-251>

John Nielsen har forklaret, at

”Selskabsbeskatningsafdelingen her blev bedt om mere end bistand til en konkret sag. De bad Niels Kristensen om at overveje, om han var enig med dem i, at der var et ”hul”, og såfremt han var enig, at han brugte de kanaler, han havde til departementet, for at få dem til at lukke hullet. Umiddelbart efter, at mailen var sendt, ringede vidnet til Niels Kristensen for at høre, om han havde modtaget de fremsendte notater, og om han havde set bemærkningerne på de fremsendte mails om et ”hul”. Niels Kristensen sagde, at han havde set det. Vidnet mener, at han ringede til Niels Kristensen dagen efter, altså den 17. oktober 2000. Niels Kristensen sagde ikke noget om, hvad han ville gøre med oplysningerne. Palle Graff var også orienteret om indholdet af de to mails til Niels Kristensen. Niels Kristensen vidste, at Pal-

le Graff var informeret. Vidnet tog ikke kontakt til Palle Graff for at få ham til også at gå videre med sagen. Der var ingen forskrifter om, at vidnet skulle gå til Palle Graff for at få ham til at orientere videre om et ”hul”. ...

Vidnet vidste, at Niels Kristensen var med i lovgruppen om sambeskatning. Han så lovgrupperne som det forum, hvor man havde en dialog om kommende lovgivning, og han mente derfor, at det var det rigtige sted at aflevere beskeden. Vidnet opfattede Palle Graff som en del af det, afdelingen havde foretaget. Det ville blive anset for uhørt, hvis Palle Graff tog kontakt direkte til departementet, idet Selskabsrevisionsafdelingen var underlagt Selskabsbeskatningsafdelingen.

... at han for så vidt anså henvendelsen til Selskabsbeskatningsafdelingen som en opfyldelse af denne rapporteringspligt. ... den hierarkiske rapporteringspligt ... havde han også opfyldt, idet Palle Graff, der var hans direkte overordnede, jo var involveret i sagen. Vidnet mente ikke, at han efter sin placering i hierarkiet skulle informere andre end Palle Graff og Selskabsbeskatningsafdelingen. Det ville være upassende, hvis vidnet rettede henvendelse direkte til departementet. Henvendelsen til Selskabsbeskatningsafdelingen var også opad i hierarkiet, da Selskabsbeskatningsafdelingen i spørgsmål om lovfortolkning står over Selskabsrevisionsafdelingen. I sager om ligningsmæssige spørgsmål ville han rapportere opad til Palle Graff og herfra til Ole Kjær. <s. 142-143>

... de lagde vægt på den første ligningsrådsafgørelse vedrørende ligningslovens § 5 H. Den var afgørende for deres vurdering af spørgsmålet. De var tidligere usikre på svaret, fordi de ikke kunne finde praksis på området, men nu havde de et eksempel på en afgørelse, som afhjalp denne usikkerhed. Selskabsrevisionsafdelingen kunne dog ikke tegne Told- og Skattestyrelsen i dette spørgsmål. Det gjorde Selskabsbeskatningsafdelingen. Selskabsrevisionsafdelingen gav herved et bidrag til Selskabsbeskatningsafdelingen. Notatet af 16. oktober 2000 var et internt arbejdsblad mellem to kontorer i Told- og Skattestyrelsen.

Vidnet orienterede i forbindelse med sin fratræden den nye kontorchef, Lars Nørding, om TDC-sagen og om rapporteringen til Selskabsbeskatningsafdelingen. ... Vidnet anså et goodwillbeløb på 15-20 mia. kr. for meget stort, men det var proportionerne jo generelt i denne type selskaber. De 15-20 mia. kr. fik umiddelbart advarselslamperne til at lyse hos vidnet. Afskrivningsgrundlaget var dog ikke alarmerende i forhold til selskabets omsætning.

Vidnet fratrådte den 31. oktober 2000. Han beskæftigede sig herefter ikke med TDC-sagen. <s. 143-144>

... Han mener selv, at han har opfyldt sine pligter til rapportering i denne sag. Han har løbende orienteret sin afdelingschef Palle Graff, der også var med i direktionen i Told- og Skattestyrelsen, om sagen.” <s. 146>

Lars Nørding har forklaret, at

”... Selskabsrevisionsafdelingen efter at have modtaget den bindende forhåndsbesked vedrørende et andet selskab ikke kunne gøre mere med hensyn til problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H. Det støttede de på de oplysninger, som PricewaterhouseCoopers kom med. <s. 107>

... Mailen af 16. oktober 2000 er en del af den såkaldte ”early warning”, idet det er afdelingens opgave at gøre opmærksom på eventuelle huller i loven.” <s. 121>

Palle Graff har forklaret, at

”han ikke var involveret i overvejelser om, hvorvidt det var rigtigt, at den første ligningsrådssag om ligningslovens § 5 H havde den anførte virkning.

... de sendte notatet til Niels Kristensen for at indhente en udtalelse fra Retsafdelingen. Når Annette Liboriussen havde den anførte holdning, var det vigtigt, at denne holdning blev bragt videre til Niels Kristensens kontor. Vidnet kender ikke den konkrete mail, og han så ikke mailen eller notatet på dette tidspunkt. Han har først set dette materiale langt senere.

Forespurgt, om han, når han i dag ser mailen, vurderer den som en afrapportering opad i systemet om et hul, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Mailen og notatet er hovedsagelig en forespørgsel om bistand til brug for en konkret sag, men også en tilkendegivelse af mere generel karakter.

... at det tidligst kunne komme på tale at rapportere opad i systemet, når der var truffet en afgørelse. ... de afventede Niels Kristensens behandling af sagen for at få belyst, om der var et problem. Det var også nødvendigt at få denne udtalelse, inden de kunne vurdere, hvem der skulle rapportere videre.

Vidnet så det ikke som en afrapportering, idet sagen ikke var afsluttet. Der var end ikke givet svar på forespørgslen endnu.” <s. 619-620>

Niels Kristensen har forklaret, at

”mailen indeholdt disse to dele (dels at Selskabsrevisionsafdelingen ville have en stillingtagen til problemstillingen, og dels at der burde følges op på problemstillingen, således at man kan få lukket hullet)

... at de i løbet af efteråret, da de nu havde to sager vedrørende § 5 H – den første sag og nu denne sag om en planlagt, men endnu ikke gennemført omstrukturering i Tyskland – fandt, at de burde se på fortolkningen af § 5 H og sammenfatte deres overvejelser, så de kunne få problemerne frem over for departementet.

... det skete i januar måned 2001, hvor hans kontor var færdig med sine overvejelser og havde fået sammenfattet disse.

... han helt klart så en sammenhæng mellem den første sag og TDC-sagen.
... Foreholdt, at medarbejdere i Selskabsrevisionsafdelingen har anført, at 16. oktober-notaterne var en rapportering fra deres side opad i systemet, forklarede vidnet, at han godt kan erklære sig enig heri. Han opfattede det imidlertid primært som en anmodning om råd og vejledning.

... Selskabsrevisionsafdelingen anførte, at der var et hul i loven, og at værnsreglerne ikke virkede, men det vidste Selskabsbeskatningsafdelingen godt i forvejen fra den første sag. Det var der ikke noget nyt i. Nu var der blot et andet selskab, der havde set hullet.

... at Selskabsbeskatningsafdelingen i faglig henseende var ”opad i systemet” i forhold til Selskabsrevisionsafdelingen. <s. 203-204>

Forespurgt ... forklarede vidnet, at Annette Liboriussen og Solveig Mortensen efter hans opfattelse med notaterne af 16. oktober 2000 havde foretaget, hvad de skulle med hensyn til afrapportering af sagen. De skulle således ikke foretage sig yderligere i sagen.” <s. 222>

Susanne Kjær har forklaret, at

”De havde jo på dette tidspunkt ikke rigtig nogen sag, for spørgeren var jo blevet henvist til at søge om en bindende forhåndsbesked. Der var i mailen

både en anmodning om råd og en afrapportering. Det var Niels Kristensen, der tog sig af afrapporteringen, og det var ham, der vurderede, hvad der skulle foretages i denne forbindelse. Han inddrog ikke vidnet i, hvad der skulle ske i forbindelse med afrapporteringen. Hun husker ikke, at der blev foretaget noget i forhold til departementet. Vidnet vil mene, at notaterne fra Niels Kristensen er gået til Hans Jørgen Mortensen. Den videre gang opad i systemet herfra kender hun ikke noget til. Det, som hun skulle tage sig af, var materien i sagen, idet hun skulle forsyne Selskabsrevisionsafdelingen med et råd. Hun skulle ikke tage sig af en early warning.

... forespurgt, om Selskabsbeskatningskontoret kendte til denne (tidligere) sag på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det må de have gjort, idet sagsbehandlingen var foregået i kontoret. Hun var ikke bekendt hermed, idet hun ikke havde været involveret i sagen. Sagen kom for hendes vedkommende først ind i billedet på dette tidspunkt.

... de var tæt på at være enige med Annette Liboriussen i, at afgørelsen havde afgørende betydning, men de mente stadig, at den endelige stillingtagen måtte tages ved en bindende forhåndsbesked. Vidnets opfattelse af betydningen af den tidligere sag var sammenfaldende med Annette Liboriussens opfattelse af sagen. Der var dog den forskel, at der i TDC's sag var tale om en omdannelse, mens der i den tidligere sag var tale om et salg. De måtte derfor se nærmere på, hvorledes teknikken var i forbindelse med omdannelse i Tyskland. <s. 271-272>

... Den første ligningsråds sag havde vist, at der var et hul i loven. I TDC-sagen havde man endnu ikke en sag, for der var ikke en anmodning om bindende forhåndsbesked.

... at der i 1999 var givet meddelelse til departementet i forbindelse med den første ligningsrådsafgørelse om, at der var problemer med ligningslovens § 5 H. Det var ikke sikkert, at PricewaterhouseCoopers ville kaste sig ud i disse dispositioner uden at benytte sig af muligheden for at ansøge om en bindende forhåndsbesked, der så først skulle behandles. Endvidere gik der kort tid efter, i forbindelse med en ny bindende forhåndsbesked, afrapportering af sted til departementet. Hun er ikke bekendt med, om Niels Kristensen i TDC-sagen har givet besked videre. Hun har ikke selv givet besked herom. <s. 273-274>

... hun ikke erindrer, om hun gav en sådan tilbagemelding (til Annette Liboriussen og Solveig Mortensen), idet hun koncentrerede sig om at få notatet færdigt. <s. 278-279>

... hun ikke har givet departementet nogen orientering om beløbet. Hun har ikke kendskab til, at nogen har givet departementet besked herom, men hun kan ikke udelukke dette.” <s. 281>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke så mailen på dette tidspunkt. Han hørte heller ikke fra nogen i styrelsen om, at der var bekymringer i styrelsen om skattehuller i forbindelse med ligningslovens § 5 H.

..., han ikke har set dette bilag (bilag 05.05) før i forbindelse med forberedelse til afhøringen i dag.” <s. 294-295>

Ole Kjær har forklaret, at

”han ikke så denne mail i 2000. Forespurgt, om han på nuværende tidspunkt opfatter dette afsnit som en afrapportering om en vigtig sag, forklarede vidnet, at det var det. Selskabsrevisionen havde gjort det rigtige.

... Niels Kristensen var den rigtige at afrapportere til ... Selskabsrevisionen var en selvstændig skatteansættende myndighed, der skulle indrapportere til fagkontoret i Told- og Skattestyrelsen. Selskabsrevisionen ville kun underrette ham direkte, hvis der var tale om en særlig spektakulær sag. Hvis der var tale om juridiske spørgsmål, skulle henvendelsen rettes til fagkontoret.

... at der i henvendelsen vel også lå en anmodning om et fagligt råd ..., og Selskabsrevisionen var her bundet af fagkontorets udmelding, idet Selskabsrevisionen på dette tidspunkt formelt var en del af styrelsen.

Adspurgt, om han opfattede det således, at der var to led i notatet, nemlig en anmodning om faglig bistand og en afrapportering, forklarede vidnet, at det gjorde han.

... Selskabsbeskatningskontoret skulle ... undersøge, om der var hold i det synspunkt, som kom til udtryk, og herefter bearbejde det. Det var et typisk eksempel på en sag, som man måtte gå i lovgruppen med og orientere departementet om.

Adspurgt, om Niels Kristensen som kontorchef selv kunne beslutte, at en afrapportering om en sag ikke skulle gå videre, forklarede han, at det kunne Niels Kristensen godt, såfremt han fandt, at sagen ikke var tilstrækkeligt belyst. Niels Kristensen havde en forpligtelse til at sortere sagerne.

Forespurgt, om Selskabsrevisionen kunne forvente en tilbagemelding på afrapporteringsdelen, forklarede vidnet, at det synes han, at den kunne. Det er god skik mellem kolleger, at man får svar på et spørgsmål.” <s. 1003-1004>

Peter Loft har forklaret, at

”han heller ikke mener at have set dette bilag, før han modtog ekstrakten fra kommissionen.

... forespurgt, om han har set denne mail før, forklarede vidnet, at det har han ikke. Han er dog ikke helt sikker på, om den var med i det materiale, som han fik i forbindelse med forelæggelsen af 15. november 2003, hvilket er den eneste mulighed for, at han skulle have set den. Han har inden erindring om at have set den før.

Forespurgt, om han, når han i dag ser mailen, vurderer det som en afrapportering af en vigtig og væsentlig sag opad i systemet, forklarede vidnet, at han ikke kender Annette Liboriussen, men hun har vel gjort, hvad hun kunne. Det er en fornuftig fremgangsmåde, hun har anvendt. Om Niels Kristensen er gået videre med det, ved han ikke.” <s. 1082>

Endvidere har Frode Sørensen (s. 1160) og Svend Erik Hovmand (s. 1171) afgivet forklaring om bilag 05.04, og Frode Sørensen (s. 1160), Svend Erik Hovmand (s. 1172) og Henrik Faust Pedersen (s. 1283) har afgivet forklaring om bilag 05.05.

De to notater af 16. oktober 2000 findes også i et sammenskrevet notat (bilag 13.06.08).

Annette Liboriussen har herom forklaret, at

”bilag 13.06.08 er en sammenskrivning af de tidligere fremsendte notater, første og anden del (bilag 05.14 og bilag 05.05). Det samlede notat svarer til det, der blev arkiveret på sagen. I arbejdsfasen blev notatet opdelt under

hensyn til de to problemstillinger i sagen. Notaterne var afslutningen på vidnets arbejde. De blev sendt til Selskabsbeskatningsafdelingen med henblik på en juridisk vurdering, inden Selskabsrevisionsafdelingen afgav et svar i sagen.” <s. 94>

1.10. Selskabsbeskatningskontorets interne notat af 13. november 2000

Niels Kristensen og Susanne Kjær besvarede Selskabsrevisionsafdelingens forespørgsel af 16. oktober 2000 ved et internt notat af 13. november 2000 til Selskabsrevisionsafdelingen i Århus (bilag 05.09 og 13.06.10 (underskrevet eksemplar)). Det anføres heri:

”...

Selskabsrevisionsafdelingen har anmodet om en udtalelse til notater af 16. oktober vedrørende Tele Danmark A/S's påtænkte omdannelse af et tysk datterdatterselskab til et kommanditselskab.

De i den forbindelse rejste spørgsmål er:

1.

Medfører omdannelsen fra selskab til kommanditselskab, at Tele Danmark A/S skal tvungen sambeskattes med Talkline Management und Finance Holding GmbH, som fuldt ud ejer det selskab, der ønskes omdannet til kommanditselskab.

2.

Omfattes omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab af ligningslovens § 5 H.

Selskabsbeskatningen kan til de to spørgsmål fremføre følgende:

Ad 1.

Det følger af Selskabsrevisionsafdelingens notat, at ikke alle betingelser for at gennemføre tvungen sambeskatning efter selskabsskattelovens § 32 er til stede. Den talmæssige gennemgang i notatet fører til, at selskabets virksomhed ikke kan anses for at være i væsentlig grad af finansiel karakter.

Selskabsbeskatningsafdelingen er ikke bekendt med, om den talmæssige opgørelse er baseret på 1999-tal eller på skønnede 2000-tal.

Under forudsætning af at de pågældende tal med sikkerhed kan lægges til grund for bedømmelsen af, om der indtræder tvungen sambeskatning, må Selskabsbeskatningsafdelingen være enig i, at der ikke indtræder beskatning i medfør af selskabsskattelovens § 32.

Ad 2.

Selskabsbeskatningsafdelingen er på det foreliggende grundlag mest tilbøjelig til at være enig i Selskabsrevisionsafdelingens notat, som konkluderer, at den pågældende omdannelse ikke er omfattet af ligningslovens § 5 H.

Tele Danmark A/S's omdannelse af et tysk datterselskab til kommanditselskab har væsentlige lighedspunkter med den situation, der er afgivet bindende forhåndsbesked om af Ligningsrådet den 22. juni 1999.

Ad 1 og 2.

Selvom Selskabsbeskatningsafdelingen på det foreliggende grundlag er mest tilbøjelig til at være enig i de resultater, som Selskabsrevisionsafdelingen i de 2 notater af 16. oktober er kommet frem til, anbefales det alligevel, at Tele Danmark A/S henvises til at indhente bindende forhåndsbesked om de 2 spørgsmål.

For det første drejer sagen sig tilsyneladende om særdeles store beløb.

For det andet omhandler sagen spørgsmål, som der ikke er meget praksis om. Den ovenfor omtalte bindende forhåndsbesked fra juni 1999 er så vidt ses det eneste eksempel fra praksis. Ved den daværende behandling i Ligningsrådet var der en del debat om sagen, og sagen blev på foranledning af et ligningsrådsmedlem udsat til nærmere overvejelse.

Praksis på området kan derfor ikke siges at være omfattende og klar.

For det tredje kunne det muligvis være hensigtsmæssigt at få yderligere oplysninger om selve omdannelsen i Tyskland; oplysninger om hvorledes den gennemføres og om den tyske skattemæssige behandling m.v.

På baggrund af ovennævnte henstilles og anbefales indhentelse af bindende forhåndsbesked. Selskabsbeskatningskontoret er bekendt med, at Tele Danmark A/S er tidsmæssigt presset vedrørende de forelagte spørgsmål.

Dette forhold kan ikke ændre Selskabsbeskatningsafdelingens anbefaling. For det første anbefalede Selskabsbeskatningsafdelingen allerede den 13. september d.å., at der blev indhentet bindende forhåndsbesked. For det andet vil Selskabsbeskatningsafdelingen gerne aktivt medvirke til, at en evt. anmodning om bindende forhåndsbesked behandles på Ligningsrådets møde 12. december d.å. - under forudsætning af at anmodning indleveres i indværende uge.

Nærværende notat er et internt notat og bør ikke udleveres til Tele Danmark A/S.”

Lars Nørding har forklaret, at

”dette er svaret på de omtalte notater af 16. oktober 2000, første og anden del.

... de var enige i, at sagen drejer sig om særdeles store beløb, hvilket vel var en henvisning til de 10 mia. kr. Selskabsbeskatningsafdelingen lagde tilsyneladende også vægt på Ligningsrådets afgørelse vedrørende ligningslovens § 5 H. De henviste således til, at der havde været en del debat i forbindelse med denne afgørelse. ... Vidnet havde i 2000 ikke adgang til disse referater. De spurgte ikke Selskabsbeskatningsafdelingen om, hvad der nærmere lå i det anførte. Når de havde indberettet en sag til Selskabsbeskatningsafdelingen, gik de ud fra, at Selskabsbeskatningsafdelingen tog sig af sagen og bragte den videre.

... De fik ikke nogen tilbagemelding på den anden del af notatet med rapporteringen om, at der var et ”hul, der skal lukkes”. Det er ikke sædvanligt, at man får en tilbagemelding i en sådan situation. Vidnet opfattede ikke brevet som en meddelelse til Selskabsrevisionsafdelingen om, at den selv skulle tage sig af at få hullet lukket. De forudsatte, at sagen nu var i gode hænder. Selskabsrevisionsafdelingen kan ikke sende et brev eller ringe direkte til departementet. De går ikke uden om Told- og Skattestyrelsens faglige afdelinger. De sender kun sagen opad i systemet ad kommandovejen, og her står Selskabsbeskatningsafdelingen over Selskabsrevisionsafdelingen.” <s. 107>

Niels Kristensen har forklaret,

”forespurgte om det var Selskabsbeskatningskontorets opfattelse, at det [omdannelsen] burde have været omfattet [af ligningslovens § 5 H], når

man ser på lovens hensigt, ... at han er enig heri. Det var en anden måde at sige på, at der var et hul.

... de ikke lagde noget specifikt beløb til grund. Selskabsrevisionsafdelingen havde skrevet 10 mia. kr., så det var nok et ret stort beløb. Det var ikke så vigtigt, om det var 10 eller 50 mia. kr. Beløbet på 10 mia. kr. var ikke konsolideret og kunne derfor ikke bruges til noget.

... foreholdt vidnet, at der tidligere var nævnt et beløb på 15-20 mia. kr. på goodwill. Vidnet forklarede, at han ikke erindrer at have hørt dette beløb på daværende tidspunkt. Han har ikke fra Selskabsrevisionsafdelingen hørt en udtalelse om, at man ikke kunne fæste lid til oplysningerne om beløbet.

... omdannelsen ikke var ordentligt belyst. Det var en oplysning til Selskabsrevisionsafdelingen om, at den, når den forhandlede sagen videre med PricewaterhouseCoopers/Tele Danmark, skulle have yderligere oplysninger herom.

... han og Susanne Kjær drøftede sagen intenst. Han havde således hørt om sagen, før han fik brevet til underskrift.

... bemærkede, at der ikke ses at være givet et svar på den 2. del af henvendelsen fra Selskabsrevisionsafdelingen om et hul i loven, og vidnet forklarede, at det var der heller ikke. Svaret var, at de arbejdede videre på problemet.” <s. 204-206>

Niels Kristensen har kommenteret det i protokollen anførte, idet han ikke mener at have udtalt sig som anført: ”Det var ikke så vigtigt, om det var 10 eller 50 mia. kr.”. Han mener i stedet at have forklaret, at: ”Det var ikke så vigtigt, om det var 10 eller 5 mia. kr.”. Kommissionen har på baggrund af de notater, kommissionen foretog under afhøringen, fastholdt, at Niels Kristensen har forklaret som anført.

Solveig Mortensen har forklaret, at

”dette var svaret fra Selskabsbeskatningsafdelingen. ... de tog dette som udtryk for, at de – forudsat at de oplyste tal med sikkerhed kunne lægges til grund – godt kunne svare på CFC-delen, og at TDC i så fald ikke ville være omfattet af CFC-beskatning. Konklusionen fra selskabsbeskatningsafdelingen var dog, at begge spørgsmål burde sendes i Ligningsrådet.

Det, der lå i bemærkningen vedrørende talangivelserne, var, at der var tale om 1999-tal og budgettal, mens det var tallene for 2000, der skulle ligge til grund for deres svar. Selskabsbeskatningsafdelingen var enig med Selskabsrevisionsafdelingen i § 5 H-problemstillingen, og at den skulle i Ligningsrådet.

... at Selskabsrevisionsafdelingen gerne ville have, at TDC gik til Ligningsrådet, for så fik de en afgørelse om ligningslovens § 5 H. Hvis selskabet foretog omdannelsen uden at forelægge sagen for Ligningsrådet, skulle Selskabsrevisionsafdelingen i forbindelse med en kontrol af selskabet selv træffe afgørelse vedrørende denne problemstilling.

Forespurgt ..., om det ikke kunne tænkes, at TDC ville undlade at foretage dispositionerne, hvis de ikke fik et svar fra Selskabsrevisionsafdelingen, forklarede vidnet, at hun ikke mente, at selskabet ville undlade at foretage en disposition, der ville medføre, at det kunne opnå et fradrag på 10 mia. kr.

... at de nok forventede, at der ville komme en tilsvarende afgørelse fra Ligningsrådet, men der var trods alt kun én tidligere afgørelse om ligningslovens § 5 H, og det var for tyndt et grundlag til at danne en praksis. Selvom de forventede, at sagen kunne få dette udfald, foretrak de at få en ligningsrådsafgørelse i sagen, frem for at de selv i forbindelse med en ligningssag skulle træffe en afgørelse herom. De ville under en ligning også være nødsaget til at komme til det samme resultat, som Ligningsrådet kom til i den første sag om ligningslovens § 5 H. De ville således ikke kunne tilsidesætte dispositionen, men alene regulere afskrivningsgrundlaget.

... at de ikke havde oplysninger om behandlingen i Ligningsrådet, ud over at Susanne Kjær havde sagt, at der havde været nogen debat herom i Ligningsrådet. Susanne Kjær sagde ikke noget om, hvad der var blevet sagt under debatten, ...

... at det ikke indeholdt et svar på deres early warning. De drøftede ikke, hvad der var sket med early warning-delen, for det var normal praksis, at de ikke fik svar herpå. Der var heller ikke drøftelser herom på kontoret. Selskabsrevisionsafdelingen havde gjort, hvad den skulle i det spørgsmål, og den kunne ikke gøre mere.” <s. 251-253>

Susanne Kjær har forklaret, at

”det er hende, der har udarbejdet dette svar.

... at de ikke lagde noget endeligt beløb til grund, idet de ikke havde et endeligt beløb. Bemærkningen (om, at det drejede sig om særdeles store beløb) refererede både til oplysningerne om de 14-15 mia. og de 10 mia. kr.

... de havde læst referaterne fra ligningsrådsmøderne [om sag nr. 1, jf. kapitel 5, afsnit 5.2.1]. De var således bekendt med, hvad Christen Amby havde udtalt, og det var det, de her henviste til. De anførte, at det drejede sig om store beløb, for det var vigtigt at vide, om det var mange eller få penge, det handlede om. Det var primært et spørgsmål om teknikken, men skatteprovenuet havde også betydning. Jo flere penge det drejede sig om, desto større var det tab, som staten kunne få.

... det var afdelingens samlede tilbagemelding, såvel på forespørgslen om råd som på en early warning. Vidnet opfattede det således, at de afholdt sig fra at tage endelig stilling, idet de ville have, at sagen skulle følge sædvanlig forretningsgang, så der skulle indhentes en bindende forhåndsbesked.” <s. 272-273>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke har set dette notat før i forbindelse med forberedelsen til sagen i dag. Det ligner dog meget et bilag (... brev af 14. november 2000 fra Selskabsrevisionsafdelingen til PricewaterhouseCoopers), som han modtog fra Niels Kristensen med notatet af 2. januar 2001. Der var dog en enkelt ændring i forhold til det bilag, han modtog, idet det i bilag 05.09 er anført, at det drejede sig om særdeles store beløb. Denne sætning genfindes ikke i det bilag, han modtog.” <s. 294>

Palle Graff har forklaret, at

”Selskabsbeskatningsafdelingen havde vurderet sagen og var kommet frem til det samme resultat, som Selskabsrevisionsafdelingen var nået frem til i 16. oktober-notaterne. Man var i Niels Kristensens kontor opmærksom på problemstillingen, og man havde også kendskab til en tidligere sag. Vidnet så ikke notatet på dette tidspunkt.” <s. 620-621>

1.11. Selskabsrevisionsafdelingens svar af 14. november 2000 til Pricewaterhouse-Coopers

Selskabsrevisionsafdelingen besvarede herefter ved brev af 14. november 2000, underskrevet af Palle Graff og Solveig Mortensen, PricewaterhouseCoopers' henvendelse (bilag 05.06) således:

”...

Revisionsfirmaet PriceWaterhouseCoopers har på vegne af Tele Danmark A/S anmodet om en udtalelse vedrørende Tele Danmark A/S's påtænkte omdannelse af et tysk datterdatterselskab til et kommanditselskab.

De i den forbindelse rejste spørgsmål er:

1.

Medfører omdannelse fra selskab til kommanditselskab, at Tele Danmark A/S skal tvungen sambeskattes med Talkline Management und Finance Holding GmbH, som fuldt ud ejer det selskab, der ønskes omdannet til kommanditselskab.

2.

Omfattes omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab af ligningslovens § 5H.

Selskabsrevisionsafdelingen kan til de to spørgsmål fremføre følgende:

Ad 1.

Det er Selskabsrevisionsafdelingens opfattelse, at ikke alle betingelser for at gennemføre tvungen sambeskatning efter selskabsskattelovens § 32 er til stede.

En gennemgang af de modtagne estimerede balancer pr. 31.12.2000 for de tyske selskaber Talkline Management und Finance Holding GmbH, Talkline GmbH og Infodienst GmbH fører til, at selskabets virksomhed ikke kan anses for at være i væsentlig grad af finansiell karakter.

Under forudsætning af at de pågældende tal med sikkerhed kan lægges til grund for bedømmelsen af, om der indtræder tvungen sambeskatning, må

Selskabsrevisionsafdelingen konkludere, at der ikke indtræder beskatning i medfør af selskabsskattelovens § 32.

Ad 2.

Tele Danmark A/S's omdannelse af det tyske datterdatterselskab til kommanditselskab har væsentlige lighedspunkter med den situation, der er afgivet bindende forhåndsbesked om af Ligningsrådet den 22. juni 1999.

Den bindende forhåndsbesked fra juni 1999 er så vidt ses det eneste eksempel fra praksis.

Praksis på området er derfor ikke omfattende og klar, hvorfor Selskabsrevisionsafdelingen ikke ser sig i stand til at besvare spørgsmålet med fornøden sikkerhed.

På baggrund af ovennævnte anbefales, at der indhentes bindende forhåndsbesked. Selskabsrevisionsafdelingen er bekendt med, at Tele Danmark A/S er tidsmæssigt presset vedrørende de forelagte spørgsmål. Dette forhold ændrer ikke Selskabsrevisionsafdelingens anbefaling.

Selskabsbeskatningsafdelingen har oplyst, at afdelingen gerne aktivt medvirker til, at en eventuel anmodning om bindende forhåndsbesked behandles på Ligningsrådets møde den 12. december d.å. - under forudsætning af, at en anmodning indleveres i indeværende uge.”

Brevet forefindes i et underskrevet eksemplar, hvor Palle Graff har underskrevet alene (bilag 13.06.11 (side 3236-3237)).

Lars Nørding har forklaret, at

”De havde oprindelig ment, at der skulle indhentes bindende forhåndsbesked vedrørende såvel selskabsskattelovens § 32 som ligningslovens § 5 H. At man nu besvarede spørgsmålet om selskabsskattelovens § 32, skyldtes, således som vidnet er orienteret, at man undervejs havde fået regnskabsmateriale ind, der godtgjorde, at betingelserne for tvungen sambeskatning ikke var opfyldt. Bestemmelsen i § 5 H er en vanskelig regel, og der var kun én bindende forhåndsbesked herom, hvilket ikke var et tilstrækkeligt grundlag til, at afdelingen kunne komme med en udtalelse. Der var desuden tale om forskellige problemstillinger i denne sag og ligningsrådssagen.

Adspurgt, om Palle Graff havde fået alle sagens akter forelagt, inden han underskrev brevet, forklarede vidnet, at Palle Graff var orienteret om, hvad sagen drejede sig om, og kendte problemstillingen. Vidnet gik også ud fra, at Solveig Mortensen havde orienteret Palle Graff om sagen. Vidnet havde også selv drøftet problemstillingen med Palle Graff flere gange.

... Palle Graff følte sig åbenbart så meget inde i sagen, at han følte sig i stand til at underskrive brevet af 14. november 2000. Palle Graff har ikke talt om, at sagen skulle være drøftet på et lovgruppemøder eller i andre møder.” <s. 123>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”det var hende, der skrev dette svar til PricewaterhouseCoopers.

... forespurgt, hvorfor det var Palle Graff, som skulle underskrive brevet, forklarede vidnet, at PricewaterhouseCoopers havde fulgt op på, hvornår de kunne få et svar. Vidnet havde på dette tidspunkt fået svaret fra Selskabsbeskatningsafdelingen. Hun havde talt med Henrik Faust Pedersen fra PricewaterhouseCoopers og meddelt, at hun ikke kunne svare, før Lars Nørting, der var på tjenesterejse, kom tilbage på kontoret. Dette tog PricewaterhouseCoopers i første omgang for gode varer, men herefter blev hun ringet op af Palle Graff, der spurgte, om besvarelsen var identisk med Selskabsbeskatningens udtalelse. Palle Graff var kendt med sagen. Vidnet fortalte ham, at det var den på nær i spørgsmålet om CFC, hvor de var kommet frem til, at de nu kunne svare, at der ikke var CFC-beskatning. Palle Graff mente, at han på den baggrund, hvis afdelingen var sikker i sin sag, og brevet var klar til at blive sendt, godt kunne skrive det under.

... hun antager, at PricewaterhouseCoopers havde ringet til Palle Graff og spurgte, om han ikke kunne følge op på sagen og skrive under på en afgørelse.

... Palle Graff var informeret om alle sager i kontoret og så godt inde i de væsentlige sager, at han kunne skrive dem under. <s. 254>

... foreholdt ..., at der ikke i Selskabsrevisionsafdelingens brev til PricewaterhouseCoopers står noget om, at det drejede sig om store beløb ..., forklarede vidnet, at hun ikke overvejede at skrive beløbet, idet alle skulle behandles ens uanset beløbets størrelse. Palle Graff spurgte vidnet, om de ikke skulle skrive beløbet i besvarelsen, men de blev enige om, at det for

virksomhederne var uden betydning, hvilket beløb der var tale om. Besvarelsen var den samme, uanset hvilket beløb der var tale om. Beløbet var kun relevant i forbindelse med en intern advarsel.” <s. 261>

Susanne Kjær har forklaret, at

”hun modtog brevet, som hun læste og lagde på sagen. Hun foretog sig ikke videre i den anledning. Vidnet forventede, at der ville komme en anmodning om bindende forhåndsbesked fra TDC. Det havde ligget i luften, at TDC havde brug for at få et svar i 2000, og Selskabsbeskatningsafdelingen havde givet udtryk for, at man var villig til at forsøge at få sagen gennem Ligningsrådet i 2000, hvis man fik en sådan anmodning.” <s. 275>

Palle Graff har forklaret, at

”han underskrev det endelige svar til PricewaterhouseCoopers. Lars Nørding, der lige var tiltrådt som kontorchef, var ude til nogle møder og kunne således ikke skrive brevet under. Kontoret har den regel, at afgørelser skal skrives under af en kontorchef. Når kontorchefen ikke er til stede, må andre træde til. Vidnet resolverede, at brevet skulle gå af sted den 14. november 2000, idet Henrik Faust Pedersen fra PricewaterhouseCoopers havde anmodet om et snarligt svar. Resultatet var det samme som i det tidligere svar, men forskellen lå i, at svaret nu var mere velbegrunderet. Foreholdt, at man for så vidt angår spørgsmålet om CFC-beskatning ikke havde fulgt den oprindelige indstilling fra Annette Liboriussen, forklarede vidnet, at det var det, som de havde fået ud af at forelægge sagen for Selskabsbeskatningsafdelingen.

Foreholdt, at det i notatet af 13. november 2000 fra Selskabsbeskatningsafdelingen, ... er anført, at ”For det første drejer sagen sig tilsyneladende om særdeles store beløb”, og at denne oplysning ikke er medtaget i brevet af 14. november 2000 til PricewaterhouseCoopers, ..., forklarede vidnet, at han talte med Solveig Mortensen om det, men de var enige om, at det var uden betydning. Sagen skulle i Ligningsrådet, når der var en retlig usikkerhed, og så var beløbet uden betydning. Det var derfor ikke relevant at nævne det. Vidnet og Solveig Mortensen var enige om, at denne oplysning ikke skulle med i svaret.

Adspurgt, om Selskabsrevisionsafdelingen efter brevet af 14. november 2000 skulle foretage mere i sagen, forklarede vidnet, at det skulle den ikke. De havde forelagt sagen for Niels Kristensens kontor, også med hensyn til

hvad der er betegnet som en early warning, og Niels Kristensen kunne herudfra vurdere, om han ville gå videre med spørgsmålet. Vidnet var ikke bekendt med, om Niels Kristensen arbejdede videre med problemstillingen. Han vidste dog, at Niels Kristensen arbejdede på en ny forespørgsel om bindende forhåndsbesked (den anden ligningsrådssag om ligningslovens § 5 H), idet Selskabsrevisionsafdelingen var blevet anmodet om en udtalelse hertil.” <s. 621-622>

Henning Dyremose har, forespurgt, om han dengang fik kendskab til dette brev, forklaret, at

”det gjorde han ikke. Han havde ikke hørt om den tidligere afgørelse [sag nr. 1]. De blev anbefalet at søge om en bindende forhåndsbesked, men det gjorde de ikke på det tidspunkt. Direktionen besluttede at foretage en omdannelse af det tyske selskab som følge af Selskabsrevisionsafdelingens tilkendegivelse vedrørende den tvungne sambeskatning. Selve gennemførelsen var ikke en direktionssag.

... forespurgt, hvad det var for et tidsmæssigt pres, forklarede vidnet, at han senere har erfaret, at det var, fordi de tyske skatteregler blev ændret pr. 1. januar 2001. Det illustrerer, at muligheden for fradrag ikke var en del af deres beslutningsgrundlag. Det, TDC ønskede at undgå, var en tvungen sambeskatning, der ville medføre beskatning for 2000.

Forespurgt, om de arbejdede videre med overvejelserne om at anmode om en bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke på daværende tidspunkt. Det var skatteafdelingen, der valgte at disponere på denne måde. <s. 1063>

Endvidere har Søren Lehmann Nielsen (s. 752) og Henrik Faust Pedersen (s. 1284) afgivet forklaring om bilag 05.06.

2. Perioden fra 27. november 2000 til april 2001

2.1. Anmodning af 27. november 2000 fra PricewaterhouseCoopers i sag nr. 2

I et brev af 27. november 2000 (bilag 42.13) anmodede PricewaterhouseCoopers på vegne [...] om bindende forhåndsbesked med hensyn til to spørgsmål vedrørende Ligningslovens § 5 H. Der spørges om følgende:

”...

1. Vil Ligningsloven § 5H finde anvendelse på skattemæssige underskud hidrørende fra aktiviteten i et nystiftet [udenlandsk] selskab (herefter Newco), der har overtaget aktiviteten fra det koncernforbundne selskab [...] Inc., uanset om det nystiftede [udenlandske] selskab indgår i sambeskatning med [...] A/S eller ej på overdragelsestidspunktet?
 2. Vil besvarelsen af spørgsmål 1 være den samme, hvis overdragelsen af den hidtil drevne virksomhed i [...] Inc. til Newco sker i indkomståret forud for Newco's indtræden i sambeskatning med [...] A/S, dvs. på et tidspunkt, hvor Newco ikke er omfattet af selskabsskattelovens § 1.
- ...”

Denne sag (betegnet som ligningsrådssag nr. 2 eller sag nr. 2) er beskrevet nærmere i kapitel 5, afsnit 5.2.2.

Susanne Kjær har forklaret, at

”dette brev var medvirkende til, at vidnet udarbejdede notatet af 2. januar 2001. Vidnet erindrer ikke selv at have orienteret opad i systemet, men de har muligt orienteret Preben Underbjerg Poulsen om, at der var kommet en ny sag. Hun erindrer ikke noget om en orientering videre opad i systemet. Det var normal procedure, at de hørte den skattelignende myndighed i forbindelse med en ansøgning om bindende forhåndsbesked.” <s. 278>

Endvidere Ivar Nordland (s. 297) og Majken Wågensø (s. 485) afgivet forklaring om bilag 42.13.

2.2. Dialoggruppens første møde den 8. december 2000

Den 8. december 2000 afholdt dialoggruppen, der var nedsat af Skatteministeriet, sit første møde (bilag 44.41/24.32). Dialoggruppen bestod af personer fra Skatteministeriet og Told- og Skattestyrelsen samt eksterne rådgivere, herunder fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Advokatrådet. Dialoggruppen er beskrevet nærmere ovenfor i kapitel 4. Af referat fra mødet (bilag 44.41) fremgår:

”...

I mødet deltog Ivar Nordland og Sven Ulstrup (departementet), Preben Underbjerg Poulsen (Told*Skat), direktør Steen Askholt (Erhvervenes Skatte-sekretariat), advokat Jan Børjesen, statsautoriserede revisorer Michael Sørensen og John Bygholm samt Chresten Amby.

Ivar Nordland foreslog, at da der ikke var dagsorden til gruppens 1. møde, kunne man drøfte L 99 (ændring af holdingreglerne).

...

Ivar Nordland foreslog herefter, at gruppen skulle tale om hvilke emner, der skal drøftes ved de fremtidige møder.

Michael Sørensen vil gerne drøfte lovforslag om international beskatning. Han vil også drøfte bestemmelser, der fungerer uhensigtsmæssigt - tvungen sambeskatning, genbeskatning af underskud og dobbelt dip. Han vil forelægge eksempler, som viser uhensigtsmæssige virkninger, og foreslå ændringer, så reglerne rammer som tilsigtet.

Amby vil gerne drøfte succession, aktieoptioner, underskud, sambeskatning samt fusion og spaltning. Amby efterlyste især en revision af sambeskatningsordningen, idet Ligningsrådet ellers må tage initiativ til at ændre ordningen.

Gruppens næste møde blev sat til tirsdag den 27. februar 2001 ...”

Ivar Nordland (s. 324-326), Preben Underbjerg Poulsen (s. 853-854), Christen Amby (s. 925-926) og Jan Børjesson (s. 384-387) har afgivet forklaring om dette møde.

Forklaringerne kan sammenfattes således, at man på mødet ikke drøftede konkrete sager og ikke ligningslovens § 5 H.

De tidligere sambeskatningsforslag er omtalt i kapitel 5.

2.3. Møder i lovgruppen vedrørende international beskatning og dialoggruppen i december 2000

Den 20. december 2000 blev der afholdt møde i lovgruppen vedrørende international beskatning. Lovgrupperne består af de kontorchefer fra Skatteministeriet og Told- og Skattestyrelsen, der beskæftiger sig med det pågældende sagsområde. Lovgruppernes formål og opgaver er beskrevet nærmere i kapitel 4, afsnit 5.1. Af referatet fra mødet den 20. december 2000 (bilag 58.14) fremgår det:

”Til stede: Karin Kirchhoff, Susanne Reinholdt Jørgensen, Ebbe Willumsen og Ivar Nordland.

Orientering: Lovforslaget om begrænset skattepligt var udskudt til efteråret.

...

Den såkaldte dialoggruppe i departementets regi havde holdt sit første møde. Der var tale om uformelle drøftelser mellem repræsentanter for DEP (Ivar Nordland + medarbejder), TSS (Preben Underbjerg Poulsen), Amby, Askholt, Jan Borjesson (advokatrådet) og Michael Sørensen + Bygholm fra FSR. Man havde drøftet udbyttebeskatningen, herunder mulighederne for generelt at undtage rene skuffeselskaber. Næste gang vil man drøfte CFC-beskatning. IN vil vende tilbage til Lovgruppen, hvis der er relevante ting, fra dialoggruppen, som skal drøftes her. ...”

MF Frode Sørensen tiltrådte den 21. december 2000 som skatteminister. Han afløste Ole Stavad, der var skatteminister i perioden fra 18. marts 1998 til 21. december 2000.

Den 30. december 2000 sendte Ivar Nordland en mail til dialoggruppens medlemmer vedlagt ”nogle tanker vedr. nye CFC-regler” (bilag 44.42). I mailen bemærkede han, at ”Der er ingenting, som er handlet af med ledelsen i SKM”. Et medfølgende lovudkastet indeholdt bl.a. regler om, at avancer og tab skulle beregnes på grundlag af de

faktiske anskaffelsessummer, og at afskrivningsgrundlaget skulle svare til det udenlandske afskrivningsgrundlag.

Ivar Nordland har forklaret, at

”han udsendte dette materiale til brug for mødet den 27. februar 2001.

... der ikke var noget, der vedrørte den frivillige sambeskatning, men at punkt III [vedrørende afskrivninger] var med henblik på CFC-beskatningen.” <s. 326>

Jan Børjesson har forklaret, at

”han ikke erindrer, at der i forbindelse med det udsendte eller drøftelser i tilknytning hertil blev nævnt konkrete sager som årsag til, at man skulle drøfte spørgsmål i relation til det i punkt I-III [avancer, tab og afskrivninger] anførte, ...

... Han har ikke kendskab til, om det udsprang af en konkret sag.” <s. 387>

Det materiale, som var sendt til dialoggruppens medlemmer, sendte Ivar Nordland med en mail af 2. januar 2001 (bilag 44.44) i kopi til departementschef Peter Loft. I mailen anføres blandt andet:

”Jeg er ikke klar over, i hvilket omfang du ønsker at følge med i arbejdet i dialoggruppen. Vedlagt er noget materiale, jeg har sendt ud til næste møde den 27/2 2001 i dialoggruppen om CFC-beskatningen, ...

Du får under alle omstændigheder afrapportering efter hvert møde + status inden hvert eksternt kontaktudvalgsmøde.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”... han med denne mail forsøgte sig med en orientering til Peter Loft, men da det ikke var i Peter Lofts fokus, holdt vidnet hurtigt op med orienteringen. Peter Loft havde primært fokus på forhold, som der kunne fremsættes lovforslag om.” <s. 327>

2.4. Selskabsbeskatningsafdelingens brev og notat af 2. januar 2001

Told- og Skattestyrelsen, Selskabsbeskatningsafdelingen ved Niels Kristensen skrev i et brev af 2. januar 2001 (bilag 42.05) til Skatteministeriet, att. Ivar Nordland:

”Ligningslovens § 5 H

Told- og Skattestyrelsen behandler for tiden en anmodning om bindende forhåndsbesked fra [...] om anvendelse af ligningslovens § 5 H.

Styrelsen har i den anledning udarbejdet et notat, som angiver hvorledes styrelsen agter at udarbejde den bindende forhåndsbesked. Forinden sagen forelægges for Ligningsrådet hører styrelsen imidlertid gerne, om Departementet er enig i styrelsens fortolkning af ligningslovens § 5 H.

Styrelsen agter at forelægge sagen for Ligningsrådet i januar eller februar 2000.”

Med brevet fulgte et notat af 2. januar 2001. Notatet har dette indhold:

”*Ligningslovens § 5 H*

Nærværende notat vedrører problemstillingen i ligningslovens § 5 H.

På området har vi hidtil så vidt ses haft følgende sager:

- en bindende forhåndsbesked til [...] A/S den 22. juni 1999
- en udtalelse den 13. november 2000 til Told- og Skattestyrelsens Selskabsrevisionsafdeling i en sag vedrørende Tele Danmark A/S
- anmodning af 27. november 2000 fra [...] om bindende forhåndsbesked.

[...]-sagen [sag nr. 1]

Der er den 22. juni 1999 afgivet bindende forhåndsbesked. Forhåndsbeskeden vedlægges som bilag 1. Det er spørgsmål 3 og 4 i forhåndsbeskeden, der angår ligningslovens § 5 H.

[...] ejer ca. 93% af kapitalen i det [udenlandske] selskab [...] a.s. [...] overvejede at overføre aktiviteten i det [udenlandske] selskab til et andet [udenlandsk] selskab – [...] s.r.o., som ejes 100% af [...]. Det danske [...] var ikke sambeskattet med det fuldt ud ejede [udenlandske] datterselskab,

men det var meningen, at der skulle ske sambeskatning, når aktiviteten i [...] a.s. var blevet overdraget til [...] s.r.o.

I den bindende forhåndsbesked var svaret, at Ligningslovens § 5 H ikke ville finde anvendelse i det forelagte tilfælde, da ingen af de omtalte [udenlandske] selskaber har været sambeskattet med [...] A/S på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet.

Svaret ændredes ikke, selvom det danske [...] året efter overdragelsen lod sig sambeskatte med det fuldt ud ejede [udenlandske] selskab, jf. forhåndsbeskedens spørgsmål 4.

Som det fremgår er svaret baseret på, at der ikke forelå sambeskatning mellem det danske selskab og det [udenlandske] selskaber på tidspunktet for overdragelsen af aktiviteten mellem de 2 [udenlandske] selskaber.

Tele Danmark-sagen

Tele Danmark A/ ejer fuldt ud TFH GmbH i Tyskland. Sidstnævnte selskab ejer fuldt ud Talkline GmbH (Tele Danmark A/S's datterdatterselskab).

Talkline GmbH (datterdatterselskabet) påtænkes omdannet til et kommanditselskab. Det kan ske skattefrit i Tyskland. Hermed overdrages aktiver og passiver til kommanditselskabet, hvor TFH GmbH bliver kommanditist. Da kommanditselskaber skattemæssigt er transparente, bliver TFK GmbH skattemæssigt ejer af de overtagne aktiver, herunder oparbejdet goodwill, der ved overdragelsen bliver til en tilkøbt goodwill. Der med bliver goodwillen også afskrivningsberettiget, hvis TFH bliver inddraget under sambeskatning med Tele Danmark A/S, hvilket netop er planen.

Sagen har væsentlige lighedspunkter med [...] -sagen [sag nr. 1], da ingen af de tyske selskaber var sambeskattede med Tele Danmark A/S på omdannelsetidspunktet. Ikke desto mindre har vi anbefalet Tele Danmark A/S at indhente bindende forhåndsbesked om spørgsmålet. Der er (endnu) ikke anmodet om bindende forhåndsbesked.

Som bilag 2 og 3 vedlægges Tele Danmark A/S's forespørgsel af 18. august d.å. og Told- og Skattestyrelsens svar af 14. november d.å. i sagen.

[...] -sagen [sag nr. 2]

Ved brev af 27. november d.å. har [...] A/S anmodet om bindende forhåndsbesked. Anmodningen vedrører omstrukturering af [...] -aktiviteterne.

Selve forhåndsbeskeden angår overdragelse af aktiviteter i et [udenlandsk] selskab til et andet selskab [hjemmehørende i samme udland]. Selskaberne er koncernforbundne, jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2. Ved overdragelsen er det erhvervende selskab ikke inddraget under sambeskatning med et danske selskab, men det er meningen, at det erhvervende selskab skal indruges under dansk sambeskatning.

Ansøgningen med bilag vedlægges som bilag 4. Der er ikke afgivet svar endnu.

Ligningslovens § 5 H

Ligningslovens § 5 H har følgende ordlyd:

”Underskud fra et fast driftssted eller en fast ejendom beliggende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, erhvervet af skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1 fra et koncernforbundet selskab m.v., jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, kan alene fremføres efter § 15 til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted eller faste ejendom.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis overskud i selskabet m.v., hvorfra det faste driftssted eller den faste ejendom blev erhvervet, på overdragelsestidspunktet beskattet her i landet efter skattelovgivningens almindelige regler, og selskabet ikke selv har erhvervet det faste driftssted eller den faste ejendom fra et koncernforbundet selskab m.v., jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2.”

Alle 3 sager har eet fælles kendetegn; de vedrører overdragelser mellem retssubjekter beliggende i samme land. Som Told- og Skattestyrelsen ser det, er der 3 spørgsmål, der må behandles nærmere.

1. ”skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1”

Ligningslovens § 5 H gælder kun underskud fra fast driftssted/fast ejendom, som er erhvervet af skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1.

Spørgsmålet er, hvad der ligger i dette begreb.

Efter Told- og Skattestyrelsens opfattelse kan skattepligtige efter Selskabsskattelovens § 1 alene være her i landet hjemmehørende indregistrerede aktieselskaber m.v., jf. formuleringen af selskabsskattelovens § 1. Udenland-

ske selskaber kan ikke falde ind under begrebet, uanset om de er sambeskattede med danske selskaber. Inddragelse af et udenlandsk selskab under dansk sambeskatning medfører ikke, at det udenlandske selskab er omfattet af selskabsskattelovens § 1, med mindre det udenlandske selskab har ledelsens sæde her i landet, jf. selskabsskattelovens § 1, stk. 6.

Når spørgsmålet rejses her beror det på bemærkningerne til lovbestemmelsen. Det er her anført:

”Selskaber m.v. og fonde m.v. omfattet af selskabsskattelovens § 1 og fondsbeskatningslovens § 1 omfattes af reglen. Herved får bestemmelsen ligeledes betydning for udenlandske sambeskattede datterselskaber”.

Styrelsen er ikke ganske klar over, hvad der ligger i, at bestemmelsen får betydning for udenlandske sambeskattede selskaber. Under behandling af [...]sagen [sag nr. 1] havde styrelsen den umiddelbare opfattelse, at bestemmelsen også gælder udenlandske sambeskattede selskaber. Sagen blev dog afgjort på baggrund af en opfattelse om, at reglen ikke fandt anvendelse, når ingen af de udenlandske selskaber var sambeskattet med et dansk selskab på tidspunktet for overdragelsen af aktiviteten.

Styrelsen er imidlertid nu af den opfattelse, at ligningslovens § 5 H, stk. 1 ikke vil finde anvendelse, hvor det faste driftssted overdrages mellem to udenlandske selskaber - heller ikke selvom det erhvervende selskab er sambeskattet med et dansk selskab. Uanset hvorledes bemærkningerne til bestemmelsen skal forstås, må der ved fortolkningen af selve bestemmelsen tages udgangspunkt i, at det faste driftssted skal være erhvervet af skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1. Et udenlandsk sambeskattet selskab er ikke omfattet af selskabsskattelovens § 1.

Synspunktet underbygges af cirkulære nr. 82 af 29. maj 1997, pkt. 6.2, hvor det anføres, at reglen skal sikre, at en allerede eksisterende udenlandsk underskudsgivende filial eller fast ejendom ikke placeres *i et dansk selskab* alene ... Cirkulæret lægger altså til grund, at der skal være tale om et dansk selskab.

2. Fast driftssted

For alle 3 sager er der som nævnt tale om overdragelse af aktivitet mellem selskaber beliggende i samme land. Et fast driftssted er ifølge den almindelige forståelse af begrebet en filial m.v. beliggende *i et andet land*. Når et

selskab overdrager en virksomhed beliggende i selskabets eget hjemland, kan der ikke være tale om overdragelse af et fast driftssted.

Når et [udenlandsk] selskab, som i [...] -sagen [sag nr. 2] overdrager en af selskabet drevet virksomhed til et andet selskab [hjemmehørende i samme udland], kan der efter styrelsens opfattelse ikke være tale om overdragelse af et fast driftssted, hvorfor ligningslovens § 5 H også af denne årsag er uanvendelig i de 3 sager.

3. Betydningen af en eksisterende/senere sambeskatning med dansk selskab

I [...] -sagen [sag nr. 1] blev ligningslovens § 5 H ikke anset anvendelig, fordi ingen af de [udenlandske] selskaber var omfattet af sambeskatning med et dansk selskab på tidspunktet for erhvervelsen af den danske aktivitet.

Efterfølgende er styrelsen imidlertid af den opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt der forelå sambeskatning på erhvervelsestidspunktet ikke er relevant. Styrelsen finder således fortsat, at resultatet i [...] -sagen [sag nr. 1] er korrekt, men at begrundelsen skulle have været en anden; nemlig at ligningslovens § 5 H ikke finder anvendelse, dels fordi aktiviteten ikke blev erhvervet af et selskab omfattet af selskabsskattelovens § 1, dels fordi den virksomhed, der erhverves ikke er et fast driftssted.

[...] -sagen [sag nr. 2]

Styrelsen agter at arbejde et udkast til bindende forhåndsbesked, hvorefter aktivitetssalget ikke er omfattet af ligningslovens § 5 H allerede fordi, aktiviteten ikke erhverves af et selskab omfattet af selskabsskattelovens § 5 H.

Måtte man - mod forventning - komme frem til, at et udenlandsk sambeskattet selskab i relation til ligningslovens § 5 H er omfattet af selskabsskattelovens § 1, og måtte man yderligere komme frem til, at der er tale om overdragelse af fast driftssted til trods for at der er tale om overdragelse af en aktivitet fra et selskab til et andet indenfor samme land, vil resultatet være, at ligningslovens § 5 H skal finde anvendelse. I så fald må en fortolkning af bestemmelsen nærmest føre til, at det er uden betydning om der forelå sambeskatning med et dansk selskab på erhvervelsestidspunktet, eller om sambeskatningen først opstår senere. Også på dette senere tidspunkt vil man nemlig i så fald kunne sige, at aktiviteten *er erhvervet* af en skattepligtig omfattet af selskabsskattelovens § 1.”

Niels Kristensen havde forud for afsendelsen af brevet og notatet den 20. december 2000 forelagt et udkast til samme notat, dateret 18. december 2000 (bilag 02.71), for Preben Underbjerg Poulsen med oplysning om, at man agtede at forelægge notatet for departementet. Den 1. januar 2001 påførte Preben Underbjerg Poulsen omslaget en påtegning om: ”Ingen bem.” (bilag 02.63.01).

Susanne Kjær har forklaret, at

”hun har skrevet dette notat. Det var til brug for afgørelsen i den anden ligningsrådssag om ligningslovens § 5 H. Det skulle også være en generel orientering til departementet om problemstillingen. Disse to formål var bestemt fra starten. Vidnet påbegyndte udarbejdelsen af notatet medio december 2000, altså efter modtagelsen af anmodningen om bindende forhåndsbesked fra ... [sag nr. 2] i november 2000.

... det var planen, at notatet skulle sendes til Ivar Nordland, der var kontorchef i departementet.

... hun drøftede det med Niels Kristensen. Hun mener, at hun endvidere har drøftet én enkelt problemstilling med Mogens Rasmussen. Det var vedrørende fast driftssted. Hun drøftede ikke notatet med andre. Hun mener således ikke at have drøftet det med Preben Underbjerg Poulsen. Notatet må givet være gået gennem Preben Underbjerg Poulsen, når det skulle til departementet. Dette skyldtes, at det for det første var en forelæggelse for departementet, og dernæst at de var kommet frem til, at de var uenige i den begrundelse, der var givet i Ligningsrådets afgørelse i den første sag, og det havde betydning, at de ændrede opfattelse. Vidnet bekræftede på forespørgsel, at notatet var en sådan opfølgning, som Selskabsrevisionsafdelingen havde ønsket.

... forespurgt, om de havde modtaget nye oplysninger efter notatet af 13. november 2000, forklarede vidnet, at hun mener, at dette notat blev udarbejdet på det samme grundlag.

Foreholdt ..., punkt 1. ”skattepligtige omfattet af selskabsskatteovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1” og forespurgt, om det var en ny problemstilling, forklarede vidnet, at da de skulle til at gå ind i en egentlig sagsbehandling, gik hun ned i forarbejderne, og herved kom hun frem til, at sel-

skabsskattelovens § 1 førte til, at ligningslovens § 5 H ikke kunne anvendes. Det var en ændring i forhold til tidligere, for de havde ikke tidligere været inde i, at selskabsskattelovens § 1 ikke kunne bruges vedrørende udenlandske selskaber. Det var en ny fortolkning af ligningslovens § 5 H. Det var sammenkædningen mellem selskabsskattelovens § 1 og ligningslovens § 5 H, der var det nye. Vidnet var ikke sagsbehandler i den første ligningsrådssag, men det var, som vidnet så det, også nyt i forhold til den sag. Den indfaldsvinkel var ikke med i den første sag.

Foreholdt ..., punkt 3."Betydning af en eksisterende/senere sambeskatning med dansk selskab" og forespurgt, om der var noget nyt i denne problemstilling i forhold til tidligere, forklarede vidnet, at det var nyt, at det kunne være omfattet af ligningslovens § 5 H, selv om der ikke var etableret sambeskatning på erhvervelsestidspunktet. Det var anderledes end i den første ligningsrådssag.

... hun har udarbejdet dette udkast til brev. Det var udtryk for, at det notat, som senere blev dateret 2. januar 2001, skulle sendes til Ivar Nordland, idet det var hans ressortområde, international beskatning. De ville orientere om de sager, der havde været om ligningslovens § 5 H, og at den fortolkning af bestemmelsen, som var anlagt, gav problemer. De havde nu fået en ny sag, som de skulle i Ligningsrådet med, og de ville gerne have en stillingtagen til deres nye indstilling.

... hun anså det for givet, at Ivar Nordland, der kendte reglerne, ville opfatte det som en afrapportering om et muligt hul i loven.

... hun lagde notatet til Niels Kristensen, idet hun havde lovet at gøre det færdigt, inden hun sluttede i kontoret. Det var aftalt, hvad der videre skulle ske med notatet. Sagen blev overtaget af Susse Meulengracht. Vidnet mener ikke, at hun og Susse Meulengracht drøftede sagerne i forbindelse med overdragelsen, og heller ikke TDC-sagen. <s. 275-278>

... det endelige notat ordret svarer til det udkast, som hun havde skrevet.

... forespurgt, hvad det var for en advarsel, hun henviste til, forklarede vidnet, at det, hun henviste til, var det forhold, at Tele Danmark planlagde en skattefri omstrukturering, der gav dem adgang til afskrivning på goodwill.

... baggrunden for, at de ikke nævnte de 10 mia. kr. i notatet, var, at de primært ville beskrive teknikken. Der var flere tal i omløb, og de havde ik-

ke noget endeligt beløb. Beløbsstørrelsen spillede dog også en rolle. De vedlagde således den henvendelse, de havde modtaget, som bilag til notatet til departementet. De havde modtaget oplysninger om beløbsstørrelser, men der var ikke noget endeligt tal.

... Forespurgt, om afrapporteringen skyldtes, at de nu havde en anden opfattelse end i den første ligningsrådssag, selvom konklusionen var den samme, forklarede vidnet, at afgørelsen var den samme, men det var med en anden begrundelse.” <s. 280-281>

Niels Kristensen har forklaret, at

”Det, vidnet ønskede Preben Underbjerg Poulsens bemærkninger til, var det sammenfattende opfølgende notat, som afdelingen havde udarbejdet på baggrund af de sager, der forelå vedrørende § 5 H. Preben Underbjerg Poulsen havde ingen bemærkninger hertil.

... det [notatet af 2. januar 2001] blev skrevet på baggrund af bemærkningerne i forbindelse med Ligningsrådets behandling af den første sag om, at der var hul i loven, og de oplysninger, de havde fra TDC-sagen, samt en ny henvendelse, som afdelingen havde modtaget fra en virksomhed med [udenlandske] aktiviteter, der også vedrørte § 5 H. De fandt derfor, at det var på tide, at de skrev disse ting sammen.

... De tidligere sager var afsluttet, men de havde en måned før fået en ny sag. De tog ex officio initiativ til dette notat. Det var Susanne Kjær, der udarbejdede notatet. Der deltog, så vidt vidnet husker det, ikke andre i udarbejdelsen af notatet.

... Ivar Nordland var vidnets korresponderende fagchef i departementet. Styrelsen havde til brug for fremtidige sager behov for at vide, om departementet var enig i styrelsens fortolkning vedrørende § 5 H. De havde netop modtaget en ny sag herom. Formålet var at få en tilbagemelding fra departementet samt – endnu en gang – at orientere departementet om de sager, som styrelsen havde modtaget. De havde nu haft den første ligningsrådssag og henvendelsen fra TDC og havde nu fået en ny sag. Det var en god ting, at de kunne belyse problemstillingen med konkrete eksempler, så departementet fik sat ”kød og blod” på de fortolkningsmæssige problemer i forbindelse med § 5 H. Det var for at vise, at der de facto var et problem med lovgivningen.

... Departementet skulle melde tilbage til vidnets kontor vedrørende fortolkningsspørgsmålet, men departementet skulle også agere på, at værnsreglen i § 5 H ikke fungerede efter hensigten.

Foreholdt, at Selskabsrevisionskontoret i en mail af 16. oktober 2000 til Selskabsbeskatningskontoret havde bedt om, at der blev fulgt op på, at der var et hul i loven, bekræftede vidnet, at notatet var den opfølgning, som der var bedt om. Vidnet mener godt, at man kan anvende udtrykket "early warning" om henvendelsen til departementet. Det var i så fald den anden "early warning", idet de første gang informerede departementet om problemstillingen i forbindelse med den første ligningsrådssag om § 5 H. De gav her en early warning om, at værnsreglen ikke virkede efter sin hensigt. <s. 206-207>.

... bad vidnet redegøre for processen omkring tilblivelsen af januar 2001-notatet, idet han bemærkede, at notatet synes at være initieret af notaterne af 16. oktober 2000, men først er færdiggjort i begyndelsen af januar 2001.

Vidnet forklarede, at da de havde besluttet at skrive til departementet, var det nødvendigt at lave et ordentligt og solidt papir herom. Han skulle første tale med en medarbejder om, hvad papiret skulle handle om, og sætte den pågældende til at udsøge oplysninger og arbejde på notatet. Under denne proces dukkede der i slutningen af november 2000 en ny sag op. Vidnet mente, at det var "halsløs gerning" ikke at medtage denne sag, og den skulle derfor skrives ind i notatet. Vidnet anså det for vigtigt, at der blev gjort opmærksom på, at der nu var yderligere en sag. Dette var årsagen til, at notatet først var klar til afsendelse i begyndelsen af januar 2001.

Foreholdt, at notatet blev sendt til Preben Underbjerg Poulsen den 20. december 2000, og forespurgt, om det var normalt at sende det opad i systemet før udsendelsen, forklarede vidnet, at det ikke var almindeligt. Der var normalt en direkte kontakt mellem fagkontorerne i styrelsen og departementet om sager. Her var der nu tale om tre sager, og styrelsen var på kollisionskurs med departementet om fortolkningen, og det forekom vidnet mest naturligt at få rygdækning hos sin chef, inden han sendte notatet til departementet.

Adspurgt, om det var sædvanligt, at styrelsen sendte PricewaterhouseCoopers' henvendelse med til departementet, forklarede vidnet, at det var det ikke. De ville normalt blot referere hertil. Men det var her et spørgsmål om at sætte "kød og blod" på sagen og belyse den på en måde, så departementet havde mulighed for at fordybe sig i den. <s. 219>

... notatet af 2. januar 2001 var bilagt brevet af 18. august 2000 fra Price-waterhouseCoopers, men ikke Selskabsrevisionsafdelingens notater af 16. oktober 2000.

Forespurgt, hvorfor notaterne ikke var vedlagt, forklarede vidnet, at de også måtte afgrænse den mængde papirer, de sendte til departementet. De kunne sagtens "svine dem til med papirer", men det var vidnets opfattelse, at de skulle udvælge en passende mængde relevante bilag. <s. 220>

... foreholdt, at han vedrørende ... følgebrev til notat af 2. januar 2001 havde forklaret, at det var vigtigt for styrelsen at få det principielle problem frem, men at det ikke syntes at fremgå af følgebrevet, at der skulle overvejes noget principielt vedrørende § 5 H, idet følgebrevet så ud, som om styrelsen ønskede at forelægge en konkret sag.

Vidnet forklarede, at det handlede om fortolkningen af værnreglen i § 5 H, der havde vist sig ikke at fungere. Styrelsen lancerede nu yderligere problemstillingen vedrørende selskabsskattelovens § 1. Der var nu to problemer i relation til § 5 H. Notatet af 2. januar 2001 var et opsamlende notat." <s. 221-222>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

"han først fik sagen forelagt kort før julen 2000 ... Han havde ikke nogen bemærkninger til notatet, og han var fuldstændig enig i, at sagen skulle bringes til departementet, for hvis styrelsens opfattelse var rigtig, virkede ligningslovens § 5 H jo ikke. Det var første gang, han hørte om Tele Danmark-sagen og den tredje sag (sag nr. 2). Han havde heller ikke hørt om modellen før.

... han kendte den første sag om § 5 H fra sin tid som tilforordnet, men det var første gang, han hørte om de to andre sager.

... han ikke tidligere, heller ikke rygtevis, havde hørt om, at man kunne ændre en oparbejdet goodwill til erhvervet goodwill. Vidnet var enig i, at denne problemstilling skulle forelægges for departementet. Hvis det forholdt sig som anført, var der klart et problem, for så virkede ligningslovens § 5 H og hele sambeskatningsdelen slet ikke, og der var mulighed for nogle utilsigtede fordele for de involverede selskaber. Der var en klar arbejdsdeling, idet departementet stod for lovgivningen, og styrelsen stod for administrationen af den vedtagne lovgivning.

..., det var helt naturligt at inddrage departementet i en sag som denne. De forelagde departementet notatet såvel for at orientere om den konkrete sag som for at få en drøftelse vedrørende ligningslovens § 5 H.

... dette var den måde, man forelagde en sag på. De ville høre, om departementet havde et fortolkningsbidrag. Det var også for at gøre opmærksom på, at der var et problem. Der var i foråret 2001, fra vidnet fik notatet forelagt, og frem til sagen blev forelagt i Ligningsrådet, en intens drøftelse mellem departementet, styrelsen og Ligningsrådets formand om fortolkningen af ligningslovens § 5 H.

... Selskabsrevisionsafdelingen havde den samme bekymring om, at der var et hul i lovgivningen. Han kunne ikke måle størrelsen af de andres bekymring. Både vidnet og Niels Kristensen var bekymret over problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H og muligheden for "step up", der indeholdt et principielt problem, som de skulle tage sig af. Han husker ikke på dette tidspunkt at have hørt om noget beløb. Han erindrer ikke, om han spurgte herom. Der var vel ingen, der på dette tidspunkt vidste, hvilket beløb det drejede sig om. Vidnet ligger normalt ikke "flad" for angivelser af store beløb. Det bliver ofte til noget helt andet. Når der nævnes store beløb, er det ofte for at få en hurtigere behandling." <s. 226-227>

Lars Nørding har forklaret, at

"Selskabsrevisionsafdelingen, da man henvendte sig til Selskabsbeskatningsafdelingen, forudsatte, at Selskabsbeskatningsafdelingen gik videre med problemet. Notatet er lavet af Niels Kristensens kontor (Selskabsbeskatningskontoret), og det blev den 2. januar 2001 sendt til departementets internationale ekspert, kontorchef Ivar Nordland.

... Han opfattede dette som en del af den opfølgning, Selskabsrevisionsafdelingen havde efterlyst i brevet af 16. oktober 2000. Selskabsrevisionsafdelingen var ikke inddraget i udarbejdelsen af notatet.

På forespørgsel ... om, hvornår han blev bekendt med notatet, forklarede vidnet, at han først så det i december 2003, ..." <s. 111>

Ivar Nordland har forklaret, at

"han så henvendelsen præcis i overensstemmelse med dens indhold: at Niels Kristensen ved fremsendelsen anførte, at styrelsen havde en konkret sag

om bindende forhåndsbesked, som den ønskede en udtalelse til. Sagen er således journaliseret såvel i styrelsen som i departementet som en sag om en konkret bindende forhåndsbesked vedrørende [sag nr. 2] og ikke vedrørende TDC.

På forespørgsel, om der ikke var andre elementer i sagen, forklarede vidnet, at der også var en problemstilling vedrørende ligningslovens § 5 H, som departementet også tog hånd om.

Forespurgt, om han opfattede henvendelsen som en afrapportering om noget, der skulle videre op i systemet, forklarede vidnet, at det gjorde han klart ikke. Han opfattede henvendelsen som en forespørgsel vedrørende fortolkningen af ligningslovens § 5 H til brug for en konkret sag og ikke andet. Der var heller ikke nogen angivelse af spørgsmål eller bekymringer i notatet.

... at, han ikke ved, hvad det var for en udtalelse af 13. november 2000, der omtales. Han troede, at det var bilag 3. Han har ikke modtaget noget brev af 13. november 2000. Han hæftede sig ikke ved datoen 13. november 2000.

Forespurgt ..., om han havde anden viden om den første ligningsråds sag end det, der blev oplyst i notatet, forklarede vidnet, at det havde han ikke. Han fremskaffede ikke selv oplysninger. Han rekvirerede heller ikke referater fra Ligningsrådets møder.

Foreholdt ... ”... Da kommanditselskaber skattemæssigt er transparente, bliver TFK GmbH skattemæssigt ejer af de overdragne aktiver, herunder oparbejdet goodwill, som ved overdragelsen bliver til en tilkøbt goodwill. Dermed bliver goodwillen også afskrivningsberettiget, hvis TFH bliver inddraget under sambeskatning med Tele Danmark A/S, hvilket netop er planen”, og forespurgt, om det ikke er en opskrivning, der omtales her, forklarede vidnet, at dette ikke nødvendigvis er tilfældet. Det er et spørgsmål om omkvalificering af aktiverne. Det var en kendt problemstilling, som var behandlet i ligningslovens § 16 F, stk. 4, og senere i afskrivningslovens § 40, stk. 5. Et oparbejdet aktiv kunne der ikke afskrives på, og et erhvervet aktiv kunne der afskrives på. Man ønskede at kunne afskrive på noget, man ikke var blevet beskattet af. Han undrede sig over, at afdelingen skrev dette, idet det, som vidnet forstod det, ikke havde relation til de spørgsmål, der blev stillet. Han kendte ikke til beløbsstørrelserne. Der var vedlagt nogle bilag med en masse tal i, men han gik ikke ind i dette materiale, der alene

havde betydning for CFC-beskatningen. Det var i øvrigt rent kinesisk for vidnet. ... Han bemærkede ..., at der ikke i bilagene er anført noget om goodwill eller afskrivninger. Han stillede ikke spørgsmål herom. Han svarede på det anførte ved at henvise til afskrivningslovens § 40, stk. 5.

... han ikke forstod, hvorfor styrelsen skrev det anførte. Vidnet ringede ikke til styrelsen herom. Han henledte i stedet i sit svar af 23. januar 2001 styrelsens opmærksomhed på afskrivningslovens § 40, stk. 5. ”Styrelsen kommenterede dog aldrig på det svar, vi gav – de var ellers ivrige nok med at kommentere sagen.” <s. 296-299>

... han opfattede det således, at styrelsen, hvis den kunne gøre den første ligningsrådsafgørelse om, ville være kommet frem til, at ligningslovens § 5 H ikke kunne finde anvendelse. ... det var det subsidiære standpunkt, departementet erklærede sig enig i. <s. 304>

... problemstillingen var, om underskudsgivende aktiviteter skulle kunne fradrages i anden indkomst. Ligningslovens § 5 H giver ikke i sig selv mulighed for at foretage afskrivning.” <s. 323n-324ø>

Majken Wågensø har forklaret, at

”Hun skulle lave et udkast til svar til Niels Kristensen. Der manglede dog nogle bilag, som hun først skulle indhente.

Der skulle alene laves et svar til Niels Kristensen. Der skulle ikke ske nogen rapportering opad i systemet.

... Selskabsbeskatningskontoret overvejede fortolkningen af ligningslovens § 5 H og ønskede en udtalelse vedrørende de 3 synspunkter, der var opstillet i notatet. Vidnet erindrer ikke, om det var til brug for en konkret sag eller ej. Hun skulle blot forholde sig til de 3 spørgsmål, som Selskabsbeskatningskontoret rejste. Svaret blev lagt ud på departementets intranet under lovforklning, så hun vil mene, at det var en generel lovforklning, der blev spurgt til.

... hun ikke opfattede henvendelsen som en advarsel. Det var således, at Niels Kristensen havde én opfattelse af fortolkning af ligningslovens § 5 H, og de havde en anden opfattelse vedrørende to af de tre punkter. Niels Kristensen anmodede om departementets fortolkning af ligningslovens § 5 H, og vidnet mener, at det var det, de gav ham.

... forespurgt, om hun opfattede dette således, at Told- og Skattestyrelsen havde ændret holdning i forhold til den første ligningsrådsafgørelse, bekræftede vidnet dette. Hun bekræftede, at styrelsen mente, at resultatet var korrekt, men at begrundelsen skulle have været en anden.

Hun forstod det således, at styrelsen mente, at ligningslovens § 5 H ikke fandt anvendelse, og hvis den ikke fik medhold heri, skulle sagen afgøres på det tidsmæssige aspekt.

... hun slet ikke kendte udtrykket ”step up”, eller hvad der ligger heri, på det tidspunkt, og hun forstod det således, at det, der her blev beskrevet, var, at noget, som ikke tidligere var afskrivningsberettiget, nu blev afskrivningsberettiget.” <s. 483-487>

Palle Graff har forklaret, at

”han ikke var med i beslutningen om at sende dette til Ivar Nordland. Det var Retsafdelingen, der traf afgørelse vedrørende skatteretlige problemstillinger. Formålet med at sende sagen til Ivar Nordland var vel at sikre, at man havde opbakning i departementet til det, man agtede at gøre i den anden sag om bindende forhåndsbesked. I forbindelse med at Niels Kristensen forelagde denne sag for departementet, nævnte han også de to andre sager, som man havde kendskab til med samme problemstilling.

... han betragtede det som en afrapportering til departementet om problemet. Det var et signal til departementet om, at der var et problem, som var kommet frem i nu i hvert fald 3 koncerner. Vidnet var ikke bekendt med, at Niels Kristensen havde skrevet til departementet herom.

Adspurgt ... om, hvornår han mener, at Selskabsrevisionen skal afgive en early warning, forklarede vidnet, at Selskabsrevisionen generelt har en rapporteringspligt opad i systemet. De skatteretlige problemstillinger, som Selskabsrevisionen ikke er sikker på afgørelsen af, forelægges for Retsafdelingen. I disse tilfælde er det hans opfattelse, at det er Retsafdelingen, der skal informere opad om sagen. Hvis Selskabsrevisionen selv afgør sagen, idet man er sikker på afgørelsen, har vidnet en informationspligt i forhold til Ole Kjær vedrørende følsomme sager.” <s. 622>

Ole Kjær har forklaret, at

”han første gang så dette brev og notatet ... den 3. december 2003.

Forespurgt, om han, da han dengang så det – eller i dag – vurderede, at det var en afrapportering fra Niels Kristensen om en vigtig og principiel sag, forklarede vidnet, at det var det. Der var udvist ”rettidig omhu”. Notatet indeholder en bearbejdning af den problemstilling, kontoret har fået forelagt, og det er sammenholdt med de sager, som kontoret tidligere har haft og sat ind i en forelæggelse for departementet på en rigtig måde. ... det ser pænt ud, og han har ikke bemærkninger hertil.

Adspurgt, om dette var en relevant opfølgning på Selskabsrevisionens henvendelse og dens ønske om, at man skulle gå videre med sagen, bekræftede vidnet dette.

Forespurgt ..., om departementet kunne opfatte det som en rent faglig forespørgsel, hvor man hverken forfulgte egentlige problemer eller beløbsstørrelser, forklarede han, at det er klart, at man i første omgang gerne ville have en dialog med departementet om ligningslovens § 5 H og fortolkningen heraf. En advarsel om en konkret sag var det ikke. Det var mere et spørgsmål om at få en opbakning til fortolkningen af ligningslovens § 5 H til brug for [...] -sagen (sag nr. 2), som for dem var den mest betænkelige i relation til skatteudnyttelse. Der var ikke noget betænkeligt i TDC-sagen. Det var klart [...] -sagen (sag nr. 2), der fik advarselsslamperne til at lyse. Der står godt nok ikke noget om beløbsstørrelser. Han ved ikke, om det ville have gjort en forskel. Der er i notatet en præcis beskrivelse af problemstillingen og de tre kendte sager.

Adspurgt, om han på dette tidspunkt, ved årsskiftet 2000/2001, vidste, at der var kommet en anmodning om bindende forhåndsbesked fra [...] (sag nr. 2), forklarede vidnet, at det vidste han, som han husker det, ikke.” <s. 1004-1006>

Peter Loft har forklaret

”... forespurgt, om han hørte noget om, at departementet havde modtaget en afrapportering fra Told- og Skattestyrelsen om disse forhold [brevet og notatet af 2. januar 2001 vedrørende ligningslovens § 5 H], ..., at det gjorde han ikke.

Forespurgt, om han, når han ser det i dag, anser det for en afrapportering om en væsentlig og principiel sag, forklarede vidnet, at det vil han vil mene, at det er. Det er en begrundet anmodning om en lovændring. Forespurgt, om det er en afrapportering, der skulle gå videre til ham eller mini-

steren, hvis ikke nogen standsede den undervejs, forklarede vidnet, at det var det, hvis departementets analyse af den viste, at der var et problem. Det var dog til syvende og sidst ministeren, der skulle beslutte, om de skulle ændre loven.

Foreholdt, at han ikke modtog nogen oplysning om henvendelsen, og at det må skyldes, at et led under ham stoppede den, bekræftede han dette. Det hænder, at en sag ikke går videre, fordi man i departementet kommer frem til, at der ikke er noget problem. I så fald vil sagen ikke blive lagt op til den øverste ledelse, i hvert fald ikke i den samme tekniske form. Det sker jævnligt, at styrelsen forelægger et fortolkningsspørgsmål for departementet, men at man i samarbejde finder ud af, at det alligevel ikke er et problem, og så kommer det ikke videre.

Forespurgt, om henvendelsen, hvis det var noget, som man mente, han eller ministeren skulle høre om, skulle være bearbejdet i departementet, inden den gik videre, forklarede vidnet, at det skulle den, i hvert fald hvis den skulle til ministeren, men nok også hvis den skulle til vidnet. Der manglede i dette tilfælde en indstilling fra den, der lagde sagen op, med forslag til, hvordan man kunne imødegå problemet.

Foreholdt, at henvendelsen er stilet til Ivar Nordland, og forespurgt, om der var noget led i hierarkiet mellem Ivar Nordland og vidnet, forklarede vidnet, at det var der formelt nok, men dette var en type sag, som Ivar Nordland ville gå direkte til ham med, idet der ikke ville være nogen fordele ved at vise det til andre forinden.” <s. 1083-1085>

Endvidere har Susse Meulengracht (s. 164, 165 og 177) afgivet forklaring om (bilag 02.48/02.49), og Frode Sørensen (s. 1161) og Svend Erik Hovmand (s. 1172) har afgivet forklaring om bilag 42.05.

Da Selskabsbeskatningsafdelingens notat af 2. januar 2001 blev sendt til departementet, var bilagene ikke vedlagt. De blev eftersendt med følgebrev af 11. januar 2001 (bilag 02.50).

Som det fremgår af forklaringerne, var Selskabsbeskatningskontorets udtalelse af 13. november 2000 til Selskabsrevisionsafdelingen i sagen vedrørende TDC, som der

henvises til i andet punkt i indledningen, ikke vedlagt notatet. I stedet var Selskabsrevisionsafdelingens svar af 14. november 2000 til PricewaterhouseCoopers vedlagt som bilag.

Ved brev af 15. januar 2001 anmodede Selskabsbeskatningsafdelingen, ved Susse Meulengracht, Selskabsrevisionsafdelingen i Århus, att: Jørgen Andersen om bemærkninger til Selskabsbeskatningsafdelingens notat af 2. januar 2001 (bilag 02.57, 01.17). På et eksemplar af bilaget er noteret ”Kopi Palle”.

Lars Nørding har forklaret, at

”det er det omtalte notat af 2. januar 2001, der her blev fremsendt til Selskabsrevisionsafdelingen. Vidnet har ikke set notatet. Jørgen Andersen var sagsbehandler på den sag, der henvises til i brevet, og ansat på det andet kontor i Århus.”

Jørgen Andersen har forklaret, at

”Han erindrer ikke at have set brevet eller notatet på daværende tidspunkt, og han erindrer ikke at have besvaret brevet.

... han ikke erindrer bilaget eller problemstillingen i øvrigt.

... han ikke har hørt om eller været involveret i forespørgslen fra TDC. Han har nok hørt på kontoret, at der var nogle af kollegerne, der sad med en sag fra TDC, for de talte jo sammen, når nogen havde en stor sag. Der var på dette tidspunkt også en igangværende revisionssag med TDC, og han kan ikke udelukke at have hørt om en forespørgsel fra TDC, men han erindrer det ikke nærmere.” <s. 160-161>

Susanne Kjær har forklaret, at

”det var sædvanligt, at høringsskrivelsen blev sendt til sagsbehandleren til udarbejdelse af høringssvar.” <s. 278>

Palle Graff har forklaret, at

”han med usvigelig sikkerhed har fået kopi af brevet. Han har dog ingen erindring herom. Han har heller ingen erindring om oversendelsen af sagen til Ivar Nordland. Han blev først i november 2003 klar over, at Selskabsbeskatningsafdelingen i januar 2001 havde sendt et brev til Ivar Nordland om sagen. Det var i forbindelse med, at undersøgelsessagen kom op, og da vi så det, ”blev vi så glade i styrelsen”.

... Vidnet mener, at de fik besked fra Susse Meulengracht om, at Selskabsrevisionsafdelingen alligevel ikke skulle komme med nogen udtalelse.” <s. 622>

Endvidere har Susse Meulengracht (s. 178) afgivet forklaring herom.

2.5. Skatteministeriets svar af 23. januar 2001 til Told- og Skattestyrelsen

I et brev af 23. januar 2001 til Told- og Skattestyrelsen, att. Niels Kristensen (bilag 02.52) besvarede Skatteministeriet, ved Ivar Nordland og Majken Wågensø, henvendelsen af 2. januar 2001. Det anføres:

”Vedr. Ligningslovens § 5 H.

I henvendelse af 2. januar 2001 vedlægger Told- og Skattestyrelsen et notat, som angiver hvorledes styrelsen agter at udarbejde en anmodning om bindende forhåndsbesked fra [...] A/S om anvendelsen af ligningslovens § 5 H. Styrelsen spørger i den forbindelse om Departementets fortolkning af ligningslovens § 5 H.

Ligningslovens § 5 H, stk. 1:

”Underskud fra et fast driftssted eller en fast ejendom beliggende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, erhvervet af skattepligtig omfattet af selskabsskatteovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1 fra et koncernforbundet selskab m.v., jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2 kan alene fremføres efter § 15 til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted eller faste ejendom”.

1) Skattepligtige omfattet af selskabsskatteovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1:

Told- og Skattestyrelsen anfører i notatet, at ligningslovens § 5 H, stk. 1,

kun finder anvendelse, hvor det erhvervende selskab er et her i landet hjemmehørende indregistreret aktieselskab m.v.. Efter styrelsens opfattelse er ligningslovens § 5 H, stk. 1, derfor ikke anvendelig, hvor erhververen af det faste driftssted er et udenlandsk selskab, som er sambeskattet med et dansk selskab.

Departementet er enig med Styrelsen i, at selskaber hjemmehørende i udlandet ikke kan være skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1. Når et udenlandsk datterselskab og et dansk moderselskab sambeskattes, er skatte-subjektet for indkomsten optjent af det udenlandske datterselskab imidlertid ikke det udenlandske selskab (hvilket ville være i strid med dobbeltbeskatningsoverenskomsterne), men det danske moderselskab, der i sagens natur er omfattet af selskabsskattelovens § 1. Indkomstopgørelsen for et udenlandsk sambeskattet selskab sker efter de samme regler som gælder for fuldt skattepligtige selskaber (jf. sambeskatningsvilkår 2.7), medmindre der er fastsat udtrykkelige undtagelser herfra (f.eks. sambeskatningsvilkår 2.8). Sambeskatningsregelsættet er således bygget op på en forudsætning om, at de regler, som gælder for selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, også gælder for udenlandske sambeskattede selskaber.

Da Ligningslovens § 5 H gælder for selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, gælder den således tilsvarende ved indkomstopgørelsen for udenlandske sambeskattede selskaber.

Efter Departementets opfattelse kan man ikke slutte modsætningsvis fra bestemmelsens henvisning til ”selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1” og herved udelukke bestemmelsen fra at omfatte udenlandske datterselskaber. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne til ligningslovens § 5 H, at formålet med bestemmelsen netop er at forhindre overførsel af udenlandske underskudsgivende aktiviteter til et dansk koncernforbundet selskab gennem sambeskatning. Dette illustreres i bemærkningerne bl.a. ved følgende eksempel:

”Fusion og tilførsel af aktier m.v. anses i relation til bestemmelsen for at være en erhvervelse. Dette medfører, at bestemmelsen ikke kan omgås ved f.eks. at nystifte et datterselskab i et land, hvor underskudsselskabet er hjemmehørende, og som fra stiftelsen er omfattet af dansk sambeskatning, hvorefter det underskudsgivende selskab fusioneres ind i det nystiftede sambeskattede selskab”.

Departementet anser således udelukkende henvisningen til selskabsskatte-

lovens § 1 for at være en afgrænsning i henhold til selskabsskattelovens § 2, og ikke en udelukkelse af udenlandske sambeskattede datterselskaber. En modsat fortolkning ville få alvorlige konsekvenser for fortolkningen af bl.a. ligningslovens § 5 G, ligningslovens § 33 H samt transfer pricing reglerne.

2) Fast driftssted:

Styrelsen anfører herudover, at der i den pågældende sag ikke er tale om overdragelse af et fast driftssted, da aktiviteten overdrages mellem selskaber beliggende i samme land. Et fast driftssted skal ifølge Styrelsen forstås som en filial m.v., som er beliggende i et andet land.

Departementet anser ikke anvendelsen af udtrykket ”fast driftssted” i ligningslovens § 5 H for at indeholde et krav om, at overdragelsen skal ske mellem selskaber i forskellige lande. Udtrykket ”fast driftssted” er blot anvendt for at understrege, at det er en aktivitet, som overdrages og ikke et selskab.

Det er nødvendigt at understrege, at bestemmelsen omhandler overdragelsen af en aktivitet, da det netop er herved forskellen består mellem værnreglerne i ligningslovens § 5 H og selskabsskattelovens § 31, stk. 1, 6. pkt.. Ligningslovens § 5 H forhindrer overførsel af underskudsgivende *aktiviteter* i udlandet til et dansk koncernforbundet selskab gennem sambeskatning. Hvorimod selskabsskattelovens § 31, stk. 1, 6. pkt. forhindrer overførsel af et underskudsgivende udenlandsk *selskab* til et dansk koncernforbundet selskab gennem sambeskatning.

3) Betydning af eksisterende/senere sambeskatning med dansk selskab:

I [...] -sagen [sag nr. 1] anså Styrelsen ikke ligningslovens § 5 H for at være anvendelig, da ingen af de [udenlandske] selskaber var sambeskattet med et dansk selskab på tidspunktet for erhvervelsen af aktiviteten. Efterfølgende har Styrelsen imidlertid ændret opfattelse. Styrelsen mener nu, at det er uden betydning, om der foreligger sambeskatning med et dansk selskab på erhvervestidspunktet, eller om sambeskatningen først opstår senere, da man i begge tilfælde vil kunne sige, at aktiviteten er erhvervet af en skattepligtig omfattet af selskabsskattelovens § 1.

Departementet er enig med Styrelsen i dette synspunkt.

Konklusion:

På baggrund af ovenstående anser departementet ligningslovens § 5 H for at omfatte den situation, hvor aktiviteten i et udenlandsk underskudsgivende selskab overdrages til et andet udenlandsk selskab, som er koncernforbundet og sambeskattet med et dansk selskab. Dette gælder, uanset om aktiviteten overdrages mellem to selskaber, som er hjemmehørende i samme stat, eller om sambeskatningen med det danske koncernforbundne selskab etableres før eller efter overdragelsen.

I notatet henviser styrelsen samtidig til Tele Danmark-sagen, hvor formålet med aktivitetsoverdragelsen er at gøre oparbejdet goodwill afskrivningsberettiget. Departementet skal i den sammenhæng gøre opmærksom på afskrivningslovens § 40, stk. 5:

”Ved overdragelse mellem en person og et selskab m.v. eller mellem selskaber m.v. indbyrdes, hvor den ene af parterne i overdragelsen på grund af aktiebesiddelse, vedtægtsbestemmelse, aftale eller fælles ledelse har bestemmende indflydelse på den anden parts handlemåde, nedsættes erhververens afskrivningsgrundlag efter stk. 1 med et beløb svarende til den ikke-afskrivningsberettigede del af overdragerens anskaffelsessum”.

Bestemmelsen medfører, at der ikke er afskrivningsret på koncernintern erhvervelse af oparbejdet goodwill. Dette præciseres yderligere i TfS 2000.65, hvor Landskatteretten understreger, at bestemmelsen også omfatter erhvervelse af goodwill fra udenlandske selskaber. Afskrivningsgrundlaget skal i sådanne tilfælde nedsættes med et beløb, som svarer til den ikke-afskrivningsberettigede del af overdragerens anskaffelsessum opgjort efter danske regler. Det vil sige, at erhververen kun kan afskrive på den del af goodwillen, som overdrageren selv ville kunne have afskrevet på. Såfremt overdrageren selv har oparbejdet goodwillen, er der derfor intet afskrivningsgrundlag.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”det var Majken Wågensø, som var fuldmægtig på sagen, der udarbejdede det første udkast til notatet. Hun var helt nyansat, så notatet blev udarbejdet i et tæt samarbejde med vidnet. Deres overordnede standpunkt var, at styrelsens forslag til fortolkning ikke var korrekt. Det var for vidnet helt indlysende, at uanset at et selskab beliggende i udlandet selvsagt ikke kunne siges at være omfattet af selskabsskattelovens § 1, måtte opgørelsen af dets skattepligtige indkomst ske efter danske regler. Det var et problem, der se-

ner blev drøftet mellem vidnet og Niels Kristensen. Det var vigtigt for vidnet at forebygge, at Ligningsrådet skulle udtale sig på en uheldig måde i dette spørgsmål, da Skatteministeriet ikke har nogen beføjelse til at appellere Ligningsrådets afgørelser.

Det, der viste sig at blive afgørende, var det 3. moment – vedrørende det tidsmæssige aspekt. Det vedrørte alene ligningslovens § 5 H. Vidnet må medgive, at der ikke kan udledes noget entydigt af bemærkningerne til bestemmelsen, og at de kunne fortolkes på to forskellige måder. Vidnet mente i modsætning til styrelsen, at man ikke kunne slutte modsætningsvis, og at bestemmelsens ordlyd ikke udelukkede et andet resultat.

Foreholdt ... ”Departementet er enig med Styrelsen i, at selskaber hjemmehørende i udlandet ikke kan være skattepligtige efter selskabsskatteovens § 1”, bekræftede vidnet, at det ikke var ensbetydende med, at man var enig med styrelsen i, at ligningslovens § 5 H ikke fandt anvendelse.

... det anførte var en ret selvfølgelig konstatering, og at det ikke var til tænkt at være sarkastisk.

... departementet var enig med styrelsen i, at det tidsmæssige aspekt var uden betydning, såfremt de øvrige 2 betingelser ikke var opfyldt. <s. 301-302>

Forespurgt, om det var hans opfattelse, at der skulle lovgivning til, hvis en ligningsrådsafgørelse lovgivningsmæssigt var forkert, forklarede vidnet, at man kun, hvis det var en principiel afgørelse, der var blevet offentliggjort, skulle lovgive, og kun hvis det var for at komme til et andet resultat. Han gjorde sig ikke tanker herom i forbindelse med udarbejdelsen af svaret på styrelsens forespørgsel.

... det var styrelsen, der var sekretariat for Ligningsrådet. Det var ikke hans opgave at meddele Ligningsrådet, at rådets afgørelse var forkert. Det var styrelsen, der skulle orientere Ligningsrådet herom. Han svarede alene på en forespørgsel fra styrelsen. Vidnet opfattede ikke afgørelsen i den første sag som udtryk for, at der var et hul. Det var et spørgsmål om, at selskabet ikke havde de sidste 7 pct. af aktierne i det udenlandske datterselskab. Vidnet var uenig i den juridiske vurdering i den første ligningsråds sag.

... at han her blot meddelte styrelsen, at de skulle være opmærksomme på denne bestemmelse [afskrivningslovens § 40, stk. 5]. Vidnet har også note-

ret sig, at § 40, stk. 5, herefter gled ud af sagen. Han hørte ikke mere hertil. Styrelsen udarbejdede senere et notat, hvor omtalen af TDC-sagen var gle- det ud. Han tolkede det således, at styrelsen var enig i, at den ikke var rele- vant. Han hørte ingen reaktioner på henvisningen til § 40, stk. 5.

Forespurgt, om der var en dialog med Selskabsbeskatningskontoret forud for departementets brev af 23. januar 2001, forklarede vidnet, at det mener han ikke.

... han overhovedet ikke gjorde sig overvejelser om behovet for ændring af lovreglerne i forbindelse med brevet af 23. januar 2001, heller ikke i relati- on til sambeskatningsreglerne. Han drøftede ikke svaret af 23. januar 2001 med nogen opad i systemet, det være sig afdelingschefen, departementsche- fen eller ministeren.” <s. 305-306>

Majken Wågensø har forklaret,

”forespurgt, om det var det principale eller subsidiære standpunkt, man er- klærede sig enig i, ..., at det var det subsidiære standpunkt, hvorefter det tidsmæssige aspekt ingen betydning har for anvendelsen af ligningslovens § 5 H.

Forespurgt, om ligningslovens § 5 H så fandt anvendelse, forklarede vidnet, at det gjorde den, hvis man lagde departementets øvrige fortolkninger til grund. Dette var ikke i overensstemmelse med den første ligningsråds- afgørelse. ...

Adspurgt, om det gav anledning til overvejelser med hensyn til, om andre skulle orienteres om, at man var kommet til en anden afgørelse end Lig- ningsrådet, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke.

Foreholdt, at der i slutningen af notatet henvises til afskrivningslovens § 40, stk. 5, og forespurgt, hvorfor det var taget med, forklarede vidnet, at det skyldes, at styrelsen havde nævnt TDC-sagen, som ikke umiddelbart havde noget at gøre med ligningslovens § 5 H. Det var et spørgsmål om, hvorvidt goodwill kunne overgå til at være afskrivningsberettiget, og de mente, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, forhindrede dette.

Foreholdt, at den første ligningsrådsafgørelse også omhandlede ligningslo- vens § 5 H, forklarede vidnet, at det ikke var det, styrelsen havde trukket frem.

Forespurgt, hvordan afskrivningslovens § 40, stk. 5, kom ind i notatet, forklarede vidnet, at det var Ivar Nordland, der fandt på det. Han nævnte afskrivningslovens § 40, stk. 5, og at den ville forhindre det. Han sagde, at der var en landsskatteretskendelse herom. Vidnet så på afgørelsen og skrev den ind i besvarelsen. Det var meningen, at det skulle være svaret til styrelsen om TDC. Vidnet fandt også selv, at henvisningen til § 40, stk. 5, lød fornuftig.

... styrelsen og departementet var uenige ... om, hvorvidt ligningslovens § 5 H fandt anvendelse. De var uenige om de første to punkter i notater, men ikke om det tredje vedrørende det tidsmæssige aspekt (det subsidiære standpunkt).” <s. 487-489>

Peter Loft har forklaret, at

”han (ikke) i foråret 2001 hørte om denne uenighed mellem departementet og styrelsen. Det var helt nyt for ham, da han hørte om det i forbindelse med denne sag. <s. 1085>

... forespurgt, om Ivar Nordlands svar til styrelsen var af en sådan karakter, at der ikke var anledning til at orientere ham herom, forklarede vidnet, at der på det tidspunkt ikke var anledning til at informere ham herom, ...” <s. 1110>

Susse Meulengracht har forklaret, at

”dette, som hun husker det, var den første reaktion fra departementet. Vidnet stod herefter med to forskellige opfattelser vedrørende spørgsmålet om ligningslovens § 5 H. Styrelsens korrigerede opfattelse, hvorefter ligningslovens § 5 H fandtes uanvendelig, dels fordi udenlandske selskaber ikke kunne falde ind under begrebet ”skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 1”, og dels fordi aktiviteten ikke kunne anses at hidrøre fra et ”fast driftssted”. Spørgsmålet, om der var sambeskatning på erhvervestidspunktet, fandtes derfor irrelevant, hvorimod det i den første ligningsråds sag blev anset for afgørende, om aktiverne var erhvervet inden sambeskatningen. Departementets opfattelse gik i modsat retning. Departementet fandt § 5 H anvendelig, uanset om der var etableret sambeskatning på erhvervestidspunktet eller ej, og begrebet ”fast driftssted” fandtes ikke at kunne begrænses til situationer, hvor overdragelsen sker mellem selskaberne i forskellige lande. Ingen af dem tilsluttede sig således den første ligningsråds afgørelse fuldt ud. Departementets nye synsvinkel gav afdelingen

anledning til en mere grundig undersøgelse af forarbejder og litteratur, hvilken undersøgelse resulterede i udarbejdelse af et nyt notat vedrørende ligningslovens § 5 H.

... spørgsmålet om afskrivningslovens § 40, stk. 5, ikke havde været med i overvejelserne i den sag, vidnet behandlede, og det var ikke noget, de drøftede.” <s. 165-166>

Niels Kristensen har forklaret,

”forespurgt hvad svaret fra departementet gik ud på, ..., at det helt kort gik ud på, at departementet ikke var enig i de betragtninger, som Selskabsbeskatningsafdelingen havde anført vedrørende fortolkningen af § 5 H.

Forespurgt, om de fik svar på early warning-delen, forklarede vidnet, at det gjorde de kun indirekte. Det var departementets opfattelse, at værnsreglen virkede, og der var således ikke noget problem. Det, der lå i svaret, var, at ”vi blev dunket oven i hovedet med vores fortolkning”.

... Selskabsbeskatningsafdelingen havde ændret mening i forhold til den første ligningsrådssag. I den sag havde man lagt det tidsmæssige aspekt til grund for afgørelsen, hvilket departementet var enig i. Det lagde de afstand til i notatet af 2. januar 2001. Selskabsbeskatningsafdelingen lancerede i notatet en anden og juridisk mere korrekt fortolkning, hvorefter det afgørende var, at det sambeskattede udenlandske datterselskab ikke var omfattet af selskabsskattelovens § 1. Dette var departementet ikke enig i. Styrelsen og departementet var nu – om end med en anden præmis – uenige. Det var det tidsmæssige aspekt, som departementet var enig med styrelsen i.

... det var hans klare opfattelse, at styrelsen og departementet havde forskellige opfattelser vedrørende spørgsmålet om fortolkningen af § 5 H.

... tilbagemeldingen fra departementet i notatet af 23. januar 2001 gav anledning til, ... at Selskabsbeskatningskontoret nu måtte revurdere sin fortolkning af § 5 H. Det gik man straks i gang med. Det var Susse Meulengracht, der var ny medarbejder på sagen, der blev sat til dette. <s. 208-209>

Foreholdt, at det virker, som om kommunikationen mellem styrelsen og departementet foregik via breve og notater, forklarede vidnet, at kontakten i langt de fleste tilfælde foregik pr. telefon. De har helt givet også drøftet disse problemstillinger telefonisk, inden de sendte notaterne. Men de var i

en lidt kritisk situation omkring fortolkningen af § 5 H, og de var derfor nødt til at nedfælde det skriftligt, idet de ville give departementet et konsolideret grundlag at tage stilling på.

Forespurgt ... om årsagen til, at departementet og styrelsen så så forskelligt på § 5 H, og at de hver især holdt meget fast i deres opfattelse, forklarede vidnet, at det for ham var indlysende, at hvis styrelsens fortolkning, og herunder også Ligningsrådets fortolkning i den første sag om § 5 H, var gældende, var der et hul, hvilket var det, styrelsen prøvede at fortælle departementet. § 5 H værnede ikke det, den skulle værne mod. De kunne ikke gøre andet end at meddele departementet, at der var et problem.” <s. 220>

Susanne Kjær har forklaret, at

”... man ikke i Told- og Skattestyrelsen havde været inde i overvejelser om afskrivningsloven.”

Ole Kjær har, forespurgt, om han hørte om denne debat, forklaret, at

”det gjorde han først senere i forbindelse med forelæggelsen af [...] -sagen (sag nr. 2) for Ligningsrådet i maj 2001. Det var først på formødet til dette ligningsrådsmøde, at han blev opmærksom på sagen. Han så ikke notatet af 23. januar 2001.” <s. 1006>

Endvidere har Jesper Leth Vestergaard (s. 442) afgivet forklaring herom.

2.6. Selskabsbeskatningsafdelingens notat af 1. februar 2001

I et internt notat af 1. februar 2001 (bilag 02.55), udarbejdet af Susse Meulengracht, Selskabsbeskatningsafdelingen ”i forlængelse af de overvejelser, der er gjort i notat af 2. januar 2001 og Departementets besvarelse af 23. januar 2001”, anføres det blandt andet:

”...

Konklusion:

1) Skattepligtige omfattet af SEL § 1 eller FBL § 1.

Som konstateret er der også uenighed blandt de lærde om, hvornår noget er fuldt skattepligtigt til Danmark og dermed omfattet af SEL § 1.

Det kunne overvejes om sidstnævnte note eventuel er udgået af den nye udgave af Skatteretten, som følge af bemærkningerne til L118 (§ 5 H), idet lovgiver herved, uagtet det ikke (klart) fremgår af lovteksten, har forudsat, at et sambeskattet udenlandsk selskab anses for fuldt skattepligtigt til Danmark.

På denne baggrund må der antages at være holdepunkter for at antage, at udenlandske sambeskattede selskaber i relation til § 5 H er omfattet af SEL § 1.

2) Betydning af eksisterende/senere sambeskatning med dansk selskab.

Mere tvivlsomt er det, om § 5H kan finde anvendelse, når et udenlandsk datterselskab, der ikke er sambeskattet med dets danske moderselskab, erhverver en aktivitet fra andet udenlandsk koncernforbundet selskab.

Der er ikke holdepunkter herfor i forarbejderne og det er svært at se, hvordan lovteksten kan medføre dette resultat.

Hvis det udenlandske selskab ikke ansøger om sambeskatning, er der ikke tvivl. Erhvervelsen falder i sagens natur helt uden for § 5H, idet de udenlandske selskaber ikke hører under dansk beskatning overhovedet. Anses filialen/ejendommen så isoleret set **for erhvervet ved ansøgning om sambeskatning**. Den er jo her en del af det selskab, der søger om sambeskatning.

Hvis bestemmelsen fortolkes så vidt synes dette at betyde, at alle udenlandske ikke sambeskattede datterselskaber, der er organiserede med mange filialer, ved ansøgning om sambeskatning ville blive omfattet af § 5 H, uanset, at de ikke har købt filialer fra koncernforbundne selskaber.

Hvis bestemmelsen imidlertid ikke fortolkes som nævnt, så må det konstateres, at der er et ”hul” i loven.

Ovennævnte fortolkningsproblemer kunne formentlig løses ved i lovteksten at ændre

”erhvervelse af skattepligtige omfattet af SEL § 1 og FBL § 1”

til

”erhvervet af selskaber m.v. der er eller bliver skattepligtige efter SEL § 1 og FBL § 1.

3: Fast driftssted.

Begrebet fast driftssted anses, i hvert fald i relation til dobbeltbeskatningsoverenskomster, som en filial m.v. beliggende i et andet land.

Derfor må anvendelse af begrebet i denne sammenhæng anses for uheldig, men det kan vel næppe udelukke, at begrebet også kan bruges om et fast forretningssted i samme land.”

Susse Meulengracht har forklaret, at

”det var hende, der skrev dette notat. Vidnet afleverede notatet til sin kontorchef, hvorfra det må være gået videre til afdelingschefen, Preben Underbjerg Poulsen. Hun ved det dog ikke med sikkerhed. Preben Underbjerg Poulsen var med på sagen, og det ville være mærkeligt, hvis han ikke har fået notatet.

... hun ikke var bekendt med de notater, som Selskabsrevisionsafdelingen havde sendt til Selskabsbeskatningsafdelingen.

... hun var bekendt med Ambys mening om sagen, idet hun i forbindelse med udarbejdelse af notatet havde læst Ligningsrådets referater, og det var en mere populær måde at beskrive, at der var en mulighed for omgåelse. Notatet af 1. februar 2001 var ikke på linje med de tidligere notater, men hun fik ikke nogen direkte tilbagemelding herpå. Der var drøftelser om, hvorledes man skulle løse problemet. Vidnet deltog ikke i drøftelser med departementet i foråret 2001. ...

Vidnet var involveret i behandlingen af den anden anmodning om bindende forhåndsbesked i løbet af foråret 2001, og der var, som det fremgår ovenfor, tre mulige løsninger: 1) svarende til styrelsens notat af 2. januar 2001, 2) svarende til styrelsens notat af 1. februar 2001, og 3) svarende til departementets notat af 23. januar 2001, og Ligningsrådet fik alle tre forslag præsenteret. <s. 166>

... notatet gik videre til hendes kontorchef Niels Kristensen. Der var i de store sager en intens kontakt med Niels Kristensen, og det gjaldt særligt

den anden sag om ligningslovens § 5 H. ... Det var et tema i problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H, at der var et ”hul” i loven.

Forespurgt, hvilke retningslinjer der var for rapportering om et ”hul” i loven, forklarede vidnet, at hun som sagsbehandler skulle gå videre med det til sin kontorchef, der – såfremt han opfattede det som en problemstilling, der skulle bringes videre – ville sørge for enten selv at bringe det videre eller bede andre om at bringe det videre. Hendes kontorchef Niels Kristensen kendte problemstillingen, og det var ham, der skulle gå videre med sagen. <s. 175-176>

... departementet var af den opfattelse, at ligningslovens § 5 H fandt anvendelse, selvom selskabet ikke var sambeskattet på erhvervestidspunktet. I notatet kom hun frem til, at ligningslovens § 5 H ikke kunne anvendes, hvis der ikke var sambeskatning på erhvervestidspunktet.

... hun her gav udtryk for, at der var et problem, hvis der ikke var sambeskatning på erhvervestidspunktet. Departementet mente imidlertid ikke, at der var noget problem heri.

... hun kom frem til, at det faste driftssted ikke behøvede at ligge i et andet land. Hun var her på linje med departementets opfattelse.” <s. 177>

Niels Kristensen har forklaret, at

”det var Susse Meulengrachts egne refleksioner eller hendes interne arbejdsrapport. Vidnet var bekendt hermed, men det var ikke styrelsens holdning. Det er ikke sendt ud.

Foreholdt punkt 1) Skattepligtige omfattet af SEL § 1 eller FBL § 1, ”På denne baggrund må der antages at være holdepunkter for at antage, at udenlandske sambeskattede selskaber i relation til § 5 H er omfattet af SEL § 1”, forklarede vidnet, at han ikke var enig i det anførte. Han mente det modsatte.

Foreholdt samme side, punkt 2) ... forklarede vidnet, at han var enig i, at det tidsmæssige aspekt stadig spillede en rolle, men at det afgørende var, om selskabet var omfattet af selskabsskattelovens § 1.

Foreholdt ...”Hvis bestemmelsen imidlertid ikke tolkes som nævnt, så må det konstateres, at der er et ”hul” i loven”, bekræftede vidnet, at han stadig mener, at Susse Meulengracht havde ret i dette.

... de endnu engang meddelte departementet, hvad de var kommet frem til. Det skete i et notat om fortolkningen af § 5 H i forbindelse med, at de skulle forelægge den nye sag for Ligningsrådet. Han mener, at de sendte et papir til departementet herom den 15. marts 2001 [se herom afsnit 2.8]. Det var vidnets synspunkter, der kom til at fremgå af dette papir.” <s. 210>

2.7. Forløbet i februar 2001

Den 14. februar 2001 blev der afholdt møde i lovgruppen om international beskatning (bilag 58.15). Til stede var Ivar Nordland, Jesper Skovhus Poulsen, Niels Kristensen, Jørgen Egelund og Ebbe Willumsen. Det anføres i referatet blandt andet:

”...

Tynd Kapitalisering. TSS deltager i undergruppe i OECD. Emnet tages ligeledes op i den nyligt nedsatte dialoggruppe i departementet, når der blev tid til det. Det næste møde er den 27/2 kl 8.00 hos KPMG, hvor Niels Kristensen blev opfordret til at deltage, da der skulle diskuteres tvungen sambeskatning.

...

TSS havde forespurgt dep om hvorvidt de regler, der gælder for fuldt skattepligtige selskaber også gælder for udenlandske selskaber inddraget under dansk sambeskatning i forbindelse med fortolkningen af ligningslovens 5H. Dep havde svaret, at medmindre andet var anført, skulle indkomsten opgøres efter samme regler. TSS overvejede sagen i forbindelse med en bindende forhåndsbesked.

...

Med hensyn til sagerne i Ligningsrådet var der en diskussion af, hvorledes Departementet bedre kunne opsnappe udviklingen i Ligningsrådet på samme tid som det også blev overvejet, at departementet ikke skulle have no-

gen observatør i LR. Der var ingen afklaring – måske burde spørgsmålet drøftes mellem ledelsen i DEP med ledelsen i TSS.

...”

Niels Kristensen har forklaret, at

”det første punktum [i 2. afsnit ovenfor] ... uden tvivl havde reference til styrelsens notat af 2. januar 2001, hvor styrelsen lancerede det standpunkt, at udenlandske selskaber inddraget under dansk sambeskatning ikke var omfattet af selskabsskattelovens § 1. Den sag om bindende forhåndsbesked, der henvises til, er den tredje sag (sag nr. 2). Styrelsen adviserede her departementet om, at der var en sådan ny sag. Vidnet erindrer ikke, hvorvidt de havde adviseret departementet om, at der muligt ville komme en anmodning om bindende forhåndsbesked fra TDC.

Forespurgt ..., om det da ikke måtte fremstå som nærliggende, at TDC ville anmode om en bindende forhåndsbesked herom, forklarede vidnet, at det måtte det efter hans opfattelse ikke. TDC behøvede jo ikke at anmode om en bindende forhåndsbesked for at benytte sig af et hul. Det var kun et spørgsmål om, hvorvidt TDC og selskabets rådgivere havde is nok i maven til at gennemføre transaktionen uden en bindende forhåndsbesked.

Forespurgt, om det var hans opfattelse, at TDC ville fortsætte – med eller uden en bindende forhåndsbesked – forklarede vidnet, at intet var sikkert på tidspunktet for den første henvendelse. TDC lå stadig i forhandlinger om aktiviteterne i Tyskland. Det videre forløb beroede på TDC's forretningsmæssige overvejelser.

Foreholdt ... sidste afsnit, ... forklarede vidnet, at han ikke erindrer baggrunden for debatten. Det havde vist sig, at der med hyppige mellemrum kom sager op i Ligningsrådet, som havde interesse for departementet, og det var vigtigt for departementet at opsnappe den fortolkning, der blev lagt til grund for Ligningsrådets afgørelser, så tidligt som muligt. Vidnet erindrer ikke præcist, om der var konkrete sager, der havde aktualiseret drøftelserne, men vidnet gætter på, at det kan være den første ligningsrådsafgørelse vedrørende § 5 H. Han kan ikke sige, om det også hang sammen med den nye sag, som også er omtalt i referatet.” <s. 214-216>

Ivar Nordland har forklaret, at

”den refererede sag er den omhandlede forespørgsel. Der blev alene givet en orientering om, hvad der var sket i sagen, og der var ikke nogen diskussion herom. Der blev ikke givet andre oplysninger om tal mv. Han husker ikke bemærkninger eller spørgsmål fra Niels Kristensen, heller ikke om beløbsstørrelser.

Foreholdt næstsidste afsnit ... forklarede vidnet, at han ikke erindrer, at dette skulle have noget med de tidligere nævnte ligningsrådssager at gøre. Det var et tilbagevendende tema. Der var ingen kobling mellem det 3. sidste afsnit og det sidste afsnit i referatet.

... det ikke var meningen, at de skulle drøfte TDC-sagen på mødet. Vidnet spurgte ikke Niels Kristensen om, hvad styrelsen mente med at spørge på den måde, som det var sket. Vidnet havde jo svaret på forespørgslen, og de tog det ikke op på mødet. Vidnet tog det med i referatet som en generel orientering.” <s. 306, 307>

Endvidere har Karin Kirchhoff (s. 358), Ebbe Willumsen (s. 1292), Jørgen Egelund (s. 1298), Jesper Skovhus Poulsen (s. 1309) og Otto Brøns-Petersen (s. 1335) afgivet forklaring herom.

Det andet møde i Dialoggruppen blev afholdt den 27. februar 2001. Af referatet fra mødet (bilag 24.27, 44.49) fremgår blandt andet:

”...

I mødet deltog Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard (departementet), direktør Steen Askholt (Erhvervenes Skatteseekretariat), advokat Jan Børjesen, statsautoriserede revisorer Michael Sørensen og John Bygholm samt Chresten Amby.

Michael Sørensen foreslog, at man dels drøftede dialoggruppens opgaver og dens møde frekvens og dels CFC-forslaget - på baggrund af departementets udkast og Michael Sørensens kommentarer.

Dialoggruppens opgaver og møde frekvens.

Ivar Nordland understregede, at dialoggruppens arbejde var af uforpligten-

de karakter. Han pointerede endvidere, at gruppens opgaver var begrænsede til 10. kt.'s arbejdsopgaver. Han mente, at der var tre opgaver, som dialoggruppen burde behandle: 1) CFC-beskatningen, 2) Frivillig sambeskatning, herunder genbeskatningsreglerne samt 3) Tynd kapitalisering.

Michael Sørensen ville meget gerne diskutere genbeskatningsreglerne i den frivillige sambeskatning, f.eks. ligningslovens § 33 E. Han laver et papir til gruppen om, hvad han anser for at være problemerne vedr. genbeskatningen.

Ivar Nordland foreslog, at man kunne tage hele den frivillige sambeskatning op til revision.

...

CFC-beskatning

Departementet udleverede på mødet en ny udgave af CFC-forslaget, hvor der bl.a. er taget højde for enkelte af de punkter, som Michael Sørensen har påpeget.

...”

Ivar Nordland (s. 327), Jan Børjesson (s. 387), Jesper Leth Vestergaard (s. 444-445), Christen Amby (s. 926) og Preben Underbjerg Poulsen (s. 854) har afgivet forklaring herom.

Forklaringen kan sammenfattes således, at man på mødet drøftede reglerne om tvungen sambeskatning, idet gruppen, når disse drøftelser var tilendebragt, ville tage fat på den frivillige sambeskatning.

Der blev i februar 2001 indkaldt forslag til Skatteministeriets lovprogram for 2001/2002, og Ivar Nordland svarede ved en mail af 8. marts 2001 (bilag 53.42):

”...

Den eneste sikre er begrænset skattepligtsøvelsen, der blev taget af programmet for i år.

...”

Jesper Leth Vestergaard har ”forespurgt, om der i februar 2001 var tanker om at sætte frivillig sambeskatning på lovprogrammet”, forklaret, at ”det var der ikke”. <s. 439>

2.8. Ligningsrådets møde den 20. marts 2001 (sag nr. 2)

Den 15. marts 2001 sendte Niels Kristensen et brev til Ivar Nordland (bilag 42.12, 02.32) med følgende tekst:

”Kære Ivar.

Hermed følger det materiale vedrørende ligningslovens § 5 H der forelægges ligningsrådet på mødet den 20. Marts d.å.”

Det er med håndskrift noteret på brevet, at:

”H.K.A. (24517) er bekymret for denne sag”.

Med brevet fulgte et udkast til en bindende forhåndsbesked og en dagsorden til Ligningsrådets møde den 20. marts 2001.

I dagsordenen for Ligningsrådets møde den 20. marts 2001 (bilag A.14.02) er det om [...] -sagen (sag nr. 2) blandt andet anført:

”...

Der spørges, om ligningslovens § 5 H finder anvendelse ved overdragelse af aktiviteter fra et koncernforbundet [udenlandsk] selskab til et andet koncernforbundet selskab [hjemmehørende i samme udland]. Ved overdragelsen er det erhvervende selskab ikke inddraget under sambeskatning med et dansk selskab, men det er meningen, at det erhvervende selskab skal inddrages under dansk sambeskatning.

Det indstilles – i overensstemmelse med Departementets fortolkning – at der svares bekræftende på spørgsmålene.

Indstillingen er ikke i overensstemmelse med en tidligere afgivet bindende forhåndsbesked, og styrelsen er særdeles betænkelig ved den af Departementet anlagte fortolkning.

...”

Behandlingen af sag nr. 2 er beskrevet nærmere i kapitel 5, afsnit 5.2.2.

Niels Kristensen har forklaret, at

”det er ham, der har konciperet dette afsnit [”Indstillingen er ikke i overensstemmelse med en tidligere afgivet bindende forhåndsbesked, og styrelsen er særdeles betænkelig ved den af Departementet anlagte fortolkning”]. ... , at det var en usædvanlig skarp sprogbrug. Det var nødvendigt for at gøre rådet opmærksom på, at indstillingen var i strid med den tidligere trufne afgørelse i [...] -sagen (sag nr. 1). <s. 719>

... Selskabsbeskatningskontoret her endnu en gang tilkendegav, hvad der var kontorets opfattelse. Departementets holdning blev dog afgørende, idet ”der her i verden er nogen, der er over andre”. Det eneste, styrelsen kunne gøre, var at lægge afstand til departementets holdning ved at skrive ”særdeles betænkelig”. Forarbejdet til dagsordenen blev sendt til Ivar Nordland i departementet.

Der kom en reaktion herpå fra Ivar Nordland. Vidnet fik den 19. marts 2001 besked om, at den pågældende sag var taget af Ligningsrådets møde den 20. marts 2001, idet departementet ønskede at komme med et yderligere indlæg. Det bebudede indlæg fra departementet kom noget senere.

Vidnet fik oplysningen om, at sagen var udsat, fra Preben Underbjerg Poulsen, der havde talt med Ivar Nordland. Når departementet bad om at få en sag udsat, blev den udsat. Styrelsen skulle ikke komme med mere til sagen. Det var departementet, der skulle komme med et yderligere indlæg. <s. 211-212>

... Der skete op til rådsmødet det, at vidnet af Preben Underbjerg Poulsen fik besked om, at sagen var trukket, og at departementet ville komme med et indlæg. Det var foranlediget af det, styrelsen havde skrevet. ... Departementet brød sig åbenbart ikke om, at styrelsen skrev som anført, hvor man

lagde afstand til departementets fortolkning af ligningslovens § 5 H.” <s. 720>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”Bemærkningen ”særdeles betænkelig” var en meget usædvanlig formulering, som vidnet ikke har set anvendt mere end 3-4 gange inden for 10 år. Det var for at gøre opmærksom på uenigheden mellem departementet og styrelsen. Dagsordenen var suppleret af bemærkninger til Ligningsrådets medlemmer, hvor styrelsen redegjorde for, hvilke problemstillinger der var i sagen.” <s. 229>

Ivar Nordland har forklaret, at

”... det med håndskrift anførte er skrevet af Svend Ulstrup, der lavede denne lap om, at H.K. Andersen var bekymret. H.K. Andersen var tilfornordnet i Ligningsrådet og var naturligtvis bekymret over sagen. Vidnet blev sur over styrelsens fremgangsmåde og over, at styrelsen undsagde departementets holdning ved at anføre, at man var ”særdeles betænkelig ved den af Departementet anlagte fortolkning”. Vidnet tog kontakt til Preben Underbjerg Poulsen og bad ham tage sagen af dagsordenen, så de kunne få den drøftet igennem. Vidnet sagde til Preben Underbjerg Poulsen, at det ikke var en måde at samarbejde på, og at de måtte snakke om sagen. Det, styrelsen undsagde, var det, der var anført i departementets brev af 23. januar 2001. Som tilfornordnet i Ligningsrådet for departementet modtog H.K. Andersen alt materiale, der blev udsendt til møderne i rådet. H.K. Andersen opsøgte vidnet om sagen, men da vidnet ikke var til stede, havde H.K. Andersen over for Svend Ulstrup, der var fuldmægtig i vidnets kontor, givet udtryk for, at han var bekymret for sagen, hvorefter Svend Ulstrup skrev lappen til vidnet. Vidnet erindrer ikke, hvorvidt han selv talte med H.K. Andersen herom. Preben Underbjerg Poulsen var villig til at tage sagen af dagsordenen. Vidnet opfattede det således, at styrelsen mente, at departementet ”havde jord i hovedet”. Han følte, at departementet blev hængt ud over for Ligningsrådet, og han kunne ikke forstå, at man ville udstille en så stor uenighed. ...

... ”Styrelsens indstilling og begrundelse” ... var identisk med departementets holdning. Det var således ikke styrelsens opfattelse.

... forespurgte, om det skete tit, at styrelsen i udsendelser til Ligningsrådet antydede en uenighed med departementet, og vidnet forklarede, at det ikke

var tilfældet. Vidnet modtog først teksten, da den blev sendt ud til medlemmerne af Ligningsrådet. Det var derfor, han blev sur. Han ønskede sagen taget af dagsordenen, idet han mente, at styrelsen og departementet skulle tale sammen og finde frem til en fælles holdning. Han ville have et møde, således at de kunne drøfte sagen igennem. Dette møde fandt først sted den 23. april 2001.

..., at han opfattede det således, at styrelsen her skiftede standpunkt vedrørende det tidsmæssige aspekt.

... han ikke opfattede det som en påpegning af et ”hul”. Deres betænkelighed gik på det fortolkningsmæssige og intet andet. <s. 308-310>

... han ikke erindrere, om han tog kontakt til H.K. Andersen. Han har muligvis talt med H.K. Andersen om, at sagen skulle udsættes. Den kørte jo ikke, som den skulle.

Forespurgt, om det ikke gav ham anledning til at rapportere opad i systemet, når en tilforordnet udtrykte bekymring for en sag, forklarede vidnet, at han i hvert fald ikke foretog en sådan rapportering. Der var ikke anledning til at meddele opad i systemet, at der var uenighed mellem styrelsen og departementet. Den tilforordnede kunne også være bekymret, fordi han af dagsordenen kunne se, at han ville komme i spil på mødet.” <s. 323>

Hans Kristian Andersen har forklaret, at

”han modtog dette dagsordenspapir. De tilforordnede fik alle dagsordnerne, så de kunne holde sig orienteret om, hvilke sager der skulle behandles på næste ligningsrådsmøde. Vidnet mente, at den nævnte tekst var årsag til, at sagen blev trukket fra det pågældende møde. Vidnet var med til at få sagen trukket fra mødet, idet han ikke fandt, at man kunne aflevere en indstilling på denne måde. Den måtte omformuleres. Han læste indstillingen således, at den var baseret på den tidligere afgørelse vedrørende § 5 H. Vidnet mener, at han talte med Ivar Nordland om sagen, hvorefter sagen blev trukket fra mødet. Det var vidnets opfattelse, at departementet og styrelsen skulle prøve at nærme sig hinanden og blive enige om en indstilling. Vidnet hørte ikke noget til, hvad resultatet af overvejelserne blev, før sagen blev behandlet på næste ligningsrådsmøde. Han kunne af forreferatet se, hvad der var kommet ud af overvejelserne.” <s. 188>

Palle Graff har forklaret, at

”han ikke husker at have hørt om debatten dengang.

... at han ikke ved, hvorfor sagen blev trukket fra mødet.

... det var en stærk sprogbrug, som reelt var et udtryk for, at departementet efter styrelsens opfattelse ikke havde ret i sin fortolkning. Vidnet har da også hørt, at Ivar Nordland var en kende utilfreds med ordvalget.

... det har han først hørt om i november 2003. ...

Forespurgt ..., om han var involveret i den anden ligningsrådssag om ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det var han ikke. Han hørte først herom, da sagen var afgjort. Vidnet fik den 12. maj 2001 en blodprop og var herefter sygemeldt til den 15. oktober 2001. Han var ikke i afdelingen i hele denne periode og havde ikke nogen viden om, hvad der skete i afdelingen.” <s. 624-625>

Niels Winther-Sørensen har forklaret, at

”han ikke er bekendt med, hvorfor ... [sag nr. 2] blev taget af dagsordenen for dette møde.

... forespurgt, om dette var en opsigtsvækkende tilkendegivelse, bekræftede vidnet dette. Det er normalt styrelsen, der kommer med en indstilling til sagens afgørelse, men her var det departementets holdning, der blev indstillet. Det er et latent problem, at styrelsen har to herrer, hvilket dette også er et udtryk for. Vidnet erindrer ikke konkret at have set denne indstilling tidligere.

Foreholdt, at der i foråret 2001 var en debat mellem styrelsen og departementet om ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at han ikke hørte om denne debat førend på formødet til ligningsrådsmødet i maj 2001. Styrelsen fortalte vidnet, at de var uenige med departementet, men at de havde lagt det så loyalt op, som de kunne. Adspurgt om, hvorvidt styrelsens repræsentanter uddybede, hvorledes styrelsen så på sagen, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Han spurgte heller ikke selv hertil.” <s. 652>

Lisbeth Rasmussen har forklaret,

”... forespurgt om hun eller hendes afdeling var involveret i behandlingen af [...] -sagen (sag nr. 2) ..., at det var de ikke.

... hun svagt husker, at hun har set den [dagsordensteksten til sag nr. 2], og at hun tænkte, at det var en af de sager, hvor der var problemer med værnereglerne. Hun kan ikke huske noget konkret om den uenighed og drøftelse, der har været.

Foreholdt, at andre har givet udtryk for, at det var et stærkt sprogbrug, og forespurgt, om hun også mente det, bekræftede vidnet dette.” <s. 834-835>

Christen Amby har forklaret,

”forespurgt, om han i marts 2001 hørte om denne uenighed, at ”det kom frem i forbindelse med det næste ligningsrådsmøde. Man kunne også se det af referatet i sagen.

Forespurgt ..., om de i rådet fik at vide, at det var denne uenighed mellem styrelsen og departementet, der var årsag til udsættelsen, og at man i styrelsen og departementet ville prøve at finde hinanden, forklarede vidnet, at han ikke mener, at det kom frem. Normalt fik de først et par dage før et møde besked om, hvilke sager der er trukket fra mødet.” <s. 932-933>

Jens Drejer har forklaret, at

”han ikke hørte noget om Ligningsrådets behandling af [...] -sagen (sag nr. 2) eller om den uenighed, der i foråret 2001 var mellem departementet og Told- og Skattestyrelsen om fortolkningen af ligningslovens § 5 H.

Ivar Nordland var på dette tidspunkt ikke længere i vidnets afdeling.” <s. 944>

Ole Kjær har forklaret

”... foreholdt, at uenigheden mellem styrelsen og departementet kan ses af dagsordenen, ... at det var her, han blev opmærksom på det. Det var således i marts måned 2001. Det var hans opfattelse, at de ikke kunne gå i Ligningsrådet med en delt opfattelse. Han besluttede, vist nok sammen med formanden for Ligningsrådet, Ole Bjørn, at sagen skulle trækkes. Der skete

herefter to ting. Det ene var, at Ligningsrådet fik en ny formand, Niels Winther-Sørensen. Sagen blev derfor ikke sat på det næste møde, men på mødet i maj måned, idet Niels Winther-Sørensen først skulle sættes ind i, hvorledes det foregik på møderne. Det andet var, at vidnet havde intense drøftelser med Ivar Nordland og Niels Winther-Sørensen om sagen, der blev Niels Winther-Sørensens ilddåb. De brugte meget tid på at drøfte sagen. <s. 1006-1007>

Om dagsordenen til Ligningsrådets møde den 20. marts 2001 har endvidere Susse Meulengracht (s. 168), Kim Lohse (s. 779), Frode Sørensen (s. 1161) og Svend Erik Hovmand (s. 1173) afgivet forklaring

Af et forreferat til Ligningsrådets møde den 22. maj 2001 (bilag 02.10) fremgår det, at sagen i marts 2001 blev udsat ”med henblik på yderligere og mere dybdegående overvejelser”.

Told- og Skattestyrelsen udarbejdede herpå følgende notat af 20. marts 2001 med supplerende bemærkninger til Ligningsrådet (bilag 02.36):

”Supplerende bemærkninger til Ligningsrådet.

Styrelsens indstilling og begrundelse er udfærdiget i overensstemmelse Departementets fortolkning af ligningslovens § 5 H.

Styrelsen har modtaget Departementets fortolkning på baggrund af et af Styrelsen udarbejdet notat vedrørende problemstillinger i ligningslovens § 5 H, hvilket notat har været forelagt Departementet.

Styrelsens notat behandler 3 spørgsmål.

- 1: Hvad ligger i begrebet ”omfattet af selskabsskattelovens § 1?**
- 2: Betydningen af eksisterende/senere sambeskatning og**
- 3: Hvad forstås ved fast driftssted.**

Ad 1:

Styrelsen gjorde i notatet gældende, at udenlandske selskaber ikke kan falde ind under dette begreb, uanset om de er sambeskattede med danske selskaber.

Skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1 kan alene være her i landet hjemmehørende indregistrerede aktieselskaber, jfr. formuleringen i selskabsskattelovens § 1.

...

Ovennævnte taget i betragtning er det umiddelbart vanskeligt at forestille sig, at udenlandske selskaber, der er sambeskattet med et dansk selskab, kan anses for omfattet af selskabsskattelovens § 1.

Derfor synes det også vanskeligt, at argumentere for, at det skulle være tilfældet i relation til ligningslovens § 5 H. Da det imidlertid fremgår af bemærkningerne til ligningslovens § 5 H, at et udenlandsk sambeskattet selskab forudsættes omfattet, og den subjektive fortolkning vælges på trods af den umiddelbare modstrid med ordlyden i bestemmelsen, da vil resultatet være, at udenlandske sambeskattede selskaber vil være omfattet af ligningslovens § 5 H.

Ad 2:

Mere tvivlsomt synes det, at § 5 H også kan finde anvendelse, når et udenlandsk datterselskab, der ikke er sambeskattet med dets danske moderselskab, erhverver en aktivitet fra et andet udenlandsk koncernforbundet selskab og først herefter indtræder i en sambeskatning.

Hvis det udenlandske datterselskab ikke indtræder i sambeskatning, falder erhvervelsen i sagens natur helt uden for § 5 H, idet selskaberne ikke hører under dansk beskatning overhovedet. Spørgsmålet er herefter, om det faste driftssted/filialen så selvstændigt ved efterfølgende indtræden i sambeskatning anses for erhvervet **af skattepligtig omfattet af SEL § 1 fra et koncernforbundet selskab????**

Det kan her være relevant at spørge, om det nu er det danske moderselskab, der via sambeskatning anses som "erhverver," eller om det stadig er det udenlandske datterselskab.

Hvis det er det danske moderselskab, kan man ikke sige, at aktiviteten erhverves **fra** et koncernforbundet selskab, da den underskudsgivende aktivi-

tet nu er en del af det selskab, der søger om sambeskatning.

Hvis det fortsat er det udenlandske datterselskab, der anses som erhverver, så er den underskudsgivende aktivitet ikke erhvervet af et selskab, der er omfattet af selskabsskattelovens § 1. Det bliver først (ved en subjektiv fortolkning) ”omfattet af selskabsskattelovens § 1” ved sambeskatningen. Det vil sige, at ”omfattet af” i den situation skal tolkes som ”bliver omfattet af,” for at § 5 H skal kunne finde anvendelse.

Umiddelbart er det Styrelsens opfattelse, at det er at gå for langt.

Den 22. juni 1999 blev i overensstemmelse med ovennævnte afgivet en bindende forhåndsbesked – [...] A/S, sag 5.8.3.1, j.nr. 99/99-4312-00052. (den sag forespørger henviser til.)

...

I den bindende forhåndsbesked var svaret, at ligningslovens § 5 H ikke ville finde anvendelse i det forelagte tilfælde, da ingen af de omtalte [udenlandske] selskaber har været sambeskattet med [...] A/S på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet.

Svaret ændrede sig ikke, selvom det danske [...] året efter overdragelsen lod sig sambeskatte med det købende fuldt ud ejede [udenlandske] selskab.

Svaret var altså baseret på, at der ikke forelå sambeskatning mellem det danske selskab og de [udenlandske] selskaber på tidspunktet for overdragelsen af aktiviteten mellem de 2 [udenlandske] selskaber.

I supplerende bemærkninger i [...] -sagen [sag nr. 1] anførte Styrelsen følgende:

”I bestemmelsens ordlyd såvel som i motiverne til bestemmelsen er der holdepunkter for at konkludere, at ligningslovens § 5 H ikke finder anvendelse i de tilfælde, som er omtalt af [...], idet ingen af de omtalte [udenlandske] selskaber har været eller er sambeskattet med [...] A/S på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet”.

Dette er fortsat styrelsens opfattelse. Hensigten med bestemmelsen har muligvis været også at omfatte disse situationer, men der synes ikke at foreligge sikre holdepunkter herfor hverken i lovteksten eller i bemærkningerne.

Ad 3:

Styrelsen har her gjort gældende, at et fast driftssted ifølge den almindelige forståelse af begrebet en filial m.v. er beliggende i et andet land. Når et selskab overdrager en virksomhed beliggende i selskabets hjemland, synes der i hvert fald i relation til dobbeltbeskatningsoverenskomster ikke at kunne være tale om overdragelse af et fast driftssted. Anvendelsen af begrebet i denne sammenhæng må anses for uheldig, men det kan nok ikke udelukke, at begrebet også kan bruges om et fast forretningsted i samme land.

Uagtet Styrelsens ovenfor anførte betænkelighed ved at lægge den af Departementet angivne fortolkning til grund, indstilles alligevel i overensstemmelse med denne, idet departementets fortolkning må anses som udtryk for hensigten med loven.

Nærværende supplerende bemærkninger er således alene at anse som en påpegning en række fortolkningsmæssige problemstillinger.”

Susse Meulengracht har forklaret, at:

”man her var inde i vurderinger om subjektiv eller objektiv lovforklning. Hun mener ikke, at det anførte stod i modsætning til det, der var anført i det tidligere notat herom.

... argumentationen var bygget forskelligt op i de to bilag, men at konklusionen var den samme.” <s. 177-178>

Niels Kristensen har forklaret, at

”det er rigtigt, at den indstilling, der her påtænkes forelagt for Ligningsrådet, reelt er udtryk for departementets holdning, selvom den fremtræder som styrelsens indstilling.

Der var efter Told- og Skattestyrelsens opfattelse en åbenbar divergens mellem formålet med bestemmelsen og dens ordlyd. Det kunne være udmærket at lægge afgørende vægt på formålet frem for ordlyden, men kun hvis det var i overensstemmelse med ordlyden. Det var denne uoverensstemmelse mellem bestemmelsens ordlyd og formål, som Told- og Skattestyrelsen prøvede at sætte fokus på ved den anførte bemærkning. Det skulle helst ikke frem over for spørgeren. Der skulle efter styrelsens opfattelse lægges afgørende vægt på bestemmelsens ordlyd frem for formålet, når ordlyden var så klar.” <s. 719>

Ole Kjær har forklaret, at

”Der var tre synspunkter, som kunne opstilles: 1. Kunne et fast driftssted ligge i samme land som selskabet, 2. Kunne udenlandske sambeskattede datterselskaber anses for omfattet af selskabsskattelovens § 1, og 3. Det tidsmæssige aspekt, det vil sige, at § 5 H ikke finder anvendelse, da selskabet ikke er inddraget under sambeskatning på erhvervelsestidspunktet. Der var på stort set alle 3 punkter uenighed mellem styrelsen og departementet. Vidnet var enig med departementet i de 2 første synspunkter. De udstillede bestemmelsens utilstrækkelighed. Der var ”tre skud i bøssen” som begrundelse for en afgørelse, men de ville nok ikke holde alle tre.

Vedrørende det første synspunkt var vidnet enig med departementet. Han mente, at det var sikkert. Det andet synspunkt, vedrørende selskabsskattelovens § 1, anså han for mere tvivlsomt, men han mente, at det nok ville holde. Det tredje punkt mente han nok også, at han kunne være enig med departementet i. Det var det standpunkt, der var det mest tvivlsomme. Det var anvendt i [...] -sagen (sag nr. 1). Her virkede ligningslovens § 5 H ikke som værnsregel. [...] -sagen (sag nr. 2) ramte lige ned i hjertekulen på ligningslovens § 5 H, og hvis virksomheden fik medhold, ville der være et hul i loven. Det var sådanne aktiviteter, ligningslovens § 5 H skulle forhindre. Niels Winther-Sørensen var ikke enig i, at det tidsmæssige aspekt var et bæredygtigt synspunkt. Vidnet foreslog, at de skulle forelægge det for rådets medlemmer for at se, om det kunne gå igennem. Det var op til råds-mødet den 22. maj 2002, at de havde disse drøftelser, der forgik pr. telefon og på møder.

Adspurgt, om de gjorde forsøg på at få synspunkterne til at nå hinanden, forklarede vidnet, at de måtte lægge sagen op til Ligningsrådet på denne måde, når der var et fortolkningsmæssigt spørgsmål, der gjorde, at rådet havde et fortolkningsmæssigt råderum.” <s. 1006-1008>

2.9. Skatteministeriets notat af 26. marts 2001

Den 26. marts 2001 sendte Ivar Nordland en mail til Niels Kristensen (bilag 02.02):

”Vedlagt notat med mine synspunkter. Hvis I ikke er enige, så lad os holde et møde, hvor vi gennemgår det punkt for punkt.”

I det omhandlede notat af 26. marts 2001 (bilag 42.21) fra Skatteministeriets departement, 10. kontor om Ligningslovens § 5 H og spørgsmål rejst i forbindelse med bindende forhåndsbesked anføres det i en revideret udgave af 27. marts 2001 (bilag 02.03) blandt andet:

”...

Spørgsmål 1.

Betyder ordene ”fast driftssted” i Ligningslovens § 5 H, at aktiviteten skal drives i et andet land end det land, hvori det erhvervende selskab er skattemæssig hjemmehørende?

Svar: Begrebet ”fast driftssted” betyder sproglig ikke andet end at der udøves virksomhed/aktivitet på et bestemt sted. Det giver god mening at tale om hovedkontor og fast driftssted (filial) inden for samme land – skatteretligt har det dog i Danmark primært betydning for fordelingen af kommuners andel af selskabsskatten. Der kan således ikke indlægges den forståelse af ”fast driftssted”, at hovedkontoret skal ligge i et andet land. I selskabsskattelovens § 2 anvendes også udtrykket ”fast driftssted”, som i sagens natur må fortolkes på samme måde som i Ligningslovens § 5H. I selskabsskattelovens § 2 er det dog et udtrykkeligt krav, at det faste driftssted her i landet drives af ”selskaber og foreninger m.v som nævnt i stk 1, nr. der har hjemsted i udlandet”. I ligningslovens § 5 H er det alene en betingelse, at det faste driftssted er beliggende ”i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland”, dvs ikke i Danmark. Der siges ikke noget om, at hovedkontoret ikke må være beliggende i samme stat som det faste driftssted. Der ses endvidere ikke nogen saglig begrundelse for, at der kun skulle ske underskudsbegrænsning, hvis det faste driftssted er beliggende i en tredjestat og ikke den stat, hvori hovedkontoret er beliggende. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne, at ”Bestemmelsen omfatter ”tilkøbte” underskudsgivende aktiviteter fra koncernforbundne selskaber og fonde”. Formålet er at undgå, at multinationale koncerner inddrager en allerede eksisterende underskudsgivende filial eller ejendom under dansk beskatning for at formindske det danske skattetilsvare. Dette formål kan ikke tilgodeses, hvis der stilles krav om at hovedkontoret og det faste driftssted skal ligge i hvert sit land.

Spørgsmål 2.

Er det et krav for anvendelse af ligningslovens § 5H at det erhvervende selskab er omfattet af selskabsskattelovens § 1?

Svar. Selskaber, der er skattemæssigt hjemmehørende i udlandet vil typisk ikke være skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1. Når et udenlandsk datterselskab og et dansk moderselskab sambeskattes, er skattesubjektet for indkomsten optjent af det udenlandske datterselskab imidlertid ikke det udenlandske selskab (hvilket ville være i strid med dobbeltbeskatningsoverenskomsterne), men det danske moderselskab, der i sagens natur er omfattet af selskabsskattelovens § 1. Indkomstopgørelsen for et udenlandsk sambeskattet selskab sker efter de samme regler som gælder for fuldt skattepligtige selskaber (jf sambeskatningsvilkår 2.7), medmindre der er fastsat udtrykkelige undtagelser herfra (f.eks sambeskatningsvilkår 2.8). Sambeskatningsregelsættet er således bygget op på en forudsætning om, at de regler, som gælder for selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, også gælder for udenlandske sambeskattede selskaber.

Da Ligningslovens § 5 H gælder for selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, gælder den således tilsvarende ved indkomstopgørelsen for udenlandske sambeskattede selskaber. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne: ”Selskaber m.v og fonde m.v omfattet af selskabsskattelovens § 1 og fondsbeskatningslovens § 1 omfattes af reglen. Herved får bestemmelsen ligeledes betydning for udenlandske sambeskattede datterselskaber. Fysiske personer omfattes ikke.” Det er således ikke et krav, at det erhvervende selskab som sådant er omfattet af selskabsskattelovens § 1.

Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne til ligningslovens § 5 H, at formålet med bestemmelsen netop er at forhindre overførsel af udenlandske underskudsgivende aktiviteter til et dansk koncernforbundet selskab gennem sambeskatning. Formålet med henvisningen til selskabsskattelovens § 1 er alene at udelukke fysiske personer, ikke en udelukkelse af udenlandske sambeskattede datterselskaber. En modsat fortolkning ville få alvorlige konsekvenser for fortolkningen af bl.a ligningslovens § 5 G, ligningslovens § 33 H samt transfer pricing reglerne. I realiteten vil Ligningslovens § 5 G og H tømmes for indhold, hvis en sådan fortolkning fastholdes som korrekt. Enhver underskudsgivende aktivitet kan da overføres fra koncernforbundne selskaber i udlandet til selskab inddraget under dansk sambeskatning med den virkning, at underskuddet fradrages i dansk indkomst. Endvidere vil der blive rokket ved princippet om, at sambeskattede

selskabers indkomst opgøres på samme måde som for fuldt skattepligtige selskaber med mindre andet er udtrykkeligt fastsat. Det vil således være usikkert efter hvilke regler den skattepligtige indkomst skal opgøres for sambeskattede udenlandske selskaber.

Spørgsmål 3

Er det et krav for anvendelsen af Ligningslovens § 5 H, at det erhvervende selskab er inddraget under dansk sambeskatning på erhvervelsestidspunktet?

Svar. 1. punktum i Ligningslovens § 5 H lyder hvis man ser bort fra henvisningen til selskabsskattelovens § 1:

”Underskud fra et fast driftssted eller en fast ejendom beliggende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, erhvervet fra et koncernforbundet selskab m.v., jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, kan alene fremføres efter § 15 til modregning i senere overskud fra samme faste driftssted eller faste ejendom.”

Som nævnt ovenfor er formålet med henvisningen i Ligningslovens § 5 H til selskabsskattelovens § 1 alene at udelukke fysiske personer (og skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 2, der i princippet ikke kan have faste driftssteder i udlandet). Det fremgår af bemærkningerne til LL § 5 H: ”Det foreslås, at der indføres en fradragsbegrænsning for underskud i faste driftssteder og faste ejendomme i udlandet, i tilfælde hvor disse erhverves fra et koncernforbundet selskab” Der står intet om, at dette ikke skal gælde, selvom erhvervelsen er sket inden etablering af sambeskatning.

Der er således ingen saglig grund til at begrænse virkningen af LL § 5 H i forhold til ordlyden derhen, at bestemmelsen alene finder anvendelse, såfremt det erhvervede selskab på erhvervelsestidspunktet er omfattet af sambeskatningen. I modsat fald tømmes bestemmelsen igen for indhold i og med at det danske moderselskab altid kan stifte et nyt udenlandsk datterselskab, der erhverver den underskudsgivende aktivitet for efterfølgende – når erhvervelsen er gennemført – at blive inddraget under dansk sambeskatning.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”... han selv udarbejdede dette notat. Han mener ikke, at der var andre medarbejdere med på opgaven. Vidnet ville forsøge at overbevise styrelsen om, at bestemmelsen skulle fortolkes på den måde, som vidnet mente, at den skulle fortolkes. Der er ikke noget juridisk nyt heri. Han gjorde mere ud af det tidsmæssige aspekt og forsøgte at advare styrelsen om, at hvis man gik galt i byen med disse bestemmelser, ville det få konsekvenser for en lang række andre bestemmelser. Vidnet skiftede ikke standpunkt på noget punkt i forhold til sit brev af 23. januar 2001. Den juridiske konklusion var den samme.

... det handlede om en værnsregel, der, hvis den blev fortolket på denne måde, let kunne omgås. Der findes ikke nogen fast definition på, hvad der er et ”hul”. Vidnet gjorde opmærksom på, at reglen ikke varetog de hensyn, den skulle varetage, og at det ville få de anførte konsekvenser, hvis den blev fortolket på denne måde.

Forespurgt, om dette ikke er den samme tankegang, som Christen Amby havde, om, at der var et hul, forklarede vidnet, at det var en parallel tankegang, at bestemmelsen ikke fungerede. Der ville ske mange ulykker, såfremt bestemmelsen blev fortolket, som styrelsen gjorde. Da departementet var uenig med styrelsen, skulle de holde et møde herom. Mødet blev aftalt til den 23. april 2001. På dette møde, som var et særskilt lovgruppemøde, deltog de personer, som havde interesse i sagen. Det var Jesper Skovhus Poulsen, Ebbe Willumsen, fuldmægtig Helle Hove for Karin Kirchhoff og vidnet. Endvidere deltog Niels Kristensen i mødet.” <s. 312-313>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han mener, at det var Ivar Nordland, der udarbejdede det. Det var formentlig det notat, der var vedhæftet førnævnte mail til Niels Kristensen. Vidnet har givet læst notatet på det tidspunkt.

... han var enig i, at det kunne have konsekvenser for andre regler.

... forespurgt, om han var enig i, at bestemmelsen var tømt for indhold, hvis man ikke anvendte den fortolkning, som departementet gik ind for, forklarede vidnet, at bestemmelsen i så fald ville have en begrænset anvendelse. Bestemmelsen ville i givet fald kun fange dem, der ikke tænkte sig

om. Hvis man som rådgiver tænkte sig om, ville man kunne undgå virkningerne af ligningslovens § 5 H.

Foreholdt, at den fortolkning, som Ivar Nordland her imødegår, er den fortolkning, som Ligningsrådet anlagde i den første sag om ligningslovens § 5 H, og forespurgt, om han tog stilling til, om departementets fortolkning var i strid med Ligningsrådets afgørelse, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke, for han var ikke så dybt nede i sagen.

Vidnet forklarede på forespørgsel, at det normalt ville give anledning til overvejelser om ændring af lovgivningen, hvis man kom frem til, at en vænsregel var tømt for indhold. Vidnet erindrer ikke, at man i foråret 2001 gjorde sig nogen overvejelser om, hvorvidt der skulle ændres på ligningslovens § 5 H. Lappen på § 5 H er da også først kommet til i efteråret 2004, i forbindelse med lovforslag L 153, der blev fremsat kort før jul 2004. Adspurgt, om han ville omtale det som et "hul", hvis en vænsregel tømmes for indhold, bekræftede vidnet dette.

Forespurgt, om der skete afrapportering opad i systemet om, at der kunne være et "hul", forklarede vidnet, at han ikke har hørt noget herom." <s. 480-481>

Majken Wågensø har forklaret, at

"... formålet med notatet var ... at overbevise styrelsen, som åbenbart ikke var enig med departementet i det 1. og 2. punkt. Det var de samme synspunkter som i notatet af 23. januar 2001, men Ivar Nordland argumenterede nok lidt bedre/mere herfor.

Foreholdt, at det ... anføres, at det kunne få konsekvenser for anden lovgivning, forklarede vidnet, at Ivar Nordland også nævnte dette, da vidnet skrev det første notat. De var ikke inde i dybere overvejelser herom.

På forespørgsel, om det, at en vænsregel tømmes for indhold, er det samme som, at der er et hul, svarede vidnet, at det må det være. Hun forklarede, at Ivar Nordland på et tidspunkt bad hende om at udarbejde et udkast til en ændret formulering af ligningslovens § 5 H, hvor det tidsmæssige aspekt var uden betydning. Vidnet fik begyndt på det, men hun nåede ikke at blive færdig. Hun var sidst inde og ændre på kladden den 5. juni 2001. Udkastet har aldrig været forelagt for Ivar Nordland, for han bestemte sig om, så det blev ikke relevant. Vidnet husker ikke, om Ivar Nordland sagde noget om,

hvorfor det ikke længere var relevant, og heller ikke, om han nævnte noget om, at der var en anden løsning.

Vidnet bekræftede, at hvis det resultat, som Ligningsrådet kom til i den første sag, blev det endelige resultat, var der et hul.

Adspurgt, om det ... anførte blev rapporteret opad i systemet, forklarede vidnet, at hun ikke er orienteret herom." <s. 489-491>

Peter Loft har, forespurgt, om Ivar Nordland eller dennes medarbejdere i foråret 2001 fortalte ham, at der var risiko for, at ligningslovens § 5 H var tømt for indhold", forklaret, at

"det mindes han ikke." <s. 1085>

Endvidere har Niels Kristensen (s. 211) og Preben Underbjerg Poulsen (s. 229) afgivet forklaring herom.

2.10. Udkast til nye CFC-regler, marts 2001

I en forespørgsel af 30. marts 2001 til departementschefen – underskrevet af Jesper Leth Vestergaard (bilag 24.25) og vedlagt et udkast (1) til lov om ændring af selskabsskatteloven og andre skattelove (ændring af CFC-beskatningen) – blev der orienteret om drøftelserne i dialoggruppen om ændring af CFC-beskatningsreglerne. Det anføres blandt andet:

"...

Et af de emner, som dialoggruppen (bestående af Amby, Askholdt, Jan Børjesen, John Bygholm og Michael Sørensen samt Ivar Nordland) er enige om at diskutere, er CFC-beskatningen.

Departementet udarbejdede til drøftelse i dialoggruppen et udkast til ændring af selskabsskattelovens § 32 (CFC-beskatning). Michael Sørensen og John Bygholm vurderede, "at udkastet løser en række af problemerne ved det nuværende regelsæt, og at udkastet repræsenterer et godt grundlag for en konstruktiv drøftelse." Departementets udkast blev herefter drøftet på gruppens møde den 27. februar 2001.

Efterfølgende har vi justeret udkastet på baggrund af de ønsker, som blev fremsat på gruppens møde. Det er dette justerede udkast som vedlægges. CFC-beskatningen vil også være hovedemnet for dialoggruppens næste møde den 25. april 2001.

Det indstilles, at en ændring af CFC-beskatningen kommer på lovforslagsbruttolisten for næste samling.”

Ivar Nordland har med håndskrift påført forespørgslen følgende:

”Jeg er klar over, at nye tiltag på dette område ikke er velkomne, fordi de alt andet lige giver meget uro. På den anden side: hvis organisationerne gerne vil have forslaget kunne strategien være som følger: Hvis der bliver enighed på næste møde (hvad alt tyder på) kunne forslaget sendes på en ufornet høring i de organisationer, som deltager i Dialoggruppen. Hvis disse organisationer officielt kan tilslutte sig forslaget (hvilket skrives i bemærkningerne) fremsætter vi til efteråret. V+K kan herefter ikke stemme nej eller slå plat på forslaget Hvis FSR med flere ikke kan tilslutte sig forslaget, vil vi lade det ligge.”

Ivar Nordland har om dette bilag forklaret, at

”... Det er vidnet, der har skrevet det med håndskrift påførte. Det vedrørte CFC-beskatningsreglerne og var en indstilling om, at resultatet af arbejdet i dialoggruppen, der var godt i gang, kom med på lovprogrammet.

... forelæggelsen er underskrevet af ham og af departementschef Peter Loft. Grunden til, at vidnet skrev som anført, var, at stemningen i foråret 2001 – efter Ole Stavads fratræden og Frode Sørensens tiltrædelse – var præget af, at man ville have ro, og man ville for alt i verden ikke have ballade med erhvervsgrupperne. Det var derfor ment som en beroligende bemærkning fra vidnet. Der stod ikke noget om den frivillige sambeskatning i indstillingen.” <s. 328>

Preben Underbjerg Poulsen har herom forklaret, at

”... rådgiverne ønskede reglerne ændret. Det skulle gøre det lettere at administrere. Det indeholdt ikke noget om den frivillig sambeskatning.

Der var ikke noget om, at gruppen [Dialoggruppen] ville gå i gang med den frivillige sambeskatning.” <s. 855>

2.11. Møde i lovgruppen om international beskatning den 4. april 2001

Den 4. april 2001 blev der på ny afholdt møde i lovgruppen om international beskatning. Af referatet (bilag 58.19) fremgår:

”...

I Dialloggruppen den 2/4 ville et udkast til nye CFC-regler blive drøftet. Det blev aftalt, at udkastet også bliver drøftet i lovgruppen på et møde den 23/4 kl 10 hos KK. Her vil man også forsøge at opnå en fælles holdning til spørgsmålet om fortolkningen af LL § 5H.

...”

Niels Kristensen har forklaret, at

”... den sidste sætning henviste til, at styrelsen havde fremsendt notatet af 2. januar 2001, og den 15. marts havde overbragt departementet et notat vedrørende § 5 H-spørgsmålet, hvor de signalerede, at der var uenighed mellem styrelsen og departementet, og de skulle stikke hovederne sammen for at finde et resultat.

Forespurgt, om der var nogen, der nævnte, at TDC’s forespørgsel lurede i baggrunden, og at der muligt ville komme en anmodning om bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring herom.

Adspurgt, om departementet på dette tidspunkt kendte beløbet på 10 mia. kr., forklarede vidnet, at det gjorde departementet, idet de havde modtaget sagsmaterialet i forbindelse med 2. januar-notatet. Vidnet erindrer ikke selv at have sagt noget om en sag om 10 mia. kr. <s. 216-217>

På forespørgsel ... om, hvilke bilag vidnet her henviste til, forklarede vidnet, med henvisning til ... [2. januar-notatet], at departementet blev orienteret om, at der var tale om betydelige beløb.

Vidnet bekræftede på ... forespørgsel, at beløbet på 10 mia. kr. ikke direkte fremgik af de fremsendte bilag.

... materialet indeholdt regnskabstal, der viste, at det ikke var en "bolsjebutik", det drejede sig om. Vidnet bekræftede, at der var oplyst et tal i størrelsesordenen 10 mia. kr., og det var set i styrelsens optik et beløb af betydelig størrelse. <s. 221-222>

Forespurgt, hvad det var for et udkast til nye CFC-regler, og om det havde til formål at lukke hullet, forklarede vidnet, at det ikke havde noget med hullet at gøre. Det drejede sig om en tilpasning af CFC-reglerne, der havde vist sig ikke at fungere tilfredsstillende." <s. 216>

Karin Kirchoff har forklaret, at

"der var en diskussion om fortolkningen af bestemmelsen. Ivar Nordland ønskede et møde, for at de kunne finde en fælles holdning til fortolkningen. Vidnet har i sine notater fra mødet den 4. april 2001 med blyant skrevet "[...] – betydning for andre udenlandske selskaber". Hun erindrer ikke, hvilke andre selskaber der kunne være tale om. Det var Ivar Nordland og Niels Kristensen, der havde denne diskussion om fortolkningen af ligningslovens § 5 H.

Adspurgt, om hun var orienteret om de notater, der var udvekslet mellem Ivar Nordland og Niels Kristensen herom, forklarede vidnet, at det var hun ikke på det tidspunkt." <s. 358>

Endvidere har Ebbe Willumsen (s. 1292), Jørgen Egelund (s. 1299) og Jesper Skovhus Poulsen (s. 1309) afgivet forklaring herom.

Den 10. april 2001 meddelte Karin Kirchoff pr. mail (bilag 58.18) Ivar Nordland, at hun var forhindret i at deltage i mødet i lovgruppen den 23. april 2001, men at hun i stedet ville sende Helle Hove. Det anføres i mailen videre:

"...

Hun har tidligere (i mindre omfang) været indblandet i diskussionen omkring LL § 5H, og har samme opfattelse som du, at Selskabsbeskatnings-

kontorets opfattelse er alt for snæver, særligt set i forhold til sambeskatningsbestemmelserne.

... Jeg håber du får bevæget Niels Kristensen til at have en noget anden opfattelse.

...”

Ivar Nordland har forklaret, at

”Karin Kirchhoff var ansat i Selskabsrevisionsafdelingen i styrelsen. Karin Kirchhoff deltog i lovgruppemøderne.

[Han] læste mailen således, at Selskabsrevisionsafdelingen, i modsætning til Selskabsbeskatningsafdelingen, støttede hans opfattelse. Vidnet har ikke, som han mindes det, haft nogle drøftelser med Karin Kirchhoff herom. Han har muligt talt med Karin Kirchhoff om sagen, men erindrer det ikke. <s. 313>

... han ikke har talt med Karin Kirchhoff om TDC. Han erindrer ikke, om han har talt med hende om ligningslovens § 5 H, men han kan ikke afvise dette.” <s. 336>

Karin Kirchhoff har forklaret, at

”... hun ikke erindrer dette. Vidnet har spurgt Helle Hove, hvad det var, de var enige i, hvilket Helle Hove heller ikke kunne huske. Det eneste, vidnet kan komme i tanke om, er, at de måske har drøftet det på mødet den 4. april 2001, og at hun her fik opfattelsen af, at Niels Kristensen ikke var enig. Hun er i dag ikke sikker på, hvad hun mente med det, hun skrev på daværende tidspunkt.

..., at de ikke havde drøftet sagen i Selskabsrevisionsafdelingen. Dette er udtryk for hendes egen opfattelse. Hun var således ikke bekendt med Selskabsrevisionsafdelingens opfattelse, som den i efteråret 2000 blev tilkendegivet over for Selskabsbeskatningsafdelingen. Hun var ikke inddraget i sagsbehandlingen, og ligningslovens § 5 H er et vanskeligt emne.” <s. 359>

Endvidere har Helle Hove (s. 877) afgivet forklaring herom.

2.12. Ivar Nordlands notat af 13. april 2001 om revurdering af principperne for sambeskatning af underskud fra udenlandske selskaber

Den 13. april 2001 sendte Ivar Nordland en mail til dialoggruppen, vedlagt materiale til et møde den 25. april 2001 (bilag 44.51). I det vedhæftede notat om evt. revurdering af principperne for sambeskatning af underskud fra udenlandske selskaber anføres det afslutningsvis:

”...

I sagens natur må konsekvensændringer for den øvrige del af regelsættet overvejes – herunder i særdeleshed spørgsmålet om indgangsværdier og værn mod omgåelse heraf ved ”step up” via fusioner, der er skattefrie efter udenlandske regler men behandles som ”skattepligtige” efter danske regler.

...”

Ivar Nordland har forklaret, at

”... denne mail blev sendt til ”dialoggruppen”, hvilket omfattede alle medlemmer af gruppen. Gruppen var nærmest en ”kaffeklub” eller en diskussionsklub.

... forespurgt, om det ikke lignede den problemstilling, der var i TDC-sagen, bemærkede vidnet, at ”det lugter af fisk”. Han forklarede videre, at de nu var færdige med CFC-reglerne og skulle til at begynde på den frivillige sambeskatning.

Det anførte udsprang af en telefonsamtale, som vidnet engang i 4. kvartal 2000 havde haft med Niels Josephsen fra Ernst & Young. De drøftede herunder forskellige forhold, og Niels Josephsen fortalte, at snakken gik i rådgiverkredse om, at det var muligt at få ”step up” inden indtræden i sambeskatning af hensyn til mulighederne for afskrivning. De drøftede også afskrivningslovens § 40, stk. 5. De blev enige om, at denne bestemmelse for så vidt angik goodwill ville betyde, at afskrivningsgrundlaget ville være 0, og at der således ikke var noget problem vedrørende goodwill. Der blev ikke nævnt navne eller lignende under samtalen. Det var en helt generel drøftelse. Vidnet tog ikke referat af telefonsamtalen. Det lagrede sig i vidnets

baghoved, at der, selvom der ikke var noget problem vedrørende goodwill, kunne være problemer med andre aktiver. Han overvejede, om der kunne laves regler herom, men mente, at det var noget, de måtte tage op senere. Han skrev det ind i notatet, fordi det var noget, de skulle huske at få med. Forespurgt om der var noget heri, der fik vidnet til at tænke på notatet af 2. januar 2001 fra Told- og Skattestyrelsens Selskabsbeskatningsafdeling, forklarede vidnet, at den eneste kobling til notatet af 2. januar 2001 var, at han med Niels Josephsen havde drøftet afskrivningslovens § 40, stk. 5, der også var nævnt i vidnets svar til Niels Kristensen.

Forespurgt ..., om problemstillingen i svaret til Niels Kristensen [brevet af 23. januar 2001 – afsnit 2.5 ovenfor] var den samme som den, vidnet drøftede med Niels Josephsen, forklarede vidnet, at det eneste, der gik igen, var afskrivningslovens § 40, stk. 5. Vidnet forbandt ikke denne ”step up” med TDC. <s. 329-331>

... forespurgt, om det var en konkret sag, der havde givet anledning til, at der blev lavet regler herom, forklarede vidnet, at det var samtalen med Niels Josephsen, der fik ham til at gå i gang med at lave sådanne regler. Samtalen med Niels Josephsen handlede ikke om konkrete sager. Der blev kun henvist til drøftelser i rådgiverkredse. <s. 333>

Adspurgt, om der i august 2001 var nogen i dialoggruppen, der talte om noget i stil med det, som Niels Josephsen havde omtalt vedrørende ”step up”, forklarede vidnet, at det var der ikke.

... at det af ham senere anvendte udtryk ”forlydender i rådgiverkredse” alene refererede til samtalen med Niels Josephsen. Vidnet omtalte ikke samtalen med Niels Josephsen over for dialoggruppen. Dialoggruppen var ikke bekendt med vidnets kilde til ”step up”-problemet. Vidnet oplyste første gang sin kilde, da han den 26. november 2003 talte med departementschef Peter Loft om TDC-sagen.” <s. 334>

Niels Josephsen har forklaret, at

”det er korrekt, at han har haft en telefonsamtale med Ivar Nordland. Vidnet ringede – som han husker det – til Ivar Nordland, idet han havde et spørgsmål om en generel fortolkning af skattereglerne, som relaterede sig til, om afskrivningslovens § 40, stk. 5, kunne anvendes på oparbejdet goodwill i en situation, hvor man gennemførte en skattefri omstrukturering af et udenlandsk selskab, og senere inddrog selskabet under dansk sambe-

skatning. Vidnet husker ikke, hvornår denne samtale fandt sted. Han vil ikke afvise, at det kan have været i efteråret 2000 eller for den sags skyld i foråret 2001. Han kan ikke mere præcist angive, hvornår samtalen fandt sted. Det var ham, der ringede til Ivar Nordland. Han husker ikke, om han eventuelt først lagde en besked, hvorefter Ivar Nordland ringede tilbage, men initiativet til samtalen kom fra ham.

Adspurgt, om der også lå en advarsel i hans spørgsmål til Ivar Nordland om, hvorvidt afskrivningslovens 40, stk. 5, kunne finde anvendelse i den nævnte situation, forklarede vidnet, at sådan opfattede han det ikke.

Forespurgt om, hvad han skulle bruge denne oplysning til, forklarede vidnet, at det var en generel problemstilling, han var faldet over. Han underviser og skriver en del, og han interesserer sig særligt for immaterielle aktiver. Det sker ofte, at han konsulterer departementet om lovførtolknings-spørgsmål. Vidnet havde en gang tidligere set problemstillingen i forbindelse med, at Ernst & Young havde udført en due diligence for en klient, der ønskede at købe en concern, hvor dette var gennemført. Han vil ikke sige, at det var denne sag, der var baggrund for hans forespørgsel. Ivar Nordland svarede nærmest ikke på spørgsmålet, og vidnet fik ingen fornemmelse af hans mening om spørgsmålet. Det var en meget kort samtale. Det virkede, som om Ivar Nordland ikke havde tænkt over problemstillingen.

Adspurgt, om han, da han spurgte om afskrivningslovens § 40, stk. 5, stillede et åbent spørgsmål, eller om han lancerede en mening, forklarede vidnet, at han mener, at han stillede spørgsmålet åbent. Det var en kort samtale, og han fik ikke nogen vurdering af problemstillingen eller tilkendegivelser herom fra Ivar Nordland.

Forespurgt, om Ivar Nordland senere vendte tilbage med et mere uddybende svar, forklarede vidnet, at det gjorde Ivar Nordland, som han husker det, ikke.

Adspurgt, om han på noget tidspunkt mente, at han havde fået et svar på spørgsmålet, forklarede vidnet, at der jo efterfølgende kom et lovforslag. Det var ikke direkte knyttet til afskrivningslovens § 40, stk. 5, men til andre regler. Det havde dog konsekvenser for det spørgsmål, han havde stillet.

Foreholdt, at det i bemærkningerne til L 61 er anført, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, kunne finde anvendelse i denne situation, og forespurgt, om

han så dette, forklarede vidnet, at han givetvis har set det i forbindelse med, at han læste lovforslaget, men han lagde ikke noget heri.

Vidnet forklarede, at han ringede til Ivar Nordland, fordi Ivar Nordland var Skatteministeriets ekspert på det område, som hans spørgsmål vedrørte. Det var naturligt at ringe til ham. Vidnet vil ikke afvise, at han, hvis Ivar Nordland ikke var til stede, ville have talt med en anden.

Foreholdt, at afskrivningsloven ikke hørte under Ivar Nordlands område, og forespurgt, om han vidste, at den hørte under et andet kontor, forklarede vidnet, at det var han ikke bekendt med. Hans spørgsmål angik international sambeskatning, og det var derfor, han ringede til Ivar Nordland.

Adspurgt, om han kendte Ivar Nordland i forvejen, forklarede vidnet, at han både før og efter har talt med ham om internationale skattespørgsmål.

Forespurgt ... forklarede vidnet, at Ernst & Young har rådgivet TDC.

Adspurgt, om det var i en sag, der ligner denne, forklarede vidnet, at det var det ikke.

Foreholdt, at han nævnte, at han ikke rigtigt fik noget svar under samtalen med Ivar Nordland, og forespurgt, hvad samtalen endte med, forklarede vidnet, at det var en ret kort samtale. Han følte nærmest, at svaret ikke var brugbart, og at der "ikke var noget at komme efter". Derfor var det en kort samtale. Han gjorde herefter ikke yderligere. <s. 991-993>

... forespurgt, om han ved, hvad dialoggruppen er, forklarede vidnet, at det gør han ikke." <s. 990>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

"han modtog det [notatet] med mailen og læste det i denne forbindelse. Notatet er skrevet af Ivar Nordland. Vidnet var ikke med til at skrive det.

... forespurgt, om han kender baggrunden for, at Ivar Nordland skrev dette, forklarede vidnet, at han hørte, at Ivar Nordland havde hørt "på vandrørene", fra nogen i revisorkredse, at man kunne omgå værnet ved at lave fusioner. Vidnet hørte ikke, hvem det var, der havde sagt det, og han spurgte ikke nærmere herom. Oplysningerne kom fra revisor- eller rådgiverkredse. Det var, vidnet bekendt, ikke noget de havde hørt fra Told- og Skattestyrel-

sen. Der blev ikke nævnt noget om TDC eller andre selskaber i denne forbindelse.

Adspurgt, om det havde noget med goodwill at gøre, forklarede vidnet, at han ikke har kendskab hertil. Goodwill er selvfølgelig et afskrivningsberettiget aktiv, men det kunne også være andre aktiver. Vidnet har ikke hørt, at det specifikt skulle dreje sig om goodwill.

Vidnet erindrer ikke at have hørt Josephsens navn nævnt på dette tidspunkt.” <s. 445-446>

Jan Børjesson har forklaret,

”forespurgt, om han husker, at Ivar Nordland sagde noget om dette på mødet den 25. april 2001, ..., at det husker han ikke. Vidnet mener, at det anførte var en forløber til, at de senere skulle drøfte frivillig sambeskatning. De drøftede på daværende tidspunkt CFC-reglerne, som var et meget detaljeret, teknisk forslag, som de brugte lang tid på. De tog først frivillig sambeskatning op på et senere tidspunkt.

Forespurgt, om det anførte tema blev nævnt, da de senere drøftede frivillig sambeskatning, forklarede vidnet, at han ikke erindrer, at det blev omtalt. Vidnet har ej heller nogen erindring om, at Ivar Nordland gav udtryk for bekymring i denne forbindelse. Det lå de eksterne medlemmer af gruppen på sinde at finde en løsning på reglerne om frivillig sambeskatning. Hvis notatet indeholder noget om, at der var problemer med lovgivningen, er det i givet fald forbigået hans opmærksomhed.

Vidnet mener ikke, at dialoggruppen i første halvår af 2001 behandlede andet end CFC-reglerne. Det førte frem til, at der i juni 2001 blev sendt et lovudkast i høring.” <s. 388-389>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”Han ved ikke noget om årsagen til, at Ivar Nordland skrev det, hverken dengang eller nu. Ivar Nordland havde hørt om TDC-sagen, men ellers var der ikke tilflydt vidnet nogen oplysninger om andre selskaber, der kunne finde på at gøre således.

Forespurgt, om han husker nogle drøftelser om dette afsnit på mødet den 25. april 2001, forklarede vidnet, at han ikke mener, at det blev drøftet. Han mener heller ikke, at det skulle drøftes.

... Han har svært ved at se formålet med i dialoggruppen at drøfte vanskelige problemstillinger, som man ikke engang selv kunne blive enige om. Han deltog i mødet og tror ikke, at der var en drøftelse af det.

Forespurgt ..., hvorfra Ivar Nordland kendte TDC-sagen, forklarede vidnet, at den kendte han fra notatet af 2. januar 2001.

Adspurgt ..., om det ikke havde sammenhæng med, at nogle af rådgiverne havde introduceret tanker/rygter om, at nogle kunne finde på at omgå reglerne, forklarede vidnet, at han ikke mener at have hørt om sådanne rygter.” <s. 856-857>

Christen Amby har forklaret, at

”... han er enig i, at afsnittet behandler et nyt emne, men at han ikke tænkte over det dengang. Han husker ikke, at Ivar Nordland har nævnt noget om det. Han tror ikke, at de drøftede det på mødet den 25. april 2001, for han husker ikke noget om det.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at han havde hørt rygter i rådgiverkredse, og ville drøfte dette med dialoggruppen, og forespurgt, om step-up i forbindelse med fusioner sagde ham noget på det tidspunkt, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke. Hvis han havde hørt om det, ville han nok have holdt fast i, at de burde drøfte det. Han har ingen som helst erindring herom. Vidnet bekræftede, at der samtidig var sendt et udkast til lovforslag om tvungen sambeskatning (CFC) ud til gruppens medlemmer.

Foreholdt, at TDC i august 2000 havde rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen om en problemstilling, der ligner den, der er anført i det pågældende afsnit, og forespurgt, om han på dette tidspunkt kendte til denne forespørgsel, forklarede vidnet, at den har han ikke hørt om. Han mener ikke, at det blev nævnt på møder i dialoggruppen eller drøftet her. Han husker det i hvert fald ikke. Hvis det var blevet oplyst, at TDC ville opnå et fradrag på 10 mia. kr., ville han have husket det.” <s. 927-928>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han blev bekendt med denne sammenkædning mellem telefonsamtalen, muligheden for omgåelse og forslaget til ændring af selskabs-skattelovens § 31, stk. 6, i L 61, ..., at det gjorde han ikke.

Adspurgt, om han hørte noget om, hvorfor man begyndte at interessere sig for denne problemstilling med ”step up” via fusioner, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” <s. 1086-1087>

Frode Sørensen har, forespurgt, om han kendte til denne dialoggruppe, forklaret, at

”det gjorde han. Han mener, det var en gruppe, som Ivar Nordland støttede sig til, men som ikke fremgik af organisationsoversigten. Han har ikke selv været i kontakt med medlemmer af denne gruppe, og han har selv kun haft kontakt til Ivar Nordland.

Foreholdt ..., at Ivar Nordland herom har forklaret, at han skrev som anført, fordi han havde haft en telefonsamtale med Niels Josephsen, der havde fortalt ham om denne omgåelse ved ”step up” ved fusion, og forespurgt, om disse rygter blev bragt videre til ham, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Han hørte første gang om ”step up”, da han fik materialet til afhøringen i dag. Han hørte heller ikke noget om omgåelse af sambeskatningsreglerne i øvrigt.” <s. 1163-1164>

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

”han ikke hørte noget om rygter om omgåelse af reglerne.” <s. 1174>

Niels Kristensen har

”forespurgt, om dette afsnit har relation til de problemstillinger, der blev drøftet vedrørende den nye sag og TDC”, bekræftet dette.

”... [forespurgt], om han erindrer at have modtaget det pågældende notat [forklarede han, at] han ikke erindrer dette.” <s. 217-218>

Den 17. april 2001 sendte Ivar Nordland en mail til lovgruppen vedrørende international beskatning (bilag 58.20) til brug for et møde i lovgruppen den 23. april 2001, hvor han vedlagde det materiale, der var udsendt til dialoggruppen, om CFC og evt.

ny sambeskatning med udenlandske selskaber, herunder notatet af 13. april 2001 om revurdering af principperne for sambeskatning af underskud fra udenlandske selskaber, jf. ovenfor afsnit 2.12, idet han anførte:

”...

Dette vil jeg gerne have drøftet ud over spm om LL § 5 H.”

Niels Kristensen har forklaret,

”forespurgt, om spørgsmålet om eventuel ny sambeskatning havde noget med TDC-sagen at gøre, ..., at det havde det ikke. Det handlede om CFC-reglerne. Med spørgsmålet om ligningslovens § 5 H henvistes der til drøftelserne herom mellem styrelsen og departementet. Vidnet antager, at han deltog i mødet, idet han meget sjældent var fraværende.” <s. 217>

Ivar Nordland har forklaret, at

”denne mail var udsendt til mødet den 23. april 2001. Han forventede, at de skulle drøfte 13. april 2001-notatet, men det eneste, der blev drøftet på mødet, var ligningslovens § 5 H. Herefter var de alle udmattede.” <s. 338>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”mailen blev sendt til lovgruppen for international beskatning, som Ivar Nordland var formand for.

... forespurgt, om man heraf kan udlede, at man på det tidspunkt talte om en problematik om ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det gjorde man ikke. Sidste punktum må alene være møttet på lovgruppen, hvor vidnet ikke deltog.” <s. 857>

Endvidere har Karin Kirchoff (s. 360) afgivet forklaring herom.

2.13. Told- og Skattestyrelsens notat af 20. april 2001 vedrørende ligningslovens § 5

H

Den 20. april 2001 sendte fuldmægtig i Selskabsbeskatningskontoret Dennis Dalgaard Bernhardt en mail til lovgruppen om international beskatning (bilag 58.23), hvor han efter aftale med Niels Kristensen vedhæftede et notat af samme dato vedrørende ligningslovens § 5 H.

Notatet af 20. april 2001 (bilag 58.23, side 2-6) er en revideret udgave af notatet af 2. januar 2001, som er gengivet ovenfor i afsnit 2.3, men indledes nu på følgende måde:

”...

Nærværende notat vedrører problemstillinger i ligningslovens § 5 H.

På området har vi hidtil så vidt ses haft følgende sager:

- en bindende forhåndsbesked til [...] A/S den 22. juni 1999 [ligningsrådssag nr. 1].
- anmodning af 27. november 2000 fra [...] A/S om bindende forhåndsbesked [ligningsrådssag nr. 2].

...”

Notatet indeholder ikke nogen omtale af TDC's forespørgsel. Notatet behandler – ligesom notatet af 2. januar 2001 – tre spørgsmål:

1. Skattepligtige omfattet af selskabsskatteovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1,
2. Fast driftssted og
3. Betydningen af en eksisterende/senere sambeskatning med dansk selskab.

Teksten er udbygget lidt i forhold til notatet af 2. januar 2001, og det anføres afslutningsvis:

” ...

Departementets notat af 26. marts 2001

Det i notatet anførte giver ikke Told- og Skattestyrelsen anledning til at ændre opfattelse vedr. det under 1. og 2. anførte men Styrelsen erkender, at det under 3. anførte kan diskuteres og eventuelt finde sin endelige afgørelse ved Landsskatteretten/domstolene.

Styrelsen er enig i, at den her anlagte fortolkning indsnævrer bestemmelsens anvendelsesområde i betydelig grad, men finder som anført ikke at en formålsfortolkning kan rette op på dette. Selvom bemærkninger til et lovforslag har en betydelig fortolkningsmæssig værdi, er det endvidere Styrelsens opfattelse, at de ikke kan påberåbes, når de er i klar modstrid med selve lovteksten. Lovteksten kan iøvrigt let ændres, så den dækker ovennævnte tilfælde.”

Skatteministeriets notat af 26. marts 2001 er gengivet ovenfor i afsnit 2.9.

Susse Meulengracht har forklaret, at

”hun ikke har skrevet notatet. Det er flettet sammen af flere forskellige notater. Hun erindrer ikke at have været orienteret herom.” <s. 178>

Niels Kristensen har forklaret, at

”Han kan ikke præcist erindre at have deltaget i mødet den 23. april 2001, men det må han have gjort, når han har bedt en medarbejder sende materiale ud til mødet. Han kan ikke huske drøftelser fra dette møde.” <s. 217-218>

I et senere møde har Niels Kristensen forklaret, at

”Foreholdt [notaterne af 20. april 2001 og 2. januar 2001], og foreholdt, at notaterne typografisk ligner hinanden meget, men at beskrivelsen af TDC-

sagen er udgået i notatet af 20. april 2001 i forhold til notatet af 2. januar 2001, og forespurgt, hvorfor omtalen af TDC-sagen er gået ud, forklarede vidnet, at det alene hænger sammen med, at der nu var enorm fokus på [...] -sagen (sag nr. 2), som de nu havde til behandling. Det var både til den administrative forberedelse af [...] -sagen (sag nr. 2) og Ligningsrådets behandling heraf vigtigt at få frem, at der var truffet en tidligere afgørelse om problemstillingen. Endvidere havde de endnu ikke modtaget en formel anmodning om bindende forhåndsbesked fra TDC. Nu handlede det om at få klaret [...] -sagen (sag nr. 2) og få svaret korrekt på den i forhold til ansøgeren.

Adspurgt, om det også var indgået som et element i udeladelsen af TDC-sagen, at de anså TDC-sagen for svækket eller løst, forklarede vidnet, at den overhovedet ikke var løst. Forespurgt, om de havde ændret opfattelse af TDC-sagens problemstilling, forklarede vidnet, at det havde de ikke. De havde stadig opfattelsen af, at det var ligningslovens § 5 H, der var problemet. Det var det, det nu handlede om i [...] -sagen (sag nr. 2).” <s. 721>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”der i notatet redegøres for, at ligningslovens § 5 H var fyldt med problemer. Status på sagen var efter 4 måneders diskussion, at styrelsen i notatet på ny pegede på problemerne med ligningslovens § 5 H.” <s. 229>

Ivar Nordland har forklaret, at

”... TDC ikke er nævnt i dette bilag, men at der kun omtales to sager, den første ligningsrådsafgørelse og anmodningen i sag nr. 2.

... at der ikke er nogen referencer til TDC-sagen, der her helt er gledet ud.

... Der var på ingen af møderne med styrelsen drøftelser af TDC's sag.

... han læste dette, som om styrelsen skiftede holdning i forhold til 2. januar 2001-notatet og vendte tilbage til den juridiske logik fra den første ligningsrådsafgørelse.

... han fandt det lidt pauvert, at styrelsen blot anførte, at notatet [Ivar Nordlands notat af 26. marts 2001] ikke gav anledning til en anden opfattelse, uden nogen nærmere begrundelse, men det måtte de jo så drøfte på mødet.

... styrelsen ikke anførte, hvorfor den mente, det var i modstrid med lovteksten, og at bemærkningen om, at ”lovteksten let kan ændres” var en lidt nem bemærkning. Der var ikke noget, der henviste til, at der var et ”hul”.

... det er let at ændre lovgivningen, såfremt man kan komme uden om ministeren og Folketinget. Problemet er, at der, når noget forelægges ministeren og Folketinget, af gode grunde går politik i det, og det kan være politisk svært at få loven ændret. <s. 314-315>

... han noterede sig, at TDC-sagen ikke var nævnt i dette notat. Han spurgte ikke styrelsen om årsagen hertil. <s. 323>

... han bestemte ikke opfattede dette således, at styrelsen herved anmodede om en lovændring. Det var en kommentar til det anførte. Man kan altid ændre på lovgivningen, når man har set afgørelsen.” <s. 346>

Karin Kirchhoff har forklaret, at

”... hun læste notatet, selv om hun ikke skulle deltage i mødet den 23. april. Hun afleverede notatet til Helle Hove. Notatet omhandler de to ligningsrådssager om ligningslovens § 5 H.

Adspurgt, om hun var bekendt med, at der var en tilsvarende sag med TDC, forklarede vidnet, at det husker hun ikke noget om. Hun har ikke noteret noget herom. Hun var ikke bekendt med, at der i et tidligere notat havde været nævnt noget om TDC.

Vidnet læser i dag teksten som et oplæg til at drøfte en lovændring, men mindes ikke at have tænkt nærmere over det, da hun i 2001 læste notatet.

Adspurgt, om hun opfattede notatet som en advarsel og en henstilling om, at der måtte ske noget, forklarede vidnet, at hun opfattede det som en sag om fortolkningen af ligningslovens § 5 H. Hun erindrer ikke i dag, hvad hun præcist tænkte dengang.” <s. 360-361>

Endvidere har Ebbe Willumsen (s. 1294), Jørgen Egelund (s. 1300) og Jesper Skovhus Poulsen (s. 1310) afgivet forklaring herom.

2.14. Møde i lovgruppen om international beskatning den 23. april 2001

Den 23. april 2001 blev der afholdt møde i lovgruppen om international beskatning. I mødet deltog Ivar Nordland, Niels Kristensen, Jesper Skovhus Poulsen, Ebbe Willumsen og Helle Hove (for Karin Kirchhoff).

Ivar Nordland har forklaret, at

”Selve mødet den 23. april 2001 tog vel en time, og det var kun dette emne, der blev drøftet. Det var et temmelig ophidset møde, og de kom ikke frem til noget som helst. Vidnet kunne ikke få Niels Kristensen til at forholde sig til de argumenter, som vidnet havde anført i notatet af 26./27. marts 2001. Jesper Skovhus Poulsen støttede vidnets opfattelse. Vidnet misforstod i første omgang Jesper Skovhus Poulsen og var ved ”at bide hovedet” af ham. Vidnet erindrer overhovedet ikke, at Ebbe Willumsen og Helle Hove deltog i drøftelserne. Vidnet kunne ikke få Niels Kristensen til at sige, hvorfor vidnets fortolkning var i strid med bestemmelsens formål. De blev ved med at sidde at tæske rundt i det og flå i formuleringerne, og vidnet spurgte desperat, om styrelsen, hvis den skulle give forespørgeren i sag nr. 2 medhold, ikke kunne nøjes med at gøre det på det tidsmæssige aspekt, så den ikke ødelagde alle tre områder. De måtte i så fald efterfølgende se på det tidsmæssige aspekt, dvs. ved lovgivning herom. Niels Kristensen ville ikke give et sådant tilsagn, men sagde blot, at han måtte se på det.

Adspurgt ... bekræftede vidnet, at de, såfremt der var to ligningsrådsafgørelser med samme udfald, måtte gå til Folketinget for at få en lovændring.

... han, da Niels Kristensen ikke ville give noget tilsagn, gav lidt op. Det var styrelsen, der forelagde sagen for Ligningsrådet og i samarbejde med formanden bestemte, hvad der skulle forelægges for Ligningsrådet. Vidnet ringede til Preben Underbjerg Poulsen, men denne var af samme opfattelse som Niels Kristensen. Vidnet gik ikke til departementschef Peter Loft med sagen, for han vidste, at det ikke ville interessere denne, og vidnet havde ikke selv en clearcut løsning på, hvad han kunne/ville gøre. Vidnet brugte tiden på at finde ud af, hvad de ellers kunne finde på. Jesper Skovhus Poulsen støttede vidnet i dennes opfattelse. Vidnet har ingen anelse om, hvorvidt Jesper Skovhus Poulsen gik videre med sagen. Vidnet og Niels Kristensen var enige om, at der ikke skulle udarbejdes referat af mødet den 23. april 2001, for der var ikke grund til at ”hænge vores beskidte vasketøj ud”.

Der skete ikke videre i sagen frem til Ligningsrådets møde den 22. maj 2001.” <s. 315-317>

Niels Kristensen har forklaret, at

”Foreholdt, at notatet af 20. april 2001 angiver, at det skulle bruges til et møde den 23. april 2001, og foreholdt, at han tidligere har forklaret, at han ikke husker et sådant møde, men at Ivar Nordland har forklaret, at der var et møde, hvor bølgerne gik højt, specifikt mellem vidnet og Ivar Nordland, så højt at man besluttede ikke at skrive referat af mødet, bemærkede vidnet, at den udtalelse forstod han ikke, da man under alle omstændigheder kunne nedtone en højrøstet diskussion til, at man debatterede en faglig uenighed. Man kan jo altid skrive et referat af et møde, også møder som måtte være højrøstede. Man behøver jo ikke at skrive bandeordene. Forespurgt, om han husker et sådant møde, forklarede vidnet, at det nu dæmrer for ham, men det var ikke et specielt højrøstet møde. Selvom der tales højt, behøver det ikke at flytte fokus fra det faglige. Han erindrer nu, at der var et møde, hvor de endnu en gang drøftede ligningslovens § 5 H.

Forespurgt, hvem der ellers var til stede, forklarede vidnet, at det var de sædvanlige lovgruppe-deltagere. Han tør dog ikke sige, om alle var til stede.

Foreholdt, at Karin Kirchhoff har forklaret, at hun var forhindret i at møde og i stedet sendte Helle Hove, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Mødet foregik på Karin Kirchhoffs kontor. Vidnet husker, at Helle Hove har været med til et eller flere lovgruppemøder, men om det lige var dette møde, husker han ikke. Han husker, at der var fin mødedisciplin, og alle mødte, i det omfang det var muligt.

Adspurgt, om han kan huske, om han på mødet nævnte TDC-sagen, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Forespurgt, om han over for departementet nævnte, at det kunne have konsekvenser for verserende sager, forklarede vidnet, at han ikke specifikt nævnte dette i forhold til TDC, men det ville have alvorlige konsekvenser for alle verserende sager, hvis det måtte konstateres, at der var et hul i værnsreglen i ligningslovens § 5 H. Det var dybt alvorligt for en række verserende og eventuelt kommende sager.

... de drøftede, om der var ”hul igennem”. Forespurgt, om han anvendte udtrykket et ”hul”, svarede vidnet, at der var et hul, når en værnsregel ikke virkede efter sit formål.” <s. 722-723>

Jesper Skovhus Poulsen har forklaret, at

”Grunden til, at han kan huske selve mødet og sagen, er, at han særlig interesserede sig for præmisserne vedrørende spørgsmålet om ”skattepligtige omfattet af selskabsskattelovens § 1 eller fondsbeskatningslovens § 1”. De havde på transfer pricing området anlagt en anden fortolkning, der svarede til den, som departementet anlagde. Han var således enig med departementet i fortolkningen af dette punkt. Det var anledningen til, at han gik ind i debatten om dette emne. Det var en teknisk juridisk diskussion, men der blev diskuteret mere heftigt end normalt. Det var især Ivar Nordland og Niels Kristensen, der debatterede sagen, idet de var uenige om det juridiske. Vidnet gik ind i diskussionen vedrørende punkt 1. Han støttede Ivar Nordlands opfattelse på dette punkt.

Foreholdt, at han af andre vidner er refereret for under mødet at have sagt, at hvis Niels Kristensen fastholdt sit synspunkt, kunne der henlægges mange sager i vidnets kontor, forklarede vidnet, at hvis det forholdt sig, som Niels Kristensen mente, havde transfer pricing kontoret ikke hjemmel til at indhente oplysninger i udlandet, og de ville i så fald ikke kunne behandle et stort antal af sagerne. Han kan derfor godt have udtalt sig på denne måde.

... forespurgt, om der på mødet blev talt om, at de to afgørelser [sag nr. 1 og sag nr. 2] kunne have konsekvenser for andre sager, forklarede vidnet, at det hørte han ikke noget om. Det var en strikt debat af de juridiske fortolkninger.

Adspurgt, om der var andre, der ligesom ham sagde, at det ville få betydning for andre sager, forklarede vidnet, at det mindes han ikke. De har nok talt om, som en konklusion, at det ville lukke luften ud af ligningslovens § 5 H. Han mener ikke, at der var andre, der var inde på de samme anbringender som ham. De talte slet ikke om sager.

Forespurgt, om der var nogen, der fremførte som et argument, at hvis en given holdning stod ved magt, ville det medføre et stort provenutab for statskassen, forklarede vidnet, at det talte de ikke om. TDC's navn blev, som han husker det, ikke nævnt. Det var en meget konkret, teknisk diskussion om papiret.

Adspurgt, hvad resultatet af mødet blev, og hvad der videre skulle ske, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvad der konkret blev aftalt. Han mener, at man skulle kigge mere på de tre punkter. De må have arbejdet videre

med det. Som han husker det, kom det punkt, som han interesserede sig for, ikke med i indstillingen til Ligningsrådet, og så havde problemstillingen ikke længere interesse for ham. Han hørte senere, at Ligningsrådet havde afgjort sagen i tråd med [...] -sagen (sag nr. 1), altså på det tidsmæssige aspekt. Han havde ikke selv mere med problemstillingen at gøre.” <s. 1310-1311>

Ebbe Willumsen har forklaret,

”Forespurgt, om han deltog i lovgruppemødet den 23. april 2001 hos Karin Kirchhoff, ..., at det gjorde han. Han husker ikke specifikt, hvad der skete, ud over at der var en diskussion mellem Niels Kristensen og Ivar Nordland. De var uenige om fortolkningen af en bestemmelse. Han husker ikke hvilken.

Adspurgt ..., om han husker de konkrete synspunkter hos Niels Kristensen og Ivar Nordland, forklarede vidnet, at det gør han ikke.

Forespurgt ..., i hvilken anledning der var uenighed, forklarede vidnet, at han ved gennemgang af materialet er kommet i tanker om, at uenigheden angik ligningslovens § 5 H, og om den kunne bringes i anvendelse ved udenlandske selskaber, der ikke var sambeskattet med danske selskaber. Han husker ikke, om uenigheden vedrørte en konkret sag.

Adspurgt ..., om han husker, om det var ligningslovens § 5 H, de behandlede dengang, eller om det er noget, han efterrationaliserer, forklarede vidnet, at det er noget, han efterrationaliserer. Han husker det ikke.

Forespurgt ..., om han husker, at TDC's navn er blevet nævnt i lovgruppen, forklarede vidnet, at han husker, at det på et tidspunkt blev nævnt, men han husker ikke hvornår.

Adspurgt ..., om han husker, i hvilken sammenhæng, det blev nævnt, forklarede vidnet, at det gør han ikke.” <s. 1293>

Helle Hove har forklaret, at

”... det er korrekt, at hun deltog i mødet i lovgruppen den 23. april 2001,

... hun ikke fik nogen papirer forud for mødet. Hun blev bedt om at deltage i mødet, og Karin Kirchhoff orienterede hende mundtligt om, hvilke punk-

ter der var på dagsordenen. Der var tre punkter: fortolkning af ligningslovens § 5 H, ændringer af CFC-beskatningen og ændringer af reglerne om frivillig sambeskatning. Hun husker ikke, at hun fik nogen papirer på mødet.

... hun blev orienteret om, at der var en uenighed mellem styrelsen og departementet om fortolkningen af ligningslovens § 5 H. Hun fik ikke nogen direkte instruks om, hvorledes hun skulle forholde sig til dette spørgsmål. Det drejede sig om, hvorvidt ligningslovens § 5 H også omfattede udenlandske selskaber, der ikke var omfattet af selskabsskattelovens § 1.

Karin Kirchhoff og hun var enige om, at de skulle give udtryk for, at udenlandske selskaber var omfattet af ligningslovens § 5 H.

... deres standpunkt var det samme som Ivar Nordlands standpunkt.

Adspurgt, om de drøftede, hvorledes hun skulle forholde sig til de to andre punkter, forklarede vidnet, at hun ikke husker særligt meget om disse punkter. Vedrørende CFC-beskatningen mener vidnet, at Karin Kirchhoff havde skrevet nogle bemærkninger, men hun husker det ikke nærmere. Hun husker ikke, at de drøftede den frivillige sambeskatning. Den var på dagsordenen med henblik på en ændring af reglerne, men hun husker ikke noget om, at der var et lovudkast på vej.

Forespurgt, hvem der i øvrigt deltog i mødet, forklarede vidnet, at det gjorde Ivar Nordland, Niels Kristensen, Ebbe Willumsen og Jesper Skovhus Poulsen.

... der skete det, at Niels Kristensen og Ivar Nordland begyndte at diskutere. Vidnet forstod på diskussionen, at deres uenighed udsprang af en konkret sag. Hun vidste det ikke på forhånd. Uenigheden bundede i en forskellig fortolkning af ligningslovens § 5 H. Hun forstod på mødet, at der verse-rede en sag, der var blevet sat på dagsorden til Ligningsrådet, men trukket tilbage. Told- og Skattestyrelsen havde skrevet en indstilling i overensstemmelse med departementets holdning, men havde i de supplerende bemærkninger taget afstand fra indstillingen. Ivar Nordland var stærkt utilfreds med den måde, det var foregået på, og med den sprogbrug, som styrelsen havde anvendt. Vidnet forstod, at det var [...] -sagen (sag nr. 2), det drejede sig om.

... det, der blev diskuteret, var, om udenlandske sambeskattede datterselskaber var omfattet af ligningslovens § 5 H.

Adspurgt, om der blev sagt noget om, hvilke konsekvenser det ene eller andet standpunkt ville få, forklarede vidnet, at det var indforstået. Vidnet kunne godt se, at det ville få store konsekvenser for deres arbejde, hvis man fastholdt et så stramt standpunkt som Niels Kristensens. Hun tænkte ikke så meget på beløb som på konsekvenserne for andre lovbestemmelser.

Forespurgt, hvori Niels Kristensens betænkeligheder bestod, hvis Ivar Nordlands standpunkt vandt frem, forklarede vidnet, at Niels Kristensen gav udtryk for, at han var helt ligeglad med konsekvenserne for andre lovbestemmelser. Han lagde vægt på juraen og retssikkerhedsbetragtninger. Han mente, at den meget strikse ordlyd i ligningslovens § 5 H havde forrang, og den rummede ikke udenlandske sambeskattede selskaber. Hun forstod det således, at Niels Kristensen mente, at dette var den fortolkning, som man måtte anlægge i sagen, og så måtte man efterfølgende se på konsekvenserne for anden lovgivning.

Forespurgt, om der var nogen, der på mødet udtrykte bekymring om et provenutab for statskassen, forklarede vidnet, at der ikke blev nævnt noget herom. Det var hendes første møde om disse spørgsmål, og hun kendte ikke selv forhistorien til drøftelserne.

Adspurgt, om der blev talt om konsekvenserne for andre konkrete sager, forklarede vidnet, at Jesper Skovhus Poulsen på mødet sagde, at hvis Niels Kristensen fastholdt sit strikse standpunkt, kunne Jesper Skovhus Poulsen henlægge mange sager i sit kontor. Ivar Nordland sagde, at han ville foreslå et kompromis i den konkrete sag, således at den blev afgjort i overensstemmelse med begrundelsen i en tidligere afgørelse fra Ligningsrådet. Vidnet kendte ikke til denne afgørelse. Niels Kristensen sagde, at han ville gå hjem og overveje dette, men at han ikke ville love noget.

Ivar Nordland sagde, at han ville overveje eventuelle lovgivningsmæssige ændringer.

Adspurgt, om TDC-sagen blev nævnt, forklarede vidnet, at det husker hun ikke. Hun kendte ikke TDC-sagen.

Foreholdt, at Niels Kristensen har forklaret, at han på mødet nævnte, at det kunne have konsekvenser for en anden stor sag, nemlig TDC-sagen, forkla-

rede vidnet, at det husker hun ikke. Konklusionen på mødet blev, at Niels Kristensen ville tænke over sagen. Der var en kort drøftelse af de to andre punkter, men vidnet husker det ikke nærmere. Der var en drøftelse af eventuelle ændringer til CFC-reglerne, herunder omkring leasingydelser, som ville have konsekvenser for et stort dansk selskab. Punktet om frivillig sambeskatning blev givet drøftet, men hun kan ikke huske noget herom.

Adspurgt, om hun husker, om der var en kobling mellem den frivillige sambeskatning og ligningslovens § 5 H, og om Ivar Nordland eller andre nævnte noget herom, forklarede vidnet, at hun ikke husker nogen diskussion om dette punkt. Hun foretog ikke selv denne kobling, men Ivar Nordland ville overveje, om der var anledning til lovgivningsmæssige initiativer.

... bemærkningen om, at man ville overveje lovgivningsmæssige initiativer, var en bemærkning fra Ivar Nordland, der faldt som følge af drøftelserne om ligningslovens § 5 H, og ikke om den frivillige sambeskatning.”
<s. 877-880>

Majken Wågensø har forklaret, at

”Hun deltog ikke selv i dette møde. Hun har efterfølgende hørt, hvad der skete på mødet. Ivar Nordland fortalte blandt andet, at ”bølgerne var gået ret højt”. Hun husker ikke, om han sagde andet, end at de havde været meget uenige på mødet. Ivar Nordland var vred over, at styrelsen i et udkast til Ligningsrådet mere eller mindre åbent havde sagt, at den var uenig med departementet. Han var vred over det hele.

Forespurgt, om Ivar Nordland var vred over, at styrelsen over for Ligningsrådet havde tilkendegivet, at der var uenighed, bekræftede vidnet dette. Hun bekræftede, at han også var vred over styrelsens holdning til fortolkningen af ligningslovens § 5 H.

Adspurgt, om Ivar Nordland også var vred over, at der var udsigt til, at statskassen skulle lide et tab, forklarede vidnet, at det ved hun ikke. Hun erindrer kun, at han var meget vred. ... hun husker ikke præcist, hvad der efterfølgende blev sagt om mødet.

Forespurgt, om hun har hørt et tal på 10 mia. kr. omtalt vedrørende TDC, forklarede vidnet, at hun ikke har hørt om et sådant beløb.

Forespurgt, hvad der skulle ske efter dette møde, forklarede vidnet, at det kender hun ikke til, ud over at hun skulle skrive et udkast til en ændret formulering af ligningslovens § 5 H. Hun var ikke involveret i drøftelserne i forbindelse med ligningsrådssag nr. 2.” <s. 491-492>

Karin Kirchoff har forklaret, at

”... Helle Hove over for hende afrapporterede fra mødet. Helle Hove fortalte, at Niels Kristensen og Ivar Nordland var meget uenige i fortolkningen af ligningslovens § 5 H. Der havde været en stor diskussion mellem dem. Helle Hove havde ikke selv sagt noget. Lovgruppen var et debatforum, der ikke kunne træffe afgørelse i sagen, og de to herrer måtte således selv finde ud af at løse uenigheden. Mødet den 23. april 2001 var et lovgruppemøde.

... det var Ivar Nordland, der havde ønsket mødet afholdt, fordi han ønskede, at de i lovgruppen skulle finde en fælles holdning til ligningslovens § 5 H. Der var andre emner, der også skulle have været drøftet på mødet, herunder CFC-beskatning. Helle Hove fortalte vidnet, at de ikke nåede de øvrige emner, fordi diskussionen fyldte så meget.

Forespurgt, hvad resultatet af mødet blev, og hvad der videre skulle ske, forklarede vidnet, at der på mødet var en diskussion om, hvad der skulle stå i den bindende forhåndsbesked i ligningsrådssag nr. 2. Da de ikke blev enige, var det Niels Kristensen, der suverænt kunne tage stilling til lovfortolkningen. Han skulle lave en indstilling herom til Ligningsrådet. Niels Kristensen var nok ikke blevet overbevist af Ivar Nordland.

Forespurgt, hvad Ivar Nordland skulle foretage sig efter mødet, forklarede vidnet, at han vel skulle tænkte over sagen. Helle Hove fortalte vidnet, at Ivar Nordland måske ville overveje en lovændring, men hun sagde ikke noget nærmere om, hvilken bestemmelse det drejede sig om eller hvornår. Helle Hove sagde ikke noget til vidnet om, at det drejede sig om store beløb. Hun forholdt sig alene til den juridiske diskussion. Helle Hove fortalte, at Jesper Skovhus Poulsen på mødet havde sagt, at det kunne få vidtrækkende konsekvenser for transfer pricing området. Helle Hove var ikke vildt oprevet efter mødet, men måske lidt chokeret over, at diskussionen havde været så heftig.” <s. 360-361>

Endvidere har Palle Graff forklaret, at han

”husker, at Niels Kristensen på et møde i november 2003 refererede fra et tidligere lovgruppemøde, hvor der havde været drøftelser mellem ham og Ivar Nordland, og hvor Ivar Nordland havde været noget ophidset.” <s. 624>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at han ikke var til stede på dette møde.

”Han hørte fra Niels Kristensen, at de ikke var blevet enige. Vidnet husker ikke, om han i øvrigt fik at vide, hvad der var sket på mødet.

Adspurgt, om Niels Kristensen sagde noget om, at han på mødet havde advaret om TDC, forklarede vidnet, at det erindrings han ikke. Han husker blot, at mødet blev holdt, og at det ikke bragte noget resultat. Han husker ikke, at Niels Kristensen skulle have forklaret, at Ivar Nordland var vred.” <s. 857>

Peter Loft har forklaret, at

”... han med hensyn til diskussionen mellem styrelsen og departementet om problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H ville mene, at den skulle være bragt op for ledelsen, så andre kunne have bidraget til at finde en løsning.” <s. 1088>

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”Foreholdt, at Peter Loft har antydnet, at han godt kunne have tænkt sig en orientering om debatten mellem vidnet og Niels Kristensen, og forespurgt, hvorfor han ikke orienterede herom, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke, fordi han ikke mente, at det ville have ændret noget. Der var som anført ikke tilkendegivet noget fra styrelsens side vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5. Hvis de havde strammet ligningslovens § 5 H op, ville de have ramt de udenlandske koncerner med EU-retlige problemer til følge, og hvis de havde sagt, at man nu skulle behandle alle lige dårligt, ville man overskride den administrative smertegrænse, sådan forstået, at man ville få et administrativt kaos. Han mener, at Peter Loft var enig med ham i, at det ikke var muligt at finde noget svar herpå. Dette spørgsmål var også oppe i forbindelse med L 27, hvor Peter Loft var enig heri.

Foreholdt ..., at Peter Lofts forklaring ikke gik på, at han ville orienteres, fordi han var interesseret i blive involveret i fortolkningen af ligningslovens § 5 H, men fordi han mente, at når styrelsen og departementet var

uenige om et spørgsmål af politisk interesse, skulle man forsøge at komme frem til en afgørelse, og de pågældende personer måtte gå til deres overordnede for at få hjælp hertil, forklarede vidnet, at det var det fortolkningsmæssige, der var problemet. Hvis han var gået til Peter Loft med det, tror han, at Peter Loft ville have spurgt, hvorfor han kom med det, for det var ren fortolkning.” <s. 1150>

Endvidere har Jørgen Egelund (s. 1299) afgivet forklaring om lovgruppemødet den 23. april 2001.

Den 25. april 2001 blev der afholdt møde i dialoggruppen. Der foreligger ikke noget referat af mødet. Ivar Nordland (s. 330), Jesper Leth Vestergaard (s. 446), Christen Amby (s. 927), Jan Børjesson (s. 388) og Preben Underbjerg Poulsen (s. 856) har afgivet forklaring om mødet.

Forklaringerne kan sammenfattes således, at man drøftede CFC og genbeskatning, og at der ikke var nogen substansdrøftelse af Ivar Nordlands notat af 13. april 2001, jf. i øvrigt afsnit 2.12 ovenfor.

3. Perioden fra maj til august 2001

3.1. Bidrag til lovprogram for folketingsåret 2001/2002

Med et brev af 10. maj 2001 fremsendte Skatteministeriet sit bidrag til lovprogrammet for folketingsåret 2001/2002 (bilag 53.04) til Statsministeriet. Som punkt nr. 13 var anført ”Ændring af kildeskatteloven, selskabsskatteloven og andre skattelove (Begrænset skattepligt og CFC-beskatning)”.

René Mikkelsen har herom forklaret, at

”punkt nr. 13 var det lovforslag, som sidenhen blev til L 61. Bilaget er i udtryk for en ren registrering af de ønsker, som er blevet indkaldt fra de enkelte kontorer i Skatteministeriet, og vidnet havde på det tidspunkt, hvor bilaget blev udarbejdet, ikke noget nærmere kendskab til indholdet af de en-

kelte forslag, men samtlige forslag havde, forinden de blev medtaget i bilaget, været nævnt enten for ministeriets ledelse eller for ministeren selv. Vidnet havde på dette tidspunkt ikke noget kendskab til, at der skulle være tanker om justering af reglerne om frivillig sambeskatning.” <s. 1360>

3.2. Ligningsrådets møde den 22. maj 2001 (sag nr. 2)

Sag nr. 2 blev på ny sat på dagsordenen til behandling i Ligningsrådet til mødet den 22. maj 2001. I dagsordenen til dette møde (bilag A.14.01, 02.09) anføres det om sagen:

”...

Indstillingen er ikke i overensstemmelse med en tidligere afgivet bindende forhåndsbesked, og styrelsen har i forreferatet redegjort for en række fortolkningsmæssige problemstillinger i forhold til ordlyden i bestemmelsen.

...”

I forreferatet anfører Told- og Skattestyrelsen blandt andet (bilag 02.10):

”...

Styrelsen har genovervejet sagen og indstiller, at spørgsmålet besvares bekræftende i overensstemmelse med Departementets fortolkning, således som denne fremgår under Styrelsens indstilling og begrundelse.

...”

Sagen var oprindeligt sat på dagsordenen til mødet i Ligningsrådet den 20. marts 2001, men blev udsat, jf. afsnit 2.8 ovenfor.

Af referat for Ligningsrådets møde den 22. maj 2001 (bilag A.14.01) fremgår det vedrørende sag nr. 2, at sagen efter nogen drøftelse blev afgjort ved afstemning, men

udsat til næste møde med en ændret indstilling. Behandlingen af sag nr. 2 i Ligningsrådet er beskrevet ovenfor i kapitel 5, afsnit 5.2.2.

Hans Kristian Andersen har om mødet i Ligningsrådet den 22. maj 2001 forklaret, at

”[d]iskussionen havde gået på fortolkningen af bestemmelsen i § 5 H. Han erindrer ikke, hvorledes han opfattede dette, men der var stadig fortolkningsmæssige problemer.

Han husker ikke det præcise indhold, men det var en langvarig debat, og der var stor uenighed. Der var stor betænkelighed i rådet ved at gå med på styrelsens indstilling. Sagen blev udsat, idet indstillingen blev tilsidesat. Der skulle herefter laves en ny indstilling. Det henstod som uklart, hvad der blev besluttet, ud over at sagen skulle udsættes, og at virksomheden skulle have medhold. Det blev ikke fastlagt, hvad begrundelsen skulle være.

... at han efter mødet blev trukket til side af Ole Kjær, der gav udtryk for, at styrelsen var meget bekymret for afgørelsen, idet den åbnede for nogle problemstillinger, der havde betydning for andre sager, som de var i gang med. Ole Kjær nævnte, at en større dansk concern var i gang med noget, som de danske sambeskatningsregler ikke kunne holde til. Der blev ikke nævnt nogen navne på dette tidspunkt, idet de stod i et lokale, hvor der var andre til stede, og de begge har tavshedspligt. Vidnet spurgte Ole Kjær, hvorfor dette ikke var blevet meddelt til relevante personer i departementet, hvortil Ole Kjær svarede, at det var det også, men de havde ikke fået nogen tilbagemelding, og Ole Kjær ville nu være sikker på, at budskabet var gået ind. Der blev ikke sagt noget om, hvem det var, der var blevet orienteret herom, men vidnet formodede, at det var Ivar Nordland. Vidnet blev bedt om at gå tilbage og finde ud af, hvad der skete. Vidnet gik herefter samme dag til kontoret i departementet for at tale med Ivar Nordland. I første omgang var denne ikke til stede, men vidnet traf Jesper Leth Vestergaard og fortalte ham, hvad han havde fået at vide af Ole Kjær om styrelsens bekymring vedrørende § 5 H og om de igangværende sager og problemstillingerne heri. Vidnet talte samme dag også med Ivar Nordland. Vidnet erindrer ikke, hvorvidt det var Jesper Leth Vestergaard eller Ivar Nordland, der fortalte ham, at de godt kendte til dette problem. Vidnet mener, at Jesper Leth Vestergaard og Ivar Nordland fortalte, at de var i gang med eller ville gå i gang med at overveje lovgivningen. Vidnet opfattede det således, at det var en lovgivning, der skulle tage hånd om problemstillingen i de konkrete sa-

ger. Ole Kjær sagde, at der kunne blive tale om store beløb, men der blev ikke nævnt noget beløb.

Forespurgt om, hvad samtalerne mellem ham, Jesper Leth Vestergaard og Ivar Nordland førte til, forklarede vidnet, at han var usikker på, hvad svaret var. De talte også om, hvorvidt der skulle ske rapportering op ad i systemet. Han mener, at det blev sagt, at der på rette tid skulle ske rapportering op ad i systemet. Med rette tid mentes, når der forelå et lovudkast. Det ville Ivar Nordland tage sig af. Med opad i systemet mentes til departementschefen og videre til ministeren. Det var helt klart, at ministeren skulle orienteres, hvis det drejede sig om et lovforslag. De talte også om, at de to sager skulle rapporteres opad. Dette skulle Ivar Nordland ligeledes tage sig af. Vidnet har ikke selv skrevet nogen indberetning herom. Den eneste rapportering, som han har foretaget, var til Ivar Nordland. Vidnet mener, at han samme dag som Ligningsrådsmødet fandt sted, det vil sige den 22. maj 2001, ringede til styrelsen, hvor han talte med enten Niels Kristensen eller Preben Underbjerg Poulsen. Han fortalte om samtalerne med Jesper Leth Vestergaard og Ivar Nordland, og at sagen således var forankret, og at der var noget i gang. Vidnet havde fået det indtryk, at Jesper Leth Vestergaard og Ivar Nordland havde handlet på baggrund af de henvendelser, de havde fået fra styrelsen. Vidnet foretog sig ikke mere i den anledning. De nævnte samtaler og tilbagemeldingen til styrelsen fandt sted samme dag, den 22. maj 2001. Vidnet hørte ikke videre til denne ligningsråds sag eller den anden unavngivne sag før det næste ligningsrådsmøde.” <s. 188-190>

Ole Kjær har forklaret,

”Foreholdt Hans Kristian Andersens forklaring ... og forespurgt, om han husker en sådan samtale med Hans Kristian Andersen efter maj-mødet, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Hvis det er rigtigt, må oplysningerne fra Niels Kristensen [jf. Ole Kjærs forklaring herom nedenfor] være kommet frem på formødet til maj-mødet.

Han er imidlertid helt overbevist om, at departementet var orienteret om sagen. Han havde flere samtaler med Ivar Nordland herom. Vidnet er overbevist om, at departementet var klar over, at hvis der skulle gøres noget, krævede det noget lovgivningsmæssigt.

Forespurgt, om han og Ivar Nordland kendte TDC-sagen på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at han selv først fik viden om materien i TDC-sagen på et senere tidspunkt. Han havde på det tidspunkt kun fået at vide, at der var

en sag på vej, og at den indeholdt det element, som Niels Winther-Sørensen havde udtrykt bekymring for, med at der kunne ske skattefri omdannelse i udlandet.

... han ikke er sikker på, at Ivar Nordland fik at vide, at det drejede sig om TDC, men han mener, at Ivar Nordland blev gjort bekendt med denne variant af problemstillingen og konsekvenserne heraf, samt at der var en konkret sag herom undervejs. Så snart afgørelsen blev kendt, kunne alle gøre det samme, så hvis man skulle agere på det, skulle det gå hurtigt.

... når Ligningsrådet havde sagt god for det, ... så kunne alle gøre det samme, uden først at søge om en bindende forhåndsbesked. De kunne så blot gennemføre dispositionen og selvangive det.

Adspurgt ..., om der blev nævnt beløb eller en størrelsesorden, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om at have hørt om det. De kendte ikke beløbet i [...] -sagen (sag nr. 2), men der var utvivlsomt tale om store beløb.

Forespurgt ... om, hvad der bliver anset for store beløb, forklarede vidnet, at han ikke kendte beløbene, der ikke fremgik af sagen, men der var tale om et stort selskab med aktiviteter i udlandet, der gav underskud. Dette var en måde til at få koncernens goodwill bygget op. Han vil tro, at det involverede meget store beløb, formentlig i milliard-klassen. Det handler normalt om store beløb i de store selskaber. I [...] -sagen (sag nr. 1) drejede det sig om 200 mio. kr.” <s. 1009-1012>

Niels Kristensen har forklaret

”... forespurgt, hvad der var baggrunden for, at ordlyden [i dagsordenen til Ligningsrådets møde] blev ændret ..., at der måske var anledning til at bruge mindre stærke ord, end de tidligere havde brugt, dog således at budskabet ikke skulle gå tabt alligevel. Det var en sproglig drejning, men budskabet om, at der var fortolkningsmæssige problemer, måtte ikke gå tabt.

... han nok havde foretrukket at bibeholde den tidligere ordlyd, men han ændrede den efter aftale med departementet. Det var vidnet selv, der traf den endelige beslutning om at ændre ordlyden. <s. 724, 725>

... han deltog i dette møde. Det endte med, at sagen blev udsat på endelig afklaring i det følgende møde.

Forespurgt, om han har hørt noget om en samtale mellem Hans Kristian Andersen og Ole Kjær efter dette møde, forklarede vidnet, at det har han ikke.

Foreholdt, at Ole Kjær under samtalen skulle have nævnt noget om en lignede sag, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Han erindrer ikke at have fået en telefonopringning fra Hans Kristian Andersen i sådan anledning.

Vidnet hørte ikke noget vedrørende de early warnings, han havde afgivet.

Forespurgt, om han i foråret 2001 hørte om, at der var et arbejde i gang med et lovforslag på området, forklarede vidnet, at han ikke har nogen præcis erindring herom.” <s. 211-212>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”... han ikke godkendte dagsordensteksterne, som han først så, når de blev udsendt. Han ved ikke, hvorfor teksten blev ændret, ud over at der havde været en intens drøftelse med departementet.

Styrelsen gennemgik her de tre problemstillinger, der var i sagen, og nævnte også, at der var et fortolkningsmæssigt problem set i forhold til ordlyden af ligningslovens § 5 H.

... de nu var kommet frem til, at det var forsvarligt at komme med en indstilling om, at ligningslovens § 5 H kunne finde anvendelse, men de fandt det stadig tvivlsomt, hvad der ville blive udfaldet, hvis den blev påklaget.

... departementet, hvis afgørelsen gik dem imod, helst ville have sagen afgjort på det tidsmæssige aspekt. De var bekymret for følgevirkningerne af, hvilken begrundelse der blev anvendt, idet begrundelsen kunne være stærkt invaliderende for reglerne.

... Uanset hvordan Ligningsrådet afgjorde sagen, var der problemer med ligningslovens § 5 H.

Forespurgt, om han har kendskab til, at der i tilknytning til mødet i Ligningsrådet skulle have været en samtale mellem H.K. Andersen og Ole Kjær om problemstillingerne, forklarede vidnet, at det har han ikke kend-

skab til. Han erindrer ikke umiddelbart efter mødet i maj 2001 at være blevet kontaktet telefonisk af H.K. Andersen.

Adspurgt, om han selv foretog afrapportering opad i systemet, forklarede vidnet, at Ole Kjær selv var til stede på mødet, hvorfor vidnet ikke havde anledning til at lave en skriftlig forelæggelse. Ole Kjær var helt klar over, hvad det handlede om, og han var fuldt ud orienteret om sagen. Vidnet drøftede sagen med Ivar Nordland. Sagen blev afgjort med den for departementet værst tænkelige begrundelse. De drøftede det med Ligningsrådets formand, der ligesom vidnet var af den opfattelse, at det var en forkert begrundelse for afgørelsen. Ligningsrådet havde lagt sig på, at ligningslovens § 5 H ikke fandt anvendelse, men departementet – Ivar Nordland – vidnet og Ligningsrådets formand var enige om, at man måtte prøve at få ændret begrundelsen.” <s. 230-232>

Ivar Nordland har forklaret, at

”... han ikke deltog i dette møde.

... Vidnet har ikke haft indflydelse på den ændrede formulering af dagsordenen. Efter mødet den 23. april 2001 talte vidnet ikke mere med Niels Kristensen om sagen, for ”humøret var ikke til det”. Niels Kristensen orienterede efter mødet telefonisk vidnet om, hvad resultatet af mødet blev, og at det var negativt for departementet.

... det var styrelsen, der formulerede dette. Vidnet læser det således, at styrelsen nu ændrede holdning for tredje gang.

... det var formanden og venstrefløjrepræsentanterne, der stemte for styrelsens indstilling, og erhvervenes repræsentanter, der stemte imod. Vidnet finder det opløftende, at det var erhvervsfolkene, der stemte formuleringen ned. Vidnet så ikke referatet på daværende tidspunkt, og han har først set det i forbindelse med forberedelse af afhøringen. Han blev efter mødet ringet op af Niels Kristensen, der orienterede ham om, at afgørelsen var faldet på selskabsskattelovens § 1.

... Sagen blev udsat, idet Ligningsrådet skulle have en ny indstilling, for at man kunne træffe den rigtige afgørelse. Det, der reelt blev tilsidesat, var departementets indstilling, mens styrelsen fik medhold, idet indstillingen var udformet på denne vis. Vidnet opfattede det således, at det var lignings-

lovens § 5 H, der blev nedstemt. Så vidt vidnet kan se, blander Ligningsrådet alle problemstillingerne sammen.

... H.K. Andersen efter Ligningsrådets møde enten i maj eller juni 2001 fortalte ham, at han var blevet hevet i ærmet af Ole Kjær, der havde sagt, at der var brug for noget lovgivning. Vidnet kom med en lidt sur bemærkning om, at det jo var styrelsen selv, der havde ødelagt praksis med sin fortolkning og derved givet anledning til dette. Det blev ikke præciseret, hvad styrelsen ønskede. Vidnet var ikke sikker på, hvornår denne samtale fandt sted, men det var formentlig efter maj-mødet. Vidnet fik ikke anden information fra H.K. Andersen end, at der var brug for noget lovgivning. Han erindrer ikke, at de skulle have talt om konkrete sager, eller at han fik at vide, at der kunne ske ulykker, hvis der ikke blev lovgivet. Vidnet kender ikke til, om H.K. Andersen har haft en lignende samtale med Jesper Leth Vestergaard.

Vidnet sagde til H.K. Andersen, at det måtte de se på. Han kan også sagens have sagt, at det var de i gang med, for de var i dialoggruppen i gang med at se på den frivillige sambeskatning og CFC-reglerne, idet man ville have et samlet grundlag for sambeskatningen. Det var ved at udkrystallisere sig i, at der ved succession efter udenlandske regler også skulle være succession efter danske regler. Vidnet så perspektiver i at anvende det på problemstillingen i denne sag. Vidnet havde opgivet at forsøge at lappe på ligningslovens § 5 H, idet det ville blive for bøvet. Sigtet var at afskære de udenlandske selskaber fra at opnå fradrag, men ikke at afskære danske selskaber herfra. Der var endvidere ikke udsigt til at komme igennem med ny lovgivning med en svag, socialdemokratisk regering. Den overordnede stemning i departementet efter ministerskiftet fra Ole Stavad til Frode Sørensen var, at man ikke ville have diskussioner eller slagsmål med oppositionen. Der var derfor ikke anledning for vidnet til at tage problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H op. Vidnet overvejede på det tidspunkt mulighederne. Det var klart, at der skulle komme en lovgivning, men ikke i hvilken form. Vidnet meddelte derfor H.K. Andersen, at det var de i gang med at kigge på.

Adspurgt ..., om vidnet har tidligere erfaring med, at en tilforordnet meldte tilbage om, at der var behov for ny lovgivning, forklarede vidnet, at han ikke betragtede det som usædvanligt, og at det i øvrigt var styrelsen, der selv havde givet anledning til problemerne. Styrelsen havde fået det, som den ville, og nu mente den, at der var behov for lovændringer.

... forespurgt, om vidnet rapporterede opad i systemet om henvendelsen fra H.K. Andersen og Ole Kjær, ... forklarede [han], at han ikke rapporterede opad om dette. Han ville forinden have sine egne tanker på plads, så han kunne lave et operationelt indgreb. Han har ikke indberettet noget til departementschef Peter Loft eller skatteminister Frode Sørensen om henvendelsen fra Ole Kjær. <s. 317-320>

Foreholdt Hans Kristian Andersens forklaring for kommissionen (protokol­len side 189-190) [refereret ovenfor], forklarede vidnet, at han ikke husker, at H.K. Andersen skulle have talt om andre sager end ligningsråds­ sag nr. 2, som netop var behandlet på mødet.

Vidnet henviser til belysning af den generelle stemning vedrørende sam­ beskatningsreglerne i denne periode, herunder til bilag G.216, mail fra vidnet til Steen Askholt den 4. april 2001, ”Vi sender snart det reviderede lovfors­ lag ud. Jeg har grønt lys for at kunne sætte den i høring, såfremt det ikke giver politiske problemer. Jeg har behov for at drøfte lidt strategi mht til en vis form for opbakning (eller fravær af angreb) ved en evt. fremsættelse, idet alt er ved at sande til her inde. Der er en generel modvilje mod at gøre noget som helst, der kunne medføre uro, hvad der set i lyset af det kom­ mende valg er ganske forståeligt. Jeg ved ikke om en måde kunne være en uformel høring alene af de organisationer, der er repræsenteret i Dialog­ gruppen med henblik på at vurdere situationen. Huset forsøger i vidt om­ fang at undgå enhver form for konfrontation. Når vi skal til at diskutere fri­ villig sambeskatning er der mange vinkler, man kan starte på. Pt diskuterer jeg med styrelsen indholdet af LL § 5 H, som du sikkert ved fra dit arbejde i Ligningsrådet. Vedlagt følger mine holdning til sagen, og jeg er meget åben over for argumenter, der kan vise at jeg har taget fejl. I givet fald er der nok noget her, der skal medtages i en evt. lovgivning. (kritiske) be­ mærkninger er meget velkomne.”

Vidnet husker intet om, at han skulle have talt med Jesper Leth Vestergaard om, at H.K. Andersen havde talt med denne, og vidnet mener derfor, at H.K. Andersens afrapportering fra mødet kun kan være gået til vidnet. H.K. Andersen var ikke ret konkret i det, han sagde til vidnet, og vidnet syntes, det var noget underligt tågesnak. Vidnet gjorde ikke noget for at opklare sagen. Han opfattede det, H.K. Andersen sagde, som en forlængelse af den diskussion, han havde haft med styrelsen hen over foråret om ligningslo­ vens § 5 H, som kulminerede med mødet den 23. april 2001.

Vidnet mener ikke, at H.K. Andersen talte om andre sager end ligningsrådssag nr. 2.

Foreholdt Ole Kjærs forklaring for kommissionen (protokollen 1009-1010) [refereret ovenfor], forklarer vidnet, at Ole Kjærs naturlige samtalepart i departementet er Peter Loft. Det hænder, at vidnet og Ole Kjær taler i telefon, men det er ikke tit. Vidnet husker ikke, at han skulle have haft nogen juridisk diskussionsklub med Ole Kjær og husker intet om telefonsamtaler med denne på dette tidspunkt.

Foreholdt (protokollen pag. 1011) [af Ole Kjærs forklaring], ”Forespurgt, om han og Ivar Nordland kendte TDC-sagen på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at han selv først fik viden om materien i TDC-sagen på et senere tidspunkt. Han havde på det tidspunkt kun fået at vide, at der var en sag på vej, og at den indeholdt det element, som Niels Winther-Sørensen havde udtrykt bekymring for, med at der kunne ske skattefri omdannelse i udlandet. Adspurgt, om disse oplysninger blev givet videre til Ivar Nordland, forklarede vidnet, at han ikke er sikker på, at Ivar Nordland fik at vide, at det drejede sig om TDC, men han mener, at Ivar Nordland blev gjort bekendt med denne variant af problemstillingen og konsekvenserne heraf, samt at der var en konkret sag herom undervejs. Så snart afgørelsen blev kendt, kunne alle gøre det samme, så hvis man skulle agere på det, skulle det gå hurtigt”, forklarede vidnet, at det, Ole Kjær har forklaret, ikke er rigtigt. Vidnet har intet hørt om dette, hverken fra Ole Kjær eller andre, og der er ingen, der i denne periode har omtalt TDC-sager for ham eller sager involverende store beløb, hvor det kunne medføre ulykker, hvis der ikke blev grebet ind ad lovgivningsvejen.” <s. 1389-1394>

Christen Amby har forklaret,

”Foreholdt ... [referat af Ligningsrådets møde den 22. maj 2003], ”Amby var ligeledes betænkelig ved sagen netop på grund af bestemmelsens klare ordlyd. Der er utvivlsomt tale om en udvidende fortolkning fra styrelsens side. Fremfor at anlægge en udvidende fortolkning, bør selve loven ændres, hvis Folketinget ikke finder, at lovens ordlyd dækker, hvad der i sin tid var tilsigtet. Askholt følte sig ikke sikker på, at Folketinget havde haft nærværende situation for øje. Amby bemærkede, at dette synspunkt naturligvis øger betænkeligheden”, og forespurgt, hvad der var hans betænkelighed, ... at det var at sige, at en situation var omfattet af bestemmelsen i selskabs-skattelovens § 1, når der stod det modsatte i bestemmelsen. Han følte en gang imellem, at Ligningsrådet var nødt til at reparere på noget, der ikke

var lavet ordentligt. Det var ikke afgørelsen i sagen, der var det ophidsende.
<s. 934>

... forespurgt, om det er normalt, at det var departementet, der ”førte pennen” ved indstillingen, forklarede vidnet, at det for rådet ikke gjorde nogen forskel, idet man jo blot tog stilling til det anførte. Det er, så vidt han er bekendt med det, ikke normalt, at departementet medvirker til en indstilling. Vidnet forklarede videre, med henvisning til, at der var kommet kritik af, at Ligningsrådet ikke havde taget stilling til afskrivningslovens § 40, at der findes en landsskatteretsafgørelse, der afgør problemet. Den er refereret i Tidsskrift for Skatteret, 2000/65 LSR. Det er blevet påstået, at problemet kunne have været løst med afskrivningslovens § 40, stk. 5. Det er ikke tilfældet. Vidnet har også i anden sammenhæng, i forbindelse med andre sager, interesseret sig herfor.” <s. 941>

Ole Kjær har, ”forespurgt, om sagen, efter at det var gået galt på maj-mødet, gav ham anledning til en afrapportering”, forklaret, at

”det gjorde den ikke på det tidspunkt. De blev enige om, at sagen skulle forelægges for rådet igen med en ny indstilling, således at præmisserne blev helt rigtige. Til det næste formøde, hvor sagen skulle drøftes, havde Niels Winther-Sørensen været ”nede og boge” den, og han havde fundet ud af, at beslutningen med den begrundelse, som Ligningsrådet havde valgt, ville få vidtrækkende konsekvenser for andre lovbestemmelser. Styrelsen mente ikke, at ligningslovens § 5 H kom ind på grund af det tidsmæssige aspekt. Det, som ligningslovens § 5 H skulle forhindre, var skudt i sæk. Niels Winther-Sørensen var meget optaget af, at muligheden for udnyttelse blev så meget desto større, hvis det skete i udlandet uden beskatning. Niels Kristensen nævnte i denne forbindelse, at der var en sag undervejs med denne problemstilling. Det var første gang, de hørte om TDC, i juni 2002. Departementet havde været med i diskussionen, og man var her klar over, at såfremt Ligningsrådet afgjorde sagen på denne måde, var ligningslovens § 5 H skudt i sæk. Han sikrede sig, at alle var klar over dette. Ved juni-mødet var Steen Askholt og Christen Amby blevet klogere, formentlig fordi Niels Winther-Sørensen havde talt med dem, og selskabet fik medhold på grund af det tidsmæssige aspekt, ligesom i [...] -sagen (sag nr. 1).” <s. 1009>

Der er tillige afgivet forklaring herom af Niels Winther-Sørensen (s. 653-654), Kim Lohse (s. 779-780) og Lisbeth Rasmussen (s. 837). Disse forklaringer er refereret i forbindelse med omtalen af ligningsrådssag nr. 2 i kapitel 5, afsnit 5.2.2. Kim Lohse og Lisbeth Rasmussen har endvidere (s. 779-780 og 837) forklaret, at de ikke havde

kendskab til en samtale mellem Ole Kjær og Hans Kristian Andersen i forbindelse med ligningsrådsmødet.

Endvidere har Annette Olesen (s. 1305) afgivet forklaring herom.

På et omslag til ny revideret udgave af forreferat og bindende forhåndsbesked (bilag 02.27) har NK (Niels Kristensen) den 22. maj 2001 noteret:

”På næste gang m. ny og ændret indstilling. 5 H finder ikke anvendelse. Det tidsmæssige aspekt falder bort.”

Niels Kristensen har forklaret, at

”det fremstår som hans opfattelse af, hvad der skete på Ligningsrådets møde ...

... det [at begrundelsen i indstillingen var ændret i forhold til det tidligere fremsendte] var udtryk for, at styrelsen havde bøjet af over for departementets holdning til lovforklningen. Forholdet var omfattet af ligningslovens § 5 H, så der var ikke hul i den bestemmelse.

... styrelsens/departementets indstilling blev stemt ned med formandens stemme. Formanden ændrede senere holdning til indstillingen. Det var baggrunden for, at vidnet skrev som anført ... Han gik tilbage til sagsbehandleren, og de måtte udarbejde et nyt oplæg til næste møde, der passede til flertallets holdning.” <s. 724-725>

3.3. Revideret udkast til forslag om CFC-beskatning, maj 2001

Den 23. maj 2001 sendte Ivar Nordland en mail til Dialoggruppen (bilag 44.52) vedlagt ”et revideret udkast til CFC-beskatning”. Han anførte endvidere, at:

”...

Vi sender udkast til lovtekst ud på den frivillige sambeskatning (eller hvad vi nu kalder den) i starten af næste uge. Vi er kommet langt, men det er ret tidskrævende.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”han her sendte et revideret lovudkast ud til dialoggruppen. Det var reglerne om CFC-beskatning, der var tidskrævende.

... de her første gang var inde på noget af det, som senere kom med i lovforslaget. De åbnede for gunstigere afskrivningsregler, hvilket de var nødt til under henvisning til de udenlandske regler.

Forespurgt, om dialoggruppemedlemmerne vidste, at der også ville komme et forslag vedrørende den frivillige sambeskatning, forklarede vidnet, at de havde drøftet hovedlinjerne heri på grundlag af notatet af 13. april 2001.” <s. 330>

Jan Børjesson har forklaret, at

”det var et oplæg til, at de skulle drøfte frivillig sambeskatning. Der lå også et gammelt udkast til lovforslag herom, som de fik tilsendt.” <s. 389>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”foreholdt ..., at det ser ud til, at man på dette tidspunkt er ved at være klar med et udkast til et lovforslag om frivillig sambeskatning, bekræftede vidnet, at det var det materiale, der blev sendt ud.

Adspurgt, hvem der havde taget initiativet vedrørende den frivillige sambeskatning, forklarede vidnet, at det var departementet, der fremkom med den endelige beslutning. Departementet havde i flere år været bekendt med, at det var styrelsens ønske, at der skulle lovgives om den frivillige sambeskatning. I 1998/99 lå der et lovudkast klar.” <s. 857>

Det omhandlede udkast blev fremsendt til Dialoggruppen med mail af 28. maj 2001 (bilag 44.53, 40.09), hvori Ivar Nordland anførte, at det kunne drøftes på det kommende møde i Dialoggruppen den 8. juni 2001. Det medsendte lovudkast indeholdt et forslag til ændring af selskabsskatteoven, hvor der efter § 30 B blev indsat et nyt afsnit (§§ 31-31 R). Forslaget til § 31 D, stk. 2 (side 13485) har denne ordlyd:

”Stk. 2. Afskrivningsberettigede aktiver anses for erhvervet på det faktiske anskaffelsestidspunkt og de anses for erhvervet til den faktiske anskaffelsestidspunkt. Såfremt selskabet ved fusion eller tilførsel af aktiver efter udenlandske regler har succederet i det afgivende selskabs anskaffelsestidspunkter og –summer succederes også i anskaffelsestidspunkterne og –summerne ved den danske indkomstopgørelse. De afskrivningsberettigede aktiver anses for afskrevet maksimalt efter danske regler indtil begyndelsen af det første indkomstår, hvor der overføres underskud. Ved denne beregning anvendes reglerne på dette tidspunkt. Dog skal aktiverne anses for erhvervet til handelsværdien ved begyndelsen af det første indkomstår, hvor der overføres underskud, såfremt denne værdi er mindre end værdien beregnet efter 1.-4. pkt.”

Skatteministeriets 10. kontor kommenterede lovudkastet i et notat af 28. maj 2001 med overskriften ”Overførsel af underskud mellem selskaber” (bilag 58.27, 82.08). Det anføres her:

”...

Formålet med nærværende lovforslag er at modernisere og lovfæste de administrativt fastsatte regler vedrørende frivillig sambeskatning.

...”

Vedrørende §§ 31 C-31 E anføres:

”...

Afskrivningsgrundlaget ved den danske indkomstopgørelse bør ikke være anderledes, end hvis der var afskrevet efter danske afskrivningsregler siden anskaffelsen af det afskrivningsberettigede aktiv. Ved fusioner og tilførsler af aktiver efter fusionsskatteloven succederes der i anskaffelsesummerne, derfor bør der også succederes i anskaffelsesummerne, når udenlandske regler giver mulighed herfor ved fusioner og tilførsel af aktiver. Det bemærkes, at aktiverne afskrives maksimalt efter danske regler fra det faktiske erhvervelsestidspunkt i det afgivende selskab indtil begyndelsen af det første år, hvor der overføres underskud.

...”

Ivar Nordland har forklaret, at

”det omhandlede udkast var det forslag vedrørende frivillig sambeskatning, som de havde adviseret.

... det er den samme mekanisme, som netop var blevet indsat i reglerne om tvungen sambeskatning, som er sat ind her. ...

Vidnet anser det ikke for en lukning af ligningslovens § 5 H-”hullet”, men det var en metode, der ville forhindre kunstige underskud ved overdragelser. Forslaget ville alene forhindre, at der ved en ”step up” kunne fremkomme et kunstigt underskud. Vidnet forholdt sig her til, hvorledes man skulle reagere på ”step up”-problematikken.

Foreholdt, at han omkring dette tidspunkt orienterede H.K. Andersen om, at man var i gang med noget, der ville tage højde for problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det var dette element, han tænkte på. Udkastet blev sendt ud til dialoggruppen den 28. maj 2001, altså efter det første ligningsrådsmøde i sag nr. 2.

Vidnet forklarede, at § 31 D ikke er konciperet som følge af det, der skete i ligningsrådssag nr. 2. Bestemmelsen er konciperet, før man vidste, hvorledes ligningsrådssagen ville ende. Det var et trin på vejen i håndteringen af ”step up”-problemet. Vidnet mener, at det var Jesper Leth Vestergaard, der konciperede § 31 D, i tæt samarbejde med ham. Der skete ikke nogen briefing opad i systemet på dette tidspunkt. Det var kun arbejdspapirer, der skulle vise, om de senere kunne danne grundlag for en afrapportering. Det var svært at få rådgiverne til at forholde sig til dette udkast. Michael Sørensen kom på et tidspunkt med en bemærkning om, at ”det har jeg ikke brug for”. Der var ikke andre end dialoggruppen og vidnets medarbejdere, der så dette udkast.

... at sag nr. 2 slet ikke var inde i billedet i forbindelse med udarbejdelse af lovudkastet og bemærkningerne. Diskussionerne med Niels Kristensen vedrørte ligningslovens § 5 H. De her omhandlede bestemmelser ville ikke kunne afløse ligningslovens § 5 H, men de kunne tage højde for nogle problemer med bestemmelsen. Man kunne med ligningslovens § 5 H nægte de udenlandske selskaber det, som man gav de danske selskaber. <s. 331-333>

... forespurgt, om udkastet til § 31 D har noget med L 61 at gøre, forklarede vidnet, at det næsten var identisk med det, der blev fremsat som L 61. Dog blev bemærkningerne udbygget meget senere.” <s. 339>

Jan Børjesson har forklaret, at

”dette udkast vedrører frivillig sambeskatning. Der blev også udleveret et ældre udkast til en egentlig sambeskatningslov ...

... forespurgt, hvad der var årsagen til disse forslag, hvad de sigtede mod, og hvad problemet var, forklarede vidnet, at man ikke skulle have mulighed for at føre aktiver ind til fiktiv afskrivning i Danmark med et udenlandsk datterselskab. Han erindrer ikke, at der blev nævnt navne på skatteydere i den forbindelse.

... problemstillingen var den, at det, hvis man i udlandet havde afskrevet fuldt ud på et aktiv, ikke skulle være muligt at afskrive herpå på ny ved at føre aktivet ind under dansk beskatning. Det ville ikke være rimeligt. Det er vel nærmest udtryk for en realøkonomisk betragtning, at man kun skal have fradrag én gang.

... indgangsværdierne ved sambeskatning givet har været drøftet i dialoggruppen, men han erindrer ikke præcist på hvilket møde. Han mener ikke, det var i første halvår af 2001. Vidnet mener ikke, at det blev drøftet før sommeren 2001, for drøftelserne om CFC-reglerne blev først gjort færdige i foråret 2001, hvorefter forslaget blev sendt til høring. Vidnet erindrer ikke, hvad der blev drøftet på mødet den 8. juni 2001. Han har ikke noget referat og heller ikke nogle mere systematiske notater fra møderne. Han har kun det materiale, der blev sendt ud, hvori han har anført nogle notater.” <s. 389-391>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”Vidnet husker ikke drøftelser omkring selskabsskattelovens § 31, stk. 6, herunder ikke oplysninger fra Ivar Nordland eller rådgiverne om, hvad sigtet med ændringen var.” <s. 858-859>

Christen Amby har forklaret, at

”Han tror ikke, at de specielt har diskuteret dette. ... Han husker ikke, om de har diskuteret, hvorfor selskabsskattelovens § 31, stk. 1, 6. pkt., var kommet ind.

Foreholdt, at Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard har fortalt, at dette var det første spor mod en ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og at Ivar Nordland har fortalt, at årsagen til, at det kom ind, var rygter i rådgiverkredse, forklarede vidnet, at det kender han ikke til. Han husker ikke, at de specielt har drøftet dette, og han lagde ikke mærke til, at denne sætning kom ind. Hvis han havde læst det, havde han nok tænkt, at det var meget naturligt at sætte det ind.

Adspurgt om, hvorfor man tog denne ene del, udkastet til selskabsskattelovens § 31 D, stk. 2, og fremsatte den i forbindelse med L 61 som en ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han bemærkede godt, at det blev overført til L 61. Han mener ikke, at de drøftede det i dialoggruppen. Det blev ikke nævnt, at der var et behov for noget hastende.” <s. 928-929>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han har medvirket ved udarbejdelsen af dette lovudkast. Som han husker det, var det Ivar Nordland, der udarbejdede raskitsen, som han præsenterede for vidnet og formentlig også Majken Wågensø. Vidnet har formentlig udarbejdet dele af udkastet, men kan ikke sige præcist hvilke.

Forespurgt, om det var tilstrækkeligt til at udarbejde et udkast til en lovtekst, at man hørte noget ”på vandrørene”, forklarede vidnet, at det var almindeligt forekommende. En henvendelse om fortolkning af en bestemmelse vil, uden at dette bliver sagt, kunne være et spørgsmål om, at der er mulighed for unddragelse. En sådan henvendelse kan give anledning til en nærmere undersøgelse, og hvis man kommer frem til, at der er en sådan mulighed, vil man forsøge at fjerne denne undragelsesmulighed. Der er foretaget tilsvarende overvejelser vedrørende ligningslovens § 5 G, hvor et spørgsmål fra en revisor gav anledning til, at departementet udsendte et par meddelelser om, at man mente, at reglen holdt, dvs. at værnet fortsat var der.

Adspurgt, om det var sædvanligt, at man agerede på grundlag af et spørgsmål eller et rygte i rådgiverkredse, forklarede vidnet, at det i hvert fald ikke var usædvanligt. De foretog dog først en undersøgelse af, hvorvidt der var

substans i rygtet. Forespurgt, om der også blev foretaget en sådan analyse af rygtet inden dette udkast til lovforslag, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvor dybt de var nede i overvejelserne. De vurderede, at det lød rigtigt, at omgåelsesmuligheden eksisterede. Dette kunne for så vidt angår goodwill forhindres af afskrivningslovens § 40, stk. 5.

Vidnet bekræftede på forespørgsel, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, ikke kun omfattede goodwill, men alle immaterielle aktiver. Det var deres opfattelse, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, løste problemet for alle immaterielle aktiver. Vidnet mener, at det først var sent i forløbet, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, kom med i bemærkningerne til lovforslaget.

Adspurgt, hvad der var inspiration til § 31 D, og om dette også kunne være de drøftelser, Ivar Nordland havde haft med styrelsen, forklarede vidnet, at det ikke ham bekendt var dette, der var inspiration til § 31 D. Forespurgt, om det var inspireret af de tre konkrete sager, forklarede vidnet, at disse sager heller ikke har været inspiration til bestemmelsen. Som vidnet husker det, drejede sag nr. 2 sig ikke om step up ved fusion, men om at den pågældende virksomhed ønskede at få nogle aktiviteter i USA, der gav bragende underskud, ind under dansk sambeskatning.

Adspurgt bekræftede vidnet, at bestemmelsen tog sigte på at hindre det, der stod anført i Ivar Nordlands notat, ... [notat af 13. april 2001, se afsnit 2.12].

... forespurgt, hvorfor afskrivningsgrundlaget ved den danske indkomstopgørelse ikke burde være anderledes, end hvis der var afskrevet efter danske afskrivningsregler, forklarede vidnet, at et udenlandsk selskab, der indgik i sambeskatning med et dansk selskab, skulle sidestilles med et dansk selskab, der blev sambeskattet med et andet dansk selskab. Man skulle behandle det udenlandske selskab på samme måde som et dansk selskab. Det var for at hindre, at det udenlandske selskab fik et højere afskrivningsgrundlag end et tilsvarende dansk selskab, idet det udenlandske selskab ellers ville kunne få et større fradrag end et tilsvarende dansk selskab.

Forespurgt, hvad der ville ske ved, at det udenlandske selskab fik et højere afskrivningsgrundlag end et dansk selskab, forklarede vidnet, at det så enten ville få en meget lav indkomst eller et stort underskud, som det danske moderselskab kunne bruge til at mindske den danske indkomst betragteligt.

Adspurgt, hvorfor inden- og udenlandske selskaber skulle behandles ens, forklarede vidnet, at man ved sambeskatning tillod, at indkomst i et udenlandsk selskab blev taget med ind under dansk beskatning. Dette skulle svare til beskatningen af indkomsten for et tilsvarende dansk selskab. De skulle ligestilles for at få en rimelig ordning. Under behandlingen af forslaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, havde Folketinget ikke haft bemærkninger til det, der var anført i bemærkningerne om, at der skulle være størst mulig parallelitet mellem selskaberne. Folketinget kunne naturligvis godt bestemme, at udenlandske selskaber skulle have det bedre end danske, men de opfattede det dog således, at det var Folketingets ønske, at der skulle være størst mulig parallelitet. Vidnet bekræftede, at de med forslaget ville forsøge at reparere en ubalance, der var opstået.

Forespurgt forklarede vidnet, at anledningen til, at det blev beskrevet på denne måde i bemærkningerne, alene var de omtalte rygter fra rådgiverkredse. Det var således ikke begrundet i konkrete sager.” <s. 447-450>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han så dette udkast eller kendte til, hvorfor det blev skrevet ind i forslaget, ... at det gjorde han ikke.

Forespurgt, om det er normalt at reagere således på oplysninger, der fremkommer under en telefonsamtale med en rådgiver, og om en sådan samtale i sig selv kan give anledning til en lovændring, forklarede vidnet, at det er svært at sige, hvad der er normalt, for det er ikke noget, der sker så tit. Hvis man får kendskab til, at der er mulighed for omgåelse, og det er noget, der kan komme til pressen, vil man reagere på en henvendelse herom. Men lige præcis vedrørende international sambeskatning, der ikke har det mest klare regelsæt, ville det nok være naturligt først at drøfte det i dialoggruppen. Ivar Nordland kunne godt forelægge problemstillingen for vidnet, men kunne ikke forvente en stillingtagen fra vidnets side. Vidnet vidste, at der var et arbejde i gang i dialoggruppen, men han havde ikke sat sig nærmere ind i dette. Han var sikker på, at det kørte godt med medvirken fra FSR og andre skatteeksperter, der nok skulle holde dem til ilden, og Ivar Nordland til at trække den anden vej. De skulle jo ikke være ”tossegode”. Det er på et så indviklet område, der er svært at forklare om, vigtigt, at der så vidt muligt bliver udarbejdet et færdigt forslag, inden ledelsen bliver involveret. Det vil også afhænge af personen, hvor meget og hvornår man orienterer ledelsen om en opgave.

Adspurgt, om det er en acceptabel fremgangsmåde at reagere på et rygte under en telefonsamtale, forklarede vidnet, at det vil han mene. Hellere gå med livrem og seler end begå fejl.

... at han med hensyn til diskussionen mellem styrelsen og departementet om problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H ville mene, at den skulle være bragt op for ledelsen, så andre kunne have bidraget til at finde en løsning.

Forespurgt, om det er et krav, at der skal være gået noget galt, før man vil iværksætte en lovændring, forklarede vidnet, at det under den socialdemokratiske regering var parolen, at fandt man uhensigtsmæssigheder, skulle man tage dem med. Han ville både under den tidligere og den daværende skatteminister have sagt ja til at tage det med, selvom han, hvis han blev spurgt, om det var nødvendigt, måtte svare, at det var det formentlig ikke, men det var en gardering mod en omgåelsesmulighed, som man havde hørt om.” <s. 1087-1088>

Endvidere har Frode Sørensen (s. 1164) afgivet forklaring herom.

3.4. Udkast til lovforslag, juni 2001

Der forelå den 6. juni 2001 et udkast til lovforslag (bilag 21.19) om ændring af selskabsskatteoven, kildeskatteoven, ligningslovens og andre skattelove (CFC-beskatning og begrænset skattepligt). Udkastet indeholdt i alt syv elementer, som alle kom til at indgå i det senere lovforslag L 61. Det 8. element i L 61, justeringer i den frivillige sambeskatning vedrørende indtræden i et indskydende selskabs anskaffelsessummer og nedslag for udenlandsk skat (forslaget om ændring af selskabsskatteovens § 31, stk. 6), indgik ikke i udkastet af 6. juni 2001.

Ivar Nordland har forklaret, at

”dette var første udkast til L 61. Den frivillige sambeskatningsdel var ikke med heri, selvom udkastet tidsmæssigt ligger efter udkastet af 28. maj 2001. Han husker ikke, hvorfor det ikke var med heri. Udkastet var her meget tæt på den endelige version, og personskatte delen var indbygget.

Afgørelsen i ligningsrådssag nr. 2 var ikke kommet på dette tidspunkt.” <s. 339>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret,

”adspurgt om, hvorfor forslaget om frivillig sambeskatning ikke var med i dette udkast, når der på dette tidspunkt var udarbejdet et lovudkast herom ..., at han ikke er klar over dette, men han formoder, at det skyldes, at der på dette tidspunkt ikke var truffet beslutning om, at dette element skulle med i L 61.” <s. 450>

3.5. Ligningsrådets møde den 19. juni 2001 (sag nr. 2)

[...]-sagen (sag nr. 2) blev drøftet på ny på Ligningsrådets møde den 19. juni 2001. Referatet af Ligningsrådets møde og visse af forklaringerne herom er gengivet i kapitel 5, afsnit 5.2.2.

Det fremgår af referatet fra mødet, at Ligningsrådet med stemmerne 13 mod 0 vedtog at give [...] A/S medhold på grund af det tidsmæssige aspekt.

Den bindende forhåndsbesked blev herefter afgjort med følgende begrundelse (bilag A.14):

”...

Uanset det således fremgår af bemærkningerne til ligningslovens § 5 H, at udenlandsk sambeskattet selskab forudsættes omfattet, anses dette for at være i direkte modstrid med ordlyden i bestemmelsen.

På denne baggrund er det Ligningsrådets opfattelse, at udenlandske sambeskattede selskaber ikke vil være omfattet af ligningslovens § 5 H.

...”

Hans Kristian Andersen har forklaret, at

”beslutningen ved det foregående møde havde været, at virksomheden skulle have medhold, men det var uklart med hvilken begrundelse. Formanden forsøgte derfor at få afklaret, hvad begrundelsen skulle være. Rådet kom frem til, at det var det tidsmæssige aspekt, der skulle anvendes som begrundelse for, at § 5 H ikke fandt anvendelse. ... dette var formandens forslag. Rådets beslutning fra det tidligere møde blev fastholdt, men der var nu også givet en begrundelse.

Han erindrer ikke, hvad han foretog sig efter dette ligningsrådsmøde. Hvis han efter mødet gjorde, som han plejede, ville han over for Ivar Nordland have nævnt, at sagen nu var afsluttet, men han erindrer ikke at have gjort dette.

Forespurgt, om han husker andet vedrørende denne sag eller TDC's sag hen over sommeren 2001, forklarede vidnet, at han ikke husker mere herom.” <s. 190-192>

Ivar Nordland har forklaret, at

”... han ikke deltog i mødet. Han har heller ikke modtaget akterne. Han fik efterfølgende afgørelsen tilsendt. Vidnet så første gang referatet fra Ligningsrådets møde i forbindelse med forberedelse til mødet i dag. Vidnet mener, at Preben Underbjerg Poulsen ringede til ham og fortalte, at rådet havde indsnævret begrundelsen for afgørelsen. Herudover har vidnet ikke hørt om sagen.

... man her vendte tilbage til den første ligningsrådsafgørelse. Den 2. sag blev afgjort som den første ligningsrådsafgørelse.

Adspurgt, om det var styrelsen eller departementet, der fik medhold i Ligningsrådet, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvem der som sådan fik medhold. Han fik medhold på nogle punkter, og styrelsen fik medhold på andre.

Foreholdt, at andre har anført, at Ligningsrådet selv valgte en egen begrundelse for afgørelsen, bemærkede vidnet, at han ikke er enig heri.” <s. 320-322>

Niels Winther-Sørensen har forklaret, at

”... de med rådets nye beslutning fik klaret problemet med de videregående konsekvenser for anden lovgivning. Vidnet mener selv, at det var de rigtige

præmisser, som de kom frem til. Ligningslovens § 5 H havde herved fået ”trukket tæppet væk under sig”. Vidnet erindrer ikke at have hørt noget om overvejelser om lovgivningsmæssige ændringer.

Vidnet bemærkede, at det var så åbenbart, at man kunne omgå ligningslovens § 5 H, at man efter hans opfattelse lige så godt kunne ophæve bestemmelsen.” <s. 654-655>

Christen Amby har forklaret, at

”Afgørelsen viste, at der var det hul, som han mente, der var i ligningslovens § 5 H. L 61 løste ikke dette problem. Han har hele tiden opfattet ligningslovens § 5 H som et værn mod, at selskabsskattelovens § 31, stk. 1, 6. pkt., blev omgået. Han kan stadig ikke se, at problemet vedrørende ligningslovens § 5 H har noget at gøre med TDC-sagen, for TDC-sagen vedrører spørgsmålet om ”step up”.” <s. 934-936>

Jens Drejer har forklaret,

”forespurgt, om han her i 2001 hørte noget om diskussioner om problemer med ligningslovens § 5 H eller om noget, der kunne tage højde herfor, ... at det gjorde han ikke. Dette sagsområde vedrørte international beskatning, der i 2001 hørte under Afgiftsafdelingen. Det var det daværende 10. kontor, der i givet fald skulle se på, om der skulle lovgives på området.” <s. 945>

Ole Kjær har forklaret, at

”han ikke selv var til stede på mødet, ... men han blev orienteret om, hvad der var foregået på mødet.

... forespurgt, om de efter afgørelsen gjorde sig overvejelser om, hvad man skulle gøre, når ligningslovens § 5 H var ”skudt i sæk”, forklarede vidnet, at han ikke kender til sådanne overvejelser. Overvejelserne måtte i givet fald gå på, hvad man kunne gøre lovgivningsmæssigt, og man kunne her overveje en generel lov om sambeskatning. Der havde gennem nogen tid været et pres for at få en sambeskatningslov, idet Ligningsrådet var tillagt en kompetence, der var på grænsen af det lovlige. Styrelsen og rådet, herunder formanden, havde efterspurgt en sådan sambeskatningslov. Det var hans opfattelse, at problemet kunne løses med en sambeskatningslov.

... at der ikke var mulighed for at gøre noget akut, idet sagen blev afgjort af rådet midt i Folketingets sommerferie. Han ved ikke, hvad departementet

gjorde, og han var ikke involveret i overvejelser om eventuelle lovforslag. For hans vedkommende var sagen om ligningslovens § 5 H slut.” <s. 1012>

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

”[der ikke] var nogen, der, efter at han tiltrådte som minister, fortalte ham om denne afgørelse, og at der var behov for at gøre noget ved bestemmelsen, ... Han har ikke nogen erindring om, at nogen skulle have sagt, at der skulle gøres noget ved ligningslovens § 5 H, fordi der var kommet en afgørelse, som helt havde ødelagt bestemmelsen.” <s. 1173>

Endvidere har Preben Underbjerg Poulsen (s. 232-234), Niels Kristensen (s. 725-726) og Lisbeth Rasmussen (s. 838) afgivet forklaring herom. Disse forklaringer er refereret i forbindelse med beskrivelsen af sag nr. 2 (kapitel 5, afsnit 5.2.2.). Her er også refereret dele af Ivar Nordlands (s. 321), Niels Winther-Sørensens (s. 654-655) og Christen Ambys (s. 934-935) forklaringer.

Endelig har Mogens Nicolaisen (s. 675), Kim Lohse (s. 780), Jørgen Egelund (s. 1300) og Annette Olesen (s. 1306) afgivet forklaring herom.

3.6. Møde i lovgruppen om international beskatning den 20. juni 2001

Den 20. juni 2001 blev der afholdt møde i lovgruppen om international beskatning. Af det referat, som Ivar Nordland udarbejdede (bilag 58.25), fremgår:

”...

Det blev kort drøftet overvejelserne om evt ny sambeskatning (udkast vedlagt denne mail)

...”

Ivar Nordland har forklaret, at

”han mener, at det var udkastet af 22. juni 2001, der blev medsendt til lovgruppen. Det kan dog også være det sidste udkast vedrørende den frivillige sambeskatning, der blev fremsendt.” <s. 339>

Karin Kirchoff har forklaret,

”forespurgt, om der på lovgruppemødet, der tidsmæssigt lå lige efter Ligningsrådets afgørelse i sag nr. 2, var drøftelser om sagen, og om hvad der nu skulle ske, ... at der ikke står noget i referatet herom, og hun har heller ikke selv noteret noget herom. Hvis der havde været sagt noget, ville hun have noteret det.

Forespurgt, om hun var bekendt med, at der var et lovforslag (L 61) på vej, forklarede vidnet, at det kunne hun ikke vide. Hun husker ikke drøftelser hen over sommeren om, hvad ligningsrådssag nr. 2 skulle føre til. Hun har ikke noteret noget herom.” <s. 362>

Endvidere har Ebbe Willumsen (s. 1294) og Jesper Skovhus Poulsen (s. 1311) afgivet forklaring herom.

Den 22. juni 2001 sendte Susse Meulengracht efter aftale med Niels Kristensen en mail til Ivar Nordland (bilag 42.08) vedhæftet Ligningsrådets afgørelse i ligningsrådssag nr. 2.

Susse Meulengracht har forklaret, at

”hun sendte Ligningsrådets afgørelse af 19. juni 2001 til Ivar Nordland. Det skete efter aftale med Niels Kristensen. Hun skrev ikke noget om et ”hul”. Det havde hun tidligere gjort opmærksom på i et notat. Afgørelsen var ikke i overensstemmelse med det notat, som Ivar Nordland selv havde udarbejdet, hvilket må have givet ham anledning til overvejelser. Hun er dog ikke bekendt hermed. De forventede ikke umiddelbart nogen tilbagemelding, og hun erindrer ikke, om de fik en sådan fra Ivar Nordland. Det var ikke vidnet selv, men Niels Kristensen, der forestod korrespondancen med Ivar Nordland. <s. 168>

... forespurgt, om det var sædvanligt, at Selskabsbeskatningsafdelingen sendte en ligningsrådsafgørelse til departementet, forklarede vidnet, at det var Niels Kristensen, der anmodede om, at afgørelsen blev fremsendt, idet afgørelsen rykkede ved departementets tidligere opfattelse vedrørende ligningslovens § 5 H. Det var en naturlig konsekvens af forløbet at orientere direkte om udfaldet.” <s. 176>

Niels Kristensen har forklaret, at

”de, umiddelbart efter at afgørelsen var truffet, sendte den til departementet, idet den nu var gal igen. Dette måtte de hellere orientere departementet om.

Forespurgt, om han talte med nogen om lovændringer, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke specifikt her. De havde tidligere sagt det. Det var lovteknisk ikke svært at ændre loven. Det blev ikke specifikt gentaget på dette tidspunkt, at departementet nu måtte se at gøre noget ved det.” <s. 727>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han her fik afgørelsen tilsendt. Vidnet bemærkede, at denne afgørelse var lige så udokumenteret som den første. Han havde på dette tidspunkt opgivet at lappe på ligningslovens § 5 H, og han ville forsøge at gå andre veje. Der var også EU-retlige problemer forbundet hermed.” <s. 322>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han hørte noget om, at der var truffet afgørelse i denne sag, ..., at det gjorde han ikke.

Adspurgt, om nogen af de tilforordnede eller Ivar Nordland orienterede ham om sagen, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke.

Foreholdt, at de, som beskæftigede sig med sagen, var af den opfattelse, at ligningslovens § 5 H med Ligningsrådets afgørelse var skudt i sæk, og forespurgt, om han hørte om dette og om behovet for et lovgivningsinitiativ, enten fra Ivar Nordland eller fra de tilforordnede, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” <s. 1088>

Endvidere har Preben Underbjerg Poulsen (s. 234) afgivet forklaring herom.

3.7. Lovudkast (L 61) af 23. juni 2001

Der blev den 22. juni 2001 udarbejdet en forelæggelse til skatteministeren (bilag 22.10) vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af selskabsskatteoven, kildeskatteoven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning og begrænset skattepligt) (bilag 22.11) med indstilling om, at forslaget blev sendt i ekstern høring.

Det vedlagte lovudkast af 23. juni 2001 til forslag til lov om ændring af selskabsskatte-
loven, kildeskatteloven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning og be-
grænset skattepligt) indeholdt som et ottende element et forslag til ændring af sel-
skabsskattelovens § 31, stk. 6 (bilag 24.11).

Forslaget herom havde dette indhold:

**”Forslag
til**

Lov om ændring af selskabsskatteloven, kildeskatteloven, ligningsloven og
andre skattelove
(CFC beskatning og begrænset skattepligt m.v.)

§ 1

I lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (Selskabsskatteloven),
jf. lovbekendtgørelse nr. 299 af 27. april 2000, som senest ændret ved lov
nr. 2001, foretages følgende ændringer:

...

§ 31, stk. 6, affattes således:

”Afskrivningsberettigede aktiver anses for erhvervet på det faktiske anskaf-
felsestidspunkt og de anses for erhvervet til den faktiske anskaffelsessum.
Såfremt selskabet før eller under sambeskatningen har succederet i et afgi-
vende selskabs anskaffelsestidspunkter og –summer efter udenlandske reg-
ler, succederes også i anskaffelsestidspunkterne og –summerne ved den
danske indkomstopgørelse. De afskrivningsberettigede aktiver anses for af-
skrevet maksimalt efter danske regler indtil begyndelsen af det første ind-
komstår under sambeskatningen. Ved denne beregning anvendes reglerne
på dette tidspunkt. Dog skal aktiverne anses for erhvervet til handelsværdi-
en ved begyndelsen af det første indkomstår under sambeskatning, såfremt
denne værdi er mindre end værdien beregnet efter 1.-4. pkt.”

...

§ 10

Stk. 1. § 1, nr. 2-3, §§ 2-4 og §§ 6-8 træder i kraft 1. januar 2002 og har
virkning for indkomstår, der påbegyndes den 1. januar 2002 eller senere. §
1, nr. 1, træder i kraft fra og med indkomståret 2002, og har virkning fra og

med indkomståret 2002 eller senere. § 5 træder i kraft 1. januar 2002 og har virkning for skatteansættelser, der vedrører indkomståret 1999 eller senere indkomstår.

Stk. 2. Kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra a, 3.-5. pkt., § 2, stk. 1, litra j, § 2, stk. 7, og § 48 E, stk. 2, nr. 1, som affattet ved lovbekendtgørelse nr. 639 af 3. august 1999 finder anvendelse indtil skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af lov nr. 460 af 31. maj 2000, jf. § 8, stk. 2, i lov nr. 460 af 31. maj. Bidragspligten efter § 7, stk. 1, litra a, i lov om en arbejdsmarkedsfond påhviler personer, der er skattepligtige efter 1. pkt., jf. dog § 8, stk. 3, i lov om en arbejdsmarkedsfond som affattet ved lovbekendtgørelse nr. 79 af 2. februar 2001.

...”

Under de almindelige bemærkningerne anføres:

”...

Justeringer i den frivillige sambeskatning.

...

Ved sambeskatning mellem et dansk selskab og dets udenlandske datterselskab, anses afskrivningsberettigede aktiver – ved den danske indkomstopgørelse – for nedskrevet som om aktivet hele tiden havde været afskrevet efter danske afskrivningsregler siden anskaffelsen af aktivet. Denne regel skal forhindre, at der afskrives på samme aktivs værdi først i udlandet og derefter i Danmark – eller sagt med andre ord, at der ikke gives fradrag to gange for den samme investering.

Et aktiv, som datterselskabet overtager i forbindelse med eksempelvis en fusion, som er skattefri efter udenlandske regler, anses efter udenlandske regler for anskaffet til det afgivende selskabs anskaffelsessum og –tidspunkt. Efter de nuværende danske regler anses aktivet for erhvervet til handelsværdien på fusionstidspunktet. Dette betyder, at koncernen i stedet for at inddrage et udenlandsk produktionsselskab direkte i sambeskatningen, lader det fusionere skattefrit efter udenlandske regler med et skuffeselskab under sambeskatning. Herved opnås en ”gratis” forøgelse af afskrivningsgrundlaget, idet det afgivende selskab netop ikke beskattes ved fusionen.

Det foreslås derfor, at det afskrivningsberettigede aktiv anses for erhvervet på det afgivende selskabs anskaffelsestidspunkt og til det afgivende selskabs anskaffelsessum ved den danske indkomstopgørelse, når udenlandske skatteregler medfører, at det udenlandske sambeskattede datterselskab succederer med hensyn til anskaffelsessummer og –tidspunkter.

...”

Under bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser anføres vedrørende § 31, stk. 6:

”...

Til nr. 2

Det foreslås, at afskrivningsberettigede aktiver i forbindelse med sambeskatning med udenlandske selskaber anses for erhvervet på det afgivende selskabs anskaffelsestidspunkt og til det afgivende selskabs anskaffelsessum ved den danske indkomstopgørelse, når udenlandske skatteregler medfører, at det udenlandske sambeskattede datterselskab succederer med hensyn til anskaffelsessummer og –tidspunkter. Dette gælder, uanset om fusionen m.v. sker før sambeskatningen indledes eller den sker under sambeskatningsperioden. Den foreslåede bestemmelse finder anvendelse på alle former for afskrivning, også immaterielle aktiver. Men for så vidt angår goodwill, så skal det nævnes, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, som medfører, at der ikke er afskrivningsret på koncernintern erhvervelse af oparbejdet goodwill, fortsat finder anvendelse. [Sidste linje er med håndskrift ændret til følgende: For så vidt angår goodwill, kan det nævnes, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, som medfører, at der ikke er afskrivningsret på koncernintern erhvervelse af oparbejdet goodwill, fortsat finder anvendelse – herunder på goodwill erhvervet af udenlandske sambeskattede selskaber.]

Det bemærkes, at forslaget har virkning for alle fremtidige afskrivninger på aktiver under en frivillig sambeskatning med udenlandske selskaber, samt at aktiverne fortsat afskrives maksimalt efter danske regler fra det faktiske erhvervelsestidspunkt (i det afgivende selskab) indtil begyndelsen af det første indkomstår under sambeskatning.

...”

Lovudkastet blev senere til lovforslag L 61, jf. herom nedenfor i afsnit 5 samt ovenfor i kapitel 6.

Ivar Nordland har om lovudkastet forklaret,

”... forespurgt, hvorfor man nu ændrede denne bestemmelse (§ 31, stk. 6), ..., at han mener, at han havde taget ved lære af Ligningsrådets afgørelse i sag nr. 2. Nu ville de ikke have flere diskussioner om det tidsmæssige aspekt. ... det var første gang, der kom et forslag til selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Han husker ikke, at der tidligere havde været forslag om en sådan regel.

Forespurgt, om dette lovforslag ville lukke hullet i ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det mente han ikke. Alle koncerner kunne stadig vælge at tage et underskud til Danmark i stedet for andre lande. Vidnet henviste til afgørelsen vedrørende Norsk Hydro, hvor virksomheden kunne fortsætte med at tage fradrag her i landet. Forslaget lukkede en del af hullet. I øvrigt er der ingen definition på et ”hul”. Det er en politisk diskussion, hvorvidt der er tale om et ”hul” eller ej. Det vil afhænge af den politiske opfattelse. Der er med forslaget taget højde for de kunstigt opskrevne fradrag. Vidnet er enig i, at det er selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og ikke ligningslovens § 5 H, der havde betydning for TDC.

Adspurgt ..., om dette ville have forhindret den operation, som TDC gennemførte, selv om det ikke var vidnets tanke, forklarede vidnet, at der ikke var noget problem med goodwill. Selskabsskattelovens § 31, stk. 6, regulerede efter vidnets opfattelse ikke goodwill, idet der allerede var taget højde herfor med bestemmelsen i afskrivningslovens § 40, stk. 5.

Vidnet henviste til [de almindelige bemærkninger] ... og forklarede, at han selv skrev disse bemærkninger. Det var vigtigt at få det præciseret, da nogen ellers kunne opfatte det som en stramning. Goodwill var i denne forbindelse ikke synderligt interessant.

... det med håndskrift anførte er skrevet af ham. Dette var den endelige tekst, som blev forelagt for skatteminister Frode Sørensen.

Adspurgt ..., om det også er hans holdning i dag, at § 40, stk. 5, finder anvendelse, forklarede vidnet, at hans opfattelse af dette spørgsmål i dag er mere nuanceret. Han mener stadig, at det var værd at tage et slagsmål her-

om og få en domstolsprøvelse vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5. Han mener stadig, at dette var hensigten med § 40, stk. 5.

Forespurgt ... forklarede vidnet, at TDC alene forespurgte om ligningslovens § 5 H, men man ønskede ikke en stillingtagen til værdiansættelsen. Der var ikke taget stilling til værdiansættelsen i forbindelse med den bindende forhåndsbesked.

Forespurgt, om der var noget i dette udkast til lovforslag af 23. juni 2001, der ville have forhindret TDC i at gøre, som de gjorde, forklarede vidnet, at man kan sige, at selv om man glemte alt om afskrivningslovens § 40, stk. 5, så ville denne lovtekst i sig selv, anvendt på en sag, der lignede TDC's, så vidt vidnet kan vurdere, bevirke, at der ikke ville være afskrivning i Danmark, idet afskrivningsgrundlaget ville være 0. Det handlede om, at man omgik tvangsnedskrivningsreglerne i selskabsskattelovens § 31, stk. 1, 6. pkt., ved at skabe et nyt anskaffelsestidspunkt. Med "step up'en" omgik man anskaffelsestidspunktet. Lovudkastet var en beskyttelse af indgangs-værdifastsættelsen. Det var det, som det for vidnets vedkommende handlede om. <s. 340-343>

... forespurgt til, hvorfor vidnet indsatte teksten vedrørende goodwill og afskrivningsloven, forklarede han ..., at han skrev det for at give en fyldestgørende beskrivelse. Han kunne på dette tidspunkt godt huske, at han i notatet til Niels Kristensen havde bemærket, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, fandt anvendelse. Han tænkte ikke specifikt på, at der i januar 2001 havde været en sag om dette." <s. 345>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

"han vil gætte på, at det var dette udkast, der blev lagt til ministeren.

Foreholdt, at ... der er den ændring, at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, nu er med, forklarede vidnet, at man besluttede sig for at tage denne del med for at fjerne den potentielle mulighed for unddragelse.

De valgte at tage den lille løsning og justere i denne ene paragraf, i forhold til udkastet af 28. maj 2001, der var en helhedsløsning.

... årsagen til, at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, blev indsat, stadig var det omtalte rygte fra rådgiverkredse.

... de fandt unddragelsesmuligheden tilstrækkelig til at indsætte en særlig bestemmelse uden om den samlede sambeskatningsløsning. Vidnet afviste, at det var afgørelsen i ligningsrådssag nr. 2, der var anledningen til at § 31, stk. 6, blev sat ind i lovudkastet. Han har svært ved at se, at det skulle have noget med hinanden at gøre.

Foreholdt [de almindelige bemærkninger] ... og forespurgt, hvor inspirationen til det eksempel, der her gives, kommer fra, forklarede vidnet, at det var de oplysninger, som Ivar Nordland havde fået fra rådgiverkredse.

Som han husker det, havde han skrevet bemærkningerne uden omtale af afskrivningslovens § 40, stk. 5, men Ivar Nordland gjorde ham opmærksom på bestemmelsen, og at de burde skrive herom i bemærkningerne. Vidnet skrev det herefter ind i bemærkningerne, og Ivar Nordland rettede det til.

... han ikke husker, at de specielt snakkede om goodwill. Der var dog ikke tvivl om, at goodwill ville udgøre et alvorligt problem, for det var let at lave en step up med. De skrev det ind i bemærkningerne for at gøre opmærksom på dette forhold.

Forespurgt, hvor tanken om, at der var et særligt problem med afskrivning på oparbejdet goodwill, kom fra, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvad der blev sagt mellem Ivar Nordland og Niels Josephsen, så han kan ikke vide, om Ivar Nordland havde oplysningen om goodwill herfra. Det er dog også noget, man selv kan tænke sig til.

Adspurgt, om bestemmelsen tog sigte på at hindre den model, som TDC ønskede at anvende, forklarede vidnet, at det ikke var tilfældet. Opskrivning af goodwill ville være hindret allerede med afskrivningslovens § 40, stk. 5, og TDC-sagen drejede sig om opskrivning af goodwill. Forespurgt om, hvorledes det ville se ud, hvis man så bort fra afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at i så fald ville selskabsskattelovens § 31, stk. 6, hindre TDC's model. Vidnet bekræftede, at man med vedtagelsen af bestemmelsen i selskabsskattelovens § 31, stk. 6, således ville have et dobbelt værn i forhold til TDC's model.

Forespurgt, om selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var rettet mod alle andre afskrivningsberettigede aktiver end goodwill, bekræftede vidnet, at det var rettet mod alle andre aktiver end de immaterielle aktiver, herunder patenter, hvor opskrivningen allerede var forhindret ved afskrivningslovens § 40, stk. 5.

Foreholdt, at teksten i bemærkningerne fremstiller det således, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, kun tager sig af goodwill, og at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, således skal tage sig af alle andre aktiver, forklarede vidnet, at det godt kan læses på denne måde. Han mener dog ikke, at det er rigtigt forstået. Det var Ivar Nordland, der sagde, at de også skulle omtale afskrivningslovens § 40, stk. 5.” <s. 451-454>

Endvidere har Majken Wågensø (s. 500) afgivet forklaring (om lovudkastet – bilag 24.11).

Skatteminister Frode Sørensen tiltrådte den 25. juni 2001 indstillingen om, at lovudkastet blev sendt i høring.

Ivar Nordland har om forelæggelsen til skatteministeren forklaret, at

”han ikke drøftede forslaget mundtligt med hverken departementschefen eller ministeren.

... bilaget er godkendt af Peter Loft og set af Frode Sørensen. Lovudkastet blev i forbindelse med høringen også lagt ud på Skatteministeriets hjemmeside, således at alle kunne se det og komme med bemærkninger hertil. Told- og Skattestyrelsen fik også lovudkastet sendt til høring. Der kom ingen kommentarer fra styrelsen, hverken på daværende tidspunkt eller senere. Høringen blev sendt til styrelsens sekretariat, der sendte kopier ud til de afdelinger, der havde interesse heri.” <s. 343>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”en justering af den frivillige sambeskatning indgik i forslaget. Det var også med i det forslag, der blev sendt til ekstern høring. Forslaget havde samme formulering som L 61.

Forespurgt, om forslaget blev ændret på noget punkt frem til forelæggelsen for ministeren, forklarede vidnet, at det blev det ikke.

Adspurgt, om de fortalte ministeren noget om, hvad der var anledning til justeringen af den frivillige sambeskatning, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at de gjorde. De fortalte således heller ikke ministeren, at det var

rygter fra rådgiverkredse, der gav anledning hertil. Ministeren spurgte heller ikke herom. De fortalte, som vidnet erindrer det, heller ikke ministeren om, at der havde været to afgørelser i Ligningsrådet, som vedrørte frivillig sambeskatning og ligningslovens § 5 H, eller at bestemmelsen var tømt for indhold.” <s. 450>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om der var en akut anledning til, at ændringen af selskabsskatte-lovens § 31, stk. 6, skulle gennemføres nu, ..., at det mener han ikke, der var.

Forespurgt, om afgørelsen i [...] -sagen (sag nr. 2) heller ikke havde indflydelse herpå, forklarede vidnet, at han jo ikke kendte afgørelsen i den sag. Han har på intet tidspunkt hørt argumenter for, at de skulle begynde at botanisere i sambeskatningsreglerne, og han har ingen viden om, at der skulle være særlige grunde til, at man tog den nævnte bestemmelse ud og satte den ind i denne forbindelse.

... tyngden klart lå i CFC-reglerne. Han vidste, at dialoggruppen havde brugt megen tid på dette. Det, som ministeren gik højest op i, var den del af forslaget, der vedrørte beskatning af pensionister i Sydslesvig. Det var det, de koncentrerede sig om at få klaret. Der havde alle dage været problemer med sambeskatningen, og han betragtede det som en justering i rækken af ændringer. Han har ingen erindring om, at dette element blev drøftet. Det var kun Sydslesvig og CFC-reglerne, der blev drøftet med ministeren. CFC-reglerne var et ønske fra rådgiverkredse. L 61 var ikke noget kontroversielt forslag, der blev brugt megen tid på.

Adspurgt, om der ikke var nogen drøftelse mellem vidnet og daværende skatteminister Frode Sørensen om dette element af den frivillige sambeskatning, forklarede vidnet, at det var der ikke. Frode Sørensen spurgte heller ikke til baggrunden herfor.” <s. 1089-1090>

Frode Sørensen har forklaret, at

”... påtegningen nederst på siden ”25/06/01 FS” er påført af ham.

Forespurgt, om han fik nogen forklaring til punktet ”Justeringer i den frivillige sambeskatning vedrørende succession og nedslag for udenlandsk skat”,

herunder til hvorfor man foreslog justeringer heraf, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.

... bilaget er en ”gul” forside, som Ivar Nordland havde lagt til Peter Loft, der havde påtegnet den og lagt den til vidnet. Han har set forslaget den 25. juni 2001. Han har ikke skrevet noget på siden, hvilket er udtryk for, at han ikke har haft behov for at indkalde nogen til drøftelse. Han var enig i, at forslaget blev sendt i ekstern høring. Han faldt ikke over, at der lå noget specielt i lovforslaget. Han opfattede indholdet som udtryk for den almindelige og sædvanlige regelpleje. Når han kan huske forslaget, er det udelukkende på grund af det næstsidste punkt om beskatning af pensionister, som er hjemmehørende i Tyskland og modtager pension i forbindelse med tidligere ansættelse ved det danske mindretals institutioner i Sydslesvig. Det var en opfølgning på et møde, som han havde haft med skolelærere syd for grænsen, vist nok en gang i maj måned 2001. Han mente ikke, at der var problemer med de øvrige punkter i lovforslaget. Der manglede nogle provenubemærkninger, men det var ikke til hinder for, at forslaget blev sendt i ekstern høring, hvilket skulle igangsættes, idet lovforslaget skulle med i lovkataloget, der skulle være færdigt i løbet af september måned 2001.

Adspurgt ..., om han kun fik denne skriftlige forelæggelse og ikke nogen yderligere mundtlig information, bekræftede vidnet dette. Han har heller ikke haft mundtlige drøftelser med nogen om forslaget. Den ”gule” er helt blank, hvilket betyder, at den er sendt videre fra hans side, uden at det skulle drøftes yderligere. Han har således hverken drøftet den med Peter Loft eller Ivar Nordland, før den blev sendt.

... forespurgt, om han fik noget at vide om disse rygter om omgåelse, forklarede vidnet, at han ikke fik andet at vide end det, der står i den ”gule”. Det var for ham ikke noget kontroversielt forslag. Det var en slags ”bunkebryllup” af forslag.

Foreholdt, at nogen så lovforslaget som et svar på problemerne med ligningslovens § 5 H, og forespurgt, om der var nogen, der nævnte denne kobling mellem problemerne med ligningslovens § 5 H og lovforslaget for ham, forklarede vidnet, at det var der ikke nogen, der orienterede ham om. Det var slet ikke fremme.” <s. 1164-1166>

Endvidere har Majken Wågensø (s. 492) afgivet forklaring herom.

Lovudkastet til forslag til lov om ændring af selskabsskatteoven, kildeskatteoven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning og begrænset skattepligt), senere benævnt L 61, blev sendt ud til høring ved skrivelse af 28. juni 2001 med frist til den 31. august 2001 (bilag 22.24).

Søren Lehmann Nielsen har forklaret,

”forespurgt, om han var bekendt med, at der var udarbejdet et sådant lovudkast, forud for at lovforslag L 61 blev fremsat i Folketinget, ..., at det var han ikke.

Adspurgt, om han eller TDC foretog nogen henvendelse til Skatteministeriet vedrørende udkast til lovudkast, forklarede vidnet, at han ikke gjorde det, og at han ikke er bekendt med, at TDC gjorde det. Han havde indtryk af, at TDC, da lovforslag L 61 kom, var overrasket over det.” <s. 753>

Endvidere har Jesper Leth Vestergaard (s. 455) afgivet forklaring herom.

3.8. Dialoggruppemøde den 20. august 2001

Den 9. august 2001 sendte Ivar Nordland en mail til medlemmerne af dialoggruppen vedrørende et møde den 20. august 2001 (bilag 44.57). Han anførte heri blandt andet:

”...

På mødet kan vi starte med at drøfte de udestående punkter på CFC-delen. Michael Sørensen har fremsendt et lille notat til alle.

Herefter vil jeg gerne at vi får taget en substansdrøftelse af underskudsforslaget. ... Hvis genbeskatningen gennemføres konsekvent uden nogen smuthuller overhovedet kan man også diskutere, om LL § 5 H og forslagens § 31, stk. 4, ikke kan ophæves i fleksibilitetens navn (det har jeg aldrig sagt! – husk det).”

...”

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”han her satte ligningslovens § 5 H ”til salg”. Det skulle indgå i en større sammenhæng, idet han gerne ville have problemkomplekset handlet af med rådgiverne. Hvad skulle man med denne regel, der kun gav anledning til ballade. På dette tidspunkt var L 61 i høring. Bemærkningen ”det har jeg aldrig sagt! – husk det” var ment som en joke.

... han på dette tidspunkt kendte afgørelsen i sag nr. 2. Nederlaget var lidt med denne afgørelse, så spørgsmålet var nu, hvad man kunne gøre. Vidnet erindrer ikke, at der i dialoggruppen var nogen reaktion herpå eller nogen specifik drøftelse af ligningslovens § 5 H. Der kom ikke noget forslag om, at ligningslovens § 5 H skulle ophæves.

Adspurgt, om der i august 2001 var nogen i dialoggruppen, der talte om noget i stil med det, som Niels Josephsen havde omtalt vedrørende ”step up”, forklarede vidnet, at det var der ikke.

... at det af ham senere anvendte udtryk ”forlydender i rådgiverkredse” alene refererede til samtalen med Niels Josephsen. Vidnet omtalte ikke samtalen med Niels Josephsen over for dialoggruppen. Dialoggruppen var ikke bekendt med vidnets kilde til ”step up”-problemet.” <s. 334>

Jan Børjesson har forklaret, at

”der her blev refereret til det netop omtalte forslag vedrørende blandt andet § 31 D. Vidnet mener, at forslaget blev behandlet ret stedmoderligt eller nærmere, at der ikke var nogen behandling af det på dette møde.

Forespurgt, om han husker noget nærmere om drøftelsen vedrørende ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at bestemmelsen var en værnregel. Rådgiverne havde påpeget nogle uhensigtsmæssigheder, og det ville måske være en fordel, hvis man kunne afskaffe den. Det forudsatte imidlertid, at man var dækket ind ved andre regler. Vidnet mener ikke, at han deltog i mødet i august 2001.

... forespurgt, om han i dialoggruppen hørte noget om, at rådgivere havde hørt om muligheden for ”step up”, forklarede vidnet, at han ikke har kendskab hertil. Da CFC-forslaget blev sendt i høring, var der også medtaget nogle dele, som ikke havde været drøftet i dialoggruppen. Det var måske, fordi det var noget, som det ikke var hensigtsmæssigt, at de eksterne medlemmer kendte til. Selskabsskattelovens § 31, stk. 6, havde ikke været drøftet i dialoggruppen.

Det er nok noget, som Skatteministeriet har haft liggende, som skulle medtages i et lovforslag om international beskatning.” <s. 391-392>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han deltog i dette møde.

Adspurgt, hvad det var for et forslag, der skulle drøftes, forklarede vidnet, at det var forslaget med selskabsskattelovens § 31 D, stk. 2 mm., altså helhedsløsningen. Det var ikke det lovudkast, der lige var sendt i høring med selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

... forespurgt, hvad der blev drøftet med hensyn til ophævelse af ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det på dette tidspunkt var tanken at prøve at finde en forståelse mellem skattemyndighederne og rådgiverkredse om et samlet regelsæt. Hvis man kunne få disse regler til at virke, kunne man overveje at fjerne ligningslovens § 5 H.

... at han ikke ved, hvad der lå til grund for Ivar Nordlands bemærkning. Det er dog vidnets opfattelse, at ligningsrådssag nr. 2 havde vist, at ligningslovens § 5 H var problematisk, og at man kunne omgå værnet, hvis man var klog nok. Hertil kom, at det ikke umiddelbart var muligt at lappe på bestemmelsen.

Forespurgt, om det lovudkast med selskabsskattelovens § 31, stk. 6, der var sendt i høring, blev drøftet på mødet i dialoggruppen den 20. august 2001, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Adspurgt, om det ikke var nærliggende at spørge rådgiverne i dialoggruppen, om de kendte til rygterne i rådgiverkredse, og om ikke de var glade for, at man nu foreslog en ændring af § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at han ikke er sikker på, at de var glade for, at man foretog sig noget på dette område.

Forespurgt ..., hvorfor der så var andre rådgivere, der fortalte Ivar Nordland om omgåelsesmulighederne, forklarede vidnet, at der kan være to grunde hertil. Den første er, at Niels Josephsen blot har spurgt, om det kunne lade sig gøre, hvorefter Ivar Nordland har fået færten af, hvad det handlede om, og den anden mulighed er, at Niels Josephsen har vist samfundssind, fordi han mente, at det var for galt, hvad der foregik.

Adspurgt ... bekræftede vidnet, at der ikke var nogen af rådgiverne i dialoggruppen, der bragte de samme rygter til torvs.” <s. 455>

Christen Amby har forklaret,

”forespurgt, hvorfor ligningslovens § 5 H kom ind her, ... at det ved han ikke. Ivar Nordland havde altid gerne villet ophæve ligningslovens § 5 H. Vidnet havde selv hellere set, at man havde udbygget bestemmelsen.

Adspurgt, om det havde noget med [...] -sagen (Ligningsrådets afgørelse i sag nr. 2 om ligningslovens § 5 H) at gøre, at Ivar Nordland nu tog ligningslovens § 5 H op, forklarede vidnet, at det tror han ikke.” <s. 929>

Endvidere har Majken Wågensø (s. 493) afgivet forklaring herom.

3.9. Indsigelser fra erhvervslivet vedrørende CFC-forslaget

Af mailkorrespondance ført den den 5. september 2001 mellem Peter Loft og Jesper Leth Vestergaard (bilag 25.52) fremgår følgende:

”Peter Loft ...

[...] og [...] i sin egenskab af dir. i [...] har åbenbart problemer med CFC-forslaget i relation til nogle [...] rederiaktiviteter. De kommer herind d. 13. sept. kl. 9.00. - Kender du noget til problemet?”,

”Jesper Leth Vestergaard ...

Jeg kender desværre ikke deres konkrete problem, men et bud kan være, at udlejning af skibe på bareboat-charter (dvs. uden besætning) med forslaget bliver CFC-indkomst.

Ligningsrådet har tidligere i en bindende forhåndsbesked (TfS 2000,532) bekræftet overfor et dansk rederi (formentligt [...]), at to lavtbeskattede udenlandske selskaber ikke var omfattet af de gældende CFC-regler.

Rederiforeningen har iøvrigt oplyst, at de efter alt at dømme vil fremsende en mindre, konkret kommentar vedr. forslaget først i denne uge. Det er formentlig samme sag. Kommentaren er endnu ikke kommet.”,

”Peter Loft ...

kan problemet løses?”,

”Jesper Leth Vestergaard ...

Der er modsat rettede interesser. På den ene side ... og på den anden side Amby, som tidligere har givet udtryk for, at han fandt den bindende forhåndsbesked uheldig (en forkert retstilstand).”

”Peter Loft

CFC-forslaget er lanceret som en forenkling, ikke en skærpelse. Jeg er ikke orienteret om de efterhånden talrige problemer, forslaget tilsyneladende afstedkommer. Ambys indstilling er ikke mig kendt, og umiddelbart har jeg også svært ved at se, at den er særlig relevant.”

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”der var en del modvilje mod udkastet til L 61, og han gik ud fra, at Peter Loft frygtede, at dette ville hindre en fremsættelse af forslaget, hvis der kom en borgerlig regering efter valget.” <s. 794>

Endvidere har Peter Loft (s. 1250) afgivet forklaring herom.

4. Perioden fra september til oktober 2001

4.1. TDC's anmodning af 5. september 2001 om bindende forhåndsbesked

Ved brev af 5. september 2001 anmodede TDC A/S (bilag 07.22) om bindende forhåndsbesked fra Ligningsrådet vedrørende sambeskatning med et tysk selskab – Talkline Management und Finance Holding GmbH.

Det anføres i brevet blandt andet:

”...

Hermed anmoder TDC om bindende forhåndsbesked fra Ligningsrådet angående følgende spørgsmål, jf. skattestyrelseslovens § 20A, stk. 1:

1. Kan Ligningsrådet bekræfte, at eventuelle tab på dels driftsmidler dels goodwill og andre immaterielle rettigheder ved et salg i 2001 af aktiviteter i Talkline GmbH & Co. KG kan fradrages i TDC-koncernens danske skattepligtige indkomst ved etablering af sam-

beskatning for 2001 med det helejede tyske datterselskab Talkline Management und Finance Holding GmbH, uanset om Talkline GmbH & Co. KG i år opsplittes i to eller flere kommanditselskaber efter de tyske regler om Ausgliederung eller Abspaltung?

Spørgsmålet er foranlediget af TDC's overvejelser om en hel eller delvis afhændelse af de aktiviteter, som udøves under det tyske selskab Talkline Management und Finance Holding GmbH.

...

TDC overvejer nu at afhænde sine tyske aktiviteter og forhandler med potentielle købere. I den forbindelse er det ønskeligt at opsplitte Talkline GmbH & Co. KG i flere selvstændige kommanditselskaber. Ønsket om opsplitning er begrundet i, at det er meget sandsynligt, at en køber kun vil erhverve dele af kommanditselskabets aktiviteter, f.eks. alene mobiltelefonaktiviteterne. Et salg til tredjemand af disse aktiviteter vil efter tyske civilretlige regler kræve, at hver enkelt kunde i den overdragne portefølje skriftligt skal tiltræde overdragelsen af sit abonnement. Her er der f.eks. for mobilkundernes vedkommende tale om knap 1,8 millioner kunder. Hvis man anmoder om en aktiv tiltræden fra kunderne, skønnes det, at op mod halvdelen af kunderne vil falde fra.

Efter de tilkendegivelser, som TDC har fået fra potentielle købere af aktiviteterne er det en betingelse, at salget kan gennemføres uden henvendelser til kunderne. Alternativet er en meget betydelig reduktion af prisen for aktiviteterne.

Kravet om kundernes aktive tiltræden gælder ifølge TDC's tyske rådgivere ikke, hvis køberen erhverver et kommanditselskab, idet tysk ret ved opdelingen af et kommanditselskab og den senere afhændelse heraf ikke stiller krav om, at kunderne høres. Det er derfor af stor økonomisk betydning for TDC at kunne foretage den nævnte opsplitning af kommanditselskabet.

...

En stillingtagen til det rejste spørgsmål indebærer for det første en stillingtagen til, om det som forudsat af TDC er muligt at etablere en sambeskatning med virkning for 2001 med Talkline Management und Finance Holding GmbH.

...

Som andet led i besvarelsen må Ligningsrådet herefter tage stilling til, om et tab i forhold til indgangsværdierne på dels driftsmidler dels goodwill og øvrige immaterielle rettigheder som forudsat af TDC kan fradrages i den danske indkomstopgørelse, hvis dette tab som forventet realiseres ved et helt eller delvist salg af aktiviteterne i Talkline GmbH & Co. KG i løbet af 2001.

Indgangsværdierne må fastsættes efter lovgivningens almindelige regler, herunder selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6 og afskrivningslovens § 40, stk. 5, men forespørgslen vedrører ikke beregningen af disse indgangsværdier. Tilsvarende er TDC indforstået med, at Ligningsrådet ved besvarelsen tager forbehold for, at den særlige ligningspraksis om førelse af fradragsskonto må iagttages, når et tab i Talkline GmbH & Co. KG søges fradraget i koncernens danske sambeskatningsindkomst. Yderligere kan forudsættes, at der i de nævnte selskabers sambeskatningsindkomst ikke opnås fradrag for udgifter, der efter udenlandske skatteregler kan fradrages i en indkomst, som ikke indgår i beregningen af dansk skat, og at sådant fradrag heller ikke kan overføres til fradrag i indkomst oppebåret af koncernforbundne selskaber, hvis indkomst ikke indgår ved beregningen af dansk skat, jf. ligningslovens § 5 G, stk. 1.

TDC har her overvejet, om der i ligningslovens § 5H foreligger nogen hindring for tabsfradrag. Som allerede anført ændredes den juridiske struktur af Talkline-aktiviteterne ultimo 2000, derved at selskabet omdannedes fra et GmbH til et kommanditselskab. Denne omdannelse kan efter dansk skatteret ikke ske med succession, jf. Ligningsrådets afgørelse i TfS 1992.234, og man kan derfor rejse det spørgsmål, om omdannelsen udgør en erhvervelse af et fast driftssted, som falder ind under ligningslovens § 5 H, stk. 1.

Det følger imidlertid af den som bilag 6 vedlagte ligningsrådsafgørelse og af Ligningsrådets afgørelse af 19. juni 2001 (SKM 2001.322), at ligningslovens § 5H ikke finder anvendelse, når ingen af de involverede selskaber har været eller er sambeskattede med det danske moderselskab på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet. ...

...

Som det tredje led i besvarelsen af spørgsmålet må Ligningsrådet tage stilling til, om en opsplitting af Talkline GmbH & Co. KG, som beskrevet i

bilag 5, får betydning for muligheden for at fradrage det forventede tab i den danske indkomstopgørelse.

...”

Ole Kjær har herom forklaret, at

”Henning Dyremose ringede til ham i august eller september 2001 og bad ham fremskynde en anmodning, som TDC ville sende, idet de var i gang med et salg. Han lovede at se på, om det var muligt at fremskynde sagen, og gav herefter besked til fagkontoret, der fremskyndede behandlingen, så man kunne sætte sagen på Ligningsrådets møde i september 2001. Vidnet så først selve anmodningen, da han fik materialet til Ligningsrådets møde. Anmodningen blev ikke overbragt til ham.” <s. 1012>

Henning Dyremose har forklaret, at

”i forbindelse med beslutningen om et salg af Talkline blev spørgsmålet om en bindende forhåndsbesked vedrørende udskillelse af mobilaktiviteterne i et særligt selskab aktuelt, idet det var det, køberen ønskede. Det blev meget vigtigt for salgsprocessen, at TDC kunne udskille mobilaktiviteten uden at miste muligheden for afskrivning på goodwill, som de mente, at de havde ret til. Den 4. september 2001 sendte regnskabs- og skattedirektøren ham en besked om, at det var vigtigt, at sagen fik en hurtig behandling hos skattemyndighederne, og at han havde en ide om, at en opringning fra vidnet til Ole Kjær kunne hjælpe til at få sagen hurtigt igennem. Vidnet blev derfor opfordret til at kontakte Ole Kjær i forsøg på at få sagen behandlet på et møde i Ligningsrådet den 18. september 2001. Regnskabs- og skattedirektøren var dog i tvivl om, hvorvidt det blev for presset, og foreslog, at man eventuelt forsøgte at få sagen på mødet den 23. oktober 2001. Direktionen besluttede imidlertid, at man skulle presse på for at få sagen på ligningsrådsmødet den 18. september 2001. Vidnet ringede den 5. eller 6. september 2001 til Ole Kjær, der var velvillig over for at forsøge at få sagen med på mødet den 18. september 2001, og de aftalte, at Ole Kjær i givet fald skulle tage kontakt direkte til TDC’s skattechef. Det viste sig, at det godt kunne lade sig gøre.

Under samtalen forklarede han Ole Kjær, at TDC ønskede bekræftet, at man kunne gennemføre en overdragelse således, at man bevarede muligheden for fradrag for det tab, som man ville konstatere i den forbindelse. Han omtalte endelig for Ole Kjær, hvorfor sagen hastede. Vidnet var på dette

tidspunkt ikke særlig bekendt med sagen. Det var en usædvanlig opgave for ham, for han blandede sig normalt ikke i sagsbehandlingen. Han fik derfor udleveret et talepapir, som han lærte udenad, og som han holdt sig til under samtalen med Ole Kjær.

Det var ikke fremme i hans tanker, at afskrivning på goodwill også var et tema, men det ville i øvrigt have været legitimt, hvis det havde været det.

... der var en potentiel køber på dette tidspunkt.

Forespurgt, om han heller ikke havde nogen mening om svaret på spørgsmålet om fradrag for tab, forklarede vidnet, at han ikke så anmodningen. Det eneste, han fik, var talepapiret til brug for samtalen med Ole Kjær. Han fik heller ikke nogen mundtlig orientering om anmodningen.

... forespurgt, om der på det mere strategiske plan lå nogen overvejelser i ikke at anføre tal i anmodningen, forklarede vidnet, at han ikke så anmodningen på det tidspunkt. Han har efterfølgende forstået, at man for at få et hurtigt svar har valgt ikke at tage tal med i anmodningen. Det var principperne, der var afgørende, og ikke værdierne. Der var på dette tidspunkt ikke nogen diskussion heraf i direktionen.

Foreholdt, at der i det næstsidste afsnit ... omtales en anden tidligere afgørelse, og forespurgt, om der var nogen, der fortalte ham om denne, forklarede vidnet, at det var der ikke. Det er dog helt i overensstemmelse med ansvars- og opgavefordelingen i koncernen." <s. 1066-1068>

Niels Kristensen har forklaret, at

"sagen gik til behandling i hans kontor.

Susse Meulengracht blev sagsbehandler på sagen, ...

Foreholdt, at anmodningen skulle være blevet overbragt på et møde den 5. september 2001, og forespurgt, om han har deltaget i et sådant møde, forklarede vidnet, at han ikke husker det, men det må han næsten have gjort. Han husker ikke noget fra mødet.

Foreholdt, at TDC anmodede om hastebehandling og forespurgt, om han var indforstået hermed, forklarede vidnet, at det var han. Det var en stor virksomhed, der havde akutte skattespørgsmål, og det var en del af Told-

Skats service at forsøge at efterkomme en sådan anmodning. TDC havde overvejelser om at sælge Talkline, og da telemarkedet var meget turbulent på den tid, lød det meget troværdigt, at TDC havde en køber på hånden, hvorfor det op til et salg var vigtigt at få styr på de skattemæssige positioner.” <s. 727-728>

Susse Meulengracht har forklaret, at

”der som anført givet har været et møde, hvor anmodningen blev afleveret. Det var helt sædvanligt, at forespørgeren bad om et møde, når der var tale om mere komplicerede problemer. Hun erindrer ikke at have deltaget i dette møde. Hun blev herefter sagsbehandler på anmodningen om bindende forhåndsbesked fra TDC.” <s. 169>

Solveig Mortensen har forklaret

”... forespurgt, om det ikke var en anden problemstilling end den, de arbejdede med i efteråret 2000, ..., at det var et yderligere spørgsmål. TDC spurgte, om de ville blive omfattet af ligningslovens § 5 H, og spurgte samtidig, om det ville have betydning, om der var et eller flere K/S'er. Vidnet opfattede det alene som en udvidelse af forespørgslen. De opfattede det ikke således, at det var noget helt andet, der blev spurgt om. <s. 255-256>

... forespurgt, om der var overvejelser vedrørende disse indgangsværdier, herunder størrelserne, forklarede vidnet, at de alene havde kendskab til de 10 mia. kr., som var et skønnet tal. De drøftede ikke beløbet, og der kom ikke yderligere oplysninger om beløb. Det indgik ikke i sagen, hvilke beløb der var tale om. Det var problemstillingen og kun den, der var relevant.” <s. 262>

Palle Graff har forklaret, at

”han stadig var sygemeldt på dette tidspunkt. Han husker ikke, hvornår han første gang hørte om denne anmodning om bindende forhåndsbesked. Da han i oktober 2001 vendte tilbage til afdelingen efter sygdomsperioden, blev han lidt efter lidt orienteret om, hvad der var sket i sagerne.” <s. 625>

Christen Amby har forklaret, at

”han aldrig har set denne anmodning. Rådets medlemmer ser ikke skatteydernes anmodninger. De får alene et forreferat af sagen, når sagerne bliver forelagt.” <s. 936>

Ivar Nordland har forklaret, at

”hans første erindring om sagen var, at han så et udkast til den bindende forhåndsbesked. Han hørte ikke om sagen før. Han havde i september 2001 ikke hørt om et beløb på 10 mia. kr. Han var ikke involveret i udarbejdelsen af den bindende forhåndsbesked.” <s. 335>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han på noget tidspunkt blev bekendt med, at der var kommet denne anmodning om bindende forhåndsbesked, ..., at det gjorde han ikke før i november 2003.

Foreholdt, at når han ikke hørte om anmodningen før i november 2003, så var status i 2001, at han ikke kendte til nogen TDC-sag, bekræftede vidnet dette.

... at han heller ikke hørte noget om et tab på 10 mia. kr.” <s. 1090>

Frode Sørensen har forklaret,

”forespurgt, om han fik kendskab til, at denne sag var under behandling, ..., at det fik han ikke.” <s. 1166>

Endvidere har Annette Liboriussen (s. 98), Lars Nørding (s. 113), Sune Hein Bertelsen (s. 369 og s. 376), Gitte Tarum Wrobel (s. 400), Jesper Leth Vestergaard (s. 464), Majken Wågensø (s. 496), Niels Winther-Sørensen (s. 656) og Annette Olesen (s. 1306) afgivet forklaring om bilag 07.22.

4.2. Sagsbehandlingen (TDC's anmodning af 5. september 2001)

Selskabsbeskatningskontoret ved Susse Meulengracht og Sune Hein Bertelsen anmodede ved et brev af 6. september 2001 Selskabsrevisionsafdelingen om en udtalelse (bilag 07.30). Det anføres i brevet:

”...

Ved møde d. 5. september 2001 i Told- og Skattestyrelsen har TDC A/S overbragt vedlagte anmodning om bindende forhåndsbesked TDC A/S har anmodet om at sagen behandles hurtigst muligt.

Det tilstræbes at få sagen behandlet på det førstkommende ligningsrådsmøde d. 18. september 2001; hvilket forudsætter, at sagen er færdigbehandlet i Selskabsbeskatningsafdelingen senest d. 12. september 2001.

Selskabsrevisionsafdelingen anmodes om at afgive en udtalelse i sagen. Udtalelsen skal være Selskabsbeskatningsafdelingen i hænde senest 11.9.01 kl. 12.00 for at kunne indgå i Told- og Skattestyrelsens indstilling i sagen.

Sagsbehandleren i Selskabsrevisionsafdelingen bedes snarest rette henvendelse til en af undertegnede, for at aftale nærmere om behandlingen af sagen.”

Susse Meulengracht har forklaret, at

”Selskabsrevisionsafdelingen, der havde kendskab til selskabet som ligningsmyndighed, skulle udtale sig i relation til de faktiske forhold. De skulle ikke foretage en juridisk vurdering, men meddele, om de havde kendskab til noget faktisk, der kunne have betydning for sagens behandling. Sune Hein Bertelsen var endnu ikke sagsbehandler på sagen, men skulle være med for at han kunne se, hvordan en sådan sag blev behandlet. Vidnet stod på det tidspunkt for at skulle væk fra Selskabsbeskatningsafdelingen. Det var ikke sædvanligt, at de var 2 sagsbehandlere på en sag. Det var TDC, der havde spurgt, om de kunne få et hurtigt svar, idet de havde nogle forhandlinger i gang, hvor afgørelsen kunne få betydning. Selskabsrevisionsafdelingen imødekom inden for det muliges grænser en skatteydere rimelige anmodning om et hurtigt svar.” <s. 169>

Sune Hein Bertelsen har forklaret, at

”han var sat på sagen som en slags kombineret oplæring og ”vandbærer”, for at de kunne levere noget hurtigst muligt.

Selskabsrevisionsafdelingen skulle høres, fordi man standardmæssigt hørte den skatteansættende myndighed i forbindelse med behandling af en anmodning om bindende forhåndsbesked.” <s. 370>

Lars Nørding har forklaret, at

”sagen blev behandlet af Solveig Mortensen. De kendte problemstillingerne fra notaterne af 16. oktober 2000. Solveig Mortensen lavede nu en udtalelse. Det er ikke Selskabsrevisionsafdelingens opgave at udarbejde udkast til en bindende forhåndsbesked. Det tager Selskabsbeskatningsafdelingen sig af. Selskabsrevisionsafdelingen skal alene som ligningsmyndighed afgive en indstilling.” <s. 114>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”det var første gang, at hun hørte om TDC’s anmodning om bindende forhåndsbesked. De gik i gang med opgaven, som de følte sig godt klædt på til med de undersøgelser, de tidligere havde foretaget. Der var i mellemtiden kommet en yderligere ligningsrådsafgørelse om ligningslovens § 5 H med samme resultat som den første sag, så afdelingen vidste, at denne sag skulle have samme udfald. De havde set den anden afgørelse i de faglige tidsskrifter, idet den var offentliggjort. Det var alene vidnet, der blev sat på sagen.” <s. 256>

På et eksemplar af anmodningen af 5. september 2001 fra TDC (bilag 14.30) er med håndskrift øverst på side 4 påført:

”Ved omdannelse i dec. 2000 blev bogført en goodwill på over 10 mia. i det tyske K/S. Tab herpå?”

Solveig Mortensen har herom forklaret, at

”... det er hendes håndskrift.

Det var vidnets overvejelse med hensyn til, om der var en sammenhæng med det, der tidligere var oplyst herom. Det var alene en note til hende selv.” <s. 257>

Den 10. september 2001 sendte Sune Hein Bertelsen fra Selskabsbeskatningskontoret en telefax til Solveig Mortensen i Selskabsrevisionsafdelingen, med i alt 42 sider vedrørende TDC A/S – Talkline, anmodning om bindende forhåndsbesked (07.28 (mail

uden bilag) og A.30). Solveig Mortensen har med håndskrift på bilaget (A.30) noteret, at det drejede sig om følgende bilag: ”Selskabsbeskatningens udkast til besvarelse af den bindende forhåndsbesked, Ligningsrådets 1. og 2. behandling af [sag nr. 2], mail Sune/Svoldgaard, dansk oversættelse af stiftelsesdokument GmbH og dansk oversættelse af selskabskontrakt”.

Sune Hein Bertelsen har herom forklaret, at

”Vidnet husker kun samtalen med Solveig Mortensen meget svagt. Det er sandsynligt, at Selskabsrevisionsafdelingen ringede for at drøfte sagen, idet det var en sag af ”speget” karakter. Vidnet mente, at det af referaterne fremgik, at man tilbage fra 1999 havde været klar over problemstillingen, og at man havde reageret herpå. Han mener, at han sendte materialet frem, fordi det viste, at der var disse forudgående momenter.

... han husker det således, at de ringede sammen som kollega til kollega og talte frit om sagen, der var noget særligt. Det var på det tidspunkt vidnets holdning, at de godt kunne lave en indstilling til en bindende forhåndsbesked i den konkrete sag. Problemstillingen var kendt højere op i systemet, så der var ikke problemer med at træffe afgørelse i den foreliggende sag.

Foreholdt, at Selskabsrevisionsafdelingen var af den opfattelse, at afrapportering skulle ske til Selskabsbeskatningsafdelingen, og at det således blandt andet kunne ske til ham, forklarede vidnet, at hans opfattelse var, at Selskabsbeskatningsafdelingen allerede var bekendt med problemet, og at det var rapporteret opad i systemet.

Forespurgt, om han nærmere undersøgte, om der var sket afrapportering tidligere, forklarede vidnet, at han ikke gik nærmere ind i det. Han har formentlig drøftet det med Niels Kristensen og Susse Meulengracht. Han har nok også spurgt, om det var i orden, at han fremsendte Ligningsrådets referat. Vidnet erindrer ikke præcist, hvorledes han fandt frem til den nævnte ligningsrådsafgørelse. Han har muligvis spurgt en overordnet.” <s. 370>

Solveig Mortensen har forklaret,

”Forespurgt, hvorfor Sune Hein Bertelsen sendte dette materiale til hende ... at de havde drøftet spørgsmålet meget. Vidnet var under samtalen nok

”lidt oppe at køre”, fordi Selskabsbeskatningsafdelingen ikke havde foretaget sig noget vedrørende den early warning, de havde afgivet vedrørende den problemstilling, som nu igen var fremme. Sune sagde, at det var irrelevant, idet Christen Amby allerede i 1999 havde gjort opmærksom på, at der var et hul i loven, og at det af referaterne fra Ligningsrådets møder fremgik, at departementet var orienteret herom. De kunne derfor ikke gøre noget, for sagen lå i departementet, og der havde den været fra 1999. Sune Bertelsen sendte materialet til vidnet for at vise hende, at der var orienteret om problemstillingen. Indstillingen til Ligningsrådet ville blive den samme. Det kunne de ikke ændre på. Departementet kendte problemstillingen, og de vidste allerede i 1999, hvorledes reglerne blev fortolket. Det måtte være op til departementet, om man ønskede at gøre noget ved reglerne. Vidnet ved ikke, om beløbsstørrelserne i de andre sager var oplyst af forespørgerne.”
<s. 257>

4.3. Selskabsrevisionsafdelingens notater af 11. september 2001

Den 11. september 2001 afgav Selskabsrevisionsafdelingen ved Lars Nørding og Solveig Mortensen med henvisning til Selskabsbeskatningsafdelingens anmodning af 6. september 2001 (bilag 07.30) en udtalelse i sagen (bilag 07.32).

Udtalelsen blev fremsendt ved mail af 11. september 2001 fra Solveig Mortensen til Niels Kristensen, Sune Hein Bertelsen og Susse Meulengracht (bilag 07.37). I mailen, der var vedhæftet to notater, anføres det:

”Hej Alle.

Vi har valgt at dele vores udtalelse op i to - den officielle, der kan gives aktindsigt i samt vort notat, hvor vi giver udtryk for at LL § 5H’s rækkevidde skal udvides.

...”

Det anføres i det første notat (bilag 07.32) blandt andet:

”...

Selskabsrevisionsafdelingen er anmodet om udtalelse til TDC A/S anmodning om bindende forhåndsbesked vedrørende følgende 3 punkter:

1. Er det muligt at etablere en sambeskatning med virkning for 2001 med Talkline Management und Finance Holding GmbH?
2. Kan et tab i forhold til indgangsværdierne på dels driftsmidler dels goodwill og øvrige immaterielle rettigheder som forudsat af TDC fradrages i den danske indkomstopgørelse, hvis dette tab som forventet realiseres ved et helt eller delvist salg af aktiviteterne i Talkline GmbH og Co. KG. i løbet af 2001?
3. Får en opsplitning af Talkline GmbH og Co. KG, som beskrevet i bilag 5, betydning for muligheden for at fradrage det forventede tab i den danske indkomstopgørelse?

Selskabsrevisionsafdelingens svar er:

1. Ja.
2. Ja.
3. Nej.

Ad 1 Sambeskatning med Talkline Management und Finance Holding GmbH

Tilladelse til sambeskatning kan gives under forudsætning af, at selskabsskattelovens § 31 og sambeskatningscirkulærets betingelser og vilkår er opfyldt.

Det er oplyst, at Talkline Management und Finance Holding GmbH har samme regnskabsår som TDC A/S, og at der ikke er tale om at foretage fradrag efter kursgevinstloven for tab på fordringer mod de datterselskaber, der inddrages under sambeskatningen. Det er ligeledes oplyst, at de underliggende datterselskaber, der er 100% ejede ikke er erhvervet fra koncernforbundne selskaber.

Såfremt ovennævnte er opfyldt, anser Selskabsrevisionsafdelingen TDC A/S for berettiget til sambeskatning med Talkline Management und Finance Holding GmbH.

Ad 2 Kan et tab i forhold til indgangsværdierne på dels driftsmidler dels goodwill og øvrige immaterielle rettigheder fradrages i den danske indkomstopgørelse?

Praksis for ligningslovens § 5H begrænser sig til 2 bindende forhåndsbeskeder, den ene er ikke offentliggjort.

Begge vedrører spørgsmålet om ligningslovens § 5H finder anvendelse, når et udenlandsk datterselskab, der ikke er sambeskattet med dets danske moderselskab, erhverver et fast driftssted fra et andet udenlandsk koncernforbundet selskab og først herefter indtræder i en dansk sambeskatning. Begge besvares med, at der hverken i bestemmelsens ordlyd eller i motiverne her til er tilstrækkelige holdepunkter for at konkludere, at ligningslovens § 5 H finder anvendelse. Det konkluderes herefter, at da de udenlandske selskaber ikke indgår i en dansk sambeskatning på overdragelsestidspunktet, finder ligningslovens § 5H ikke anvendelse.

Praksis har således lagt sig fast på en snæver fortolkning af ligningslovens § 5H, når der udelukkende fokuseres på erhvervelsestidspunktet. Formålet med bestemmelsen har givet været, at det danske indkomstskattegrundlag ikke udhules ved, at et dansk selskab erhverver en underskudsgivende filial eller fast ejendom fra koncernforbundne udenlandske selskaber.

Af bemærkningerne til lovforslaget (L 118 95/96 -lov 487 1996) til Ligningslovens § 5H fremgår, at bestemmelsen omfatter "tilkøbte" underskudsgivende aktiviteter fra koncernforbundne selskaber og fonde. I ovennævnte 2 bindende forhåndsbeskeder lægges vægt på erhvervelsestidspunktet. Ved kun at fokusere på erhvervelsestidspunktet, opnår virksomhederne store skattemæssige fordele ved skatteplanlægning på ganske få år - i TDC A/S kun 3 dage, hvorved selskabet ikke bliver omfattet, og derved ikke underskudsbegrænset. Genbeskatning af fratrukket underskud har TDC A/S egenrådig indflydelse på, idet det må antages, at holdingsselskabet i Tyskland forbliver i sambeskatningen, mens de underliggende K/S'er sælges fra med tab til direkte fradrag i den danske sambeskatningsindkomst.

Formålet med ligningslovens § 5 H har formentlig været, at en koncernintern overdragelse af underskudsgivende aktiviteter skal forblive underskudsbegrænset uanset, hvornår de udenlandske selskaber inddrages i en dansk sambeskatning.

Med den nuværende praksis bliver selskabet ikke omfattet af ligningslovens § 5H. Selskabets indgangsværdier værdiansættes i henhold til selskabsskattelovens § 31, og der foretages genbeskatning af underskud i henhold til ligningslovens § 33 E, såfremt selskabet ophører med at være inddraget i den danske sambeskatning.

I henhold til ligningslovens § 5 G ”kan der ikke opnås fradrag for udgifter, der efter udenlandske skatteregler kan fradrages i indkomst, som ikke indgår ved beregning af dansk skat.”

Når Talkline GmbH & Co. KG inddrages i den danske sambeskatning, værdiansættes driftsmidler, goodwill og øvrige immaterielle aktiver efter selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6 (indgangsværdier), hvorefter afskrivninger herpå ikke anses for at vedrøre indkomst, der ikke indgår i det danske indkomstskattegrundlag.

Ligningslovens § 5 G kan ikke anvendes.

Ad 3 Får en opsplætning af Talkline GmbH og Co. KG, betydning for muligheden for at fradrage det forventede tab i den danske indkomstopgørelse?

Selskabsrevisionsafdelingen anser det uden skattemæssig betydning, at KG’et opsplittes i flere KG’er med samme ejerstruktur.”

Det interne notat vedrørende ligningslovens § 5 H (bilag 07.39) har dette indhold:

”...

Praksis for ligningslovens § 5H begrænser sig til 2 bindende forhåndsbeskeder, den ene vedrørende [...] A/S [sag nr. 1], der ikke er offentliggjort, og den anden vedrørende [...] A/S [sag nr. 2], der er offentliggjort i SKM 2001.322 LR.

Begge vedrører spørgsmålet om ligningslovens § 5H finder anvendelse, når et udenlandsk datterselskab, der ikke er sambeskattet med dets danske moderselskab, erhverver et fast driftssted fra et andet udenlandsk koncernforbundet selskab og først herefter indtræder i en dansk sambeskatning. Begge besvares med, at der hverken i bestemmelsens ordlyd eller i motiverne her til er tilstrækkelige holdepunkter for at konkludere, at ligningslovens § 5 H

finder anvendelse. Det konkluderes herefter, at da de udenlandske selskaber ikke indgår i en dansk sambeskatning på overdragelsestidspunktet, finder ligningslovens § 5 H ikke anvendelse.

Da Ligningsrådet første gang behandlede [...] A/S [sag nr. 1] på et møde, var Amby uenig i svaret, idet han mente, at der måske var et "hul" i loven. Amby ville gerne have en belysning heraf. Sagen blev herefter udsat.

Da Ligningsrådet anden gang behandlede [...] A/S [sag nr. 1] på et møde, tilsluttede Ligningsrådet sig Told- og Skattestyrelsens udtalelse til forespørgslen. Amby fastholdt, at han ønskede en belysning af, om der er et "hul" i loven.

Er der foretaget en sådan belysning?

Af referatet fra Ligningsrådsmødet fremgår, at Departementet er orienteret. Er der nogen tilbagemelding herfra?

Har der været tilsvarende diskussioner vedrørende behandlingen af forespørgslen fra [...] A/S [sag nr. 2]?

Det er Selskabsrevisionsafdelingens opfattelse, at ligningslovens § 5H fortolkes for snævert, når der udelukkende fokuseres på erhvervelsestidspunktet. Formålet med paragraffen er, at det danske indkomstskattegrundlag ikke udhules ved, at et dansk selskab erhverver en underskudsgivende filial eller fast ejendom fra koncernforbundne udenlandske selskaber.

Af bemærkningerne til lovforslaget (L118 95/96 – lov 487 1996) til Ligningslovens § 5H fremgår, at bestemmelsen omfatter "tilkøbte" underskudsgivende aktiviteter fra koncernforbundne selskaber og fonde. I ovennævnte 2 bindende forhåndsbeskeder lægges vægt på erhvervelsestidspunktet. Ved kun at fokusere på erhvervelsestidspunktet, omgår virksomhederne paragraffen ved skatteplanlægning på ganske få år – i TDC A/S kun 3 dage, hvorved selskabet ikke bliver omfattet, og derved ikke underskudsbegrænset. Genbeskatning af fratrukket underskud har TDC A/S egenrådig indflydelse på, da holdingselskabet i Tyskland forbliver i sambeskatningen, mens de underliggende K/S'er sælges fra med tab til direkte fradrag i den danske sambeskatningsindkomst.

Det er Selskabsrevisionsafdelingens opfattelse, at formålet med ligningslovens § 5 har været, at en koncernintern overdragelse af underskudsgivende

aktiviteter skal forblive underskudsbegrænset uanset, hvornår de udenlandske selskaber inddrages i en dansk sambeskatning.

Ambys forespørgsel om der er et ”hul” i loven underbygger vor opfattelse af, at det ikke har været hensigten, at paragraffen skal fortolkes så snævert, som praksis er i øjeblikket.

Såfremt nuværende praksis anvendes, bliver selskabet ikke omfattet af ligningslovens § 5H. Selskabets indgangsværdier værdiansættes i henhold til selskabsskattelovens § 31, og der foretages genbeskatning af underskud i henhold til ligningslovens § 33 E, såfremt selskabet ophører med at være inddraget i den danske sambeskatning, hvilket næppe vil ske.

Selskabsrevisionsafdelingen vil med ovenstående give et billede af, hvilke konsekvenser, der er ved at tolke ligningslovens § 5 H, så snævert, som praksis er for øjeblikket. Det kunne måske, såfremt det er ønsket, give sig udslag i en lovændring på området.

I den konkrete sag kunne bestemmelserne i virksomhedsomdannelsesloven muligvis anvendes som model til at afskære muligheden for at afskrive på oparbejdet goodwill, der er det beløbsmæssige store aktiv i sagen..

”Erhvervelsen” af oparbejdet goodwill i Talkline GmbH & Co. KG, opnås ved omdannelse af et tysk GmbH til et KG. Efter tyske regler foretages ikke ophørsbeskatning, og der foretages ikke likvidation af det tyske GmbH. En sådan omdannelse kan sammenlignes med omdannelse af personlig virksomhed til selskab efter bestemmelserne i virksomhedsomdannelsesloven, hvorefter der succederes i oprindelige anskaffelsessummer. Efter disse regler vil der ikke være afskrivningsberettiget oparbejdet goodwill.

Da ”erhvervelsen” er foretaget før selskabets indtræden i den danske sambeskatning, kan den formodentligt ikke tilsidesættes.”

Solveig Mortensen har om notaterne af 11. september 2001 forklaret, at

”det, der her blev fremsendt, var Selskabsrevisionsafdelingens udtalelse som svar på forespørgslen. Den var opdelt i to notater. Det ene notat var deres udtalelse til sagen, som var lavet således, at den kunne sættes direkte ind i den bindende forhåndsbesked. I det andet notat, den uofficielle del, stillede de på ny spørgsmål om, hvorvidt det kunne være rigtigt, at reglerne var således. Notatet blev stillet til Niels Kristensen, der var kontorchef, idet

det var vigtigt for dem at sikre, at udtalelsen ikke havnede i en skrivebordskuffe og blev glemt. Selskabsrevisionsafdelingen løftede herved bevidst udtalelsen et niveau op. De troede vel ikke, at udtalelsen ville havne i en skrivebordsskuffe, men de ville sikre, at den ikke blev glemt i mængden af sager. Lars Nørding kendte til disse to notater. Palle Graff kendte ligeledes til notaterne. Vidnet mener ikke, at Ole Kjær kendte til notaterne, idet der ikke var noget nyt i det anførte. Normalt skulle der være noget nyt i sagen, hvis de skulle give det til Ole Kjær. Vidnet kan ikke sige, hvorvidt Palle Graff har vist notatet til Ole Kjær. Vidnet har ikke selv gjort det.

Foreholdt ..., ”Når Talkline GmbH & Co. KG inddrages i det danske samskabsskatning, værdiansættes driftsmidler, goodwill og øvrige immaterielle aktiver efter selskabsskatteovens § 31, stk. 5 og 6 (indgangsværdier), hvorefter afskrivninger herpå ikke anses for at vedrøre indkomst, der ikke indgår i det danske indkomstskattegrundlag”, bekræftede vidnet, at dette skulle forstås således, at det indgik i det danske indkomstskattegrundlag. Når aktiverne indgår i det danske indkomstskattegrundlag, kan der afskrives herpå.

... forespurgt, om den bekymring, de havde vedrørende bestemmelsen, havde udviklet sig fra notatet af 16. oktober 2000, forklarede vidnet, at de var bekymret i samme omfang. Det var ikke til at vide, om der kom nye sager herom.

... at de nu var bekendt med, hvad Christen Amby havde sagt på møderne i Ligningsrådet.

... de ikke fik svar fra Selskabsbeskatningsafdelingen herpå. De fik dog en slags svar, da lovforslag L 61 blev fremsat en måned senere. De vidste ikke, at lovforslaget var sendt i høring i juni 2001. De havde alene 4-5 dage til udarbejdelsen af notatet. De ville hellere stille spørgsmålene en gang for meget end en gang for lidt. De fik heller ikke svar på deres spørgsmål om, hvorvidt der var en tilbagemelding fra Departementet, og hvorvidt der havde været en tilsvarende diskussion vedrørende den anden ligningsrådsafgørelse.

Forespurgt, hvorfor Selskabsbeskatningsafdelingen bedre end Selskabsrevisionsafdelingen kunne besvare disse spørgsmål, forklarede vidnet, at det kun var Selskabsbeskatningsafdelingen, der kunne gå et niveau højere op og spørge departementet. Selskabsrevisionsafdelingen er underordnet Sel-

skabsbeskatningsafdelingen og kan derfor ikke selv gå til departementet med et spørgsmål.

Foreholdt, at man fik indtryk af, at Selskabsrevisionsafdelingen ”løb panden mod en mur”, og forespurgt, om de ikke overvejede andre muligheder for at få respons på deres henvendelser, forklarede vidnet, at de ikke kunne gå uden om kommandovejene. Forespurgt, om de kunne have spurgt Palle Graff, forklarede vidnet, at Palle Graff så skulle gå til Niels Kristensen for at få et svar, hvilket ville være den samme kommandovej. Selskabsrevisionsafdelingen havde gjort, hvad den skulle, da den første gang afleverede sin early warning. De prøvede alligevel endnu en gang, idet de ikke følte, der skete noget. De kunne ikke finde på at gå uden om kommandovejen.

Forespurgt ..., om ... kommandovejen opad i systemet også for Palle Graffs vedkommende var, at han skulle gå til Selskabsbeskatningsafdelingen, muligvis til afdelingschefen der, bekræftede vidnet dette. Hun forklarede, at hun godt kunne have ringet til en sagsbehandler i departementet, men de ville blot grine ad hende, så det ville hun ikke få noget ud af. Der var ingen i kontoret, der ringede direkte til departementet. Resultatet var, at Selskabsrevisionsafdelingen ikke modtog nogen tilbagemelding, hverken fra Selskabsbeskatningsafdelingen eller andre.

Forespurgt ..., om der havde været telefoniske drøftelser, forklarede vidnet, at hun snakkede med Sune Bertelsen forud for, at han sendte faxen, men ellers ikke. Det var helt normalt, at de ikke fik svar, så de hængte sig ikke så meget i dette.” <s. 258-260>

Lars Nørthing har forklaret, at

”de ville gøre Selskabsbeskatningsafdelingen opmærksom på den uhenigtsmæssige retstilstand. De delte derfor besvarelsen op i to dele. Bilag 07.32, der var afdelingens indstilling til den bindende forhåndsbesked, og bilag 07.39, hvor de gav udtryk for, at de stadig fandt, at der var ”hul” i loven, og at der var forhold, som skulle belyses. De havde nu fået materialet vedrørende den første ligningsrådssag, hvoraf de kunne se, at Christen Amby mente, at der var ”hul” i loven. Der var endvidere kommet en ligningsrådssag mere. Det, der er anført i bilag 07.32, var den tekst, der kunne skrives direkte ind i en bindende forhåndsbesked. Der vil normalt kun blive lavet en sådan udtalelse og ikke en mere ”politisk” del som i bilag 07.37.

Vidnet og Solveig Mortensen kendte til de to notater. Palle Graff var også orienteret herom, idet han ser al udgående post i afdelingen. Vidnet er ikke bekendt med, om andre over ham i systemet, herunder told- og skattedirektør Ole Kjær, var orienteret om indholdet. Vidnet mener ikke, at Ole Kjær ser den udgående post fra Selskabsrevisionsafdelingen. En forelæggelse om et lovforklningsspørgsmål ville normalt gå til Ole Kjær fra Selskabsbeskatningsafdelingen. Det ville virke mærkeligt, hvis Selskabsrevisionsafdelingen skrev direkte til Ole Kjær om et lovforklningsspørgsmål, som i forvejen var blevet drøftet med Selskabsbeskatningsafdelingen.

... Selskabsrevisionsafdelingen med den snævre fortolkning af ligningslovens § 5 H, som Ligningsrådet havde anlagt, nu var kommet frem til, at TDC ikke var omfattet af § 5 H. De anså dette resultat for at være på linje med den anden afgørelse fra Ligningsrådet.

Foreholdt ..., ”Når Talkline GmbH & Co. KG inddrages i den danske samskatning, værdiansættes driftsmidler, goodwill og øvrige immaterielle aktiver efter selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6 (indgangsværdier), hvorefter afskrivninger herpå ikke anses for at vedrøre indkomst, der ikke indgår i det danske indkomstskattegrundlag”, bekræftede vidnet, at afskrivningerne indgik i det danske indkomstskattegrundlag for TDC. Selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6, og ligningslovens § 5 H var to sider af samme sag, idet der var mulighed for at regulere forholdet på to måder.

... sagen gav dem anledning til bekymring, idet det er i strid med dansk skattelovgivning, at der kan foretages afskrivning på et fiktivt grundlag. Det er det, som menes med et ”hul” i loven.

... de af referaterne fra Ligningsrådets møder havde fået kendskab til, at der var andre, der mente, at der var et ”hul” i loven. De fik ikke noget svar på deres spørgsmål om, hvorvidt der var foretaget en belysning af, om der var et ”hul”, ud over at der den 24. oktober 2001 blev fremsat et lovforslag (L 61), der skulle lukke hullet.

Forespurgt, hvorfor Selskabsbeskatningsafdelingen skulle vide, om der var foretaget en sådan belysning af sagen, forklarede vidnet, at Selskabsbeskatningsafdelingen er et fagkontor, som kan være med til at tage initiativer til ændring af lovgivningen. Såfremt Selskabsrevisionsafdelingen havde kendt notatet af 2. januar 2001, hvor der var sket en belysning af problemstillingen, ville de nok ikke have stillet spørgsmålet. Selskabsbeskatningsafdelin-

gen er tættere på Ligningsrådet end Selskabsrevisionsafdelingen, idet de er sagsbehandlere på Ligningsrådets sager og deltager i ligningsrådsmøderne.

... Selskabsrevisionsafdelingen heller ikke har fået svar på de øvrige spørgsmål, der er rejst i notatet af 11. september 2001. Dette var også uden betydning, når man ville ændre loven. <s. 114-117>

... de den 11. september 2001 ikke var bekendt med lovforslaget, der således ikke indgik i deres overvejelser. Vidnet er ikke direkte involveret i lovgivningsarbejdet og bliver normalt ikke hørt herom. De havde heller ikke set lovforslaget på departementets hjemmeside.

... spurgt, om de havde indtryk af, hvorfor det hastede så meget for TDC med den bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at han ikke kender grunden hertil, ud over at det kunne være af betydning ved udarbejdelsen af årsregnskabet. Vidnet anså det for helt forsvarligt at behandle sagen inden for en så kort tidsfrist. Der forelå nu to sager fra Ligningsrådet, så praksis måtte anses for at være lagt fast. Dette ses også af, at der ikke var nogen særlige bemærkninger fra Ligningsrådet ved behandlingen af TDC's forespørgsel." <s. 122>

Susse Meulengracht har forklaret, at

"Selskabsrevisionsafdelingens udtalelser normalt blev skrevet direkte ind i et udkast til Ligningsrådets afgørelse. De interne overvejelser skulle imidlertid ikke med i skrivelser, der senere skulle gå ud af huset, og denne del blev derfor lavet som et separat notat.

Forespurgt, om hun kendte størrelsen på de involverede beløb, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke. De fokuserede ikke på tal, men på at finde den rigtige løsning. Forespurgt, om hun var bekendt med et beløb på 10 mia. kr. i goodwill, forklarede vidnet, at hun ikke kendte dette beløb.

Foreholdt ..., "Når Talkline GmbH & Co. KG inddrages i den danske samskatning, værdiansættes driftsmidler, goodwill og øvrige immaterielle aktiver efter selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6 (indgangsværdier), hvorefter afskrivninger herpå ikke anses for at vedrøre indkomst, der ikke indgår i det danske indkomstskattegrundlag", bekræftede vidnet, at de var enige i denne konklusion. Den sag, som vidnet tidligere havde behandlet vedrørende ligningslovens § 5 H, omfattede ikke spørgsmålet om indgangsværdier.

Foreholdt ... [internt notat af 11. september 2001] forklarede vidnet, at notatet også var stilet til Niels Kristensen, der som kontorchef altid var med på sager af denne art fra starten af.

... Vidnet er ikke bekendt med, om der blev foretaget nogen belysning af problemstillingen [Amby fastholdt, at han ønskede en belysning af, om der var "hul" i loven], men spørgsmålet blev belyst for Ligningsrådet i forbindelse med den anden sag om ligningslovens § 5 H. Afgørelsen i denne sag var udtryk for, at der var et "hul" i loven.

Forespurgt ..., om Ligningsrådet var bekendt med, at der var et "hul" i loven, forklarede vidnet, at Christen Amby jo var medlem af Ligningsrådet, og at medlemmerne af rådet efter hans udtalelser måtte være bekendt med, at der var et "hul" i loven. Der var som følge af drøftelserne på møderne i Ligningsrådet også sket en orientering af departementet, der havde en repræsentant til stede på møderne.

... hun ikke erindrer, at der er givet noget svar herpå. Vidnet har ikke selv svaret på Selskabsrevisionskontorets spørgsmål. Selskabsrevisionen var på daværende tidspunkt en afdeling i Told- og Skattestyrelsen, og de rejste spørgsmål kan derfor ikke opfattes som en konkret forespørgsel med krav om besvarelse. Det skal mere ses som en påpegning af problemstillinger.

... det, hun skulle bruge til sin sagsbehandling, var en udtalelse fra Selskabsrevisionsafdelingen om den konkrete sag til en bindende forhåndsbesked, og hun skulle ikke gå videre med andre spørgsmål. Hun ved ikke, om Niels Kristensen er gået videre med de rejste spørgsmål.

... Niels Kristensen har fået notatet. Niels Kristensen var vidnets reference. Hun ved ikke, om andre opad i hierarkiet har modtaget notatet.

... der ikke var grundlag for nogen diskussion herom, idet Ligningsrådet havde truffet afgørelse i to sager om, hvorledes retsstillingen var. I forhold til ligningslovens § 5 H var diskussionen for deres vedkommende derfor lukket.

... hun ikke ved, hvem der konkret gik videre med dette. Det var kendt i deres system, også af hendes kontorchef. <s. 170-173>

Foreholdt ... [internt notat af 11. september 2001] og forespurgt, hvad man gjorde i kontoret ved en sådan henvendelse, forklarede vidnet, at det afgang

af, om det var en henvendelse med henblik på en generel drøftelse af problemet. Spørgsmålene her skulle mere opfattes som påpegning af en problemstilling, og ikke som spørgsmål, nogen havde et ansvar for at besvare. Hun har ikke selv foretaget yderligere i forhold til de rejste spørgsmål, idet alle involverede var bekendt med anførte problemstilling, der var bragt videre til de personer, der kunne gøre noget ved det.

Forespurgt, hvilke retningslinjer der var for rapportering om et ”hul” i loven, forklarede vidnet, at hun som sagsbehandler skulle gå videre med det til sin kontorchef, der – såfremt han opfattede det som en problemstilling, der skulle bringes videre – ville sørge for enten selv at bringe det videre eller bede andre om at bringe det videre. Hendes kontorchef Niels Kristensen kendte problemstillingen, og det var ham, der skulle gå videre med sagen. <s. 175>

... forespurgt, om der, som Christen Amby sagde, var et ”hul”, hvis Ligningsrådet afgjorde spørgsmålet om ligningslovens § 5 H, som det havde gjort i de to tidligere sager herom, bekræftede vidnet dette. Forespurgt, om dette herefter var den retstilstand, som alle kendte, svarede vidnet, at man godt kunne anskue det på denne måde.” <s. 178>

Niels Kristensen har forklaret,

”foreholdt, at notatet er stilet til ham, Susse Meulengracht og Sune Hein Bertelsen, selvom han ikke havde skrevet under på høringen, ..., at det lagde han ikke noget specielt i. Han skal under alle omstændigheder orienteres om en høring.

... forespurgt, om han var bekendt med, at Christen Amby havde sagt sådan, forklarede vidnet, at det var han. Han var også bekendt hermed forud for dette notat.

Foreholdt 4. sidste afsnit, ”Er der foretaget en sådan belysning?”, forklarede vidnet, at det var der. Det havde de meddelt i den første ligningsråds sag. De havde meddelt Ligningsrådet, at departementet var orienteret herom i forbindelse med den første sag. Der var foretaget en sådan belysning, hvorfor svaret til dette spørgsmål må være ”ja”. Vidnet husker ikke, om dette svar var blevet givet til Selskabsrevisionsafdelingen. De kunne vel have læst Ligningsrådets referat i den første sag.

Foreholdt 3. sidste afsnit, ”Af referatet fra Ligningsrådsmødet fremgår, at Departementet er orienteret. Er der nogen tilbagemelding herfra?”, og forespurgt, hvad svaret på det spørgsmål var, forklarede vidnet, at der var en tilbagemelding. Der var indtil flere, herunder var debatten i løbet af foråret et svar.

Adspurgt, om han har givet dette svar til Selskabsrevisionsafdelingen, forklarede vidnet, at det husker han ikke, at han har. Det kunne godt være, at Selskabsrevisionsafdelingen mente, at ligningslovens § 5 H blev fortolket for snævert, men det kunne de ikke bruge til noget. Det var Ligningsrådet, der foretog denne fortolkning. Når Ligningsrådet havde truffet afgørelse i den første sag og gentog denne afgørelse i den anden sag, kunne det være lige meget, at man mente, at Ligningsrådet fortolkede ligningslovens § 5 H for snævert.

Foreholdt næstsidste afsnit, ”Har der været tilsvarende diskussioner vedrørende behandlingen af forespørgslen fra [...] A/S?” [sag nr. 2], forklarede vidnet, at det havde der.

Adspurgt, om han har givet dette notat til nogen uden for sit kontor, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Han husker ikke, om Preben Underbjerg Poulsen har fået det. Han vil gætte på, at departementet ikke har fået det, for der var ikke noget nyt heri. Det var en gentagelse af sag nr. 2.

Forespurgt, om han har nogen formodning om, hvorfor Selskabsrevisionsafdelingen stillede disse spørgsmål, forklarede vidnet, at de vel var forbandet over, at Ligningsrådet fortolkede bestemmelsen på denne måde, og over, at ligningslovens § 5 H var uden virkning. Han var enig heri, men der var ikke noget at gøre ved det. De havde orienteret departementet, som imidlertid ikke ville gøre noget ved det.

Foreholdt ..., ”Selskabsrevisionsafdelingen vil med ovenstående give et billede af, hvilke konsekvenser, der er ved at tolke ligningslovens § 5 H, så snævert, som praksis er i øjeblikket. Det kunne måske, såfremt det er ønsket, give sig udslag i en lovændring på området”, bekræftede vidnet, at han sagtens kunne skrive under på dette udsagn fra Selskabsrevisionsafdelingen. Det gav ikke anledning til nogen nye initiativer fra deres side.” < s. 728-730>

Sune Hein Bertelsen har forklaret, at

”de to notater ikke blev behandlet forskelligt. Det interne notat var ikke til-tænkt sendt i høring hos rådgiveren. Det, der blev svaret i det officielle notat, var det, som Selskabsbeskatningsafdelingen skulle forholde sig til ved-rørende gældende lovgivning.

Foreholdt ..., at dette notat er stilet også til Niels Kristensen, forklarede vidnet, at han går ud fra, at det var for at udtrykke Selskabsrevisionsafde-lingens opfattelse af vigtigheden af notatet.

... forespurgt, om de var enige i, at selskabet ikke var omfattet af lignings-lovens § 5 H, forklarede vidnet, at det mener han. Der skulle noget ekstra-ordinært til for at komme til et andet resultat, når der var 2 tidligere afgø-relser fra Ligningsrådet om spørgsmålet. Vidnet var ikke selv særligt meget inde i fortolkningsspørgsmålet. Det var Susse Meulengracht, der skrev sty-relsens indstilling i sagen. Vidnet har kun skrevet sagsfremstillingen.

Forespurgt, om han var bekendt med, at departementet tidligere havde en anden indstilling end styrelsen, forklarede vidnet, at det kendte han ikke noget til dengang.

Foreholdt, at der i notatet (...) spørges, om der er foretaget en belysning af, hvorvidt der er et ”hul” i loven, og om der er en tilbagemelding fra depar-tementet, og forespurgt, om dette gav anledning til noget, forklarede vidnet, at det ikke gav ham anledning til at foretage yderligere. Det var hans opfat-telse, at kontoret mente, at man havde gjort, hvad der var at gøre. Han gik ikke nærmere ind i dette. Kontakten videre opad i systemet var ikke noget, sagsbehandlere var ansvarlige for. Vidnet gik ud fra, at der var gjort det, der skulle gøres, men han ved ikke hvad. Han rapporterede ikke selv opad, og han ved ikke, om andre har gjort det.

... forespurgt, om disse spørgsmål blev besvaret, forklarede vidnet, at det tror han ikke. De opfattede det alene som Selskabsbeskatningsafdelingens måde at udtrykke sig på – altså at der var tale om retoriske spørgsmål.” <s. 371-373>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke på dette tidspunkt hørte om disse to notater eller det heri inde-holdte.

Foreholdt ..., ”Da Ligningsrådet første gang behandlede [...] A/S på et møde, var Amby uenig i svaret, idet han mente, der måske var et ”hul” i loven. Amby ville gerne have en belysning heraf. Sagen blev herefter udsat. Da Ligningsrådet anden gang behandlede [...] A/S på et møde, tilsluttede Ligningsrådet sig Told- og Skattestyrelsens udtalelse til forespørgslen. Amby fastholdt, at han ønskede en belysning af, om der er et ”hul” i loven. Er der foretaget en sådan belysning?”, og forespurgt, hvad der i dag ville være hans svar herpå, ..., at han ikke har foretaget nogen belysning. Han ved ikke, om styrelsen har foretaget en sådan belysning.

Foreholdt 3. sidste afsnit, ”Af referatet fra Ligningsrådsmødet fremgår, at Departementet er orienteret. Er der nogen tilbagemelding herfra?”, forklarede vidnet, at han ikke har givet nogen tilbagemelding.

Foreholdt næstsidste afsnit, ”Har der været tilsvarende diskussioner vedrørende behandling af forespørgslen fra [...] A/S?” [sag nr. 2], forklarede vidnet, at det har han ikke kendskab til, herunder heller ikke, om der var drøftelse af, om der var et hul i loven.

... der ikke tilflød ham nogen ønsker fra Told- og Skattestyrelsen om en lovændring.” <s. 335-337>

Palle Graff har forklaret

”forespurgt, hvornår han fik kendskab til disse to notater, ... at han ikke husker dette. Han ved ikke, om Ole Kjær har set notaterne, før de blev afsendt, men det er ikke sandsynligt. Selskabsrevisionen skulle afgive en udtalelse til Retsafdelingen, så det ville være direkte forkert at forelægge den for Ole Kjær på dette tidspunkt.

... at han efterfølgende har fået at vide, at det var ”et råb om hjælp”.

... forespurgt, om han er bekendt med, hvorledes disse forhold stillede sig i september 2001, herunder om departementet havde foretaget en afrapportering, forklarede vidnet, at han ikke har kendskab hertil. Vidnet blev først helt klar over forløbet med departementet i november 2003.” <s. 625-626>

Ole Kjær har forklaret, at

”han ikke har set notaterne tidligere. Han har i hvert fald ingen erindring om det.

Adspurgt, om notatet var en ny afrapportering fra Selskabsrevisionen, forklarede vidnet, at han nærmere ser det som udtryk for, at Selskabsrevisionen ikke havde fået en afrapportering af diskussionen om problemstillingen omkring ligningslovens § 5 H i forbindelse med Ligningsrådets behandling af [...] -sagen (sag nr. 2). Der er ikke så meget nyt i disse notater i forhold til 16. oktober-notaterne.

Foreholdt, at Selskabsrevisionen godt kendte afgørelsen i [...] -sagen (sag nr. 2), forklarede han, at det ikke var sikkert, at de kendte de diskussioner, der var på møderne, og drøftelserne med formanden. Styrelsen kunne efter dette ikke gå i rådet med en ny fortolkning af ligningslovens § 5 H. Budskabet var, at det eneste håb var en lovændring, og denne problemstilling var parkeret i departementet. Det var hans forventning, at Niels Kristensen havde meldt tilbage til Lars Nørding, at sagen var lukket.” <s. 1013>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han har set det interne notat af 11. september 2001, ..., at det har han ikke set før til mødet i dag.

... foreholdt, at Selskabsrevisionen her, et år efter at den i oktober 2000 udtrykte bekymring over problemstillingen, gentog denne bekymring i notatet af 11. september 2001, bekræftede vidnet, at han i september 2001 ikke vidste, hvad svarene var på disse spørgsmål. Han kendte ikke [...] -sagen (sag nr. 2) og var ikke bekendt med, om der havde været tilsvarende diskussioner vedrørende behandlingen af denne sag.

... han ikke hørte om ønsket om en lovændring.

... han ikke havde noget at koble L 61 med, da han ikke kendte til henvendelsen eller problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H. <s. 1091-1092>

... han mener, at Solveig Mortensen har gjort, hvad hun kunne, men så er det spørgsmålet, hvordan det kom videre, og det beroede på, hvordan Ivar Nordland og Niels Kristensen talte sammen. Hvis Ivar Nordland og Niels Kristensen fandt en løsning omkring ligningslovens § 5 H, var der ingen problemer, men når de ikke kunne finde ud af det, vil han mene, at man på et tidspunkt skulle forholde sig til det, og finde ud af, hvad der skulle gøres ved det.” <s. 1109>

Frode Sørensen har, forespurgt, om denne fornyede bekymring nåede frem til ham, forklaret, at

”det gjorde den ikke. Lovforslaget var på dette tidspunkt ude i høring, og han hørte ikke noget. Han har ikke haft kendskab til den oprindelige bekymring eller Christen Ambys bemærkninger. Han har således på intet tidspunkt haft kendskab til bekymringer i forbindelse med behandlingen af L 61.” <s. 1167>

Endvidere har Ivar Nordland (s. 335), Gitte Tarum Wrobel (s. 400), Palle Graff (s. 625), Ole Kjær (s. 1013) og Peter Loft (s. 1091) afgivet forklaring om bilag 07.32, Sune Hein Bertelsen (s. 371-372) om bilag 07.63 samt Solveig Mortensen (s. 259) og Gitte Tarum Wrobel (s. 400) om bilag 07.39.

Undersøgelseskommissionen har konstateret, at Selskabsrevisionsafdelingens notater af 11. september 2001 ikke findes i det sagsmateriale, som kommissionen har modtaget fra Skatteministeriet.

4.4. Møde i lovgruppen vedrørende international beskatning den 12. september 2001

Den 12. september 2001 blev der afholdt møde i lovgruppen vedrørende international beskatning. Ivar Nordland udarbejdede referat af mødet (bilag 58.30). Deltagerne i mødet var Ivar Nordland, Niels Kristensen, Karin Kirchhoff, og formentlig Jørgen Egelund. Jesper Skovhus Poulsen og Ebbe Willumsen erindrer ikke at have deltaget i mødet.

I Ivar Nordlands referat af mødet (bilag 58.30), sendt pr. mail den 21. september 2001, anføres det:

”...

Status på lovforslagene om CFC-beskatning og Tonnagebeskatning.

Vedr. CFC-beskatningen bliver der indføjet dispensationsadgang for lokal virksomhed for koncessionerede banker og forsikringsselskaber. KK love-

de hurtig undersøgelse af CFC-beskattede banker (er modtaget – det viste sig primært at være Luxemborg, Hong kong og Irland, der var de relevante – og dermed næppe virksomhed på det lokale marked).

Mht Tonnage og Søfolk: intet nyt. EW rejste spørgsmålet om modernisering af DIS reglerne og i særdeleshed koblingen med sømandsfradragssloven. IN mente, at når tonnagen engang var vedtaget, så måtte tiden vel være kommet til DIS-reglerne (forudsat der ikke er noget udestående i forhold til EU).

Sverige: Meddelelse om beskatning af fri bil og Brobizz offentliggøres. Det blev vendt, om kommunerne ydede tilstrækkelig service over for pendlere i forbindelse med skattekort m.v. EW Tjekkede med Kbh, skatteforvaltning: ingen problemer.

TP-reglerne kan risikere at komme op i forbindelse med finanslovsforhandlingerne mht til, om vi skal indføre bøder.

EU: Dep overvejer hvorledes kontakten og mødedeltagelse i forbindelse med eu-møderne og det kommende formandskab skal være. Dep vender tilbage.

Næste møde 24/10 kl. 10.00 hos Karin.”

Karin Kirchhoff har i en mail af 2. december 2003 til Palle Graff, der tillige er tilsendt Niels Kristensen (A.21.01), anført:

”...

Jeg kan kun finde et meget lille notat fra lovgruppemødet den 12/9 2001, og det er ikke nævnt i Ivars efterfølgende notat fra mødet, så det er vel ikke meget værd, og jeg vil nødig bringe Ivar i ”fedtefadet”.

I mit notat står: ”Beredskabspapir Finansministeriet næste uge - Tele Danmark - 5H - salg af tysk selskab – K/S.”

Hvad det helt betyder ved jeg ikke, men Ivar må da kende sagen den dato. Der står intet om beløbsstørrelsen.”

Karin Kirchhoffs håndskrevne notater er fremlagt som bilag i sagen (bilag A.31.01):

”...

→ 33 C

Beredskabspapir Finansmin. –

↓ Tele- Danmark
Næste uge

_____ 5 H

Næste møde salg tysk selskab
Onsdag 24/10 K/S
Kl. 10^{oo} ”

Niels Kristensen har om lovgruppemødet den 12. september 2001 forklaret, at

”han husker mødet udmærket. Han husker det, fordi Finansministeriet blev bragt på bane, hvilket var højest usædvanligt, hvilket også gjaldt det forhold, at man ville inddrage Finansministeriet i en afgørelse, der skulle træffes i Ligningsrådet. Hvis Ligningsrådets afgørelse udløste et provenutab, havde nogen – lovgiver – et problem. Der var provenutab i den konkrete verserende sag – TDC-sagen – og der kunne komme et provenutab i forbindelse med andre sager, hvor man anlagde den samme lovforklaring.

Forespurgt, om der var nogen, der på lovgruppemødet sagde, at man nu måtte orientere Finansministeriet, forklarede vidnet, at det gjorde Ivar Nordland. Vidnet ved ikke, i hvilken form det skulle ske. Selskabsbeskatningsafdelingen orienterede ikke Finansministeriet om noget. Ivar Nordland sagde, at departementet ville lave et beredskabspapir til Finansministeriet vedrørende provenutab. Det blev sagt som en orientering. Der blev ikke efterlyst yderligere input fra anden side. Ivar Nordland sagde ikke noget om, hvilket provenutab han ville angive. Han sagde, at det var vanskeligt at sige noget om størrelsen af provenutabet, men det var ikke lille. Vidnet husker ikke, om Ivar Nordland spurgte Selskabsbeskatningsafdelingen, hvor stort provenutabet ville blive, men de ville i givet fald ikke have kunnet svare, idet de endnu ikke vidste, hvor store værdier det drejede sig om.

Foreholdt [Karin Kirchhoffs notater] ”Tele Danmark – 5H – salg af tysk selskab – K/S” og forespurgt, om det var anmodningen af 5. september 2001, der var anledning hertil, idet det også kunne være Ligningsrådets af-

gørelser i de to foregående sager, der var anledningen, forklarede vidnet, at det var det.

Forespurgt ..., om afsnittet kunne have noget med lovforslag L 61 at gøre, således at der eventuelt kunne være tale om oplysninger til brug for skønnet over de økonomiske konsekvenser af dette lovforslag, forklarede vidnet, at det var der ikke tale om. <s. 730-733>

Foreholdt ..., at Ivar Nordland på lovgruppemødet skulle have sagt, at de skulle lave et beredskabspapir til Finansministeriet, forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med, hvorvidt der blev udarbejdet et sådant papir, og han ved heller ikke, om der kom noget svar. <s. 748-749>

Foreholdt ..., at der tales om et beredskabspapir til Finansministeriet og om, at der var risiko for provenutab, og forespurgt, om det var sædvanligt, forklarede vidnet, at det var helt usædvanligt, at det blev bragt op på lovgruppemødet. Det er derfor, han husker det. Han har ikke oplevet det før.” <s. 750>

Ivar Nordland har forklaret,

”forespurgt, om der på lovgruppemødet den 12. september 2001 var drøftelser af ligningslovens § 5 H, ..., at det var ham, der udarbejdede referatet, og han husker ikke, at der har været sådanne drøftelser. Vidnet er ikke bekendt med, hvad bemærkningen [i Karin Kirchhoffs notater] ”Beredskabspapir Finansministeriet næste uge” henviser til. Han har heller ikke noget gæt herpå. Vidnet erindrer ikke noget om, at ”Tele Danmark – 5 H” blev nævnt på mødet. Det var naturligt, at man på lovgruppemødet den 12. september 2001 drøftede TDC-sagen, da man kendte indstillingen til den bindende forhåndsbesked, der skulle komme den 18. september 2001. Der var ikke noget nyt heri. Slaget var tabt i forbindelse med Ligningsrådets afgørelse i sag nr. 2, og TDC-afgørelsen var blot en cementering af afgørelsen i sag nr. 2. Der var således ikke grund til at diskutere problemet yderligere. Der var ikke noget fremme i sagerne om beløb.

... forespurgte, om vidnet har deltaget i eller udarbejdet papirer til møder eller andre drøftelser, herunder telefoniske, med Finansministeriet om TDC-sagen. Vidnet forklarede, at det kunne han svare klart nej til. <s. 337>

... foreholdt, at Niels Kristensen har forklaret, at vidnet på mødet sagde, at han ville orientere Finansministeriet om det provenutab, som statskassen ri-

sikerede som følge af TDC-sagen, og forespurgt, om han husker noget herom, forklarede vidnet, at han ikke kan forstå, hvad Niels Kristensen taler om. Vidnet fastholder, hvad han tidligere har forklaret til protokollen.

... de startede med at diskuterede CFC-delen. Der havde været møder mellem Peter Loft og forsikringsselskaberne, der skulle have dispensationsadgang. Styrelsen var utilfreds hermed, idet den så skulle håndtere det, da det var sager, der skulle for Ligningsrådet. Det næste punkt var tonnageskatningen, hvor der havde været en lang behandling. Ole Stavad ville ikke fremsætte dette punkt. Frode Sørensen ville gerne fremsætte det, men kunne ikke få det igennem Ø-udvalget. Punkt 3, Sverige, var noget vedrørende beskatning af pendlere. Der var snak om, at der skulle udsendes en afgørelse vedrørende eventuelt fradrag på bro-bizz. Herefter drøftede de to punkter mere, som han ikke kan genfinde i Karin Kirchhoffs notater. De drøftede herunder, om indførelse af bøder i forbindelse med en ændring af transfer pricing reglerne kunne risikere at komme op under finanslovsforhandlingerne, og som sidste punkt drøftede de, hvordan EU-møderne skulle køre under det danske formandskab. De skulle overveje, hvorledes det skulle foregå, idet de skulle orientere Finansministeriet herom. De to sidste punkter havde således relation til Finansministeriet, men han erindrer ikke, hvorvidt han i denne forbindelse har sagt noget om et beredskabspapir.” <s. 816-817>

Ebbe Willumsen har forklaret,

”... forespurgt, om han deltog i et møde den 12. september 2001, ..., at det gjorde han. Han deltog i samtlige lovgruppemøder. Han mener ikke, at han meldte forfald en eneste gang. Han erindrer dog ikke mødet.

Foreholdt 2. afsnit, ”I mit notat står: ”Beredskabspapir Finansministeriet næste uge – Tele Danmark – 5H – salg af tysk selskab – K/S””, og forespurgt, om han erindrer, hvad det henviser til, forklarede vidnet, at det husker han ikke specifikt. Han erindrer ordet ”beredskabspapir”, men han erindrer ikke, om det specifikt blev nævnt på dette møde. Beredskabspapir var et papir til varsling af Finansministeriet om, at der kunne opstå provenutab ved misbrug af skatteregler. Han erindrer ikke hvilke regler. Han kan ikke tidsfæste, på hvilket lovgruppemøde det blev nævnt.

Adspurgt, om han erindrer ”beredskabspapir” nævnt i relation til en konkret sag, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Han erindrer kun ordet ”beredskabspapir”, men kan ikke relatere det til en bestemt sag eller et bestemt

misbrug. Det var Ivar Nordland, der sagde, at der skulle laves et ”beredskabspapir”. Det er det eneste, vidnet husker. Han husker ikke, om det relaterede sig til TDC eller andre.

Forespurgt, om han, eventuelt ved at relatere bemærkningen til andet, kan tidsfæste, hvornår det blev sagt, forklarede vidnet, at det kan han ikke. Han husker dog, at det blev nævnt. Han husker ikke, at TDC-sagen er blevet nævnt i relation til ”beredskabspapir”.

Adspurgt, om han kan huske andre situationer, hvor man har anvendt et ”beredskabspapir” til Finansministeriet i anledning af tab i forbindelse med skattelovgivningen, forklarede vidnet, at det kan han ikke. Han ved dog, at der i forbindelse med en højesteretsdom i 1980’erne, som gav anledning til en meget betydelig tilbagebetaling af skattebeløb, blev taget kontakt til Finansministeriet.

Forespurgt, hvad han forstår ved ”beredskabspapir”, og hvorledes det adskiller sig fra en orientering, forklarede vidnet, at det kan han ikke svare på.

Adspurgt, om den erindring han har om situationen, er, at Ivar Nordland sagde, at ”nu må de have et beredskabspapir” eller ”de skal ikke have et beredskabspapir”, forklarede vidnet, at det husker han ikke.” <s. 1294-1295>

Jørgen Egelund har forklaret,

”... forespurgt, om han kan huske noget om et sådant møde, og om han deltog i mødet, ..., at det ikke siger ham noget, hverken datoen for mødet eller teksten. Han husker heller ikke, at ordet ”beredskabspapir” skulle have været nævnt.” <s. 1300>

Jesper Skovhus Poulsen har forklaret,

”... forespurgt, om han husker at have deltaget i et møde den 12. september 2001, ..., at det gør han ikke. Han har kigget i de papirer, som han i dag har adgang til, og kan ikke heraf se, at han skulle have deltaget. Der er ikke noget af det anførte, der siger ham noget. ...” <s. 1312>

Karin Kirchhoff har forklaret, at

”hun stadig ikke ved, hvad de anførte notater betyder. Det eneste, hun husker, er, at Palle Graff, da sagen kom op i slutningen af 2003, bad hende

gennemgå sine notater for at se, om TDC var nævnt. Hun fandt det i mailen anførte i sine egne blyantsnotater. Der var ikke anført noget beløb.

... at man sagtens kan være i tvivl om, hvorvidt ”Beredskabspapir Finansministeriet næste uge ” har noget at gøre med ”Tele Danmark – 5H – salg af tysk selskab – K/S”. Hun tog ikke referat fra møderne, men noterede blot nogle stikord til eget brug. De anførte ting behøver ikke at have noget med hinanden at gøre. Det eneste, notaterne fortæller noget om, er, at de på lovgruppemødet har talt om TDC og ligningslovens § 5 H, men ikke mere.

... hun kun talte med Ivar Nordland på lovgruppemøderne. Hun erindrer ikke, at han på møderne har fortalt noget om L 61. Hun erindrer heller ikke, at han har fortalt om rygter i rådgiverkredse eller om ”step up”. <s. 362-363>

Palle Graff har forklaret, at

”det var dette notat, han tidligere omtalte, at han fik fra Karin Kirchoff. Da der ikke var referater fra lovgruppemøderne, spurgte han Karin Kirchoff, om hun havde noget fra dette møde. Vidnet ved ikke, hvad der menes med ”Beredskabspapir Finansministeriet i næste uge – Tele Danmark – 5H – salg af tysk selskab – K/S”. Vidnet gav papiret videre til Niels Kristensen, idet det var ham, der ”kunne have glæde af det”. <s. 626-627>

Endvidere har Lars Nørding (s. 117), Susse Meulengracht (s. 173) og Solveig Mortensen (s. 260) afgivet forklaring herom.

4.5. Undersøgelseskommissionens forespørgsel til Finansministeriet

Undersøgelseskommissionen rettede ved brev af 17. september 2004 henvendelse til Finansministeriet (bilag A.48/A.42.02) og anmodede under henvisning til modtagne oplysninger, der tydede på, at der omkring midten af oktober 2001 havde været afholdt et møde mellem embedsmænd fra Finansministeriet og Skatteministeriet, muligvis vedrørende lovforslag L 61 af 24. oktober 2001, om at få tilsendt kopi af eventuel brevveksling mellem Finansministeriet og Skatteministeriet omkring det angivne tidspunkt såvel som notater, som medarbejdere i Finansministeriet eller andre måtte have udarbejdet vedrørende L 61. Kommissionen anmodede endvidere Finansmini-

steriet om at oplyse, om der omkring det angivne tidspunkt havde fundet møder sted mellem repræsentanter for Finansministeriet og Skatteministeriet samt i givet fald disses tema og deltagere.

Finansministeriet meddelte i brev af 22. december 2004 (bilag A.42.04/A.50), at Finansministeriet ikke havde

”modtaget materiale fra eller deltaget i møder med Skatteministeriet i forbindelse med lovforslag L 61 af 24. oktober 2001, ligesom der ikke har været udarbejdet notater herom i Finansministeriet. Lovforslaget har ikke været til behandling i Styregruppen eller Økonomiudvalget.”

På baggrund af Niels Kristensens forklaring den 10. marts 2005 om, at han huskede at have deltaget i mødet den 12. september 2001, hvorunder Ivar Nordland meddelte, at han ville sende et beredskabspapir til Finansministeriet vedrørende de mulige provenuvirkninger af TDC’s anmodning om bindende forhåndsbesked, anmodede undersøgelseskommissionen i et brev af 11. marts 2005 (bilag A.42.01) Finansministeriet om at undersøge, om der – uden sammenhæng med L 61 – i perioden omkring den 12. september 2001 var tilgået Finansministeriet oplysninger af den nævnte art.

Finansministeriet meddelte i et brev af 14. marts 2005 (bilag A.42), at man på baggrund af undersøgelseskommissionens henvendelse på ny havde gennemgået ministeriets journal, og at:

”...

Gennemgangen har vist, at der i Finansministeriets journal ikke er registreret notater eller andet materiale fra efteråret 2001 vedrørende de provenumæssige konsekvenser af TDC’s anmodning om forhåndsgodkendelse, jf. Skattefradragssagskommissionens henvendelse.

Videre kan det oplyses, at undertegnede – der på det pågældende tidspunkt var sagsbehandler på sager vedrørende erhvervsbeskatning – ikke erindrer i

efteråret 2001 at have modtaget materiale fra Skatteministeriet om den pågældende sag.”

4.6. Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 14. september 2001

I nogle håndskrevne notater (bilag 06.32) er omtalt et møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 14. september 2001. Som deltagere er noteret: ”advokat Lehmann, Jens Svoldgaard, KL, LS og NK” samt formentlig 2 unavngivne personer.

Kim Lohse har forklaret, at

”han om fredagen den 14. september 2001, hvor rådsmødet skulle være om tirsdagen, blev bedt om at deltage i et møde, idet TDC’s advokat havde et spørgsmål, som TDC uddybede ved en fax af 14. september 2001. Det drejede sig om en tilføjelse vedrørende kommanditistens fradragskonto. Grunden til, at vidnets kontor blev involveret, var, at TDC ønskede at få oplyst, hvorledes det forholdt sig med fradragskontoen, såfremt der skete en opdeling i flere kommanditselskaber, altså om fradragsretten kunne bevares. Det var lidt svært for vidnets kontor at udtale sig herom, da der er tale om et ulovreguleret område. De havde et cirkulære (Cirkulære TSS 1990-1) og en højesteretsafgørelse, der fastlagde, hvorledes de skulle forholde sig, men de havde ikke løst alle problemer. I denne sag var spørgsmålet, hvad man skulle gøre, hvis man delte op i flere kommanditselskaber. De var tidsmæssigt presset og måtte konstatere, at det efter kontorets opfattelse ikke betød noget for fradragsretten, men Christen Amby anmodede på Ligningsrådets møde om at få en tilføjelse, idet han ikke var helt tryk ved de oplysninger, der var kommet fra styrelsen i rådsreferatet. Det er helt korrekt, hvad Amby anførte. Leif Sundby, der arbejdede i vidnets kontor, og som havde sagen vedrørende spørgsmål 3, fik udvirket, at de med det samme fik spurgt TDC’s advokat, om der var supplerende bemærkninger i anledning af den foreslåede tilføjelse, hvilket der ikke var.” <s. 781>

Niels Kristensen har forklaret, at

”der var et møde, hvor han deltog.

... anledningen var, at TDC undervejs i sagen var kommet frem med nogle yderligere problemer. Et af disse drejede sig om den såkaldte fradragskonto, idet der gjaldt særlige regler vedrørende kommanditselskaber. Dette var

undervejs i sagsbehandlingen gået op for TDC. Det var dette detailproblem, der var oppe på mødet og i brevet.” <s. 732>

Susse Meulengracht har forklaret, at

”hun deltog i dette møde, der blev holdt i Erhvervsbeskatningskontorets lokaler. Temaet for mødet var nogle spørgsmål om fradragskonti og afskrivningsloven, som ikke lå i Selskabsbeskatningskontorets regi. Det havde ikke noget med ligningslovens § 5 H at gøre. Hun ville, såfremt hun havde hørt om et beløb på 10 mia. kr., nok have studset over dette.

Forespurgt, hvem der i øvrigt deltog i mødet, forklarede vidnet, at Niels Kristensen, Kim Lohse og nogle TDC-folk deltog. Hun erindrer ikke præcist, om Sune Hein Bertelsen også deltog i mødet.” <s. 173>

Sune Hein Bertelsen har forklaret, at

”Han ved ikke med sikkerhed, om der har været et møde. Han ville sædvanligvis have deltaget i mødet, idet han var medvirkende til sagsbehandlingen af sagen.” <s. 375>

Lars Nørding har forklaret, at

”han ikke havde kendskab til, at der den 14. september 2001 blev holdt et møde mellem TDC’s advokat og Niels Kristensen.” <s. 117>

Samme dag, den 14. september 2001 sendte advokat Søren Lehmann Nielsen et brev (bilag 06.35, 07.11) til Niels Kristensen, Told- og Skattestyrelsen, hvoraf blandt andet fremgår:

”...

I fortsættelse af vort møde i dag bekræfter jeg hermed på TDC’s vegne, at vi opretholder formuleringen af de tre spørgsmål, som vi tidligere er endedes om, men at TDC’s anmodning herudover tilføjes følgende som et nyt sidste afsnit:

”Efter TDC’s opfattelse må det nemlig være således, at opspaltningen i relation til fradragskontoreglerne fører til, at de nye

kommanditselskaber anses for en eller flere forskellige virksomheder. Anses de nye kommanditselskaber for én virksomhed, skal der føres en fælles fradragskonto identisk med den eksisterende fradragskonto ...”

4.7. Ligningsrådets behandling af TDC's anmodning af 5. september 2001

Niels Winther-Sørensen sendte den 16. september 2001 en mail til Niels Kristensen (bilag 07.74, 07.17), hvori han fremkom med bemærkninger ”vedr. den nye sag”, herunder blandt andet:

”...

Vedr. den ”nye” sag er jeg helt på linje med indstillingen vedr. fortolkningen af LL § 5 H, ligesom jeg er helt på linje med, at denne sag ikke er egnet til evt. at forsøge at ændre praksis på grundlag af.

...”

Niels Winther-Sørensen har forklaret, at

”han alene brugte denne betegnelse (”den nye sag”), fordi sagen var eftersendt. Han ville af hensyn til eventuelle hackere ikke anføre virksomhedens navn i mailen.

Foreholdt bemærkningen om, at sagen ikke var egnet til at ”forsøge at ændre praksis”, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvorfor han skrev dette. Det skyldes muligvis, at han vidste, at departementet ikke var glad for afgørelsen vedrørende ligningslovens § 5 H. At departementet ikke var glad for afgørelsen, sluttede vidnet ud fra sagens forløb. Han vidste, at departementet var uenig i afgørelsen i sag nr. 2. Vidnet mener også, at han efterfølgende talte med Ivar Nordland, der var bekymret over afgørelsen.” <s. 656>

Niels Kristensen har forklaret, at

”den nye sag” er TDC-sagen.

Foreholdt, at Niels Winther-Sørensens bemærkning tyder på, at nogen havde ytret ønske om, at praksis skulle ændres, og forespurgt, om det var et ønske, vidnet havde fremsat, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Han husker ikke baggrunden for Niels Winther-Sørensens bemærkning. Når der nu var to afgørelser, måtte de gå ud fra, at Ligningsrådet havde besluttet sig for, hvad der var gældende ret. Vidnet mener ikke, at det var noget, der kom fra ham. Det måtte være Niels Winther-Sørensens egen efterrationalisering”. <s. 732>

Af forreferat til Ligningsrådets møde den 18. september 2001, udarbejdet af Selskabsbeskatningskontoret (bilag 06.06), fremgår:

”...

Bindende forhåndsbesked, hvor der som led i TDC-koncernens overvejelser om afhændelse af aktiviteter 1: ønskes ligningsrådets stillingtagen til mulighed for sambeskatning, 2: om tab i forhold til indgangsværdier på bl.a. driftsmidler kan fradrages i den danske indkomstopgørelse, hvis dette tab som forventet realiseres ved et helt eller delvist salg af aktiviteterne i Talkline GmbH og Co. KG i løbet af 2001 og 3: om opsplitting af Talkline GmbH og Co. KG får betydning for muligheden for at fradrage det forventede tab i den danske indkomstopgørelse.

Det indstilles, at spørgsmål 1 og 2 besvares ja og spørgsmål 3 nej.

TDC forhandler aktuelt med potentielle købere om salg af sine tyske aktiviteter. TDC har i den anledning på møde med Told- og Skattestyrelsen den 5. september 2001 oplyst, at det er afgørende for salgets gennemførelse, at der meget hurtigt tages stilling ovennævnte spørgsmål.

Styrelsen har på denne baggrund fundet det nødvendigt ekstraordinært at eftersende sagen og i den forbindelse truffet aftale med repræsentanter for TDC om, at de kan indkaldes til Ligningsrådet med kort varsel, såfremt der af Ligningsrådet opstår spørgsmål, der ikke allerede er taget højde for i sagsfremstillingen.”

Af referatet fra Ligningsrådets møde den 18. september 2001 (bilag A.13) fremgår det, at Ligningsrådet tiltrådte styrelsens indstilling til afgørelse af en bindende for-

håndsbesked med en enkelt tilføjelse vedrørende spørgsmålet om fradragskonto. Det anføres i referatet blandt andet:

” ...

SUPPLERENDE BEMÆRKNINGER TIL LIGNINGSRÅDET:

Den 19. juni 2001 har Ligningsrådet afgivet en bindende forhåndsbesked vedrørende ligningslovens § 5 H.

...

I den bindende forhåndsbesked forespurges, om Ligningslovens § 5 H ville finde anvendelse ved overdragelse af aktiviteter fra et koncernforbundet [udenlandsk] selskab til et andet koncernforbundet selskab [hjemhørende i samm udland]. Ved overdragelsen var det erhvervende selskab ikke inddraget under sambeskatning med et dansk selskab, men det var meningen, at det erhvervende selskab skulle inddrages under dansk sambeskatning.

Sagen blev udsat den 20. marts - den 24. april og den 22. maj 2001 med henblik på yderligere og mere dybdegående overvejelser.

Spørgsmålet var, om § 5 H kunne finde anvendelse, når et udenlandsk daterselskab, der ikke er sambeskattet med dets danske moderselskab, erhverver en aktivitet fra et andet udenlandsk koncernforbundet selskab og først herefter indtræder i en sambeskatning.

I overvejelserne indgik blandt andet en vurdering af en af Ligningsrådet den 22. juni 1999 afgivet bindende forhåndsbesked, hvor tillige det tidsmæssige aspekt indgik -

...

I den bindende forhåndsbesked var svaret, at ligningslovens § 5 H ikke ville finde anvendelse i det forelagte tilfælde, da ingen af de omtalte [udenlandske] selskaber har været sambeskattet med [...] på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet.

Svaret ændrede sig ikke, selvom det danske [...] året efter overdragelsen lod sig sambeskatte med det købende fuldt ud ejede [udenlandske] selskab.

Svaret var altså baseret på, at der ikke forelå sambeskatning mellem det danske selskab og de [udenlandske] selskaber på tidspunktet for overdragelsen af aktiviteten mellem de 2 [udenlandske] selskaber.

I supplerende bemærkninger i [...] -sagen [sag nr. 1] anførte Styrelsen følgende:

”I bestemmelsens ordlyd såvel som i motiverne til bestemmelsen er der holdepunkter for at konkludere, at ligningslovens § 5 H ikke finder anvendelse i de tilfælde, som er omtalt af [...], idet ingen af de omtalte [udenlandske] selskaber har været eller er sambeskattet med [...] på tidspunktet for erhvervelsen af den pågældende aktivitet”.

Ligningsrådet kom i [...] -sagen [sag nr. 2] frem til samme resultat, og det må i den forbindelse konkluderes, at der herved er taget endeligt stilling til, hvorledes ligningslovens § 5 H skal fortolkes.

Amby bemærkede, at man i svaret på spørgsmål 3 – selv om det er et lille problem i hele sagskomplekset - præciserer retstilstanden vedrørende fradragskonti, hvis de(t) tyske kommanditselskab opsplittes i flere kommanditselskaber. Dette gælder specielt, fordi der i udtalelsen fra styrelsens selskabsrevisionsafdeling står en del, der efter Ambys opfattelse er forkert.

...

Ligningsrådet tiltrådte herefter indstillingen med den nævnte tilføjelse til svaret på spørgsmål 3.

...”

Hans Kristian Andersen har forklaret, at

”at han på dette tidspunkt må have været klar over, at det drejede sig om TDC. Han erindrer ikke, om han inden dette tidspunkt havde indset, at det var den sag, som Ole Kjær havde omtalt anonymt. Han har muligt efter den 22. maj 2001 spurgt til, hvem det drejede sig om, men han erindrer det ikke præcist. Han fik som tilforordnet akterne i de sager, der skulle behandles på ligningsrådsmøderne. TDC-sagen blev eftersendt, da det var en hastesag. De tilforordnede modtog det samme materiale som ligningsrådsmedlemmerne.

Styrelsen mente, at der med afgørelsen i den nævnte tidligere sag forelå en endelig stilling til problemstillingen. Vidnet mener, at der nok må have været nogle drøftelser mellem fagkontorerne i departementet og styrelsen, og at man her var kommet frem til en afgørelse. Han var ikke selv inddraget i sådanne drøftelser eller orienteret herom. Den heftige debat under behandlingen af den tidligere sag havde ikke givet Ligningsrådet anledning til at ændre afgørelsen. Der var ikke nogen debat i Ligningsrådet om afgørelsen i TDC-sagen, idet problemstillingen var afklaret.

De problemer, som Ole Kjær havde omtalt for vidnet, handlede om spørgsmålet om værdiansættelsen ved inddragelse under sambeskatning. Dette spørgsmål var ikke fremme under denne sag vedrørende TDC for Ligningsrådet. Spørgsmålet om værdiansættelsen ved inddragelse under sambeskatning var et helt andet problem end i den tidligere ligningsråds-sag. Der var ikke nogen, der talte om huller eller belysning heraf i forbindelse med behandlingen af TDC-sagen. Vidnet erindrer ikke, hvorvidt han lavede en afrapportering fra mødet den 18. september 2001, der var hans sidste møde som tilforordnet.

Vidnet erindrer ikke præcist, hvornår han fik at vide, at det drejede sig om TDC. Han var klar over, at problemet med TDC var skjult i ligningsråds-sag nr. 2, og at der var arbejde i gang for at få lavet et lovforslag, det, der senere blev til L 61. Vidnet mente, at der ved dette lovforslag ville blive taget hånd om det skjulte problem. Vidnet havde på det tidspunkt ikke set lovforslaget, og han var ikke orienteret om lovforslagets indhold.” <s. 192-193>

Niels Kristensen har forklaret,

”forespurgt, om han vurderede, at afgørelsen i TDC-sagen var på linje med Ligningsrådets afgørelse i sag nr. 2, ... at det var den. Der var ikke nogen overraskende momenter heri for ham.” <s. 732>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”Han modtog materialet i forbindelse med ligningsrådsmødet, men han var ikke involveret i selve sagen. Han dannede sig den mening, at slaget var slået ved [...] -sagen [sag nr. 2]. Det fremgår også af referatet, at slaget var tabt.” <s. 852>

Niels Winther-Sørensen har forklaret, at

”han ikke husker, hvad der blev sagt om TDC-sagen på formødet. Han mener, at han på dette tidspunkt selv havde læst sagen relativt hurtigt igennem, formentlig da han modtog den pr. mail.

... han ikke husker nogen afvigende opfattelser med hensyn til sagens afgørelse. Det ville i så fald have været medtaget i referatet.

... sagens behandling gled så let, fordi der var etableret et præjudikat med afgørelsen i sag nr. 2. Sagen var herefter oplagt for så vidt angår ligningslovens § 5 H.” <s. 657>

Kim Lohse har forklaret, at

”han ifølge referatet var til stede, men at han kun husker den del af afgørelsen, der vedrører fradragskontoen.” <s. 780>

Lisbeth Rasmussen har forklaret, at

”hun ikke kan huske forfærdelig meget fra mødet. Det var en meget kort tekst, der ikke gav udtryk for, hvad sagen drejede sig om. Hun er ikke sikker på, at hun nærlæste denne sag. Hun husker ikke noget konkret herom. Ligningsrådets afgørelse gav hende ikke anledning til at foretage noget efterfølgende.” <s. 839>

Christen Amby har forklaret, at

”... det fremstår som en sag om ligningslovens § 5 H. Han kunne godt se, at der var et problem, idet der ville komme et stort afskrivningsgrundlag, men det var ikke et problem med relation til ligningslovens § 5 H.

Foreholdt, at TDC's sag var opbygget trinvis, således at TDC først skulle have afklaret spørgsmålet om ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at de havde diskuteret, hvorledes dette skulle opfattes. Det havde selvfølgelig været fint, hvis ligningslovens § 5 H havde været formuleret på en måde, så man kunne have standset det af den grund, men man kunne fortsat komme uden om bestemmelsen ved at forandre selskabets struktur.

... TDC ved at ændre på strukturen inden sambeskatning opnåede, at begrænsningsreglerne ikke fik nogen effekt. Det betød, at de fik et betydeligt

afskrivningsgrundlag. I august 2001 var værdierne på telemarkedet meget høje, og han kunne se, at selskabet indeholdt store værdier, som ville medføre meget store beløb til afskrivning. Det var ikke noget, der var foranlediget af ligningslovens § 5 H, men vidnet kunne godt regne ud, at der her ville være et problem.

Forespurgt, om der var andre end vidnet, der kunne se, at der var et problem, forklarede vidnet, at han vist nok nævnte det under drøftelserne i Ligningsrådet. Som han husker det, var de alle klar over perspektiverne i sagen.” <s. 936>

Jens Drejer har forklaret

”forespurgt, om der tilgik ham nogen rapportering om problemstillingerne i TDC-sagen, ... at det gjorde der ikke.” <s. 945>

Ole Kjær har forklaret, at

”han først så anmodningen i forbindelse med, at han modtog materialet til rådsmødet. Han husker ikke drøftelser om TDC-sagen, hverken på formødet eller på rådsmødet. Det var blot en bekræftelse af [...] -sagen (sag nr. 2). Den var heller ikke så betændt som [...] -sagen (sag nr. 2). Henning Dyrmosse gjorde meget ud af, at TDC ønskede at sælge Talkline, og at det var et forsøg på at inddække et eventuelt tab i forbindelse med salget. Omstruktureringen var alene en følge af en almindelig forretningsmæssig disposition, idet køberen herved kunne undgå at skulle rette henvendelse til alle mobiltelefonkunder i forbindelse med overtagelsen. Selve spørgsmålet om tabets størrelse var ikke fremme her, og der blev ikke nævnt noget om afskrivninger, og slet ikke på oparbejdet goodwill. Da der var tale om et salg, kunne der under alle omstændigheder foretages fradrag for tab på oparbejdet goodwill, uanset om ligningslovens § 5 H fandt anvendelse. Det var en forretningsmæssig konstruktion i forbindelse med et salg, og ligningslovens § 5 H ville ikke have forhindret et fradrag i forbindelse med et underskud eller et overskud, som man ville have fået.

Forespurgt, om det var en anden sag end den, han hørte om fra Niels Kristensen i foråret 2002, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvad Niels Kristensens oplysninger om, at der var en sag på vej, gik på, men [...] (sag nr. 1), [...] (sag nr. 2) og TDC handlede alle om ligningslovens § 5 H. I [...] -sagen (sag nr. 2) var det et igangværende underskud, som man ville forsøge at inddrage under sambeskatning. I [...] -sagen (sag nr. 1) og i TDC-sagen

var det et muligt kommende underskud. Der lå ikke nogen skattemæssig tænkning i det. Der var ikke noget odiøst i forespørgslen. Det var en forretningsmæssig risikoafvejning.

Forespurgt, om han havde fået at vide, at der var endnu en sag om ligningslovens § 5 H, hvor en skattefri overdragelse i udlandet indgik, på vej, bekræftede vidnet dette. TDC's forespørgsel drejede sig om et underskud i forbindelse med salg. Der var ikke tale om et eksisterende underskud. TDC forespurgte, om ligningslovens § 5 H ville forhindre et eventuelt fradrag i forbindelse med et tab ved et eventuelt salg. Det var ret afgørende, at der var tale om et salg, set i forhold til den senere forespørgsel." <s. 1014-1015>

Peter Loft har forklaret,

"forespurgt, om han hørte noget om denne afgørelse vedrørende TDC, fra de tilfornordnede eller andre, ... at det gjorde han ikke." <s. 1092>

Endvidere har Mogens Nicolaisen (s. 670) og Annette Olesen (s. 1307 og 1308) afgivet forklaring herom.

4.8. Forelæggelse for skatteministeren af 21. september 2001 (lovforslag L 61)

Med notat af 21. september 2001 til skatteministeren vedrørende indholdet af forslag til lov om ændring af selskabsskatteoven, kildeskatteloven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.) (bilag 22.01) blev det senere lovforslag L 61 forelagt for skatteminister Frode Sørensen. Af forelæggelsen fremgår blandt andet:

"...

Herudover foreslås en ændring af reglerne om indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver, således at der kan ske succession efter danske regler, hvis der sker succession efter udenlandske.

..."

Ivar Nordland har forklaret, at

”der ikke blev givet nogen yderligere orientering til ministeren eller departementschefen. Vidnet talte ikke med ministeren og heller ikke med departementschefen. Han fandt ikke anledning til at gå længere ned i dette på forsiden af den gule.

Adspurgt, om han orienterede ministeren om de konkrete sager, der havde været til behandling vedrørende dette, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han talte heller ikke med departementschef Peter Loft herom.” <s. 344>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”at han på dette tidspunkt ikke kendte den bindende forhåndsbesked af 18. september 2001 til TDC.

... forespurgt, om skatteminister Frode Sørensen fik yderligere oplysninger om baggrunden for ændringen af reglerne om indgangsværdier, eller om hvorfor det skulle ændres, forklarede vidnet, at det gjorde Frode Sørensen ham bekendt ikke.

Adspurgt, om ministeren fik noget at vide om den bindende forhåndsbesked af 18. september 2001 til TDC, forklarede vidnet, at det gjorde ministeren ham bekendt ikke. Ministeren blev ikke informeret herom af deres kontor.

... det var en skriftlig pakke. Såfremt ministeren ønskede det, kunne han bede om en mundtlig orientering. Ministeren ville i så fald tage kontakt til Peter Loft eller en anden, der havde skrevet under på indstillingen. Vidnet er ikke bekendt med, at der i dette tilfælde blev givet en sådan mundtlig orientering til ministeren.

... ministeren godkendte, at forslaget blev fremsat i den foreliggende form.” <s. 457>

Peter Loft har forklaret,

”foreholdt, at skatteministeren her fik forelagt et udkast til lovforslag, der stadig indeholdt punkt 2 om ”Justering af den frivillige sambeskatning”, og forespurgt, om der på dette tidspunkt var noget nyt om begrundelsen for

dette element, ... at det var der ikke. Det var den samme viden, som han havde i juni 2001.

Forespurgt, om det efter hans opfattelse er således, at der ingen sammenhæng er mellem sag nr. 2 og L 61, forklarede vidnet, at der ikke er nogen sammenhæng." <s. 1092>

Frode Sørensen har forklaret, at

"han har set og påtegnet notatet.

... forespurgt, om der var noget nyt til ham fra embedsmændene om begrundelsen for at fremsætte forslaget, forklarede vidnet, at forslaget var en konsekvens af det, der var sendt i høring. Det skulle med på et kommende ministermøde. Der var for ham ikke noget nyt i det anførte. Punkt 1 og 2 [1. Objektivisering af CFC-beskatningen og 2. Justering af den frivillige sambeskatning] var, som de er formuleret her, helt uproblematisk for ham.

Forespurgt, om han hørte noget om rygter fra rådgivningskredse på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke." <s. 1167>

4.9. Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 28. september 2001

Den 24. september 2001 sendte Henning Lauritsen, TDC følgende mail til Lars Nørding (bilag 08.91) med forslag om afholdelse af et møde fredag den 28. september 2001.

"...

Kære Lars Nørding

Som en opfølgning på vores telefonsamtale fredag, skal jeg hermed venligst foreslå, at vi mødes på fredag kl. 11:00 hos TDC, Nørregade 21.

Agenda for mødet vil være en diskussion af, hvordan vi kommer frem til en værdiansættelse af indgangsværdierne af Talkline i den danske sambeskatning pr. 1. januar 2001, herunder specielt goodwill værdien.

TDC ønsker at anmode Ligningsrådet om en bindende forhåndsbesked af værdiansættelsen.

...”

Af mødereferater fra mødet den 28. september 2001 udarbejdet af Gitte Wrobel (bilag 08.47) og Mogens Nicolaisen (bilag 08.49) fremgår det, at mødedeltagerne fra TDC var advokat Jan Steen Jensen [rettelig Jan Steen Hansen], skattechef Henning Lauritsen, finance Director Peter Aaby, skattekonsulent Jens Christian Svolgaard og Jakob Durch fra TDC Mergers and Acquisitions og fra Told- og Skattestyrelsen Lars Nørding, Esther Uhrenholt, Gitte Wrobel og Mogens Nicolaisen.

Af det referat (bilag 08.49), som Mogens Nicolaisen har udarbejdet, fremgår det blandt andet:

”...

Dagsordenen for mødet var som nævnt den kommende anmodning til Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked vedrørende fastsættelse af indgangsværdier ved det tyske datterselskab Talkline GmbH & Co. KG' s indtræden i dansk sambeskatning fra og med indkomståret 2001.

Selskabets repræsentanter redegjorde i korte træk for

- den foretagne omdannelse af det tyske datterselskab til kommanditselskab, herunder formålet med omdannelsen, hvordan denne foregik og hvorledes step-up'en er beregnet.
- sambeskatningsmodel, herunder hvilke selskaber der inddrages i sambeskatningen, den bindende forhåndsbesked om godkendelse af modellen og om den evt. opdeling af kommanditselskabet i Tyskland i flere selvstændige kommanditselskaber
- at formålet med den bindende forhåndsbesked om fastsættelse af indgangsværdier skulle ses i lyset af, at man ville have en sikkerhed for størrelsen af de forventede fradrag, at man ville undgå en langvarig diskussion med Told og Skat om værdiansættelsen og at det var af væsentlig regnskabsmæssig betydning for TDC, herunder at dersom man ikke kendte størrelsen af det pgl. fradrag ville man ikke være i stand til at afsætte dette i

regnskabet for 2001. Det var derfor helt afgørende at sagen kunne afgøres på Ligningsrådets møde den 20. november 2001, idet dette tidspunkt var deadline for input ifb. med TDC's udarbejdelse af årsregnskab for 2001.

Herefter redegjorde selskabets repræsentanter for de forskellige mulige værdiansættelsesmetoder, som efter selskabets opfattelse kunne anvendes ved fastsættelsen af indgangsværdierne for de tyske datterselskaber, herunder regnskabsbaserede -, multipelbaserede - og discounted cashflow (DFC) værdiansættelsesmetoder. Selskabet redegjorde for selskabets opfattelse af styrker og svagheder ved de forskellige værdiansættelsesmodeller. Orienteringen var alene en generel beskrivelse, og var ikke relateret konkret på de tyske selskaber.

Det var selskabets opfattelse at værdiansættelsen af indgangsværdierne kunne baseres på disse modeller ligesom selskabet gerne ville inddrage en ekstern rådgiver hvis Told- og Skat ønskede dette, og foreslog Revisionsfirmaet Deloitte & Touche.

Selskabet accepterede at udarbejde en beregning af goodwill efter Ligningsrådets vejledende anvisninger herom, idet det dog var selskabets opfattelse at beregningsmodellen var uanvendelig i TDC's tilfælde.

Selskabet henviste til et ERFA-møde med skatterådgiverne for de største virksomheder i Danmark, hvor Told- og Skattedirektør Ole Kjær havde deltaget. Selskabet oplyste, at Ole Kjær på mødet havde opfordret til et meget tæt samarbejde med Told og Skat om skattemæssige problemstillinger, herunder at Told og Skat gerne deltog i arbejdsgrupper omkring løsningen af konkrete skattemæssige spørgsmål.

På den baggrund foreslog selskabet, at der i denne, for selskabet, meget vigtige sag blev etableret en arbejdsgruppe med deltagelse fra selskabet og Told- og Skat, således at der kunne arbejdes hen imod en værdiansættelse af indgangsværdierne med udgangen af oktober måned 2001, således at sagen kunne medtages på Ligningsrådets møde den 20. november 2001.

...”

Af det mødereferat (bilag 08.47), som Gitte Wrobel har udarbejdet, fremgår det blandt andet:

”...

Det blev meddelt TDC, at vi ikke havde mulighed for at give tilsagn om deltagelse i en sådan arbejdsgruppe - der var tale om en situation, som vi ikke havde prøvet før. Konklusionen blev, at vi ville undersøge, om det var Ole Kjærs opfattelse, at vi skulle deltage i sådan en arbejdsgruppe. Lars Nørding lovede at melde tilbage til TDC den kommende mandag.”

Esther Uhrenholt har endvidere udarbejdet et notat fra mødet om værdiansættelse af goodwill (bilag E.02). I notatet anføres det blandt andet:

”Møde hos TDC 28. september 2001

Værdiansættelse af goodwill

Ole Kjær og Niels Vinther Sørensen har meldt ud på et møde hos Novo, at Told & Skat skal involveres tidligst muligt.

BF behandles i Ligningsrådet i november 2001 af hensyn til, at værdien kan indarbejdes i regnskabet for 2001.

Svoldgaard:

BF vedr. værdiansættelse. Der er ingen tvivl om at det salg, som er under forberedelse vil give tab, da der er sket fald i kursen for teleselskaber.

Det er i forbindelse med salgsforhandlingerne konstateret, at der kun er interesse for mobilaktiviteten. Det er derfor af hensyn til salget, at der skal foretages en opsplnitning i K/G'er.

Den mulighed for step-up som tidligere var i Tyskland, findes ikke længe-
re, Der er lavet en tysk skattereform, som forhindrer muligheden herfor.

Ifølge tysk ret kunne man ved omdannelse af et GmbH til et KG foretage en opskrivning af værdierne uden avancebeskatning. Der kunne dog maksimalt foretages en opskrivning til det beløb, man havde betalt for aktivet.

I 1997 købte TDC Talkline for ca. 2 mia. kr. (600 mio. DM, hvoraf 500 DM var overpris i forhold til egenkapitalen ved køb af aktier). Overprisen svarer til ca. 1,9 mia. kr. Goodwill er derfor det væsentligste aktiv.

NB!

Step-up ved overdragelse har ikke sammenhæng med markedsværdien.

Jacob Durch:

Metoder

...

Arbejdsgruppe:

Modellens forudsætninger - fastsættelse af parametre - kan vi medvirke??

Vi kan få en ekstern rådgiver (uvildig) til hjælp for en deltager fra Told & Skat, eks. en konsulent fra Deloitte & Touche eller KPMG.

Uafhængighed ~ integritet?

Aftalt:

Vi melder tilbage i uge 40.”

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”det var Henning Lauritsen fra TDC, der anmodede om et møde, ...

... hun deltog i mødet hos TDC sammen med folk fra Selskabsrevisionsafdelingen i Århus.

På mødet præsenterede TDC den problemstilling, der var næste skridt efter den bindende forhåndsbesked, og at TDC herunder ønskede, at nogle medarbejdere fra ToldSkat deltog i en arbejdsgruppe med TDC-ansatte, der skulle udarbejde en værdiansættelse. Vidnet deltog i mødet, fordi hun havde kendskab til goodwill. De kom for at høre, hvad TDC ville. Hun havde ikke noget forudgående kendskab til sagen, ud over at hun havde læst den bindende forhåndsbesked.

Forespurgt, hvorfor TDC ikke blot fremsendte en anmodning om en bindende forhåndsbesked, og hvad det var, TDC ville drøfte, forklarede vidnet, at hun mener, at det var spørgsmålet om etablering af en arbejdsgruppe, de ville drøfte, for det var et usædvanligt forslag.

... det, som hun husker det, var en abstrakt og helt generel gennemgang af modellerne. Der blev – så vidt hun husker – ikke sat tal på. De økonomiske modeller var ikke nyt stof for vidnet, men ToldSkat anvendte normalt ikke disse modeller ved beregning af goodwill. Det lå vidnet nærmere at benytte den fremgangsmåde, der var beskrevet i cirkulæret, frem for de præsenterede modeller. I de sager, som vidnet havde kendskab til, der indtil da havde været fremlagt for Ligningsrådet, havde man anvendt reglerne i cirkulæret. Som vidnet husker det, brugte TDC en model, der reelt var fremkommet ved en interaktion mellem flere af de økonomiske modeller, der med forskellig vægt indgik i den endelige værdiansættelse.

... de ikke kunne give tilsagn om at deltage i en sådan arbejdsgruppe, fordi dette var usædvanligt, og fordi de var bange for at miste deres uafhængighed. Vidnet ved ikke, om det nåede op til Ole Kjær, men da de kom tilbage fra mødet, blev det drøftet mellem cheferne, det vil sige Lars Nørding, Lisbeth Rasmussen og Kim Lohse. Resultatet blev, at de meddelte TDC, at de ikke kunne deltage i en arbejdsgruppe. TDC måtte således selv tilvejebringe en værdiansættelse og forelægge den for Ligningsrådet. De afventede herefter en anmodning om bindende forhåndsbesked fra TDC.

Adspurgt, om sagen stod på andet fra styrelsens side, forklarede vidnet, at de ikke havde nogen sag vedrørende værdiansættelse af goodwill i Erhvervsbeskatningskontoret, og de ventede på en anmodning fra virksomheden.

... hun ikke husker, hvad der nærmere blev sagt om formålet med omdannelsen. Hun husker, at de forklarede om ”step up’en”, men hun kan ikke gengive det, for hun kendte ikke nærmere hertil på dette tidspunkt, så hun forstod det ikke fuldt ud. TDC gjorde meget ud af at forklare, at man kunne lave ”step up” efter de tyske regler, men at det ikke nødvendigvis førte til et resultat, der var udtryk for den reelle handelsværdi, og dermed ikke svarede til det, man ville komme frem til ved en værdiansættelse.

... selvom der, så vidt hun husker, ikke blev nævnt tal, ikke var tvivl om, at det var en stor sag. Det var tal af en sådan størrelse, at det havde effekt på regnskabet. Vidnet kan ikke erindre, om der blev oplyst beløbsstørrelser.

... hun deltog uformelt i mødet den 28. september 2001, idet Erhvervsbeskatningskontoret ikke havde fået nogen anmodning om bindende forhåndsbesked fra TDC.

Adspurgt ..., om det var normalt, at de deltog i sådanne møder, når de ikke havde nogen sag, forklarede vidnet, at denne sag ikke var normal. Sædvanligvis begynder en sag med en anmodning om bindende forhåndsbesked. <s. 401-405>

... Forespurgt, om hun ville have skrevet det i referatet, hvis der under et møde var nævnt et beløb på flere mia. kr., forklarede vidnet, at hun vil mene, at hun i så fald ville have føjet det ind i referatet.

Forespurgt, om hun rapporterede til Kim Lohse og Lisbeth Rasmussen fra møderne med TDC, forklarede vidnet, at hun dels rapporterede mundtligt og dels skrev mødereferater.

... kontakten var intensiv, idet Kim Lohse og Lisbeth Rasmussen var med på sagen hele tiden, og de var også med til møderne. Det var i denne sag forskelligt fra de normale sager.

Forespurgt ... om årsagen til, at de var med på sagen, og om det skyldtes problemstillingen eller beløbet, forklarede vidnet, at hun fra starten var klar over, at det beløbsmæssigt var en stor sag, som hun ikke havde lyst til selv at skrive under på. Normalt ville de først være blevet involveret, når sagen var klar til Ligningsrådet.

... forespurgte, om det var normalt, at man holdt møder med en skatteyder, inden der var en konkret sag, og foreholdt, at hun har forklaret, at TDC-sagen ikke var nogen normal sag, forklarede vidnet, at det var TDC, der bad om et møde inden anmodningen om bindende forhåndsbesked. Det er ikke sædvanligt, at forespørgeren anmoder om et møde, før forespørgslen indgives. Det var også usædvanligt, at der blev foreslået en arbejdsgruppe." <s. 433-434>

Mogens Nicolaisen har forklaret, at

"Henning Lauritsen havde bedt om et møde, men Solveig Mortensen skulle på ferie. Lars Nørthing bad derfor Esther Uhrenholt og ham om at deltage i mødet i stedet for Solveig Mortensen. Vidnet deltog i mødet og afleverede

de input, han fik i form af et referat. Han udtrådte herefter af sagsbehandlingen.

Adspurgt om det blev sagt noget om, at TDC havde tanker om at afskrive på en opskreven goodwill efter en selskabsmæssig omdannelse af datterselskabet, forklarede vidnet, at det husker han ikke, at der blev sagt noget om. Han konstaterede dog langt senere, da TDC indgav selvangivelse, at det var det, TDC gjorde. Han husker ikke, at han på anden måde skulle være blevet klar over dette.

... ”step up’en” blev foretaget ved omdannelsen af GmbH’et til et KG, hvor man konverterede den merværdi, man havde givet for goodwillen, til et afskrivningsberettiget aktiv. Vidnet husker ikke, at der blev nævnt tal på dette møde, men foreholdt beløbet på 1,9 mia. kr. forklarer han, at det givet har været nævnt, idet det var kendt. TDC mente imidlertid, at det skulle ansættes til et langt højere beløb. Det var en differenceberegning, man kunne foretage ved at trække værdien af de faste aktiver fra den samlede købesum for selskabet, og det beløb, der herefter blev tilbage, var købesummen for goodwill. Vidnet mener ikke, at man på mødet hørte noget om beløb på 6,5 eller 10 mia. kr.

Forespurgt ..., om differenceberegningssmodellen, som ville give et goodwillbeløb på 1,6 eller 1,9 mia. kr., blev omtalt af TDC, eller om det alene var tanker, man gjorde sig i Selskabsrevisionen, forklarede vidnet, at han husker, at TDC omtalte modellen og beløbet, idet det svarede til en værdiansættelse efter de tyske regler. Vidnet husker i øvrigt ikke, hvad der blev talt om.” <s. 671-672>

Lars Nørthing har forklaret, at

”formålet med det møde, som de var inviteret til hos TDC, var at tilrettelægge, hvordan de kom frem til en værdiansættelse af indgangsværdierne. Han tog kontakt til Erhvervsbeskatningskontoret, hvorfra Gitte Wrobel skulle deltage. Det blev aftalt, at Esther Uhrenholt og Mogens Nicolaisen skulle deltage fra Selskabsrevisionen. Solveig Mortensen skulle være sagsbehandler på sagen, men hun kunne ikke deltage, da hun var på ferie. Esther Uhrenholt skulle deltage, fordi hun havde et godt kendskab til TDC og til problemstillingen. Hun skulle ikke være sagsbehandler, da hun arbejdede i et andet kontor.

... forespurgt, hvad TDC sagde om formålet med omdannelsen, forklarede vidnet, at TDC i den anmodning om bindende forhåndsbesked, som man havde indsendt i september 2001, var inde på, hvad det drejede sig om. Man ønskede at foretage en omdannelse af Talkline-selskabet til et eller flere kommanditselskaber. Herved kunne man opnå den fordel, at man ved et senere salg undgik at rette henvendelse til et meget stort antal abonnenter om, hvorvidt de ville overgå til en anden udbyder. En sådan henvendelse ville erfaringsmæssigt resultere i et betydeligt frafald af abonnenter med deraf følgende negativ indvirkning på salgssummen. TDC havde også planer om at opdele selskabet i 5 kommanditselskaber svarende til de forskellige indsatsområder, f.eks. fastnet, mobilnet, internet osv. ... det overordnede tema herfor var, at TDC planlagde et frasalg af Talkline. Det kunne man på den tid også læse om i aviserne.

..., at der også var et skatteteknisk aspekt herved. Adspurgt, om det skattemæssige aspekt angik afskrivning på goodwill, bekræftede vidnet dette.

... TDC's repræsentanter på mødet også gennemgik de modeller, som de ville anvende til beregning af goodwill. De forklarede også teoretisk, hvorledes metoderne ville fungere. Vidnet kendte i et vist omfang de modeller, som blev gennemgået, i forvejen. De bad også TDC om at lave en beregning af goodwill efter reglerne i TSS-cirkulære 2000-10. Der blev ikke fremlagt noget uddybende materiale. Modellerne blev gennemgået ved en power-point-præsentation ud fra 5-10 skærbilleder. Der blev ikke på noget tidspunkt nævnt beløb.

Adspurgt om, hvad der lå i bemærkningen ”hvorledes step-up'en er beregnet”, forklarede vidnet, at det må være de modeller, der blev gennemgået. Der blev ikke nævnt tal overhovedet.

Foreholdt, at Mogens Nicolaisen har forklaret, at der på mødet godt kunne være blevet nævnt et beløb på 1,6 eller 1,9 mia. kr., svarende til merværdien for aktierne, og forespurgt, om disse tal allerede var fremme den 28. september 2001, forklarede vidnet, at de forud for mødet kendte både købesummen og værdien af de overdragne aktiver og således også kunne beregne merværdien af aktierne.” <s. 677-680>

Esther Uhrenholt har forklaret, at

”Vidnet blev bedt om at deltage i mødet, fordi Solveig Mortensen var på ferie. Hun ved ikke, om TDC kendte til, at forespørgslen blev behandlet

som en to-trins raket. De ville gerne have en melding om, hvorledes man kom videre i forløbet. Vidnet forklarede, at hun ikke var overrasket herover, for det fremgik af mailen, at det drejede sig om væsentlige beløb.

Temaet herfor var, at TDC skulle have udarbejdet en værdiansættelse, og at man gerne ville i gang med denne proces, således at de kunne få sagen på ligningsrådsmødet i november 2001. Der blev på mødet fremlagt nogle forskellige modeller, men de gik ikke ind i beløbsangivelser.

Der blev ikke drøftet beløb på mødet. Det var kun modellerne for en værdiansættelse, der blev drøftet.

... det var afgørende for TDC, at sagen kom på ligningsrådsmødet i november 2001. Det skete dog ikke, for TDC nåede ikke at udarbejde det materiale, der skulle bruges vedrørende værdiansættelsen. Anmodningen om bindende forhåndsbesked fremkom først i 2002.

... de efter mødet den 28. september 2001 gik ud fra, at de ret snart ville få dette materiale. Det kom imidlertid ikke. De rykkede ikke herfor, da det var op til virksomheden selv at fremkomme med oplysningerne.

... arbejdsgruppen aldrig blev nedsat, idet Selskabsrevisionsafdelingen meddelte, at man ikke ville deltage heri. De mente, at de ville miste deres uafhængighed, hvis de gik ind i arbejdsgruppen.

... formålet med omdannelsen var, at man kunne sælge dele af virksomheden fra. TDC sagde ikke noget om afskrivning på goodwill. Vidnet kan kun huske, at der blev redegjort for de tyske regler om selskabsomdannelse, herunder de skattemæssige virkninger.

Forespurgt, hvad det var, der hastede, forklarede vidnet, at det var udarbejdelsen af regnskabet for 2001. TDC ville gerne have det med i årsregnskabet for 2001. Det blev ikke sagt, at det hastede, fordi der var planer om et salg.

... der ikke blev nævnt tal eller talt om, at det var store eller væsentlige beløb, der var tale om.

... forespurgt, hvad årsagen var til, at der er flere referater af mødet, forklarede vidnet, at der ikke var nogen aftale om referater. Vidnet var ikke klar over, at Gitte Wrobel også havde skrevet et referat.

TDC fik denne tilbagemelding efter mødet. Vidnet var herefter ude af sagen. Selskabsrevisionsafdelingen har hende bekendt ikke hørt mere fra TDC, før anmodningen om bindende forhåndsbesked indgik i 2002.” <s. 378-382>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret, at

”forespurgt, hvorfor der ikke med det samme kom en anmodning om bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelsen, ..., at de hastende og i september 2001 besvarede spørgsmål havde at gøre med salgsforhandlingerne vedrørende Talkline. Bortset fra spørgsmålet om ligningslovens § 5 H, som de medtog for en sikkerheds skyld, berørte de øvrige spørgsmål emner, som havde indflydelse på, hvordan og hvornår en eventuel handel blev gennemført, og det var det vigtigste.

... forespurgt, hvorfor man ikke allerede i september 2001 anmodede om en bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelsen, forklarede vidnet, at det ikke var overvejelser, han direkte blev involveret i. Det var Henning Lauritsen, der på det tidspunkt var skattechef hos TDC, der var af den opfattelse, at det var bedre, at man med det samme gik ind i en diskussion med Told- og Skattestyrelsen om værdien. Man var stadig i tidspres på grund af salgsforhandlingerne og hensynet til at kunne tage højde for værdiansættelsen i regnskabet for 2001. Man ville gerne have sagen på Ligningsrådets møde i december. Hvis man skulle følge de normale rutiner, ville november og december for længst være gået. Dette var et forsøg på at få Told- og Skattestyrelsen til at være med til at ”kigge over skulderen” for at undgå den lange sagsbehandlingstid. Det var et forsøg på, i fællesskab, at nå det hurtigere. Det er lidt vidnets gæt, for sådan som han husker det, viste det sig hurtigt, at Told- og Skattestyrelsen ikke ville være til med at finde svaret, før spørgsmålet var stillet.

Adspurgt, om de så nogen fordel ved først at få den formelle anmodning om bindende forhåndsbesked registreret på et senere tidspunkt, forklarede vidnet, at det ikke var med i overvejelserne. Der var ikke tvivl om, at TDC ville anmode om en bindende forhåndsbesked.

Foreholdt, at en anmodning, hvis den var blevet indgivet, vel kunne frafaldes, forklarede vidnet, at det kunne den godt. Det eneste, der var vigtigt for TDC, var at få et grundlag til brug for udarbejdelse af regnskabet.

Adspurgt ..., om der stadig var en forventning om et eksternt salg, forklarede vidnet, at det var der, men han var ikke med i salgsforhandlingerne.

... de var af den opfattelse, at hvis der skete et salg, kunne de fradrage tabet på goodwill ved etablering af sambeskatning, uanset om der var sket omdannelse i Tyskland. Den skattefordel, der lå i § 31, stk. 5 og 6, var på to ledder. Hvis man tog et selskab ind i sambeskatning, skulle der fastsættes en værdi på goodwill. Man kunne ikke afskrive på en oparbejdet goodwill, men man kunne ved salg fradrage et tab, uanset om der var sket en omdannelse eller ej. Da det viste sig, at man ikke fik solgt Talkline, betød omdannelsen i Tyskland, at man alligevel kunne opnå afskrivninger på goodwill, idet man havde erhvervet denne ved omdannelsen før etableringen af sambeskatning.

... han ikke var til stede ved mødet. ... advokat Jan Steen Hansen ... var til stede fra vidnets kontor. Vidnet fik en beretning om, hvad der skete på mødet, men vidnet kan ikke forklare yderligere om mødet end det, der er anført i referatet.

Han har senere fået at vide, at formålet med omdannelsen var at anvende de tyske regler om omstrukturering, der var gunstige, og som ville ophøre med udløbet af 2000.

Den step up, der var tale om, var den forøgelse af afskrivningsgrundlaget, som man ville få efter de tyske regler. De tyske regler var sådan, at omdannelsen i princippet foregik skattefrit. I Tyskland havde man en anskaffelsessum på anparterne på DEM 400 mio., og de tyske regler gjorde, at man skulle fordele anskaffelsessummen for disse anparter i forbindelse med omdannelsen. Man tog de bogførte aktivers værdi, og restbeløbet op til anparternes værdi var goodwill, som man kunne afskrive på. Det var det, der fulgte af de tyske skatteregler, og det var der ikke noget mystisk ved. Det kan have været det, der lå i ”hvordan step-up'en er beregnet”. <s. 755-758>

Solveig Mortensen har forklaret,

”forespurgt hvorfor hun ikke deltog [i mødet], ..., at hun var på ferie i udlandet på dette tidspunkt. Da hun kom hjem, fik hun at vide, at der havde været et møde, hvor de havde drøftet, hvilke værdiansættelsesmetoder der skulle anvendes. <s. 262>

... de ikke havde nogen forventning om, at TDC ville spørge om mere, efter at selskabet den 18. september 2001 havde fået en bindende forhåndsbesked. Da TDC imidlertid tilkendegav, at selskabet ville bede om en bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelsen, regnede de herefter med, at anmodningen snart ville komme, idet TDC havde tilkendegivet, at man gerne ville have den på et møde i Ligningsrådet i november. De regnede med, at det skulle gå hurtigt, og de overvejede også, om de ville kunne nå det. TDC kunne ganske vist vente med at afgøre, om Talkline skulle indgå i sambeskatningen, til koncernen skulle indgive selvangivelse den 30. juni 2002, men det kunne også være, at TDC ville have det med i regnskabet allerede pr. den 31. december 2001.

Adspurgt om, hvornår hun hørte om forløbet af mødet, forklarede vidnet, at det gjorde hun den 1. oktober 2001, da hun mødte efter ferie. Esther Uhrenholt, Mogens Nicolaisen, Lars Nørding og hun holdt samme dag et møde herom.

... hun ikke hørte noget om, hvorledes ”step up’en” var beregnet. Hun hørte, at man havde talt om at nedsætte en arbejdsgruppe.

... forespurgt, om hun hørte noget om baggrunden for, at den skulle afgøres så hurtigt, forklarede vidnet, at det var for, at TDC kunne afsætte det rigtige beløb i regnskabet for 2001.

Foreholdt 1. afsnit, ”... det var af væsentlig regnskabsmæssigt betydning for TDC ...”, og forespurgt, hvad det var, der var væsentligt, forklarede vidnet, at det måtte være det skattemæssige. Der var jo tale om årlige skattemæssige afskrivninger på 1/7 af 10 mia. kr., hvilket var et størrelsesforhold, der var af væsentlig betydning også for TDC. Det var i hvert fald det, de i ToldSkat lagde i det.” <s. 560-562>

Der findes i sagsmaterialet fra Told- og Skattestyrelsen et udateret notat, påført påtegningen ”Solveigs notat” (bilag 14.36 m.fl.), som tillige med andet materiale er hæftet sammen med et referat af mødet den 28. september 2001. Notatet har dette indhold:

”Værdiansættelse af goodwill

Der købes et GmbH i 1997. Ved omdannelse af GmbH’et til et KG i december 2000 aktiveres der en goodwill på ca. 1,9 mia.kr.

For indkomståret 2001 ønskes det GmbH, der ejer KG’et, sambeskattet med det danske moderselskab. Da KG’ets resultatandele indgår i GmbH’ets regnskab, vil goodwillværdien også få indflydelse på den danske sambeskatningsindkomst.

Når et udenlandsk selskab indtræder i en dansk sambeskatning, skal der værdiansættes indgangsværdier på de enkelte aktiver og passiver i selskabet. I dette tilfælde vil værdiansættelsen på goodwill umiddelbart være handelsværdien pr. 01.01.2001, hvilket svarer til ca. 10 mia. kr.

Bestemmelserne om indgangsværdier findes i SEL. § 31, stk. 5 og 6:

SEL § 31, stk. 5: Handelsværdien ved begyndelsen af 1. indkomståret under sambeskatning; jf. dog stk. 6.

SEL § 31, stk. 6: Afskrivningsberettigede aktiver anses for erhvervet på det faktiske anskaffelsestidspunkt og til faktiske anskaffelsesummer reduceret med maksimale afskrivninger.

Goodwill afskrives efter afskrivningslovens regler, hvorfor der overvejes, om omdannelsen efter tysk ret kan anses for en erhvervelse, hvorefter goodwill også efter SEL § 31, stk. 6, anses for erhvervet for 1,9 mia.kr.

Realiteten i omdannelsen er, at i Tyskland sker omdannelsen uden skattemæssig ophørsbeskatning. KG’et succederer i GmbH’ets værdier. Der er dog adgang til at opskrive goodwill, således at egenkapitalen svarer til den sum, der er betalt for aktierne i GmbH’et. KG ’et aktiverer derfor en goodwill, som selskabet ikke har betalt for, idet det er en goodwill, som er oparbejdet i GmbH’et.

Efter tyske regler kan goodwillen ved selskabsomdannelsen ikke opskrives til højere værdi end den merværdi, der er betalt for aktierne i GmbH’et, hvilket er 1,9 mia.kr.

Selskabet er udenfor dansk sambeskatning på det tidspunkt, hvor omdannelsen sker. Ved fastsættelsen af indgangsværdierne ved den senere indtræden i sambeskatning, tages der udgangspunkt i KG'ets balance. Bestemmelserne om fastsættelse af indgangsværdier i SEL § 31 finder kun anvendelse på tidspunktet for indtræden i dansk sambeskatning.

Havde selskabet været med i en dansk sambeskatning på omdannelsestidspunktet, ville der ikke kunne afskrives på den oparbejdede goodwill uden, at der var foretaget en ophørsbeskatning af GmbH'et, herunder beskatning af avance på goodwill. Såfremt der havde været mulighed for succession også efter danske regler, ville der ikke kunne afskrives på goodwill, da det er en oparbejdet goodwill.

Spørgsmålet er, om de danske skattemyndigheder har mulighed for at begrænse værdien af goodwillen i henhold til realitetsgrundsætningen til den begrænsning, der er efter tyske skatteregler?"

Solveig Mortensen har herom forklaret, at:

"[det] er vidnets notat. Det er udarbejdet på et tidspunkt efter den 28. september 2001, men før TDC's anmodning om bindende forhåndsbesked indkom den 28. maj 2002. Det var hendes overvejelser over, hvad sagen drejede sig om. Beløbet på 10 mia. kr. var det eneste tal, hun havde.

Baggrunden for, at disse bilag hænger sammen, er, at vidnet sendte dem til Gitte Wrobel forud for mødet i september 2002 som en orientering om, hvad der var sket i sagen.

Forespurgt ..., om det var hendes opfattelse, at lovforslag L 61 lukkede hullet, bekræftede vidnet, at det lukkede hullet vedrørende afskrivning på oparbejdet goodwill. <s. 263>

... Hun erindrer ikke præcist, hvornår hun lavede det. Det var efter den 1. oktober og før den 18. december 2001. Notatet er skrevet på baggrund af de oplysninger, der kom frem på mødet [den 28. september 2001], herunder oplysningen om anskaffessummen på de 1,9 mia. kr., og inden de fik anmodningen om en bindende forhåndsbesked.

Foreholdt bilag 13.13, mail af 21. maj 2003 fra Merete Helle Hansen til vidnet, og svar herpå fra vidnet, specielt svaret, sidste afsnit, "Jeg har vedhæftet et notat, jeg har udarbejdet i oktober 2001 efter et møde med TDC,

da forespørgslen var under barsling. ...”, bekræftede vidnet, at det var det omhandlede notat, der her blev fremsendt. Hun kan således bekræfte, at hun har udarbejdet notatet i oktober 2001.

Foreholdt sidste afsnit, ”Spørgsmålet er, om de danske skattemyndigheder har mulighed for at begrænse værdien af goodwillen i henhold til realitetsgrundsætningen til den begrænsning, der er efter tyske skatteregler?”, og forespurgt, om problemstillingen nu var, hvorvidt værdien af goodwill kunne begrænses til 1,9 mia. kr., således at det var et valg mellem de 10 mia. kr. eller 1,9 mia. kr., bekræftede vidnet, at dette var problemstillingen, som hun så det.” <s. 562>

5. Perioden fra oktober til november 2001

5.1. Fremsættelse af lovforslag L 61, oktober 2001

Af Statsministeriets notat af 26. oktober 2001 om regeringen Nyrup Rasmussens ministermøde tirsdag den 23. oktober 2001 (bilag 61.04, side 25113) fremgår det, at skatteministeren fik tilslutning til at fremsætte forslag til lov om ændring af selskabsskattebogen, kildeskattebogen, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.), samt at:

”...

Der er tale om en række mindre tekniske justeringer af reglerne. Forslaget indebærer bl.a. en nedsættelse af beskatningen af pensionister, som er hjemmehørende i Tyskland.

...”

Den 24. oktober 2001 fremsatte skatteminister Frode Sørensen Lovforslag L 61 om ændring af selskabsskattebogen, kildeskattebogen, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.) (bilag 26.78). Lovforslaget indeholdt blandt andet som § 1, nr. 2, forslag om ændring af selskabsskatteovens § 31, stk. 6.

Lovforslaget svarede på nær nogle mindre sproglige korrektioner til lovudkastet af 23. juni 2001 (som er gengivet ovenfor i afsnit 3.7).

Lovforslag L 61 er beskrevet ovenfor i kapitel 6, afsnit 2.

Ivar Nordland har forklaret,

”Forespurgt ..., hvad der førte frem til L 61, og hvad der var begrundelsen for, at vidnet igangsatte arbejdet med L 61, forklarede vidnet, at den drivende kraft først og fremmest var ønsket om at reformere CFC-reglerne, som man også havde drøftet i dialoggruppen.

Forespurgt om sporet tilbage til 1999-udkastet forklarede vidnet, at dette forslag allerede var røget i baggrunden. Det var drøftelserne om CFC-beskatning, der satte gang i L 61. Der var samtidig en række forslag på personskattedelen, som også skulle frem.

Forespurgt, om der var andre begrundelser, herunder problemstillingen vedrørende ligningslovens § 5 H eller Ligningsrådets afgørelse i sag nr. 2, forklarede vidnet, at de, da nederlaget kom i ligningsrådssag nr. 2, så på, hvad de kunne gøre. Det var en mulighed at tage en del af reglerne fra den tvungne sambeskatning og overføre til den frivillige sambeskatning. Dette ville gennem reglerne om succession kunne håndtere de kunstige fradrag, som Niels Josephsen havde fortalt om. Det var Majken Wågensø og Jesper Leth Vestergaard, der arbejdede på lovforslaget i tæt samarbejde med vidnet.

Adspurgt, om L 61 blev drøftet i lovgruppen, forklarede vidnet, at han ikke husker dette, men at det ville være naturligt at sende det frem til lovgruppen.” <s. 338>

René Mikkelsen har forklaret, at

”han har underkastet dette lovforslag en lovt teknisk gennemgang. Han hørte ikke noget nærmere om baggrunden for forslaget til den ændrede affattelse af selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Forslaget kom til ham med et brev fra Jesper Leth Vestergaard, og vidnet har med denne drøftet spørgsmålet om begrænset skattepligt, men ikke reglerne om frivillig sambeskatning. Vid-

nets gennemgang koncentrerede sig om lovforslagets almindelige bemærkninger, og han er ikke sikker på, om han har læst fortolkningsbidragene til de enkelte bestemmelser, som er anført under lovforslagets specielle bemærkninger. Vedrørende begrænset skattepligt var der nogle systematiske forhold, der skulle rettes op på.

... han ikke havde hørt noget om, at den foreslåede ændring [til selskabsskattelovens § 31, stk. 6] skulle have sin rod i, at der i praksis havde været konstateret problemer med den gældende affattelse af bestemmelsen. <s. 1360-1361>

... da han læste disse bemærkninger [de almindelige bemærkninger], ikke så det på den måde, at der her var spørgsmål om lukning af et hul, men at han opfattede det som endnu et led i den kontinuerlige proces frem mod et stadig mere fintmasket system inden for den frivillige sambeskatning.” <s. 1364>

Kaj-Henrik Ludolph har forklaret, at

”Lovforslaget blev behandlet i 10. kontor, idet det vedrørte international beskatning. Han mener heller ikke, at 14. kontor [der tog sig af lovgivning om personlige virksomheder og selskaber og disses indkomstopgørelser – herunder selskabsskatteloven – dog kun for så vidt angår den nationale del] blev hørt om dette lovforslag.

... han ikke havde hørt andet end, at CFC-reglerne var yderst komplicerede, og at man ville lave dem om. Det har vidnet hørt på chefmøder og lovgruppemøder.

... at der næsten hvert folketingsår var nye ændringer til sambeskatningsreglerne, særligt CFC-reglerne. Det var ikke noget, han gik specielt ind i.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at initiativet til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var ”forlydender i rådgiverkredse”, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Det hørte han først om i forbindelse med denne sags begyndelse i efteråret 2003.” <s. 515>

Søren Schou har forklaret,

”forespurgt, om han var involveret i behandlingen af dette lovforslag, ..., at det var han ikke, idet det blev lavet i 10. kontor, da det vedrørte internationale forhold.

... afskrivningslovens § 40, stk. 5, hørte under 14. kontor. Der var ham bekendt ikke nogen forespørgsler fra 10. kontor vedrørende denne bestemmelse i forbindelse med udarbejdelsen af disse bemærkninger. Vidnet har således ikke vurderet det anførte.” <s. 540>

Ole Lykke Hindhede har forklaret,

”forespurgt, om han i foråret 2001 var bekendt med, at der var overvejelser om ændring af selskabsskattelovens 31, stk. 6, ..., at det var han ikke.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at ideen til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var baseret på rygter i rådgiverkredse, vist nok blandt revisorer, om, at man ved en ”step up” på goodwill kunne omgå reglerne om frivillig sambeskatning, og forespurgt, om han var bekendt med sådanne rygter i rådgiverkredse i 2000-2001, forklarede vidnet, at det var han ikke.

Foreholdt, at TDC i 2000-2001 havde visse overvejelser om omstruktureringer, hvor selskabet blandt andet blev rådgivet af PricewaterhouseCoopers, og forespurgt, om han var involveret i disse drøftelser, forklarede vidnet, at det var han ikke. Han var heller ikke involveret i drøftelser med TDC om omstrukturering af Talkline i Tyskland.

Foreholdt, at lovforslag L 61 blev fremsat i efteråret 2001, og forespurgt, om han var opmærksom på dette lovforslag, da det blev fremsat, forklarede vidnet, at det var han. Han orienterede sine klienter om den del af forslaget, der vedrørte CFC-reglerne, altså selskabsskattelovens § 32.

Forespurgt, om de også overvejede forslaget vedrørende den frivillige sambeskatning i selskabsskattelovens § 31, forklarede vidnet, at der nok var nogen i firmaet, der gjorde det, men han gjorde ikke selv, idet han ikke havde nogen klienter, som dette havde interesse for.” <s. 552-553>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret,

”... forespurgt, om han kender noget til årsagen til forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og hvad det skulle være foranlediget af, ... at det gør han ikke. <s. 753>

... L 61 ... havde han ikke kendskab til, før det blev fremsat i Folketinget. Han husker ikke, hvordan han første gang hørte herom, men han blev enten selv eller via TDC opmærksom på, at der kom et lovforslag, og at det kunne være et problem for dem. Han drøftede lovforslaget med TDC og overvejede, hvilke konsekvenser det ville have for sagen. De nåede ikke særlig langt i deres overvejelser, idet lovforslaget bortfaldt i forbindelse med folketingsvalget i november 2001. De overvejede, hvorledes de skulle agere. Han husker, at han gav det råd, at de måtte regne med, at det ville blive genfremsat. Lovforslaget ville have en ikrafttrædelsesdato pr. 1. januar 2002, og han rådede til, at man forsøgte at sælge Talkline inden. Der var ingen, der troede, at det var realistisk muligt, at man ville kunne sælge sel-skabet inden da. <s. 760>

... foreholdt, at det i bemærkningerne til L 61 er anført, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, stadig finder anvendelse, og forespurgt, om han gjorde sig nogle tanker om, hvorvidt det var et rigtigt udsagn, og om det anførte passede på TDC's sag, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han gjorde sig ikke i forbindelse med L 61 nogen overvejelser herom.

Adspurgt, hvor højt op i TDC's ledelse man i 2001 havde opmærksomheden henledt på sagen, forklarede vidnet, at det kan han dårligt svare på. Han ved, at Hans Munk Nielsen, der er økonomidirektør, var orienteret om sagen, idet det var hans område. Vidnet talte ikke med Henning Dyremose, og han ved således ikke, om denne var orienteret om sagen. Vidnet fik nærmest det indtryk, at det var Hans Munk Nielsens afdeling, der arbejdede med sagen, og at det var meget teknisk og derfor ikke var kommet videre hos TDC. De talmæssige oplysninger er muligt blevet videregivet, men det rent tekniske om, hvorledes det rent faktisk var skruet sammen, tror vidnet næppe er kommet videre.” <s. 771>

Ivar Nordland har videre forklaret,

... foreholdt, at TDC's advokat har forklaret, at man hos TDC så lovforslaget således, at det ville give TDC vanskeligheder med at opnå de positioner, TDC ønskede, således at forstå, at forslaget nok ikke var skræddersyet

til dem, men dog ville have betydning for deres stilling, og forespurgt, om han hørte noget om, hvorvidt lovforslaget ville have konsekvenser for konkrete sager, ..., at det kunne han svare klart nej til. [Advokat Søren Lehmann Nielsens forklaring herom er gengivet i kapitel 10, afsnit 2.7]

Forespurgt, om han i efteråret 2001 hørte rygter om sådanne sager, svarede han ligeledes klart nej." <s. 791>

Niels Kristensen har forklaret, at

"Forespurgt, om han blev bekendt med fremsættelsen af lovforslag L 61, der blandt andet indeholdt en ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at det gjorde han den dag, forslaget blev fremsat. Han har ikke været med i forberedelserne af lovforslaget.

Forespurgt til baggrunden for forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at han kun kan gætte på, at det har været inspireret af de nu i alt tre sager, herunder TDC.

Foreholdt, at disse sager vedrørte problemer med ligningslovens § 5 H, men at ændringen var i selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at det var det samme. Det var kun et spørgsmål om, hvor man valgte at lukke hullet.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at der var rygter i rådgiverkredse om omgåelsesforsøg, og at det var disse omgåelsesforsøg, der gav anledning til forslaget i L 61, og forespurgt, om han havde hørt noget om sådanne omgåelsesforsøg, forklarede vidnet, at det havde han ikke.

Adspurgt, om det kunne være de tre afgjorte ligningsrådssager, der blev hentydet til med betegnelsen "omgåelsesforsøg", svarede vidnet, at han ikke vil kalde disse for "forsøg". Sagerne var kendt i rådgiverkredse, idet den bindende forhåndsbesked i den første sag var offentliggjort. TDC brugte i 5. september 2001-anmodningen offentliggørelsen af netop denne bindende forhåndsbesked som argument for, at de skulle have medhold." <s. 733>

Henning Dyremose har forklaret,

"forespurgt, om han blev bekendt med, at man havde tanker om at fremsætte dette lovforslag, forud for fremsættelsen i Folketinget ..., at det gjorde han ikke. Han blev bekendt med lovforslaget i forbindelse med et direk-

onsmøde den 7. november 2001. Der var til dette møde udarbejdet et notat af 6. november 2001, der omhandlede spørgsmålet om, hvorvidt en eventuel borgerlig regering ville genfremsætte L 61. Dette havde interesse pga. deres planer om et salg af Talkline.

Forespurgt, om L 61, hvis det var blevet vedtaget, ville have vanskeliggjort de ønsker, de havde i TDC, forklarede vidnet, at han ikke foretog nogen vurdering af, hvilke konsekvenser lovforslaget ville have for TDC.

Adspurgt, om han opfattede L 61 som rettet direkte mod TDC, forklarede han, at det gjorde han ikke.

Forespurgt ..., hvorfor lovforslaget blev behandlet på et direktionmøde, forklarede vidnet, at det skyldtes, at det ved et salg ville have betydning, om der kunne afskrives på goodwill. Det var ikke et selvstændigt punkt på dagsordenen, men det blev nævnt i forbindelse med behandlingen, at der lå et lovforslag, der kunne få konsekvenser for et salg af Talkline.

... forespurgt, om han eller andre i TDC i perioden fra fremsættelsen af lovforslaget den 24. oktober 2001 til folketingsvalget den 20. november 2001 gjorde noget i forhold til at tale med politikere, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. L 61 indgik ikke særlig meget i deres overvejelser, bortset fra, at de skulle kende konsekvenserne af den lovgivning, der eventuelt måtte komme. Det var, for at de kunne beregne konsekvenserne af den gældende og den kommende lovgivning. Den 22. november 2001 besluttede direktionen at opgive salget af Talkline og i stedet at gennemføre den omstrukturering af selskabet, som var indledt i maj 2001. Frem til den 22. november 2001 var det tanken at videreføre selskabet med henblik på et salg, men herefter blev det et spørgsmål om at videreføre selskabet. De kendte ikke noget til, om regeringen ville genfremsætte L 61. Det var efter den 22. november 2001 også uden betydning, da skattespørgsmålet ikke længere var relevant. I perioden fra juni 2001 frem til den 22. november 2001, hvor de overvejede et salg, var de meget optaget af skattespørgsmålet, men herefter blev det uinteressant. På direktionmødet den 20. november 2001 drøftede de stadig et salg, og overvejelserne vedrørende L 61 og konsekvenserne heraf indgik stadig i deres tanker. Den 22. november 2001 bortfaldt salgstankerne.

... at han aldrig har læst L 61, før han modtog ekstrakten i denne sag.” <s. 1064>

Henrik Faust Pedersen har forklaret,

”... forespurgt, om han blev opmærksom på L 61, da det blev fremsat, ..., at han var opmærksom på dette lovforslag.

..., at L 61 ville have haft betydning for TDC’s planer.

Adspurgt, om han var involveret i udarbejdelsen af hørings svar el.lign. vedrørende L 61, forklarede vidnet, at det var han ikke.

Forespurgt, om han kender til baggrunden for forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at han kunne udlede af beskrivelsen i lovforslagets bemærkninger, at det relaterede sig til TDC.

Adspurgt, om han havde hørt om andre sager, hvor virksomheder anvendte denne mulighed for ”step up”, forklarede vidnet, at han ikke havde hørt om andre. Han hørte som tidligere forklaret fra sine kolleger i Tyskland, at der var mulighed for ”step up” efter de tyske regler, men han har ikke hørt om, at det blev brugt af andre danske virksomheder. <s. 1286>

Foreholdt..., at han har forklaret, at han ved sin læsning af L 61 gik ud fra, at skattemyndighederne kendte TDC-sagen, og at det var denne sag, der havde inspireret dem, og forespurgt, hvad han byggede det på, forklarede vidnet, at det var naturligt, når myndighederne kendte til sagen og beløbsstørrelsen. Hvis myndighederne følte, at der var et problem, ville de agere herpå. Vidnet var ikke positivt bekendt med, hvorvidt Skatteministeriet havde kendskab til sagen.”<s. 1289>

Nils Bernstein har forklaret,

”forespurgt, om han husker at have hørt noget om baggrunden for, at man ville fremsætte L 61, ..., at det gjorde han ikke i forbindelse med selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Han kan dog se, hvorledes Skatteministeriet selv har fremlagt det på ministermøde. ... Der er ikke her anført noget om lukning af huller. Det anføres alene, at der er tale om ”en række mindre tekniske justeringer af reglerne”. Der var slet ikke i skatteministerens præsentation tale om konkrete sager eller om indgreb over for konkrete skatteydere.” <s. 1035>

Peter Loft har forklaret,

”Forespurgt, om det efter hans opfattelse er således, at der ingen sammenhæng er mellem sag nr. 2 og L 61 ..., at der ikke er nogen sammenhæng.”
<s. 1093>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret,

”forespurgt, om han i oktober 2001 hørte om baggrunden for, at man fremsatte lovforslaget, særligt forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at det gjorde han ikke. Det var ikke et forslag, som han var opmærksom på.

Foreholdt, at det i bemærkningerne er anført, at forslaget havde til hensigt at forhindre et utilsigtet provenutab, forklarede vidnet, at det var han ikke bekendt med på det tidspunkt.” <s. 1213>

Endvidere har Solveig Mortensen (s. 582), Benjamin Bødtker (s. 506), Susanne Hjernø (s. 509 og 512), Katrine Bredsdorff Bargisen (s. 529) og Jens Drejer (s. 945) afgivet forklaring herom.

5.2. Materiale til møde i dialoggruppen den 9. november 2001

Til brug for et planlagt møde i dialoggruppen den 9. november 2001 fremsendte statsaut. revisor Michael Sørensen pr. mail den 26. oktober 2001 et notat med ”Forslag til justeringer af reglerne for sambeskatning” (bilag 81.34).

Jan Børjesson har forklaret, at

”han ikke mener, at de nåede til dette punkt. Selskabsskattelovens § 31, stk. 6, har ikke været drøftet i dialoggruppen.

... han ikke mener, at de nåede at drøfte disse punkter på mødet den 9. november 2001. Forholdet var nu det, at drøftelserne om indgangsværdier og ikrafttrædelsesregler kørte i et parallelt forløb med høringen.

Forespurgt, om han gjorde sig overvejelser om selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” <s. 392>

Christen Amby har forklaret, at

”foreholdt, at man her kan se et spor af en detaildrøftelse af noget vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og forespurgt, om der i dialoggruppen var en drøftelse af denne bestemmelse, ..., at det husker han ikke.” <s. 930>

Ivar Nordland sendte den 29. oktober 2001 en mail til dialoggruppen (bilag 44.61) med denne tekst:

”vedlagt fremsendes som lovet de gamle udkast til ny sambeskatningslov til brug for drøftelsen af vores nye forslag.
Det eneste punkt på dagsordenen bliver det ny udkast – nu skal vi have en substansdrøftelse af det. Bliver der tid kan vi drøfte Michaels notat.”

Ivar Nordland har forklaret,

”... at man fortsatte overvejelserne om en konsolideret sambeskatningslov, uagtet L 61 var fremsat ... Han havde hele tiden ønsket en konsolideret sambeskatningslov, og arbejdet hermed var helt upåvirket af fremsættelsen af L 61.

Der var gået meget tid med drøftelser af forslaget om CFC-beskatning, og de var derfor ikke rigtigt kommet i gang med drøftelserne om sambeskatning. Det skulle ske nu.” <s. 793>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”de gamle udkast” var udkastene til sambeskatningslov fra 1999. Som han husker det, blev de taget frem, fordi nogen i dialoggruppen ønskede at se, hvad der blev skrevet dengang. Det gamle forslag blev udarbejdet, mens Ole Stavad var skatteminister. De arbejdede fortsat på en helhedsløsning med en sambeskatningslov. De havde stadig interesse heri, selv om lovforslag L 61 med § 31, stk. 6, var fremsat i Folketinget, for der var også andre problemer end det med indgangsværdierne. Det var et problem, at en stor del af de eksisterende regler var lavet af Ligningsrådet, hvilket virkede underligt.” <s. 459>

Majken Wågensø har forklaret, at

”de arbejdede på en samlet helhedsløsning i en ny sambeskatningslov, samtidig med at der i L 61 var fremsat forslag om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6.” <s. 494>

Med en mail af 6. november 2001 (bilag 40.11) fremsendte Ivar Nordland til dialoggruppen en ”konsolideret lovttekst for underskudsfræmførsel”. Et udkast til lovtteksten, der havde til formål at modernisere og lovfæste de administrativt fastsatte regler vedrørende sambeskatning, havde tidligere været udsendt til dialoggruppen med mail af 28. maj 2001 og var omtalt på gruppens møder den 8. juni og 20. august 2001, som er omtalt ovenfor afsnit 3.3 og 3.6. Forslaget er beskrevet nærmere ovenfor afsnit 3.3. Mødet i dialoggruppen den 9. november 2001 blev imidlertid aflyst.

De tidligere sambeskatningsforslag er omtalt i kapitel 5, afsnit 2.

Kapitel 9

Perioden fra november 2001 (L 61 falder bort ved Folketingsvalget) til fremsættelse af L 99 i februar 2002

1. Folketingsvalg, lovprogram for en ny regering, november/december 2001

1.1. Overvejelser vedrørende nyt lovprogram

1.1.1. Peter Lofts håndskrevne notater

Den 31. oktober 2001 blev der udskrevet folketingsvalg til den 20. november 2001.

Peter Loft udarbejdede på et tidspunkt i løbet af november 2001, formentlig inden folketingsvalget, et håndskrevet notat (bilag 42.62) indeholdende følgende afsnit:

- ”1. Større områder, som en ny regering skal tage stilling til,
 1. Ejendomsværdiskatter
 2. Skatteskalaen - reformprogramudvalget
- SP
 3. ABL
 4. Grænsehandel
 5. Dåsesagen
 6. Moms kredit
2. Nødvendige – tekniske – ændringer
Momsloven – Fiskal repræsentant.
(Momsloven – omvendt beskatningspligt +
- almennyttige foreninger) } ét forslag
Pensionsafkastbeskatningslovens m.v.
DBO’erne
Smøreolier
Konsekvenser af førtidspensionsreformen.
Selskabsskatteloven.
3. Forslag fra den tidl. regerings lovprogram, som en nye regering bør videreføre
Tonnageskat.

Registreringsafgiften – Motorcykler, valuta, køreskolebusser ??

Styrelse af den kommunale ligning

Spil

5 års reglen for tilbageførsel af underskud.

4. Regeringens tidligere fremsatte, konkrete ønsker
 - Forskerskatten
 - Fraflytning
 - Aktierettigheder
 - Værelsesudlejning
 - Aktiesuccession
 - Omkostningsdækning
 - Momscredit
 - Operationer
 - El...(ulæseligt)loven
 - PC-ordninger
 - Børne- og udd.opsparing
 - Varebiler
 - Straxafskrivning EDB
 - Forskningsudgifter
 - Generationsskifte.”

Peter Loft har forklaret, at

”Notatet var en første disposition fra hans side til det lovprogram, som den nye regering skulle fremsætte. Det er hans egen systematik, der er anvendt. Det 4. punkt er en liste over de konkrete ønsker, der blev fremsat af regeringen under valgkampen. Han anså de fem emner under det 3. punkt for at være de forslag, der skulle forelægges for den nye regering. Han ville, således som han har opfattet forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, aldrig have taget det med under det 3. punkt. Han ville heller ikke have taget det med som en teknisk ændring under det 2. punkt.

Adspurgt, om han har nogen erindring om, hvorledes det gik til, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, gik ud af lovprogrammet, forklarede vidnet, at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, efter hans opfattelse aldrig har været inde i lovprogrammet for den nye regering. <s. 1097-1098>

... at han ikke helt kunne tidsfæste, hvornår det kunne tænkes at være skrevet.

... forespurgt, om det kan passe, at vidnet skrev denne liste inden valget, forklarede vidnet, at han ikke kan afvise det. På listen skrev han ”en ny regering” og ikke ”den nye regering”. Det er skrevet ud fra den betragtning, at der kom en ny regering af en anden farve, så det er nok skrevet op til valget.

Forespurgt, om det, når L 61 ikke blev nævnt, var udtryk for, at han ikke mente, at L 61 var en mulighed, der kunne sælges til en ny regering, forklarede vidnet, at han mener, at han skrev notatet ud fra egne tanker en aften, hvor han sad inde i ministeriet, så det er muligt, at han ikke har fået alt med. Det var meningen, at han senere skulle drøfte det med den nye minister. Han opfattede ikke L 61 som et forslag, den nye regering skulle gå videre med.” <s. 1111>

René Mikkelsen har forklaret, at

”han givetvis har set Peter Lofts håndskrevne notat på et tidspunkt, men han er ikke klar over, om det var før eller efter valget, eller før eller efter at han udarbejdede forelæggelsen, bilag 42.56”. <s. 1365>

Endvidere har Ivar Nordland (s. 794) afgivet forklaring herom. Der henvises endvidere til Ivar Nordlands forklaring gengivet nedenfor i afsnit 1.1.3.

1.1.2. Notater af 15. november 2001

I Skatteministeriets 2. kontor udarbejdede René Mikkelsen tre notater af 15. november 2001 med overskrifterne: Lovprogram – Nye initiativer, Lovprogrammet – Fjernet fra oktoberudgaven (bilag 42.57) og Lovprogram – nødvendig lovgivning (bilag 42.58). De tre notater var vedlagt en forelæggelse til Peter Loft af 15. november 2001 (bilag 42.56) med overskriften ”Lovprogrammet for en kommende regering”, hvor det angives: < fra bilag 42.56>

”Vedlagt følger en materialesamling vedrørende de lovgivningsinitiativer, der kan tænkes at være aktuelle for anden samling

1) Lovprogram – nødvendig lovgivning.

...

- 2) Lovprogram – fjernet fra lovprogrammet.
Der er tale om følgende:
Begrænset skattepligt og CFC. Se vedlagte uddybning fra Ivar.
 - 3) Lovprogram – Nye initiativer.
- ...”

I notatet med overskriften: Lovprogrammet – fjernet fra oktoberudgaven (bilag 42.57) nævnes kun et lovforslag:

”Ændring af kildeskatteloven, selskabsskatteloven og andre skattelove (Begrænset skattepligt og CFC-beskatning)

Forslaget indebærer justeringer af reglerne vedrørende begrænset skattepligt for fysiske personer, indkomstopgørelse for danske filialer af udenlandske forsikringselskaber, pensioner i forbindelse med tidligere ansættelse ved det danske mindretals institutioner i Sydslesvig, ansættelsesfrister ved ændring i udenlandsk skatteansættelse og CFC-beskatningen.

(fremsat men ikke førstebehandlet)”

René Mikkelsen har om baggrunden for notaterne og forelæggelsen forklaret,

”..., at det er skrevet i perioden mellem udskrivelsen af folketingsvalget og dettes afholdelse. Det er et led i den almindelige rutine i forbindelse med et folketingsvalg at overveje, hvorledes lovprogrammet for den kommende folketingssamling skal se ud. Der er altid behov for at overveje ændringer i lovprogrammet allerede af den årsag, at den folketingssamling, der følger efter et folketingsvalg, er kortere end et fuldt folketingsår. Vidnet havde forud for udarbejdelsen af notatet indkaldt bidrag fra de enkelte kontorer og havde i sit notat lagt de vurderinger og tilkendegivelser, som kontorerne var fremkommet med, til grund for notatet. Grundlaget for vurderingen var, at nødvendig lovgivning selvfølgelig måtte sættes på det nye lovprogram, mens upolitiske og tekniske forslag af de anførte tidsmæssige årsager kunne overvejes udskudt til en senere folketingssamling.

... begge bilag [42.58 og 42.57 – de tre notater om lovprogrammet] er skrevet af ham, og at de fulgte med forelæggelsen, bilag 42.56 Det er således vidnet, der i disse bilag har lagt op til, at L 61 kunne udgå af lovpro-

grammet for den kommende samling, men ”beslutninger om lovprogrammet træffes af Peter Loft”. <s. 1365>

Vedrørende bilag 42.56 [forelæggelsen til Peter Loft – se vedlagte uddybning fra Ivar Nordland] ... forklarede vidnet, at der ikke nødvendigvis var tale om en uddybning fra Ivar Nordland personligt, men muligvis blot noget der hidrørte fra Ivar Nordlands kontor. Vidnet mente, at det anførte var en henvisning til det notat, som findes som bilag 38.19 [jf. beskrivelsen straks nedenfor i afsnit 1.1.3].

Han bekræftede, at notatet intet indeholder om betydningen af det skatte-stop, som Anders Fogh Rasmussen havde proklameret under folketingsvalgkampen – ”Vi vidste jo ikke, hvilken regering vi fik”. Notatet er udtryk for en rent teknokratisk prioritering af tidligere fremsatte lovforslag. <s. 1366>

Vidnet må gå ud fra, at bilag 42.56 [forelæggelsen til Peter Loft] ... med de tilhørende bilag faktisk blev lagt til Peter Loft, og undrer sig over, at der ikke i materialet findes et eksemplar, der bærer Peter Lofts signatur som tegn på, at denne har modtaget materialet.” <s. 1367>

Ivar Nordland har forklaret, at

”... han ikke fik noget at vide om, at L 61 var taget ud. Vidnet har ikke set disse bilag før undersøgelsessagen.

Forespurgt, hvorfor der ikke står noget om den frivillige sambeskatning i de notater, som René Mikkelsen har udarbejdet, forklarede vidnet, at L 61 var et stort lovforslag med mange elementer.” <s. 795-796>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han skrev et notat om L 61. Vidnet troede på daværende tidspunkt, at det var blevet forelagt ministeren til orientering. Vidnet har gennemset sagens materiale, men har ikke kunnet få bekræftet, at ministeren har fået dette bilag forelagt. Det indgår således ikke i den velkomstpakke, der blev givet til ministeren. Vidnet ved således ikke, om ministeren har modtaget notatet.

... han ikke har kunnet finde den uddybning fra Ivar Nordland, som omtales, og vidnet ved således ikke, om det er hans notat, der henvises til. Det kunne det være. Vidnet lavede notatet den 15. november 2001, før valget,

som en orientering til Peter Loft. Vidnet ved ikke, om notatet er kommet frem til Svend Erik Hovmand.” <s. 464>

Peter Loft har forklaret, at

”at han vil antage, at dette er en første indledende runde over, hvad der skulle med i et kommende lovprogram. Det er hans erindring, at CFC-reglerne ikke var med i de første udkast, men at de kom med, efter at han havde fået en henvendelse fra Ivar Nordland, og fordi der var efterspørgsel fra dele af erhvervslivet. De koncentrerede sig i starten om det absolut nødvendige og så på, hvad der havde været fremme i aviserne og på Venstres hjemmeside. Der var ham bekendt ikke ytret noget om sambeskatningsreglerne.

Foreholdt, at det således først var tanken, at ingen dele af L 61 skulle genfremsættes, og derefter, at forslaget skulle med, forklarede han, at han mener, at udgangspunktet var, at man ville starte på en frisk, hvis der kom en ny regering, og dette var næppe det første forslag, en ny regering ville fremsætte. Senere kom de frem til, at der var elementer af forslaget, som de kunne tage med. <s. 1095>

Hele L 61 var ude af lovprogrammet, men så kom Ivar Nordland og sagde, at rådgiverne spurgte til CFC-reglerne, og så kom dette ene element af de 8 elementer, der var i L 61, med. CFC-reglerne var således som udgangspunkt heller ikke med.” <s. 1097>

1.1.3. ”Uddybning fra Ivar”

Den i forelæggelsen til Peter Loft nævnte ”uddybning fra Ivar” var ikke vedlagt i det materiale, som kommissionen modtog fra Skatteministeriet. Der er under forklaringerne kommet frem, at der muligvis er tale om et notat af 15. november 2001, udarbejdet af 10. kontor, med overskriften ”Lovforslag L 61 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.” (bilag 38.19). Notatet findes også som bilag til forelæggelse for departementschefen af 11. juni 2003 vedrørende de manglende stramninger af den frivillige sambeskatning (bilag 42.01).

Der kan også være tale om et notat, stilet til ministeren, udarbejdet af 10. kontor, med overskriften: Vedr. lovforslag L 61 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v., fremsat af Frode Sørensen den 24. oktober 2001. Dateringen på udskriften er den 12. december 2003 (bilag 43.68), men log-filen angiver, at dokumentet er oprettet af Jesper Leth Vestergaard den 15. november 2001 med titlen cfc/ny minister.

I det sidstnævnte notat (bilag 43.68) er blandt andet anført:

”Vedr. lovforslag L 61 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v. fremsat af Frode Sørensen den 24. oktober 2001 (vedlægges).

Lovforslaget indeholdte 8 forskellige elementer, som ikke nødvendigvis behøver at indgå i et og samme forslag. Der er overvejende tale om et lovforslag, som indeholder tekniske justeringer. Store dele af forslaget har således ikke et politisk indhold, og kan derfor også fremsættes af en borgerlig regering. Der er ingen dele af forslaget, som har hastende karakter. En eventuel genfremsættelse kan derfor afvente et passende tidspunkt.

De væsentligste ændringer vedrører CFC-beskatning (beskatning af kontrollerede udenlandske selskaber), frivillig sambeskatning samt begrænset skattepligt.

CFC-beskatningsdelen er fremsat på baggrund af arbejdet i en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for bl.a. Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Advokatrådet og Erhvervenes Skattesekretariat. Formålet med forslaget var at indføre nye CFC-regler, der virker objektivt med hensyn til, hvornår skatten i udlandet er væsentligt lavere end her i landet (eller i væsentlig grad udskudt). Forslaget blev godt modtaget under høringen. Der var kritik fra Finansrådet og Forsikring & Pension; denne kritik blev i vid udstrækning imødekommet.

Justeringen af den frivillige sambeskatning skal sikre sambeskatningsinstituttet mod udnyttelse. Der arbejdes i ovennævnte arbejdsgruppe med en samlet justering af sambeskatningsinstituttet.

... ”

Jesper Leth Vestergaard har den 16. januar 2004 (bilag 43.70) om dette (og et andet notat) noteret:

”Disse to dokumenter ligger så vidt jeg kan se på kopiudgaven ikke på sagen. Dokumenterne ligger på mit L-drev.”

Det anføres i notatet (bilag 38.19) blandt andet:

”Lovforslag L 61 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.

Lovforslaget bestod af 8 elementer:

- En objektivisering af CFC-reglerne (CFC = Controlled Foreign Company).
- Justeringer i den frivillige sambeskatning vedrørende indtræden i et indskydende selskabs anskaffelsessummer og nedslag for udenlandsk skat.

...

Objektivisering af CFC-reglerne.

...

Justeringer i den frivillige sambeskatning.

Sambeskatningsreglerne i selskabsskattelovens § 31 giver danske koncernselskaber en rentefri skattecredit, når deres udenlandske datterselskaber giver underskud. Denne skattecredit skal tilbagebetales via genbeskatningsreglerne, når (hvis) de tidligere underskudgivende selskaber begynder at give overskud. Efter det nugældende regelsæt (ligningslovens § 33, stk.6) gives der ved genbeskatningen fuldt fradrag for datterselskabets udenlandske skattebetalinger (creditlempelse).

Når datterselskabet begynder at give overskud, får koncernen med de nuværende regler et incitament til at lade det udenlandske datterselskab udskyde anvendelsen af sine fradragsmuligheder (f.eks. afskrivninger) ved den udenlandske indkomstopgørelse. Den yderligere skattebetaling i udlan-

det som dette medfører, fragår nemlig i det danske moderselskabs skat af dets genbeskatningspligtige underskud. Den yderligere udenlandske skattebetaling er så at sige gratis. Datterselskabet kan efter ophøret af sambeskatningen anvende de udskudte fradragsmuligheder ved opgørelsen af den udenlandske indkomst.

Det foreslås derfor, at adgangen til creditlempelse for udenlandske skatter mindskes i det omfang, frivillig udskydelse af udenlandske fradragsmuligheder medfører større udenlandske skatter.

Denne del af forslaget stødte på modstand fra Finansrådet og Handelskammeret.

Ved påbegyndelse af sambeskatning mellem et dansk selskab og dets udenlandske datterselskab, anses afskrivningsberettigede aktiver - ved den danske indkomstopgørelse - for nedskrevet som om aktivet hele tiden havde været afskrevet efter danske afskrivningsregler siden anskaffelsen af aktivet. Denne regel skal forhindre, at der afskrives på samme aktivs værdi først i udlandet og derefter i Danmark - eller sagt med andre ord, at der gives fradrag to gange for den samme investering.

Et aktiv, som datterselskabet overtager i forbindelse med eksempelvis en fusion, som er skattefri efter udenlandske regler, anses efter udenlandske regler for anskaffet til det indskydende selskabs anskaffelsessum og -tidspunkt. Efter de nuværende danske regler anses aktivet for erhvervet til handelsværdien på fusionstidspunktet, når fusionen er skattepligtig efter danske regler. Dette betyder, at koncernen i stedet for at inddrage et udenlandsk produktionsselskab direkte i sambeskatningen, har mulighed for at lade det fusionere skattefrit efter udenlandske regler med et skuffeselskab under sambeskatning. Herved opnås en "gratis" forøgelse af afskrivningsgrundlaget, idet det indskydende selskab netop ikke beskattes ved fusionen.

Det foreslås derfor, at det afskrivningsberettigede aktiv anses for erhvervet på det indskydende selskabs anskaffelsestidspunkt og til det indskydende selskabs anskaffelsessum ved den danske indkomstopgørelse, når udenlandske skatteregler medfører, at det udenlandske sambeskattede datterselskab indtræder med hensyn til anskaffelsessum og -tidspunkter. Den foreslåede regel skal dog ikke finde anvendelse, hvis fusionen sker mellem to sambeskattede selskaber.

Denne del af forslaget stødte på modstand fra Finansrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer samt Handelskammeret.

...”

På dette notat (bilag 38.19) har Jesper Leth Vestergaard med håndskrift påført:

”Dette notat blev lagt i en samlet pakke til den nye minister – orientering via René Mikkelsens kontor – det var i hvert fald vores formodning”.

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”dokumentets [bilag 43.68] rigtige dato er den 15. november 2001.

Vidnet mener, at det er ham, der har udarbejdet bilaget [bilag 43.68]. Han er dog ikke sikker på, at bilaget er gået videre i systemet. Vidnet har ikke set bilaget i en udgave med underskrifter på. Han skrev det før valget som forberedelse til, hvis der kom en ny, borgerlig minister. Vidnet er ikke sikker på, at teksten har været forelagt for Ivar Nordland.

... forespurgt, om det ikke havde hastende karakter, når man skulle hindre nogen i at omgå systemet, forklarede vidnet, at det beroede på en afvejning, om man fandt, at det havde hastende karakter. Det var deres opfattelse, at de immaterielle aktiver var omfattet af afskrivningslovens § 40, stk. 5, og det var således kun vedrørende andre afskrivningsberettigede aktiver, at man kunne frygte, at der var et teknisk problem. Da disse aktiver normalt faldt i værdi, var det ikke et hastende problem. Vidnet ved ikke, om skatteminister Svend Erik Hovmand har modtaget notatet, og han ved således heller ikke, om ministeren modtog yderligere orientering herom.

Adspurgt ... om, hvorfor man kom på at sætte § 31, stk. 6, ind, når man mente, at det ikke var noget større problem på grund af afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at der stadig kunne være et problem vedrørende andre afskrivningsberettigede aktiver.

Adspurgt ... om, hvorfor det ikke længere hastede med et indgreb, forklarede vidnet, at en borgerlig regering, der havde kørt valgkamp på, at man ikke ville skærpe beskatningen, det såkaldte skattestop, nok ikke som det første ville gå ud med et forslag, der medførte en skærpelse.

Vidnet forklarede videre, at det, som Frode Sørensen betegnede som et ”hul”, ikke nødvendigvis var et ”hul”, der skulle lukkes efter et regeringskifte, idet en ny regering ville se anderledes på tingene, herunder på, hvad der var et ”hul”. Vidnet bekræftede ..., at det nok var sådan, at det var et ”hul”, som man med den farve, regeringen nu havde, ikke ville fylde.

Forespurgt ..., om rygtet i rådgiverkredse angik ”step up” på materielle eller immaterielle aktiver, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Det må dog have været på materielle aktiver, idet det var deres opfattelse, at der ikke var noget problem vedrørende de immaterielle aktiver.” <s. 465-467>

Ivar Nordland har forklaret, at

”dokumentet [bilag 43.68] er fejldateret, idet datoen ifølge log-filen burde være den 15. november 2001. ... det var ham, der selv fandt dokumentet frem.

... formålet med notatet var, at det skulle indgå i en velkomstpakke til ministeren, som skulle være færdig til den 15. november 2001. Vidnets kontor ville gerne genfremsætte L 61, og vidnet satte derfor Jesper Leth Vestergaard i gang med at udarbejde dette dokument. Vidnet var usikker på formalia i den forbindelse og henvendte sig derfor til René Mikkelsen. René Mikkelsen sagde, at udgangspunktet nok var, at et sådant forslag ikke skulle fremsættes under en borgerlig regering, og at det ikke stod på Peter Lofts liste over de forslag, der skulle genfremsættes.

... at meldingen ikke overraskede ham. Alle regnede med, at der ville komme en borgerlig regering. L 61 var et stort forslag med mange elementer. Der havde i høringsfasen været møder mellem Peter Loft og forsikringsselskaberne, der havde besværet sig over de foreslåede ændringer i CFC-beskatningen. Forsikringsselskaberne ønskede at blive undtaget, og det var Peter Lofts indstilling, at de skulle have en dispensationsbestemmelse. Vidnet ville have enhed i de internationale sambeskatningsregler, men departementschefen lagde vægt på de politiske linjer og ville have lempelser. Vidnet så ikke dengang Peter Lofts håndskrevne liste, men den svarede til det, som René Mikkelsen havde talt om.

... der var en del modvilje mod udkastet til L 61, og han gik ud fra, at Peter Loft frygtede, at dette ville hindre en fremsættelse af forslaget, hvis der kom en borgerlig regering efter valget.

... at han efter mødet hos René Mikkelsen gik tilbage til Jesper Leth Vestergaard og sagde, at de var nødt til at bløde teksten lidt op. Det blev her- efter til den tekst, som findes i bilag 43.68, hvorefter vidnet selv gav do- kumentet til René Mikkelsen. Da vidnet kom tilbage til kontoret, havde René Mikkelsen været nede og sige til Jesper Leth Vestergaard, at det ikke skulle have denne form, idet det skulle være en neutral orientering indehol- dende organisationernes opfattelser vedrørende lovforslaget. Vidnet henvi- ste til bilag 38.19, ..., idet han forklarede, at dette er den senere udgave af 15. november 2001-orienteringen. De havde fået at vide, at orienteringen ikke måtte indeholde nogen indstilling. <s. 793-795>

... forespurgt, om det anførte om at undgå et utilsigtet provenutab ikke gav forslaget en hastende karakter, svarede vidnet ”både ja og nej”. Vidnet mente, at de lige så godt kunne tage de relevante værnsregler med i forsla- get, uanset om der var konkrete sager herom. De behøvede ikke afvente en samlet lov. Det står anført på denne måde, fordi vidnet udtrykkeligt bad Je- sper Leth Vestergaard om at skrive således. Det var for at undgå at få et ”blankt nej” her og nu, så de stadig havde mulighed for at vende tilbage. Der var ikke nogen konkrete sager herom. Vidnet forbandt ikke Lignings- rådets afgørelser i de to første sager med L 61, for disse afgørelser handle- de om ligningslovens § 5 H. Han havde opgivet at gøre noget ved lig- ningslovens § 5 H.

... at L 61 kun ville tage højde for kunstige opskrivninger. Ligningslovens § 5 H skulle værne mod, at udenlandske koncerner placerede udenlandske selskaber under dansk sambeskatning, når man vidste, at de ville give un- derskud for fremtiden. Der var ikke samme hensyn at tage til danske kon- cerner, der hele tiden havde kunnet inddrage deres udenlandske dattersel- skaber i sambeskatning, uanset om de gav underskud eller ej. Det var såle- des kun et problem i relation til udenlandske koncerner.

Foreholdt, at der ikke i L 61 er antydning af en redning af den uheldige af- gåelse i ligningsrådssag nr. 2, forklarede vidnet, at det var OK, at den på- gældende virksomhed og TDC fik fradrag. Det var ikke OK, at underskud- det var kunstigt, men det vidste de ikke noget om. At foretage et målrettet indgreb over for udenlandske koncerner ville givet give problemer i forhold til EU-retten, og der var ikke politisk mulighed for et forslag om, at alle skulle stilles lige dårligt. Ligningslovens § 5 H var en umulig bestemmelse, som man ikke kunne lappe på. Det eneste konstruktive var at få den ophæ- vet.

Forespurgt, om de i november 2001 frygtede, at der var risiko for, at der skjulte sig et kunstigt fradrag i TDC-sagen og en deraf følgende risiko for provenutab, forklarede vidnet, at der ikke var noget, der tydede på, at der var en sådan risiko. Vidnet så Ligningsrådets afgørelse vedrørende TDC som en yderligere afgørelse om ligningslovens § 5 H i lighed med afgørelsen i sag nr. 2. Han husker ikke nogen speciel diskussion om denne afgørelse. Han bekræftede, at L 61 efter hans opfattelse ikke kunne gøre noget ved eventuelle ulykker af provenumæssig karakter vedrørende ligningslovens § 5 H. Vidnet bemærkede, at man kan spørge, om det, hvis man har en umulig bestemmelse, så er et ”hul”? Vidnet bekræftede, at der i ligningslovens § 5 H var et værn, der ikke virkede, og som heller ikke kunne bringes til at virke.

Adspurgt, om der fulgte nogle supplerende bemærkninger med om de foreliggende tre ligningsrådsafgørelser, da han lagde notatet opad i systemet, forklarede vidnet, at det gjorde der ikke.” <s. 795-798>

René Mikkelsen har forklaret, at

”han ikke ved, om Svend Erik Hovmand har modtaget dokumentet [bilag 43.68], og at han ikke er klar over, om Svend Erik Hovmand er blevet orienteret på nogen måde om, at justeringen af den frivillige sambeskatning, som var indeholdende i L 61, efter det, der er anført i notatet, skulle sikre sambeskatningsinstituttet mod udnyttelse. <s. 1364>

... foreholdt Ivar Nordlands forklaring, hvorefter vidnet skulle have givet specifikke instrukser til Ivar Nordland om form og indhold for det notat, som vidnet ønskede at inkludere i velkomstpakken til den nye minister, og foreholdt, at notatet, bilag 38.19 ... er opbygget således, at det gengiver lovforslagsbemærkningerne fra L 61 med indklippede kommentarer om afgivne høringssvar, ..., at han utvivlsomt har bedt Ivar Nordland om bidrag til velkomstpakken, men at han ikke husker at have drøftet form eller indhold for et sådant notat med Ivar Nordland, og selve opbygningen af notatet, bilag 38.19 ..., siger ikke vidnet noget nærmere.” <s. 1366>

Peter Loft har forklaret, at

”han ikke ved, om Svend Erik Hovmand har fået notatet i denne form. Ved ministerskift laver de altid en velkomstpakke til den nye minister, bl.a. med oplysning om aktuelle sager. Som udgangspunkt falder alle lovforslag bort, men man kan godt tage nogle op igen. Det var en omfangsrig pakke til

Svend Erik Hovmand. Om det præcist var dette papir, eller noget der mindede om det, der var med i pakken, husker han ikke.

Adspurgt, om han på dette tidlige tidspunkt havde givet nogen instrukser om, hvilke lovforslag der skulle fremsættes efter et regeringsskifte, forklarede vidnet, at det havde han ikke. Det ville også være vanskeligt, for det er ministerens beslutning. Når der udskrives valg, arbejder departementet videre, således at det er klar til at informere den nye minister. De bruger tiden på at overveje, hvad der kan være relevante emner til et lovprogram for den nye regering. Han havde således bedt sine medarbejdere om at finde frem, hvad de havde liggende af forslag i skuffen, og hvad de ellers kunne finde frem. Han kom ganske givet ikke med nogen instrukser.

Foreholdt, at der er tvivl om, hvorvidt notatet gik til ministeren, og foreholdt, "... Der er ingen dele af forslaget, som har hastende karakter. En eventuel genfremsættelse kan derfor afvente et passende tidspunkt", og forespurgt, hvorfor det var så vigtigt at få genfremsat dette element fra sambeskatningspakken, når det ikke hastede, forklarede vidnet, at det på intet tidspunkt var en given sag, at det skulle genfremsættes. Det første sambeskatningsforslag var kuldsejlet, og Ivar Nordland og hans medarbejder havde måske også opgivet forslag nr. 2 på dette tidspunkt. Han ved det ikke, så det er rent gætværk fra hans side.

Foreholdt, at det havde hastende karakter, idet man havde [...] (sag nr. 1), [...] (sag nr. 2) og TDC-sagerne, forklarede vidnet, at han ikke var bekendt med disse sager på dette tidspunkt.

Foreholdt ..., "Justeringen af den frivillige sambeskatning skal sikre sambeskatningsinstituttet mod udnyttelse. ...", og forespurgt, hvilken udnyttelse der var tale om, forklarede vidnet, at det ikke var en udnyttelse som sådan. Det var på den ene side et ordensmæssigt forslag, og dette henviste til, at det var for at undgå usikkerhed om reglerne. Baggrunden for arbejdet var, at erhvervslivet havde sagt, at reglerne var blevet for indviklede, så de ikke kunne bruges, og på den anden side, at der måtte laves nogle lappeløsninger, idet der var uhensigtsmæssigheder. Vidnet forstod det således, at det ikke var nogen hemmelighed, at der var mange problemer med reglerne, og at de skulle gøre det mere sikkert mod udnyttelse." <s. 1093-1094>

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

”Foreholdt bilag 43.68 ..., og forespurgt, om han selv kan huske, om han har modtaget dette papir, forklarede vidnet, at det har han ikke modtaget. Han har heller ikke modtaget bilag 38.19 ..., notat af 15. november 2001 fra 10. kontor vedrørende lovforslag L 61 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v. Han erindrer i hvert fald ikke at have fået nogen af dem. <s. 1175>

Foreholdt ... [bilag 43.68] ”Justeringen af den frivillige sambeskatning skal sikre sambeskatningsinstituttet mod udnyttelse. ...” og forespurgt, om det siger ham noget om, hvad det kunne være for en udnyttelse, og om der var konkrete eksempler på, at en sådan udnyttelse havde fundet sted, forklarede vidnet, at det var der ikke nogen, der orienterede ham om.

Foreholdt bilag 38.19 ... bekræftede vidnet, at han ikke mener at have fået dette notat. Han har i hvert fald ikke nogen erindring om at have læst det.

... forespurgt, om han hørte, at der var konkrete eksempler på, at nogen fik en gratis forøgelse af afskrivningsgrundlaget, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” <s. 1175-1176>

Majken Wågensø har forklaret, at

”Hun var ude at rejse i perioden fra den 11. til den 16. november 2001, og hun ved derfor ikke, hvad der skete i denne periode. Hun kan derfor heller ikke have oprettet dette dokument.

... hun ikke kendte til dette bilag [bilag 43.69], før hun i december 2003 blev bedt om at se på, hvad der lå på hendes computer, og fandt bilaget. Hun huskede ikke, at hun skulle have skrevet det, og hun undersøgte baggrunden for dokumentets tilblivelse og fandt ud af, at det var Jesper Leth Vestergaard, der havde udarbejdet det.” <s. 495>

Ivar Nordland har forklaret (om bilag 38.19), at

”han ikke personligt lagde dokumentet, bilag 38.19, til René Mikkelsen, men han er sikker på, at nogen har givet det videre til denne. De hørte ikke mere hertil, men der er noget, der tyder på, at det er gået videre fra René Mikkelsen i en eller anden form. Vidnet henviste i den forbindelse til bilag

42.56 [forelæggelsen for Peter Loft med teksten ”se vedlagte uddybning fra Ivar”].

Han har ikke kunnet finde nogen ”uddybning fra Ivar”, så det må være notatet fra den 15. november 2001 [bilag 38.19], der henvises til. Vidnet henviste endvidere til bilag 42.58, ... og bilag 42.57, notat af 15. november 2001 vedrørende Lovprogram – Nye initiativer, hvor L 61 heller ikke er med, specielt notat af 15. november 2001 vedrørende Lovprogrammet – Fjernet fra oktoberudgaven. <s. 795>

De fik besked på, at de ikke skulle vurdere høringssvarene, men blot anføre, om de var for eller imod. FSR ønskede lempelser. Han husker ikke, hvad Finansrådets indsigelser gik ud på.

Vidnet bekræftede på forespørgsel, at han ingen positiv viden har om, hvilke dokumenter ministeren fik.” <s. 795-796>

René Mikkelsen har forklaret, at

”dette dokument [bilag 38.19] ikke er et, som han har forelagt for ministeren, men at han har lagt det til Peter Loft som et bilag til den forelæggelses-skrivelse, som er gengivet som bilag 42.56..., forelæggelse af 15. november 2001 til Peter Loft vedrørende lovprogrammet for en kommende regering.” <s. 1364>

1.2. TDC’s henvendelse til ToldSkat i november 2001

Den 26. november 2001 videresendte Lars Nørding til Gitte Wrobel og Kim Lohse en mail fra skattechef i TDC Henning Lauritsen, der bad om ”et møde snarest, idet rapporten fra Deloitte & Touche kan leveres i uge 50” (bilag 08.88). Det hedder i mailen videre:

”...

Eftersom goodwillen vil få stor betydning for vores sambeskatning og dermed for vores årsregnskab 2001, så ligger det os meget på sinde at få en accept fra den lignende myndighed af værdiansættelsen.

...”

På et print af denne mail er med håndskrift noteret: ”ikke tid til møde” (bilag 08.89).

Lars Nørding har forklaret, at

”Det, Henning Lauritsen ville have at vide, var, om man kunne få sagen behandlet på Ligningsrådets møde i januar 2002. Da det ikke var vidnets opgave at forberede sager til Ligningsrådet, rettede han henvendelse til Erhvervsbeskatningskontoret. Han talte med Gitte Wrobel, inden han videre sendte mailen. Han har nok sagt til Gitte Wrobel, at Erhvervsbeskatningskontoret skulle træffe en aftale med TDC om et møde.

... mødet først blev afholdt den 12. december 2001. Værdiansættelsesrapporten var dog ikke færdig til dette møde.” <s. 681>

1.3. Svend Erik Hovmands tiltræden som skatteminister den 27. november 2001

Svend Erik Hovmand tiltrådte som skatteminister den 27. november 2001. Den nye minister fik, som det er kutyme, udleveret forskelligt materiale om Skatteministeriet og Told- og Skattestyrelsen (bilag 43.67), den såkaldte ”Velkomstmappe”. Der er ikke i det materiale, som kommissionen har modtaget fra Skatteministeriet (bilag 43.67) eller fra Told- og Skattestyrelsen (bilag 04.02), anført noget om problemstillingen vedrørende CFC-beskatning, frivillig sambeskatning, ligningslovens § 5 H, de konkrete forespørgsler eller TDC.

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”Adspurgt, om han husker, om han i forbindelse med sin tiltrædelse fik at vide, at der ikke var noget i L 61, der havde hastende karakter, forklarede vidnet, at han ved sin tiltræden modtog et velkomsthæfte, hvori alle de problemstillinger, der havde hastende karakter, var samlet. Det var noget, man skulle læse igennem, helst allerede den første dag. Der stod intet om TDC i dette papir.” <s. 1175>

1.4. Skattestoppet

Som led i regeringen Fogh Rasmussens program for de første 100 dage blev der indført et skattestop og fremsat lovforslag til en erhvervsfremmepakke.

Skattestoppet er blandt andet omtalt af Anders Fogh Rasmussen i en artikel på Venstres hjemmeside fra august 2001: "Skattestoppets ABC" (bilag 49.49).

I perioden fra den 22. november 2001 til den 25. januar 2002 blev der i Skatteministeriet udarbejdet en række notater om forståelsen af skattestoppet.

Af et notat af 3. december 2001, som fuldmægtig i Skatteministeriets 9. kontor Martin Mørch Jensen pr. mail har sendt til Otto Brøns-Petersen og Per Bach Jørgensen (bilag 48.01.2), fremgår det blandt andet:

"...

Skattestoppet er kernen i regeringens økonomiske politik. Det er afgørende for tilliden, at borgerne kan stole på, at det overholdes, og at der ikke opstår tvivl om indholdet.

Derfor er der inden valget og i regeringsgrundlaget fastlagt klare principper for skattestoppet.

Dette notat sammenfatter og uddyber principperne. Det er vigtigt, at skattestoppet efterleves til punkt og prikke i alle dele af administrationen.

...

Princip 8 (Skattehuller): Skattestoppet er ikke en garanti mod lukning af huller i skattelovgivningen eller fjernelse af utilsigtede virkninger af skattelovgivningen. Der vil derfor heller ikke skulle findes skatter, der skal ned sættes som kompensation herfor.

..."

Per Bach Jørgensen har herom forklaret, at

”... Embedsværket var allerede inden valget gået i gang med at overveje situationen. Skattestoppet havde været fremme under valgkampen, og det ville være et centralt emne for en eventuel ny regering. Det var derfor vigtigt at finde ud af, hvad det ville betyde i det daglige arbejde. Han aftalte med Otto Brøns-Petersen, at Martin Mørch Jensen til brug for disse overvejelser skulle gå i gang med at indsamle alle de oplysninger, de kunne få om skattestoppet. Der var mange små tekstbidder herom, men de var alle på det lidt overordnede plan, så det var nødvendigt at komme lidt længere ned i det og få afklaret, hvad man skulle tænke og tro om skattestoppet, og at få det nedfældet, så man kunne spørge en kommende minister om, hvorledes det skulle forstås. De anså det for vigtigt, at skattestoppet blev overholdt fra første færd. Det var derfor vigtigt, at der ikke var usikkerhed om forståelsen af skattestoppet. Han tillagde det også betydning, at eventuelle tilside-sættelser af skattestoppet ville blive bebrejdet Skatteministeriet og skatteministeren.

... forespurgt, om de havde andre kilder til forståelsen af skattestoppet end regeringsgrundlaget, forklarede vidnet, at de også havde Anders Fogh Rasmussens artikel om skattestoppets ABC og den almindelige presseomtale, der havde været af skattestoppet.

... De fik ikke nogen mundtlige direktiver fra skatteministeren. De havde lavet nogle tidligere notater om skattestoppet i slutningen af november 2001, hvor de havde anvendt de samme kilder, og det var dette arbejde, der blev ført videre i notatet af 3. december 2001. Beskrivelsen i Skattestoppets ABC var ikke helt identisk med omtalen i regeringsgrundlaget, så der kunne fortolkes på det.

... forespurgt om kilden [til princip 8 (skattehuller)], forklarede vidnet, at det var nogle betragtninger, som de selv gjorde sig. De mente, at det var et vigtigt budskab at få frem.

... forespurgt, om det første led, at skattestoppet ikke er nogen garanti mod lukning af huller, var et kontroversielt udsagn i embedsmandskredse, forklarede vidnet, at det ikke blev diskuteret.” <s. 1314-1315>

Otto Brøns-Petersen har forklaret

”... forespurgt, hvordan han blev involveret i arbejdet med spørgsmålet om skattestoppet, ..., at det var et kerneområde for 9. kontor, der beskæftigede sig med generel skattepolitik. De var involveret i dette emne allerede inden valget som rådgivere for den tidligere regering. Det var et vigtigt tema. Den nye regering havde meldt klart ud om skattestoppet, og den var blevet valgt på spørgsmålet om troværdighed. De var derfor klar over, at de ville komme i søgelyset, og at de efter valget ville blive spurgt af resten af Slotsholmen om forståelsen af skattestoppet. Det ville være skatteministerens primære rolle at sørge for, at skattestoppet blev overholdt. I første omgang bad vidnet Martin Mørch Jensen, der var ansat i 9. kontor, om at finde alt det frem, der var sagt og skrevet om skattestoppet.

Forespurgt, om de fik noget skriftligt fra Svend Erik Hovmand om, hvorledes skattestoppet skulle fortolkes, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Det blev forholdsvis hurtigt klart, at der var mange spørgsmål, man kunne diskutere, og som kunne være uklare. Notatet blev primært lavet for at opnå en afklaring af disse spørgsmål for ministeren. Det var dog også klart, at med den bevågenhed, som dette emne havde, var det i sidste ende statsministeren, der skulle godkende notatet.

Foreholdt [Princip 8 (Skattehuller)] ... og forespurgt, om der var nogen kilder til dette synspunkt, forklarede vidnet, at det er der ikke. Det var deres bud på et princip. De forsøgte at lave et principielt papir, som man kunne bruge som en slags lov. Det var deres forsøg på at lægge op til regeringen, hvad den kunne mene uden at få problemer. Vidnet mener ikke, at dette punkt kan føres tilbage til nogen af kilderne. Der var en diskussion af det, blandt andet i ”Skattestoppets ABC”, hvor der blev lukket op for, at man godt kunne lave skatteomlægninger. Det var vigtigt at få det afklaret, og deres bud var, at egentlige skattehuller faldt ind under dette punkt.

Forespurgt, om der var nogen i Skatteministeriet, der mente noget andet, nemlig at skattestoppet var en garanti mod lukning af skattehuller, forklarede vidnet, at det var der ikke. Han har ikke nogen erindring om, at nogen i departementet anfægtede deres opfattelse. Told- og Skattestyrelsen var ikke inde i arbejdet i denne fase og medvirkede ikke til udarbejdelsen af dette notat. Vidnet tror ikke, at det var noget, de havde en mening om.

Forespurgt, om eksistensen af dette papir var kommunikeret ud i departementet, forklarede vidnet, at det, når der kommer en ny regering, der har

nogle bestemte holdninger, er en embedsmands vigtigste opgave at finde ud af, hvorledes man bedst kan medvirke til at opfylde disse holdninger. Papiret var på det tidspunkt på vej op i regeringen, og før der var taget politisk stilling til indholdet, kunne de ikke melde noget ud om, hvilke principper der gjaldt. Peter Loft besluttede meget tidligt efter valget, for at der ikke skulle være tvivl om, hvorledes man skulle fortolke skattestoppet, at 9. kontor skulle have den opgave at koordinere alle spørgsmål om skattestoppet. Alle spørgsmål, der vedrørte skattestoppet, skulle således forelægges 9. kontor. Hele øvelsen med papiret gik ud på at afklare flest mulige spørgsmål.

Adspurgt, om denne forholdsordre om, at alle spørgsmål om fortolkninger af skattestoppet skulle forelægges for 9. kontor, var blevet kommunikeret ud til alle i departementet, forklarede vidnet, at det var det. Ideen var, at de herved kunne bygge en praksis op.

Forespurgt til hyppigheden af sådanne forelæggelser forklarede vidnet, at der næsten dagligt kom henvendelser om tolkning af skattestoppet. De fik også henvendelser vedrørende lovforslag.

Adspurgt, om de modtog nogen information om Svend Erik Hovmands holdning til disse spørgsmål, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Han mener, at de orienterede Svend Erik Hovmand om, at der ville komme et sådant papir. Svend Erik Hovmand var formentlig også i sin gode ret til at forvente et papir fra dem. Svend Erik Hovmand havde ikke tidligere beskæftiget sig med skattelovgivning og havde formentlig ikke forventet at skulle være skatteminister. Det var således også for at hjælpe Svend Erik Hovmand, at de lavede notatet. <s. 1337-1339>

Foreholdt ..., at han forklarede, at det blev meldt ud i Skatteministeriet, at alle spørgsmål om forståelsen af skattestoppet skulle forbi 9. kontor, og forespurgt, hvornår denne meddelelse blev sendt ud, forklarede vidnet, at det var en af de første dage efter regeringsskiftet.” <s. 1345>

I et notat af 7. december 2001 om skattestoppet, sendt pr. mail fra Martin Mørch Jensen til Per Bach Jørgensen, Otto Brøns-Petersen og Peter Loft (bilag 48.01.3), anføres det blandt andet:

”...

12 Skattehuller

Skattestoppet er ikke en garanti mod lukning af oplagte huller i skattelovgivningen eller fjernelse af utilsigtede virkninger af skattelovgivningen, der f.eks. opdages ved, at staten taber sager ved domstolene.

Model 1: Lukning af oplagte huller i skattelovgivningen vil indbringe staten provenu. Skattestoppet betyder ikke, at der skal ske modgående lempelser for de berørte grupper.

Model 2: Oplagte skattehuller vil blive lukket. Provenugevinsten herved skal modsvares af tilsvarende lempelser.

...”

Per Bach Jørgensen har forklaret,

”... forespurgt, hvilke overvejelser der lå bag, at der nu stod ”oplagte” huller, ..., at det vist nok var deres egen opfindelse. Hvad som helst kunne jo kaldes for et skattehul. Det var også lidt ud fra en betragtning om, at socialdemokratiske skatteministre tidligere havde været skældt ud for at gå i for små sko, når de ville lukke alle huller. De skrev ”oplagte” for at vise, at det var noget, som menigmand også kunne se var et hul, for så var det ikke var et brud på skattestoppet at lukke det. Hvis ”hr. menigmand” var enig i, at der var et hul, kunne det lukkes.

Adspurgt, om tilføjelsen havde noget at gøre med, om det var et teknisk hul, eller det var et hul, der rent faktisk blev udnyttet, forklarede vidnet, at det ikke havde noget med det at gøre. Det var et spørgsmål om, at man ville af med ”fnulleret”.

Forespurgt, om det også var sådan, at et skattehul kunne lukkes i det tilfælde, hvor en medarbejder i Skatteministeriet indså, at der var et hul, og alle var enige i, at det var et hul, uanset om dette hul endnu ikke blev udnyttet, forklarede vidnet, at et sådant hul også kunne lukkes.

Foreholdt andet led i punkt 12 om, hvad der skulle ske med det provenu, der indkom som følge af lukning af hullet, og forespurgt, hvorledes overvejelserne herom havde udviklet sig, forklarede vidnet, at der allerede i december 2001 var blevet dannet en fælles arbejdsgruppe med Finansministeriet. Man ville i Skatteministeriet have foretrukket at lave et eget papir, som

skatteministeren herefter kunne have taget stilling til, men der kom i stedet en fælles arbejdsgruppe. Dette punkt var et af dem, der blev drøftet under forhandlingerne i arbejdsgruppen. Model 2 blev medtaget for også at dække denne mulighed af. Der var ikke nogen, der troede på denne model.” <s. 1317-1318>

Otto Brøns-Petersen har forklaret,

”... forespurgt, hvad der var baggrunden for, at der her tales om ”oplagte huller”, ..., at der var opstået en diskussion om, hvad der var et skattehul. Det var fra deres side et forsøg på at afgrænse begrebet. Det skulle afskære, at alle kunne komme og sige, at noget var et hul. Det var derfor nødvendigt at sige, at det var oplagte huller, altså noget, som man i almindelighed var enige om var et hul.

Adspurgt, om det var en betingelse for, at noget kunne anses for et oplagt hul, at hullet konkret blev udnyttet af nogen, forklarede vidnet, at det ikke var et krav. Det gjaldt også i forhold til et teoretisk hul, som man kun havde set i Skatteministeriet.

Forespurgt, hvad der var baggrunden for, at der var to modeller vedrørende det skatteprovenu, der ville blive indvundet ved at lukke et oplagt hul, forklarede vidnet, at der på mange punkter i notatet var mulighed for at vælge mellem flere forskellige principper. De medtog i denne fase de forskellige fortolkninger for at give et overblik over valgmulighederne. Der var med hensyn til det indvundne skatteprovenu to forskellige muligheder. De tog dem begge med for at få fastlagt, hvilket princip man skulle følge.

Adspurgt, om det var et kontroversielt emne, og om der var diskussioner om, hvilken model man skulle anvende, forklarede vidnet, at han ikke mener, at der var særlig mange diskussioner herom. De fleste deltagere var mest interesseret i, at der blev truffet en afgørelse.” <s. 1340>

I en status over papirer vedrørende 100-dages programmet dateret 10. december 2001 anføres det blandt andet (bilag 42.46, side 2):

”...

Skatteministeriet arbejder pt. på at lave en ”skattestoppets grundlov”, som tilstræbes at blive så klar og entydig som muligt, således at det ikke giver anledning til fortolkningstvivl og ikke kompromitterer udmeldingerne i valgkampen og regeringens udmeldinger efter valget samt i regeringsgrundlaget. Tanken er at papiret skal meldes ud til alle ministerier efter godkendelse fra statsministeren, således at papiret får ”grundlovsstatus” og sikrer efterlevelse i alle dele af centraladministrationen

...”

I et notat af 12. december 2001, som Martin Mørch Jensen samme dag har sendt til Per Bach Jørgensen, Otto Brøns-Petersen og medarbejdere i Finansministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet med henblik på et styregruppemøde (bilag 48.01.6.1), anføres det blandt andet:

”...

9. Skatteerosion

...

Der kan skelnes mellem to typer af skatteerosion. Den første type er oplagte huller i skattelovgivningen, der f.eks. opdages ved at staten taber sager ved domstolene.

Den anden type skatteerosion opstår, når skattegrundlag mindskes som følge af ændret adfærd hos virksomheder eller borgere. ...

Egentlige skattehuller:

Model 1: Skattestoppet er ikke en garanti mod lukning af oplagte huller i skattelovgivningen. Lukning af oplagte huller, vil indbringe staten provenu. Skattestoppet betyder ikke, at der skal ske modgående lempelser for de grupper, som lukningen berører.

Model 2: Skattestoppet er ikke en garanti mod lukning af oplagte huller i skattelovgivningen. Provenugevinsten herved skal modsvares af tilsvarende lempelser på andre områder, med mindre der er tale om nyligt opståede huller.

...”

Per Bach Jørgensen har forklaret, at

”... materialet blev sendt til Finansministeriet og til et enkelt medlem fra Erhvervs- og Økonomiministeriet. Punkterne blev drøftet på de fælles møder, hvor der var forskellige holdninger til, hvad man ønskede.

Forespurgt, om der i de to andre ministerier var nogen, der var uenig i, at huller kunne lukkes, forklarede vidnet, at ingen var uenig i, at huller kunne lukkes. Det var ikke et kontroversielt spørgsmål.” <s. 1319>

Otto Brøns-Petersen har forklaret,

”... forespurgt, hvordan Finansministeriet var kommet med i arbejdet, ..., at efter at de internt i Skatteministeriet havde fundet ud af, at det var nødvendigt at få lavet et papir om skattestoppet, der var almindeligt kendt, besluttede Skatteministeriet – og dernæst Skatteministeriet og Finansministeriet – at forelægge et papir om skattestoppet for regeringens Økonomiudvalg. De havde herefter et møde med Finansministeriet den 6. december 2001, idet de nu skulle lave et fælles oplæg.

Adspurgt ..., om Finansministeriet havde en anden holdning til lukning af skattehuller, forklarede vidnet, at Finansministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet nok mest var interesseret i at prøve regeringen af for at se, om man kunne få en lidt blødere formulering af skattestoppet, som kunne give plads til lidt mere tolkning. Vidnet og Per Bach Jørgensen, der begge tidligere havde arbejdet for statsministeren, da han var skatteminister, var af den opfattelse, at Anders Fogh Rasmussen mente, at skattestoppet skulle opfattes meget konkret, og de mente derfor ikke, at en sådan løsning var gangbar. Der var et ønske om at få afprøvet afgrænsningerne, og det var der en diskussion om.

Forespurgt, om denne diskussion også havde betydning for punktet om skattehuller, forklarede vidnet, at der blev tilføjet et nyt element, skatteerosion. Skatteerosion er et udtryk for skattekluder, der ”tørre ud”, fx miljøafgifter, der laves med henblik på at få folk til at ændre adfærd, og som, når denne adfændsændring indtræder, mister betydning. Diskussionen gik på, om man kunne erstatte de skatter, der var ”tørret ud”, med andre skatter.

Foreholdt [Model 1: Skattestoppet er ikke en garanti mod lukning af oplagte huller i skattelovgivningen. Lukning af oplagte huller vil indbringe staten provenu], og foreholdt, at ud fra den betragtning kunne de andre ministerier

vel kun være interesseret i, at skattehuller skulle lukkes, bekræftede vidnet dette. Der var ikke nogen, der ønskede at skærpe det og begrænse adgangen til at lukke huller. Det var mere et spørgsmål om, at man ville forsøge at bløde det lidt op. Det var det, der skulle prøves af i forhold til regeringen.”
<s. 1340-1342>

1.4.1. Skatteministeriets notat af 14. december 2001

I et notat af 14. december 2001 til skatteministeren (bilag 48.01.12) anføres det:

”Der vedlægges **brief om skattestoppapiret og gebyrnotatet** til brug for mødet i Ø-udvalget

Finansministeriet er af den opfattelse, at skattestoppet er den vigtigste finanspolitiske beslutning de kommende 4 år. Skatteministeriet er enig heri.

Derimod er vi uenige om, hvorvidt skattestoppet bør udvandes.

Det må vurderes, at det kan blive svært at sikre sig mod ”kreativ” omgang med skattestoppet, hvis der ikke træffes meget klare politiske beslutninger og sendes et tydeligt signal fra ø-udvalget.”

I det tilhørende notat, Brief om skattestop og papir om gebyrer i forbindelse med ø-udvalgsmøde, anføres det blandt andet:

”Skattestopnotatet - som gebyrnotatet ligger i forlængelse af - er udarbejdet på vor foranledning. Det skyldes en vurdering, at

- skattestoppet er det løfte fra valgkampen, der er bundet størst troværdighed til;
- et løftebrud mht. skattestoppet, en beslutning der folkeligt vil blive opfattet som brud på skattestoppet, eller blot rysten på hånden kan få afgørende konsekvenser for regeringens opbakning; .
- skatteministeren vil være den første til at blive holdt ansvarlig, hvis det går galt
- der er risiko for, at andre ministerier vil føle sig fristet til at skaffe finansiering gennem en lempelig fortolkning af skattestoppet

Derfor er der brug for en ”skattestoppets grundlov”, som præcist afgrænser skattestoppet, som statsministeren kan nikke til, og som Skatteministeriet og andre ministerier kan henholde sig strengt til.

...

Hvilke hovedsynspunkter bør der gives udtryk for på ø-udvalgsmødet?

- . Der kan være grund til at fastslå, at skattestoppet er alvorligt ment og skal overholdes til punkt og prikke. Der er brug for at sende et klart signal.

...

Neden for gives indstillinger til de enkelte modeller i skattestoppapiret, som ø-udvalget skal vælge imellem.

...

9 Skatteerosion

Det *indstilles*, at Model 1 tiltrædes. Der skal ikke ske modgående lempelser ved lukning af oplagte skattehuller. Det skal signaleres klart at skattehuller lukkes.

...”

René Mikkelsen har herom forklaret, at

”han formentlig ikke har set dette papir. Det er hans normale procedure at påtegne et dokument, når han har set det, og dette dokument bærer ikke hans signatur. Den uenighed med Finansministeriet, som der gives udtryk for i dokumentet, gik ikke på spørgsmålet om lukning af huller, men på, om det var tilladeligt at foretage omlægninger af skatter, således at man forhøjede én skat og nedsatte den anden, uden at det samlede skattetryk herved steg. I den diskussion talte Finansministeriet for en større frihed, mens Skatteministeriet i denne sammenhæng ”var de mest katolske”.

Foreholdt ..., ”9 Skatteerosion” og ”Det *indstilles*, at Model 1 tiltrædes. Der skal ikke ske modgående lempelser ved lukning af oplagte skattehuller. Det skal signaleres klart at skattehuller lukkes”, erklærede vidnet sig enig i det anførte om, at der ikke skal ske modgående lempelser ved lukning af skattehuller, og forklærede uddybende, at man jo reelt ikke har lukket noget

hul, hvis man yder dem, der rammes ved lukningen, kompensation herfor. Vidnet erindrer heller ikke fra dette tidspunkt nogen usikkerhed i Skatteministeriet vedrørende spørgsmålet om lukning af skattehuller.” <s. 1362-1363>

1.4.2. Notat af 25. januar 2002, udarbejdet af Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet

I et udkast til fælles notat af 25. januar 2002, udarbejdet af Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet (bilag 49.96) om skattestoppet, anføres vedrørende punkt 9, Skatteerosion:

”...

Der kan skelnes mellem to typer af skatteerosion. Den første type er egentlige huller i skattelovgivningen, der f.eks. opdages ved at staten taber sager ved domstolene.

...

Skattehuller:

Skattestoppet er ikke en garanti mod, at oplagte huller i skattelovgivningen lukkes. Lukning af oplagte huller vil indbringe staten provenu. Skattehullet betyder *ikke*, at der skal ske modgående lempelser for de grupper, som lukningen berører.

...”

I en anden udgave af notatet, dateret samme dag (bilag 50.01, s. 15591), er afsnittet udstreget med håndskrift, og i senere udgaver af notatet er det helt udgået.

Per Bach Jørgensen har herom forklaret, at

”De var nu længere fremme i processen. Papiret havde været forelagt for Styregruppen og var på vej til regeringens Økonomiudvalg, der havde møde den 28. januar 2002.

Adspurgt, om han ved, hvad der skete på mødet i Økonomiudvalget den 28. januar 2002, forklarede vidnet, at han ikke fik noget referat fra Økonomiudvalgets møde, men nogle dage senere, i februar måned, fik han en mail fra Thomas Dalsgaard i Finansministeriet vedhæftet den endelige version af notatet, efter behandlingen i Økonomiudvalget. I den endelige version var punkt 9 ikke med.

Forespurgt, om de fik noget at vide om, hvorfor punkt 9 var gået ud, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke.

... De fik også at vide, at man havde besluttet, at skattestoppapiret ikke måtte offentliggøres. Det var de lidt kede af, idet de havde forestillet sig, at det skulle offentliggøres, således at alle vidste, hvad det gik ud på. De samlede derfor citater sammen og udarbejdede en ”ammunitionsliste” med henblik på at kunne argumentere for, at notatet skulle offentliggøres. <s. 1320>

Adspurgt ..., om han i dag er bekendt med årsagen til, at punktet om skatteerosion udgik i den offentliggjorte udgave af notatet om skattestoppet, forklarede vidnet, at det er han ikke. <s. 1321>

Forespurgt, om der i 2002 forelå noget skriftligt fra ledelsen i Skatteministeriet, herunder fra Peter Loft eller ministeren, om rækkevidden af skattestoppet, herunder om skattehuller, forklarede vidnet, at der ikke er udsendt nogen instrukser herom, ud over hvad der kan have cirkuleret i forskellige udgaver af de papirer, de lavede om skattestoppet.

Adspurgt, hvem der gav besked om, at skattestoppapiret ikke måtte offentliggøres, forklarede vidnet, at det var Thomas Dalsgaard fra Finansministeriet, der sendte meddelelsen herom. De fik seks dage efter mødet i regeringens Økonomiudvalg en endelig udgave af notatet med en meddelelse om, at det ikke måtte offentliggøres. Vidnet mener ikke, at det betød, at notatet var hemmeligt internt i departementet, blot at det ikke måtte komme ud af huset. <s. 1330>

Forespurgt, om det var en holdning, der blev kommunikeret ud i organisationen, at man godt måtte lukke huller, forklarede vidnet, at det ikke var nogen hemmelighed. Han holdt på et fredagsmorgenmøde i begyndelsen af februar 2002 et foredrag på ca. 45 minutter om skattestoppet, hvor han gennemgik de enkelte punkter, og hvor han lagde vægt på at sige, at der ikke skulle fortolkes på det juridiske, men at de skulle tænke på, hvorledes det blev forstået. Hvis man var i tvivl, kunne man rette henvendelse til 9.

kontor, hvor Otto Brøns-Petersen tog sig af alle spørgsmål om skattestoppet.

Adspurgt, hvornår det blev meddelt ud, at man, hvis man var i tvivl om, hvorvidt noget var i strid med skattestoppet, skulle gå til 9. kontor, forklarede vidnet, at det formentlig blev sagt væsentligt tidligere end på mødet i februar 2002. Man kunne henvende sig i 9. kontor om alt vedrørende skattestoppet, hvis man var i tvivl.

Forespurgt, om det, man fik fra 9. kontor, var et godt råd eller en autoritativ afgørelse, der skulle følges, forklarede vidnet, at det nok var noget midt imellem. Det var 9. kontor, der arbejdede mest med skattestoppet og havde størst viden herom. Hvis nogen mente, at de var klogere end dem, kunne de selv lægge sagen op i systemet.

Adspurgt, om der før februar 2002 var kommunikeret noget ud om, at skattestoppet ikke var en garanti mod lukning af huller, forklarede vidnet, at han ikke ved, om det som sådan var blevet formidlet ud, men skattestoppet var et vigtigt tema, som alle var opmærksomme på. Skattestoppet og dets rækkevidde var noget, der blev drøftet. Han har ikke en positiv viden om, at der er sendt noget rundt, men papirerne er nok alligevel på den ene eller anden måde sivet ud til medarbejderne.

Foreholdt, at andre har forklaret, at de ikke vidste noget om dette, forklarede vidnet, at han ikke har tjekket, om der er sendt papirer rundt om emnet, men det ville undre ham, hvis ikke papirerne flød over det hele, og alle i virkeligheden havde nøje kendskab til indholdet. Mange ville også have hørt om arbejdet med tilblivelse af papirerne.” <s. 1314-1316>

Ivar Nordland har forklaret

”forespurgt, om han omkring januar 2002 så dette papir, ..., at det gjorde han ikke.

Adspurgt, om han på det tidspunkt var bekendt med, at man var i færd med at udarbejde en beskrivelse af skattestoppet, forklarede vidnet, at det var han ikke. Han fik først kendskab til dette dokument i januar/februar 2004.

Forespurgt til sin opfattelse af lukning af skattehuller i relation til skattestoppet forklarede vidnet, at han ikke gjorde sig så mange tanker om skattestoppet. Han havde fået en ordre, og det var det, han skulle forholde sig til.

Det var Otto Brøns-Petersen og økonomerne, der tog sig af opgaven med beskrivelse af skattestoppet.

Foreholdt, at afsnittet om skatteerosion er udgået i den endelige udgave af bilaget, forklarede vidnet, at det er han bekendt med. Han er også bekendt med, at der skulle være et møde i regeringens Økonomiudvalg den 28. januar 2002, og notatet er skrevet i den forbindelse. Afsnittet gled ud i forbindelse med dette møde. Vidnet gjorde sig ikke specielt tanker om, hvad skattestoppet indeholdt. Det var en politisk fortolkning. Han hørte på det tidspunkt ikke noget om en sådan fortolkning.” <s. 805-806>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han ikke på daværende tidspunkt var bekendt med dette notat.

..., at han først i forbindelse med forberedelse af afhøringen blev bekendt med notatet. Det er et udkast, der blev forelagt regeringens Økonomiudvalg. Baggrunden for, at notatet blev udarbejdet, var, at man på det tidspunkt ikke havde nogen beskrivelse af skattestoppet. De havde da kun Anders Fogh Rasmussens indlæg om Skattestoppets ABC.

Vidnet henviste til, at det bl.a. blev anført, at skattestoppet ikke hindrede indgreb, hvis de var ”strengt nødvendige”, og at det førte til en diskussion om, hvad der lå i dette udtryk.

Den endelige udgave af notatet om skattestoppet blev først vedtaget på K-udvalgsmødet den 13. marts 2002. Den endelige udgave af notatet, der kan findes på Finansministeriets hjemmeside, indeholder ikke noget punkt om skatteerosion.

... det var departementets 9. kontor, Finansministeriets 2. kontor og Økonomi- og Erhvervsministeriet, der deltog i udarbejdelsen af bilaget. Vidnet mener ikke, at Ivar Nordland har været med i dette arbejde. Det var Otto Brøns-Petersen og Per Bach Jørgensen, der tog sig af denne opgave. Der var vidnet bekendt ikke nogen fra 10. kontor, der deltog i udarbejdelsen af notatet. De vidste, at der blev arbejdet på et notat, men de hørte ikke noget om, hvad det indeholdt.” <s. 472-474>

Kaj-Henrik Ludolph har forklaret, at

”det endte med et fælles papir, der i dag kan findes på Finansministeriets hjemmeside.

... der på dette tidspunkt ikke var meldt noget ned i systemet. Der var på det tidspunkt tale om uformelle overvejelser i en arbejdsgruppe med deltagere fra de tre ministerier.

Forespurgt, om skattestoppet var så rigtigt, at det hindrede lukning af huller, bekræftede vidnet dette. Han forklarede videre, at skattestoppet efterhånden undergik en udvikling, der gav dem visse manøvre muligheder. I februar 2002 opfattede de skattestoppet som så rigtigt, at de ikke kunne lukke skattehuller, medmindre det var så grelt, at det eksempelvis havde karakter af et nyt selskabstømmersagskompleks. Dette papir var en opblødning i forhold til den tidligere opfattelse. Vidnet havde ikke hørt om notatet på dette tidspunkt.” <s. 521-522>

René Mikkelsen har forklaret, at

”de 3 ministeriers rolle som interessenter i notatet var, at skattestoppet vedrørte Skatteministeriets område og for Finansministeriet, at der var tale om et vigtigt led i regeringens økonomiske politik, mens Økonomi- og Erhvervsministeriets medvirken skyldes det forhold, at dette ministerium havde en konservativ minister. Ministrene for de 3 ministerier udgør i øvrigt tilsammen regeringens Økonomiudvalg.

Vidnet husker heller ikke fra denne periode nogen diskussion eller fløjdannelse vedrørende spørgsmålet om lukning af skattehuller. Vidnet er ikke klar over, hvorfor punkt 9 om skatteerosion udgik i det endelige notat, men det må formentlig være sket som følge af en beslutning truffet i styregruppen eller i selve økonomiudvalget.” <s. 1363-1364>

Jens Drejer har forklaret, at

”han ikke har haft med denne sag/dette projekt at gøre, men han er bekendt med, at dette notat blev til over en forholdsvis lang periode.

... ”skattehuller” er et tema, de har dyrket utrolig meget i de senere år, også lovgivningsmæssigt. De har fremsat mange lovforslag, hvor indgangstek-

sten har været, at der har været et skattehul. Han kan ikke huske noget om skattehuller tilbage i 2000-2001.

... forespurgt, hvorledes der blev givet besked ned i systemet om forståelsen af skattestoppet og dets nærmere udformning, forklarede vidnet, at skattestoppet blev drøftet meget. Fra første dag gjorde de hinanden opmærksom på, at de skulle tænke på en ny måde lovgivningsmæssigt, idet de skulle huske ikke at lave noget, der ”strammede” for nogen. De var ellers tidligere blevet brugt til hen over året at skaffe milliarder til statskassen, men det kunne de ikke mere. De skulle til at tænke på en anden måde, og det drøftede de på mange direktioner og chefmøder.

Forespurgt, om der i nogen af de tre ministerier var udtrykt et behov for et fælles papir til præcisering af skattestoppet, forklarede vidnet, at han ikke kendte andet til det, end at de tre ministerier arbejdede på det gennem længere tid. Han har ikke deltaget i nogen af møderne og kan ikke svare på, om der var udtrykt et sådant behov.

Forespurgt, om de tre ministerier havde forskellige syn på skattestoppet, eller om de var enige, forklarede vidnet, at det kender han ikke noget til. I Skatteministeriet har man fra første færd bestræbt sig på at overholde skattestoppet til punkt og prikke. Hvad andre gjorde, ved han ikke.

Adspurgt ..., om skattestoppet efter hans opfattelse på dette tidspunkt var til hinder for at stoppe huller, forklarede vidnet, at det var det ikke.” <s. 950-951>

Nils Bernstein har forklaret,

Adspurgt, om artiklen ”Skattestoppets ABC” blev sendt ud til ministerierne, ..., at det tror han ikke. Det ville blive opfattet som upassende, hvis det var sendt ud, idet materialet kom fra et politisk parti. Endvidere havde de jo regeringsgrundlaget, hvor det også var omtalt. Det var dog helt naturligt, at medarbejderne brugte artiklen som en kilde til forståelse af skattestoppet. Statsministeren sagde på ministermødet, at skattestoppet skulle tages alvorligt, og at der ikke måtte tages skridt til at bryde det. Skattestoppet var en stor, ny ting for den nye regering. Alle, der arbejdede med lovstoffet, var bekendt med skattestoppematematikken.

Forespurgt til, om der umiddelbart efter valget havde dannet sig en holdning til, om man under et skattestop kunne lukke huller i skattelovgivning

gen, forklarede vidnet, at det ham bekendt ikke var et tema, som der på det tidspunkt var fokus på.

Adspurgt, om der var nogen, der på det tidspunkt stillede spørgsmål til statsministeren om, hvorledes de skulle forholde sig til lukning af huller, forklarede vidnet, at det var der ham bekendt ikke på det tidspunkt. Hvis det var nødvendigt at ændre en skat, var der mulighed for det, hvis man anvendte provenuet til at sænke andre skatter eller afgifter.

Foreholdt ... ”Et skattestop kan rumme omlægninger. Hvis det af forskellige grunde bliver nødvendigt at forhøje én skat eller afgift, skal merprovenuet ubeskåret anvendes til at sænke en anden skat eller afgift. Skattestoppet forhindrer altså ikke omlægninger af skatter og afgifter, hvis de er strengt nødvendige”, forklarede vidnet, at skattestoppet ikke hindrede lukning af huller. Det anførte var også gengivet i regeringsgrundlaget.

Det er ikke lykkedes ham at finde ud af, hvorfor dette punkt er gået ud af notatet. Det er hans opfattelse, at det endelige papir ikke forhindrer lukninger af huller, selvom det ikke er anført så specifikt som her.

Foreholdt, at materialet kunne efterlade det indtryk, at der var ”strammere” og ”slappere” blandt de tre ministerier med hensyn til, hvorledes skattestoppet skulle forstås, hvor Skatteministeriet gik ind for en rigid fortolkning, mens Finansministeriet gik ind for en mere udvidet fortolkning, hvorefter der, hvis det var nødvendigt, kunne foretages stramminger, forklarede vidnet, at det også var hans opfattelse, at Skatteministeriet var på den dogmatiske fløj. Heller ikke Skatteministeriet mente dog, at man ikke kunne lukke huller.

Foreholdt, at nogle embedsmænd på det tidspunkt var af den opfattelse, at skattestoppet var til hinder for lukning af et hul, forklarede vidnet, at han ikke har hørt, at det i centraladministrationen skulle være en almindelig opfattelse, at skattestoppet var til hinder for lukning af huller.” <s. 1037-1039>

Peter Loft har forklaret,

Forespurgt om sin egen opfattelse af, om der under skattestoppet var adgang til at lukke skattehuller, forklarede vidnet, at han ikke mindes, at Skatteministeriet har sagt, at skattehuller ikke måtte lukkes. Spørgsmålet har kun været oppe to gange, henholdsvis da de skrev papiret om skattestoppet,

og da de fandt et hul i smørelielovgivningen. Skattestoppet havde ingen relevans for lukning af skattehuller. Det betød, at man ikke måtte indføre en ny skat, men man måtte godt retablere den skat, man troede, man havde. <s. 1098>

... han ikke mener, at der var nogen drøftelser mellem de tre ministerier om lukning af huller. Han ved ikke, hvorfor dette afsnit senere udgik af notatet. Udkastet til notat blev lagt op i Ø-udvalget, hvor det blev skåret til. Han har ikke fået nogen orientering fra Svend Erik Hovmand om, hvorfor det udgik. Han tror ikke, at der har været nogen uenighed på dette punkt. Det er muligt, at Finansministeriet har skåret det lidt til. Finansministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet var enige. <s. 1100>

Adspurgt, om der har været givet instrukser eller på anden måde er meldt noget ud om lukning af skattehuller, forklarede vidnet, at de var med til at skrive "biblen" om skattestoppet. Det var her anført, at skattestoppet ikke var til hinder for, at man kunne lukke skattehuller. Dette afsnit, der ikke kom med i den endelige udgave, gav ikke anledning til diskussion. I den senere udgave var denne tekst udgået. Det undrede ham, men efter at have overvejet det kom han frem til, at det var så selvfølgelig, at det ikke behøvede at stå der." <s. 1252>

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

"det også var hans opfattelse, at skattehuller skulle lukkes. Han bekræftede endvidere, at det var hans opfattelse, at skattehuller skulle lukkes uanset skattestoppet.

Forespurgt, om han erindrer nogen kommunikation fra ham nedad i embedsværket i januar 2002 om, hvorledes skattestoppet skulle forstås, forklarede vidnet, at han aldrig har lagt skjul på, at hvis der var et klart misbrug eller uhensigtsmæssigheder i forhold til skattelovgivningen, skulle der tages hånd om det.

Foreholdt, at den endelige version af dette notat blev vedtaget på et møde i regeringens koordinationsudvalg den 13. marts 2002, og at punkt 9 om skatteerosion er udgået i den endelige version, og forespurgt, om han ved, hvorfor det udgik, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han husker det i hvert fald ikke." <s. 1180>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at

”Han har ikke set dette notat før, og han har ikke været med i overvejelser om at fjerne det nævnte punkt 9. Han har heller ikke været med i overvejelser om, hvad man skulle melde ud herom. Han ville ikke have haft noget imod, at det stod der. Det var dog også i orden at tage det ud, for det var selvfølgelig, at man skulle lukke skattehuller.” <s. 1219>

1.4.3. Skatteministeriets notat af 8. marts 2002 og det senere forløb

I et notat af 8. marts 2002 fra Skatteministeriet til skatteministeren vedrørende Ø-udvalgsdrøftelse af skattestoppet (bilag 49.53) redegøres der for problemerne med at finde frem til en fælles fortolkning af skattestoppet. Det anføres herunder:

”...

Statsministeriet har ikke talt direkte med statsministeren om sagen, men har ikke af noterne i hans eksemplarer af tidligere skattestoppapirer kunnet se, at han er imod Finansministeriets snævre fortolkning.

...

Der er stærk modstand mod skattestoppet i *Finansministeriet*, som betragter det som ”uansvarligt” og en ”vanvittig” binding. Finansministeriet arbejder på en så minimalistisk fortolkning som muligt.

...”

Den endelige udgave af notatet blev vedtaget på et møde i regeringens Koordinationsudvalg den 13. marts 2002.

Otto Brøns-Petersen har forklaret,

”Forespurgt, hvorfor regeringens Økonomiudvalg besluttede at fjerne punktet om lukning af huller i det endelige notat, ..., at notatet blev offentliggjort i april 2002 i en endelig udgave, efter at dette var besluttet i Koordinationsudvalget. Der var møde i Koordinationsudvalget den 13. marts 2002. Der var herefter nogle udestående spørgsmål, der skulle afklares. No-

tatet blev offentliggjort efter et stærkt ønske særligt fra Skatteministeriet. Den situation, de fra starten frygtede, begyndte at blive aktuel, idet forskellige regeringskilder udlagde skattestoppet på forskellig måde. Papiret blev lagt op til regeringens Økonomiudvalg ad to omgange, første gang den 17. december 2001, hvor de bad om at få en melding om, hvilke principper der skulle anvendes, og hvilke modeller man ønskede. Det blev forelagt anden gang på et møde den 28. januar 2002, og her røg punktet om skattehuller ud. De prøvede at få afklaret, hvad det skyldtes. Han har ikke fået nogen præcis forklaring herpå, andet end at Økonomiudvalget mente, at papiret skulle være mere offensivt. Der var hele tiden diskussion om, hvorvidt regeringen overholdt skattestoppet. En mere præcis forklaring på, hvorfor man valgte ikke at have dette punkt med, har han ikke fået.

Forespurgt bekræftede vidnet, at princippet om lukning af huller ikke er blevet offentliggjort.

Adspurgt, om dette princip er blevet kommunikeret ud til medarbejderne i Skatteministeriet, forklarede vidnet, at han havde en drøftelse med Per Bach Jørgensen herom, og de var enige om, at de skulle fortolke på den måde, at man kunne lukke skattehuller. Det blev også prøvet af i praksis. Man havde i forbindelse med en lovændring fejlagtigt fået fjernet en hjemmel og dermed skabt et hul i lovgivningen. De blev enige om, at det ikke kunne være rigtigt, at de ikke måtte rette en fejl. De skrev i kommentaren til det lovforslag, der genindsatte den manglende hjemmel (lovforslag L 67/2002), at man gerne måtte lukke skattehuller, hvilket gik igennem uden problemer. Dette princip blev således tiltrådt af såvel statsministeren som de øvrige ministre.

Forespurgt, om medarbejderne i Skatteministeriet blev informeret herom, forklarede vidnet, at det blev drøftet på de ugentlige chefmøder, som blev kommunikeret til medarbejderne. Det var endvidere således, at hvis man henvendte sig til 9. kontor med et spørgsmål om forståelsen af skattestoppet, fik man at vide, at princippet om lukning af skattehuller stadig blev fastholdt, selv om det ikke stod i det officielle papir.

Foreholdt, at Per Bach Jørgensen har forklaret, at der var et større møde i begyndelsen af februar 2002, hvor Per Bach Jørgensen redegjorde for synspunkterne vedrørende skattestoppet, bekræftede vidnet dette. Det var et møde, hvor alle medarbejderne deltog.

Adspurgt, om spørgsmålet om lukning af huller blev behandlet på mødet i februar 2002, forklarede vidnet, at han ikke konkret kan huske, at det blev drøftet, men han vil næsten anse det for givet. <s. 1342-1344>

Foreholdt, at andre har forklaret, at der successivt har været en udvikling i princippet om lukning af huller, og forespurgt, om det er noget, han kan genkende, forklarede vidnet, at det er det ikke. De første huller, der blev lukket, var nogle små huller. Der var ingen særlig diskussion herom. Spørgsmålet var, hvad der ville ske, hvis det var et stort hul. Der var dog ikke nogen diskussion om, hvorvidt TDC-hullet skulle lukkes eller ikke. Det vil dog ikke altid være sådan, at man mener, at det er et hul, der skal lukkes med det samme.

Forespurgt ..., om det kunne have betydning, om det var et potentielt hul, men ikke et faretruende hul, bekræftede vidnet dette. Det er tit sådan, at et lovforslag har karakter af at være en reparation af lovgivningen. Der er ofte tale om et meget komplekst sæt af regler, specielt når man taler om udenlandsk sambeskatning, idet det danske skattesystem på dette område skal tilpasses alle andre landes skattesystemer.” <s. 1345>

Endvidere har Jesper Leth Vestergaard (s. 473) afgivet forklaring herom.

1.5. Dansk Industris brev af 3. december 2001 til skatteminister Svend Erik Hovmand

I et brev af 3. december 2001 fra administrerende direktør Hans Skov Christensen, Dansk Industri til skatteminister Svend Erik Hovmand (bilag 43.07) anføres det blandt andet:

”Kære Svend Erik

...

Du bør også være opmærksom på en række af den tidligere regerings forslag. Det gælder bl.a. L61 om CFC beskatning mv. Her vil DI kraftigt anbefale, at forslaget ikke genfremsættes i uændret form. Du bør særligt være opmærksom på stramningerne i bl.a. afskrivningsmulighederne under den frivillige sambeskatning, som reelt har tilbagevirkende kraft.

...”

René Mikkelsen har forklaret, at

”han har behandlet denne henvendelse og flere tilsvarende henvendelser, som erhvervs- og interesseorganisationer sendte til den nye skatteminister. Vidnet behandlede disse henvendelser således, at han udformede en forelæggelse for skatteministeren og et udkast til dennes svar. Det var henvendelser, som vidnet ønskede at behandle hurtigt, og besvarelsene var derfor nærmest udformet som en kvittering for modtagelsen, således at besvarelsen ikke nævnte noget om de konkrete emner, som var taget op i den enkelte henvendelse. Disse emner måtte behandles i de respektive fagkontorer.” <s. 1368>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret,

”forespurgt om de betragtninger, Dansk Industri her gav udtryk for, gav anledning til noget i forbindelse med en eventuel genfremsættelse af L 61, med hensyn til reglerne om frivillig samskatning, ..., at det gjorde det ikke. Det var på dette tidspunkt ikke tanken, at L 61 skulle genfremsættes i sin helhed.

... sagen blev behandlet i 2. kontor, der udarbejdede en besvarede til Dansk Industri. Vidnet har set henvendelsen, fordi det vedrørte de dele af L 61, som han sad med. På dette tidspunkt var det ikke længere aktuelt, idet disse dele ikke skulle med i en genfremsættelse. De var på det tidspunkt af den overbevisning, at genfremsættelse af disse forslag kunne være i strid med skattestoppet, som den nye regering lagde stor vægt på. Henvendelsen fra Dansk Industri gav således ikke anledning til noget.

... de allerede i december 2001 var af den opfattelse, at de pågældende dele af L 61 kunne være i strid med skattestoppet.” <s. 467-468>

Ivar Nordland har forklaret,

”forespurgt, om der på dette tidspunkt var tilflydt ham nogen melding om, hvad skatteminister Svend Erik Hovmand mente om spørgsmålet om genfremsættelse af L 61, ... at det havde han ikke hørt om. Han mener, at han så dette brev, men det er ikke noget, han har håndteret. Henvendelser af denne karakter blev håndteret af René Mikkelsen.

... det sagtens kan være, at han fik brevet til orientering på dette tidspunkt. Han skulle ikke foretage sig noget.” <s. 798>

1.6. Strukturændringsforslaget – december 2001

Den 3. december 2001 forelagde Skatteministeriets 14. kontor departementschef Peter Loft et ”input” vedrørende et samleforslag med flere emner, kaldet ”Strukturændringsforslaget” til det reviderede lovprogram (bilag 35.74). Skrivelsen blev med håndskrift og signaturen PL påtegnet følgende: ”Ivar har et forslag vedr. cfc-dispensation, som kan indgå her med held”.

I et notat af 5. december 2001 fra Skatteministeriets 14. kontor om strukturtilpasningsforslaget – efterspørgsler og eventuelle betænkeligheder (bilag 35.72) anføres det:

”...

Strukturtilpasningsforslaget er et samleforslag indeholdende en række ændringer, som udspringer af efterspørgsler fra forskellige steder ”i byen”.

...”

I et medfølgende skema er i første kolonne (Forslag) anført ”Objektivering af CFC-reglerne (CFC = Controlled Foreign Company) (fremsat af Frode Sørensen i L 61)”, og i anden kolonne (Efterspurgt af) er det anført, at:

”Forslaget bygger på arbejdet i en dialoggruppe, hvor bl.a. Advokatrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Erhvervenes Skattesekretariat deltog. Forslaget tilstræber en forenkling, objektivering og tydeliggørelse af reglerne om CFC-beskatning. De få skærpselser, der var i forslaget er fjernet.”

Ud for ”Justeringer af den frivillige sambeskatning fsva. indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver” i første kolonne er det i anden kolonne anført:

”Forslaget svarer til en ændring i CFC-beskatningen. Udenlandske selskaber skal anvende de udenlandske skattemæssige værdier.

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer har i høringssvaret til L 61 foreslået en lignende forenkling af reglerne.”

I den tredje kolonne (Betæneligheder ved forslaget) er der ikke anført nogen tekst ud for de to nævnte forslag.

Peter Loft har den 6. december 2001 med håndskrift på notatet anført: ”Udmærket notat. Kan man evt. supplere med en 4 kolonne, hvor provenuerne angives?”

Jesper Leth Vestergaard har herom forklaret, at

”han delvist har lavet dette dokument. Den første del af dokumentet er lavet af Louise Markholt, og de sidste sider er udarbejdet af vidnet. ... Louise Markholt lavede grundstrukturen og sendte den på en mail til vidnet, der herefter fyldte kolonnerne ud.

... notatet blev sendt til Peter Loft. Det var 14. kontor, der behandlede L 99, og vidnet skulle kun komme med input hertil.

... han ikke ved, om der er andre end Peter Loft, der har modtaget bilaget.

... Vidnet bekræftede endvidere, at det ikke fremgik, at der var betæneligheder vedrørende skattestoppet. ... dette skyldtes, at han ikke har fået det skrevet ind. Han havde betæneligheder vedrørende skattestoppet både med hensyn til dette forslag og forslaget om ændring af indkomstopgørelser for forsikringsselskaber, men fik det ikke skrevet.” <s. 468-469>

Peter Loft har herom forklaret, at

”det med håndskrift påførte ... er hans håndskrift.

Han undrer sig over, at der står, at FSR gik ind for forslaget, for han mente, at FSR var imod. Han er ikke sikker på, at det er det samme forslag.

Adspurgt, om det var tanken, at den frivillige sambeskatning skulle med i strukturtilpasningsforslaget, forklarede vidnet, at det står anført her, men han er ikke sikker på, om det er det samme forslag. CFC-reglerne er også kommet med her, og som han erindrer det, kom CFC-reglerne først til senere. Overskriften på forslaget, strukturtilpasning, var noget, han fandt på. Forslaget var en brokkasse af de ønsker, der var indkommet de senere år, og elementerne havde ingen særlig sammenhæng.” <s. 1096-1097>

Ivar Nordland har forklaret, at

”det var 14. kontor, det vil sige Ludolphs kontor, der stod for strukturpakken. De dele, der vedrørte vidnets kontors område, har Jesper Leth Vestergaard skrevet, og vidnet har set dem.

Adspurgt, hvad der var formålet med papirerne, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han har ikke set forsiden før. Det må vel være lavet for at skaffe sig en form for overblik over den nye lovgivning. Vidnet ved ikke, hvem adressaten er. Der er ikke nogen overskrift. Det kan sagtens være et notat til Peter Lofts brug.

... forespurgt, om det anførte vedrørende elementer fra L 61 til genfremstilling kommer fra hans kontor, svarede vidnet, at det må det gøre.

Foreholdt, at elementet om sambeskatning stadig var med den 5. december 2001, bekræftede vidnet dette. Det blev taget ud i perioden fra den 5. til den 10. december 2001.

Adspurgt, hvorfor det ikke er anført, at dette element var i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Jesper Leth Vestergaard har udarbejdet teksten, og vidnet har set den og godkendt den, men han vidste ikke, at teksten skulle indgå i dette dokument. Skattestoppet var på dette tidspunkt ikke hans største bekymring.

Forespurgt, hvem der har læst papiret, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvem der har læst det ud over Peter Loft, der jo har påtegnet det.” <s. 801-802>

Svend Erik Hovmand har herom forklaret, at

”han ikke erindrer at have set det. Han kan se, at departementschefen har noteret, at han gerne vil have notatet lavet om og udvidet med en 4. kolonne, hvilket kunne tyde på, at vidnet ikke havde fået det endnu.

... foreholdt, at der ikke står noget i 3. kolonne (betænkeligheder ved forslaget) om, at justeringer af den frivillige sambeskatning kunne være i strid med regeringens skattestop, og forespurgt, om han var med i sådanne overvejelser, forklarede vidnet, at det var han ikke.

Forespurgt, om han var med i drøftelser om, hvorvidt dette element fra L 61 kunne tages med, eller det ville stride mod regeringens skattestop, forklarede vidnet, at det var han overhovedet ikke med i. Han havde heller ikke drøftelser med Peter Loft herom.” <s. 1176>

I materialet fra Skatteministeriet forefindes et udkast (1) til forslag til lov om ændring af selskabsskatteoven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning m.v.), dateret 5. december 2001 (bilag 43.72). Forslaget indeholder blandt andet forslag til ændring af selskabsskatteovens § 31, stk. 6, med justeringer i den frivillige sambeskatning vedrørende indtræden i et indskydende selskabs anskaffelsessummer og nedslag for udenlandsk skat. Ifølge log-filen (s. 13240) er dokumentet, der tegnes ”lovudkast CFC – efter regeringsskiftet 2” oprettet af Jesper Leth Vestergaard den 5. december 2001.

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”det er ham, der har oprettet dokumentet på det angivne tidspunkt, dvs. efter regeringsskiftet.

Forespurgt, hvorfor selskabsskatteovens § 31, stk. 6, stadig er med i lovforslaget, forklarede vidnet, at han på dette tidspunkt ikke var afklaret med, om selskabsbeskatningsdelen i L 61 ville være i strid med skattestoppet. Han var ikke da bekendt med, at denne del var fjernet fra lovprogrammet på et tidligere tidspunkt. Vidnet arbejdede med et udkast, hvor han tog alt det med, der muligt kunne indgå i lovforslaget. Det var ikke udtryk for, at

han havde taget stilling til, om det skulle med. Han så først nogle dage senere notatet fra René Mikkelsen [notat af 15. november 2001, jf. afsnit 1.1 ovenfor]. Han var, da han skrev dette udkast, ikke afklaret med, hvorvidt bestemmelsen i selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var i strid med skattestoppet.

Foreholdt, at dette lovudkast har samme dato som notatet til Peter Loft, og forespurgt om lovudkastet fulgte med til Peter Loft, forklarede vidnet, at det tror han ikke. Han kan dog ikke sige det præcist. Vidnet havde arbejdet videre på § 32 – CFC-beskatningen i forhold til tidligere udkast. Vidnet mener dog ikke, at dette lovudkast kom videre end til hans eget bord.” <s. 470>

Ivar Nordland har forklaret,

”Det var Jesper Leth Vestergaard, der udarbejdede dette lovudkast. Vidnet husker det som et arbejdsdokument, der nærmest var identisk med L 61.

... de helst ville have L 61 genfremsat, men de kunne se, at der ikke var megen udsigt til det. De arbejdede dog videre med forslaget, indtil de fik noget andet at vide.

... han ikke husker så meget om arbejdet med dette forslag. Det var et næsten færdigt lovforslag, der var klart til at ”knalde af”. <s. 802>

1.7. Notat til skatteministeren af 17. december 2001 i anledning af Dansk Industris henvendelse

I et notat til skatteministeren, udarbejdet af Skatteministeriets 2. kontor den 17. december 2001 (bilag 43.06) i anledning af henvendelsen af 3. december 2001 fra Dansk Industri, jf. afsnit 1.5 ovenfor, anføres det om ændringen af CFC-reglerne:

”...

Den tidligere regering havde fremsat et lovforslag, der indebar stramminger af de såkaldte CFC regler. ...

I det nye lovprogram er der medtaget et ændret forslag om CFC beskatning. Her er alle stramminger udeladt og det, der er tilbage, er en forenkling uden

økonomiske konsekvenser for virksomhederne. De forhold, der bekymrede Dansk Industri, er således ikke længere til stede.

...”

I marginen har Peter Loft med håndskrift anført:

”Forslaget om at genfremsætte de ikke skærpende dele stammer fra rådgiverkredsene.”

René Mikkelsen har forklaret, at

”der er tale om den forelæggelse, som han udarbejdede vedrørende bilag 43.07 [henvendelsen af 3. december 2001 fra Dansk Industri].

Bemærkningen [I det nye lovprogram er der medtaget et ændret forslag om CFC beskatning. Her er alle stramninger udeladt og det, der er tilbage, er en forenkling uden økonomiske konsekvenser for virksomhederne. De forhold, der bekymrede Dansk Industri, er således ikke længere til stede], må vidnet have hørt hos nogen, eventuelt Ivar Nordland.

... beslutningen om at pille stramningerne ud ikke var foranlediget af Dansk Industris henvendelse til den nye minister, og vidnet er ikke klar over, om beslutningen faktisk var truffet, før Dansk Industris henvendelse kom til Skatteministeriet.” <s. 1368>

Ivar Nordland har forklaret,

”... de ikke fik nogen tilbagemelding vedrørende L 61. Vidnet spurgte i ugen fra den 5. til den 10. december 2001 Peter Loft om, hvad de skulle have med fra L 61, hvortil Peter Loft svarede noget i retning af ”ny regering – ny lovgivning”. Vidnet spurgte herefter ikke videre. Det var ikke lige tiden at tale med Peter Loft. Kort efter ringede en direktør fra forsikrings-selskabet Tryg, Carsten Ibsen, som ville høre til, hvordan det gik med L 61, da de på et møde med Peter Loft havde fået løfte om en dispensationsbestemmelse. Vidnet svarede, at der ikke var nogen udsigter med forslaget, og henviste Carsten Ibsen til at skrive, hvis der var noget, de ønskede, hvilket de gjorde et stykke tid efter.

... han på grundlag af telefonsamtalen med Carsten Ibsen igen forsøgte sig hos Peter Loft, idet han redegjorde for, at forsikringsselskaberne efter-spurgte L 61, idet de gerne ville have dispensationsreglerne. Peter Loft sagde, at de så blot kunne tage dispensationsreglerne med. Vidnet spurgte, om de ikke kunne tage hele forslaget med, hvortil Peter Loft svarede, ”at så må du garantere, at der ikke bliver nogen skærper, der må ikke bringes tvivl om skattestoppet”. Vidnet sagde, at han ville garantere dette, og så ”tog han rosinerne ud af pølsen”, dvs. at han gennemgik L 61 med henblik på at tage skærperne ud. Han opfattede det som en ordre fra Peter Loft.

... Peter Loft senere, den 17. november 2003, under en samtale med Jens Drejer, Jesper Leth Vestergaard og vidnet, hvor de talte om papirerne i sagen, sagde, at det var på grund af skattestoppet, at han havde beordret skærperne ud af L 61. Vidnet bad Jesper Leth Vestergaard huske denne udtalelse, ”hvis der kom en sag ud af det”.

... Det var af egen drift, at han henvendte sig til Peter Loft. Det var ikke brevet fra Dansk Industri, der fik ham til det.

Foreholdt, at beslutningen om at tage skærperne ud således var truffet inden den 17. december 2001, henviste vidnet til sin tidligere forklaring om, at det var i ugen fra den 5. til den 10. december 2001, at han havde den første og anden samtale med Peter Loft herom. Han gik efter den anden samtale med Peter Loft tilbage til kontoret og meddelte Jesper Leth Vestergaard, at de skulle tage skærperne ud.

Foreholdt ... det med håndskrift påførte, ... forklarede vidnet, at det er skrevet af Peter Loft. Vidnet ser her et link til, at revisorerne gerne ville have CFC-reglerne, ”men de abonnerede jo ikke på skærper”. Han ved ikke, hvor Peter Loft præcis har denne formulering fra. Vidnet kender ikke til noget forslag fra rådgiverkredse om genfremsættelse, ud over at der var enighed i dialoggruppen om, at CFC-bestemmelserne var en god ting, idet de så vidste, hvor ”de havde os”. <s. 799-801>

Peter Loft har forklaret,

”Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at en væsentlig årsag til, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke var med i L 99, var, at det indeholdt en skærpe, hvilket var i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at forklaringen hertil var, at de ikke opfattede det som et hul. Hvis de havde vidst, at der var en stor virksomhed, som var i færd med at udnytte reglerne, hvilket vidnet ikke vidste, ville det have været muligt at

gennemføre en lovændring for at lukke hullet. De opfattede blot forslaget som en justering i rækken af justeringer af sambeskatningsreglerne.

Adspurgt ..., om det havde betydning for beslutningen om, hvorvidt man ville lukke et hul, hvis ingen opfattede det som et hul, forklarede vidnet, at de ikke havde opfattelsen af, at der var et hul. De havde en opfattelse af, at de kunne gøre reglerne bedre. Han opfattede det som en konsekvens af de ikke altid hensigtsmæssige regler. Fokus var et andet. Det var en justering, som kunne være fornuftig og retfærdig, set fra den tidligere regerings vinkel og muligt også fra den nye regerings. Han har aldrig diskuteret dette element i relation til L 61 og skattestoppet. Hvis det havde været bragt op, kunne det godt have ført til, at de havde taget det ud.

Foreholdt ..., at tankegangen bag vidnets udtalelser til Ivar Nordland kunne være den, at skattestoppet var til hinder for at genfremsætte L 61, forklarede vidnet, at han kun sagde til Ivar Nordland "Husk vi har et skattestop". Han gik ikke dybere i det end som så. <s. 1100-1101>

Foreholdt vidnets forklaring ..., "Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at han spurgte vidnet, om de kunne få hele L 61 med, hvortil vidnet svarede, at så skulle Ivar Nordland garantere, at der ikke var nogen skærper, som kunne komme i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at det indholdsmæssigt svarer til deres samtale, men han udtrykte det ikke så firkanter", og foreholdt, at Ivar Nordland herom har forklaret, at vidnet over for ham tilkendegav, at der ikke måtte komme tvivl om skattestoppet, forklarede vidnet, at han ikke kan komme deres ordveksling nærmere. Der var behov for en dispensationsadgang for forsikringselskaberne. Det var primært et spørgsmål om objektivisering af CFC-reglerne. Det passer nok meget godt, at han har sagt som anført af Ivar Nordland. De havde ingen diskussion om skattestoppet, og der var flere elementer, der blev taget ud, fordi det var skærper.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, ..., at han "spurgte, om de ikke kunne tage hele forslaget med, hvortil Peter Loft svarede, "at så må du garantere, at der ikke bliver nogen skærper, der må ikke bringes tvivl om skattestoppet". Vidnet sagde, at han ville garantere dette, og så "tog han rosinerne ud af pølsen", dvs. at han gennemgik L 61 med henblik på at tage skærperne ud. Han opfattede det som en ordre fra Peter Loft", og foreholdt sin egen forklaring..., "Han sagde herunder til Ivar Nordland, "Husk vi har et skattestop", hvilket var ment som en humoristisk bemærkning om, at Ivar Nordland ikke skulle liste noget ind, som vidnet eller ministeren

kunne blive hængt op på. Det sagde han, fordi han i forbindelse med fremsættelsen af L 61 havde haft et væld af samtaler med folk, der var imod forslaget”, og forespurgt, om han kan forstå, at Ivar Nordland under de givne omstændigheder opfattede det som en ordre om, at han skulle tage skærperne ud af L 61, og foreholdt bilag 25.51, mail af 5. september 2001 fra Peter Loft til Jesper Leth Vestergaard, 1. afsnit, ”CFC-forslaget er lanceret som en forenkling, ikke en skærpelse. Jeg er ikke orienteret om de efterhånden talrige problemer, forslaget tilsyneladende afstedkommer. Ambys indstilling er ikke mig kendt, og umiddelbart har jeg også svært ved at se, at den er særlig relevant”, og foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at han forespurgte vidnet, om de ikke kunne genfremsætte hele L 61 forslaget, hvortil vidnet skulle have sagt, at Ivar Nordland i så fald skulle garantere ham, at skærperne blev taget ud, forklarede vidnet, at der var gået 3-4 måneder mellem mailen og samtalen mellem ham og Ivar Nordland. Spørgsmålet om genfremsættelse af hele L 61 har ikke været forelagt for vidnet. Ivar Nordland kom til ham og sagde, at CFC-beskatningen blev efterspurgt af branchen/rådgiverne, og forespurgte, om de ikke kunne tage denne del med. De havde ikke nogen diskussion om, hvorvidt huller kunne lukkes, eller om der var et hul. Han vil dog på denne baggrund ikke udelukke, at Ivar Nordland kan have opfattet hans bemærkning mere kategorisk, end han selv havde ment den.

Foreholdt sin forklaring ..., ”Forespurgt om sin egen opfattelse af, om der under skattestoppet var adgang til at lukke skattehuller, forklarede vidnet, at han ikke mindes, at Skatteministeriet har sagt, at skattehuller ikke måtte lukkes. Spørgsmålet har kun været oppe to gange, henholdsvis da de skrev papiret om skattestoppet, og da de fandt et hul i smørelielovgivningen. Skattestoppet havde ingen relevans for lukning af skattehuller. Det betød, at man ikke måtte indføre en ny skat, men man måtte godt retablere den skat, man troede, man havde” [forklaringen er gengivet ovenfor i afsnit 1.4.2], og forespurgt om, hvor stærk en opfattelse af denne regeldannelse han havde på det tidspunkt, hvor han havde samtalerne med Ivar Nordland, hvilket ifølge Ivar Nordlands forklaring var i perioden mellem den 5. og den 10. december 2001, forklarede vidnet, at han ikke specifikt havde tænkt over det med lukning af huller på det tidspunkt. Da han og Ivar Nordland havde denne diskussion i december 2001, havde de ham bekendt aldrig været inde på, hvad skattestoppet betød i forhold til lukning af skattehuller. Det kom først op senere. Han var, da problemet senere kom op, ikke i tvivl om, hvorledes det skulle forstås, men da han og Ivar Nordland havde denne drøftelse, var der ingen af dem, der havde nogen mening herom.”
<1249-1252>

Endvidere har Jesper Leth Vestergaard (s. 468) afgivet forklaring herom. Der henvises tillige til Jesper Leth Vestergaards forklaring nedenfor afsnit 2.2 (vedrørende lovudkast af 11. januar 2002 om CFC-beskatning).

1.8. Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC i december 2001

Den 12. december 2001 blev der afholdt et nyt møde mellem Told og Skat og TDC. Af det af Gitte Wrobel udarbejde mødereferat (bilag 08.45) fremgår det, at mødedeltagerne var: skattechef Henning Lauritsen, TDC, skattekonsulent Jens Christian Svolvegaard, TDC, Stig Madsen, Deloitte & Touche, advokat Søren Lehmann Nielsen og retschef Lisbeth Rasmussen, Told- og Skattestyrelsen. Det fremgår videre:

”...

Onsdag den 12. december 2001 blev der afholdt møde hos TDC. Mødet blev afholdt på foranledning af TDC, der ønskede at præsentere en rapport udarbejdet af Deloitte & Touche.

Rapporten var imidlertid ikke blevet færdig inden mødet. Der blev fra TDC's side gjort opmærksom på, at man havde valgt Deloitte & Touche til at udarbejde rapporten, idet man ønskede en uafhængig vurdering. ...

Mødet blev i stedet anvendt til kort at redegøre for, hvorfor man ønskede en bindende forhåndsbesked vedrørende værdien af goodwill i Talkline KG samt til at gennemgå, hvad rapporten kom til at indeholde.

Talkline skal med i sambeskatningen for 2001. Skal derfor med i årsregnskabet for 2001. Årsregnskabsperioden for 2001 udløber ved udgangen af januar 2002

...

Det blev aftalt, at så snart rapporten foreligger, vil TDC præsentere denne for os – formentlig inden jul. ...

TDC gjorde opmærksom på, at det var vigtigt for dem, at sagen blev behandlet hurtigt, idet resultatet skulle indgå i regnskabet for 2001. TDC så helst at sagen blev forelagt for Ligningsrådet i januar. Lisbeth Rasmussen stillede sig tvivlende overfor, om det kunne nås.

...”

Gitte Tarum Wrobel har om mødet med TDC forklaret, at

”hun også deltog i dette møde. Hun mener også, at hendes kontorchef, Kim Lohse og retschef Lisbeth Rasmussen deltog i mødet.

Forespurgt om temaet for dette møde forklarede vidnet, at oplægget fra TDC var, at man ville fremlægge Deloitte & Touche’s rapport om værdiansættelse, men da de kom til mødet, var rapporten ikke færdig, så mødet fik et andet forløb. De fik i stedet udleveret en slags indholdsfortegnelse over, hvad rapporten ville komme til at indeholde.

Forespurgt til, hvorfor TDC havde antaget Deloitte & Touche til at udarbejde værdiansættelsesrapporten, forklarede vidnet, at hun havde haft nogle samtaler med Henning Lauritsen fra TDC, der spurgte, om det kunne være en fordel for TDC, hvis de fik Deloitte & Touche til at lave rapporten for sig. ... Vidnet havde tilkendegivet, at hun var af den opfattelse, at TDC selv burde udarbejde værdiansættelsen, så ToldSkat kunne forholde sig frit her til. Det var således ikke vidnet, der sagde, at den skulle være udarbejdet af en af TDC uafhængig revisor. Det var TDC, der tog initiativ til mødet den 12. december 2001.

Forespurgt, hvorfor Lisbeth Rasmussen deltog i mødet, forklarede vidnet, at de nu vidste, at der ville komme en sag om bindende forhåndsbesked, og Lisbeth Rasmussen blev involveret på grund af sagens størrelse.

... forespurgt, hvad TDC oplyste om årsagen til, at man ønskede en bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at det skyldtes, at TDC så bedre kunne dokumentere værdiansættelsen, og TDC ønskede også at få sikkerhed for beløbets størrelse.

Adspurgt om TDC sagde noget om konkrete forventede tal, forklarede vidnet, at det erindrer hun ikke noget om. De arbejdede jo stadig på rapporten.

... Det var spørgsmålet, om Ligningsrådet overhovedet kunne tage stilling til denne sag, idet der blev stillet spørgsmålstejn ved, hvorvidt det var en påtænkt eller en allerede gennemført disposition.

Foreholdt, at TDC vel mente, at det var en påtænkt disposition, bekræftede vidnet dette.

... TDC helst så, at sagen kunne komme med på Ligningsrådets møde i januar 2002. Denne plan holdt imidlertid ikke.” <s. 405-407>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret, at

”rapporten ikke var færdig, idet det var et langvarigt arbejde. Det tog meget længere tid at lave rapporten, end man havde troet på forhånd.

... forespurgt, hvilket formål det havde at vælge en uafhængig revisor, når det ikke var til brug for arbejdsgruppen, forklarede vidnet, at han ikke var med til disse overvejelser. Det er til dels et gæt fra hans side, men han mener, at det havde et dobbelt formål. Man kunne dels bruge det som argument over for Told- og Skattestyrelsen, at vurderingen var foretaget af en uafhængig revisor, og dels kunne man begynde at forudse, at det kneb med at få en vurdering, før man lukkede bøgerne for 2001, og man havde så en ekstern revisors vurdering af, hvad værdien var, som man kunne tage med i regnskabet. Det var tanken, at der skulle være en ekstra uafhængighed.

... forespurgt, hvad de sagde om årsagen til, at TDC ønskede en bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at han ikke husker det fra mødet, men han vil mene, at det var for hurtigst muligt at få at vide, hvilket tal de kunne medtage i regnskabet. Jo længere tid der gik, desto vanskeligere ville det være for dem at skaffe dokumentation for den daværende værdi af Talkline.

Adspurgt om, hvorfor man ikke blot indsendte en selvangivelse, forklarede vidnet, at man gerne ville vide, hvilke fradrag man havde, og det ville være nærmest umuligt at dokumentere en værdi under en ansættelsessag, der måske ville komme flere år senere. Det var derfor også af rent praktiske grunde vigtigt at komme hurtigt i gang.

... det var en optimistisk vurdering, at man kunne nå det inden jul. ... Rapporten blev først færdig i februar 2002.” <s. 758>

Lisbeth Rasmussen har forklaret, at

”hun fra dette møde var involveret i den videre behandling af sagen.

... i efteråret 2001 kom en henvendelse fra TDC om, at de ønskede at drøfte dette spørgsmål. Der var nogle drøftelser i styrelsen, som endte med, at styrelsen deltog i et møde for at høre, hvad det var, TDC ville, og hvad TDC forestillede sig, at der skulle ske. Dette var i overensstemmelse med

de tilkendegivelser, der var kommet fra styrelsens chef om, at styrelsen skulle gå i dialog med virksomheder, der henvendte sig, idet det var langt nemmere for alle parter, at man fik løst problemerne på et tidligt tidspunkt. De fandt ud af, at TDC ønskede en bindende forhåndsbesked om værdiansættelsen. Denne skulle TDC bruge til sin regnskabsaflæggelse.

Forespurgt, om hun havde indtryk af, om det drejede sig om et salg, eller om det var et spørgsmål om afskrivninger, forklarede vidnet, at der var fokus på afskrivningsspørgsmålet, men de vidste godt, at TDC overvejede et salg.

Forespurgt, hvorfor sagen var bragt op på hendes plan, forklarede vidnet, at kontorchef Kim Lohse spurgte hende til råds om, hvorledes de skulle takle sagen. Hun fandt det naturligt i en sådan sag at deltage i sagsbehandlingen. Hun deltog ikke i stedet for Kim Lohse. Det var blot et spørgsmål om, at styrelsen var repræsenteret på et højere niveau end en kontorchef.

Foreholdt, at Kim Lohse ifølge referatet ikke deltog i mødet, forklarede vidnet, at hun mener, at Kim Lohse deltog. Vidnet har ikke deltaget i møder i denne sag, uden at Kim Lohse har været til stede.

Vidnet forklarede videre, at de også ønskede at høre, hvorledes TDC ville gribe sagen an, og hvor langt TDC var nået. TDC var i gang og havde kontakt med Deloitte & Touche, der også var repræsenteret på mødet og redegjorde for nogle metodemæssige overvejelser. De ville have, at styrelsen skulle gå med ind i arbejdet med rapporten. Styrelsen skulle følge arbejdet og hjælpe ved problemer. Det sagde hun nej til. Styrelsens repræsentanter ønskede ikke, at styrelsen skulle deltage i et sådant fælles arbejde. Det var TDC, der skulle udarbejde det materiale, som skulle danne grundlag for det videre arbejde med værdiansættelsen. Vidnet mindes ikke, at der blev nævnt noget om de involverede værdier.

... forespurgt, om TDC sagde noget om, hvorfor det skulle gå så stærkt, forklarede vidnet, at TDC gerne ville etablere sambeskatningen med virkning for 2001. Det var rart for TDC at få det afklaret så hurtigt som muligt, inden man påbegyndte sambeskatningen.

... de ofte, specielt ved store selskaber, hører, at det skal gå stærkt. Det er dog ikke altid muligt. Vidnet kunne godt forstå TDC's ønske, og det var også relevant, men det var helt urealistisk." <s. 839>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun ikke deltog i dette møde, idet Erhvervsbeskatningskontoret ”havde glemte at invitere hende”. Der var ingen fra Selskabsrevisionen med til mødet. Selskabsrevisionen havde ellers en fast aftale med Omstruktureringskontoret om, at de blev taget med til sådanne møder, men dette møde blev holdt med Erhvervsbeskatningskontoret, som ikke kendte til denne aftale. Vidnet blev opmærksom på, at der havde været et sådant møde, da hun efter mødet blev ringet op af Gitte Wrobel, der meddelte hende, at der nu ville komme en anmodning om bindende forhåndsbesked på værdiansættelsen, og bad hende om at rydde kalenderen for at tage sig af dette. Meddelelsen fra mødet var, at TDC forventede, at der ville komme materiale inden jul.

... forespurgt, hvorfor TDC ønskede en bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at der ikke var nogen, der fortalte hende om baggrunden herfor. Hun formoder, at det var for at få sikkerhed for værdiansættelsen.

... forespurgt, om hun fik at vide, at tidsplanen var ændret, forklarede vidnet, at det fik hun at vide af Gitte Wrobel.

... de var i tvivl om, hvorvidt de kunne nå det til dette tidspunkt.” <s. 563>

I den følgende tid blev der brevvexlet om de rejste spørgsmål dels internt mellem skattemyndighederne, dels mellem skattemyndighederne og TDC.

Den 18. december 2001 sendte Solveig Mortensen pr. mail et notat til Gitte Wrobel i Erhvervsbeskatningskontoret vedrørende værdiansættelse af goodwill i Talkline (bilag 20.06.34). Det anføres heri blandt andet:

”Vi har gjort os nogle tanker vedr. værdiansættelsen af goodwillen, hvor vi overvejer, om der er mulighed for at overføre begrænsningen i værdien til ”betalt goodwill” som efter tyske regler. Vedlagte notat er på tankespindstadiet, men vi mener dog, at vi gerne vil høre din mening herom.

Såfremt du er enig i, at der er en mulighed, bør det måske nævnes på mødet med TDC, at vi går med disse tanker uden at vi ved, om det kan holde. Blot

for at de ikke efterfølgende føler, at vi har holdt dem for nar ved ikke at nævne, at vi har tankerne.

Har du nogen ide om, om mødet bliver i denne uge?"

Det anføres i notatet (bilag 20.06.34):

"Værdiansættelse af goodwill

Der købes et GmbH i 1997. Ved omdannelse af GmbH'et til et KG i december 2000 aktiveres der en goodwill på ca. 1,9 mia.kr.

For indkomståret 2001 ønskes det GmbH, der ejer KG'et, sambeskattet med det danske moderselskab. Da KG'ets resultatandele indgår i GmbH'ets regnskab, vil goodwillværdien også få indflydelse på den danske sambeskatningsindkomst.

Når et udenlandsk selskab indtræder i en dansk sambeskatning, skal der værdiansættes indgangsværdier på de enkelte aktiver og passiver i selskabet. I dette tilfælde vil værdiansættelsen på goodwill umiddelbart være handelsværdien pr. 01.01.2001, hvilket svarer til ca. 10 mia. kr.

...

Realiteten i omdannelsen er, at i Tyskland sker omdannelsen uden skattemæssig ophørsbeskatning. KG'et succederer i GmbH'ets værdier. Der er dog adgang til at opskrive goodwill, således at egenkapitalen svarer til den sum, der er betalt for aktierne i GmbH'et. KG'et aktiverer derfor en goodwill, som selskabet ikke har betalt for, idet det er en goodwill, som er oparbejdet i GmbH'et.

Efter tyske regler kan goodwillen ved selskabsomdannelsen ikke opskrives til højere værdi end den merværdi, der er betalt for aktierne i GmbH'et, hvilket er 1,9 mia.kr.

Selskabet er udenfor dansk sambeskatning på det tidspunkt, hvor omdannelsen sker. Ved fastsættelsen af indgangsværdierne ved den senere indtræden i sambeskatning, tages der udgangspunkt i KG'ets balance. Bestemmelserne om fastsættelse af indgangsværdier i SEL § 31 finder kun anvendelse på tidspunktet for indtræden i dansk sambeskatning.

Havde selskabet været med i en dansk sambeskatning på omdannelsestidspunktet, ville der ikke kunne afskrives på den oparbejdede goodwill uden, at der var foretaget en ophørsbeskatning af GmbH'et, herunder beskatning af avance på goodwill. Såfremt der havde været mulighed for succession også efter danske regler, ville der ikke kunne afskrives på goodwill, da det er en oparbejdet goodwill.

Spørgsmålet er, om de danske skattemyndigheder har mulighed for at begrænse værdien af goodwillen i henhold til realitetsgrundsætningen til den begrænsning, der er efter tyske skatteregler?"

Solveig Mortensen har vedrørende notatet af 18. december 2001 forklaret,

"forespurgt, hvorfor hun arbejdede på sagen på dette tidspunkt, ..., at de skulle forberede arbejdet med den anmodning, der skulle komme. Det skulle jo gå hurtigt, når den kom. De forventede på dette tidspunkt, at anmodningen kunne komme, hvad dag det skulle være. Der var ikke formelt journaliseret en sag, idet de ikke havde modtaget noget skriftligt, men der var sat tid af til sagen. Der var ikke meget tid, hvis sagen skulle med på Ligningsrådets møde i januar.

... at der ikke var journaliseret nogen sag hos Selskabsrevisionen, idet hun ikke havde modtaget noget fra Gitte Wrobel endnu. De vidste, at de skulle afgive et høringssvar, og vidnet måtte genopfriske, hvad sagen drejede sig om. Hun var også nødt til at læse det tidligere materiale igennem. Hun sendte notatet til Gitte Wrobel for at vise hende, hvad det handlede om. Gitte Wrobel kendte ikke sagen forud.

... det var mødet med TDC i september 2001 og telefonsamtalen i december 2001 med Gitte Wrobel, der satte hende i gang med at forberede sagen. Der var endnu ikke nogen indgående post. Vidnet fortalte Lars Nørthing, at Gitte Wrobel havde ringet, og han godkendte, at vidnet gik i gang med at forberede sagen.

Adspurgt, om hun på dette tidspunkt havde en sag i forvaltningslovens forstand, forklarede vidnet, at det havde hun ikke. Det var kun tale om en forberedelse af sagen.

... forespurgt, hvad det er for et kommende møde, der refereres til, forklarede vidnet, at TDC på mødet den 12. december 2001 havde tilkendegivet,

at man ville fremlægge rapporten på et møde. Vidnet skulle deltage i dette møde. Mødet blev først afholdt den 25. september 2002, ¾ år senere.

Foreholdt ... ”... I dette tilfælde vil værdiansættelsen på goodwill umiddelbart være handelsværdien pr. 01.01.2001, hvilket svarer til ca. 10 mia. kr.”, og forespurgt, hvem på hendes kontor der i december 2001 kendte dette beløb, forklarede vidnet, at det gjorde hun, Esther Uhrenholt, Mogens Nicolaisen og Lars Nørding. Endvidere kendte Annette Liboriussen og Pal-le Graff beløbets størrelse. Beløbsangivelsen blev med fremsendelsen af notatet til Gitte Wrobel i Erhvervsbeskatningskontoret også kendt her.” <s. 564-566>

Gitte Wrobel har forklaret, at

”de forventede, at der kunne fremlægges en værdiansættelsesrapport før udgangen af december, men det blev ikke til noget.

De ventede på, at der skulle komme en sag om bindende forhåndsbesked. De vidste, at det ville blive en stor sag. Vidnet havde på daværende tidspunkt kun modtaget det materiale, der blev omdelt på møderne og mailen fra Selskabsrevisionen med notatet.

... forespurgt til beløbet på 10 mia. kr., forklarede vidnet, at hun ikke tænkte nærmere over dette. De afventede stadig en konkret sag. Som hun husker det, gjorde de ikke noget ved det. Hun ved ikke, hvor dette tal kom fra. Hun husker ikke, hvornår der kom et konkret tal på bordet. Hun husker ikke, hvorvidt hun nævnte dette tal over for nogen, således heller ikke, om hun nævnte det for Kim Lohse eller Lisbeth Rasmussen. Hun havde, så vidt hun erindrer, ikke hørt om dette tal eller andre tal før.

... hun, da hun modtog notatet, ikke havde nogen sag, hvorfor hun lagde notatet fra Solveig Mortensen til side og afventede.

... hun ikke husker, hvad hun gjorde med notatet fra Solveig Mortensen. Hun vil tro, at hun afventede, at der snart skulle ske noget vedrørende en konkret sag.” <s. 407-408>

Lars Nørding har forklaret, at

”Han og Solveig Mortensen drøftede til stadighed sagerne på kontoret.

Foreholdt 2. afsnit [i mailen – såfremt du er enig i, at der er en mulighed, bør det måske nævnes for TDC, at vi går med disse tanker uden at vi ved, om de kan holde] ... bekræftede vidnet, at det var tankerne om at begrænse værdien af goodwill til 1,9 mia. kr., der her henvises til.

De troede da, at mødet ville komme inden for kort tid efter mødet den 12. december 2001, idet TDC havde tilkendegivet, at materialet ville være klar kort efter. Der kom imidlertid ikke noget møde på dette tidspunkt.

... mødet først blev afholdt den 25. september 2002.

... de havde undret sig over, at de ikke hørte noget til sagen. Vidnet talte på et tidspunkt med Kim Lohse herom, og han havde heller ikke hørt noget fra TDC. Det var efter vidnets opfattelse ikke Selskabsrevisionens problem, og vel heller ikke Retsafdelingens, at TDC ikke havde indsendt en anmodning om bindende forhåndsbesked.” <s. 682>

2. Perioden januar/februar 2002

2.1. Materiale til møde i dialoggruppen i februar 2002

Ivar Nordland sendte den 7. januar 2002 en mail til medlemmerne af dialoggruppen (bilag 40.12) vedrørende et møde den 25. februar 2002, hvor han anførte, at:

”... Jeg arbejder på at CFC-delen fra L 61 bliver genfremsat med ganske få ændringer. Jeg tror og håber på, at vi kan færdiggøre en sprit ny sambeskatning til fremsættelse efterår 2003. ...”

Ivar Nordland har forklaret, at

”de arbejdede videre med forsøget på at lave en samlet lov om sambeskatning. De ville gøre det arbejde, som de var startet på, færdigt, og han håbede, at det kunne blive færdigt til efteråret 2003.” <s. 812>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret,

”forespurgte, om han på dette tidspunkt i januar 2002 blev bekendt med, hvilke dele af L 61 Ivar Nordland arbejdede på at få genfremsat ..., at han

på et tidspunkt blev bekendt med, at stramninger ikke skulle genfremsættes. Han mener ikke, at der var drøftelser i dialoggruppen om, hvilke dele der skulle genfremsættes, idet næste møde først var i marts. Vidnet blev, formentlig fra Ivar Nordland, klar over, at skærper ikke skulle genfremsættes. Det var den nye regerings politik. Vidnet ved ikke, om Ivar Nordland relaterede det til skattestoppet, men det gjorde han selv. Som skattestoppet blev forstået på det tidspunkt, kunne man ikke lave en stramning. De havde blandt andet praksisændringer, som de ønskede at lave, og som blev gennemført, og de havde i den forbindelse en drøftelse med departementet om, hvorvidt praksisændringer kunne ske. Departementet mente, at praksisændringer ikke kunne ske, såfremt det var stramninger. Lukning af huller kunne laves endnu mindre end praksisændring, såfremt der var stramninger. Så meget desto mindre kunne lukning af huller, der medførte stramninger, finde sted.

... de havde forsøgt at gennemføre to praksisændringer, der kunne indebære stramninger. Den første var, at Ligningsrådet havde lavet et cirkulære om fradrag ved merhugst. De fandt ud af, at der ikke var hjemmel hertil, og styrelsen og Ligningsrådet ville derfor gerne have det ophævet. Det var imidlertid problematisk, fordi det ville indebære, at fradraget faldt bort, hvilket kunne opfattes som en stramning. Cirkulæret blev dog ophævet.

Det andet eksempel var, hvorvidt aktier kunne henføres til et fast driftssted. Der var en ældre udtalelse, som vidnet altid havde været tvivlende over for. I januar 2002 udsendte de meddelelse om, at de agtede at ændre praksis. Det kunne være lempelser i nogle tilfælde og stramninger i andre. Departementet rettede herpå henvendelse til vidnet og spurgte, hvad han tænkte på, idet der var skattestop. Der blev senere gennemført en lovændring, som ikke medførte stramninger.

... Vidnet henviser til, at der er givet en fortolkning af skattestoppet, dateret 14. februar 2002*, hvor Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet har fortolket skattestoppet, og når man læser dette, er der ikke plads til at lukke huller, heller ikke ved lovændringer.

Vidnet bekræftede, på forespørgsel ..., at han er blevet bibragt denne opfattelse i forbindelse med de førnævnte praksisændringer.

Adspurgt, om han prøvede at holde fast i, at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, burde med, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Det var en politisk holdning, hvorledes et lovprogram skulle se ud.

Forespurgt, om han gjorde nogen opmærksom på, at der stadig var problemer i de konkrete sager, forklarede vidnet, at de allerede i 1999 var blevet bekendt med, at loven ikke virkede efter sin hensigt. Det var man politisk klar over, og man valgte åbenbart fortsat at leve hermed.” <s. 860-862>

[* Der er muligvis tale om en mail af 4. februar 2002 (bilag 48.01.11), hvormed en medarbejder i Finansministeriet til blandt andet Otto Brøns-Petersen fremsendte den endelige version af skattestoppapiret, som blev godkendt af Økonomiudvalget den 28. januar 2002 (gengivet ovenfor kapitel 9, afsnit 1.4.3)].

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”... der i begyndelsen af januar blev truffet beslutning om, at CFC-delen skulle med i L 99.

... det var videreførelsen af helhedsforslaget om sambeskatningen. ... Det var noget, de skulle arbejde videre med, uanset hvad der var sket med L 61.

Adspurgt, om arbejdet med en samlet sambeskatningslov ikke kunne komme i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at der var meget usikkerhed om skattestoppet på det tidspunkt, men at hans forståelse af det var, at de nok ikke kunne gennemføre en isoleret stramning af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, men at man formentlig godt ville kunne fremsætte en sambeskatningslov som en samlet pakke, selvom der var enkelte skærper. Der var et ønske fra flere sider om at få gjort noget ved det, da der var problemer på flere områder.

Forespurgt, om det vil sige, at der heri lå en slags nettobetragtning gående på, at hvis der var lige så mange lempelser som skærper i et nyt forslag, så var det i orden, forklarede vidnet, at det vidste de ikke præcist, men det var deres opfattelse, at det kunne lade sig gøre.” <s. 959-960>

Majken Wågensø har forklaret,

”forespurgt, om hun var med i arbejdet med en ny sambeskatningslov, ... at hun deltog heri. Udkastet til selskabsskattelovens § 31 D, stk. 2, skulle indgå i det nye forslag. De gamle regler skulle ophæves, og der skulle laves en ny samlet lov. Forslaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var ikke med i L 99, for det var kun CFC-delen, der gik videre. Vidnet deltog ikke i arbejdet med L 99.” <s. 496>

Jan Børjesson har forklaret,

”forespurgt, om han hørte noget nærmere om, hvilke dele af L 61 der skulle fremsættes, og hvilke der ikke skulle, ... at gruppens arbejde i realiteten standsede i begyndelsen af 2002 på grund af EU-formandskabet.

Forespurgt, om dialoggruppen var involveret i spørgsmålet om genfremsættelsen af L 61, forklarede vidnet, at han ikke mener, at han deltog i møder i dialoggruppen i denne periode. Han deltog, som han husker det, ikke i mødet den 25. februar 2002.” <s. 393>

Christen Amby har forklaret, at

”det var selskabsskattelovens § 32, der blev henvist til i denne forbindelse.

Foreholdt, at den del af L 61, der indeholdt en justering af den frivillige sambeskatning, ikke blev genfremsat, og forespurgt, om han hørte noget om årsagen hertil i dialoggruppen eller fra Ivar Nordland, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han kan dog gætte sig til dette. Han mener, at der er to årsager. For det første, at L 99 var et forslag med ”alt godt fra havet” af liberale lettelser, der ikke kostede noget, og sambeskatningen var alt for kompliceret et forslag at tage med. Dernæst indeholdt forslaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, en skærpelse, som man ikke ville have med på grund af skattestoppet. L 99 var et forsøg på at lette på ting, men stort set kun ting, der ikke kostede noget. Den nye regering ville gerne fremstå som en, der gav lempelser.” <s. 931>

2.2. Udkast til lovforslag om ændring af selskabsskatteloven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning)

Der foreligger i materialet fra Skatteministeriet et udkast (1) til forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, ligningsloven og andre skattelove (CFC-beskatning) dateret 11. januar 2002 (bilag 25.04). Ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, er ikke medtaget i dette lovudkast.

Ivar Nordland har forklaret,

”foreholdt, at det er første gang, man i sagsmaterialet ser en lovtekst, der ligner L 61 uden elementet med selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og fore-

spurgt, hvorfor det var gået ud, ..., at det var på grund af ”garantien” til Peter Loft [jf. Ivar Nordlands forklaring gengivet ovenfor i afsnit 1.7]. De pil-lede alle skærpene elementer ud. Det kunne visse steder være svært at af-gøre, om det var en skærpelse, men justeringen af den frivillige sambeskat-ning kunne kun være en skærpelse. Udgangspunktet for en skærpelse er vel, at hvis skatteyderen skal af med flere penge, så vil han mene, at det er en skærpelse.

Forespurgt, om Peter Loft på dette tidspunkt havde taget stilling til udeladelsen af forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at han ikke specifikt har talt med Peter Loft om, at det ville in-debære, at dette element udgik af forslaget.

Adspurgt, om skatteministeren var bekendt med, at dette element var taget ud af L 61, forklarede vidnet, at han ikke har talt med ministeren herom.

Forespurgt, om udeladelsen af forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var drøftet med Told- og Skattestyrelsen, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at det var. Han husker det i hvert fald ikke.

Foreholdt, at der ikke er mange ændringer i teksten til lovudkastet i forhold til lovudkastet af 5. december 2001, og forespurgt, om det alene var teksten vedrørende forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, der var taget ud, forklarede vidnet, at han mener, at der også var noget andet. Der var enkelte elementer vedrørende CFC-beskatningen, der også blev pil-let ud. Udkastet er således ikke identisk med udkast af 5. december 2001.

Forespurgt, om Told- og Skattestyrelsen af sig selv meddelte noget om udeladelsen af forslaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vid-net, at han ikke tror, at styrelsen blev kontaktet, før udkastet blev sendt i høring. Det skulle i så fald have været på et lovgruppemøde, men Preben Underbjerg Poulsen sagde ikke noget herom. Vidnet husker ikke præcist, hvornår lovforslaget blev sendt i høring. Det var Ludolphs kontor, der stod for udsendelsen.

Forespurgt, om der i forbindelse med den formelle høring kom indsigelser fra styrelsen om udeladelse af forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at han ikke husker sådanne indsigelser.” <s. 803-804>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han nu havde fået at vide af Ivar Nordland, at § 31, stk. 6, ikke skulle med. Ivar Nordland mente, at en genfremsættelse af § 31, stk. 6, ville være i strid med skattestoppet. Vidnet har senere erfaret, i forbindelse med behandlingen af L 27, da der opstod diskussion herom i forbindelse med udarbejdelse af et svar til statsministeren om sagsforløbet, at Peter Loft havde givet Ivar Nordland ”ordre til, at skærpende dele/elementer i lovforslaget skulle fjernes” eller noget i den retning. Som vidnet forstod det, fremførte Peter Loft det generelt, men vidnet ved ikke, hvorledes det blev sagt. Han har først hørt om denne bemærkning fra Peter Loft til Ivar Nordland på dette senere tidspunkt. Han fik dengang at vide af Ivar Nordland, at reglen skulle fjernes, idet den var i strid med skattestoppet. Vidnet kan ikke sige, om Ivar Nordland sagde, at det var hans opfattelse, eller om det var opfattelsen i huset. Det var på dette tidspunkt meget svært at deducere, hvad skattestoppet indebar. Vidnet havde selv samme opfattelse som Ivar Nordland, at det var i strid med skattestoppet.

Adspurgt ..., om den stramning, som man frygtede var omfattet af skattestoppet, vedrørte de materielle anlægsaktiver og en mulig værditilvækst i disse, bekræftede vidnet, at den var rettet mod de materielle aktiver.” <s. 470-471>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret,

”forespurgt, om han blev bekendt med, at man arbejdede på et lovudkast uden § 31, stk. 6, før forslagets fremsættelse, ..., at det gjorde han ikke. Vidnet sad på dette tidspunkt i Advokatrådets Skatteudvalg, men han husker ikke, om de fik lovforslaget i høring.

Forespurgt, om der var henvendelser fra TDC eller andre til ministeren eller omvendt, forklarede vidnet, at det kender han ikke noget til.

Adspurgt til indholdet af L 99 forklarede vidnet, at han ikke husker, hvornår han blev bekendt med indholdet. Det var i forbindelse med, at han løbende fulgte med i, hvad der kom af ny lovgivning inden for skatteområdet. Han overså næsten, at den del, der var til ulempe for TDC, var taget ud. Han har ikke drøftet forslaget med personer fra embedsværket eller lovgivers side.

Forespurgt ..., om det stod klart, at det var store beløb, der var involveret i TDC's sag, forklarede vidnet, at det gjorde det. De foretog sig ikke noget i anledning af, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, fra L 61 ikke var med i L 99. De fortsatte blot arbejdet med anmodningen om en bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelsen." <s. 761>

Jens Drejer har forklaret,

"forespurgt, om han var involveret i udeladelsen af ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at det var han ikke. Dette lovforslag er udarbejdet af 10. kontor. Det er korrekt, at det på et tidspunkt blev inkorporeret i L 99. Selve tilblivelsen af dette bidrag til L 99 har vidnet ikke haft noget med at gøre. Det har han med andre dele af i L 99, idet disse emner blev udarbejdet af 14. kontor. Det blev på et tidspunkt besluttet, at dette lovforslag skulle inkorporeres i L 99, idet man fandt dette hensigtsmæssigt.

Forespurgt, om hans afdeling fik leveret dette modul/element til L 99 færdigbearbejdet, således at de ikke skulle gøre andet end at sætte det ind, bekræftede vidnet dette. Fra det tidspunkt, hvor forslaget var indarbejdet i L 99, forestod vidnets afdeling den videre behandling af det samlede forslag i samarbejde med 10. kontor.

Adspurgt, om han ikke modtog nogen viden om, hvorfor ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var taget ud, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han kunne se det af det briefingmateriale, der passerede hans bord, men han var ikke involveret i tankevirkens bag eller beslutningen herom." <s. 947>

Nils Bernstein har forklaret,

"forespurgt, om han hørte noget om baggrunden for udeladelsen af forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at han slet ikke var involveret i disse overvejelser. Den 27. november 2001 trådte den nye regering sammen, og samme eftermiddag indkaldte Statsministeriet forslag til et nyt lovprogram. Der skulle udarbejdes et nyt lovprogram, der afspejlede regeringens program, med overskrifterne: vækst og velfærd. Der var ingen dialog mellem Statsministeriet og Skatteministeriet om, hvilke lovforslag der skulle medtages, og hvilke der skulle udgå. Når en ny regering træder til, skrottes det gamle lovprogram, og man begynder forfra." <s. 1036>

Henning Dyremose har forklaret,

”forespurgt, om han på et tidspunkt omkring årsskiftet 2001/2002 blev bekendt med udeladelsen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at det gjorde han ikke.

Foreholdt, at han nævnte, at der i november 2001 var tanker fremme i TDC om, hvorvidt den nye regering ville genfremsætte L 61, og forespurgt, om de tog nogen initiativer i den anledning, forklarede vidnet, at det blev aftalt, at konsekvenserne af gammel og eventuel ny lovgivning skulle belyses, men dette blev afblæst som følge af, at TDC's direktion den 22. november 2001 besluttede ikke at sælge Talkline.” <s. 1068>

Henrik Faust Pedersen har forklaret,

”Forespurgt, om han var involveret i tiltag over for myndigheder eller andre for at forhindre, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, kom med i L 99, ..., at det var han ikke, ud over et input til Ove Lykke Hindhede (tidligere Zeimer) [jf. afsnit 3.2 nedenfor]. Han deltog ikke med høringsvar eller lignende.” <s. 1286-1287>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”foreholdt, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, her er udgået, og at det ser ud til, at der den 11. januar 2002 var truffet afgørelse om, at det ikke skulle genfremsættes, og forespurgt, om han er bekendt med årsagen hertil, ..., at det ikke var sådan, at han tog udgangspunkt i sin forgængers lovforslag. Han fik forelagt nogle forslag, hvor der var taget dele af hans forgængers forslag med. Han koncentrerede sig om det, han fik forelagt, og ikke om det, han ikke fik forelagt.

Adspurgt om, hvorvidt overvejelserne i departementet om, hvorvidt forslaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, skulle genfremsættes, afspejlede sig i noget, der blev forelagt for ham, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke. Han fik senere et papir, hvoraf det fremgik, at det var noget, der kunne vente.” <s. 1179>

2.2.1. Oversigt af 23. januar 2002 over ”forslag indeholdt i forslaget om strukturændringer”

I en oversigt af 23. januar 2002 udarbejdet af Skatteministeriet over ”forslag indeholdt i forslaget om strukturændringer” (bilag 31.02) anføres det i første kolonne (Forslag) under punkt e. ”Objektivering af CFC-reglerne (CFC = Controlled Foreign Compay)” og i anden kolonne (Efterspurgt af) ”Forslaget bygger på arbejdet i en dialoggruppe, hvor bl.a. Advokatrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Erhvervenes Skatsekretariat deltog. Forslaget tilstræber en forenkling, objektivering og tydeliggørelse af reglerne om CFC-beskatning. De få skærper, der var i forslaget er fjernet. (den sidste sætning er senere streget ud). I den tredje kolonne (Kommentarer) er anført ”Tidl. Fremsat i efteråret 2001 (L 61). De få skærper, der var i forslaget, er fjernet. ...” (”forslaget” er her streget ud, og i stedet er skrevet ”det oprindelige forslag”).

2.2.2. Told- og Skattestyrelsens bemærkninger til udkast til L 99

Lovudkastet, der senere blev til lovforslag L 99, blev sendt til høring i Told- og Skattestyrelsen, der den 18. januar 2002 pr. mail sendte sine faglige bemærkninger til lovforslaget til departementet (bilag 25.09, lignende mail med datering 24. januar 2002 findes som bilag 33.02) Der var ikke heri nogen bemærkninger vedrørende udeladelser af selskabsskatteovens § 31, stk. 6.

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”det, der blev sendt i høring hos Told- og Skattestyrelsen, var lovudkastet,
...

Forespurgt, om han har set nogen bemærkninger fra styrelsen til, at man havde taget selskabsskatteovens § 31, stk. 6, ud af forslaget, forklarede vidnet, at det har han ikke. Vidnet har heller ikke hørt noget fra styrelsen om, at det kunne få konsekvenser for konkrete sager.” <s. 471>

Susanne Hjernøe har forklaret, at

”hun videresendte disse faglige bemærkninger til Katrine Bredsdorff og Søren Schou. Dette var alene en af flere bemærkninger. Hun husker ikke, om der var bemærkninger om udeladelsen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Der kom ikke noget mundtligt frem herom.

Adspurgt, om der i det kontor, hvor hun da var ansat, var drøftelser af sådanne problemstillinger, forklarede vidnet, at det husker hun ikke.” <s. 511>

Katrine Bredsdorff Bargisen har forklaret,

”forespurgt, om der var nogle bekymringer eller bemærkninger til udeladelsen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at det er hun ikke bekendt med, for hun sad ikke med dette. Hun har ikke selv hørt om nogen bekymringer fra styrelsen.” <s. 535>

Søren Schou har forklaret,

”forespurgt, om der i notatet [fra Told- og Skattestyrelsen] blev givet udtryk for bekymringer vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ..., at det blev der ikke”. <s. 544>

2.2.3. Skatteministeriets oplæg af 25. januar 2002 til skatteministeren

Den 25. januar 2002 udarbejdede Skatteministeriet et oplæg til skatteministeren om lovforslaget om strukturændringer med henblik på udsendelse til styregruppen (bilag 86.35). Det anføres heri blandt andet:

”...

Problem: Som en del af Finanslovsforslaget for 2002 har regeringen afsat en halv milliard kroner til en lang række forslag, der forbedrer danske virksomheders konkurrenceevne. Konkurrenceevnepakke indeholder forslag, der mindsker virksomhedernes omkostninger, letter det administrative besvær, forbedrer iværksætternes vilkår og skaber fornyelse og produktivitet. Forslagene blev præsenteret på et pressemøde den 24. januar 2002.

Løsning: Skatteministeren fremsætter et lovforslag, der indeholder nogle af forslagene i Regeringens publikation ”Konkurrenceevnepakken – Vækst med vilje”. Lovforslaget udmønter 6 af de 32 konkrete forslag i pakken. Det drejer sig om:

...

- Objektivisering af CFC-regler.

...

Procedure: Det indstilles, at skatteministeren fremsætter lovforslaget hurtigst muligt.”

2.3. Telefax af 25. januar 2002 fra advokat Ove Lykke Zeimer, PricewaterhouseCoopers, til Skatteministeriet

Den 25. januar 2002 sendte advokat Ove Lykke Zeimer (der efterfølgende har ændret navn til Ove Lykke Hindhede), PricewaterhouseCoopers en faxmeddelelse til Jesper Leth Vestergaard i Skatteministeriet (bilag 27.86) med følgende ordlyd:

”Dele af CFC-forslaget vil være et brud på skattestoppet

Vedlagt fremsendes som drøftet i forgårs et notat om de hovedelementer i den tidligere regerings lovforslag om CFC-beskatning, som må være et brud på den nye regerings erklærede skattestop.

Jeg er af gode grunde ikke klar over, om alle disse elementer er ændret i det kommende lovforslag, men så vidt jeg forstod på dig, var det i notatets pkt. 2 nævnte forhold om konsolidering ikke ændret.

Der er fortsat positive elementer i forslaget, herunder ophævelse af aktivtisten, men netop ophævelsen af denne er i lovforslaget sket på en sådan måde, at en række selskaber får en øget skattebyrde. Det må kunne gøres på en anden måde.

Vi skal gerne komme med eksempler, hvis det ønskes.”

I notatet anføres det blandt andet:

”...

Før den tidligere regering gik af, fremsatte den tidligere skatteminister lovforslaget L 61 i et forsøg på at lempe og forenkle CFC-beskatningen.

L 61 indeholdt dog også en række skærper. Genfremsættes lovforslaget i uændret form, må det være et brud på den nye regerings skattestop.

Følgende forhold må anses som et brud på skattestoppet:

...

5. Regulering af afskrivninger på grund af skattefrie omskrivninger i udlandet.

Den foreslåede ændring af SEL § 31, stk. 6 om anskaffelsessummen for afskrivningsberettigede aktiver i udenlandske datterselskaber, som er i dansk sambeskatning vil også være et brud på skattestoppet.

Hvis der er foretaget en fusion (skattefri) i udlandet f. eks i Tyskland, hvor det modtagende selskab indtræder i anskaffelsessum og tid på afskrivningsberettigede aktiverne fra det ophørende selskab, skal disse aktiver anses for anskaffet på samme tidspunkt og samme beløb ved den danske indkomstopgørelse. Forslaget skal efter bemærkningerne have virkning for alle fremtidige afskrivninger på aktiver i en frivillig sambeskatning. Bestemmelsen skal have virkning for indkomstår, der begyndes den 1. januar 2002 eller senere.

Uanset det ikke direkte synes at kunne udledes af forslaget eller bemærkningerne, er det efter det oplyste Skatteministeriets opfattelse, at reglen skal have tilbagevirkende kraft. Dvs. at hvis et udenlandsk selskab for f.eks. 10 år siden - før indtræden i dansk sambeskatning i 2000 - har fusioneret skattefrit med et andet udenlandsk selskab, så skal anskaffelsessummen for aktiverne justeres i år 2002 i forhold til værdierne, som blev fastsat ved indtræden i den danske sambeskatning 1/1-2000. Det vil typisk medføre en reduktion af anskaffelsessummen.

Blot denne del vil medføre en betydelig øget beskatning.

6. Nettoprincip frem for bruttoprincip.

Ifølge de nuværende CFC-regler beror CFC-beskatningen på et bruttoprincip ...

...”

Ivar Nordland har forklaret, at

”han mener, at henvendelsen var initieret af en samtale, han havde med Ove Lykke Zeimer et par dage før, hvor denne spurgte til L 61. Vidnet var interesseret i at høre revisorerens bemærkninger om, hvilke skærper der var i forslaget, idet de allerede havde taget en del skærper ud. Han ville derfor gerne se, om revisorerne havde fundet nogle andre, som i givet fald også ville blive taget ud. Vidnet så det som en mulighed for at få dobbelt-checket ministeriets eget arbejde og ad den vej få vished for, at han levede op til sit løfte til Peter Loft. Vidnet bad Ove Lykke Zeimer om at sende et papir herom og stille det til Jesper Leth Vestergaard, for så ville det ikke blive væk. Det var Ove Lykke Zeimer, der ringede til vidnet for at spørge, om L 61 blev genfremsat. Vidnet erindrer ikke præcist, hvad han sagde til Ove Lykke Zeimer, men han mener ikke, at han sagde noget om, at der var pillet elementer ud af forslaget. Vidnet ville gerne høre revisorerens opfattelse. Han brugte således PricewaterhouseCoopers som en ”trøffelgris”. Der var noget af det, som PricewaterhouseCoopers kom med, der var blevet oversat af vidnets kontor, og det blev nu pillet ud. Det var ikke henvendelsen fra Ove Lykke Zeimer, der var årsag til, at ændringen af selskabsskatte-lovens § 31, stk. 6, blev pillet ud. Det var sket længe før.” <s. 808>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han fik denne telefax sendt fra Ove Lykke Zeimer.

Foreholdt ..., at faxen er sendt fra en fax med navnet Henrik Faust Pedersen, forklarede vidnet, at han ikke kan forklare, hvorfor faxen er sendt fra Henrik Faust Pedersens fax. Vidnet er bekendt med, at Henrik Faust Pedersen er ansat hos PricewaterhouseCoopers.

Forespurgt, om han kendte Ove Lykke Zeimer, før denne rettede henvendelse til vidnet, forklarede vidnet, at han havde hørt Ove Lykke Zeimers navn før, og han havde dagen forinden talt i telefon med denne. Vidnet

kendte ikke til, at Henrik Faust Pedersen var rådgiver for TDC. Denne henvendelse havde ikke noget med TDC at gøre.

Adspurgt, hvad han talte med Ove Lykke Zeimer om i telefonen den 24. januar 2002, forklarede vidnet, at Ove Lykke Zeimer ringede for at tale med Ivar Nordland. Ivar Nordland var på tjenesterejse, så Ove Lykke Zeimer blev i stedet stillet om til vidnet. Ove Lykke Zeimer sagde, at han mente, at der var dele af L 61, der var i strid med skattestoppet. Han fortalte også, hvorfor han mente, dette var tilfældet. Det var formentlig de 6 punkter, som er anført i notatet, som Ove Lykke Zeimer nævnte under telefonsamtalen. Vidnet har formentlig sagt til Ove Lykke Zeimer, at de ville se på det, og har bedt ham sende notatet pr. fax. Vidnet fortalte ikke Ove Lykke Zeimer, hvilke dele af L 61 der ville blive genfremsat.

Forespurgt, om Ove Lykke Zeimer sagde noget om, at han ringede på vegne af FSR, forklarede vidnet, at det erindringsmæssigt ikke. Det var sædvanligt, at revisorer meldte tilbage til FSR, selvom de ringede på egne vegne. Det var vidnets indtryk, at Ove Lykke Zeimer ringede på egne vegne. Vidnet ved ikke, om Ove Lykke Zeimer har drøftet det med FSR's skatteudvalg.”
<s. 474-475>

Ove Lykke Hindhede har forklaret, at

”han talte i telefon med Jesper Leth Vestergaard et par dage før, faxen blev sendt. Vidnet havde spurgt efter Ivar Nordland, der imidlertid ikke var til stede, hvorfor han blev stillet om til Jesper Leth Vestergaard. Det var første gang, at vidnet talte med Jesper Leth Vestergaard. Vidnet erindringsmæssigt ikke, hvad der var anledningen til hans opringning, men de kom under samtalen til at tale om CFC-reglerne. Vidnet blev overrasket over at høre, at man ville genfremsætte L 61, idet der efter hans opfattelse var en del skærper i forslaget. Jesper Leth Vestergaard var ret uforstående over for, at der skulle være tale om skærper.

Vidnet husker ikke, hvorfor han ringede til Ivar Nordland. Han kan ikke udelukke, at det vedrørte en anden sag. Det undrede vidnet, at man ville genfremsætte L 61, når regeringen havde meddelt, at den ville indføre et skattestop. Vidnet fandt det mærkeligt, at man så ville gennemføre nogle skærper. Vidnet tænkte i denne forbindelse specielt på det, som er anført som punkt 1 i notatet om, at man ville inddrage operationel leasing i CFC, hvilket klart var en skærpe. Udgangen på telefonsamtalen blev, at Jesper

Leth Vestergaard gerne ville have et notat om, hvad vidnet mente var skærpselser. Notatet skulle helst laves straks, for det hastede for departementet.

Vidnet udarbejdede notatet sammen med flere andre medarbejdere hos PricewaterhouseCoopers. Vidnet talte i denne forbindelse med Anders Bjørn, der var medlem af skatteudvalget, og med Niels Ebbe Andersen, der er fagdirektør i FSR, og sidstnævnte sagde, at notatet skulle skrives i FSR's regi. Vidnet kontaktede derfor FSR, der resolverede, at vidnet skulle sende notatet til medlemmerne af FSR's skatteudvalg, hvilket blandt andet var John Bygholm, Michael Sørensen, Anders Bjørn og Susanne Nørgaard. Notatet skulle sendes til de medlemmer, der havde med international skat at gøre. Notatet blev konciperet af vidnet og medarbejdere hos PricewaterhouseCoopers med input fra de nævnte personer fra FSR, herunder John Bygholm og Michael Sørensen. Der kom flere bemærkninger fra medlemmerne af FSR's skatteudvalg, og notatet blev rettet til i overensstemmelse hermed, hvilket også medførte, at notatet blev forsinket og først kom af sted fredag den 25. januar 2002.

... forespurgt, hvorfor faxen er sendt fra Henrik Faust Pedersens telefax, forklarede vidnet, at det er den fax, der anvendes af vidnets sekretær. Vidnets sekretær sad i begyndelsen sammen med Henrik Faust Pedersens sekretær, og da denne sidste holdt op, overtog vidnets sekretær faxen. Navnet er herefter ikke blevet ændret i overensstemmelse med de faktiske forhold.

..., at Henrik Faust Pedersen også kom med bemærkninger til notatet, for så vidt angår punkt 5. Det var Henrik Faust Pedersen, der konciperede teksten til dette punkt med undtagelse af det sidste punktum, der er rettet til af John Bygholm. Der stod først noget om et beløb på 10 mia. kr., hvilket vidnet havde skrevet på basis af, hvad han havde fået oplyst af Henrik Faust Pedersen om, at det var en skærpelse på 10 mia. kr.* [se nedenfor] Denne linje blev senere ændret af John Bygholm, der forfattede det sidste punktum som anført i teksten. Vidnet stoled på, hvad Henrik Faust Pedersen sagde om denne problemstilling.

Forespurgt ... om, hvad Henrik Faust Pedersen sagde herom, forklarede vidnet, at han spurgte Henrik Faust Pedersen, hvad det drejede sig om, for han kunne se, at det ikke vedrørte CFC, og Henrik Faust Pedersen sagde til vidnet, at det var en skærpelse. Han sagde også, at det var et brud på skattestopet.

Adspurgt ... om, hvad der var PricewaterhouseCoopers' og FSR's interesse i, om noget var i strid med skattestoppet, hvilket vel er et politisk spørgsmål, forklarede vidnet, at det for embedsmændene i Skatteministeriet ikke var et politisk spørgsmål, men handlede om, at de ville skrive loven, så den ikke kom i strid med skattestoppet. De ville derfor gerne have et notat om, på hvilke punkter vidnet mente, at der var skærper.

Forespurgt ... bekræftede vidnet, at Jesper Leth Vestergaard var uforstående over for, at der var skærper i lovforslaget. Jesper Leth Vestergaard fortalte, at embedsmændene havde taget noget ud af forslaget, men han ville ikke ud med, hvad det var.

... teksten til punkt 1 er skrevet af ham, mens de andre punkter kommer fra andre personer. Det er en normal fremgangsmåde, når der udarbejdes et sådant notat.

... notatet blev sendt til medlemmerne af skatteudvalget først i flere udkast og derpå i den endelige version, og de var tilfredse med det endelige notat, der gik af sted til Skatteministeriet. Vidnet fandt den 24. januar 2002 ud af, hvorfor det hastede så meget med notatet, og hvorfor det var så vigtigt, at forslaget ikke var i strid med skattestoppet, da regeringen kort efter fremlagde forslaget i forbindelse med konkurrenceevnepakken, der indeholdt en række lempelser til erhvervslivet. <s. 553-556>

Adspurgt ..., om Henrik Faust Pedersen fortalte, hvor han havde beløbet på 10 mia. kr. fra, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Vidnet spurgte Henrik Faust Pedersen om, hvorfor han havde skrevet Tyskland, og han svarede, at det skyldtes, at han havde kendskab til dette." <s. 558>

[* Advokat Henrik Groos har som bemærkning til protokollen på vegne Ove Lykke Hindhede anført, at sætningen: "Der stod først noget om et beløb på 10 mia. kr., hvilket vidnet havde skrevet på basis af, hvad han havde fået oplyst af Henrik Faust Pedersen, om at der var en skærpelse på 10 mia. kr." ikke er retvisende. Han har herom anført: "Den rette sammenhæng er den, at min klient i dagene forud for tidspunktet, hvor notatet (sagens bilag 27.86) blev udarbejdet, fik oplyst af Henrik Faust Pedersen, at indførelsen af de ændringer, som notatets punkt 5 adresserer, ville medføre en beskatning i "milliardklassen". Af samme grund indsatte min klient en passus herom i det udkast til notat, som blev udarbejdet forud for det endelige notat af den 25. januar 2002." Advokaten har fremsendt kopi af et udkast til notat og henvist til, at det indeholder følgende passus: "Blot denne del vil medføre en øget beskatning i milliardklassen.". Han har videre anført, at: "Denne passus blev på foranledning af FSR's

skatteudvalgs formand, John Bygholm, i den endelige udgave af notatet ændret til: ”Blot denne del vil medføre en betydelig øget beskatning”. Oplysningen om det specifikke beløb på 10 mia. kr. er ikke fra dengang, men kan være fra andre kilder et senere tidspunkt.”]

Advokat Groos har endvidere bemærket, vedrørende side 558, 2. afsnit, ” Adspurgt af kommissionsformand ...”, at ”beløbet på 10 mia. kr.” skal ændres til ”milliardbeløb”.

Kommissionen har efter fornyet gennemgang af de notater, som kommissionen har foretaget under afhøringen af vidnet, fastholdt gengivelsen i protokollatet.

Henrik Faust Pedersen har forklaret, at

”... det, han hørte fra Ove Lykke Hindhede, var, at denne havde talt med Skatteministeriet, som ønskede et input om, hvorvidt der i L 61 var elementer, der kunne komme i strid med skattestoppet. Vidnet kom med sit indlæg, men derudover har han ikke været i dialog med Ove Lykke Hindhede om disse forhold.

Adspurgt, om det var hans indtryk, at det var initieret af et ønske fra Skatteministeriet, forklarede vidnet, at det var det. PricewaterhouseCoopers ville ikke blande sig uopfordret.

Forespurgt, hvorledes hans navn er kommet med som afsender på faxen, forklarede vidnet, at det er noget teknik. Vidnets sekretær flyttede kontor, men hans faxmaskine blev stående på det gamle kontor, der blev overtaget af Ove Lykke Hindhedes sekretær. Vidnets navn fremgik af faxmaskinens standardoplysninger.

Foreholdt ..., ”5. *Regulering af afskrivninger på grund af skattefrie omstruktureringer i udlandet*”, bekræftede vidnet, at det var ham, der kom med input til dette afsnit. Det havde udgangspunkt i TDC-sagen. Det var for at henvise til en sag, som han mente, at myndighederne kendte til. Det var med vilje, at ”Tyskland” blev nævnt. Det var for ikke at skjule noget.

Foreholdt ..., ”Blot denne del vil medføre en betydelig øget beskatning”, og forespurgt, om det oprindeligt var angivet som 10 mia. kr., forklarede vidnet, at han ikke kendte beløbet på 10 mia. kr. i denne sammenhæng. Det må være misforstået af Ove Lykke Hindhede.

Foreholdt Ove Lykke Hindhedes forklaring ..., forklarede vidnet, at han havde skrevet ”et større beløb”. Der stod ikke nogen beløbsstørrelse. Vidnet kender ikke beløbet 10 mia. kr. i relation til dette, og han har heller ikke skrevet det.

Adspurgt, om han forfattede denne tekst ud fra en opfattelse af, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ville være i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at det var det, idet alle nye beskatningsmuligheder, herunder ved en begrænsning af afskrivningsgrundlaget, ville indebære et brud på skattestoppet.

Forespurgt, om det også ville være i strid med skattestoppet, hvis man definerede forslaget som lukning af et hul, forklarede vidnet, at det afhang af, hvorledes man definerede skattestoppet. Der har hen over en periode været en vis udvikling i forståelsen heraf.

Adspurgt, om han fik svar tilbage om, hvad ministeriet havde sagt, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Ove Lykke Hindhede fortalte senere, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var blevet fjernet. Vidnet har ikke selv haft kontakt med Skatteministeriet.

Forespurgt, hvorledes hans input kom i stand, forklarede vidnet, at Ove Lykke Hindhede sendte en mail rundt til medarbejderne i skatteafdelingen, om de havde noget fra det daværende L 61, der kunne være i strid med den nye regerings skattestop.

Adspurgt, om han havde nogen kontakter til TDC i anledning af udformningen af punkt 5, forklarede vidnet, at det havde han ikke.” <s. 1287-1289>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret,

”forespurgt, om han, eller nogen i TDC, ham bekendt, havde noget at gøre med fremsendelsen af dette til Told- og Skattestyrelsen, ..., at han ikke havde noget med det at gøre. Han blev først langt senere, da det blev offentligt kendt, bekendt med, at der var fremsendt noget sådant. Han er ikke bekendt med, at nogen i TDC har haft noget med det at gøre. Det var i så fald ikke noget, vidnet fik underretning om eller var involveret i.

... han ikke er bekendt med, at Henrik Faust Pedersen på vegne TDC skulle have givet input til Ove Lykke Zeimer”. <s. 761>

Henning Dyremose har forklaret,

”forespurgt, om TDC havde noget at gøre med, at PricewaterhouseCoopers kritiserede lovforslaget, ..., at han først i november 2003, da han fik en forespørgsel herom fra JyllandsPosten, fik kendskab til, at PricewaterhouseCoopers havde sendt dette brev. Han bad en medarbejder om at undersøge det, og de kom frem til, at der ikke var nogen i TDC, der var bekendt med henvendelsen. De rettede også henvendelse til PricewaterhouseCoopers og fik her det svar, at PricewaterhouseCoopers var af den overbevisning, at TDC ikke havde noget at gøre med henvendelsen. Han kunne således over for JyllandsPosten afkræfte, at TDC havde haft noget med sagen at gøre. Det ville dog have været legitimt, hvis de havde været med i dette.” <s. 1068-1069>

I et notat med betegnelsen ”CFC-forslaget og skattestoppet”, der ifølge log-filen er oprettet af Jesper Leth Vestergaard den 28. januar 2002 (bilag 43.71), anføres blandt andet:

”...

PWC har hævdet, at seks elementer i CFC-forslaget - som præsenteret i L61 af den tidligere regering - er i strid med skattestoppet. Disse brud kommenteres nedenfor:

...

- Regulering af afskrivninger på grund af skattefrie omstruktureringer i udlandet

Der ville være tale om en skærpelse af den frivillige sambeskatning. Elementet er fjernet.

...”

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”... bilagets rigtige dato er den 28. januar 2002

... han har skrevet dette notat.

... han var af den opfattelse, at en skærpelse af den frivillige sambeskatning ville være i strid med skattestoppet.

Forespurgt, om det var som følge af henvendelsen fra Ove Lykke Zeimer fra PricewaterhouseCoopers, at § 31, stk. 6, blev fjernet fra lovforslaget, forklarede vidnet, at denne bestemmelse allerede var taget ud som følge af deres egne overvejelser inden henvendelsen.

... han var enig med Ove Lykke Zeimer i, at § 31, stk. 6, ville være i strid med skattestoppet,

... de havde fået denne tanke i departementet allerede inden samtalen.

Adspurgt, hvem dette notat gik til, forklarede vidnet, at han udarbejdede det og forelagde det for Ivar Nordland. De koncentrerede sig om de elementer, der ikke var taget ud af lovforslaget.” <s. 475-476>

Ivar Nordland har forklaret, at

”notatet er udarbejdet af Jesper Leth Vestergaard. Det er en huskeliste over, hvad der skulle tages ud af L 61. Vidnet har set notatet.” <s. 808>

Den 29. januar 2002 skrev Ove Lykke Zeimer til Skatteministeriet om et andet eksempel på en skærpelse i L 99 (bilag 27.77).

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”denne henvendelse vedrørte noget andet, nemlig CFC-reglerne. Der kom under telefonsamtalen den 29. januar 2002 ikke andre kommentarer til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, hverken fra vidnet eller fra Ove Lykke Zeimer. Vidnet mener ikke, at han havde yderligere kontakt med Ove Lykke Zeimer. Vidnet erindrer ikke med sikkerhed, om han selv talte med Ove Lykke Zeimer den 29. januar. Han mener, at han muligvis selv ringede til Ove Lykke Zeimer, fordi han var i tvivl om, hvad der lå i noget af det anførte.” <s. 476-477>

Ove Lykke Zeimer har forklaret, at

”det alene var punkt 6 i notatet [Nettoprincip frem for bruttoprincip], han refererede til i denne mail. Vidnet forklarede, at Ivar Nordland ringede flere gange, blandt andet den 28. februar 2002, og de drøftede notatet igennem flere gange. Jesper Leth Vestergaard ringede også til vidnet. De fortalte først, at punkt 1 og 5 var taget ud, og herefter diskuterede de især punkterne 2, 3, 4 og 6. Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard kunne først ikke se, at der var tale om skærper, men gav sig dog på punkterne 2-4. Der var dog stadig problemer med punkt 6 [nettoprincip frem for bruttoprincip (CFC-reglerne)], hvilket var anledningen til, at vidnet sendte denne mail.”
<s. 557>

2.4. Værdiansættelsesrapport af 1. februar 2002

Et udkast til den af TDC lovede rapport om værdiansættelse af Talkline GmbH & Co. KG. pr. 30/12 2000, forelå underskrevet af revisor, DTCF, Deloitte & Touche Corporate Finance, den 1. februar 2002 (bilag 08.51). DTCF anførte, efter en indgående analyse baseret på flere værdiansættelsesmodeller, at:

”markedsværdien af egenkapitalen i Talkline pr. 29. december 2000 udgjorde 871 mio. euro (ca. 6.509 mio. kr.)”

2.5. Fremsættelsen af lovforslag L 99 i februar 2002

På et ministermøde 5. februar 2002 (bilag 61.14) fik skatteministeren tilslutning til at fremsætte forslag til lov om ændring af afskrivningsloven, aktieavancebeskatningsloven, ligningsloven, personskatteloven, selskabsskatteloven, virksomhedsskatteloven og andre skattelove (Strukturtilpasninger m.v. og lempelse af tabs- og underskudsregler). Af et notat fra ministermødet fremgår herom:

”...

Skatteministeren redegjorde for forslaget, der fjerner en række barrierer for nødvendige strukturtilpasninger i erhvervslivet samt foretager en række nødvendige tekniske ændringer af erhvervslivets skatteregler. Det foreslås

endvidere at ophæve 5-års-begrænsningen for fremførsel af uudnyttede underskud og tab i en række skattelove.

...”

Den 7. februar 2002 fremsatte skatteminister Svend Erik Hovmand herefter lovforslag L 99 om ændring af afskrivningsloven, aktieavancebeskatningsloven, ligningsloven, personskatteloven, selskabsskatteloven, virksomhedsskatteloven og andre skattelove (Strukturtilpasninger m.v. og lempelse af tabs- og underskudsregler). Lovforslaget indeholdt visse bestemmelser svarende til dem, der var indeholdt i forslag L 61 med hensyn til reglerne om CFC-beskatning, men indeholdt ikke bestemmelser om frivillig sambeskatning og ophævelse af muligheden for forøgelse af grundlaget for skattemæssige fradrag.

Lovforslaget er beskrevet ovenfor i kapitel 6.

Solveig Mortensen har forklaret, at

”... hun ikke var involveret i arbejdet med L 99. Hun så først lovforslaget, da det var lagt ud på Skatteministeriets hjemmeside. Selskabsrevisionen fik ikke forslaget til høring.

Foreholdt, at der i L 99 var den ændring i forhold til lovforslag L 61, at ændringsforslaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var udeladt, og forespurgt, om hun var opmærksom herpå og drøftede det med nogen, forklarede vidnet, at hun talte med Lars Nørding herom. De syntes, at det var underligt, for nu var der jo igen et hul i loven. De så det imidlertid som et bevidst valg, for man havde jo først villet lukke hullet, og nu havde man trukket proppen ud.

Lars Nørding og hun var imidlertid af den opfattelse, at der ikke var noget, de kunne gøre ved det. Departementet var fuldt ud klar over, hvad det gik ud på, nemlig at der var et hul, og alligevel havde de fjernet det, der kunne lukke hullet. De kontaktede således ikke departementet. Vidnet hørte ikke nogen debat om forslaget andre steder. Lars Nørding og hun drøftede det,

fordi de havde arbejdet med problemstillingen. Der var ikke andre, der arbejdede med problemstillingen, så de var nok ikke opmærksomme på det.

Foreholdt at der var en kreds af personer, som havde arbejdet med TDC-sagen, og forespurgt, om Lars Nørding og hun talte med nogen af disse om, at bestemmelsen var gået ud af lovforslaget, forklarede vidnet, at det jo var departementet, der havde taget bestemmelsen ud, og Selskabsrevisionen havde ingen kontakt til departementet. Der var derfor ikke grund til at gøre mere ved det. Forespurgt, om de vidste, hvorfor bestemmelsen var taget ud, forklarede vidnet, at de gættede på, at det var på grund af skattestoppet, men de vidste det ikke. De havde ikke andre gæt på, hvad det kunne skyldes.” <s. 566-568>

Kapitel 10

Perioden fra februar 2002 til juni 2003

1. Perioden fra fremsættelsen af lovforslag L 99 til maj 2002

1.1. Forelæggelse af 21. februar 2002 til skatteministeren med briefing til 1. behandling af lovforslag L 99

Til brug for 1. behandlingen af lovforslag L 99 udarbejdede Skatteministeriets 14. kontor en forelæggelse af 21. februar 2002 til skatteministeren (bilag 86.07). Forelæggelsen var blandt andet vedlagt et notat af 21. februar 2002 om ”Briefing til 1. behandlingen den 26. februar 2002 af L 99 (Strukturændringer m.v. og lempelse af tabs- og underskudsregler) samt et notat af 20. februar 2002, udarbejdet af 10. kontor vedrørende objektivering af CFC-reglerne (bilag 28.43 og 86.07).

I notatet af 21. februar 2002 fra 14. kontor (bilag 86.07) er det blandt andet anført:

”...

Lovforslaget er en del af Konkurrenceevnepakken. Det består af en række delforslag, jf. vedlagte oversigt.

Lovforslaget blev sendt på høring samtidig med fremsættelsen med frist for svar den 1. marts, dvs. efter 1. behandlingen. ...

Lovforslaget har overvejende været positivt modtaget i medierne og i de tilbagemeldinger vi hidtil har modtaget. Der er dog enkelte punkter, der kan give anledning til spørgsmål/kritik:

...

Pkt. e. Objektivisering af CFC-reglerne

Der er tale om et kompliceret regelsæt, der skal forhindre, at renter og udbytter m.v. placeres i selskaber i lande med lav eller ingen beskatning.

Forslaget er en genfremsættelse af et forslag (L 61) fra den tidligere regering. Der er dog foretaget en række lempelser i forhold til L 61 for ikke at komme i konflikt med skattestoppet. Det er muligt, at der vil blive stillet spørgsmål i den anledning.

Der vedlægges et notat om ændringerne i CFC-reglerne, der bl.a. indeholder oversigter og kommentarer over lempelserne i forhold til L 61 og forslag til ændringer, som ikke er imødekommet.

Forslaget, som det foreligger nu, har fået en positiv modtagelse i medierne m.v.

...”

Notatet af 20. februar 2002 fra Skatteministeriets 10. kontor vedrørende objektivisering af CFC-reglerne indeholdt blandt andet tabeller over ”dels de bemærkninger fra høringen, som ikke blev imødekommet og dels lempelser, der er sket i forhold til L 61”. I tabel 2, ”Lempelser i forhold til L 61 fremsat af Frode Sørensen”, anføres det under emnet: ”Frivillig sambeskatning”, i første kolonne (Lempelser i forhold til L 61): ”L 61 skærpede enkelte værneregler vedrørende den frivillige sambeskatning”, og i anden kolonne (Forventelige bemærkninger hertil): ”Hvorfor er skærpelserne vedrørende den frivillige sambeskatning fjernet?” samt i tredje og sidste kolonne (Kommentarer): ”Der var ingen direkte sammenhæng mellem ændringerne af den frivillige sambeskatning og objektiveringen af den tvungne sambeskatning (CFC-beskatningen). Ændringer af den frivillige sambeskatning bør indgå i en samlet revurdering af hele regelsættet om frivillig sambeskatning, der i det hele taget trænger til revurdering.”

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”Forelæggelsen blev lavet af Søren Schou. Vidnet har givetvis været med til at udarbejde notatet om objektivisering af CFC-reglerne.

... forespurgt, om han har medvirket til udarbejdelse af dette afsnit i notatet [af 21. februar 2002, Pkt. e. Objektivisering af CFC-reglerne], forklarede vidnet, at han ikke husker det, men det er overvejende sandsynligt.

Forespurgt, hvilke spørgsmål der tænktes på, forklarede vidnet, at det var spørgsmål i Folketinget om, hvorfor man havde udvandet CFC-reglerne.

Adspurgt, om det også kunne være spørgsmål om udeladelsen af selskabs-skattelovens § 31, stk. 6, forklarede vidnet, at det ikke kunne udelukkes. Det kunne godt være, at oppositionen ville sammenligne L 99 med det tidligere forslag (L 61).

... han har skrevet notatet af 20. februar 2002 om objektivisering af CFC-reglerne.

... foreholdt, at der her ikke står noget om, at det er i strid med skattestoppet, bekræftede vidnet dette.

... de ikke overvejede at give ministeren yderligere besked om, at det kunne være i strid med skattestoppet. Vidnet henviste til [notat af 21. februar 2002, pkt e.], hvoraf fremgår, at det kunne være i strid med skattestoppet. Det var en yderligere begrundelse for at tage § 31, stk. 6, ud af lovforslaget, at det burde indgå i en helhedsløsning. Den egentlige begrundelse for at tage § 31, stk. 6, ud var dog skattestoppet, selvom man også stadig ønskede en helhedsløsning.

Forespurgt, om de ikke skulle fortælle ministeren, at det var i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at der heller ikke var anført noget herom vedrørende de andre regler.

Forespurgt, om der var nogen, der orienterede ministeren om, at udeladelsen af § 31, stk. 6, kunne have konsekvens for konkrete sager, forklarede vidnet, at det var der ikke. Vidnet havde ikke selv kendskab til, at der var konkrete sager.

Adspurgt ... bekræftede vidnet, at når man anlagde denne fortolkning af skattestoppet, skulle § 31, stk. 6, tages ud, uanset hvad der måtte være af konkrete sager herom.

... denne orientering til ministeren blev lavet af departementets 14. kontor. Vidnet har således ikke selv fået noget retur fra ministeren.” <s. 477-479>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke har haft noget at gøre med udarbejdelse af dette notat, det blev udarbejdet af 14. kontor. Der er vedlagt et bilag, som Jesper Leth Vestergaard har skrevet om CFC-reglerne. Vidnet har ikke set den ”gule” fra 14. kontor eller briefingen.

... Det eneste, der kunne give problemer, var hvis de havde overset noget og ikke fået taget en eller anden skærpelse ud.

... grunden til, at ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke kom med, var Peter Lofts ordre om, at der ikke måtte være nogen skærper. Noget andet var, hvad ministeren skulle svare. De ville jo gerne bevare muligheden for at arbejde videre på konsolideringsprojektet. Så begrundelsen er korrekt. Det beror på, hvor man ser det fra. Det var et forslag til, hvad ministeren kunne svare, hvis han fik spørgsmål herom. Vidnet havde ikke spurgt ministeren om, hvad denne mente. Ministeren tager ved dette svar ikke stilling til sagen, men tilkendegiver, at han vil afvente et samlet forslag.

... forespurgt, om der havde været noget til hinder for, at ministeren svarede, som det var, at man ikke ønskede nogen skærper, forklarede vidnet, at han ikke havde set nogen tilkendegivelse fra regeringen om, hvorledes skattestoppet skulle forstås. Departementschefens ordre er ikke regeringens ordre. Det var vidnets dagsorden at holde projektet åbent. Hvis man havde sagt, at ministeren var af den opfattelse, at dette ville være i strid med skattestoppet, kunne man ikke lave en modernisering af sambeskatningsreglerne. Man kunne i så fald kun undgå skærperne ved at lave to forskellige sæt regler for sambeskatning.

Foreholdt ..., at hans begrundelse for at tage forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ud var, at det var i strid med skattestoppet, bemærkede vidnet, at han ikke selv havde taget stilling til skattestoppet, men at han fik at vide, at skærperne skulle ud. Der var således én ting,

der var sikker, og det var, at alle skærper skulle tages ud. Vidnet tog det ud, sammen med andre elementer, idet det var skærper.

..., at det således var hans beslutning at anse ændringen af selskabsskatte-
lovens § 31, stk. 6, som en skærpelse. Forespurgt, om han tog bestemmelsen ud, fordi den skulle med i en samlet lov, svarede vidnet, at det ikke var anledningen. Det var hele tiden meningen, at det skulle med i en samlet sambeskatningslov.

Forespurgt ..., hvordan bestemmelsen kan indgå i en samlet sambeskatningslov, hvis det er i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at de skærpene elementer skulle ud af L 61, men han arbejdede videre med en samlet sambeskatningslov.

... forespurgt, om han overvejede at skrive, at forslaget var i strid med skattestoppet, svarede vidnet, at det vidste han jo ikke, om det var. Den reelle grund til, at det ikke kom med i den senere forelæggelse, var forholdsordren fra Peter Loft. Vidnet overvejede således heller ikke at skrive, at man havde gjort sig nogle overvejelser om skattestoppet." <s. 809-812>

René Mikkelsen har forklaret, at

"han ikke har deltaget i beslutningen om, at udelade skærperne vedrørende den frivillige sambeskatning fra L 99, og at han ikke kender grundlaget for beslutningen. Den ... anførte forklaring svarer meget godt til det, der var vidnets opfattelse.

Foreholdt, at andre har forklaret, at udeladelsen havde sammenhæng med regeringens skattestop, forklarede vidnet, at det i hvert fald ikke var en begrundelse, han ville have benyttet, og at det senere forløb jo også viser, at skattestoppet ikke var til hinder for lukning af huller.

... han formentlig med Ivar Nordland har drøftet spørgsmålet om, hvorvidt hele L 61 skulle genfremstilles, men vidnet husker ikke, at de specielt har drøftet spørgsmålet om selskabsskatte-
lovens § 31, stk. 6." <s. 1369>

Jens Drejer har forklaret,

"forespurgt, hvilken kritik det var, man forudså, der kunne blive rejst vedrørende CFC-reglerne, ..., at det kan han ikke svare på. Han kan gætte på det, men det er et rent gæt. Det, man havde bestræbt sig på, var at objekti-

vere reglerne, hvilket betød, at afgrænsningerne blev lidt mere ”firkantede”. Det ville kunne kritiseres af de selskaber, der blev ramt af de nye regler, og fra politisk side kunne der komme kritik af, at forslaget ikke var bredt nok.

... forespurgt, om han kan sige noget om, hvilke dele der var taget ud for at undgå konflikt med skattestoppet, forklarede vidnet, at det kan han vel nogenlunde. Han vil gætte på, at det var værnselementet i relation til ligningslovens § 5 H.

... forespurgt, om skattestoppet også var en årsag til, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var taget ud, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Det kan sagtens have været med i overvejelserne, men han ved det ikke. Det er anført, at man har været meget omhyggelig med at undgå skattestopsproblemer.

Adspurgt ..., om skattestoppet var en bærende tanke i den del af lovforslaget, som var omfattet af hans ansvarsområde, forklarede vidnet, at skattestoppet var en bærende tanke i alt fra det tidspunkt, hvor den nye regering tiltrådte. Om det har haft betydning for hans område, husker han ikke, idet det væsentligst drejede sig om lempelser. De har formentlig ikke haft de store problemer, idet de sad med en pose penge. Der var afsat betydelige millionbeløb til konkurrenceevnepakken, og vidnets afdeling havde således ikke problemer. Vidnet ved ikke, hvorfor man ikke nævnte ordet ”skattestop” ...

... forespurgt, om det ikke var relevant at oplyse ministeren om, at det var på grund af skattestoppet, forklarede vidnet, at ministeren utvivlsomt først læste briefinggen, ..., hvoraf det fremgår, at årsagen til, at dele af L 61 var udgået, var skattestoppet.” < s. 947-950 >

Kaj-Henrik Ludolph har forklaret,

”forespurgt, om hans kontor [14. kontor] var inde i nærmere overvejelser om det anførte, eller om der var drøftelser med 10. kontor herom, ..., at det var der ikke vedrørende dette punkt. Vidnet har dog lejlighedsvis talt med Ivar Nordland om, at de skulle lave en samlet revision af sambeskatningsreglerne på et tidspunkt.

Foreholdt, at der her ikke er anført noget om, at forslaget var i strid med skattestoppet, bekræftede vidnet dette. Han er ikke bekendt med, om der

har været drøftelser med ministeren herom, eller om ministeren har stillet spørgsmål hertil.” <s. 523-524>

1.2. Møde i dialoggruppen den 25. februar 2002

Den 25. februar 2002 blev der afholdt et møde i dialoggruppen. Indkaldelsen til mødet er omtalt ovenfor i kapitel 9, afsnit 2.1. Det er herom i en oversigt over møder i gruppen (bilag 40.16) oplyst:

”Møde med diskussion af underskudsforslaget.
Første møde efter regeringsskiftet.
Der blev ikke udsendt yderligere papirer, så man fortsatte fra, hvor man slap fra det sidt planlagte møde, der blev aflyst.
Eneste møde i 2002 som følge af EU-formandskabet.
...”

Der er i det modtagne materiale forefundet nogle håndskrevne notater fra Jesper Leth Vestergaard (bilag 81.28), som angiver at være fra et dialoggruppemøde den 25. (eller 29.) oktober 2002. Der er formentlig tale om en fejldatering. Det kan i stedet være notater fra mødet den 25. februar 2002. Det fremgår heraf blandt andet:

”SA • Nødvendige lovændringer skal vel kunne laves

IVN • 2003 oktober fremsættelse af forslag om frivillig sambeskatning.
Håb om dette.
Der skal virkelig være tale om nødvendigheder.”

I det materiale, som er afleveret af Jesper Leth Vestergaard, er der endvidere forefundet et lovudkast til ændring af selskabsskatteoven, der med håndskrift er påtegnet ”seneste udgave 22/2-02” (bilag 81.29).

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”det var hans håndskrift.

Vidnet forstår ikke dateringen, for det var midt i formandskabsperioden, og de holdt pause i arbejdet i dialoggruppen under formandskabet. Vidnet formoder, at dateringen er forkert. Han kan ikke forstå, at de midt i formandskabet har diskuteret, hvad der skulle ske under formandskabet. Han vil tro, at datoen skulle være den 25. februar 2002.

... kontoret havde en central rolle under formandskabet med skattepakken, så det var begrænset, hvad der var af ressourcer til andet arbejde i denne periode. Det meste arbejde blev derfor sat på ”stand by”, mens formandskabet stod på.

Foreholdt [ovenstående citat fra vidnets notater] og forespurgt, om det vil sige, at der godt kunne laves lovændringer, hvis det var nødvendigt, forklarede vidnet, at Steen Askholt gav udtryk for, at det vel var sådan, at hvis der var noget, der meget gerne skulle laves, skulle det kunne laves, mens Ivar Nordland – for ikke at virke afvisende – sagde, at hvis det var meget nødvendigt, kunne de godt se på det. Der var reelt dog næsten ikke mulighed herfor.” <s. 963>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han vil mene, at det er skrevet af Jesper Leth Vestergaard. Datoen forvirrer ham noget, for han mener ikke, at der var nogen møder i dialoggruppen under Danmarks EU-formandskab. Der kan dog godt have været et kort møde. Han husker, at han havde meddelt FSR og advokaterne, at de måtte have en pause, idet de ikke havde ressourcer til at arbejde med dette område på grund af formandskabet. Det var rådgiverne ikke tilfredse med. Vidnet husker det sådan, at pausen i realiteten varede hele formandsperioden.

... forespurgt, om de i oktober 2002 stadig havde planer om at fremsætte et lovforslag i oktober 2003, bekræftede vidnet, at det stadig var deres håb.

Foreholdt [Der skal virkelig være tale om nødvendigheder] forklarede vidnet, at der var fremkommet ønsker om nogle lempelser, men det var kun muligt at få det med, hvis det var nødvendigheder, det vil sige spørgsmål om lempelser, der skulle på banen straks.” <s. 815>

1.3. Spørgsmål 36 til L 99 og skatteministerens svar af 29. april 2002

L 99 var til 1. behandling i Folketinget den 26. februar 2002.

I forbindelse med behandlingen af L 99 stillede Skatteudvalget den 22. april 2002 følgende spørgsmål (spørgsmål 36) til skatteminister Svend Erik Hovmand (bilag 26.41):

”Ministeren bedes fremsende en oversigt over de yderligere forslag til lovændringer, der var indeholdt i lovforslag L 61 (CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.) fremsat af den tidligere regering den 24. oktober 2001 ledsaget af begrundelse for, at disse dele af lovforslaget ikke er genfremsat, og ledsaget af oplysning om den manglende genfremsættelse skyldes, at regeringen er uenig i de foreslåede bestemmelsers politiske indhold, deres saglige indhold, eller det kun er en konsekvens af Venstres skattestop.”

Hertil svarede skatteministeren den 29. april 2002 (bilag 36.71):

”...

Jeg skal indledningsvis bemærke, at det foreliggende lovforslag (L 99) ikke er en genfremsættelse af det lovforslag L 61, som den tidligere regering fremsatte sidste efterår, og som ikke nåede at blive behandlet i Folketinget før udskrivelsen af valget. Det er korrekt, at en visse bestemmelser i de to lovforslag er identiske, men som det fremgår af nedenstående, er en række bestemmelser i L 61 ikke medtaget i L 99. Til gengæld medtager L 99 bestemmelser, som ikke fandtes i L 61. L 61 var kort sagt den tidligere regerings forslag, mens L 99 er den nuværende regerings forslag.

Følgende dele af L 61 er ikke indeholdt i L 99 (i oversigten er ikke medtaget konsekvensændringer):

1. Ændringer i den frivillige sambeskatning vedrørende indtræden i et indskydende selskabs anskaffelsessummer og nedslag for udenlandsk skat (L 61, § 1, nr. 2)
2. Ændring af reglerne for begrænset skattepligt for fysiske personer (L 61, § 2, nr. 1-3).
3. Ændring af indkomstopgørelsesmetoden for danske filialer af udenlandske forsikringselskaber. (L 61, § 1, nr. 1).

4. Præcisering af reglerne om fradragsret/bortseelsesret for obligatoriske udenlandske sociale bidrag i forbindelse med forskerskatteordningen (L 61, § 2, nr. 5 og § 3, nr. 1.) Det bemærkes, at denne bestemmelse er medtaget i regeringens forslag til en ny affattelse af kildeskattelovens § 48 E (Lovforslag L 108).
5. Indførelse af forholdsmæssigt fradrag for obligatoriske sociale bidrag for visse begrænset skattepligtige. (L 61, § 3, nr. 2).
6. Ændring af beskatningen af pensionister, som er hjemmehørende i Tyskland, og som modtager pension i forbindelse med tidligere ansættelse ved det danske mindretals institutioner i Sydslesvig (L 61, § 9).
7. Udvidelse af ansættelsesfristen ved ændring af udenlandsk skatteansættelse (L 61, § 5).

Det er således alene ændringerne i CFC-skattereglerne, der er indeholdt i såvel L 61 som L 99, idet L 61 og L 99 dog heller ikke på dette område er identiske.

Lovforslag L 99 er udtryk for den prioritering, som regeringen har måttet foretage på skatteområdet. Regeringen er naturligvis rede til at diskutere ethvert forslag, der måtte fremkomme, men jeg må samtidig tilkendegive, at diskussionen om L 99 efter min opfattelse bør holdes inden for det område, der søges reguleret ved dette lovforslag.

At et element fra L 61 ikke indgår i L 99 indebærer ikke i sig selv, at regeringen til enhver tid nødvendigvis vil være modstander af at gennemføre det pågældende forslag. Som før nævnt er affattelsen af L 99 udtryk for den prioritering, som regeringen har foretaget på det tidspunkt, lovforslaget blev affattet, og dette hindrer naturligvis ikke regeringen i at lade de øvrige elementer indgå i sine fremtidige overvejelser.

Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne for frivillig sambeskatning, jf. pkt. 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne.

Jeg skal endelig for god ordens skyld bemærke, at skattestoppet ikke er Venstres, men regeringens.

...”

1.4. Betænkning og høringsvar til lovforslag L 99

Skatteudvalget afgav betænkning over lovforslag L 99 den 2. maj 2002 (bilag 26.59). Skatteministeren fremsatte 14 ændringsforslag. Der henvises herom til kapitel 6, afsnit 3. Det indgik ikke blandt forslagene at foretage ændring i selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Jesper Leth Vestergaard har herom forklaret,

”Adspurgt, om der i maj måned 2002 ikke var nogen overvejelser om eller tvivl om, at de skulle have ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, med i L 99, inden lovforslagets vedtagelse, ..., at det var der ham bekendt ikke.” <s. 962>

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer afgav den 19. april 2002 et høringsvar til lovforslag L 99 (bilag 26.44). Høringsvaret er omtalt og kommenteret i et notat til Folketingets Skatteudvalg den 19. april 2002 (bilag 29.34):

”...

Foreningen af Statsautoriserende Revisorer ønsker en bestemmelse, der giver hjemmel til at lempe for dansk kildebeskatning, der pålignes udenlandske sambeskattede datterselskaber ved opgørelsen af sambeskatningsindkomsten. En sådan bestemmelse var indeholdt i lovforslag L 61, som den tidligere regering fremsatte i efteråret 2001.

Kommentar:

I den tidligere regerings forslag indgik en række ændringer, som angik frivillig sambeskatning. Den nuværende regering har som led i sin prioritering ikke medtaget ændringer af reglerne om frivillig sambeskatning i konkurrenceevnepakken. Regeringen vil fremover naturligvis fortsætte bestræbelserne på at forbedre og forenkle erhvervsbeskatningen. Hensigtsmæssige forbedringer af reglerne for frivillig sambeskatning vil indgå heri.

...”

Kaj-Henrik Ludolph har forklaret, at

”denne kommentar ... kom fra det daværende 10. kontor.” <s. 524>

Lovforslag L 99 var til 2. behandling den 7. maj 2002, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Skatteudvalget, der afgav tillægsbetænkning den 15. maj 2002 (bilag 26.64).

Lovforslag L 99 blev vedtaget den 17. maj 2002 og er offentliggjort som lov nr. 313 af 21. maj 2002.

2. Perioden fra maj 2002 til 7. februar 2003

2.1. TDC's anmodning om bindende forhåndsbesked af 28. maj 2002

I et brev af 28. maj 2002 (bilag 10.51) til Ligningsrådet anførte TDC følgende:

”Anmodning om bindende forhåndsbesked - værdiansættelse af goodwill tilhørende Talkline GmbH & Co. KG

TDC A/S anmoder hermed om Ligningsrådets stillingtagen til bindende forhåndsbesked vedrørende følgende spørgsmål:

1. *Udgjorde afskrivningsgrundlaget efter danske regler for de aktiver, der var knyttet til Talkline GmbH & Co. KG's aktiviteter den 29./30. december 2000 950,8 mio. euro?*

Ved bindende forhåndsbesked af 18. september 2001 (journalnr. 99/01-4312-00213) bekræftede Ligningsrådet TDC's mulighed for at etablere en sambeskatning for 2001 med det tyske datterselskab Talkline Management und Finance Holding GmbH. Selskabsstrukturen af TDC's tyske aktiviteter ved årsskiftet 2000/2001 fremgår af den nævnte forhåndsbesked. ...

Formålet med det spørgsmål, som TDC nu stiller, er at få fastslået værdien af det samlede afskrivningsgrundlag, som knyttede sig til kommanditselskabets aktiviteter ved dannelsen af kommanditselskabet den 29./30. december 2000.

Baggrunden for at anmode om bindende forhåndsbesked er bl.a. at skaffe et sikkert grundlag for at kunne foretage de kalkuler, der er nødvendige for at træffe endelig beslutning om sambeskatningens etablering. Yderligere vil TDC-koncernens muligheder for at dokumentere værdiansættelsen være væsentlig forringet i en efterfølgende ligningsproces, som måske først vil finde sted om nogle år. Endelig tilsiger hensynet til regnskabsaflæggelsen, at der snarest muligt skabes størst mulig sikkerhed for afskrivningernes størrelse.

Baggrund

Om sagens faktum kan i korthed bl.a. oplyses følgende, idet vi i øvrigt henviser til de oplysninger, som blev givet i forbindelse med den forhåndsbesked, som Ligningsrådet afgav den 18. september 2001.

Den 30. juni 1997 stiftedes Talkline Management und Finance Holding GmbH, dengang under navnet TDK Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft MbH.

Ved aftale af 2. juli 1997 købte Talkline Management und Finance Holding GmbH samtlige aktier i selskaberne Talkline Management GmbH, Talkline Infodienste GmbH og Talkline PS PhoneService GmbH. Sælgeren af aktierne var et af TDC-koncernen uafhængigt selskab.

Prisen for aktierne i de tre selskaber var knap 400 mio. DEM højere end selskabernes indre værdi. Den bogførte goodwill i selskaberne var beskedent.

Siden erhvervelsen i juli 1997 er der gennemført en reorganisering af Talkline-gruppen.

Talkline, Management GmbH overtog gennem en fusion de aktiviteter, som lå i Talkline PS PhoneService GmbH, og ændrede undervejs i forløbet navn til Talkline GmbH. Dette selskab omdannedes med skattemæssig virkning den 29./30. december 2000 fra et GmbH til et kommanditselskab med navnet Talkline GmbH & Co. KG. ...

Regelgrundlag

Omdannelsen af Talkline GmbH til et kommanditselskab indebærer efter danske regler en afståelse af aktier og en erhvervelse af aktiver og passiver, jf. TfS 1992.234 LR og LV 2001.S.B.3.3., svarende til Told- og Skattestyrelsens udtalelse i den bindende forhåndsbesked af 18. september 2001, side 10, 6. afsnit.

Det følger heraf, at kommanditselskabets anskaffelsessum for Talkline-aktiviteterne opgjort efter danske regler var handelsværdien af samtlige erhvervede aktiver og passiver, jf. også selskabsskattelovens § 5, stk. 4. Det er uden betydning, at der ikke i tysk ret er en til selskabsskattelovens § 5, stk. 4 svarende hjemmel til at beskatte det omdannede Talkline GmbH af en afståelsesavance. At der således er tale om en erhvervelse af aktiver og passiver, betyder bl.a., at den til kommanditselskabets aktiviteter knyttede goodwill er afskrivningsberettiget efter afskrivningslovens § 40, stk. 1.

Omdannelsen af Talkline GmbH til Talkline GmbH & Co. KG indebærer nogle tekniske ændringer af den tyske skatteretlige vurdering af selskabets aktiver, jf. det som bilag 2 vedlagte notat af 7. februar 2002 fra TDC's tyske rådgiver. Ved denne omdannelse ansattes Talkline-aktiviteternes ikke-bogførte goodwill til en afskrivningsberettiget skattemæssig værdi efter tyske regler på 463 mio. DEM, ca. 237 mio. euro. Også efter tysk ret førte omdannelsen således til en væsentlig forhøjelse af afskrivningsgrundlaget. Denne forhøjelse af afskrivningsgrundlaget tilsigtede imidlertid ikke at afspejle handelsværdien af aktiviteterne goodwill.

Værdiansættelsen

Det er TDC's opfattelse, at det samlede afskrivningsgrundlag hos Talkline GmbH & Co. KG efter erhvervelsen af samtlige aktiver og passiver fra Talkline GmbH den 29./30. december 2000 udgjorde 950,8 mio. euro.

TDC henviser her til den som bilag 3 fremlagte rapport (i 4 bind) udarbejdet af Deloitte & Touche. Opdraget til Deloitte & Touche har været at foretage en fair vurdering af, hvad en uafhængig tredjemand ville have betalt for samtlige aktiver og passiver i Talkline på overdragelsestidspunktet (29./30. december 2000). Til yderligere belysning af Talkline-aktiviteterne vedlægges som bilag 4-6 regnskaberne for Talkline GmbH for 1997-1999. 2000-regnskabet indgår i Deloitte & Touche's rapport.

...

Det er TDC's opfattelse, at merværdien udelukkende kan henføres til immaterielle og materielle anlægsaktiver, der alle er afskrivningsberettigede efter danske regler. Værdien af afskrivningsgrundlaget kan opgøres således:

Bogførte immaterielle anlægsaktiver	52,6 mio. euro
Bogførte materielle anlægsaktiver	38,0 mio. euro
Merværdi ifølge vurdering	<u>860,2 mio. euro</u>
Afskrivningsberettigede aktiver i alt	<u>950,8 mio. euro</u>

...

Regulering af afskrivningsgrundlaget

Ved fastsættelsen af afskrivningsgrundlaget bliver der ikke tale om et nedslag efter reglerne i afskrivningslovens § 40, stk. 5. Begrundelsen herfor er især, at denne regel kun angår overdragelse af goodwill, som har været underlagt dansk beskatning, og som derfor ikke er fuldt ud afskrivningsberettiget efter reglerne i lov nr. 428 af 25. juni 1993, § 8, stk. 4. Ved den ændring af bestemmelsen, som skete ved vedtagelsen af den nye afskrivningslov (lov nr. 433 af 26. juni 1998) præciseredes det, at § 40, stk. 5 også gjaldt selskaber uden skattepligt her til landet. Der er ikke tvivl om, at præciseringen tog sigte på den situation, som Ligningsrådet beskrev i sin afgørelse af 27. januar 1998 (refereret i TfS 2000.65), hvor Ligningsrådet overvejede risikoen for en retstilstand, hvorefter et dansk moderselskab kunne konvertere sin afskrivningsberettigede goodwill til et udenlandsk datterselskab for senere at generhverve den. Derimod giver det ikke mening at anvende bestemmelsen på goodwill, som aldrig har været underlagt danske beskatningsregler. Ved besvarelsen af den bindende forhåndsbesked kan Ligningsrådet lægge til grund, at ingen del af den goodwill, som var knyttet til aktiviteterne i Talkline GmbH har været underlagt danske beskatningsregler.

Ved den bindende forhåndsbesked bedes Ligningsrådet ikke tage stilling til størrelsen af den regulering, som følger af selskabsskattelovens § 31, stk. 6 ved etableringen af sambeskatningen primo 2001. Det er derfor, at der i spørgsmålet spørges til afskrivningsgrundlaget og ikke til indgangsværdierne. Baggrunden er, at anvendelsen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6 indebærer overvejelser om fordelingen af den til aktiviteterne knyttede mer-

værdi på forskellige former for aktiver, og det er ikke praktisk at lade Ligningsrådet udtale sig om værdien af de enkelte aktiver.

... ”

Gebyret for anmodningen er betalt af TDC med check, der er noteret indgået hos Told- og Skattestyrelsen den 15. maj 2002 (bilag 08.10). Anmodningen (bilag 10.51) er forsynet med følgende påtegning: ”Anmodning og gebyr registreret i Told- og Skattestyrelsen den 22. maj 2002.” Af den bindende forhåndsbesked (bilag 10.30) fremgår det imidlertid, at anmodningen er dateret 28. maj 2002, og at grundgebyret er registreret indbetalt den 22. maj 2002.

Ingen af de adspurgte vidner har været i stand til at redegøre for, hvornår anmodningen rent faktisk er modtaget, eller hvad der er årsagen til, at gebyret muligt er betalt forud for anmodningens datering.

Gitte Tarum Wrobel har om anmodning fra TDC forklaret, at

”hun modtog anmodningen straks, da den indkom. Hun fik den overbragt. Der blev herefter oprettet en sag. De modtog værdiansættelsesrapporten sammen med anmodningen. Det var første gang, de så rapporten fra Deloitte & Touche. Der var flere ringbind med bilag til rapporten. TDC ville gerne præsentere rapporten for dem. Mødet blev først afholdt i september måned. De kunne ikke nå at afholde det inden sommerferieperioden, og der var mange mennesker involveret. De havde endvidere den opfattelse, at sagen nu ikke hastede så meget mere, for det med 2001-regnskabet var jo passé. De gennemgik ikke rapporten fra Deloitte & Touche nærmere, før den blev præsenteret af TDC. Det var vidnet, der, efter at sagen var indkommet, var sagsbehandler.

Foreholdt 3. afsnit, værdiansættelsen, ... og forespurgt, hvilke aktiver der var indeholdt i dette beløb, og om det var andet end goodwill, forklarede vidnet, at det fremgik af teksten, at der også var bogførte immaterielle anlægsaktiver og bogførte materielle anlægsaktiver. Det er korrekt, at goodwillen var angivet som en merværdi på 860 mio. euro ud af de i alt 950 mio. euro.

Forespurgt, om ”step up”-problematikken også vedrørte de immaterielle og materielle anlægsaktiver, forklarede vidnet, at hun ikke ved, om dette var tilfældet, men det blev beskrevet, hvorledes man kunne gøre efter tyske regler. Som vidnet forstod det, blev merværdien først fordelt på bogførte anlægsaktiver, det vil sige på immaterielle og materielle anlægsaktiver, og herefter på resten.

Forespurgt ..., om de gjorde sig nogen tanker om, hvorfor TDC anmodede om en bindende forhåndsbesked og ikke blot selvangav beløbet, forklarede vidnet, at det var for at få sikkerhed. Der var tale om så store beløb, at det havde stor indflydelse på TDC’s skatteopgørelse.

... forespurgt, om henvisningen til afskrivningslovens § 40, stk. 5, gav hende anledning til overvejelser vedrørende denne bestemmelse, forklarede vidnet, at det var en del af den samlede problematik, som hun skulle overveje.

... hun gjorde sig sine overvejelser, idet afskrivninger var et af Erhvervsbeskatningskontorets områder, men hun nåede ikke til en konklusion.” <s. 408-410>

Kim Lohse har forklaret,

”under henvisning til 3. afsnit, ”Formålet med det spørgsmål, som TDC nu stiller, er at få fastslået værdien af det samlede afskrivningsgrundlag, som knytter sig til kommanditselskabets aktiviteter ved dannelsen af kommanditselskabet den 29./30. december 2000”, at han opfattede det således, at TDC forudsatte, at det var denne værdi, der afgjorde afskrivningerne. Det gik efterhånden op for vidnet, under drøftelse med TDC’s advokat og med Niels Kristensens kontor, at den forudsætning ikke svarede til, hvad man havde svaret i den første bindende forhåndsbesked.

Forespurgt ..., om han har nogen ide om, hvorfor der gik så lang tid, fra det forberedende møde med TDC i december 2001, til TDC indgav anmodningen om bindende forhåndsbesked den 22. maj 2002, forklarede vidnet, at der fra december og frem absolut intet skete i forhold til ToldSkat, men vidnet har indtryk af, at der skete et personsift i sagsbehandlingen hos TDC. Det undrede også ham, at TDC ikke gik videre med sagen. Han følte dog ikke, at han kunne spørge til, hvor anmodningen blev af, for TDC kunne jo også lade være med at spørge, og så blot selvangive beløbet.” <s. 790-791>

Lisbeth Rasmussen har forklaret, at

”Efter mødet den 12. december 2001 ringede TDC kort før jul og sagde, at anmodningen var på vej, og at den ville komme lige efter nytår. Der kom imidlertid ikke noget. Det var TDC, der havde initiativet, så de rykkede ikke herfor. Efterhånden som tiden gik, begyndte hun at tro, at TDC havde ændret planer.

... hun mener, at den blev overbragt, idet der fulgte adskillige ringbind med. ... Vidnet husker ikke præcist, hvornår hun fra Gitte Wrobel hørte, at anmodningen var blevet indleveret.

... forretningsgangen normalt er således, at man sender anmodningen ind sammen med gebyret. Det er proceskontoret, der modtager sagen, hvorefter den sendes til fagkontoret. Vidnet husker ikke proceduren i denne sag. Hun husker blot, at Gitte Wrobel kom og fortalte, at den var indkommet.

... Hun kendte ikke til anmodningen, før denne blev overleveret, det vil sige den 28. maj 2002.

Foreholdt, at det ser ud, som om der ikke, bortset fra telefonsamtaler, er sket nogen sagsbehandling de næste par måneder, og at der først skete noget i september 2002, og forespurgt, om hun ved, hvad dette beror på, forklarede vidnet, at hun i forbindelse med modtagelsen i maj sagde til Kim Lohse, at sagsbehandlingen skulle opprioriteres, idet de var blevet forsinket. Hun sagde til Kim Lohse, at han måtte sørge for, at sagsbehandleren kom i gang med sagsbehandlingen med det samme. Han meddelte imidlertid, at det ikke var muligt, idet sagsbehandleren, Gitte Wrobel, var beskæftiget med en anden sag. Vidnet bad Kim Lohse drøfte dette med Flemming Paludan, idet hun ikke var begejstret herfor. Kim Lohse meddelte herefter, at sådan var det, idet Flemming Paludan havde resolveret, at sagen måtte vente, da Gitte Wrobel først skulle gøre den anden sag færdig. En sådan sag kræver meget arbejde, før man kan gå i gang med selve analysen, og det var dette arbejde, vidnet ville have dem i gang med. Selve læsningen af rapporten fra Deloitte & Touche begyndte formentlig først i september 2002.” <s. 841-842>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret,

”forespurgt, om der var andre grunde til, at anmodningen først blev dateret den 28. maj 2002, ..., at skylden først og fremmest var hans. Da de havde

fået rapporten i begyndelsen af februar 2002, skulle vidnet i gang med at udarbejde udkast til anmodning om bindende forhåndsbesked. Først i februar/marts fandt han ud af, at det var vigtigt, at de fik undersøgt helt nøje, hvorledes Talklines selskabsretlige forhold havde været, og det insisterede han på at få gravet frem. Det var vanskeligt, for det involverede oplysninger om selskabets forhold, før det var blevet købt af TDC. Det tog det meste af tiden og var først nogenlunde på plads i april. Derefter havde de nogle drøftelser om afskrivningslovens § 40, stk. 5, og nogle bestemte aspekter heraf, som først blev taget op, da anmodningen var ved at være færdig. Vidnet skrev en redegørelse herom til Henning Lauritsen den 7. maj 2002. Der var ikke noget usædvanligt i, at den endelige udformning af den bindende forhåndsbesked formelt skulle godkendes på højere plan. Det var ikke med i vidnets planer og er heller ikke drøftet med TDC, at anmodningen skulle forhales til efter vedtagelsen af L 99. Der var ingen overvejelser herom. Sagen hastede ikke længere helt så voldsomt, idet de relevante regnskaber var udarbejdet.

... forespurgt, hvordan det hænger sammen, at checken er modtaget i Told- og Skattestyrelsen adskillige dage før anmodningen, forklarede vidnet, at det ved han ikke.

... at de på et tidspunkt var færdig med teksten, og vidnet blev underrettet om, at nu var den afleveret. Han kender ikke til og har ikke hørt noget om, at den skulle være indgivet før eller trukket tilbage.

Foreholdt ..., at L 99 blev vedtaget den 14. maj 2002, og forespurgt, om man lagde vægt på, at gebyret var registeret før vedtagelsen, forklarede vidnet, at det gjorde man ham bekendt ikke." <s. 762-764>

Henning Dyremose har forklaret,

"forespurgt, om han kan belyse, hvad tiden gik med, ..., at han ikke havde kendskab til det på daværende tidspunkt, men at han baseret på senere oplysninger kan sandsynliggøre det. Den 22. november 2001 blev det bekræftet, at TDC ikke længere planlagde et salg af Talkline, og fra det tidspunkt havde forespørgslen ikke længere nogen hast. TDC havde hyret Deloitte & Touche til at lave en værdiansættelse, men arbejdet med denne trak ud. Da man ikke kunne nå at få den med i regnskabsaflæggelsen i 2001, udskød man det til marts måned, hvilket førte til, at man sendte anmodningen den 28. maj 2002.

Forespurgt, om det også skyldtes, at de ville afvente behandlingen af L 99 i Folketinget, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Det var ikke noget, som de beskæftigede sig med på direktionniveau. Talkline gik nu igen bedre, og selskabet gav overskud.

... foreholdt, at temaet nu var afskrivningsgrundlaget og ikke fradrag for tab ved afståelse, og forespurgt, om han var bekendt hermed, forklarede vidnet, at han ikke var bekendt med anmodningen og således heller ikke med, at det vedrørte afskrivning. Det var der imidlertid ikke noget unaturligt ved.

Foreholdt ..., at anmodningen er dateret 28. maj 2002 og er registreret modtaget hos Told- og Skattestyrelsen den 22. maj 2002, og forespurgt, om han har nogen anelse om, hvornår anmodningen er sendt fra TDC, forklarede vidnet, at det er han ikke bekendt med." <s. 1069-1070>

Lars Nørding har forklaret, at

"[han] erfarede først i august eller september 2002, at TDC havde indsendt anmodningen. Det fik han at vide på et møde med TDC i anden anledning, hvor han spurgte, hvad der skete med anmodningen om bindende forhåndsbesked, hvortil han fik det svar, at den var fremsendt i maj måned. Vidnet bad Solveig Mortensen om at kontakte Gitte Wrobel for at høre, hvor anmodningen var gået hen, og det viste sig, at den lå hos styrelsen i Østbane-gade. Rapporten var et omfattende værk, på ca. 1.000 sider i 5 ringbind. De fik herefter rapporten oversendt til udtalelse.

... han ikke spurgte TDC, hvorfor anmodningen havde været så længe undervejs. Vidnet er dog bekendt med, at TDC skiftede skattechef i denne periode, hvilket kan have haft noget med det at gøre. Anmodningen om bindende forhåndsbesked er således ikke underskrevet af skattechefen, men af koncernregnskabschefen.

Adspurgt om Selskabsrevisionens opgaver i 2002 i forbindelse med anmodningen om bindende forhåndsbesked forklarede vidnet, at de skulle tage sig af den regnskabsmæssige analyse, som var det, de var gode til. De juridiske spørgsmål skulle Told- og Skattestyrelsens Retsafdeling tage sig af." <s. 683>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun først så brevet den 12. september 2002, hvor hun ringede til Gitte Wrobel og bad om at få den tilsendt. Det var, fordi Mogens Nicolaisen på et møde med TDC i anden sammenhæng havde spurgt til sagen og fået det svar, at anmodningen om bindende forhåndsbesked allerede var indgivet. Lars Nørding kontaktede herefter Omstruktureringskontoret, hvor de fandt ud af, at sagen lå hos Gitte Wrobel, og vidnet ringede derfor til hende. Vidnet har således ikke kendskab til, hvad der skete i sagen fra den 28. maj til den 12. september 2002.” <s. 568>

Palle Graff har forklaret,

”forespurgt, hvornår han hørte om denne anmodning, ..., at det husker han ikke. Han blev involveret i sagen omkring 1. september 2002, hvor anmodningen blev delt op i to dele, idet han var med på værdiansættelsesdelen. Han ved ikke, hvad tiden fra 28. maj 2002 til september 2002 er gået med. Han går dog ud fra, at sagen har ligget i Retsafdelingen, som behandler anmodninger om bindende forhåndsbesked.

... han først kom ind i sagen i september 2002. Selskabsrevisionen kom ind i sagen, fordi den havde en viden om de regnskabsmæssige relationer, som den kunne bidrage med. Selskabsrevisionen samarbejdede med Retsafdelingen om opgaven. Da sagen i styrelsen blev behandlet på retschefs niveau, valgte vidnet også at gå med ind i sagen.” <s. 627>

Niels Kristensen har forklaret, at

”Han kan ikke med sikkerhed sige, hvornår han hørte om anmodningen af 28. maj 2002. Han mener først, at han hørte om den, da Erhvervsbeskatningskontoret anmodede hans kontor om en udtalelse.” <s. 734>

Merete Helle Hansen har forklaret, at

”Hun fik kendskab til den et par dage efter den 10. oktober 2002, idet Erhvervsbeskatningskontoret havde sendt en forespørgsel frem, og Niels Kristensen fordelte sagen til hende.” <s. 881>

Niels Winther-Sørensen har forklaret,

”forespurgt om, hvornår han hørte om denne anmodning, ..., at han mener, at det var, da han fik akterne i sagen forud for ligningsrådsmødet, formentlig i maj måned 2003.” <s. 658>

Ole Kjær har forklaret,

”forespurgt, hvornår han første gang hørte om denne anmodning, ..., at den hørte han først om, da den var på vej til Ligningsrådet i 2003. Det gjorde han på den måde, at Preben Underbjerg Poulsen og Niels Kristensen bad om et møde med ham. TDC-sagen skulle forelægges på et kommende møde i Ligningsrådet, og de ville gerne drøfte strategien for forelæggelsen. Det må så have været i foråret 2003, at han blev orienteret om sagen. Sagen var på det tidspunkt efter aftale med TDC blevet opdelt i to dele, spørgsmålet om, hvilket tidspunkt der skulle danne udgangspunktet for afskrivningsgrundlaget, og selve værdiansættelsen.” <s. 1015>

Ivar Nordland har forklaret,

”forespurgt, hvornår han fik kendskab til denne anden anmodning fra TDC, ... at han først så den på dvd'en med materialet fra undersøgelseskommissionen. Vidnet fik først på lovgruppemødet den 24. februar 2003 at vide, at der var en sag vedrørende TDC. Han vidste ikke noget inden da.

Foreholdt, at denne anmodning i efteråret 2002 gav anledning til drøftelser mellem flere kontorer i Told- og Skattestyrelsen og i Selskabsrevisionen, forklarede vidnet, at han ikke var bekendt med denne debat.” <s. 819>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han på et tidspunkt blev bekendt med, at Told- og Skattestyrelsen havde modtaget denne anmodning, ..., at det gjorde han ikke før i november 2003.

Adspurgt, om han i maj 2002 stadig ikke var klar over, at der var noget, der hed TDC-sagen, forklarede vidnet, at det var han ikke.” <s. 1106>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”forespurgt, om han blev gjort bekendt med, at der var kommet en sådan anmodning, ..., at det blev han først bekendt med et år senere, det vil sige i foråret 2003.” <s. 1186>

2.2. Den indledende sagsbehandling i efteråret 2002

Den 19. juni 2002 meddelte Gitte Wrobel pr. mail (bilag 20.06.33) TDC's daværende tax director, Henning Lauritsen, at det pga. ferie i styrelsen ikke var muligt at komme til en præsentation af rapporten i august.

Gitte Wrobel noterede den 13. august 2002 på sagen (bilag 10.24), at Erik Halskov, TDC havde spurgt til sagen, og at hun havde aftalt at vende tilbage, når hun havde koordineret datoer, hvor styrelsen kunne komme til en præsentation af materialet.

På et journalark (bilag 08.02) udarbejdet af Gitte Wrobel er det noteret, at anmodningen om bindende forhåndsbesked den 12. september 2002 blev faxet til Selskabsrevisionen, og at hun den 13. september 2002 forelagde spørgsmålet, om der overhovedet kunne gives en bindende forhåndsbesked, for Normann Nielsen fra Proceskontoret i Told- og Skattestyrelsen, som ville kontakte ligningsrådsformanden.

I et notat af 20. september 2002 (bilag 10.28) udarbejdet af Told- og Skattestyrelsen, Retsafdelingen, Proceskontoret anføres det som svar på forespørgslen om, hvorvidt der kan gives en bindende forhåndsbesked:

”TDC har i vedlagte brev af 28. maj 2002 anmodet om bindende forhåndsbesked om værdierne pr. 29.12.2000 i et tysk datterselskab, som måske ønskes inddraget under den eksisterende sambeskatning.

Spørgsmålet er imidlertid, om der kan gives bindende forhåndsbesked i denne situation eller om værdiansættelsesspørgsmålet må siges at henhøre

under den skatteansættende myndighed, således at TDC må lægge den værdi, som den skatteansættende myndighed godkender for indkomståret 2000, til grund i det videre forløb.

Men værdien pr. 29.12.2000 i det tyske datterselskab er uden betydning for indkomståret 2000, idet det tyske datterselskab ikke kan inddrages under den danske sambeskatning for dette år, idet betingelsen om ejerskab i hele året ikke er opfyldt.

Værdien pr. 29.12.2000 får således først betydning for ligningen for indkomståret 2001, hvis ellers det tyske selskab inddrages under den danske sambeskatning.

Det kan i øvrigt oplyses, at Told- og Skattestyrelsen i december 2001 afholdt et formøde med TDC. Den bindende forhåndsbesked blev som nævnt indsendt den 28. maj 2002, mens selvangivelsen blev indsendt den 2.9.2002 efter at have fået henstand hermed. I selvangivelsen for 2001 har TDC foreløbigt inddraget det tyske datterselskab.

Under henvisning til dette tidsforløb kan anmodningen om bindende forhåndsbesked næppe afvises med den begrundelse, at der er tale om en påtænkt disposition. Der er jo ikke endeligt taget stilling til, om TDC ønsker det tyske datterselskab inddraget under sambeskatning for indkomståret 2001.

Anmodningen om bindende forhåndsbesked kan formentlig ikke afvises med den begrundelse, at der ikke kan gives bindende forhåndsbesked i ”bevillings- og dispensationsssager”, idet værdsættelsen næppe kan siges at være en del af ”bevillings- og dispensationsssagen”.

Anmodningen om bindende forhåndsbesked bør herefter imødekommes.”

Med håndskrift og dateringen 23. september 2002 har Normann Nielsen tilført notatet følgende bemærkning tilegnet Kim Lohse:

”Niels Winther-Sørensen har ikke noget imod, at TDC får sin bindende forhåndsbesked”.

Niels Winther-Sørensen har herom forklaret, at

”han ikke har nogen erindring om dette. Han hørte først om sagen, da han fik en henvendelse fra TDC’s økonomichef 3-4 uger før Ligningsrådets møde. Vidnet erindrer ikke noget om dette notat af 20. september 2002, ...

Ligningsrådet ville gerne behandle sagen, hvis der ikke var formelle problemer heri. Hvis styrelsen var indstillet på at behandle sagen, var vidnet helt tryk ved det.” <s. 658>

Gitte Wrobel har den 24. september 2002 noteret på journalarket (bilag 08.02):

”Forelagt for Niels Christensen, Omstruktureringskontoret, spm. om anvendelse af handelsværdi i stedet for faktisk anskaffelsesværdi, jf. SEL § 31, stk. 6. N.C. vil gerne have forelagt spørgsmålet formelt da der ikke umiddelbart kan svares herpå.”

2.3. Møde den 25. september 2002 mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC

På et møde den 25. september 2002 (bilag 10.18) blev en værdiansættelsesrapport udarbejdet af Deloitte & Touche præsenteret. I mødet deltog fra Told- og Skattestyrelsen retschef Lisbeth Rasmussen, kontorchef Kim Lohse, fuldmægtig Gitte Wrobel samt fuldmægtig Solveig Mortensen. Fra TDC deltog Erik Halskov, Jens Christian G. Svulgaard og advokat Søren Lehmann Nielsen samt to repræsentanter fra Deloitte & Touche. Af et mødereferat udarbejdet af Gitte Wrobel (bilag 08.43) fremgår det, at repræsentanter fra Deloitte & Touche gennemgik værdiansættelsesrapporten. Det fremgår videre:

”...

TSS rejste spørgsmålet angående hjemlen til at fravige den faktiske anskaffessum ved indtræden i sambeskatningen, jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. Advokaten lovede at fremsende en redegørelse – men henviste i øvrigt til den tidligere bindende forhåndsbesked vedrørende TDC fra 18. september 2001 samt til en offentliggjort afgørelse fra Ligningsrådet.

TSS spurgte yderligere til sammenhængen mellem de negative forventninger, som TDC giver udtryk for i spm. 2 i den bindende forhåndsbesked fra 18. september 2001, hvoraf det fremgår, at TDC forventer et tab ved realisation af aktiviteterne i Talkline GmbH. og Co. KB i købet af 2001 sammenholdt med værdiansættelsesrapportens positive forventninger. Deloitte & Touche henviste til bilagsmappen til rapporten side 810, som viser forventningerne. Det blev yderligere oplyst, at salgsplanerne for 2001 er bortfaldet. Der havde været et prisfald på 30 - 40 % i løbet af 2001 frem til den bindende forhåndsbesked fra september. Der skulle i rapporten i øvrigt - i følge Deloitte & Touche - været taget højde for, at der er tale om et ustabil marked.

...

Endelig blev det bemærket, at der i anmodningen spørges generelt til afskrivningsgrundlaget. Vi mente, at der skal ske en opsplitning af værdierne, således at værdien fordeles på goodwill og driftsmidlerne.

TDC meddelte, at de meget gerne så, at Ligningsrådet traf afgørelse i sagen inden jul, da resultatet havde betydning for det kommende års regnskab.

... ”

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun deltog i mødet.

... mødet forløb som forventet. Der var to repræsentanter til stede fra Deloitte & Touche, og de gennemgik rapporten meget hurtigt, herunder med hensyn til konklusionerne, og hvorledes rapporten var delt op. Styrelsen fremkom ikke med nogen forhåndstilkendegivelser, ud over at de spurgte TDC, om selskabet havde overvejet, om det var den faktiske anskaffelses-sum, der skulle anvendes. Det havde TDC ikke overvejet, og det blev derfor aftalt, at advokat Søren Lehmann Nielsen skulle vende tilbage vedrørende dette spørgsmål.

Forespurgt, om det anførte var udtryk for, at sagen nu skulle deles op i to dele, forklarede vidnet, at der på dette tidspunkt ikke var tale om nogen opdeling af sagen. Det var noget, der blev aftalt senere.

... de fik at vide, at der var tale om en samlet ansættelse, hvor nogle af aktiviteterne var underskudsgivende, og det var dem, de tænkte på i september 2001. TDC havde oprindeligt forespurgt, om det ville bevirke nogen forskel, om aktiviteterne blev lagt ind i et eller fem selskaber, så det kan godt tænkes, at TDC påtænkte at foretage en opdeling og udskille de underskudsgivende aktiviteter.

... de opfattede det således, at TDC havde opgivet planerne om et samlet salg.

De afventede brevet fra advokaten, så sagen stod på "hold". Vidnet var dog stadig i gang med at læse sagen op, hvilket der gik en del tid med." <s. 569-571>

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

"hun deltog i mødet, og at dette er hendes referat af mødet. Formålet med mødet var, at nogle medarbejdere fra Deloitte & Touche skulle gennemgå den rapport, de havde udarbejdet, og beskrive de metoder, som de havde anvendt, ligesom der kunne stilles spørgsmål til Deloitte & Touche om rapporten.

Foreholdt ..., "TSS rejste spørgsmålet angående hjemlen til at fravige den faktiske anskaffelsessum ved indtræden i sambeskatningen, jf. selskabs-skattelovens § 31, stk. 5 og 6. ...", og forespurgt, om det var Told- og Skattestyrelsen, der tog initiativ til drøftelse af denne regel, forklarede vidnet, at det var Told- og Skattestyrelsen og Selskabsrevisionen, der rejste spørgsmålet. Det blev senere udskilt til særskilt behandling. Det var meningen, at det skulle have været en del af forespørgslen. De fokuserede nu på hjemmelsspørgsmålet. De rejste spørgsmålet på mødet for at høre TDC's holdning hertil.

... TDC mente, at Ligningsrådets afgørelse af 18. september 2001 netop havde afklaret hjemmelsspørgsmålet. Erhvervsbeskatningskontoret rejste spørgsmålet, fordi Selskabsrevisionen, herunder Solveig Mortensen, havde gjort sig nogle tanker herom. De mente, at der kunne være en problemstilling her, så derfor stillede de spørgsmålet. Men at det skulle ende med at blive en stor sag i sig selv, var ikke forudset.

Adspurgt om betydningen af de tidligere bindende forhåndsbeskeder i den første og anden ligningsrådssag forklarede vidnet, at hun ikke kendte disse

sager. Hun har først hørt om disse sager på et senere tidspunkt. Det var kun den første bindende forhåndsbesked til TDC, der for hende havde betydning for denne sag.

... der var sket en ændring fra negative forventninger i den bindende forhåndsbesked fra den 18. september 2001 til positive forventninger i værdiansættelsesrapporten pr. 29. december 2000. TDC forklarede herom, at det var et omskifteligt marked, som nu var gået op. Vidnet mener, at TDC stadig havde planer om at sælge, men der var vist ingen, der ville købe. Det var, som vidnet husker det, oplyst i den første bindende forhåndsbesked fra 2001, at man ville sælge.

... De nåede ikke at færdiggøre sagen inden jul, idet materialet var meget omfangsrigt. Det næste skridt efter mødet var for vidnets vedkommende at skrive en forelæggelse til Niels Kristensen om selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6." <s. 412-414>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret, at

"det overordnede tema på mødet var en præsentation af rapporten. De var lidt interesseret i at høre, hvorledes styrelsen havde tænkt sig, at det videre forløb skulle gribes an.

Foreholdt ..., "TSS rejste spørgsmålet angående hjemlen til at fravige den faktiske anskaffelsessum ved indtræden i sambeskatning, jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. ...", forklarede vidnet, at det var et spørgsmål, der blev rejst på mødet. Det var ikke et spørgsmål, der blev rejst af TDC, men vist nok af Solveig Mortensen. TDC var nysgerrig efter at finde ud af, om skattemyndighederne var enige. Der var ingen diskussion hen over bordet. Vidnet sagde blot, at han ville skrive lidt om det.

Forespurgt, om det allerede var fremme, at man skulle udskille dette spørgsmål til særskilt behandling, forklarede vidnet, at det var det ikke. De havde den holdning, at de ville forklare, hvorledes tingene hang sammen.

Foreholdt 3. afsnit, "... Det blev yderligere oplyst, at salgsplanerne for 2001 er bortfaldet. ...", bekræftede vidnet, at det her klart fremgik, at planerne var opgivet." <s. 764-765>

Kim Lohse har forklaret, at

”han deltog i mødet.

... der på mødet begyndte at tegne sig det billede, at selv om det var vigtigt at få sat tal på værdiansættelsen, var det vigtigt for TDC at få slået fast, at det var værdiansættelsen i slutningen af 2000, der var den relevante i forbindelse med sambeskatning. Man rejste spørgsmålet om, hvordan dette forholdt sig til selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6, og hvilken værdi man skulle bruge.

Forespurgt, om TDC fortalte noget om de økonomiske konsekvenser, forklarede vidnet, at det havde de gennem hele forløbet været meget tilbageholdende med. De ville gerne drøfte opgørelsesmetoder. Vidnet syntes, at TDC fra starten, også inden anmodningen om bindende forhåndsbesked blev indleveret, havde nogle overdrevne tanker om, hvor stor værdiansættelsen skulle være.

Foreholdt, at sagen efter TDC's opfattelse havde en vis hast, og forespurgt om årsagen hertil forklarede vidnet, at det havde noget med regnskabsafleggelsen at gøre.” <s. 783-784>

Lisbeth Rasmussen har forklaret, at

”hun som nævnt havde deltaget i det første møde i december 2001. Det, der skulle foregå på det nye møde, var, at TDC skulle komme med en præsentation af materialet. Det var en stor sag, og hun fandt det nødvendigt at deltage i mødet, også for at sikre sig fremdriften af sagen.

Adspurgt, om der i forhold til det, hun havde hørt på mødet den 12. december 2001, var nogle ændringer i TDC's planer, forklarede vidnet, at det var der ikke. Det var stadig primært spørgsmålet om afskrivninger.

Foreholdt, ”TSS rejste spørgsmålet angående hjemlen til at fravige den faktiske anskaffelsessum ved indtræden i sambeskatningen, jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. ...”, og forespurgt, hvor ideen til dette spørgsmål kom fra, forklarede vidnet, at det mener hun kom fra Solveig Mortensen. Det var et spørgsmål, de lige skulle have vendt. Vidnet syntes, at det var fint, at det kom frem, også så TDC kunne se, hvad de arbejdede med. Hun så det ikke som noget kæmpe problem. Som hun umiddelbart så det, var deres opgave nu at foretage en værdiansættelse. Hvis der var et

problem, var det efter hendes opfattelse løst med den tidligere afgørelse. De havde her fået en besvarelse på, hvorledes det skulle forstås.

... hun var enig med advokaten i, at spørgsmålet var afgjort ved Ligningsrådets afgørelse af 18. september 2001. Det, hun var bekymret for, var selve værdiansættelsen. Hun kunne forudse, at de nok ikke var enige med Deloitte & Touche på alle punkter, og sagsbehandlingen ville komme til at kræve mange ressourcer.

Adspurgt til sin egen rolle i sagsbehandlingen herefter forklarede vidnet, at den var rent overordnet. Det afgørende for hende var at sikre, at sagen blev holdt i drift. Hun blev holdt orienteret, typisk i form af mails om, hvorledes sagen forløb. Hun var ikke inde i drøftelserne og gennemgangen af materialet.” <s. 843-844>

Advokat Søren Lehmann Nielsen redegjorde som aftalt på mødet den 25. september 2002 i en skrivelse af 3. oktober 2002 (bilag 09.76) for TDC's forståelse af selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. Det anføres her blandt andet:

”...

I fortsættelse af mødet den 25. september d.å. hos TDC skal jeg hermed som aftalt yderligere redegøre for TDC's forståelse af selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6, der har følgende ordlyd:

...

Det er således, at udtrykkene ”erhvervet på det faktiske anskaffelsestidspunkt” og ”erhvervet til den faktiske anskaffelsessum” skal forstås således, at Talkline GmbH & Co. KG har erhvervet sine aktiver og passiver, herunder goodwill, den 29./30. december 2000 til handelsværdien af aktiverne på denne dag.

De nævnte bestemmelser må særligt for så vidt angår goodwill ses i sammenhæng med afskrivningslovens § 40, stk. 1 og 6, hvorefter der alene er afskrivningsret for erhvervet goodwill.

I den foreliggende situation erhvervede Talkline GmbH & Co. KG Talkline-aktiviteterne på den måde, at de blev indskudt af moderselskabet Talkli-

ne Management und Finance Holding som kommanditindskud i Talkline GmbH & Co. KG, idet moderselskabet indskød egenkapitalen i Talkline GmbH, jf. bilag 1, side 7, nr. 5. Egenkapitalen overgik direkte fra Talkline GmbH, idet dette selskab uden selvstændig likvidation omdannedes til Talkline GmbH & Co. KG.

Det er utvivlsomt, at en omdannelse fra et aktieselskab til et kommanditselskab ikke efter dansk skatteret kan finde sted uden ophørsbeskatning af aktieselskabet, jf. selskabsskattelovens § 5, stk. 4. Efter denne bestemmelse gælder, at ophør af aktieselskabsformen sidestilles med ”salg til handelsværdi af de aktiver og passiver, der er i behold hos selskabet ...”. Da ophøret er sket før indtræden i dansk sambeskatning, bliver der ikke tale om efter danske regler at beskatte Talkline GmbH ved omdannelsen, men det ændrer ikke ved, at det ophørende aktieselskab anses for at have solgt sine aktiver og passiver til handelsværdien, ligesom Talkline GmbH & Co. KG dermed har erhvervet de samme aktiver og passiver til handelsværdien på omdannelsestidspunktet den 29./30. december 2000.

...

Endelig må fremhæves bemærkningerne til det ikke vedtagne lovforslag L 61 (fremsat 24. oktober 2001). Her foreslås bl. a. følgende tilføjelse til selskabsskattelovens § 31, stk. 6:

”..... såfremt selskabet før sambeskatningen ved indkomstopgørelsen efter udenlandske regler er indtrådt i et indskydende selskabs anskaffelsessummer og anskaffelsestidspunkter, indtrædes også i anskaffelsessummerne og anskaffelsestidspunkterne ved den danske indkomstopgøre se”

Forslaget tog således sigte netop på den her foreliggende situation, men nød som nævnt ikke fremme.

---o0o---

Der kan således ikke være tvivl om, at den foreliggende omdannelse efter dansk ret indebar en afståelse og erhvervelse til handelsværdier.

...”

2.4. Erhvervsbeskatningskontorets forespørgsel til Selskabsomstruktureringskontoret af 10. oktober 2002

Den 10. oktober 2002 anmodede Erhvervsbeskatningskontoret ved Gitte Wrobel, Selskabsomstruktureringskontoret om en udtalelse vedrørende TDC's forespørgsel (bilag 11.62). Det anføres her blandt andet:

”...

TDC har i forbindelse med en verserende anmodning om bindende forhåndsbesked anmodet Ligningsrådet om at tage stilling til handelsværdien af goodwill i forbindelse med, at Talkline Management KG påtænkes inddraget i en sambeskatning med det danske moderselskab pr. 1.1.2001. TDC har på baggrund af en fyldig værdiansættelsesrapport, udarbejdet af Deloitte & Touche, anslået handelsværdien af goodwill i det tyske KG til 6,5 mia. pr. 29. december 2002.

Selskabsrevisionen i Århus har i den forbindelse rejst spørgsmålet om det overhovedet er muligt at erstatte den værdi, der er opgjort efter de tyske regler (1,9 mia.kr.), som umiddelbart må anses for at være den ”faktiske anskaffelsessum” med den af Deloitte & Touche anslåede handelsværdi på 6,5 mia.kr., jf. ordlyden af selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Erhvervsbeskatningskontoret skal i den anledning anmode om en udtalelse fra Omstruktureringskontoret om, hvorvidt det en ”faktiske anskaffelsessum” på 1,9 mia. kr. eller handelsværdien, der skal anvendes i forbindelse med det tyske KG's indtræden i sambeskatningen. Besvarelsen af dette spørgsmål er præjudicielt for Erhvervsbeskatningskontorets indstilling til Ligningsrådet angående handelsværdien.

...”

Gitte Tarum Wrobel har om henvendelsen til Selskabsomstruktureringskontoret forklaret,

”forespurgt, hvorfor hun inddrog Selskabsomstruktureringskontoret i sagen, ..., at dette skyldtes, at dette kontor var fagkontor vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. Merete Helle Hansen fra dette kontor blev sagsbehandler på sagen. Selskabsomstruktureringskontoret var Niels Kristensens kontor.

Foreholdt, at Selskabsomstruktureringskontoret ser ud til at være kommet med en første besvarelse den 11. november 2002 og med en endelig besvarelse den 29. april 2003, forklarede vidnet, at det godt kan passe. Det skyldtes, at der kom en masse indlæg fra selskabets advokat, som der også skulle svares på.

..., at beløbet på 1,9 mia. kr. var den værdi, der var beregnet efter de tyske regler. Det stammede fra den oprindelige erhvervelse af aktierne. De 1,9 mia. kr. var således et beregnet tal på grundlag af de tyske skatteregler.

Forespurgt, om hun selv havde dannet sig en mening om det spørgsmål, hun her stillede, forklarede vidnet, at det havde hun ikke, for det var meget kompliceret, og det lå uden for Erhvervsbeskatningskontorets fagområde.

... det var det samme spørgsmål, som blev rejst under mødet med TDC den 25. september 2002.” <s. 414-416>

Niels Kristensen har forklaret, at

”Det var første gang, at han blev bekendt med, at anmodningen var indgivet. Han ved ikke, hvad der var sket med anmodningen, fra den indkom i maj 2002. Han mener, at Gitte Wrobel sagde, at det ærgrede hende, at Erhvervsbeskatningskontoret først i oktober fik hørt Selskabsomstruktureringskontoret om sagen. Hvad tiden ellers var gået med, ved vidnet ikke.

... det var svært at svare på dette spørgsmål. Der rejste sig en del problemer i den forbindelse.” <s. 734-735>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”bilag 09.74 var et udkast, der afventede hendes bemærkninger. Hun havde ikke nogen bemærkninger til notatet. De afventede hendes bemærkninger, fordi de ville sikre sig, at der blev spurgt på den rigtige måde hos Omstruktureringskontoret vedrørende spørgsmålet om anskaffelsværdien. Det var første gang, at Omstruktureringskontoret blev involveret i sagen.” <s. 571>

Merete Helle Hansen har forklaret, at

”Niels Kristensen fordelte sagen til hende.

... Hun fik ikke yderligere materiale end de 4 bilag, der medfulgte.

Forespurgt, om Niels Kristensen gav nogen supplerende oplysninger om sagen til hende, forklarede vidnet, at det gjorde han, som hun husker det, ikke.

Adspurgt, om Niels Kristensen fortalte noget om en debat mellem ham og Ivar Nordland om ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Vidnet mente ikke, at det var indlysende, at ligningslovens § 5 H havde noget med denne sag at gøre.

Forespurgt, om hun hørte noget om afgørelsen i [...] -sagen (sag nr. 2), forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke.

... de skulle se på, om det var selskabsskattelovens § 31, stk. 5, eller § 31, stk. 6, der skulle bruges.

Foreholdt ”Selskabsrevisionen i Århus har i den forbindelse rejst spørgsmålet om det overhovedet er muligt at erstatte den værdi, der er opgjort efter de tyske regler (1,9 mia.kr.), som umiddelbart må anses for at være den ”faktiske anskaffelsessum” med den af Deloitte & Touche anslåede handelsværdi på 6,5 mia.kr., jf. ordlyden af selskabsskattelovens § 31, stk. 6”, bekræftede vidnet, at det var det, det drejede sig om. De skulle vurdere, om de tyske regler kunne anvendes.

Adspurgt, hvorfor de skulle bistå med dette spørgsmål, forklarede vidnet, at det skyldtes, at lovfortolkning vedrørende selskabsskatteloven var Selskabsomstruktureringkontorets område.” <s. 881-882>

2.5. Told- og Skattestyrelsens henvendelse af 30. oktober 2002 til Skatteministeriet

Merete Helle Hansen fra Selskabsomstruktureringkontoret sendte den 30. oktober 2002 en mail til Jesper Leth Vestergaard i Skatteministeriet (bilag 83.04), hvor hun blandt andet skrev:

”... Jeg vil om føje tid, måske allerede i dag ringe til dig om et andet ”L 99-problem” – ikke CFC denne gang, men spørgsmålet om hvorfor den ændring i selskabsskattelovens § 31 der var med i L 61, ikke blev genfremsat i L 99. Ved du noget om det? ...”

Merete Helle Hansen har forklaret,

”forespurgt, hvorfor hun spurgte om det, ... at det gjorde hun, fordi hun nu, 2-3 uger efter modtagelsen af sagen, havde læst denne, herunder advokat Søren Lehmann Niensens indlæg [af 3. oktober 2002, jf. punkt 2.3 ovenfor], hvor han var inde på, at dele af L 61 ikke var blevet genfremsat. Vidnet havde gennemlæst de 2 lovforslag, og hun kunne godt se noget interessant i L 61, så hun ville høre koncipisten, om han kunne sige noget om, hvorfor det var kommet til at se således ud, ud over hvad man kunne se i bemærkningerne. Vidnet husker ikke præcist, hvad hun spurgte om, men Jesper Leth Vestergaard sagde: ”Ja, det burde jeg jo vide, idet det er mig, der har skrevet det.” Det, hun var mest interesseret i, var, om L 61 var baseret på en konkret sag, idet man godt kunne læse Søren Lehmann Niensens indlæg således, at det var møntet på TDC’s sag. Vidnet kunne ikke umiddelbart, ved at læse L 61, få dette be- eller afkræftet, og hun ville derfor gerne have det belyst. Hun fik under samtalen med Jesper Leth Vestergaard at vide, at det absolut ikke havde noget at gøre med en konkret sag. Hun tror ikke, at hun sagde til Jesper Leth Vestergaard, at det drejede sig om TDC, men hun forklarede ham om momenterne i sagen. Jesper Leth Vestergaard redegjorde for årsagen til, at denne del af lovforslaget ikke blev genfremsat, men hun kan ikke gengive hans forklaring. Hun mener ikke, at Jesper Leth Vestergaard kom med en brugbar forklaring. Hans forklaring var uklar.

... hun kendte Jesper Leth Vestergaard fra sin tid i departementet ... De arbejdede sammen, da Jesper Leth Vestergaard begyndte i 1999 i 12. kontor, ...” <s. 883>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret,

”forespurgt, om han ved, hvorfor Merete Helle Hansen spurgte om dette, ..., at han efterfølgende har fundet ud af, at hun sad med TDC’s anmodning fra maj 2002. Vidnet vidste ikke dengang, hvad Merete Helle Hansen skulle bruge oplysningerne til. Vidnet skrev ikke tilbage til hende. Hun ringede givetvis til ham nogen tid efter, men han husker ikke hvornår. Han husker ikke indholdet af samtalen. De havde flere samtaler på dette tidspunkt og senere, i foråret 2003, så han har svært ved at holde samtalerne ude fra hinanden.

Forespurgt, om han, hvis man ser bort fra detaljerne omkring datoer og det nøjagtige ordvalg, husker, hvad han sagde til hende om, hvad der var årsagen til, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke var

med i L 99, forklarede vidnet, at han ikke har nogen præcis erindring herom. Han har formentlig sagt det samme, som han har forklaret for kommissionen. Det eneste nye, han kan se, der kunne have spillet ind på hans svar, var, at Skatteministeriet i L 67 om forbedring af medarbejderaktieordningen, der blev fremsat den 6. november 2002, i anledning af en bemærkning fra Advokatrådet, der mente, at en foreslået ændring var i strid med skattestoppet, skrev, at der var tale om et oplagt hul i skattelovgivningen, og at skattestoppet ikke var til hinder for lukning af skattehuller (L 67/2002, side 67) ... Det var, vidnet bekendt, første gang, skattestoppets forhold til lukning af huller var udtrykt på skrift.” <s. 964>

2.6. Selskabsomstruktureringenskontorets notat af 7. november 2002

Som svar på Erhvervsbeskatningskontorets forespørgsel af 10. oktober 2002 (ovenfor afsnit 2.4) udarbejdede Selskabsomstruktureringenskontoret et notat af 7. november 2002 (bilag 09.71). Det anføres her blandt andet:

”Erhvervsbeskatningskontoret har udbedt sig en udtalelse fra selskabsomstruktureringenskontoret om forståelsen af værdiansættelsesreglerne i selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. Spørgsmålet er præjudicielt for Erhvervsbeskatningskontorets indstilling til Ligningsrådet om en bindende forhåndsbesked fra TDC.

Selskabsomstruktureringenskontorets udtalelse nedenfor er affattet under hensyn til, at den bør kunne indsættes direkte i erhvervsbeskatningskontorets forhåndsbesked med mindst mulig redigering.

Sagens faktiske oplysninger

Sagen handler om værdiansættelse af goodwill. Ud fra Erhvervsbeskatningskontorets oplysninger kan man gå ud fra følgende:

I 1997 købte TDC nogle tyske aktieselskaber fra en af TDC-koncernen uafhængig sælger.

Med virkning fra den 29./30. december 2000 blev de tyske selskaber omdannet til et kommanditselskab. Efter tysk selskabsret kan et aktieselskab omdannes til et kommanditselskab uden likvidation af aktieselskabet, og efter tysk skatteret er der – efter nærmere regler – mulighed for skattemæs-

sig succession ("skatteneutral konvertering"). Forudsætningerne for skattemæssig succession er opfyldt i det konkrete tilfælde. (Efter dansk selskabs- og skatteret ville omdannelsen af et aktieselskab til et kommanditselskab have medført, at der skulle være foretaget ophørsbeskatning efter selskabsskattelovens § 5 af aktieselskabet, mens kommanditselskabet skulle have været stillet, som om det havde erhvervet aktiver og passiver på omdannelsesdagen, jf. TfS 1992, 234 LR og LV S.B.3.3.)

Ved oprettelsen af kommanditselskabet var dette ikke omfattet af dansk sambeskatning, men med virkning fra den 1. januar 2001 inddrages kommanditselskabet under frivillig sambeskatning med det danske moderselskab.

TDC har fået foretaget en vurdering af handelsværdien af aktieselskabernes goodwill på omdannelsestidspunktet den 29./30. december 2000. Handelsværdien (= hvad en uafhængig tredjemand antages at ville have været villig til at betale) er sat til ca. 6,5 mia.kr.

Der var kun bogført goodwill i meget begrænset omfang i aktieselskabet forud for omdannelsen til kommanditselskab. Omdannelsen har efter tysk skatteret den virkning, at den afskrivningsberettigede *skattemæssige* værdi af de overdragne aktiver kan sættes lig med omkostningerne ved anskaffelse af kommanditselskabsandelene. Konkret medførte de tyske regler, at hele værdien af andelene kunne henføres til ikke-bogført, oparbejdet goodwill i aktieselskabet, og at afskrivningsgrundlaget blev sat til ca. 1,7 mia.kr. Denne værdi tilsigtede ikke at afspejle handelsværdien af goodwill.

Det præjudicielle spørgsmål, som Erhvervsbeskatningskontoret ønsker besvaret, er, om goodwill på tidspunktet for sambeskatningens begyndelse - dvs. den 1. januar 2001 - skal ansættes til 6,5 mia.kr. eller til 1,7 mia.kr.

TDC's standpunkt

TDC's standpunkt er, at værdien af goodwill skal sættes til handelsværdien, ca. 6,5 mia.kr. TDC's advokat anfører således, at udtrykket "den faktiske anskaffessum" i selskabsskattelovens § 31, stk. 6, skal forstås som handelsværdien pr. 29./30. december 2000.

For så vidt angår goodwill må bestemmelserne i selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6, ses i sammenhæng med afskrivningslovens § 40, stk. 1 og 6, hvorefter der alene er fradragsret for erhvervet goodwill.

Efter tysk ret er den selskabsomdannelse, der fandt sted pr. 29./30. december 2000, sket uden likvidation af aktieselskabet. En sådan selskabsomdannelse kan efter dansk ret ikke finde sted uden ophørsbeskatning af aktieselskabet, jf. selskabsskattelovens § 5, stk. 4. Da ophøret af aktieselskabet er sket, før der indtrådte dansk sambeskatning, bliver der ikke tale om at beskatte det tyske ophørende aktieselskab efter danske regler, men det ændrer ikke ved, at aktieselskabet skal anses for at have solgt sine aktiver og passiver til handelsværdien på omdannelsestidspunktet, ligesom kommandit-selskabet dermed har erhvervet aktiver og passiver til handelsværdien på omdannelsestidspunktet.

Ligningsrådet har taget stilling til fortolkningen af selskabsskattelovens § 5, stk. 4, i den foreliggende situation, jf. TfS 1992, 234, hvor et aktieselskab omdannedes til et kommanditaktieselskab. Afgørelsen bekræfter, at også en ændring af selskabsform, som alene er baseret på en ændring af vedtægterne uden en opstilling af likvidations- eller overtagelsesbalance anses for en overdragelse til handelsværdier.

Endvidere gælder det princip, at der ikke i dansk ret er mulighed for skattemæssig succession uden hjemmel, jf. højesteretsdommen i TfS 2002, 154 HRD. Her afviste Højesteret at anlægge successionsbetragtninger på en omdannelse af et gensidigt forsikringsselskab til et aktieselskab. Ved omdannelsen havde parterne aftalt en afståelsessum, som skattemyndighederne ikke tilsidesatte, og som det modtagende selskab derfor var bundet af. Hvis der ikke havde været aftalt en afståelsessum, ville skattemyndighederne have været berettiget til at skønne over handelsværdien af de overdragne aktiver.

Desuden nævner TDC's advokat det fremsatte, men ikke gennemførte lovforslag L 61, folketingsåret 2001/02 (1. samling). Dette lovforslag indeholdt et forslag til omformulering af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, bl.a. med tilføjelse af følgende nye 2 pkt. i bestemmelsen:

”Såfremt selskabet før sambeskatningen ved indkomstopgørelsen efter udenlandske regler er indtrådt i et indskydende selskabs anskaffelsessummer og anskaffelsestidspunkter, indtrædes også i anskaffelsessummerne og anskaffelsestidspunkterne ved den danske indkomstopgørelse.”

Dette forslag tog således sigte på den her foreliggende situation, men blev ikke gennemført.

Endelig påpeger advokaten, at hvis man antager, at kommanditselskabet ikke skatteretligt har erhvervet aktieselskabets aktiver og passiver den 29./30. december, må en del af kommanditselskabets goodwill anses for at være oparbejdet goodwill og ikke erhvervet goodwill. Heraf følger, at der ikke er tale om et afskrivningsberettiget aktiv, jf. afskrivningslovens § 40, stk. 1. Når aktivet ikke er afskrivningsberettiget, skal man ved værdiansættelsen i forbindelse med indtræden i sambeskatning anvende hovedreglen i selskabsskattelovens § 31, stk. 5, dvs. at man skal anvende handelsværdien.

Selskabsomstruktureringenskontorets bemærkninger hertil

Det lægges til grund, at der er sket en omdannelse af det tyske aktieselskab til et kommanditselskab med virkning fra den 29./30. december 2000, dvs. på et tidspunkt, hvor ingen af selskaberne var omfattet af dansk frivillig sambeskatning. Det lægges videre til grund, at omdannelsen i overensstemmelse med tysk selskabsret er foretaget uden likvidation af aktieselskabet, og at der i overensstemmelse med tysk skatteret ikke er foretaget ophørsbeskatning af aktieselskabet, mens der for så vidt angår kommanditselskabet er foretaget en skattemæssig opskrivning af dettes afskrivningsgrundlag, således at dette udgør ca. 1,7 mia.kr., som fuldtud anses for at udgøre oparbejdet goodwill i aktieselskabet.

Selskabsomstruktureringenskontoret er enig i, at en tilsvarende selskabsomdannelse efter dansk ret ikke kunne være foretaget uden ophørsbeskatning af aktieselskabet, jf. herved TfS 1992, 243.LR., og i, at kommanditselskabet efter dansk ret skulle have været stillet, som om aktiver og passiver var erhvervet til handelsværdien pr. 29./30. december 2000.

Spørgsmålet er herefter, om situationen alene skal bedømmes ud fra danske selskabs- og skatteretlige regler, eller om der skal tages hensyn til, at de tyske regler, som finder umiddelbar anvendelse på situationen, afviger herfra.

Grundlaget for udenlandske sambeskattede selskabers indkomstopgørelse

Ifølge selskabsskattelovens § 31 kan det tillades, at et selskab hjemmehørende her i landet sambeskattes med såvel danske som udenlandske datterselskaber. De nærmere vilkår for sambeskatning fastsættes af Ligningsrådet i det årlige sambeskatningscirkulære. Det nugældende sambeskatningscirkulære er TSS-cirkulære nr. 2001-41.

Ifølge sambeskatningscirkulærets vilkår 2.7 er det for et udenlandsk sambeskattet selskab den skattepligtige indkomst *opgjort efter danske regler*, der omregnes til danske kroner og beskattes. Det vil sige, at det udenlandske selskabs regnskabsmæssige resultat konverteres til skattepligtig indkomst opgjort efter danske skatteregler og principper.

Efter selskabsskattelovens § 8, stk. 1, opgøres den skattepligtige indkomst for selskaber efter *skattelovgivningens almindelige regler*, for så vidt de efter deres indhold er anvendelige på de i selskabsskatteloven omhandlede selskaber og foreninger mv.

Det er herefter Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at det klart fremgår af sambeskatningsreglerne i selskabsskattelovens § 31 og det tilhørende sambeskatningscirkulære, at indkomsten i udenlandske selskaber, som er inddraget i en dansk sambeskatning, skal opgøres i henhold til danske skatteregler.

Det kan imidlertid efter kontorets opfattelse ikke generelt udledes heraf, at udenlandske dispositioner altid skatteretligt skal vurderes med udgangspunkt i danske selskabsretlige regler uden hensyntagen til, om de udenlandske regler, der gælder for dispositionen, afviger fra de tilsvarende danske regler.

I visse situationer er der ganske vist basis for at vurdere, om en dansk skatteretlig regel er anvendelig på udenlandske selskaber. Det gælder ved specielle regler, som det ikke umiddelbart er muligt at henføre et udenlandsk selskab til.

I den foreliggende situation er der imidlertid tale om lovbestemmelser, selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6, som efter deres ordlyd er anvendelige *alene* på udenlandske selskaber. Efter kontorets opfattelse er det derfor relevant at se på udenlandske reglers betydning i den konkrete sag.

Selskabsomdannelsen pr. 29./30. december 2000

Det lægges til grund, at den selskabsomdannelsen fra aktieselskab til kommanditselskab, der fandt sted pr. 29./30. december 2000, er sket uden likvidation af aktieselskabet, og selskabsomdannelsen overholder de tyske selskabsretlige regler.

En sådan selskabsomdannelse ville efter dansk ret ikke kunne finde sted uden ophørsbeskatning af aktieselskabet, jf. selskabsskattelovens § 5, stk. 4 og TfS 1992, 234.LSR.

Der må herefter ses på, hvilken betydning det har, at den selskabsomdannelse, der fandt sted den 29./30. december 2000, fandt sted mellem tyske selskaber i overensstemmelse med tyske selskabsretlige regler, som afviger fra de tilsvarende danske.

...

Det er på baggrund af disse afgørelser kontorets opfattelse, at de udenlandske civilretlige regler har betydning for bedømmelsen af *realiteten* i en udenlandsk disposition. De udenlandske regler indgår således i fastlæggelsen af faktum. Om muligt identificeres et udenlandsk civilretligt begreb med et kendt dansk civilretligt begreb. Herefter foretages der en skatteretlig kvalifikation af det fastlagte faktum. Denne foretages alene på baggrund af danske skatteregler.

Betydningen af at selskabsomdannelsen er sket med succession efter tysk selskabsret

I den konkrete sag er den selskabsomdannelse fra aktieselskab til kommanditselskab, der fandt sted pr. 29./30. december 2000, sket uden likvidation af aktieselskabet i overensstemmelse de tyske selskabsretlige regler. Selskabsomdannelsen er gennemført, inden der indtrådte dansk sambeskatning pr. 1. januar 2001.

Efter dansk selskabs- og skatteret er selskabsomdannelse med succession såvel i selskabsretlig som skattemæssig henseende et kendt fænomen. Fusionsskatteloven hviler på et successionsprincip og giver således selskaber omfattet af selskabsskatteloven adgang til at overføre samtlige deres aktiver og passiver til et andet selskab omfattet af selskabsskatteloven, uden at der sker likvidation af de ophørende selskaber, og således at det modtagende selskab skattemæssigt indtræder i de ophørende selskabers retsstilling. Det ligger imidlertid fast, at den konkrete selskabsomdannelse fra aktieselskab til kommanditselskab ikke kunne være sket med succession efter dansk ret, jf. TfS 1992, 234 LR.

Hvis selskabsomdannelsen således alene vurderes ud fra danske retsregler, er der tale om en skattepligtig selskabsomdannelse (uden succession). Hvis

de tyske civilretlige regler tillægges betydning, er det ukompliceret at identificere det tyske civilretlige begreb med et kendt dansk civilretligt begreb, for så vidt som selskabsomdannelse med succession er et kendt begreb i dansk ret. Selskabsomdannelsen er i så fald skattefri efter danske skatteretlige regler.

Der forefindes ingen praksis vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 6, eller § 4 A, stk. 2., som kan belyse spørgsmålet om, hvorvidt det ved anvendelsen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, i det konkrete tilfælde skal lægges til grund, at selskabsomdannelsen er sket med succession eller ej.

TDC's advokat har påpeget, at den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte et lovforslag, L 61, der som § 1, nr. 2, havde et forslag til omformulering af selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Lovforslaget bortfaldt som følge af folketingsvalget. ...

...

Efter kontorets opfattelse er det korrekt, at den sætning fra forslaget, som advokaten har fremhævet, handler om en situation som den foreliggende, dog således at der primært er tænkt på fusion mellem aktie- og anpartsselskaber og ikke på situationer, hvor et selskab omdannes fra en selskabsform til en anden. Det fremstår imidlertid som uklart, i hvilket omfang forslaget i gennemført form ville have indebåret en ændring i forhold til den gældende retstilstand. Lovforslaget er ikke udtryk for, at der er truffet konkrete afgørelser om spørgsmålet, som man fra den daværende regerings side har anset for uacceptable. Endvidere tager forslaget sigte på en situation, hvor det fortsættende selskab er omfattet af dansk sambeskatning på fusions- (eller her omdannelses-)tidspunktet. Det er ikke situationen i den foreliggende sag. Det er tvivlsomt, om sætningen i de almindelige bemærkninger "Efter de nuværende danske regler anses aktivet for erhvervet til handelsværdien på fusionstidspunktet, når fusionen er skattepligtig efter danske regler" overhovedet har relevans for en situation, hvor selskabsomdannelsen ikke *kan være* skattepligtig efter danske regler, allerede fordi ingen af de involverede selskaber var omfattet af danske regler på omdannelses-tidspunktet.

Endelig bemærkes, at lovforslaget som bekendt ikke blev gennemført, hvilket under alle omstændigheder taler imod at anvende forslagens bemærkninger som kilde til den gældende retstilstand.

Sammenfattende er det således kontorets opfattelse, at eksistensen af det fremsatte, men ikke gennemførte lovforslag ikke kan tillægges afgørende betydning for udlægningen af den gældende retstilstand.

Konklusion

I mangel af praksis såvel som andre sikre fortolkningsbidrag er det kontorets opfattelse, at spørgsmålet må afgøres ud fra de ovennævnte generelle betragtninger om betydningen af, at en disposition er foretaget i overensstemmelse med udenlandske civilretlige regler.

De generelle betragtninger er som nævnt ovenfor, at de udenlandske civilretlige regler har betydning for bedømmelsen af *realiteten* i en udenlandsk disposition, dvs. at de udenlandske regler indgår i fastlæggelsen af sagens faktum. Om muligt identificeres et udenlandsk civilretligt begreb med et kendt dansk civilretligt begreb. Herefter foretages der en skatteretlig kvalifikation af det fastlagte faktum. Denne foretages alene på baggrund af danske skatteregler.

Konkret er sagens faktum, at der er sket en selskabsomdannelse i overensstemmelse med tyske civilretlige regler om selskabsomdannelse med succession. Selskabsomdannelse med succession er et velkendt begreb i dansk civilret - det særlige er blot, at der efter danske regler ikke kunne være sket omdannelse med succession i det konkrete tilfælde.

Herefter skal der foretages en skatteretlig kvalifikation af faktum i henhold til danske skatteregler. Kontoret finder, at der i den sammenhæng ikke kan tages hensyn til de tyske skatteretlige regler og den særlige opgørelsesmetode for kommanditselskabets afskrivningsgrundlag, som disse regler hjemler. Selskabsomdannelsen bør efter dansk skatteret tillægges samme konsekvenser som en dansk selskabsomdannelse med succession. Det betyder, at kommanditselskabet skattemæssigt indtræder i aktieselskabets stilling med hensyn til goodwill.

Da den omhandlede goodwill er oparbejdet af aktieselskabet, er det herefter kontorets opfattelse, at der er tale om koncerninternt oparbejdet goodwill, som følgelig ikke er afskrivningsberettiget, jf. afskrivningslovens § 40, stk. 5.”

Notatet blev den 11. november 2002 (bilag 11.61) med håndskrift og signaturen NK (Niels Kristensen) påført følgende tekst:

”Jeg er enig i ovenstående konklusion.
Vi må herefter kunne svare Erhvs. kt. ved at vedlægge nærv. notat.
I den Bind.Forh. må en væsentlig del af nærv. notat indarbejdes.
Det er Erh.kt., der må foretage denne indføjning”

Selskabsomstruktureringskontorets notat blev med brev af 11. november 2002 sendt til Erhvervsbeskatningskontoret att. Gitte Wrobel (bilag 11.60), og med mail af samme dato til denne og til Solveig Mortensen i Selskabsrevisionen (bilag 14.39). Notatet blev senere indarbejdet i et brev, der blev fremsendt til TDC den 28. november 2002.

Niels Kristensen har om Selskabsomstruktureringskontorets notat af 7. november 2002 forklaret, at

”det var deres foreløbige bud på et svar. Det var et svært spørgsmål, som de overvejede frem og tilbage.

... forespurgt, om det vil sige, at det var deres opfattelse, at L 61 ville have forhindret, at TDC kunne afskrive på det høje beløb, som TDC mente, at man kunne afskrive på, bekræftede vidnet dette.

... foreholdt, at det her fremstår, som om Selskabsomstruktureringskontoret mener, at TDC allerede forud for L 61 muligvis ville være afskåret fra at gøre som planlagt på grund af anden lovgivning, og forespurgt, om han er enig i den forståelse, forklarede vidnet, at det er han. De havde fået et problem med, at L 61 var fremsat og bortfaldet. De skulle derfor gerne finde en argumentation, helst ud fra en juridisk tankegang, for, at det alligevel ikke havde betydning, og at TDC ikke skulle have det fradrag, som de ønskede. Denne argumentation led skibbrud i Ligningsrådet, hvor rådets formand sagde, at det var en spændende argumentation, men den var bare ikke korrekt. ... vidnet bekræftede, at det anførte var et forsøg på at se, om der var noget, der kunne have hindret TDC, allerede inden L 61 blev fremsat.”
<s. 735-736>

Merete Helle Hansen har forklaret, at

”notatet af 7. november 2002 er skrevet af hende. Hun drøftede det indgående med Niels Kristensen, før det blev sendt.

... forespurgt, om de anså det for sikkert, at lovforslaget [L 61] handlede om en situation som den foreliggende, forklarede vidnet, at det gjorde de nok. Det, de anså for usikkert, var, hvad der var gældende ret uden lovforslaget.

Adspurgt, om hun efter det, hun havde fået at vide af Jesper Leth Vestergaard om, at lovforslaget ikke tog sigte på en konkret sag, mente, at forslaget ville have omfattet en situation som den foreliggende, forklarede vidnet, at det mente hun, det ville.

Foreholdt ”... Det fremstår imidlertid som uklart, i hvilket omfang forslaget i gennemført form ville have indebåret en ændring i forhold til den gældende retstilstand. ...”, bekræftede vidnet, at det anførte var udtryk for, at situationen godt kunne være den samme, selvom lovforslaget ikke var blevet vedtaget.

Foreholdt, at flere har forklaret, at de så L 61 som svaret på nogle af de problemer, der havde været, og at L 61 således ville gøre en forskel, forklarede vidnet, at L 61 formentlig ville have løst nogle problemer, men det ville måske ikke have gjort den forskel, der løste denne problemstilling. Der var i L 61 taget højde for en fusionssituation, men der var ikke skyggen af en fusion i TDC’s sag. Hun var i tvivl om, hvad der var gældende ret inden L 61.

Foreholdt, at ligningslovens § 5 H var blevet kuldkastet af Ligningsrådets afgørelser, hvilket mange, bl.a. Niels Kristensen, så som et problem, og at man håbede på, at L 61 ville løse problemet, og forespurgt, om Niels Kristensen sagde noget om koblingen mellem dette problem og L 61, forklarede vidnet, at det husker hun ikke, men Niels Kristensen kan godt have sagt noget, der er gået hen over hovedet på hende.

Foreholdt ”... Lovforslaget er ikke udtryk for, at der er truffet konkrete afgørelser om spørgsmålet, som man fra den daværende regerings side har anset for uacceptable. ...”, og forespurgt, hvad der var baggrunden for, at hun skrev sådan, forklarede vidnet, at det var, at Jesper Leth Vestergaard havde sagt, at der ikke lå nogen konkret sag til grund for lovforslaget. Det

anførte skal forstås snævert og relaterer sig kun til den konkrete omdannelsituation.

Forespurgt, om der var nogen, der nævnte, at der var andre sager, som havde givet anledning til L 61, forklarede vidnet, at det var der ikke.
Adspurgt, om Niels Kristensen var enig i det anførte, forklarede vidnet, at han godkendte notatet med denne tekst.

Forespurgt, hvad der var konklusionen på notatet af 7. november 2002, forklarede vidnet, at det var, at afskrivningsgrundlaget var 1,9 mia. kr., svarende til grundlaget efter de tyske regler.

... at notatet ikke er tænkt som foreløbigt, men er skrevet på en sådan måde, at det i vidt omfang kunne indarbejdes direkte i Erhvervsbeskatningskontorets udkast til en bindende forhåndsbesked.

... notatet blev sendt til TDC med henblik på, at TDC fik mulighed for at kommentere det. Hvis der kom gode bemærkninger fra TDC, ville der godt kunne ændres i det anførte. <s. 884-887>

... forespurgt, hvorledes denne bemærkning [”Da den omhandlede goodwill er oparbejdet af aktieselskabet, er det herefter kontorets opfattelse, at der er tale om koncerninternt oparbejdet goodwill, som følgelig ikke er afskrivningsberettiget, jf. afskrivningslovens § 40, stk. 5”] er kommet ind i det notat, som hun har forfattet, forklarede vidnet, at hun nok opfattede det således, at hun var forpligtet til at have en mening. Hun var ikke blevet bedt om at skrive det. Hun må i sammenhængen have set en forbindelse mellem bestemmelserne. Det undrer hende også nu, at hun dengang kunne have en mening om afskrivningsloven.” <s. 902>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”... udtalelse[n] fra Omstruktureringskontoret er svaret på forespørgslen af 10. oktober 2002 fra Erhvervsbeskatningskontoret. Der var i mellemtiden endvidere kommet et indlæg fra advokat Søren Lehmann Nielsen.

... forespurgt, om de var enige i, at der ikke forelå konkrete afgørelser om spørgsmålet, når der faktisk forelå afgørelser fra Ligningsrådet vedrørende ligningslovens § 5 H, hvor der var udtrykt bekymring over, at ligningslovens § 5 H ikke kunne betragtes som værn, forklarede vidnet, at de ikke havde set på det på denne måde.

De havde ikke kontakt til departementet. Efter hvad de hørte fra Omstruktureringskontoret, var departementet af den opfattelse, at der ikke var noget problem vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, i lovforslag L 61 var ikke ment som en ændring, men blot som en præcisering af gældende lov, og det var derfor af underordnet betydning, at det blev taget ud. Det var i hvert fald det, departementet gav udtryk for, da bestemmelsen var taget ud. Det var også den begrundelse, som Omstruktureringskontoret fik oplyst, når de talte med departementet på sagsbehandlerplan. Merete Helle Hansen sagde således til vidnet, at det ikke fik indflydelse, at L 61 bortfaldt.

... at de gerne havde set, at L 61 var blevet gennemført, men hvis departementet mente, at der ikke var noget problem, så havde de ikke anledning til nogen bekymring.

... at de desuagtet fortsat var af den opfattelse, at der var et problem.

... når de af departementet fik at vide, at det ikke skulle læses på denne måde, måtte de blot konstatere, at de havde læst forkert. Det kunne de ikke gøre noget ved.

... forespurgt, om de arbejdede videre med denne nye problemstilling [afskrivningslovens § 40, stk. 5], forklarede vidnet, at det gjorde de ikke, for det var deres opfattelse, at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, havde forrang frem for afskrivningslovens § 40, stk. 5." <s. 572-574>

Den 21. november 2002 skrev Gitte Tarum Wrobel et notat vedrørende en telefonsamtale med Jens Svoldgaard fra TDC (bilag 08.42). Det anføres her:

"J.S. ringede - oplyste, at TDC fortsat arbejder på at fremskaffe det materiale vi har bedt om. De holdt ugentlige møde herom - næste møde på onsdag. Jeg meddelte, at jeg har fået et notat om styrelsens holdning til problemstillingen omkring SEL § 31 stk. 5 og 6. Oplyste, at jeg mente, at konklusionen var at den høje værdi ikke er afskrivningsberettiget. J.S. var ikke glad for den konklusion, idet det var en forudsætning at der kunne afskrives - TDC har haft mange "kloge" folk til at se på dette problem. Jeg kunne dog ikke nærmere redegøre herfor, da sagen p.t. er pakket ned p.g.a. flytning. Jeg lovede at ringe tilbage mandag eftermiddag. Inden da skal jeg finde ud af om, TDC skal have notatet i høring."

Det er med håndskrift på notatet med dateringen 25. november 2002 anført:

”Jens Svoldgaard har ringet Jeg oplyste om notatets konklusion. J.S. var ret sikker på at den ikke er rigtig - TDC har nøje undersøgt dette. Jeg oplyste, at vi internt ville holde et møde med Omstruktureringskontoret inden vi sender notatet i høring. Mødet afholdes torsdag. Jeg lovede at ringe tilbage torsdag. ...”

Gitte Tarum Wrobel har om telefonsamtalen med Jens Svoldgaard forklaret, at

”hun fortalte Jens Svoldgaard om konklusionen i Selskabsomstruktureringskontorets notat af 7. november 2002. Hun fortalte, at Selskabsomstruktureringskontoret ikke kunne give medhold i advokatens indstilling, og at de således ikke ville anvende de høje værdier. De talte ikke om de 1,9 mia. kr., idet samtalen kun handlede om, at de 6,5 mia. kr. ikke kunne anvendes som afskrivningsgrundlag.” <s. 417>

2.7. Erhvervsbeskatningskontorets brev af 28. november 2002 til TDC og TDC's svar af 7. januar 2003

Omstruktureringskontorets udtalelse i notat af 7. november 2002, jf. afsnit 2.6, blev med brev af 28. november 2002 (bilag 09.68) sendt til høring hos TDC.

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”hun indarbejdede Selskabsomstruktureringskontorets svar af 7. november 2002 i dette brev til TDC. Brevet blev skrevet af hende, da hun stadig var sagsbehandler på sagen i forhold til TDC.

... TDC her i skriftlig form fik de konklusioner, som hun havde oplyst dem om under de to telefonsamtaler.” <s.417>

Endvidere har Lars Nørding (s. 688) afgivet forklaring herom.

Advokat Søren Lehmann Nielsen udarbejdede som svar på brevet af 28. november 2002 et notat af 7. januar 2003 (bilag 09.65).

Det anføres her blandt andet:

”...

Samlet set må det derfor konkluderes, at dansk skatteret ikke åbner mulighed for succession uden udtrykkelig hjemmel, således som Højesteret også har fastslået det i TfS 2002.154, at dansk skatteret ikke bygger på det princip, at selskabsretlig succession medfører skatteretlig succession, men at der tværtimod kun anerkendes succession efter tilladelse, og at dansk skatteret bestemt ikke indebærer, at udenlandsk selskabsret og skatteret kan give grundlag for dansk skatteretlig succession uden ansøgning herom og udtrykkelig hjemmel.

Det er derfor kun naturligt og rigtigt, at forarbejderne til L 61 ikke giver støtte for omstruktureringskontorets synspunkter, og at det netop med betydelig vægt taler for TDC's synspunkter, at der er fremsat et ikke-vedtaget lovforslag til imødegåelse af den situation, som foreligger her.

Endelig bemærkes det, at sidste afsnit i Omstruktureringskontorets redegørelse også er forkert. Afskrivningslovens § 40, stk. 5, giver kun hjemmel til at nedsætte afskrivningsgrundlaget med ”et beløb svarende til den ikke-afskrivningsberettigede del af overdragerens anskaffelsessum”. Denne bestemmelse – som ikke har betydning i den foreliggende sag – er behandlet i anmodningen om den bindende forhåndsbesked, næstsidsste afsnit. Det er muligt, at Omstruktureringskontoret har ment afskrivningslovens § 40, stk. 1, hvorefter der kun kan afskrives på erhvervet goodwill, men her overses det, at der med erhververen i denne situation ikke menes det omdannede kommanditselskab, men Talkline Management und Finance Holding GmbH, som efter dansk skatteret ved omdannelsen erhvervede en direkte ideel andel af kommanditselskabets aktiver og passiver og derfor kan afskrive på denne, selv om det (urigtigt) lægges til grund, at der for kommanditselskabets vedkommende ikke er tale om en erhvervet goodwill.

...”

Søren Lehmann Nielsen har forklaret,

”Foreholdt [2. afsnit af citatet ovenfor fra bilag 09.65] og forespurgt, om det var udtryk for, at hvis L 61 var blevet gennemført, ville det have hindret det, TDC ønskede, ..., at det var det stort set. Det var dog ikke helt åbenbart, at det ville være tilfældet, men det var klart, at L 61 sigtede på en så-

dan situation. Forespurgt, om L 61 kom som reaktion på deres anmodning om bindende forhåndsbesked i september, svarede vidnet, at forslaget ikke var ”lige i øjet” i forhold til TDC, idet L 61 talte om indtræden i anskaffelsessummerne som ved en dansk fusion, og at ”TDC-modellen” var en anden situation. Selvom L 61 blev vedtaget, var der stadig et spørgsmål om fortolkning af de tyske regler om omdannelse. Vidnet mener ikke, at den, der lavede L 61, kendte til Talkline. Vidnet er ikke bekendt med, at man var efter TDC. Det var et forslag til imødegåelse af den ”tænkte” selskabsomdannelse.

Forespurgt, om der i det lå, at der var en vis sandsynlighed for, at L 61 ville have hindret det, TDC ønskede sig, bekræftede vidnet dette.” <s. 765>

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”advokaten ikke var enig i Selskabsomstruktureringkontorets vurdering. Advokaten mente, at det ikke var kommanditselskabets erhvervelse, men kommanditistens erhvervelse, der var afgørende. Vidnet opfattede det som et nyt synspunkt, men det var lidt uklart beskrevet, og det kan således muligt være beskrevet tidligere. De tyske regler var efter advokatens opfattelse af mindre betydning.” <s. 420>

2.8. Dialoggruppens møde i februar 2003

Den 9. januar 2003 sendte Ivar Nordland en mail til dialoggruppen (bilag 44.66), hvori han blandt andet anførte:

”Det har været næsten et år siden, at vi sidst har stukket hovederne sammen. Vores tid i stort omfang brugt på formandsskabet, som nu heldigvis er slut. ...

CFC -reglerne i L 99 blev vedtaget, og nu er spørgsmålet om ikke tiden er inde til at forsøge på at opnå et resultat på den almindelige sambeskatning. Vi arbejder videre og sender snart et revideret notat ud. ... ”

Af et papir, der benævnes ”huskeseddel fra møde i dialoggruppen den 3. februar 2003” (bilag 81.24), fremgår det, at sambeskatningen (underskudsforslaget) har været drøftet på dette møde, og at der har været tale om en teknisk gennemgang heraf. Dette

ses også af en af Skatteministeriet udarbejdet oversigt over møder i dialoggruppen (bilag 40.16).

I et notat af 6. februar 2003 (bilag 81.17) kommenterede statsautoriseret revisor Michael Sørensen i egenskab af medlem af dialoggruppen et lovudkast til selskabsskatteovens § 31 D med stramninger af afskrivninger på oparbejdet goodwill.

2.9. Christian Homilius' notat af 23. januar 2003

Christian Homilius, der er ansat ved ToldSkat Østjylland, Region Århus, udarbejdede til brug for Selskabsrevision Vest et notat af 23. januar 2003 vedrørende TDC's afskrivning på goodwill stor 6,5 milliarder kr. (bilag 09.67 og C.102), hvori der redegøres for sagens omstændigheder, og selskabets argumentation vedrørende fortolkningen af selskabsskatteovens § 31, stk. 6, og afskrivningslovens § 40 kommenteres. Det anføres her blandt andet:

”Notat udarbejdet til brug for SELSKABSREVISION VEST.

Vedr. TDC A/S' afskrivning på goodwill stor 6.5 milliarder kr.

Sagen:

I 1997 købte TDC nogle tyske aktieselskaber fra en af TDC uafhængig sælger.

Med virkning fra d. 29/30 dec. 2000 blev det tyske selskab TALKLINE Management und Finance Holding GmbH,s (TMFH GmbH) datterselskab TALKLINE GmbH (TL GmbH) omdannet til et kommanditselskab, nærmere TALKLINE GmbH & Co. KG. Denne omdannelse kan efter tysk selskabsret, modsat dansk selskabsret, ske uden likvidation af aktieselskabet.

Iht. tysk skatteret er der mulighed for succession. Dette er modsat ikke muligt iht. dansk skatteret. Den tilsvarende omdannelse ville efter dansk skatteret have medført ophørsbeskatning af aktieselskabet hhv. have medført at

det modtagende kommanditselskab havde erhvervet de modtagne aktiver til værdien på omdannelsesdagen.

Ingen af ovenstående selskaber var ved omdannelsen omfattet af dansk sambeskatning, men med virkning fra 1.1.2001 inddrages de tyske kommanditselskabsdeltagere under frivillig sambeskatning med det danske moderselskab.

TDC har fået vurderet, at handelsværdien af goodwillen i ovennævnte omdannede selskab pr. omdannelsesdagen d. 30. dec. 2000 udgør 6,5 milliarder kr.

Stort set hele goodwillværdien er oparbejdet af det jf. ovenfor omdannede selskab. Omdannelsen har efter tysk skatteret den virkning, at de overtagne aktiver kan anses for anskaffet til omkostningerne ved anskaffelsen af kommanditandelene. Konkret medførte foranstående, at kommanditselskabets afskrivningsgrundlag i relation til goodwillen i Tyskland blev fastsat til 1,7 milliarder kr.

TDC' standpunkt er, at værdien af goodwill skal sættes til handelsværdien, ca. 6,5 milliarder kr. TDC' advokat anfører, at udtrykket "den faktiske anskaffelsessum" i selskabsskattelovens § 31, stk. 6, skal forstås som handelsværdien pr. 29/30 dec. 2000.

Formålet/fidusen ved hele transaktionen er, at det ophørende tyske aktieselskab ikke ophørsbeskattes efter danske regler, idet ophøret skete før indtræden af sambeskatning med det danske moderselskab. Jf. advokaten ændrer dette imidlertid ikke på, at overdragelsen skal anskues med "danske øjne". Sker dette, vil det modtagende kommanditselskab skulle anses for at have erhvervet aktiver og passiver til værdien på omdannelsestidspunktet, eksempelvis goodwill for 6,5 milliarder kr.

TDC' advokat bygger bl.a. sin opfattelse på det pr. 24.10.2001 fremsatte og efterfølgende bortfaldte lovforslag L 61, der bl.a. havde forslag til ændring af SEL. § 31, stk. 6.

...

Bemærkninger til foranstående:

I relation til nærværende sag kan det ikke tiltrædes, at ovenstående opfattelse i bemærkningerne til lovforslaget skal tillægges vægt. Der er alene tale om et bortfaldet lovforslag, og det i bemærkningerne anførte er derfor reelt kun udtryk for koncipistens egen og ukommenterede opfattelse. Undertegnede har da også været i telefonisk kontakt med koncipisten i Skatteministeriet, – Jesper Leth Vestergård. Sidstnævnte udtrykte under samtalen, at han var enig i, at den nuværende SEL. § 31, stk. 6 ikke med sikkerhed kunne fortolkes således, at det var handelsværdien på fusionstidspunktet, der skulle anvendes.

...

Som anført tidligere har SEL. § 31, stk. 6 bl.a. til formål at sikre, at der ikke kan afskrives på oparbejdet goodwill. Den i sagen og før dansk skattepligt gennemførte overdragelse har alene til hensigt, at forsøge at opnå et højere afskrivningsgrundlag, end det der kan opnås henset til lovens formål. Også af sidstnævnte grunde findes det således, at der ikke kan opnås en skattemæssig anskaffelsessum der er større end den hvori det modtagne selskab er indtrådt.

...

Brev fra adv. Hjejle, Gersted og Mogensen d. 7.1.2003.

...

Ad. afskrivningslovens § 40:

...

Bemærkninger:

Ad. afskrivningslovens § 40:

Advokaten har følgende bemærkninger til en evt. brug af afskrivningslovens § 40:

”Afskrivningslovens § 40, stk. 5, giver kun hjemmel til at nedsætte afskrivningsgrundlaget med et beløb svarende til den ikke-afskrivningsberettigede

de del af overdragerens anskaffelsessum. Denne bestemmelse – som ikke har betydning i den foreliggende sag – er behandlet i anmodningen om den bindende forhåndsbesked, næstsidste afsnit. Det er muligt, at Omstrukturingskontoret har ment afskrivningslovens § 40, stk. 1, hvorefter der kun kan afskrives på erhvervet goodwill, men her overses det, at der med erhververen i denne situation ikke menes det omdannede kommanditselskab, men kommanditisten TMFH GmbH, som efter dansk skatteret ved omdannelsen erhvervede en direkte ideel andel af kommanditselskabets aktiver og passiver og derfor kan afskrive på denne, selvom det (urigtigt) lægges til grund, at der for kommanditselskabets vedkommende ikke er tale om en erhvervet goodwill”.

Bemærkninger:

Jf. det allerede ovenfor anførte findes det irrelevant at diskutere afskrivningslovens § 40.

Såfremt det alligevel lægges til grund, at TDC’ synspunkter er korrekte, således at transaktionen skal vurderes med ”danske øjne”, at transaktionen ikke kan tilsidesættes etc., er der tale om at der er sket en overdragelse fra det ophørende TL GmbH der er datterselskab af TMFH GmbH, til kommanditselskabet hvor TMFH GmbH ligeledes er eneste kommanditist. Afskrivningslovens § 40, stk. 5 regulerer overdragelse af goodwill mellem interesserelaterede parter, nærmere overdragelse mellem en person og et selskab, hhv. selskaber indbyrdes.

Jf. den kommenterede afskrivningslov forstås der ved ”selskaber m.v.” i afskrivningslovens § 40, stk. 5 selskaber som nævnt i SEL. § 1 og 2, samt FBL. § 1. Lægges dette til grund, er det tvivlsomt om bestemmelsen kan rumme nærværende overdragelse.

Kan bestemmelsen fortolkes udvidende, således at den kan rumme nærværende overdragelse, skal TMFH GmbH’ afskrivningsgrundlag efter bestemmelsens stk. 5 i relation til den erhvervede goodwill nedsættes med TL GmbH’ ikke afskrivningsberettigede del af anskaffelsessummen for goodwill opgjort efter danske regler. Da der er tale om oparbejdet goodwill, vil hele goodwillbeløbet være skattepligtigt efter danske regler hos ”sælger”, ligesom der ikke hos ”sælger” eksisterer nogen ikke afskrivningsberettiget anskaffelsessum der skal reducere erhververens anskaffelsessum.

Afskrivningslovens § 40, stk. 1 taler om, at der kun kan afskrives på ”erhvervet” goodwill. Også denne bestemmelse forudsætter således, at transaktionen skal vurderes med ”danske øjne”, således at goodwillen kan anses for ”erhvervet”.

Såfremt der lægges til grund at goodwillen ikke er ”erhvervet”, men derimod modtaget via succession, er afskrivning udelukket. Advokaten argumenterer i skrivelse af 7.1.2003, s. 10 for, at en eventuel succession relaterer sig til kommanditselskabet, og ikke til kommanditisten TFMH GmbH, idet sidstnævnte jo har erhvervet en ideel andel af kommanditselskabets aktiver, og at der ikke til denne erhvervelse er knyttet nogen succession.

Forudsættes det, at der er tale om succession, skal den af kommanditselskabet modtagne goodwill anses for helt eller delvist oparbejdet af kommanditselskabet selv. I det omfang den er oparbejdet af selskabet selv, bør SEL. § 31, stk. 6 anskaffessummen ansættes til 0 kr. Da kommanditisten på samme måde har succesderet i relation til ejerandel i kommanditselskabet, må dette medføre, at der ikke i relation til denne indtræden i kommanditselskabet opnås mulighed for skattemæssig afskrivning i større omfang end det foran nævnte. Et synspunkt om at der er tale om indtræden i et eksisterende K/S med fastsættelse af anskaffessum fsva. den ideelle andel i forhold til markedsværdien etc. kan således ikke tiltrædes.

... ”

Notatet af 23. januar 2003 fra Christian Homilius blev med en mail af 12. februar 2003 sendt fra Lars Nørding til Niels Kristensen, Merete Helle Hansen, Kim Lohse, Preben Underbjerg Poulsen, Lisbeth Rasmussen og Gitte Wrobel (bilag C.102). I mailen anføres det:

”...

Efter aftale med Lisbeth Rasmussen fremsendes vedlagte notat.

Som led i forberedelsen til mødet har vi i SREV i Århus drøftet sagen med Christian Homilius, der sidder i LOV på regionen. Christian har uopfordret udarbejdet et notat i sagen. Notatet er i tråd med retsafdelingens udkast til svar, men indeholder derudover nye indgangsvinkler til sagen. Jeg vil derfor foreslå, at vi kan lade notatet indgå i vores drøftelser på mandag.”

Christian Homilius har om notatet af 23. januar 2003 forklaret, at

”Det var Lars Nørding, der rettede henvendelse til vidnet, og bad ham om at se på denne problemstilling, som Selskabsrevisionen havde i en konkret sag. Lars Nørding havde det notat, som Told- og Skattestyrelsen havde udarbejdet herom, med, og bad vidnet om at sparre på det. Han fandt sagen interessant – skattehuller interesserer ham meget, da han synes, at skattesystemet skal være retfærdigt – hvorfor han gerne uopfordret ville lave et notat herom.

... forespurgt, hvorfra han havde fået detaljerne i beskrivelsen, forklarede vidnet, at dem havde han fra det notat, som han havde fået af Lars Nørding. Han var ikke nede i det revisionsmæssige i sagen, men lagde oplysningerne fra notatet til grund. Hvis han ikke havde vidst så meget om sagen, havde han ikke kunnet udtale sig om den.

... han også havde advokat Søren Lehmann Nielsens indlæg.

... han havde en telefonsamtale med Jesper Leth Vestergaard. Han husker ikke præcist, hvornår samtalen fandt sted. Han havde ikke indtryk af, at Jesper Leth Vestergaard kendte sagen i forvejen. Vidnet drøftede ikke selve sagen med Jesper Leth Vestergaard. Han var mest interesseret i at få at vide, hvorfor lovforslaget lå ubrugt hen. Vidnet var af den opfattelse, at hvis ministeren havde fået at vide, at der var et problem og konsekvenserne heraf, ville han have genfremsat lovforslaget. Vidnet var således forarget over, at lovforslaget ikke var blevet genfremsat. Vidnet fortalte Jesper Leth Vestergaard, at han ringede ham op, fordi de havde en konkret sag, hvor en virksomhed udnyttede et hul. Det, han ville høre, var, hvorfor der ikke var sket noget. Problemet var, at man havde fremsat et lovforslag, men ikke genfremsat det. Det var et problem, også selv om lovforslaget muligvis ikke helt dækkede denne sag. Han mener ikke, at han sagde, at sagen angik TDC, for det var uinteressant i denne sammenhæng. Det var imidlertid en helt intern samtale, så han kan ikke garantere for, at han ikke har sagt det.

Adspurgt, om de talte om, hvad der var baggrunden for, at man fremsatte L 61, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Han tror ikke, at de var inde på det.

Forespurgt, om de talte om, hvorfor lovforslaget ikke var blevet genfremsat, forklarede vidnet, at det husker han helt klart, at de talte om. Jesper Leth Vestergaard sagde, at det lå i luften i ministeriet, at man ikke ville

genfremstille et sådant forslag, idet det var omfattet af skattestoppet. Vidnet husker ikke præcist, hvordan han reagerede på dette, men han slog sig næppe til tåls med denne oplysning. Han har sandsynligvis hidset sig op over, at forslaget ikke blev genfremstillet. L 61 behandlede denne problemstilling, selv om det ikke passede helt på denne sag, og man havde med bemærkningerne til forslaget lavet et hul med hul i bunden.

Adspurgt, om de talte noget om, at denne problemstilling kunne have betydning for andre sager, forklarede vidnet, at det talte de ikke om, men det var logisk, at det havde betydning. Hvis der var én virksomhed, der kunne udnytte det, var der også flere, der kunne.

Forespurgt, om de talte om, at der kunne være andre sager herom, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Han kender heller ikke til andre sager herom.

Foreholdt, at han havde givet udtryk for, at L 61 ikke passede helt til den konkrete sag, og forespurgt, om de talte om, hvad der skulle til, for at L 61 kunne have forhindret denne sag, forklarede vidnet, at det talte de ikke om. Lovforslaget var ikke blevet genfremstillet, så det ville være hypotetisk. Det var hans opfattelse, at L 61 kunne være fortolket udvidende, så det havde omfattet denne sag. Man kunne, inden L 61 blev fremsat, stille sig det spørgsmål, om man havde et hul, men med bemærkningerne til lovforslaget havde man fået frem, at der helt sikkert var et hul.” <s. 1266-1268>

Jesper Leth Vestergaard har om samtalen med Christian Homilius forklaret, at

”han godt kan huske, at han har haft denne samtale med Christian Homilius.

Foreholdt, at han skulle have udtalt, at han var enig i, at det ikke ”kunne fortolkes således, at det var handelsværdien på fusionstidspunktet der skulle anvendes”, forklarede vidnet, at han formentlig har udtalt sig om anført. Han har vurderet bemærkningernes retskildeværdi. Det var nogle bemærkninger til et lovforslag, der ikke blev vedtaget i Folketinget. Det havde efter hans opfattelse ikke større retskildeværdi end andre udtalelser, der kom fra departementet. Andre kunne godt mene noget andet end departementet. Der lå ikke heri, at departementet havde skiftet mening. < s. 965>

Forespurgt ..., om han efter samtalen med Christian Homilius gjorde noget for at orientere andre om samtalen, forklarede vidnet, at han er overbevist

om, at han orienterede Ivar Nordland om, at der var nogen, der brugte den fremgangsmåde, de havde beskrevet i L 61.

Adspurgt, om han opfattede det således, at denne sag var opstået på grund af deres opskrift i L 61, bekræftede vidnet dette.” <s. 985>

Ivar Nordland har forklaret,

”Foreholdt ..., at Christian Homilius har forklaret, at han i forbindelse med sin udarbejdelse af notatet af 23. januar 2003 ringede til Jesper Leth Vestergaard og fortalte, at han havde en konkret sag, hvor en virksomhed udnyttede et hul, og at de drøftede, hvorfor lovforslag L 61 ikke var blevet genfremsat, og at Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at han er overbevist om, at han orienterede vidnet om, at der var nogen, der brugte den fremgangsmåde, som de havde beskrevet i L 61, ..., at han ikke husker en sådan samtale med Jesper Leth Vestergaard, men han vil ikke udelukke, at den har fundet sted.” <s. 1394>

Told- og Skattestyrelsen meddelte i en mail af 24. januar 2003 (bilag 08.72) TDC, at der var aftalt møde til den 17. februar 2003 mellem Selskabsrevisionen, Omstrukturingskontoret og Erhvervsbeskatningskontoret til drøftelse af, hvilken værdi der skulle anvendes ved indtræden i sambeskatning.

I perioden fra omkring den 24. januar til omkring den 5. februar 2003 blev der bragt flere artikler i dagbladet Børsen og hos Ritzaus Bureau med omtale af TDCs schweiziske datterselskab blandt andet under overskrifterne ”TDC kan blive tvunget til milliardnedskrivning”, ”Markedet venter mia-nedskrivning fra TDC” og ”milliardtab truer TDC’s schweiziske idyl” (bilag F.06-F.15).

3. Perioden fra 7. februar 2003 til juni 2003

3.1. Møde den 7. februar 2003 mellem skatteminister Svend Erik Hovmand og ledelsen i Told- og Skattestyrelsen

Under forklaringerne i sagen er det kommet frem, at der den 7. februar 2003 på skatteminister Svend Erik Hovmands initiativ blev holdt et møde med deltagelse af Svend Erik Hovmand, Ole Kjær samt Per Bach Jørgensen og Preben Kristiansen i anledning af, at Svend Erik Hovmand havde hørt et rygte om, at der var et større dansk selskab, der var i gang med at opnå en stor skattemæssig fordel.

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

”det er korrekt, at der var et sådant møde. Han hørte et forlydende i Folketinget om, at en stor dansk virksomhed var ved at udnytte et skattehul i udlandet. Det var han noget påvirket af, og da han hørte, at der var tale om et betydeligt beløb, sagde han til sig selv, at det ville han have undersøgt hurtigst muligt. For ikke at skabe for megen panik i huset valgte han at ringe til de medarbejdere, han formodede havde kendskab til sagen. Han ringede først til Per Bach Jørgensen og derefter til Ole Kjær. Han sagde til Ole Kjær, at han gerne ville besøge ham med det samme, idet han havde en sag, som han ville drøfte med ham. I mødet deltog foruden vidnet Ole Kjær, Per Bach Jørgensen og Ole Kjærs næstkommanderende. På mødet fortalte vidnet, at han havde hørt, at der var en stor dansk virksomhed, der i udlandet var i gang med at udnytte et skattehul, og at det vedrørte flere milliarder. De kiggede alle måbende og uforstående på ham, og han sagde, at de måtte undersøge sagen og vende tilbage i løbet af et par dage. Et par dage efter kom de tilbage og sagde, at de ikke kunne finde noget. Han kiggede igen på sin lille lap og så, at der stod ”L 61”, hvorfor han spurgte, om det kunne have noget med det at gøre. Det sagde dem imidlertid ikke noget. Det var således først senere på foråret 2003, at han fik kendskab til sagen.

Adspurgt, om han fik en tilbagemelding fra dem, han havde bedt om at se på sagen, og hvad den gik ud på, forklarede vidnet, at de meldte tilbage, at de ikke kunne finde ud af noget, heller ikke vedrørende L 61.

Foreholdt sin forklaring om, at det var et forlydende, han havde hørt i Folketinget, og forespurgt, om han havde hørt det fra af et medlem af Folketinget, forklarede vidnet, at det var fra en politisk kollega i Folketinget.

Forespurgt, om han foretog sig yderligere i den anledning, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke, for ”sporet endte der”. De kunne ikke finde ud af noget.” <s. 1186-1188>

Ole Kjær har forklaret, at

”han den 6. februar 2003 sad i møde i Hovedsamarbejdsudvalget, da hans sekretær kom ind og meddelte, at ministeren gerne ville besøge ham i frokosten. I mødet deltog også Per Bach Jørgensen. Peter Loft var ikke med, da han var på vinterferie. Det var et hyggeligt, uformelt møde. Han havde jævnligt været til møder med Svend Erik Hovmand, og de havde en god uformel kontakt. Det var ikke sædvanligt, at Svend Erik Hovmand kom til vidnet. Svend Erik Hovmands ærinde var, at han fra en unavngiven kilde i sit bagland havde hørt, at regeringen kunne være på vej til at forære en dansk virksomhed et stort fradrag. Der var efter vidnets opfattelse to muligheder. Enten at det kunne være et af de lovforslag, der var undervejs, eller, som den anden mulighed, at styrelsen var på vej til at træffe en ulovlig afgørelse, altså en ny Spar Nord-sag. Han spurgte, om det var noget, han skulle sætte en undersøgelse i gang om. Det ville Svend Erik Hovmand ikke have, for han ønskede, at det skulle være hemmeligt. Det skulle også være hemmeligt, at han havde spurgt. Vidnet sagde, at han ville spørge Preben Underbjerg Poulsen og Palle Graff, idet det ville være mest sandsynligt, at de kendte noget til det. Han spurgte Preben Underbjerg Poulsen og Palle Graff, men det sagde dem ikke umiddelbart noget. De gjorde herefter ikke mere ved sagen. Han hørte på en eller anden måde, at det formentlig var L 61, ministeren havde tænkt på. Han gjorde herefter ikke mere ved det, idet der således ikke var tale om en ulovlig afgørelse i styrelsen. Det var først, da Niels Kristensen og Preben Underbjerg Poulsen i maj måned 2003 kom med TDC-sagen, at han kom på, at det kunne være den sag, som ministeren havde hørt om, idet det drejede sig om store beløb.” <s. 1019-1020>

Per Bach Jørgensen har forklaret, at

”Svend Erik Hovmand lige før vinterferien 2003 ringede til vidnet og sagde, at vidnet skulle med ud og spise frokost hos Ole Kjær, og at vidnet skulle hente ham i Folketinget. Svend Erik Hovmand sagde ikke noget om

anledningen til dette besøg hos Ole Kjær. Da de kom ud i styrelsen, var der dækket op til frokost, og Ole Kjær og Preben Kristiansen var til stede.

Forespurgt, om det kan passe, at det var den 7. februar 2003, forklarede vidnet, at det var i den uge. Han husker af private årsager, at det hverken var onsdag eller lørdag, så det må have været enten torsdag eller fredag.

... de spiste frokost sammen, og efter lidt smalltalk fortalte Svend Erik Hovmand, at han "på vandrørene" havde hørt, at han skulle have undladt at fremsætte et lovforslag om sambeskatning for at holde hånden over TDC og for at hjælpe Dyremose, og at TDC nu var i gang med at få et stort fradrag i milliardstørrelsen, muligt 6 milliarder.

Forespurgt forklarede vidnet, at han er sikker på, at TDC og Dyremose blev nævnt.

Vidnet forklarede videre, at Svend Erik Hovmand sagde, at det kendte han ikke noget til, og han spurgte dem, om de vidste, hvad det handlede om. Vidnet sagde, at det ikke sagde ham noget. Han vidste ikke, hvad det var for et lovforslag, men tilkendegav, at det måtte de se på. Vidnet kunne godt se, at en sådan kammerateri-sag ikke ville være god. Ole Kjær sagde også, at det ikke sagde ham noget. Han nævnte, at TDC vistnok havde nogle bindende forhåndsbeskeder på vej, men at de vist ikke handlede om dette. De blev enige om, at de hver især måtte finde ud af, hvad det var for noget. Svend Erik Hovmand ønskede, at det hele skulle holdes hemmeligt. Vidnet kørte herefter Svend Erik Hovmand tilbage til Folketinget og tog selv tilbage til departementet og gik op til 10. kontor, hvor han mødte Ivar Nordland, der var på vej ud ad døren. Han greb fat i Ivar Nordland og sagde, at de måtte tale sammen. Hvad han præcist sagde til Ivar Nordland, er han ikke sikker på, men han fik i hvert fald spurgt, om Ivar Nordland kendte noget til, hvad det var for et forslag om sambeskatning, som Svend Erik Hovmand havde undladt at fremsætte. Ivar Nordland sagde, at det kun kunne være L 61, men at han ikke kunne forstå, at man sagde, at Svend Erik Hovmand havde undladt at fremsætte det, idet det var ham (Ivar Nordland), der havde taget det ud, før L 99 blev fremsat. Ivar Nordland gav vidnet et eksemplar af L 61, hvor han havde streget den relevante bestemmelse ind. De blev enige om, at Ivar Nordland skulle briefe ministeren om dette. Vidnet gik tilbage og læste L 61, men det var ikke så let at overskue, hvad det gik ud på.

Forespurgt, om han over for Ivar Nordland også nævnte noget om TDC, forklarede vidnet, at han ikke er sikker på, at han sagde, at det var TDC. Han var påpasselig med, hvad han sagde, på grund af hemmelighedskræmmeriet. Man kan dog ikke tale særlig længe med Ivar Nordland, uden at han udfritter en, så vidnet mener nok, at han nævnte TDC og forhåndsbeskederne. Vidnet mener derimod ikke, at han har nævnt selve kammeraterivinklen på sagen.

Forespurgt, om Ivar Nordland havde nogen reaktion på, at TDC blev nævnt, forklarede vidnet, at det havde Ivar Nordland ikke.

Vidnet forklarede videre, at han mente, at de herved havde fået styr på kammerateri-delen, idet ministeren ikke havde set bestemmelsen, inden den blev taget ud. Han overvejede herpå, om beløbet på 6 mia. kr. kunne være rigtigt.

Vidnet forklarede, at han gik til Poul Christensen, der var god til at finde ud af sådanne ting, og spurgte ham, hvad det kunne være, TDC havde købt eller foretaget sig, der kunne betinge, at de kunne skaffe sig et stort fradrag. Poul Christensen kiggede på de offentligt tilgængelige oplysninger på TDC's hjemmeside for at se, om der var nogle udenlandske virksomheder, som TDC ejede 100 pct. Han undersøgte noget med et selskab i Schweiz, men TDC ejede ikke det hele og kunne derfor ikke få fradrag, så de kunne ikke se, at der skulle være noget med dette selskab. Vidnet var herefter mest af den opfattelse, at det nok ikke havde noget på sig.

Foreholdt, at det vel også var aftalt med ministeren, at man skulle undersøge de bindende forhåndsbeskeder, som var på vej, og at de muligt kunne bringe noget frem, bekræftede vidnet, at det også var en mulighed. Han opfattede det således, at såvel han som Ole Kjær skulle foretage undersøgelser i deres respektive afdelinger.

Adspurgt ..., om vidnet fik et svar fra Poul Christensen, forklarede vidnet, at han fik svaret inden for et par timer efter, at han havde talt med Poul Christensen.

... han i ugen efter, hvor Peter Loft var tilbage fra ferie, formentlig allerede mandag morgen stod hos Peter Loft "som et plantet spyd" og fortalte ham om mødet hos Ole Kjær og om alt, hvad der var foregået. Han fortalte også Peter Loft om samtalen med Ivar Nordland, og at han havde bedt Poul

Christensen om at se på det, og at beløbet på 6 mia. kr., som de umiddelbart kunne se det, nok var ret vanvittigt.

Forespurgt, om denne samtale var hans afrapportering til ministeren, der skete via departementschefen, forklarede vidnet, at hans afrapportering var såvel til Peter Loft som til ministeren. Han mødte også selv ministeren, formentlig samme mandag, og ministeren spurgte da, om de havde fundet ud af noget. Vidnet sagde, at de mente, at de havde fundet ud af, hvad det var for et lovforslag, det drejede sig om. Ministeren gav herpå vidnet en gul lap, hvorpå der stod "L 61", og spurgte, om det var det lovforslag. Vidnet sagde, at det mente han, men han var ikke sikker, idet han ikke kunne huske nummeret. Ministeren havde åbenbart været tilbage ved sin kilde og spurgt yderligere. Vidnet mener, at han herefter anbragte den gule seddel på Ivar Nordlands skrivebord.

Adspurgt ..., om ministeren gik rundt med den gule lap, forklarede vidnet, at den vist nok sad på nogle papirer, som ministeren havde med sig.

...

Forespurgt ..., under henvisning til samtalen med Ivar Nordland efter mødet med ministeren hos Ole Kjær, hvem det var, der sagde, at han havde pillet bestemmelsen ud inden L 99, forklarede vidnet, at det var Ivar Nordland, der sagde, at det ikke var noget, Svend Erik Hovmand havde pillet ud, for det kunne han ikke, idet det var pillet ud, inden Svend Erik Hovmand fik forslaget.

Adspurgt, om Ivar Nordland gav nogen begrundelse herfor, herunder om det var noget, han selv eller andre havde foreslået, forklarede vidnet, at han ikke mener, at Ivar Nordland sagde noget herom. Det var for vidnet primært et spørgsmål om at få aflivet det med kammerateriet. Han hæftede sig ikke ved, hvem der havde bestemt, at det ikke skulle genfremsættes.

Forespurgt ..., om der var noget påfaldende i, at et lovforslag ikke blev genfremsat efter et folketingsvalg, forklarede vidnet, at der ikke var noget påfaldende i dette. L 99 var et andet forslag med forskelligt "skrab sammen".

...

Foreholdt, at han har forklaret, at det var hans opfattelse, at det var Ole Kjær og Ivar Nordland, der skulle melde tilbage til ministeren, forklarede vidnet, at han mener, at resultatet af mødet med ministeren blev, at Ole Kjær og han hver især skulle undersøge det. Vidnet talte herefter med Ivar Nordland og Peter Loft herom. Han ved ikke, om Ole Kjær har meldt tilbage. Han fik dog en mail fra Ivar Nordland om de bindende forhåndsbeskeder.

Forespurgt, om han fulgte op på, om der var sket en sådan rapportering til ministeren, forklarede vidnet, at han ikke husker, om han fulgte op på, om der var briefet om L 61. Han har nok spurgt til det. Han har utvivlsomt sagt, at når de lagde noget op, ville han gerne have en kopi. Han har ikke modtaget nogen kopi af en afreportering. Det skyldes muligvis, at de samtidig var i gang med en omstrukturering af departementet.

Foreholdt ..., under henvisning til mødet i begyndelsen af februar 2003, hvor vidnet og ministeren var hos Ole Kjær, at både ministeren og Ole Kjær herom for kommissionen har forklaret, at der kun blev talt om en stor dansk concern, og at man ikke nævnte hverken TDC eller Dyremose, hvorimod vidnet i dag har forklaret, at det både blev nævnt, at det var TDC, det drejede sig om, og at det var for at "please" Dyremose, og forespurgt, om vidnet er sikker på, at Svend Erik Hovmand udtalte sig herom, som vidnet i dag har forklaret det, forklarede vidnet, at det er han sikker på. Han er sikker på dette, fordi sagen ellers ikke ville have haft den vinkel med kammerateriet, som han har forklaret om. Han anså det selv for utænkeligt, at noget sådant skulle kunne ske, uden at det var rygtedes i systemet. Det er derfor, han husker det. Hvorfor skulle der være et sådant hemmelighedskræmmeri om sagen, hvis det bare havde været en sag om en ukendt virksomhed. Han er således sikker på, at det er foregået, som han har forklaret.

Forespurgt, hvorfor det var vidnet, der af ministeren blev bedt om at tage med til mødet hos Ole Kjær, forklarede vidnet, at det formentlig var, fordi han var den eneste chef, der var til stede i departementet på det tidspunkt. Peter Loft var på ferie, og Jens Drejer var ude af huset. Hvis Peter Loft havde været der, ville det have været naturligt, at det var ham, der deltog.

Foreholdt Ivar Nordlands forklaring ... forklarede vidnet, at det er korrekt, at han ikke er sikker på, at han har sagt noget om TDC til Ivar Nordland. Hvis Ivar Nordland har fundet en gul post-it, er det vidnet, der har sat den der. Vidnet modtog den gule post-it fra ministeren om mandagen, hvor Ivar Nordland var på ferie.

Foreholdt Preben Underbjerg Poulsens forklaring ... og forespurgt, om han har nogen ide om, hvordan Ole Kjær kom til den konklusion om, at problemet var løst et par dage efter mødet, og om der var nogen kontakt mellem departementet og styrelsen i dagene efter mødet, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han mener ikke, at han selv har talt med Ole Kjær i dagene efter mødet.

Foreholdt Ole Kjærs forklaring ... og forespurgt, om det var i overensstemmelse med det, der efter hans opfattelse var opgavefordelingen fra mødet, at Ole Kjær, da han blev bekendt med, at det drejede sig om L 61, ikke gjorde mere ved det, forklarede vidnet, at det på mødet var aftalt, at de begge måtte finde ud af, hvad der var problemet. Det kunne være, at der gik et rygte om kammerateri, den manglende genfremsættelse af L 61, eller at man var ved at få et stort fradrag. Vidnet ved ikke, hvad Ole Kjær opfattede som problemet, når han siger, at han anså det for løst.

Foreholdt Peter Lofts forklaring ... og forespurgt, om det er korrekt, at det først var langt senere, at han orienterede Peter Loft om mødet hos Ole Kjær og dette mødes indhold, forklarede vidnet, at han er sikker på, at han gjorde det umiddelbart efter mødet, så snart Peter Loft var tilbage fra ferie. Sagen var af en sådan karakter, at han givet ville underrette Peter Loft ved den først givne lejlighed.

Foreholdt Svend Erik Hovmands forklaring "... en stor dansk virksomhed var ved at udnytte et skattehul i udlandet ...", og forespurgt, om der i ugerne efter mødet var nogen debat som opfølgning på vinklen med, at der var et skattehul, og om han deltog i en sådan diskussion, forklarede vidnet, at der, som han husker det, ikke var nogen diskussion om et skattehul.

Forespurgt ... om, hvad ministeren og han talte om i bilen på turen fra Christiansborg til Told- og Skattestyrelsen, forklarede vidnet, at han af ministeren alene fik at vide, at de skulle spise frokost. Han opfattede sig vel lidt som ministerens frokostgæst. På vejen talte de kun om deres syge, gamle mødre, og ikke om andet. De talte ikke om, hvad de skulle i Told- og Skattestyrelsen.

Forespurgt, hvad der var Svend Erik Hovmands problem, og hvorfor de skulle holde møde, forklarede vidnet, at ministeren havde hørt et rygte, som klart kunne udvikle sig til en forfærdelig avishistorie, hvis det havde noget på sig. Det, Svend Erik Hovmand havde hørt, sagde ham ikke noget. Svend

Erik Hovmand sagde, at han havde hørt på ”vandrørene”, at han til fordel for TDC skulle have undladt at fremsætte et lovforslag.

Foreholdt, at kilden til denne oplysning, Helge Sander, har oplyst, at han ikke over for Svend Erik Hovmand har nævnt, at det var TDC, og forespurgt, om han er sikker på, at Svend Erik Hovmand sagde, at det var TDC, forklarede vidnet, at det er han sikker på. Han gik ud fra, at Svend Erik Hovmand havde oplysningen fra sin kilde. Foreholdt, at den samme kilde siger, at der ikke blev nævnt beløb, forklarede vidnet, at han er sikker på, at det blev nævnt, at der var tale om et milliardbeløb. Han mener også, at det var 6 mia. kr.” <s. 1321-1335>

Preben Kristiansen har forklaret, at

”han den 7. februar 2003 deltog i et frokostmøde på Ole Kjærs kontor, hvor også Svend Erik Hovmand og Per Bach Jørgensen var til stede. Om formiddagen den 7. februar 2003 deltog vidnet sammen med Ole Kjær i et møde i Hovedsamarbejdsudvalget, og kort før frokost kom Ole Kjærs sekretær ind og rakte Ole Kjær en lap papir, hvorpå der stod, at Svend Erik Hovmand ville komme til frokost. Ole Kjær afsluttede herefter hovedsamarbejdsudvalgsmødet og sagde til vidnet, at han ikke havde nogen ide om, hvad der var formålet med Svend Erik Hovmands besøg, og at vidnet derfor måtte gå med til mødet. De havde i den forløbne tid haft en del drøftelser om forskellige økonomiske spørgsmål, som faldt inden for vidnets ansvarsområde, og han fandt det derfor naturligt at deltage i mødet. Under mødet spurgte Svend Erik Hovmand indledningsvis til en række forskellige forhold vedrørende den generelle drift af styrelsen, og der gik en del tid med at snakke om disse ting. På et tidspunkt blev Svend Erik Hovmand mere alvorlig og fokuseret og sagde, at der skulle være den yderste fortrolighed, såvel om, at der havde været holdt et møde, som om dettes indhold, og fortalte, at han havde hørt et rygte eller en historie ude i byen, og det drejede sig om en stor virksomhed, som ifølge Svend Erik Hovmands kilde udnyttede skattesystemet i milliardklassen. Svend Erik Hovmand spurgte Ole Kjær, om de kendte noget til, at der skulle versere sådanne sager. Ole Kjær var meget usikker på, hvad det kunne dreje sig om, og de næste 15-20 minutter formede sig nærmest som ”20 spørgsmål til professoren”, hvor Ole Kjær stillede en lang række spørgsmål til Svend Erik Hovmand om, hvad dette rygte nærmere kunne gå ud på. Ole Kjær spurgte herunder blandt andet om, hvorvidt det drejede sig om udnyttelse af skattelovgivningen eller om regulær skatteunddragelse, og om det havde sammenhæng med verserende sager i Ligningsrådet. Svend Erik Hovmands svar var

temmelig svævende, men vidnet har ikke grundlag for at tro, at Svend Erik Hovmand vidste mere, end det fremgik af de svar, han gav. Samtalen mellem Svend Erik Hovmand og Ole Kjær vedrørte spørgsmål, som lå uden for vidnets område, og der er derfor detaljer, som vidnet ikke er sikker på. Han vil ikke udelukke, at konkrete navne på virksomheder har været nævnt. Ole Kjær var inde på konkrete sager, som han kendte fra sit arbejde med Ligningsrådet, men vidnet husker ikke nærmere herom.

Vidnet foreholdtes den forklaring, som Per Bach Jørgensen har afgivet, ..., og forklarede til dette, at han ikke husker, at Svend Erik Hovmand skulle have sagt, at rygtet gik på, at Svend Erik Hovmand skulle have undladt at fremsætte et lovforslag om sambeskatning. Vidnet har ikke oplevet det således, at Svend Erik Hovmand skulle have sagt, at han ifølge rygtet skulle holde hånden over TDC, og en sådan bemærkning ville ikke hænge sammen med den måde, deres møde sluttede på. Svend Erik Hovmand sagde ikke på mødet, at han ifølge rygtet var i færd med at hjælpe Dyremose. Vidnet vil ikke udelukke, at der blev talt om, at det drejede sig om et "fra-drag", men præcise tal blev ikke nævnt på mødet ud over, at Svend Erik Hovmand, således som vidnet allerede har forklaret, nævnte, at det drejede sig om en sag i milliardklassen.

Ole Kjær spurgte herefter Per Bach Jørgensen, om denne havde nogen ide om, hvad det drejede sig om, hvortil Per Bach Jørgensen sagde, at det havde han ikke. Der var derefter noget hyggesnak, og herefter nærmede mødet sig sin afslutning. Svend Erik Hovmand pointerede endnu engang, at der skulle iagttages diskretion om mødet og dets indhold, og Ole Kjær lovede at forhøre sig i Told- og Skattestyrelsen, om han kunne finde ud af noget. Det er muligt, at Ole Kjær nævnte, at han ville spørge Palle Graff og Preben Underbjerg Poulsen. Per Bach Jørgensen ville foretage en tilsvarende undersøgelse i departementet.

Efter at Svend Erik Hovmand og Per Bach Jørgensen havde forladt styrelsen, talte Ole Kjær og vidnet om, at det havde været et ejendommeligt møde. Ole Kjær lovede at stå for opfølgningen af sagen i Told- og Skattestyrelsen. Vidnet hørte ikke senere noget om, hvad der måtte være kommet ud af denne opfølgning. I betragtning af den opgavefordeling, der hersker mellem Ole Kjær og ham, fandt vidnet det helt naturligt, at Ole Kjær ikke rapporterede til ham.

På forespørgsel ... om, hvorvidt L 61 blev nævnt under mødet den 7. februar 2003, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at det blev, men han kan ikke udelukke, at det er sket.

På forespørgsel ... om, hvorvidt TDC's navn blev nævnt under mødet, forklarede vidnet, at hvis det var tilfældet, var det i hvert fald ikke noget, Svend Erik Hovmand responderede på.

Forespurgt ..., om der på mødet blev nævnt noget nærmere om, hvilke bindende forhåndsbeskeder der skulle være på vej op gennem systemet, forklarede vidnet, at han er usikker på, hvilken type sager eller hvilke specifikke virksomheder der blev talt om.

Foreholdt, at Svend Erik Hovmand ifølge sin egen forklaring skulle have sagt, at rygtet gik ud på, at en virksomhed var i færd med at "udnytte" skateloavgivningen, mens rygtet efter Ole Kjærs forklaring skulle gå ud på, "at regeringen var i færd med at forære et fradrag" til en virksomhed, forklarede vidnet, at han ikke husker, at det skulle have været nævnt på mødet den 7. februar 2003, at rygtet skulle gå ud på, at der skulle være noget at bebrejde regeringen.

Forespurgt om, hvorfor Svend Erik Hovmand krævede fortrolighed omkring mødet, forklarede vidnet, at dette dels skyldtes, at Svend Erik Hovmand ønskede at beskytte sin kilde, hvis identitet han ikke ville oplyse over for mødedeltagerne, og dels, at der jo kun var tale om et rygte.

... Ole Kjærs spørgsmål til Svend Erik Hovmand havde til formål at tilvejebringe et grundlag for en yderligere undersøgelse i Told- og Skattestyrelsen, men det lå i situationen, at Svend Erik Hovmand ikke ønskede at give yderligere oplysninger, og vidnet tilføjede, at Ole Kjærs spørgsmål var udtryk for det hårdeste, man kunne gå til en minister.

Foreholdt ..., Preben Underbjerg Poulsens forklaring, ..., forklarer vidnet, at han ikke er bekendt med, at der skulle have været ført en samtale nr. 2 mellem Ole Kjær og Preben Underbjerg Poulsen, og at han ikke i forbindelse med mødet har hørt L 61 nævnt.

..., at stemningen ved afslutningen af mødet den 7. februar 2003 ikke var præget af panik. Svend Erik Hovmand følte et problem med det rygte, som han var blevet præsenteret for, men var tilfreds med Ole Kjærs oplysning om, at han ville foretage en undersøgelse i huset.

..., at han ikke husker, at det på mødet skulle være omtalt, at rygtet gik på, at der skulle være noget at bebrejde regeringen eller skatteministeren." <s. 1351-1355>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret,

"Foreholdt ..., at der skulle være afholdt et hemmeligt møde i begyndelsen af februar 2003 i styrelsen mellem ministeren og blandt andet Ole Kjær, og forespurgt, om han kan bidrage med oplysninger om dette møde, forklarede vidnet, at han blev ringet op af Ole Kjær i starten af 2003, muligt i februar, hvor Ole Kjær fortalte, at ministeren havde bedt om et møde, hvor blandt andre ministeren og Per Bach Jørgensen deltog. Ministeren havde fået at vide, at der blev "holdt hånden" over en stor virksomhed. Vidnet og Palle Graff blev hver for sig bedt om at finde ud af, hvilket selskab det drejede sig om. Ole Kjær ringede imidlertid et par dage senere og meddelte, at problemet var løst, og at det var L 61, der var problemet, og at det var TDC, der fik fordelene.

Forespurgt til oplysningen om, at TDC fik fordelene, bekræftede vidnet, at det var en oplysning, han fik under den anden samtale med Ole Kjær." <s. 867-868>

Ivar Nordland har forklaret, at

"han efterfølgende fandt ud af, hvad Per Bach Jørgensen var i gang med. Det fandt han ud af den 17. november 2003. De skulle udarbejde svar på L 27, spørgsmål 1-12, og vidnet sagde til Per Bach Jørgensen, at han havde det lidt mærkeligt med, at han skulle skrive under på, hvad ministeren vidste. Per Bach Jørgensen fortalte ham så, at der den 7. februar 2003 havde været et møde i styrelsen med deltagelse af ministeren, Ole Kjær, Preben Kristiansen og Per Bach Jørgensen, angiveligt fordi der var en fra ministerens bagland, der havde "prikket ministeren på ryggen" og sagt noget om, at der var nogen, der holdt hånden over en stor virksomhed, som fik et fradrag, som den ikke var berettiget til. De fandt ikke frem til noget på dette møde. De anede ikke, hvad det var. Ministeren var efter mødet gået tilbage til sin kilde og havde fået at vide, at det var L 61, der var problemet. Dette var baggrunden for den post-it med "L 61", som vidnet fik fra ministeren.

Forespurgt ... bekræftede vidnet, at der ham bekendt ikke var blevet nævnt nogen navne.

... at han dagen efter, i forbindelse med noget andet, ringede til Ole Kjær. Vidnet spurgte til mødet, og Ole Kjær bekræftede, at der havde været et sådant møde. Ministeren havde forlangt fuld hemmelighed vedrørende mødet, men det var Ole Kjær ret kold over for. Han syntes, at det var noget mærkeligt noget. Vidnet var næste dag med Peter Loft til møde i Statsministeriet, og på vej derover spurgte vidnet Peter Loft, om denne havde hørt om et møde, hvilket Peter Loft bekræftede, og at Per Bach Jørgensen havde fortalt ham om mødet.” <s. 821-822>

Peter Loft har forklaret,

”at han var i Italien på dette tidspunkt. Han blev orienteret [om mødet] efterfølgende, idet Per Bach Jørgensen, der havde deltaget i mødet, fortalte ham, at der havde været disse forlydender, og at man efter mødet var kommet frem til, at det ikke havde noget på sig. Det var først langt senere, at han blev orienteret om mødet.

Forespurgt, om Per Bach Jørgensen sagde noget om, at det var TDC, det handlede om, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Det var tilfældigt, at Per Bach Jørgensen deltog i mødet. Per Bach Jørgensen forelagde efter mødet sagen for Ivar Nordland, og Ivar Nordland skulle vist have sagt, at det måtte være forskellen mellem L 61 og L 99, det drejede sig om, så de havde ikke holdt hånden over nogen. Vidnet husker ikke, om navnet TDC nåede frem til ham. Vidnet har først langt senere, i 2004, talt med ministeren herom.

Adspurgt ..., hvorfor Ivar Nordland straks var klar over, at det måtte være forskellen mellem L 61 og L 99, der var tale om, og hvad der ledte ham på sporet, forklarede vidnet, at det ved han ikke, men muligvis har ministerens hjemmelsmand nævnt noget om sambeskatning, så Ivar Nordland kunne sige, at det måtte være det, det drejede sig om.

Forespurgt ..., om han opfattede det således, at det var regeringen, der havde holdt hånden over en stor dansk virksomhed, eller det var skattemyndighederne, forklarede vidnet, at han fik opfattelse af, at det var den siddende regering. Han forstod det således, at ministerens hjemmelsmand skulle have sagt til ministeren, at ”I holder hånden over en stor virksomhed”, og at det ikke kunne være rigtigt.

Adspurgt, om Per Bach Jørgensen var vidnets eneste kilde, forklarede vidnet, at det var han, bortset fra at vidnet langt senere talte med ministeren herom.

Forespurgt ..., om det ville være sædvanligt, at ministeren holdt et møde, uden at departementschefen vidste det, forklarede vidnet, at det ville det ikke være. Vidnet ville blive orienteret om det." <s. 1106-1107>

3.2. Undersøgelseskommissionens undersøgelser vedrørende baggrunden for mødet den 7. februar 2003

Kommissionen stillede på baggrund af de fremkomne oplysninger om mødet den 7. februar 2003 den 3. juni 2005 skriftligt følgende spørgsmål til Svend Erik Hovmand gennem hans bisidder:

"Under sin forklaring for kommissionen den 2. juni 2005 oplyste fhv. skatteminister Svend Erik Hovmand blandt andet, at han i februar 2003 blev informeret om, at skattemyndighederne holdt hånden over en stor dansk virksomhed. Han oplyste videre, at informanten var en folketingskollega.

I medfør af undersøgelseskommissionslovens § 9, stk. 2, anmoder kommissionen om oplysning om navnet på den nævnte folketingskollega."

Den 8. juni 2005 oplyste advokat Niels Fisch-Thomsen som bisidder for Svend Erik Hovmand følgende:

"...

1. Navnet på den kollega i Folketinget, som ifølge Svend Erik Hovmands forklaring på et tidspunkt i februar måned 2003 nævnte for Svend Erik Hovmand, at han havde hørt et forlydende om, at en større dansk virksomhed muligvis var i færd med at udnytte et stort skattefradrag, som virksomheden ikke burde have, er Helge Sander.
..."

Den 9. juni 2005 stillede kommissionen herefter følgende skriftlige spørgsmål til videnksminister Helge Sander:

”...

1. Kan du bekræfte, at du på et tidspunkt, formentlig omkring februar 2003, nævnte for Svend Erik Hovmand, at en større dansk virksomhed var i færd med at udnytte et stort skattefradrag, som virksomheden ikke burde have?
2. Hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende: Hvad sagde du til Svend Erik Hovmand? Nævnte du navnet på virksomheden? Var det i givet fald TDC?
3. Hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende: Hvorfra havde du de oplysninger, som du videregav til Svend Erik Hovmand? Den pågældendes navn og adresse bedes oplyst.

...”

I et brev af 13. juni 2005 svarede Helge Sander:

”...

Vedrørende spørgsmål 1:

Jeg kan bekræfte, at jeg over for Svend Erik Hovmand har givet de nævnte oplysninger – formentlig i februar 2003.

Vedrørende spørgsmål 2:

Jeg nævnte ikke over for Svend Erik Hovmand navnet på virksomheden.

Vedrørende spørgsmål 3:

Den pågældende oplysning havde jeg under et privat arrangement fået af Christian Homilius, ..., der arbejder hos Told & Skat.”

Christian Homilius har om samtalen med Helge Sander forklaret, at

”Der skete det, at mens han sad med notatet [af 23. januar 2003, jf. afsnit 2.9 ovenfor], ringede Helge Sander til ham i anden anledning. Det var i begyndelsen af februar 2003. Vidnet var godt hidsig, og han konfronterede Helge Sander med, om det var regeringens politik, at en stor dansk virksomhed kunne få et stort fradrag ud af intet, mens ToldSkats medarbejdere

skulle bruge deres tid på at kontrollere befordringsfradrag. Helge Sander reagerede kraftigt på dette, hvilket også var vidnets hensigt. Vidnet ønskede, at Helge Sander skulle være forbindelsesled til skatteministeren og give ham et praj, så der kunne ske noget. Vidnet forklarede, at skattemedarbejdere ikke kan forstå, at det tager så lang tid at få lukket et hul, men grunden til, at hullerne ikke bliver lukket, er ofte, at politikerne ikke ved, at hullerne eksisterer. Dette var vidnets chance for at få ”prikket ministeren på skulderen” ved at få Helge Sander til at orientere skatteministeren om hullet. Helge Sander havde intet med sagen at gøre, men skulle blot bringe budskabet videre. Han påpegede over for Helge Sander, at problemet var den manglende genfremsættelse af L 61. De drøftede slet ikke den konkrete sag. Helge Sander havde vidnet bekendt ikke indsigt i de skatteretlige problemstillinger. Det drejede sig for vidnet bare om at få sat fokus på situationen lovgivningsmæssigt set.

Forespurgt, om han nævnte TDC’s navn over for Helge Sander, forklarede vidnet, at han ikke kan forestille sig, at han har sagt, at det drejede sig om TDC. Helge Sander lyttede til, hvad vidnet sagde, og lovede at bringe det videre. Vidnet gik i sin naivitet ud fra, at hvis politikere blot fik forklaret på et almindeligt dansk, at der var et hul, så ville det også blive lukket. Han håbede på, at det ville ske her. Hans samtale med Helge Sander fandt sted, efter at han havde talt med Jesper Leth Vestergaard.

Vidnet bekræftede på forespørgsel, at han sagde til Helge Sander, at det var skattestoppet, der var begrundelsen for, at L 61 ikke var genfremsat. Han sagde også, at det ikke kunne være rigtigt. Helge Sander havde ikke nogen bemærkninger hertil. Han lyttede bare. Vidnet sagde også til Helge Sander, at det drejede sig om milliarder, hvilket Helge Sander var chokeret over. Vidnet nævnte beløbsstørrelsen for at få Helge Sander til at gå videre med det til skatteminister Svend Erik Hovmand. Han angav ikke noget eksakt milliardbeløb. Han kendte ikke andre beløb end det, som er anført i notatet, på 6,5 mia. kr.

Adspurgt, om han fik nogen tilbagemelding på henvendelsen til Helge Sander, forklarede vidnet, at han aldrig fik noget svar.” <s. 1269-1271>

Christian Homilius’ bisidder, advokat Hanne Rahbæk, har i forbindelse med gennemgang af protokollen oplyst, at Christian Homilius ikke har nogen bemærkninger til referatet, men at han ønsker at understrege, at hans forklaring er afgivet ud fra det, som han i dag husker om forløbet for godt 2 ½ år siden. Hans hukommelse baserer sig blandt andet på de avisartikler mv., som han har læst om TDC-sagen. Han kan

ikke fuldstændig udelukke, at han har udtalt sig mere detaljeret om sagen i forbindelse med sine drøftelser med Jesper Leth Vestergaard eller Helge Sander. Han husker dog ikke i dag, at han skulle have givet sådanne detaljer, og disse detaljer havde ikke nogen væsentlig betydning for hans formål med de angivne telefonsamtaler.

3.3. Internt møde i Told- og Skattestyrelsen om TDC's anmodning den 17. februar 2003

Den 17. februar 2003 blev der afholdt et internt møde i Told- og Skattestyrelsen med deltagelse af Lisbeth Rasmussen, Niels Kristensen, Merete Helle Hansen, Lars Nørding, Solveig Mortensen og Kim Lohse. Af referat af mødet (bilag 08.41) fremgår blandt andet:

”...

Mødet afholdt med henblik på at få afklaret styrelsens holdning til det præjudicielle spm. om hvilken værdi der skal anvendes ved indtræden i samskatning.

Enighed om at fastholde Omstruktureringskontorets konklusion i notatet af 7. november 2002.

Omstruktureringskontoret og Selskabsrevisionen mente ikke, at advokatens synspunkt om at det afgørende anskaffelsestidspunkt var tidspunktet for omdannelsen, hvor GmbH's erhvervede en ideel andel af kommanditselskabets aktiver, kunne lægges til grund, idet GmbH ikke kan få et bedre ret til afskrivning end KG selv har.

Selskabsrevisionen fremkommer med et yderligere notat, som kommer i løbet af et par dage, indeholdende nye betragtninger angående en evt. begrænsning af anskaffelsestidspunktet i forhold til GmbH's ejerandel i KG. Notatet sendes til Omstruktureringskontoret, som sender det i høring hos TDC. Derefter afholder Omstruktureringskontoret et møde med TDC med deltagelse af Selskabsrevisionen (og muligvis Erhvervsbeskatningskontoret). Sagen behandles herefter videre i Omstruktureringskontoret. Sættes i bero i Erhvervsbeskatningskontoret.

Aftalt at Gitte ringer til TDC for at meddele resultatet af mødet.”

3.4. Notat af 18. februar 2003 om TDC Switzerland

I det materiale, som kommissionen modtog fra Poul Christensens personlige mapper i Skatteministeriet, fandtes en mail af 18. februar 2003, hvormed Poul Christensen sendte Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard en revideret udgave af et notat om TDC Switzerland (bilag 84.01). Det anføres i notatet blandt andet:

”TDC Switzerland

TDC DK købte 2000/2001 aktiemajoriteten i 2 teleselskaber i Schweiz og fusionerede selskaberne til TDC Switzerland (TDC CH) med en ejerandel på 78,7pct.

TDC DK har efterfølgende i 2003 erhvervet yderligere 15 pct. og forventer snarligt at erhverve de resterende aktier, således at TDC CH bliver et hel-ejet datterselskab fra 22. februar 2003.

Købesummen for selskaberne ca 17,3 mia. kr., hvoraf ca. 10 mia. kr. er bogført goodwill og ca. 5 mia. kr. materielle anlægsaktiver. Med i købet indgår tillige et skattemæssigt underskud i Schweiz med en værdi på godt 1 mia. kr.

TDC CH kan ikke umiddelbart indgå i dansk sambeskatning med TDC DK for indkomståret 2003, da TDC CH ikke har været 100 pct. ejet hele året. Ved påbegyndelse af sambeskatning fra 2004 udgør det afskrivningsgrundlaget ved den danske indkomstopgørelse i TDC-CH de faktiske anskaffelsessummer nedskrevet maksimalt efter danske regler, samt at der ikke kan afskrives på goodwillen i TDC CH. (SEL § 30, stk. 6)

Hvis TDC ønsker sambeskatning mellem TDC DK og TDC CH i 2003, kan dette opnås ved at oprette et tomt, sambeskattet selskab i Schweiz og efterfølgende indfusionere TDC CH i det tomme selskab. I så fald vil afskrivningsgrundlaget for alle aktiver bortset fra goodwill være handelsværdien af aktiverne tidspunktet for fusionen. (Goodwill er omfattet af afskrivningslovens § 40, stk. 5, som indebærer, at det alene er goodwill, som er afskrivningsberettiget i de fusionerende selskaber, der kan afskrives på efter fusionen.)

Operationen med indfusioneringen af TDC CH i et tomt selskab kan også ske på et senere tidspunkt. Den vil - uanset tidspunkt - forøge TDC CH's afskrivningsgrundlag ved opgørelsen af den danske skattepligtige indkomst og dermed reducere den danske skat.

Antages det skønsmæssigt at handelsværdien af aktiverne er 3 mia. kr. større end den skattemæssige saldo med afskrivninger efter gældende regler, vil indfusioneringen kunne medføre et dansk provenutab af størrelsesordenen i størrelsesordenen 600 mill. kr. samt rentefordel ved skatteudskydelse, jf nedenstående skematiske eksempel, hvor det fulde merfradrag af illustrative grunde er placeret i år 1. Der er forudsat samme indkomstopgørelser i DK og CH.

...

Den tidligere regering fremsatte i oktober 2001 et forslag, der ville betyde, at afskrivningsgrundlaget i fusionssituationen kom til at svare det normale grundlag ved inddragelse af udenlandske datterselskaber i sambeskatning, hvilket ville have forhindret det eventuelle provenutab vedr. TDC. Dette forslag blev ikke vedtaget inden valget i november 2001, og blev heller ikke medtaget i strukturtilpasningsforslaget (L 99 fra 7/2 2002), da forslaget kunne indebære skattestigninger, og derfor potentielt være i strid med skat-testoppet, hvis præcise rækkevidde ikke var fastlagt ved udarbejdelsen af L 99.”

Poul Christensen har forklaret,

”forespurgt om baggrunden for, at han udarbejdede papiret og sendte det til Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard, ..., at hans afdelingschef, Per Bach Jørgensen, kom tilbage fra et møde med en melding om, at ministeren fra sit bagland havde hørt, at der skulle være noget med, at TDC fik en stor økonomisk fordel, og de skulle finde ud af, hvad det drejede sig om. Han kiggede på TDC's offentliggjorte regnskaber, som han havde liggende. Hans første tilbagemelding til Per Bach Jørgensen var, at han ikke umiddelbart kunne finde noget.

... han har skrevet notatet vedrørende TDC Switzerland. Han havde TDC's regnskaber, da han skrev det. Han havde ikke andet materiale. Det anførte vedrørende TDC Switzerland er noget, han har læst ud af TDC's regnskaber, såvel det talmæssige som oplysningerne vedrørende erhvervelsen af yderligere aktier i selskabet.

Foreholdt ... ”Hvis TDC ønsker sambeskatning mellem TDC DK og TDC CH i 2003, kan dette opnås ved at oprettet et tomt, sambeskattet selskab i Schweiz og efterfølgende indfusionere TDC CH i det tomme selskab” og foreholdt, at denne oplysning nok ikke stod i TDC’s årsregnskab, forklarede vidnet, at det må være noget, han har fra Jesper Leth Vestergaard eller Ivar Nordland.

Foreholdt samme afsnit, 2. punktum, ”I så fald vil afskrivningsgrundlaget for alle aktiver bortset fra goodwill være handelsværdien af aktiverne tidspunktet for fusionen”, og forespurgt, om dette ligeledes er en oplysning, som han har fået fra Jesper Leth Vestergaard eller Ivar Nordland, bekræftede vidnet dette.

... de anførte ”brokker” var noget, han havde fået fra internationalt kontor. Det var noget, han havde fået fortalt. Han fik ikke noget skriftligt herom.

... forespurgt, hvad han mente med ”det eventuelle provenutab vedrørende TDC”, forklarede vidnet, at det var det provenutab, han havde beskrevet i teksten ovenfor, vedrørende TDC Switzerland på 600 mio. kr. Oplysningen om, at forslaget fra oktober 2001 ikke var med i L 99, var noget, han havde fået at vide fra Internationalt kontor.

Adspurgt, hvorfor han skrev, at det var skattestoppet, der var årsagen til, at forslaget ikke var med i L 99, forklarede vidnet, at det var hans eget gæt. Det var ikke noget, han havde fra Jesper Leth Vestergaard eller Ivar Nordland. Han mener, at han har set nogle papirer vedrørende dette, men han husker det ikke mere præcist.

Forespurgt, om Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard havde nogle bemærkninger til notatet, forklarede vidnet, at det havde de, som han husker det, ikke. Det var et revideret udkast. Han havde lavet et tidligere udkast, hvor han ikke havde henvisningen til afskrivningslovens § 40, stk. 5, med, og hvor goodwill var indregnet i provenutabet. Jesper Leth Vestergaard gjorde herefter vidnet opmærksom på, at der var en stopklods i afskrivningslovens § 40, stk. 5. Vidnet husker ikke størrelsen på det beregnede provenutab, før denne ændring vedrørende goodwill blev indregnet.

Foreholdt 5. afsnit, sidste punktum, bekræftede vidnet, at denne tekst er indsat mellem den 1. og 2. udgave af notatet. Han forklarede, at der ikke er ændret andet end denne sætning og de reviderede talberegninger nederst på side 1, i forhold til det 1. udkast. Han lagde herefter notatet ”på hylden”.

Han mener ikke, at han har givet det til Per Bach Jørgensen. Han husker ikke, om han har givet det til sin kontorchef, men det ville være naturligt. Vidnet opfattede notatet som et ufærdigt papir, som han gerne ville have godkendt af Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard, før det blev givet til Per Bach Jørgensen. Papiret har ikke forladt vidnets kontor. Han husker ikke, om han orienterede Per Bach Jørgensen om, at han havde lavet papiret.

Adspurgt, om det var Jesper Leth Vestergaard og Ivar Nordland, der henvendte hans opmærksomhed på, at det kunne være TDC Switzerland, det handlede om, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Efter at han havde givet Per Bach Jørgensen en hurtig første melding om, at de ikke kunne finde noget med TDC, kiggede han igen på regnskaberne, og så, at der var noget med TDC Switzerland. Han har muligt fortalt Jesper Leth Vestergaard om, hvad der stod anført i regnskaberne, hvorefter Jesper kom tilbage og bad ham regne på det. Notatet blev ikke sendt af sted, men forblev på vidnets kontor.

Foreholdt, at han således vel stadig skyldte Per Bach Jørgensen et svar på det, som han var blevet sat i gang med, forklarede vidnet, at han ikke positivt kan erindre, at han har givet Per Bach Jørgensen papiret eller sagt, at han havde lavet det. Per Bach Jørgensen har ikke efterspurgt det. Vidnet fortalte i begyndelsen Per Bach Jørgensen, at de ikke umiddelbart kunne finde noget.

Adspurgt, om han har fortalt Per Bach Jørgensen noget om TDC Switzerland, forklarede vidnet, at det husker han ikke.

Forespurgt, om der kom mere ud af forespørgslen fra ministeren, og om ministeren fik svar, forklarede vidnet, at det ved han ikke noget om.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at der den 7. februar 2003 var et møde mellem ministeren, Ole Kjær, Preben Kristiansen og Per Bach Jørgensen, idet ministeren havde hørt rygter om, at skattemyndighederne holdt hånden over en stor dansk virksomhed, og forespurgt, om han har hørt noget om et sådant møde, forklarede vidnet, at han ikke har hørt om et møde, hvor disse personer skulle have været til stede.

Adspurgt, om han har hørt om et møde med dette tema, bekræftede vidnet dette. Det var efter et sådant møde, at han blev sat i gang med at se på sagen. Han ved ikke, hvem der deltog i mødet. Han ved heller ikke, om Per

Bach Jørgensen deltog. Han kan derfor ikke udelukke, at det er det samme møde, som Ivar Nordland har omtalt.

Foreholdt, at det forekommer mærkværdigt, at han skriver om TDC Switzerland, og at der senere kommer en sag om TDC's aktiviteter i Tyskland, forklarede vidnet, at han ikke kan give nogen anden forklaring herpå, end at han i regnskaberne faldt over TDC Switzerland, og derfor skrev han om det.

Foreholdt, at han på notatets side 2 omtaler et lovforslag fra oktober 2001, L 61, og forespurgt, om han var involveret i udarbejdelse af dette lovforslag, forklarede vidnet, at han har skrevet provenubemærkninger til visse dele af forslaget, ... <s. 905-910>

Foreholdt, at han har forklaret, at han kun havde regnskaberne til brug for udarbejdelse af notatet om TDC Switzerland, men at han havde set nogle papirer, der nævnte, at det var skattestoppet, der var årsagen til, at man ikke tog forslaget fra L 61 med i L 99, og forespurgt, hvad det var for papirer, han havde set, forklarede vidnet, at det var nogle briefinger til ministeren i forbindelse med L 99. Det var nogle brokker herfra, han mente at kunne huske. Der var ikke noget, han skrev af efter. Han skrev det, han kunne huske. Han fandt ikke andre oplysninger frem.

... Han mener, at det var Jesper Leth Vestergaard, der fortalte ham om afskrivningslovens § 40, stk. 5. Han mener, at det mest var Jesper Leth Vestergaard, som han havde "ping-pong" med. Han har ikke skrevet noget ned eller fået noget skriftligt herom." <s. 915-917>

Ivar Nordland har forklaret, at

"han fra den 7. februar 2003 til den 23. februar 2003 var på ferie i Thailand. Et par dage før, muligt dagen før han gik på ferie, henvendte Per Bach Jørgensen sig til ham, idet denne havde fået en forespørgsel fra ministeren om udestående huller i lovgivningen. Vidnet svarede, at han ikke kendte andre end de to ting fra L 61. Per Bach Jørgensen ville ikke sige noget om, hvad det drejede sig om. Da vidnet mødte på arbejde den 24., fik han fra Per Bach Jørgensen en gul post-it, hvorpå der blot stod "L 61". Det var en seddel, som ministeren havde skrevet. Vidnet forstod ikke noget heraf, idet det var det samme, som vidnet selv havde oplyst. Vidnet tjekkede sin mail og fandt en mail fra Poul Christensen vedrørende TDC's aktiviteter i Schweiz. ... vedhæftet notat om TDC Switzerland. Notatet var udarbejdet,

mens vidnet var på ferie. Vidnet kendte ikke noget hertil og talte derfor med Poul Christensen, der fortalte, at han havde lavet det på grundlag af offentligt tilgængelige oplysninger efter anmodning fra Per Bach Jørgensen. <s. 820>

Han er ikke klar over, hvad det med Schweiz vedrørte. Han har ikke yderligere oplysninger om, hvad TDC havde af aktiviteter i Schweiz. Poul Christensen er økonom og regner tal. Poul Christensen har ikke i øvrigt noget med sagen at gøre.” <s. 822>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”som han husker det, kom Poul Christensen på et tidspunkt midt i februar 2003 med et papir, idet han var ved at finde ud af, om TDC var i færd med noget, som var odiøst eller uhensigtsmæssigt i forbindelse med opkøb i TDC i Schweiz. Poul Christensen havde skrevet en første udgave af notatet, som han præsenterede for vidnet. Ivar Nordland var på daværende tidspunkt på ferie, så Poul Christensen gik direkte til vidnet. På baggrund af det første papir, som Poul Christensen havde skrevet, kom vidnet med nogle kommentarer, som blev indarbejdet i notatet. Tilføjelsen ... (Goodwill er omfattet af afskrivningslovens § 40, stk. 5, som indebærer, at det alene er goodwill, som er afskrivningsberettiget i de fusionerende selskaber, der kan afskrives på efter fusionen), er noget, som han har oplyst Poul Christensen om. Adspurgt, om han, da han så notatet, mente, at det stemte overens med det, Christian Homilius havde fortalt om, og om han koblede det sammen, forklarede vidnet, at han ikke husker, om han koblede det sammen. Han havde ikke bemærkninger til 2. udkast til notatet.

Foreholdt ”Den tidligere regering fremsatte i oktober 2001 et forslag, der ville betyde, at afskrivningsgrundlaget i fusionssituationen kom til at svare det normale grundlag ved inddragelse af udenlandske datterselskaber i sambeskatning, hvilket ville have forhindret det eventuelle provenutab vedr. TDC. Dette forslag blev ikke vedtaget inden valget i november 2001, og blev heller ikke medtaget i strukturtilpasningsforslaget (L 99 fra 7/2 2002), da forslaget kunne indebære skattestigninger, og derfor potentielt være i strid med skattestoppet, hvis præcise rækkevidde ikke var fastlagt ved udarbejdelsen af L 99”, og forespurgt, om det anførte var noget, han havde fortalt Poul Christensen, eller om det var noget, han selv vidste, forklarede vidnet, at det kan være både og. Han husker ikke, hvad der stod i den første udgave af Poul Christensens papir. Det kan sagtens være noget, vidnet har oplyst. Han er enig i det, der står anført.

... forespurgt, om de overvejede, hvad det var for et provenutab, Poul Christensen omtalte, forklarede vidnet, at det var det, der er anført på første side af notatet. Vidnet var enig i det anførte vedrørende provenutabet, ellers ville de have haft bemærkninger hertil. Vidnet regnede det ikke igennem.

Forespurgt ..., om han ved, hvorfor Poul Christensen undersøgte TDC's forhold i Schweiz, og hvor denne havde materialet fra, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han erfarede senere, at ministeren havde et møde med nogen herom, men han ved ikke hvem. Det vidste han ikke dengang.

Forespurgt ..., om Poul Christensen sagde noget om, hvad han skulle bruge det til, forklarede vidnet, at han forstod det således, at Poul Christensen var blevet bedt om at undersøge, om der var noget med TDC.

Adspurgt, om Poul Christensen sagde noget om, hvor han havde oplysningerne og tallene vedrørende TDC fra, forklarede vidnet, at han ikke husker det, men det ville være naturligt, at det var fra de offentliggjorte regnskaber. Vidnet fik ikke indtryk af, at det var en konkret sag." <s. 969-971>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

"foreholdt, at Ivar Nordland, Jesper Leth Vestergaard og Poul Christensen har forklaret, at dette papir havde noget at gøre med vidnets forespørgsel vedrørende en dansk virksomhed, og forespurgt, om han så dette papir, ..., at det har han ingen erindring om. Der var ingen af de tre nævnte personer, der deltog i mødet i februar 2003.

Foreholdt ..., at Poul Christensen, Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard i givet fald måtte være sat i gang af en af deltagerne fra mødet i februar 2003, og forespurgt, om han fik en tilbagemelding om, at det måske kunne have noget med TDC Switzerland at gøre, forklarede vidnet, at det erindrers han ikke." <s. 1187>

Per Bach Jørgensen har forklaret, at

"han gik til Poul Christensen, der var god til at finde ud af sådanne ting, og spurgte ham, hvad det kunne være, TDC havde købt eller foretaget sig, der kunne betinge, at de kunne skaffe sig et stort fradrag. Poul Christensen kiggede på de offentligt tilgængelige oplysninger på TDC's hjemmeside for at se, om der var nogle udenlandske virksomheder, som TDC ejede 100 pct. Han undersøgte noget med et selskab i Schweiz, men TDC ejede ikke det

hele og kunne derfor ikke få fradrag, så de kunne ikke se, at der skulle være noget med dette selskab. Vidnet var herefter mest af den opfattelse, at det nok ikke havde noget på sig.

... han fik svaret inden for et par timer efter, at han havde talt med Poul Christensen.

... han ikke har set notatet, før han fik det fra undersøgelseskommissionen. Han er bekendt med dele af det, idet han har talt med Poul Christensen herom. Andre dele, herunder det forhold, at TDC havde købt hele det schweiziske selskab, er han først blevet bekendt med nu. Han har muligvis givet Poul Christensen L 61-forslaget og sagt, at han skulle tale med Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard herom.

... forespurgt, om Poul Christensen kunne have oplysningen om forskellen mellem L 61 og L 99 fra ham, forklarede vidnet, at han går ud fra, at Poul Christensen havde denne oplysning fra ham”. <s. 1321>

Poul Christensen har efter anmodning fra undersøgelseskommissionen fremsendt logfiloplysninger vedrørende notatet om TDC Switzerland, hvoraf det fremgår, at notatet er oprettet den 12. februar 2003, kl. 13.53 (bilag F.20).

3.5. Selskabsrevisionens udtalelse af 19. februar 2003

Selskabsrevisionen ved Lars Nørding og Solveig Mortensen afgav den 19. februar 2003 en udtalelse til Selskabsomstruktureringskontoret ved Niels Kristensen og Merete Helle Hansen om advokat Søren Lehmann Nielsens brev af 7. januar 2003 (bilag 09.63), jf. afsnit 2.7 ovenfor.

I notatet anføres det blandt andet:

”TDC A/S har anmodet Ligningsrådets om bindende forhåndsbesked vedrørende spørgsmålet:

Udgjorde afskrivningsgrundlaget efter danske regler for de aktiver, der var knyttet til Talkline GmbH & Co. KG's aktiviteter den 29./30. december 2000 i alt 950,8 mio.euro?

På baggrund af denne forespørgsel blev der afholdt et møde på selskabets adresse den 25. september 2002, hvor selskabet præciserede, at det var værdiansættelsen af goodwill, der var spørgsmålet.

På mødet blev fortolkningen af selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6 drøftet. Det blev aftalt, at TDCs advokat ville udarbejde et notat vedrørende denne problemstilling.

På baggrund heraf og som svar på advokatens notat dateret 3. oktober 2002, har Selskabsomstruktureringskontoret udarbejdet et notat 7. november 2002. Dette notat er sendt til høring hos TDC. Herefter har TDC's advokat udarbejdet endnu et notat dateret 7. januar 2003.

Selskabsrevisionen har på grundlag af ovennævnte materiale udarbejdet følgende udtalelse:

I 1997 købte TDC nogle tyske aktieselskaber fra 3. mand.

Med virkning fra den 29/30 december 2000 blev det tyske selskab Talkline Management und Finance Holding GmbH's (TMFH GmbH) datterselskab Talkline GmbH (TL GmbH) omdannet til et kommanditselskab, Talkline GmbH & Co. KG. Denne omdannelse kunne efter tysk selskabsret, modsat dansk selskabsret, ske uden likvidation af aktieselskabet.

I henhold til tysk skatteret var der mulighed for succession, hvilket ikke er muligt i henhold til dansk skatteret. Den tilsvarende omdannelse ville efter dansk skatteret have medført ophørsbeskatning af aktieselskabet henholdsvis medført, at det modtagende kommanditselskab havde erhvervet de modtagne aktiver til værdien på omdannelsesdagen.

Ingen af ovenstående selskaber var ved omdannelsen omfattet en af dansk sambeskatning, men med virkning for indkomståret 2001 inddrages det tyske datterselskab Talkline Management und Finance Holding GmbH i en dansk sambeskatning med det danske moderselskab. Dette selskab er eneste kommanditist i Talkline GmbH og Co. Kommanditselskabets indkomst er derfor fuldt ud indeholdt i GmbH'ets indkomst, og dermed også i den danske sambeskatningsindkomst.

TDC har fået vurderet, at handelsværdien af goodwillen i ovennævnte omdannede selskab pr. omdannelsesdagen den 30. december 2000 udgør 6,5 mia.kr.

Stort set hele goodwillværdien er oparbejdet af det jf. ovenfor omdannede selskab. Omdannelsen har efter tysk skatteret den virkning, at de overdragne aktiver kan anses for anskaffet til omkostningerne ved anskaffelsen af kommanditandelene. Konkret medførte foranstående, at kommanditselskabets afskrivningsgrundlag i relation til goodwillen i Tyskland blev fastsat til 1,7 mia. kr.

TDC's standpunkt er, at værdien af goodwill skal sættes til handelsværdien, ca. 6,5 mia.kr. TDC's advokat anfører, at udtrykket "den faktiske anskaffelsessum" i selskabsskattelovens g 31, stk. 6, skal forstås som handelsværdien pr. 29./30. december 2000.

Formålet med transaktionen er, at det ophørende tyske aktieselskab ikke ophørsbeskattes efter danske regler, idet ophøret skete før indtræden i sambeskatning med det danske moderselskab. Ifølge advokaten ændrer dette imidlertid ikke på, at overdragelsen skal ansues med "danske øjne". Sker dette, vil det modtagende kommanditselskab skulle anses for at have erhvervet aktiver og passiver til værdien på omdannelsestidspunktet, herunder goodwill for 6,5 mia.kr.

TDC' advokat bygger bl.a. sin opfattelse på det pr. 24. oktober 2001 fremsatte og efterfølgende bortfaldne lovforslag L 61, der blandt andet havde forslag til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

I bemærkningerne til lovforslaget står der følgende:

"Et aktiv, som datterselskabet overtager i forbindelse med eksempelvis en fusion, som er skattefri efter udenlandske regler, anses efter udenlandske regler for anskaffet til det indskydende selskabs anskaffelsessum og – tidspunkt. Efter de nuværende danske regler anses aktivet for erhvervet til handelsværdien på fusionstidspunktet, når fusionen er skattepligtig efter danske regler. Dette betyder, at koncernen i stedet for at inddrage et udenlandsk produktionsselskab direkte i sambeskatningen, har mulighed for at lade det fusionere skattefrit efter udenlandske regler med et skuffeselskab under sambeskatning. Herved opnås en "gratis" forøgelse af afskrivningsgrundlaget, idet det indskydende selskab netop ikke beskattes ved fusionen".

Lovforslaget forudsætter, at de involverede selskaber er omfattet af danske regler på transaktionstidspunktet. I nærværende sag foregår overdragelsen før de i overdragelsen involverede selskaber indgår i dansk sambeskatning. Der er altså tale om en ren udenlandsk transaktion uden nogen forbindelse til Danmark. En sådan transaktion kan muligvis indgå ved vurderingen af de skatteretlige konsekvenser i Danmark, men der kan næppe opstille noget krav om at det skal ske. De danske skattemyndigheder er således ikke forpligtet til at anskue en transaktion der ligger forud for sambeskatningstidspunktet med "danske øjne", og er derfor ikke forpligtet til at godkende en opskrivning af værdien til handelsværdien.

I Danmark vurderes situationen som den er på sambeskatningstidspunktet. En modsat opfattelse vil have uoverskuelige konsekvenser. Det kan næppe antages, at udenlandske transaktioner gennemført 2, 3, 4 eller 5 år før sambeskatningen således også skal have konsekvenser i relation til beskatningsgrundlaget i Danmark.

I en situation som denne, hvor der er sket succession i relation til den hos kommanditselskabet modtagne goodwill, henholdsvis succession i relation til kommanditistens ejerandel, anses den af kommanditselskabet modtagne goodwill for helt eller delvist oparbejdet af selskabet. I det omfang den er oparbejdet af selskabet, skal denne del af anskaffessummen ansættes til 0 kr. efter selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Da kommanditisten på samme måde har succederet i relation til ejerandel i kommanditselskabet, må dette medføre, at der ikke i relation hertil opnås mulighed for skattemæssig afskrivning i større omfang end det foran nævnte.

...

Bemærkninger til selskabsskattelovens § 31, stk. 6 herunder fastsættelse af "anskaffessummen":

...

Indholdet af reglen i selskabsskattelovens § 31, stk. 6 er identisk med indholdet af selskabsskattelovens § 4A, stk. 2. Den i 1995 indførte regel i selskabsskattelovens § 31, stk. 6 var således en fuldstændig afskrift af selskabsskattelovens § 4A, stk. 2, blot således at "tilflytningstidspunktet" blev ændret til "sambeskatningstidspunktet". Bestemmelserne har samme værnsområde, idet de har til formål at sikre mod, at et tilflyttet udenlandsk selskab henholdsvis et i dansk sambeskatning indtrådt udenlandsk selskab kan

fratrækkeafskrivninger, først i udlandet og efter tilflytningen/ sambeskatningen igen i Danmark.

Reglerne medfører, at afskrivningsgrundlaget i tilflytnings-/sambeskatningsåret er det samme, som hvis selskabet hele tiden havde været undergivet dansk beskatning og havde afskrevet maksimalt efter de danske afskrivningsregler.

Af ordlyden "anskaffelsessum" fremgår det, at bestemmelsen kun gælder for aktiver, der har en anskaffelsessum, og ikke eksempelvis oparbejdet goodwill. Dette er helt i overensstemmelse med det foran anførte om, at reglen har til formål at sikre, at afskrivningsgrundlaget i tilflytnings-/sambeskatningsåret er det samme, som hvis selskabet hele tiden havde været undergivet dansk beskatning.

Det er således, at ovenstående bestemmelser ikke indeholder hjemmel til at afskrive på oparbejdet goodwill.

Spørgsmålet i relation til denne sag er, om bestemmelserne kan omgås ved, at man umiddelbart før tilflytningen/sambeskatningen foretager en koncernintern overdragelse af goodwill på en måde, der efter danske regler ville være skattepligtig, men som efter udenlandske regler kan ske med succession.

Transaktionen medfører ikke, at der efter de i udlandet gældende skatteregler er opnået en forøget anskaffelsessum. Forudsættes det, modsat ovenfor anførte synspunkter, at den forud for dansk skattepligt gennemførte transaktion skal vurderes med "danske øjne", er der sket en skattepligtig overdragelse. Det modtagende selskab ville således ikke selv have oparbejdet goodwillen, og der ville derfor skulle fastsættes en "anskaffelsessum" jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Som anført ovenfor har bestemmelsen til formål at sikre, at afskrivningsgrundlaget i tilflytnings-/sambeskatningsåret er det samme, som hvis selskabet hele tiden havde været undergivet dansk beskatning.

Henset til dette formål, kan det ikke antages, at den forud for dansk skattepligt gennemførte transaktion skal medføre, at der fastsættes en "anskaffelsessum". Den overtagne goodwill er overdraget med succession efter udenlandske regler. Efter udenlandske regler er der således også tale om

"oparbejdet goodwill" i det modtagende selskab, bortset fra den oprindelige anskaffelsessum på goodwill.

Bestemmelsen i selskabsskattelovens § 31, stk. 6 skal netop sikre, at der ikke ved den danske indkomstopgørelse afskrives på goodwill oparbejdet i udlandet. Ved vurderingen af, hvorvidt goodwillen er oparbejdet af selskabet, bør transaktionerne derfor vurderes i overensstemmelse med de i udlandet gældende regler, og ikke med "danske øjne".

Da det modtagende selskab succederer i den modtagne goodwill, må denne anses for oparbejdet af dette selskab. Det kan således ikke tiltrædes, at den forud for dansk skattepligt gennemførte transaktion skal vurderes med "danske øjne", blot for derved at opnå en højere anskaffelsessum end den faktiske.

Til ovenstående skal endvidere anføres, at Højesteret i en lang række afgørelser har foretaget en formålsfortolkning af lovteksten i de situationer, hvor en transaktion gennemføres i overensstemmelse med lovens tekst, men hvor hensigten åbenlyst er at omgå lovens formål. Der kan henvises til følgende afgørelser:

...

Som ovenfor anført har selskabsskattelovens § 31, stk. 6 blandt andet til formål at sikre, at der ikke kan afskrives på oparbejdet goodwill. Den i sagen og før dansk skattepligt gennemførte overdragelse har alene til hensigt, at forsøge at opnå et højere afskrivningsgrundlag, end det der kan opnås henset til lovens formål. Også af sidstnævnte grunde findes det således, at der ikke kan opnås en skattemæssig anskaffelsessum der er større end den, hvori det modtagende selskab er indtrådt.

I skrivelse fra advokaten dateret 7. januar 2003 anføres, at det tyske selskab Talkline Management und Finance Holding GmbH der er indgået i dansk sambeskatning, har erhvervet en andel i kommanditselskabet, og derfor vil kunne afskrive på den ideelle andel af kommanditselskabets goodwill med udgangspunkt i kommanditistens egen anskaffelsessum. Advokaten finder på baggrund heraf, at det er uden betydning for kommanditistens afskrivningsret, om der er tale om goodwill oparbejdet af selskabet, eller der er tale om goodwill som kommanditselskabet har erhvervet.

Det anføres videre, at fortolkningen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6 skal ske på baggrund af danske skatteretlige regler, idet kommanditisten civilretligt ikke har nogen ejendomsret. I relation til de skattemæssige konsekvenser henvises der herefter til TFS 1992.234 LR.

...

Advokaten finder herefter, at det er sagen uvedkommende hvordan selve kommanditselskabet har erhvervet sin goodwill. Det afgørende er, at kommanditisten har erhvervet en ideel andel af kommanditselskabets afskrivningsberettigede aktiver.

Derefter kommer advokaten frem til, at der ikke kan statueres dansk skatteretlig succession i relation til ovenstående omdannelse, selvom transaktionen efter tysk ret indebærer såvel en skatteretlig som en civilretlig succession. Der henvises til, at dansk skatteret ikke åbner mulighed for succession uden udtrykkelig hjemmel.

De faktiske forhold er, at der er sket succession i relation til kommanditselskabets anskaffelsessummer, og at disse ikke kan korrigeres med virkning for dansk skattepligt. Da disse ikke kan korrigeres med virkning for dansk skattepligt, må kommanditselskabets faktiske anskaffelsessum lægges til grund, og ikke den anskaffelsessum der ville blive lagt til grund, såfremt der teoretisk set var sket korrektion efter danske regler. Den faktiske anskaffelsessum er herefter det beløb, som kommanditselskabet faktisk har betalt eller hæfter for.

Bemærkninger til afskrivningslovens § 40:

Advokaten har følgende bemærkninger til en eventuel brug af afskrivningslovens § 40:

”Afskrivningslovens § 40, stk. 5, giver kun hjemmel til at nedsætte afskrivningsgrundlaget med et beløb svarende til den ikke-afskrivningsberettigede del af overdragerens anskaffelsessum. Denne bestemmelse – som ikke har betydning i den foreliggende sag – er behandlet i anmodningen om den bindende forhåndsbesked, næstsidste afsnit. Det er muligt, at Omstrukturingskontoret har ment afskrivningslovens § 40, stk. 1, hvorefter der kun kan afskrives på erhvervet goodwill, men her overses det, at der med erhververen i denne situation ikke menes det omdannede kommanditselskab, men kommanditisten TMFH GmbH, som efter dansk skatteret ved omdan-

nelsen erhvervede en direkte ideel andel af kommanditselskabets aktiver og passiver og derfor kan afskrive på denne, selv om det (urigtigt) lægges til grund, at der for kommanditselskabets vedkommende ikke er tale om en erhvervet goodwill”.

Selskabsrevisionen anser forholdet for omfattet af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, hvorefter forholdet ikke vil blive omfattet af afskrivningslovens § 40.

Såfremt det alligevel lægges til grund, at TDC’ synspunkter er korrekte, således at transaktionen skal vurderes med ”danske øjne”, herunder at transaktionen ikke kan tilsidesættes etc., er der tale om at der er sket en overdragelse fra det ophørende TL GmbH der er datterselskab af TMFH GmbH, til kommanditselskabet hvor TMFH GmbH ligeledes er eneste kommanditist. Afskrivningslovens § 40, stk. 5 regulerer overdragelse af goodwill mellem interesseforbundne parter, henholdsvis overdragelse mellem en person og et selskab eller selskaber indbyrdes.

Ifølge den kommenterede afskrivningslov forstås der ved ”selskaber m.v.” i afskrivningslovens § 40, stk. 5 selskaber som nævnt i selskabsskattelovens § 1 og 2, samt fondsbeskatningslovens § 1. Lægges dette til grund, er det tvivlsomt om bestemmelsen kan rumme nærværende overdragelse.

Kan bestemmelsen fortolkes udvidende, således at den kan rumme nærværende overdragelse, skal TMFH GmbH’ afskrivningsgrundlag efter bestemmelsens stk. 5 i relation til den erhvervede goodwill nedsættes med TL GmbH’s ikke afskrivningsberettigede del af anskaffelsessummen for goodwill opgjort efter danske regler. Da der er tale om oparbejdet goodwill, vil hele goodwillbeløbet være skattepligtigt efter danske regler hos ”sælger”, ligesom der ikke hos ”sælger” eksisterer nogen ikke afskrivningsberettiget anskaffelsessum, der skal reducere erhververens anskaffelsessum.

Afskrivningslovens § 40, stk. 1 taler om, at der kun kan afskrives på ”erhvervet” goodwill. Også denne bestemmelse forudsætter således, at transaktionen skal vurderes med ”danske øjne”, således at goodwillen kan anses for ”erhvervet”.

Såfremt der lægges til grund at goodwillen ikke er ”erhvervet”, men derimod modtaget via succession, er afskrivning udelukket. Advokaten argumenterer i skrivelse af 7. januar 2003, side 10 at en eventuel succession relaterer sig til kommanditselskabet, og ikke til kommanditisten TFMH

GmbH, idet sidstnævnte jo har erhvervet en ideel andel af kommanditselskabets aktiver, og at der ikke til denne erhvervelse er knyttet nogen succession.

Forudsættes det, at der er tale om succession, skal den af kommanditselskabet modtagne goodwill anses for helt eller delvist oparbejdet af kommanditselskabet. I det omfang den er oparbejdet af selskabet, ansættes anskaffelsessummen jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 6 til 0 kr.

Da kommanditisten på samme måde har succederet i relation til ejerandel i kommanditselskabet, må dette medføre, at der ikke i relation til denne indtræden i kommanditselskabet opnås mulighed for skattemæssig afskrivning i større omfang end det foran nævnte.

Et synspunkt om at der er tale om indtræden i et eksisterende K/S med fastsættelse af anskaffelsessum for så vidt angår den ideelle andel i forhold til markedsværdien etc. kan således ikke tiltrædes.

Bemærkninger til vedtægterne for kommanditselskabet

Af kommanditselskabets vedtægter fremgår det, at komplementaren Talkline Verwaltungs-GmbH ikke foretager noget indskud og ikke har andel i selskabets kapital jf. vedtægternes § 3. Dette på trods af at selskabet forud for omdannelsen havde en anpart på 100 euro i TL GmbH. Af omdannelsesdokumenternes side 5 fremgår endvidere, at egenkapitalen i kommanditselskabet alene skal tilregnes kommanditisten TMFH GmbH.

Foranstående må opfattes således, at komplementaren ikke har nogen ejerandel af kommanditselskabets aktiver, og følgelig heller ikke kan afskrive på selskabets aktiver, herunder goodwill. Efter praksis er det udelukkende ejeren, der kan afskrive, jf. TFS 2002.715.

Ifølge vedtægterne er eneste kommanditist/kommanditaktionær Talkline Management und Finance Holding GmbH. Dette selskab er eneste kapitalindskyder, og således eneste afskrivningsberettigede. Selskabet har foretaget et kapitalindskud på 100.000 euro. Beløbet udgør samtidig hæftelsesbeløbet. TS-cirk. 1990-1 angiver de nærmere regler for kommanditisters fradrag. En kommanditist kan herefter højst fradrage afskrivning og underskud inden for sit kommanditindskud samt eventuel hæftelse uden regres. En kommanditaktionærs indskud er tilsvarende de tegnede aktiers pålydende x tegningskursen.

På det foreliggende grundlag er der således et maksimalt fradrag på 100.000 euro, svarende til ca. 0,75 mio.kr.

Konklusion

Det er således Selskabsrevisionens opfattelse, at der kun i sambeskatningsindkomsten kan afskrives på den oprindelige anskaffelsessum på goodwill, der blev anskaffet ved købet af selskaberne i 1997, reduceret efter selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Denne goodwillværdi vil yderligere skulle begrænses efter TS-cirkulære 1990-1 til kommanditselskabets hæftelsesbeløb, som på det foreliggende grundlag kan opgøres til euro 100.000, svarende til ca.0,75 mio.kr.”

Solveig Mortensen har om notatet af 19. februar 2003 forklaret, at

”hun har skrevet dette notat. Der var ikke andre med til at udarbejde det, men hun har sparret med Christian Homilius ... Det er endvidere afstemt med Lars Nørding, både for så vidt angår notatets indhold og sparringen.

... de var kommet med nogle vinkler på sagen i forhold til Omstruktureringskontoret, hvorfor de blev bedt om at lave et notat herom.

... de var af den opfattelse, at selskabsskattelovens § 31, stk. 6, havde forrang.

Foreholdt ..., ”Såfremt det alligevel lægges til grund, at TDC’ synspunkter er korrekte, således at transaktionen skal vurderes med ”danske øjne” ...”, bekræftede vidnet, at dette var et subsidiært synspunkt, som blev behandlet for fuldstændighedens skyld.

Foreholdt ... Konklusion, ..., og forespurgt, om dette var en tilbagevenden til synspunktet om, at man skulle anvende cirkulærets beregninger, forklarede vidnet, at det var det ikke. Det anførte er begrundet i, at kommanditselskabers fradrag er maksimeret til at svare til hæftelsesbegrænsningen, som efter deres oplysninger var på 100.000 euro. Dette kunne være ændret, men de havde endnu ikke spurgt hertil. ...” <s. 575-576>

Lars Nørding har forklaret, at

”... det skal forstås på den måde, at afskrivningslovens § 40 er uden betydning for sagen, da forholdet er omfattet af selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Foreholdt det subsidiære standpunkt, ”Såfremt det alligevel lægges til grund, at TDC’ synspunkter er korrekte, ...” og ... forespurgt, hvorfor det er tvivlsomt, om bestemmelsen kunne rumme denne overdragelse, forklarede vidnet, at det er, fordi overdragelsen sker fra et selskab, der efter sin art er omfattet af selskabsskattelovens § 1, til et kommanditselskab, der ikke hører ind under de selskaber, som er nævnt i selskabsskattelovens §§ 1 og 2 og fondsbeskatningslovens § 1 som selvstændige skatteretssubjekter. Den overdragelse, som sagen vedrører, skete fra et kommanditselskab, som i modsætning til de nævnte selskaber er skatteretligt transparent. Det var således selskabsformen, der gjorde det tvivlsomt, om overdragelsen kunne rummes inden for afskrivningslovens § 40, stk. 5.

Adspurgt, om det var kommanditselskabet eller kommanditisten, der var erhverver, forklarede vidnet, at det var kommanditselskabet. Det var usikkert, om reglen kunne anvendes, når selskabet var transparent, for der var ikke noget praksis på dette område.

Foreholdt ... ”Kan bestemmelsen fortolkes udvidende, således at den kan rumme nærværende overdragelse ...” forklarede vidnet – om dette mere subsidiære standpunkt – uddybende, at det, man her mente, var, at der ikke var noget særlig stort afskrivningsgrundlag i det oprindelige selskab. Vidnet henviste i den forbindelse til bilag 10.51 [TDC’s anmodning af 28. maj 2002] ... ”Prisen for aktierne i de tre selskaber var knap 400 mio. DEM højere end selskabernes indre værdi. Den bogførte goodwill i selskaberne var beskeden”. Dvs. at selvom man kom frem til, at man kunne anvende afskrivningslovens § 40, stk. 5, ville virkningen heraf være meget begrænset. Professor Aage Michaelsen skrev også et responsum, hvori han afviste anvendelsen af afskrivningslovens § 40, stk. 5, ud fra den betragtning, at man ikke kan have to værnsregler, der tager sigte på samme problemstilling. Aage Michaelsen anvendte således et lex specialis-synspunkt. Dette var også Selskabsrevisionens opfattelse, men de forsøgte med denne argumentation blot at afdække området.

... Selskabsrevisionen stadig mente, at det var den oprindelige anskaffelsessum for goodwill på 1,7 mia. kr., der var det rigtige beløb.

Foreholdt ... ”Denne goodwillværdi vil yderligere skulle begrænses efter TS-cirkulære 1990-1 til kommanditselskabets hæftelsesbeløb, som på det foreliggende grundlag kan opgøres til euro 100.000, svarende til ca. 0,75 mio. kr.”, forklarede vidnet, at denne udtalelse var baseret på de oplysninger, de på det tidspunkt havde om hæftelsesforholdene. Der kunne ikke opnås fradrag ud over det beløb, hvortil kommanditselskabets hæftelse var begrænset. De havde endnu ikke spurgt TDC, om man havde udvidet hæftelsen. Han mener, at TDC senere dokumenterede, at de havde udvidet hæftelsen, så der ikke var noget problem vedrørende dette.

Foreholdt, at Solveig Mortensen har forklaret, at det anførte var udtryk for en foreløbig betragtning, der godt kunne vise sig at være anderledes, bekræftede vidnet dette.” <s. 685- 688>

Niels Kristensen har forklaret,

”Foreholdt hovedsynspunktet, at når forholdet var omfattet af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, er det ikke omfattet af afskrivningslovens § 40, stk. 5, ..., at han er enig heri. Selskabsskattelovens § 31 regulerede indgangsværdierne, og man kunne ikke trække en afskrivningsbestemmelse ind og sige, at den skulle afgøre størrelsen af indgangsværdierne. Afskrivningslovens § 40, stk. 5, kunne ikke bruges her.

... det er en lex specialis betragtning, der her anlægges.

Foreholdt det mere subsidiære standpunkt om, at man, hvis kommanditselskabet også var omfattet, alligevel måtte komme frem til, at afskrivningen konkret var nul, og forespurgt, om han var enig i dette sidste led, forklarede vidnet, at det må være rigtigt, under de givne forudsætninger. Det vil sige, at selvom man kom frem til, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, fandt anvendelse, ville resultatet blive nul.” <s. 737-739>

Merete Helle Hansen har forklaret,

”forespurgt, om hun opfattede Selskabsrevisionens udtalelse som værende på linje med hendes notat, ..., at det var et notat, der ligeledes skulle indbygges i udkastet til bindende forhåndsbesked. Hun ved ikke, om notatet adskilte sig, men der var noget mere argumentation om, hvad afskrivningsgrundlaget skulle være, hvis det ikke skulle være de 1,9 mia. kr. Selskabsrevisionen kom frem til, at det kunne begrænses til 750.000 kr.

Adspurgt, om der var noget nyt i Selskabsrevisionens syn på forholdet mellem selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og L 61 i forhold til hendes eget synspunkt, forklarede vidnet, at hun mener, at Selskabsrevisionen på dette punkt var enig med hende.

Foreholdt ... ”Bemærkninger til afskrivningslovens § 40:”, og ”Selskabsrevisionen anser forholdet for omfattet af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, hvorefter forholdet ikke vil blive omfattet af afskrivningslovens § 40”, og forespurgt, om hun var enig i dette, forklarede vidnet, at det ikke var hendes område. Hun anså sig for underentreprenør i forhold til dette punkt. Hvis der skulle skrives noget om afskrivningslovens § 40, måtte det i givet fald behandles af Erhvervsbeskatningskontoret.” <s. 887-888>

Gitte Wrobel har forklaret, at

”Selskabsrevisionen hele tiden var med på sagen.

... hun ikke ved, hvad der var årsagen til, at Selskabsrevisionen udarbejdede udtalelsen, ud over at det blev aftalt på mødet den 17. februar 2003

... hun videresendte mailen til Kim Lohse og Lisbeth Rasmussen.

Adspurgt, om hun arbejdede videre på sagen i perioden frem til den 19. februar 2003, forklarede vidnet, at hun i denne periode fungerede som budbringer/postkasse, idet sagen fortsat lå i Erhvervsbeskatningskontoret. Hun udarbejdede i denne periode ikke yderligere bilag end dem, som allerede er nævnt.

... Selskabsrevisionen havde en holdning til sagen, der afveg fra Selskabsomstruktureringskontorets opfattelse, idet Selskabsrevisionen mente, at man skulle foretage denne yderligere begrænsning efter TS-cirkulære 1990-1. Selskabsrevisionen ville anvende anskaffelsessummen, som den var, da aktierne blev erhvervet fra tredjemand – altså den købesum, der var betalt, som afskrivningsgrundlag. Vidnet forstod det således, at de 1,9 mia. kr. kom fra det oprindelige køb af aktier i Tyskland. Selskabsrevisionens notat blev også sendt til Selskabsomstruktureringskontoret.” <s. 420-422>

Poul Christensen har forklaret,

”forespurgt, hvorfor dette notat [Selskabsrevisionens notat af 19. februar 2003] ligger i hans omslag, ..., at han har fået det fra Internationalt kontor i

forbindelse med, at han arbejdede på notatet vedrørende TDC Switzerland. Han lagde det herefter ind i omslaget sammen med notatet om TDC Switzerland.

Forespurgt, om han kan have modtaget det fra andre end Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard, og om han kender medarbejdere fra Selskabsrevisionen, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Det må således være kommet fra enten Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard. Han husker ikke, hvornår han har modtaget det. Foreholdt, at notatet er dateret dagen efter hans mail vedrørende TDC Switzerland-notatet, gentager vidnet, at han ikke husker, hvornår han har modtaget det. Han vil gætte på, at han fik det forholdsvis hurtigt efter, at han havde lavet TDC Switzerland-papiret, formodentlig i marts 2003.

Forespurgt ..., om han ikke undrede sig over, at han modtog en bindende forhåndsbesked vedrørende TDC Talkline, når han arbejdede med TDC Switzerland, forklarede vidnet, at han ikke læste det særligt grundigt. Det blev blot lagt ind i stakken.

Adspurgt, om det ikke undrede ham, at Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard sendte det til ham, forklarede vidnet, at det var en almindelig informationsudveksling." <s. 912>

3.6. Møde i lovgruppen om internationale skatteforhold den 24. februar 2003

Den 24. februar 2003 blev der afholdt møde i lovgruppen om internationale skatteforhold. Der foreligger ikke noget referat heraf, men det fremgår indirekte af bilag 08.69 og bilag 20.06.25 (side 30164), at der har været et sådant møde. Det er endvidere blevet bekræftet under afhøringerne.

Merete Helle Hansen sendte den 24. februar 2003 kl. 15.30 således en mail til Ivar Nordland (bilag F.05.01) med følgende tekst:

"Efter aftale med Niels Kristensen sender jeg de dokumenter i TDC-sagen, som vi umiddelbart har liggende, nemlig vores notat af 7. november 2002 og Selskabsrevisionens brev til os af 19. februar 2003.

Der findes mere materiale, bl.a. et brev af 7. januar 2003 fra Hjejle, Gersted & Mogensen. Og der må vel også være en ansøgning.

Hvis denne sending ikke er tilstrækkeligt til at finde ud af, hvad sagen går ud på, så kontakt mig venligst – så skaffer jeg resten fra Kim Lohses kontor.”

Selskabsomstruktureringskontorets notat af 7. november 2002 er gengivet ovenfor i afsnit 2.6, og Selskabsrevisionens notat af 19. februar 2003 er gengivet i afsnit 3.5, umiddelbart ovenfor.

Af samme bilag fremgår det, at Ivar Nordland den 24. februar 2003 kl. 18.19 videre-sendte mailen til Per Bach Jørgensen og Poul Christensen med bemærkning:

”Til orientering. Har ikke selv haft tid til at studere.”

Merete Helle Hansen fremsendte med en mail af 26. februar 2003 Selskabsrevisionens udtalelse af 19. februar 2003 til Gitte Wrobel i Erhvervsbeskatningskontoret (bilag 20.06.25, side 30161). Hun bemærkede i denne mail tillige, at:

”... Til gengæld er Departementet begyndt at interessere sig for sagen, så jeg har sendt de dokumenter, jeg havde liggende elektronisk, derind. ...”

Gitte Wrobel spurgte i en svarmail (bilag 20.06.25, side 30163) om grunden til, at departementet var blevet involveret i sagen, og Merete Helle Hansen svarede Gitte Wrobel pr. mail (bilag 20.06.25, side 30164):

”...

Jeg bliver svar skyldig. Niels Kristensen var til møde i lovgruppen om internationale skatteforhold i mandags, hvor han drøftede sagen med Ivar Nordland – så vidt jeg forstod på sidstnævntes initiativ. Da departementet

indledningsvis mener det samme som os og Revisionen, er der ingen grund til alarm på nuværende tidspunkt. De læser bare med.”

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”... , den 24. februar 2003, skulle vidnet til lovgruppemøde. På lovgruppemødet deltog Jesper Skovhus Poulsen, Ebbe Willumsen, Karin Kirchhoff, vidnet og Niels Kristensen. Vidnet fortalte, at TDC ”rumlede” hos dem, og spurgte, om de andre vidste noget om det. Niels Kristensen sagde, at de havde en anmodning om bindende forhåndsbesked, men at TDC ikke ville få medhold. Vidnet spurgte herefter, om de måtte ”se med”, hvilket Niels Kristensen ville tale med sagsbehandleren om. <s. 820>

Foreholdt, at vidnet på lovgruppemødet den 24. februar 2003 bad om at få tilsendt dokumenter vedrørende TDC’s sag, som kom op på mødet, og at Merete Helle Hansen herefter pr. mail sendte Erhvervsbeskatningskontorets notat af 7. november 2002 og Selskabsrevisionens brev af 19. februar 2003 til ham tillige med en bemærkning om, at der var yderligere materiale i sagen, blandt andet et brev af 7. januar 2003 fra Hjejle, Gersted & Mogensen, og at han samme dag videresendte mailen med vedhæftede filer til Per Bach Jørgensen og Poul Christensen med bemærkningen ”har ikke selv haft tid til at studere”, og forespurgt, hvad der nærmere lå i denne bemærkning, forklarede vidnet, at der i bemærkningen lå, at han videresendte mailen uden at have åbnet de vedhæftede filer.

Forespurgt, hvornår han da læste det tilsendte materiale, forklarede vidnet, at han ikke læste filerne på noget senere tidspunkt, før han fik Told- og Skattestyrelsens indstilling til brug for Ligningsrådets møde den 17. juni 2003 – han havde simpelthen glemt det.” <s. 1393-1394>

Niels Kristensen har forklaret, at

”han havde orienteret departementet om, at der nu var kommet denne nye sag. Departementet ville have materialet, hvilket de fik. Han erindrer ikke, hvilket materiale de fik. Han husker ikke, hvornår han orienterede departementet herom.

... forespurgt, om han husker noget om, at han var til møde i lovgruppen om internationale forhold, hvor Ivar Nordland spurgte til sagen, forklarede vidnet, at Ivar Nordland ikke kunne spørge til sagen, før vidnet havde orienteret herom.

Foreholdt ..., at vidnet ikke erindrer, hvornår departementet blev orienteret, og forespurgt, om det kunne være sket et stykke tid før, så Ivar Nordland kunne spørge til sagen på det omhandlede lovgruppemøde, vil vidnet ikke afvise dette.

Forespurgt ... bekræftede vidnet, at han husker, at de havde en drøftelse om, at nu var sagen kommet. Det var muligvis ikke på Ivar Nordlands initiativ. Vidnet erindrer ikke, hvilket beløb der blev nævnt, men det kunne Ivar Nordland se af det materiale, der var sendt over." <s. 739>

Merete Helle Hansen har forklaret, at

"Niels Kristensen havde været til lovgruppemøde et par dage i forvejen, og under eller efter mødet havde Ivar Nordland talt med Niels Kristensen, hvilket resulterede i, at Niels Kristensen bad vidnet sende materialet frem. Hun ved ikke, hvad forespørgslen gik ud på, eller hvad den var begrundet i.

... Niels Kristensen havde formuleret det sådan, at departementet interesserede sig for sagens materielle indhold, men at de ikke var uenige. Der var således ikke nogen melding fra departementet om, at styrelsen skulle ændre sin indstilling.

... forespurgt, hvad der menes med udtrykket "alarm", forklarede vidnet, at det henviste til, at der ikke var anledning til, at de skulle ændre på deres indstilling til Ligningsrådet i den konkrete sag. Det henviser ikke til spørgsmålet om afrapportering opad i systemet. Det var der andre, der tog sig af.

Forespurgt, hvem hun sendte dokumenterne til, forklarede vidnet, at hun ikke husker dette præcist. Det var enten Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard, eventuelt dem begge. Hun sendte notatet af 7. november 2002 og advokat Søren Lehmann Nielsens indlæg af 7. oktober 2002, men herudover husker hun ikke nærmere, hvad hun sendte. TDC's anmodning fra maj 2002 blev først sendt senere, idet de ikke havde den i en elektronisk udgave. Den fik de senere fra Gitte Wrobel.

... forespurgt, hvem det var, der læste med, forklarede vidnet, at hun går ud fra, at det enten var Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard.

Adspurgt, om hun havde nogle mundtlige drøftelser med enten Ivar Nordland eller Jesper Leth Vestergaard, forklarede vidnet, at det mener hun ik-

ke. Hun husker ikke at have talt med nogen af dem om materialet.” <s. 888-889>

Gitte Tarum Wrobel har forklaret,

”forespurgt, hvordan departementets interesse havde vist sig, ..., at det kan man se af mailen, ..., hvor Merete Helle Hansen meddeler, at det er Niels Kristensen, der har været til et lovgruppemøde.

... forespurgt, hvad ”alarm på nuværende tidspunkt” betyder, forklarede vidnet, at det ved hun ikke. Hun opfattede det således, at det ikke havde betydning for den videre sagsbehandling, og at de kunne fortsætte som hidtil. Vidnet ved ikke, hvad Merete Helle Hansen lagde i ordene.

Forespurgt om, hvor sagen stod på dette tidspunkt, primo 2003, forklarede vidnet, at sagen stod på, at TDC skulle svare på Selskabsrevisionens notat. TDC’s advokat havde bedt om et møde, hvis ToldSkat fastholdt Selskabsomstruktureringskontorets opfattelse.” <s. 422>

Kim Lohse har forklaret,

”forespurgt, om han var bekendt med en interesse fra departementets side, ..., at det var han ikke.

Forespurgt, om han var bekendt med en samtale mellem Ivar Nordland og Niels Kristensen om sagen, forklarede vidnet, at det var han ikke. Vidnet var ikke fast deltager i denne lovgruppe.” <s. 785>

Lisbeth Rasmussen har forklaret,

”forespurgt, om hun hørte nærmere om, at departementet havde udvist interesse for sagen, ..., at det gjorde hun ikke ud over disse mails. Hun tog det til efterretning. Hun kunne se, at Ivar Nordland og Niels Kristensen havde talt sammen, og det var i det forum, at det skulle klares. Vidnet har ikke påhørt drøftelser mellem Ivar Nordland eller Niels Kristensen herom. Hun deltog ikke i lovgruppemøder på dette tidspunkt.” <s. 844>

Lars Nørding har forklaret,

”forespurgt om sit kendskab til, hvorfor departementet var begyndt at interessere sig for sagen, ..., at det kender han ikke noget til. Departementet havde ikke henvendt sig til Selskabsrevisionen herom.

Adspurgt om sit kendskab til, hvad der blev sendt ind til departementet, forklarede vidnet, at det kender han intet til. Han mener ikke at have set denne mail før i forbindelse med undersøgelsessagens materiale.” <s. 688>

Solveig Mortensen har forklaret,

”forespurgt, om hun i februar 2003 hørte noget om, at departementet var begyndt at interessere sig for sagen, ..., at det gjorde hun ikke.

... forespurgt, om hun hørte noget om et møde i lovgruppen, hvor Niels Kristensen og Ivar Nordland skulle have haft en drøftelse af sagen, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke.” <s. 576>

Per Bach Jørgensen har forklaret, at

”Foreholdt ..., at det senere er kommet frem, at det ikke handlede om TDC Switzerland, men om Talkline GmbH, og forespurgt, om han på dette tidspunkt hørte noget herom, forklarede vidnet, at han omkring den 24.-25. februar 2003 modtog en mail, hvoraf fremgik, at det vedrørte Talkline GmbH. Vidnet mener, at han modtog denne mail, fordi der havde været et møde, hvor der blev spurgt til det. Det var en mail, der var sendt fra Merete Helle Hansen til Ivar Nordland om fortolkningen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, som blev videresendt til ham. Han gik ikke nærmere ind i dette. Det var noget højere jura. Han kunne dog heraf se, at de var i gang med at kigge på sagerne.

Adspurgt, om han i foråret 2003 hørte mere til, hvad mødet hos Ole Kjær havde foranlediget, forklarede vidnet, at han i foråret 2003 ikke hørte andet end, at der var disse anmodninger om bindende forhåndsbesked, og at man ikke vidste, hvorledes de ville falde ud.” <s. 1326>

3.7. Forelæggelse af 17. marts 2003 vedrørende projektgruppe – ny lov om sambeskatning

I en forelæggelse for departementschefen/direktionen i Skatteministeriet af 17. marts 2003, underskrevet af Ivar Nordland den 18. marts 2003 (bilag 81.10), anføres det:

”Emne: Ny lov om sambeskatning? Projektgruppe?”

...

Anledning: De gældende sambeskatningsregler er formentlig på flere punkter i strid med EU-retten. Dette skyldes den manglende adgang til at sambeskatte danske søsterselskaber med udenlandsk mor og manglende adgang til at sambeskatte faste driftssteder her i landet med danske koncernselskaber. En ændring af reglerne er af EU-retlige hensyn helt nødvendig. Ændringerne kan ikke begrænses til konsekvensrettelser, men fordrer en helt ny teknik. Det skyldes, at de gældende regler bygger på genbeskatning af underskud i moderselskaber, som fremover slet ikke vil være skattemæssigt hjemmehørende her i landet. Det er derfor nødvendigt – hvis overførsel af underskud fra udenlandske selskaber fortsat skal kunne finde sted, – at foretage genbeskatning i de selskaber, der rent faktisk har udnyttet underskuddene.

De gældende regler er endvidere meget komplicerede, ulovfæstede og mangler i vidt omfang fleksibilitet ved koncernomstruktureringer. På denne baggrund har det gamle 10. kt. (Jesper Leth Vestergaard, Majken Waagensø og Ivar Nordland) udarbejdet følgende foreløbige udkast til lovtæst med tilhørende forklarende notat. Udkastet afskaffer sambeskatningsbegrebet og indfører i stedet fri adgang til overførsel af underskud mellem koncernforbundne selskaber og datterselskaber – herunder datterselskaber, hvori der alene ejes 25 pct. af aktierne. Til gengæld sikres en bedre genbeskatning, lige som der lægges visse begrænsninger i størrelsen af afskrivningsgrundlaget i det omfang aktiverne allerede er afskrevet i udlandet. Der er ikke foretaget noget skøn over provenuvirkning. Udkastet er løbende drøftet dialoggruppemøderne, hvor der på næste møde den 26. marts 2003 vil blive informeret om, at projektets videre skæbne nu må afhænge af stillingtagen i direktionen + politisk stillingtagen fra ministerens side.

Indstilling: Der etableres en projektgruppe med henblik på kortlægning af de økonomiske konsekvenser af dels de gældende sambeskatningsregler, dels ovennævnte forslag. Endvidere bør det analyseres, om det ud fra rent overordnede politisk/økonomiske målsætninger overhovedet er en god ide at give adgang til import af udenlandske underskud i det omfang, det sker i dag, eller om provenutabet herved kunne anvendes bedre. Dette uanset, at en afskaffelse af adgangen til sambeskatning med udenlandske selskaber isoleret set må anses som værende i strid med skattestoppet i forhold til de koncerner, der i dag har nytte her af. Fristen for dette arbejde bør ikke være

længere, end at det er muligt at fremsætte lovforslag januar 2004. Uanset hvad er det nødvendigt med et lovforslag – men indholdet vil afhænge meget af projektgruppens arbejde og den politiske stillingtagen.”

Jesper Leth Vestergaard har om forelæggelsen forklaret

”foreholdt, at det ser ud til, at de var ved at være færdige med et lovudkast, siden de lagde det op til departementschefen, ..., at ”det begyndte at ligne noget”. De var nu blevet bekendt med TDC-sagen. De havde fra styrelsen modtaget oplysninger om, hvad sagen indeholdt.

... Ivar Nordland havde haft drøftelser med Per Bach Jørgensen om, hvorvidt man skulle ophæve sambeskatningen.

Adspurgt, om det, da de i slutningen af februar 2003 havde fået oplysninger om TDC-sagen, stod ham klart, at det ikke var det, Poul Christensen havde skrevet om vedrørende TDC Schweiz, forklarede vidnet, at det var en anden TDC-sag, de havde fået noget at vide om i slutningen af februar 2003, nemlig Talkline i Tyskland.

Vidnet forklarede, at han ikke ved, om Ivar Nordland har givet en mundtlig orientering til departementschefen om, hvad der lå til grund for deres vurderinger.

Forespurgt, om de kendte noget til beløbsstørrelsen i TDC-sagen, forklarede vidnet, at han mener, at de fik oplysninger om nogle tal. De modtog blandt andet ... notat af 19. februar 2003 fra Lars Nørding og Solveig Mortensen til Niels Kristensen og Merete Helle Hansen vedrørende anmodning om bindende forhåndsbesked – værdiansættelse af goodwill tilhørende Talkline GmbH & Co. KG, der indeholdt beløbsangivelser.

Adspurgt, om han gav notatet af 19. februar 2003 videre til Poul Christensen, forklarede vidnet, at det gjorde han formentlig.

Forespurgt, om der gik andet materiale om TDC end notatet af 19. februar 2003 fra ham til Poul Christensen, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvad han gav videre til Poul Christensen.

Adspurgt, om oplysningerne gik videre til Peter Loft eller ministeren, forklarede vidnet, at han ikke ved, om oplysningerne og materialet gik videre

til Peter Loft og endnu mindre ministeren. Der går normalt ikke noget til ministeren uden om departementschefen.” <s. 971- 973>

Ivar Nordland har forklaret,

”... forespurgt, hvad det var for et projekt, der her omtales, ..., at dialog-gruppens arbejde på dette tidspunkt var færdigt, således forstået, at han ikke mente, at de kunne komme videre. De havde nu behov for en politisk stillingtagen, og de var derfor nødt til at have ledelsen med ind i det. Han erindrer ikke andet om det, end at det første oplæg, bilag 83.42 ..., kom retur uden svar, og han skrev herefter sammen med økonomerne bilag 83.41. [Forelæggelse af 28. marts 2003 vedrørende projekt om grænseoverskridende sambeskatning – afsnit 3.9 nedenfor].

... forespurgt, om det blev besluttet at nedsætte en sådan projektgruppe, forklarede vidnet, at han ikke husker, om han fik nogen tilbagemelding herom. De arbejdede dog videre med det, som om det var besluttet.

Adspurgt, om han i forbindelse med overvejelserne om indførelse af projektgruppen, før indstillingen til Ligningsrådet forelå, hørte om TDC-sagen, forklarede vidnet, at han ikke var klar over, hvad der skete i sagen. Han er også i tvivl om, hvilke bilag han fik. Han havde selv ytre ønske om at følge med i sagen, men han husker ikke, hvad de fik af materiale i den anledning. Han erindrer ikke at have modtaget oplysninger fra Merete Helle Hansen. Indstillingen om nedsættelse af en projektgruppe har ikke noget at gøre med en konkret sag.

Forespurgt, om der blev sagt noget om en konkret sag i forbindelse med forelæggelserne, forklarede vidnet, at han ikke har omtalt den konkrete sag. Den var slet ikke fremme i hans bevidsthed.

Forespurgt, om han på anden måde har fortalt Peter Loft om sagen i foråret 2003, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han har. <s. 1130-1132>

...

Foreholdt, at han den 17. marts 2003 afgav en indstilling om nedsættelse af en projektgruppe til at se på problemerne vedrørende frivillig sambeskatning, og at Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at de nu var blevet bekendt med TDC-sagen og fra styrelsen havde modtaget oplysninger om, hvad sagen indeholdt, og foreholdt, at han selv har forklaret, at han ikke erindrer at have modtaget oplysninger fra Merete Helle Hansen, og at ind-

stillingen ikke havde noget at gøre med en konkret sag, og forespurgt, om han på trods af Jesper Leth Vestergaards ovenfor gengivne forklaring om, at han er overbevist om, at han orienterede vidnet i januar, det forhold, at han selv havde rekvireret materiale vedrørende TDC's ansøgning fra styrelsen, og at det materiale, som han derefter modtog, indeholdt en fuldstændig beskrivelse af TDC-sagen, herunder oplysning om de involverede værdier, vil fastholde, at indstillingen ikke havde noget at gøre med en konkret sag, fastholder vidnet, at denne indstilling intet havde med TDC-sagen eller nogen anden konkret sag at gøre. Vidnet havde selvfølgelig kendskab til, at TDC havde en verserende sag vedrørende bindende forhåndsbesked, for det havde Niels Kristensen jo fortalt på lovgruppemødet den 24. februar 2003, men Niels Kristensen havde ikke fortalt noget om, hvad sagen drejede sig om, og havde i øvrigt givet udtryk for, at TDC ikke ville få medhold. Vidnet var på dette tidspunkt ikke involveret i nogen form for sagsbehandling vedrørende TDC's bindende forhåndsbesked." <s. 1395>

Endvidere har Majken Wågensø (s. 498) afgivet forklaring herom.

3.8. Møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC den 24. marts 2003

Advokat Søren Lehmann Nielsen kommenterede Selskabsrevisionens brev af 19. februar 2003 i et brev af 18. marts 2003 (bilag 11.55, der også findes i en udgave af 21. marts, som med håndskrift er rettet til den 18. marts (bilag 09.50 og 20.06.23), og i en udgave af 19. marts 2003 (bilag 13.12.02). Han fremkom herunder med bemærkninger vedrørende formålet med og rækkevidden af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, og afskrivningslovens § 40, stk. 5, hvilken bestemmelse han ikke mente fik betydning, og i øvrigt ikke fandt anvendelse på den omhandlede overdragelse.

Der blev den 24. marts 2003 på ny afholdt møde mellem Told- og Skattestyrelsen og repræsentanter for TDC (bilag 08.65). Advokat Søren Lehmann Nielsen havde udarbejdet talepunkter, der blev udleveret på mødet (bilag 09.51).

Lars Nørding har om mødet forklaret, at

”han deltog i mødet. I mødet deltog endvidere Niels Kristensen, Merete Helle Hansen, Solveig Mortensen og Gitte Wrobel. Fra TDC deltog advokat Søren Lehmann Nielsen og Christer Bell samt muligt en advokat mere. Advokat Søren Lehmann Nielsen havde dette notat med, som han gennemgik for dem. De havde en relativt kort drøftelse, og de blev her enige om, at det var hensigtsmæssigt, at sagen blev delt op i to dele. Der var enighed om, at det, advokaten her havde anført, skulle være en selvstændig bindende forhåndsbesked.

Den valgte løsning med opdeling af anmodningen i to dele blev ikke trukket ned over hovedet på TDC. Det var noget, de var enige om. Der ville også for TDC medgå store ressourcer ved en gennemgang af Deloitte’s værdiansættelsesrapport. Dette ville være spildt, hvis Ligningsrådet kom frem til, at det beløb, der var afskrivningsgrundlaget for goodwill, var de 1,7 mia. kr. Der var således konsensus om en opdeling.

Adspurgt, om ideen til en opdeling af sagen kom fra Told- og Skattestyrelsen og ikke fra TDC, forklarede vidnet, at det husker han ikke.” <s. 690>

Niels Kristensen har forklaret, at

”han var med til mødet. Papiret var et talepapir, som advokaten brugte til mødet. De gennemgik punkterne.

Foreholdt, at andre har fortalt, at man på dette møde talte om en opdeling af sagen i et hjemmelspørgsmål og en værdiansættelse, bekræftede vidnet dette. Der blev ikke besluttet noget på dette møde, idet de ikke kunne beslutte noget. Det var op til forespørgeren at beslutte, hvad man ville. Det måtte advokaten afgøre med TDC.

Adspurgt, om det var Told- og Skattestyrelsen, der foreslog denne opdeling, forklarede vidnet, at han ikke erindrer, hvorledes det foregik, men det kan meget muligt være, at de foreslog en opdeling. De forsøgte ikke at presse TDC, men gav dem en option. Der blev ikke på mødet truffet nogen afgørelse vedrørende spørgsmålet om en opsplittning. Advokaten ville gå hjem og tale med TDC herom.

Adspurgt ..., om det spillede en rolle for optionen, at man håbede på et bestemt svar i hjemmelspørgsmålet, som ville gøre det lettere for styrelsen,

forklarede vidnet, at det ikke spillede nogen rolle for dem. Det var et tilbud, at TDC kunne få sagen delt op.” <s. 740-741>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun deltog i dette møde. Hun husker ikke, om der blev skrevet et mødereferat. Det gik ud på, at advokat Søren Lehmann Nielsen og TDC havde fundet ud af, at de stod fast på, at anskaffelsesværdien svarede til salgsværdien. De drøftede på mødet stille og roligt synspunkterne, men de blev ikke enige. Formålet med mødet var primært at udveksle synspunkter. Parterne forventede inden mødet nok heller ikke, at man kunne blive enige. Niels Kristensen foreslog, at man gik til Ligningsrådet med spørgsmålet om anskaffelsesværdien, og at værdiansættelsen skulle vente på dette. TDC syntes, at dette var helt i orden. Spørgsmålet om fortolkningen af værnereglen i selskabsskattelovens § 31 blev således efter fælles aftale udskilt til særskilt forelæggelse for Ligningsrådet. Det var ikke noget, der blev dikteret af styrelsen. Advokat Søren Lehmann Nielsen og TDC syntes, at det var en udmærket ide.” <s. 577>

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”hun deltog i mødet den 24. marts 2003. Hun har ikke kunnet finde et referat af mødet, og hun har ikke selv skrevet et sådant. Bilaget er advokat Søren Lehmann Niensens talepapir til mødet. Det blev omdelt på mødet, og vidnet skrev sine noter herpå. På mødet gennemgik advokat Søren Lehmann Nielsen sine synspunkter, og Selskabsomstruktureringskontoret fastholdt sit standpunkt. Der var således ingen overraskelser på mødet.

Forespurgt, om hun på mødet tilkendegav noget om Erhvervsbeskatningskontorets mening, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke. Hun forholdt sig lyttende.

... hun mener, at Solveig Mortensen og Merete Helle Hansen også deltog i mødet. Som hun husker mødet, var det advokat Søren Lehmann Nielsen, der gennemgik synspunkterne, og Niels Kristensen, der svarede herpå. Niels Kristensen udtalte sig på vegne af Selskabsomstruktureringskontoret.” <s. 424>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret, at

”vidnets talepapir til møde den 24. marts 2003 hos Told- og Skattestyrelsen ... blev delt ud, så alle kunne følge med i gennemgangen.

Foreholdt, at det indeholdt dels en behandling af hjemmelspørgsmålet og dels en behandling af værdiansættelsen, og forespurgt, om en sådan opdeling var fremme på mødet, forklarede vidnet, at han ikke husker, om det var fremme på mødet, men det kom i hvert fald kort efter.

Adspurgt, om det var TDC eller Told- og Skattestyrelsen, der bragte det på bane, forklarede vidnet, at det kom op under en telefonsamtale med Gitte Wrobel. Han husker ikke, hvem der bragte det på bane.

... forespurgt, om der var nogen ændring i standpunkterne, forklarede vidnet, at de havde modtaget styrelsens indlæg af 7. november 2002, der var meget negativt. Han fremsendte derfor et supplerende indlæg i januar 2003, og styrelsen kom derefter med et yderligere indlæg af 19. februar 2003. Styrelsens seneste indlæg syntes at indebære, at TDC ikke kunne lægge den fulde handelsværdi til grund, men at TDC kunne opnå et resultat, der mindede om den tyske model. TDC var indforstået med, at de, såfremt de ikke kunne bruge hele handelsværdien, da kunne opnå afklaring af styrelsens indikation af, om de så kunne bruge noget, der lignede den tyske model.” <s. 766- 767>

Christian Homilius, der havde udarbejdet notatet af 23. januar 2003, jf. afsnit 2.9 ovenfor, udarbejdede i marts 2003 et yderligere notat (bilag E.04), hvori han blandt andet kommenterede TDC's skrivelse af 7. januar 2003. Det anføres i notatet blandt andet:

”...

Spørgsmål fra TDC i relation til SEL. § 31, stk. 5:

Lars Nørding oplyste d. 25.3.03 undertegne om nedenstående:

”TDC har spurgt, hvorvidt den Talkline tilhørende goodwill kan værdiansættes til handelsværdien ved begyndelsen af det første indkomstår under

sambeskatningen, nærmere SEL. § 31, stk. 5, hhv. hvorvidt denne værdi kan danne grundlag for tabsfradrag ved et evt. senere salg?"

..."

Christian Homilius har herom forklaret,

"forespurgt, om han herved blev involveret i sagen på ny, eller det var et resultat af den samme samtale med Lars Nørding, ..., at det var noget, han skrev senere. Han skrev i første omgang et notat om sagen, og så kom der nogle bemærkninger fra TDC's advokat om, hvorvidt selskabsskattelovens § 31, stk. 5, fandt anvendelse, hvilket gav ham anledning til disse yderligere bemærkninger." <s. 1270>

På baggrund af drøftelserne på mødet den 24. marts 2003 fremkom advokat Søren Lehmann Nielsen i et brev af 1. april 2003 med supplerende oplysninger og synspunkter (bilag 09.48, 11.54).

3.9. Forelæggelse af 28. marts 2003 vedrørende projekt om grænseoverskridende frivillig sambeskatning

I en forelæggelse for direktionen i Skatteministeriet af 28. marts 2003 vedrørende projekt om grænseoverskridende frivillig sambeskatning (bilag 83.41), tiltrådt af Ivar Nordland, anføres det:

"...

Anledning: Der er behov for at ændre på reglerne for sambeskatning. EU krav gør det nødvendig at foretage visse lempelser. Reglerne er ikke klare. Reglernes virkning kan være uhensigtsmæssige. Der henvises i øvrigt til vedlagte papirer.

Før der træffes beslutning om, hvad der skal søges gennemført er der behov for undersøgelser af:

1. Reglernes virkning og hensigtsmæssighed
2. Hvor stort omfang har frivillig sambeskatning

3. Administrative byrder ved ordningen.
4. Ordningens hjemmel mv. samt hvilke ændringer er nødvendige for at opfylde EU krav.
5. Mulighederne for regelforenkling

Da undersøgelserne går på tværs af ministeriets organisation herunder omfatter forskellige enheder i såvel styrelsen som departementet er det hensigtsmæssigt at der nedsættes en projektgruppe af koncernledelsen. Koncernledelsens opbakning er vigtigt ikke mindst fordi undersøgelser af sambeskatningens omfang kan være ressourcekrævende.

...

Udover at projektet kan bruges til at afklare det konkrete spørgsmål om sambeskatning, vil projektet sandsynligvis kunne bruges som udgangspunkt for mere langsigtede overvejelser om den overordnede skattepolitik på selskabsskatteområdet.

Indstilling: Vedlagte mandat for projektgruppen vedtages på et koncernledelsesmøde, hvor det sikres, at styrelsen giver opbakning til, at de nødvendige ressourcer derfra stilles til rådighed.

...”

Forelæggelsen var vedlagt et notat om projekt om ophør af frivillig sambeskatning og et notat om økonomiske virkninger af frivillig sambeskatning. I notatet om ophør af frivillig sambeskatning (bilag 83.41) er det blandt andet anført:

”Projektgruppen skal udarbejde en delrapport inden den 1. juni 2003, der skal kunne danne baggrund for en beslutning om, hvorvidt den frivillige sambeskatning skal søges ophævet ved lovforslag i samlingen 2003/2004 eller man alene skal foretage de mindre ændringer, der kan bringe reglerne i overensstemmelse med EU retten. Udkast til lovforslag skal være færdig inden 1. september 2003.”

Sagen blev behandlet på et koncernledelsesmøde den 8. april 2003 (bilag B.02.67), og det anføres i referatet fra mødet herom:

”...

Ad punkt 3. Projekt om grænseoverskridende frivillig sambeskatning.

Der var enighed om at etablere et projekt om grænseoverskridende frivillig sambeskatning og om at bemande projektet trinvist i takt med, at det bliver afklaret, hvor det skal bevæge sig hen (fx om der kommer en lovgivningsfase efter den økonomiske udredning). Der var enighed om, at Ivar Nordland skulle starte projektet op.

...”

Jesper Leth Vestergaard har herom forklaret, at

”beslutningen [på koncernledelsesmødet] blev truffet på baggrund af analysen i bilag 81.10 [forelæggelsen af 17. marts 2003, jf. afsnit 3.7 ovenfor] om, hvorvidt det var formålstjenligt at gå videre med reglerne. De havde udført det lovtekniske arbejde, og sagen var blevet lagt videre til departementschefen med en indstilling vedrørende sagens politiske indhold.

Foreholdt, at det var Ivar Nordland, der skulle stå for det, og forespurgt, om vidnet blev involveret i dette arbejde, forklarede vidnet, at det gjorde han. Skatteministeriet var som følge af strukturændringen i begyndelsen af 2003 overgået til en projektorganisation, og der blev sammensat en projektgruppe til denne opgave.” <s. 973>

3.10. Behandlingen af TDC's anmodning i april 2003

I en udtalelse af 11. april 2003 redegjorde professor Aage Michelsen efter anmodning fra TDC for sit syn på retsstillingen (bilag 09.43). Redegørelsen støttede TDC's synspunkter.

Samme dag (den 11. april 2003) sendte Merete Helle Hansen fra Selskabsomstrukturingskontoret en mail til Gitte Wrobel i Selskabsbeskatningskontoret, vedhæftet et udkast til notat om TDC-sagen (bilag 11.15). Hun anførte videre:

”...

Som det fremgår, er notatet ikke færdiggjort til udsendelse til TDC, bl.a. fordi der mangler et afsnit om betydningen af, at det er kommanditisten og ikke kommanditselskabet der er inddraget under dansk sambeskatning.

Dette emne hører under Erhvervsbeskatningskontoret, og efter aftale med Niels Kristensen skal jeg venligst bede dig om at udarbejde dette afsnit af notatet i løbet af ugen efter påske. Den sidste side af mit notatudkast er til evt. inspiration.

Samtidig vil Niels og jeg arbejde videre på afslutningen (§ 31, stk. 5-problematikken). Vi har lovet TDC og Søren Lehmann, at vi har noget klar til dem fredag efter påske.”

3.11. Selskabsomstruktureringskontorets notat af 29. april 2003

Den 29. april 2003 sendte Merete Helle Hansen, Selskabsomstruktureringskontoret (bilag 09.39, 11.46) efter aftale med kontorchef Niels Kristensen et notat af samme dato til Gitte Tarum Wrobel i Erhvervsbeskatningskontoret.

Selskabsomstruktureringskontorets notat af 29. april 2003 (bilag 11.47, 09.40) har på mange punkter et indhold, der svarer til et notat af 7. november 2002 (bilag 09.71), som er refereret ovenfor afsnit 2.6. Notatet findes endvidere i en udgave af 20. maj 2003 (bilag 13.14), jf. herom nedenfor afsnit 3.14.

I notatet af 29. april 2003 er det på sidste side, øverst anført:

”... [NB: Det er selskabsomstruktureringskontorets opfattelse, at dette afsnit hører under erhvervsbeskatningskontorets område. Nedenstående er derfor blot tekstforslag.]”

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”det var den endelige udtalelse, hvor Selskabsbeskatningsafdelingen havde taget stilling til alle indlæg fra advokaten.

... adspurgt, om hun fandt noget nyt eller opsigtsvækkende i notaterne af 29. april 2003 eller 20. maj 2003, ..., at der ikke var noget specielt, hun kunne fremhæve.” <s. 427>

Niels Kristensen har forklaret,

”forespurgt, om han erindrer, at der var kommet nogle nye hovedsynspunkter i forhold til notat af 7. november 2002, ..., at de var blevet mere afklaret på, hvad de kunne argumentere for i henseende til, at det var 1997-tallene, der skulle anvendes. De byggede dette på praksis.

Foreholdt [det i notatet af 29. april 2003 på sidste side, anførte] forklarede vidnet, at det var noget, Merete Helle Hansen skrev til inspiration for Gitte Wrobel, der var Erhvervsbeskatningskontorets sagsbehandler.” <s. 742>

Merete Helle Hansen har forklaret,

”forespurgt, om det var en genfremsettelse af udtalelsen fra 7. november 2002, ..., at det var det i en omarbejdet form. <s. 889>

... forespurgt, om det reviderede notat blev sendt til Erhvervsbeskatningskontoret den 29. april 2003, bekræftede vidnet dette.

Foreholdt ..., at sætningen ”Lovforslaget er ikke udtryk for, at der er truffet konkrete afgørelser om spørgsmålet, som man fra den daværende regerings side har anset for uacceptable” er udgået i forhold til notatet af 7. november 2002, ..., forklarede vidnet, at hun ikke husker, hvem der har taget sætningen ud, eller hvorfor den er taget ud. Det er mest nærliggende, at det er Niels Kristensen, der har taget den ud, idet han var inde over notatet utallige gange i forløbet. <s. 891-892>

... foreholdt, at teksten vedrørende afskrivningslovens § 40 her er gået ud, bekræftede vidnet dette. Teksten blev taget ud i erkendelse af, at afskrivningslovens § 40 var Erhvervsbeskatningskontorets område. Hun husker ikke, hvem der tog det ud.” <s. 902>

Endvidere har Solveig Mortensen (s. 578) afgivet forklaring herom.

3.12. Told- og Skattestyrelsens notater af 30. april og 9. maj 2003 vedrørende telefonsamtaler med TDC's advokat

Gitte Tarum Wrobel skrev den 30. april 2003 et telefonnotat om en samtale med advokat Søren Lehmann Nielsen (bilag 08.40). Det anførtes heri:

”S.L. ringede for at spørge til det videre forløb. S.L. var klar over, at Omstrukturingskontoret havde sendt os notatudkast (S.L. havde talt med Merete Helle Hansen).

Jeg oplyste, at Erhvervsbeskatningskontoret skulle udarbejde en del af notatet vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der sker en selvstændig erhvervelse af goodwill ved omdannelsen. Jeg oplyste, at jeg skulle diskutere spørgsmålet med en kollega. Vi vil prøve at have det klart i næste uge - ellers ringer jeg.

Jeg nævnte muligheden for at lægge det præjudicielle spørgsmål for Ligningsrådet – således at afklaringen heraf i givet fald ikke skal afvente vurderingen af værdiansættelsesspørgsmålet. Umiddelbart var S.L. enig men vi aftalte at tale herom, når de har set styrelsens indstilling vedrørende SEL § 31, stk. 5 og 6. (Dvs. TDC forventer også at vi har taget stilling til det andet spørgsmål - om tabsfradrag). Jeg mente, at vi vil have afklaret spørgsmålene i relation til SEL § 31, stk. 5 og 6 - men IKKE spørgsmålet om selve værdien af goodwill.

S.L. spurgte om jeg mente, at Niels Winther Sørensen ville gå ind i sagen inden den bliver forelagt for LR. Jeg oplyste, at N.W.S. er orienteret om sagen, idet vi på et tidligere tidspunkt har diskuteret om der kunne gives en bindende forhåndsbesked vedrørende det rejste spm. Jeg har ikke kendskab til at han går ind i sagen før på et formøde til LR.”

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”... hun talte med advokat Søren Lehmann Nielsen, og at de blev enige om en opdeling af sagen, hvilket også blev det endelige resultat.

... hun ikke selv rettede henvendelse til Ligningsrådets formand, men det gjorde TDC. Hun mener ikke, at Ligningsrådets formand gik ind i sagen på dette tidspunkt. <s. 426>

... hun ikke ved, om Søren Lehmann Nielsen var orienteret herom. Hun husker ikke, om hun mundtligt har orienteret ham om indholdet af notatet.” <s. 428>

Søren Lehmann Nielsen har forklaret, at

”det bar hen imod, at de var uenige i, hvilken værdi der skulle lægges til grund, så det var et fornuftigt forslag. Det var fjollet at bruge ressourcer på værdiansættelsen, hvis det viste sig, at den ikke kunne lægges til grund. Hvis det var således, at de ikke kunne få en bekræftelse fra Selskabsrevisi-onen på, at man skulle bruge handelsværdien, var en opdeling fornuftig. <s. 766>

... forespurgt, om han har haft direkte kontakt med Niels Winther-Sørensen om sagen, bortset fra ligningsrådsmøderne, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han har. Vidnet ved, at Hans Munk Nielsen på et langt senere tidspunkt i forbindelse med forlæggelsen af værdiansættelsen for Lignings-rådet rettede henvendelse til Niels Winther-Sørensen om et muligt møde, men vidnet mener ikke, at han selv talte med Niels Winther-Sørensen.

... de havde et håb om, at Niels Winther-Sørensen havde en anden opfattelse af dette spørgsmål end styrelsen, og at det var en fordel at få ham ind i sagen, jo tidligere des bedre, så han kunne få styrelsen på andre tanker.” <s. 767>

I et notat 9. maj 2003 (bilag 08.39) har Gitte Wrobel noteret:

”S.L. ringede for at høre til sagen. Jeg oplyste angående spm. om, hvorvidt der ligger en selvstændig erhvervelse ved omdannelse, at det var vores opfattelse, at det var der ikke. Jeg skal dog have dette godkendt. Jeg oplyste, at jeg vender tilbage i næste uge med noget på skrift.

S.L. oplyste, at TDC selv havde kontaktet LR-formand Niels Winther Sørensen med henblik på, at der skulle afholdes et møde med deltagelse af Niels Winther Sørensen, TDC og styrelsen. TDC skulle have orienteret Niels Kristensen herom. Jeg vil prøve at undersøge, om der skal afholdes møde og i givet fald, hvornår.

TDC forventer/håber, at spm. angående SEL § 31, stk. 5 og 6 kan blive behandlet på LR-mødet i juni. Jeg oplyste, at vi ikke kunne have selve værdisættelsen med. SL. Indforstået hermed.

Aftalt at tale sammen i næste uge.”

3.13. Selskabsomstruktureringskontorets notat af 20. maj 2003 vedrørende selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6

Den 20. maj 2003 sendte Selskabsomstruktureringskontoret det endelige notat vedr. TDC og selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6, til Erhvervsbeskatningskontoret.

Notatet var en bearbejdet udgave af de tidligere udkast af 7. november 2002 (bilag 09.71 m.fl.), som refereret i afsnit 2.6 ovenfor, 4. april 2003 (bilag 11.16), 11. april 2003 (bilag 09.45) og 29. april 2003 (bilag 09.40 og 11.47), som refereret i afsnit 3.11 ovenfor.

På en udskrift af notatet af 20. maj 2003 (bilag 13.14) er det med håndskrift noteret:

”= notat af 29. april 2003 på nær kursivskrift s. 7+8”.

Det anføres i notatet af 20. maj 2003 blandt andet:

”...

TDC's advokat har endvidere påpeget, at den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte et lovforslag, L 61, der som § 1, nr. 2, havde et forslag til omformulering af selskabsskattelovens § 31, stk. 6. Lovforslaget bortfaldt som følge af folketingsvalget. ...

...

Efter Told- og Skattestyrelsens opfattelse kan det ganske vist udledes, at den sætning fra lovforslaget, som advokaten har fremhævet, omfatter en situation som den foreliggende. Det fremstår imidlertid som uklart, i hvilket omfang forslaget i gennemført form ville have indebåret en ændring i forhold til den gældende retstilstand. Endvidere bemærkes, at lovforslaget som

bekendt ikke blev gennemført, hvilket under alle omstændigheder betyder, at forslaget og dets bemærkninger ikke kan anvendes som autoritativ kilde til den nugældende retstilstand.

Sammenfattende er det således Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at eksistensen af det fremsatte, men ikke gennemførte lovforslag ikke kan tillægges afgørende betydning for udlægningen af den gældende retstilstand.

...”

Solveig Mortensen har om notatet af 20. maj 2003 forklaret, at

”hun i hvert fald fik det til orientering og kunne kommentere det, hvis hun ville. Hun har gennemlæst notatet ...

... forespurgt, om hun var enig i, at lovforslaget ville omfatte en situation som den foreliggende med TDC, forklarede vidnet, at det var hun enig i.

Foreholdt ... ”Det fremstår imidlertid som uklart, i hvilket omfang forslaget i gennemført form ville have indebåret en ændring i forhold til den gældende retstilstand. Endvidere bemærkes, at lovforslaget som bekendt ikke blev gennemført, hvilket under alle omstændigheder betyder, at forslaget og dets bemærkninger ikke kan anvendes som autoritativ kilde til den nugældende retstilstand”, og forespurgt, om hun selv tog stilling til dette, forklarede vidnet, at det var, hvad de fik at vide, at de skulle sige.

Foreholdt ... ”Sammenfattende er det således Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at eksistensen af det fremsatte, men ikke gennemførte lovforslag ikke kan tillægges afgørende betydning for udlægningen af den gældende retstilstand”, bekræftede vidnet, at dette efter hendes opfattelse var det, de havde fået dikteret.” <s. 578>

3.14. TDC ønsker møde med Ligningsrådets formand

Den 20. maj 2003 sendte Ligningsrådets formand Niels Winther-Sørensen en mail til Hans Munk Nielsen, TDC (bilag 11.14, side 2463), hvori han anførte:

”Kære Hans Munk Nielsen

Mandag sidste uge havde jeg som tidligere meddelt møde med Told- og Skattestyrelsen om, hvorvidt jeg som formand bør deltage i et formøde om konkrete sager, som skal forelægges Ligningsrådet.

Såfremt der er tale om spørgsmål af formel art, herunder f.eks. spørgsmål om sagsbehandling, inhabilitet, muligheden for at få udsendt materiale til Ligningsrådets medlemmer, tilrettelæggelse af mundtligt fremmøde mv., deltager jeg gerne i et møde.

Derimod taler hensynet til, at alle medlemmer af Ligningsrådet får det samme beslutningsgrundlag, imod, at jeg deltager i et sådant møde, såfremt mødet angår sagens materielle indhold, og det er muligt at tilvejebringe oplysningerne i skriftlig form.

Jeg har ikke endnu set selve sagen, men har på styrelsen forstået, at der er tale om uenighed om et juridisk spørgsmål, snarere end uenighed om sagens faktum. På den baggrund finder jeg, at det er mest hensigtsmæssigt, at TDC fremfører synspunkterne i skriftlig form, som så kan indbygges i styrelsens indstilling til Ligningsrådet og/eller vedlægges indstillingen som et bilag. Jeg har i den forbindelse aftalt med styrelsen, at et evt. notat fra TDC vil blive vedlagt sagen ved udsendelsen til Ligningsrådets medlemmer, såfremt dette ønskes.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at jeg tirsdag sidste uge telefonisk meddelte ovennævnte til advokat Søren Lehmann Nielsen.”

Niels Winther-Sørensen har herom forklaret, at

”TDC gerne ville have et slags formøde med ham. Han skulle derfor i første omgang høre, hvad det drejede sig om. Vidnet mener, at han sagde til TDC, at han ville tale med Told- og Skattestyrelsen herom. Vidnet kom herefter frem til, at det ikke var hensigtsmæssigt at holde et møde med TDC, når det, som de ville drøfte, var den skatteretlige problemstilling, som var selve sagens kernespørgsmål.

Foreholdt, at der i efteråret/vinteren 2002/2003 pågik overvejelser om at dele den bindende forhåndsbesked op i to dele, først hjemmelspørgsmålet og senere værdiansættelsen, og forespurgt, om han var involveret heri, forklarede vidnet, at det mener han ikke.

Foreholdt, at der også var en langvarig debat mellem TDC og flere kontorer i Told- og Skattestyrelsen vedrørende hjemmelspørgsmålet, forklarede vidnet, at han ikke var involveret i denne debat eller fulgte med i den, hvilket der heller ikke var noget usædvanligt i.

... Vidnet havde, da han skrev mailen af 20. maj 2003 til Hans Munk Nielsen, endnu ikke kendskab til, hvad sagen nærmere drejede sig om.

Forespurgt ... forklarede vidnet, at Hans Munk Nielsen over for ham antydede, at henvendelsen ikke alene handlede om det juridiske, og at der lå noget andet til grund for styrelsens behandling, således forstået, at sagen havde fået en anden behandling på grund af sin størrelse. Vidnet gjorde sig derfor nogle overvejelser med hensyn til et møde, da det også er vidnets opgave at se på, om styrelsen forholder sig på en loyal måde. Vidnet talte i den forbindelse med styrelsen herom. Der var ikke noget usædvanligt i det svar, som TDC fik af vidnet." <s. 658-659>

Niels Winther-Sørensen fremsatte i et udateret notat til medarbejdere i Told- og Skattestyrelsen bemærkninger til styrelsens redegørelse og indstilling (bilag 11.11). Han anførte blandt andet, at han, efter at have læst TDC-sagen igennem og tænkt over den, ikke var blevet overbevist om, at indstillingen var korrekt. Han redegjorde herefter for sin opfattelse af sagen og fremkom med nogle tekniske bemærkninger hertil. Han tilbød endvidere, at de kunne mødes for at tale om sagen inden formødet i den følgende uge.

Niels Winther-Sørensen har herom forklaret,

"... forespurgt om, hvorfor TDC's sag blev trukket fra mødet, ..., at den blev udsat på fornyede overvejelser. Vidnet havde forinden modtaget sagens akter, og der var lige fra starten noget, der "skurrede i hans øre". Han mente, at TDC skulle have medhold, idet de havde krav på det, de bad om. Han kunne samtidig se, at det var meget store beløb, og at sagen havde politiske aspekter. Vidnet talte med Christen Amby om sagen, idet denne var ekspert i sambeskatning. Amby var enig med vidnet med hensyn til sagens afgørelse. Vidnet ville i denne slags tilfælde normalt forsøge at overbevise Told- og Skattestyrelsen om sin indstilling til sagen, og han sendte derfor forud for ligningsrådsmødet en mail til styrelsen herom og bad dem overve-

je sagen. Styrelsen var således klar over, hvor sagen bar hen, og herefter blev sagen trukket med henblik på fornyede overvejelser. Vidnet havde da også fået opfattelsen af, at departementet gerne så sagen udsat.

Forespurgt ..., om det var overvejelser med henblik på en ændring af styrelsens opfattelse af sagen, forklarede vidnet, at han vist nok havde en telefonsamtale herom med Preben Underbjerg Poulsen, der fortalte, at departementet ønskede sagen udsat. Vidnet spurgte, om styrelsen ville overveje sin indstilling på ny, hvilket Preben Underbjerg Poulsen sagde ja til. Da vidnet endvidere vurderede, at sagen ikke var så hastende, mente han godt, at den kunne udsættes til august-mødet.

Adspurgt, om der på dette tidspunkt var kommet et responsum i sagen fra professor Aage Michelsen, forklarede vidnet, at han fik dette sammen med sagens akter. Vidnet var dog, allerede inden han havde læst dette responsum, overbevist om, at TDC skulle have ret. Selvom Aage Michelsen er en nær kollega til vidnet, påvirkede dette ikke vidnets vurdering af sagen.” <s. 659-660>

Merete Helle Hansen sendte den 2. juni 2003 en mail til Lars Nørding og Solveig Mortensen (bilag 13.10.2), hvori hun orienterede dem om, at Ligningsrådets formand havde meldt tilbage med nogle kommentarer til udkastet til bindende forhåndsbesked.

Merete Helle Hansen har herom forklaret, at

”Ligningsrådets formand havde fået forelagt et i princippet færdigt udkast, som han havde fundet nogle fejl i, ligesom han ikke var enig i konklusionen, hvilket han havde drøftet med Niels Kristensen.

... han [ligningsrådets formand] gerne ville have en uddybning af, hvorledes anskaffelsessummen for aktier blev overført til at være anskaffelsessummen for goodwill. Det var spørgsmålet om, hvorvidt man kunne konvertere noget, som ikke var afskrivningsberettiget, til at være afskrivningsberettiget goodwill. Hun vidste ikke, hvilket beløb der skulle lægges til grund for værdiberegningen.

Foreholdt, at Ligningsrådets formand præsenterede det synspunkt, at afskrivningsgrundlaget skulle være ”0”, forklarede vidnet, at spørgsmålet om 0 eller ingenting havde været oppe tidligere, og Niels Kristensen har givet

udtryk for svære betænkeligheder ved de 1,7 mia. kr. Hun havde ikke nogen holdning til dette, idet det krævede en viden, som hun ikke var i besiddelse af.” <s. 892-893>

I et brev af 11. juni 2003 (bilag 20.04) skrev kontorchef Niels Kristensen følgende til advokat Søren Lehmann Nielsen:

”Vedr. TDC A/S – bindende forhåndsbesked om Talkline

Jeg skal hermed bekræfte, således som jeg d.d. orienterede om pr. telefon, at sagen er taget af dagsordenen for Ligningsrådets møde den 17. juni d.å.

Årsagen hertil er, at der har vist sig at være behov for yderligere overvejelser vedrørende de af Deres klient stillede spørgsmål. Jeg skal stærkt beklage dette.

Told- og Skattestyrelsen vil holde Dem orienteret om, hvornår sagen herefter kan forventes forelagt Ligningsrådet.”

3.15. Notat om problemer i den nuværende sambeskatning – maj 2003

Der forefindes i sagsmateriale, modtaget fra Jesper Leth Vestergaards papirer, et udateret notat om problemer i den nuværende sambeskatning (bilag 83.15), hvor det blandt andet anføres:

”...

6. Elementerne fra L 61 om succession i anskaffelsessummer ved fusioner mv. samt creditbestemmelsen.

I 2001 fremsatte den daværende skatteminister et lovforslag, som bl.a. indeholdte justeringer i den frivillige sambeskatning. De foreslåede ændringer, som havde karakter af værneregler mod udnyttelse af sambeskatningsinstituttet, nåede ikke at blive første behandlet i Folketinget inden folketingsvalg blev udskrevet. Der er derfor fortsat ikke noget værn mod disse former for udnyttelse af sambeskatningsinstituttet”

...

Sidstnævnte problemstilling – om opskrivning af afskrivningsgrundlaget i Danmark samtidig med succession efter udenlandske regler – er berørt af en anmodning om bindende forhåndsbesked. Anmodningen er under sagsbehandling i øjeblikket – det vides derfor ikke om ansøgeren (selskab A) får medhold. Sagen kort fortalt er:

...

Med den nuværende udformning af sambeskatningsreglerne får det danske selskab A dermed et ”gratis” fradrag på 4,8 mia. kr., hvis det har ret i sin påstand. Det bemærkes, at der ikke kan forventes en genbeskatning af underskuddet som fradraget måtte give anledning til, ...”

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”dokumentet er oprettet den 12. maj 2003 og ændret den 26. maj 2003. Det var et led i projektarbejdet. Det var vidnet, der skrev notatet.

... det ganske rigtigt er TDC-sagen, der beskrives her. Han tror, at det var noget, de tog fra 19. februar 2003-notatet. Vidnet henviste i den forbindelse til bilag 83.30 [Selskabsrevisionens notat af 19. februar 2003] ..., hvorpå han med håndskrift har noteret ”stadig under sagsbehandling”. Det skrev han efter at have talt med Lars Nørding.” <s. 973>

Ivar Nordland har forklaret, at

”det er skrevet af Jesper Leth Vestergaard, og vidnet har også set det. Det var til brug for deres videre projektarbejde, idet de skulle have kortlagt problemerne, så de kunne finde ud af, hvorledes det skulle se ud, hvis de skulle lave noget nyt.

Forespurgt om, hvornår notatet er udarbejdet, forklarede vidnet, at han ikke ved det med sikkerhed, men han vil mene, at det var i maj-juni 2003.

... forespurgt, om det er ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, der henvises til [i punkt 6], bekræftede vidnet dette.

... forespurgt, om det er TDC-sagen, der henvises til, bekræftede vidnet dette.

Adspurgt om, hvor denne viden stammede fra, forklarede vidnet, at han ikke ved præcist hvilke dokumenter, men det må være noget af det materiale, de fik fra Merete Helle Hansen.

Forespurgt, om det er skrevet, før eller efter at han så indstillingen til den bindende forhåndsbesked vedrørende TDC, forklarede vidnet, at det er skrevet før.

Forespurgt, om han så ikke på det tidspunkt havde set det politisk betændte vedrørende L 61, forklarede vidnet, at det havde han ikke, men han havde hele tiden ment, at de skulle have genfremsat L 61, og at det var noget, de skulle have haft håndteret.

... de på dette tidspunkt endnu ikke var alarmerede. TDC brugte senere L 61 mod dem, men det var ikke oppe, da dette notat blev skrevet.

... forespurgt, om han ved, hvor de 4,8 mia. kr. stammer fra, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Han mener ikke, at der var nye tal på banen.

Forespurgt om, hvorfor der ikke står noget om afskrivningslovens § 40, stk. 5, som de tidligere havde ment kunne løse problemet, forklarede vidnet, at denne bestemmelse ikke havde været i fokus, siden de havde arbejdet med L 61. Han havde ikke arbejdet med afskrivningslovens § 40, stk. 5, siden da, så den var ikke inde i hans bevidsthed.” <s. 1132-1134>

Peter Loft har forklaret, at

”han ikke har set notatet eller hørt om det.” <s. 1108>

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

”det lå i kortene, at de skulle arbejde videre med en sambeskatningslov.

... beslutningen herom lå hos departementschefen. Han var indforstået med, at det var et projekt, der skulle arbejdes med. Bilaget var en beskrivelse af projektet til brug for direktionen, og det var ikke noget, som han koncentrerede sig om.

Forespurgt, om bilag 83.15 nåede frem til ham, forklarede vidnet, at det gjorde det, ham bekendt, ikke. Det var et arbejdspapir.

... forespurgt, om han var bekendt med, at der udestod et problem med et manglende værn mod udnyttelse af sambeskatningsinstituttet, forklarede vidnet, at man ikke gjorde ham bekendt med, at der var et problem. Han fik ikke at vide, at der var et skattehul, eller at det var af hastende karakter. Det eneste, der skete i den periode, var, at han selv spurgte om et forlydende fra en kollega. Han fik ikke noget fra huset.

Adspurgt ..., om hans hjemmelsmand [jf. afsnit 3.1 og 3.2. ovenfor] nævnte noget om, hvor han havde dette forlydende fra, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” <s. 1189>

Kapitel 11

Perioden juni til november 2003

1. Perioden fra juni til den 19. august 2003 (Ligningsrådets afgørelse vedrørende TDC)

1.1. Forelæggelse for departementschefen den 11. juni 2003 vedrørende de manglende stramminger af den frivillige sambeskatning

I en forelæggelse for Peter Loft af 11. juni 2003, tiltrådt af Ivar Nordland og undertegnet af Peter Loft den 13. juni 2003, vedrørende ”De manglende stramminger af den frivillige sambeskatning” (bilag 42.01) anføres det:

”...

Anledning: Du har bedt om en orientering om, i hvilket omfang ministeren er blevet orienteret om frivillig sambeskatnings-elementerne i L 61 (fremst af den tidligere regering) – og i hvilket omfang ministeren har videregivet denne information til Folketinget.

Ministeren blev ved tiltrædelsen orienteret generelt om de lovforslag, som bortfaldt som følge af Folketingsvalget. Der vedlægges en udgave af det notat, som blev lagt op via 2. kontors samlede pakke.

Ministeren blev i forbindelse med behandlingen af L 99 - spørgsmål 36 - spurgt om

...

Herpå svarede ministeren:

...

Der ses ikke at have været anden korrespondance til (eller fra) ministeren vedrørende den omtalte manglende ændring af reglerne om frivillig sambe-
skatning.”

[Spørgsmål 36 og skatteministerens svar er gengivet i kapitel 10, afsnit 1.3]

Forelæggelsen var vedlagt et notat af 15. november 2001 udarbejdet af 10. kontor vedrørende lovforslag L 61 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v. Notatet er omtalt i kapitel 9, afsnit 1.1.2.

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”han tror, at det er ham, der har lavet den. Baggrunden var, at Ligningsrådets afgørelse vedrørende TDC nærmede sig.

Adspurgt, om alle, der havde noget med sagen at gøre, på dette tidspunkt var bekendt med, at Ligningsrådets afgørelse var på vej, bekræftede vidnet dette. Peter Loft havde bedt om en redegørelse om, hvad ministeren havde fået at vide. ... Vidnet er efterfølgende kommet i tvivl om, hvorvidt ministeren havde modtaget det anførte notat, som han vedlagde med forelæggelsen til departementschefen.

... forespurgt, om det også i dag er hans opfattelse, at der ikke ses at have været anden korrespondance til ministeren herom, forklarede vidnet, at det er det i det store hele stadig. Han er dog kommet i tvivl om, hvorvidt ministeren havde modtaget notatet om L 61, ligesom der skulle have været en briefing af ministeren i forbindelse med 2. behandlingen af L 99, som vidnet ikke var bekendt med, da han skrev notatet.” <s. 975>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han mener, at Peter Loft først fik forelæggelsen den 12. juni 2003. Baggrunden for, at de udarbejdede forelæggelsen, var, at vidnet havde talt med Peter Loft i telefonen om sagen, og Peter Loft havde bedt om en orientering.

Adspurgt, om denne forelæggelse var en af årsagerne til, at han tidligere har forklaret, at Peter Loft, da han i august 2003 fik redegørelsen fra styrelsen, allerede havde hørt om TDC, bekræftede vidnet dette.” <s. 1134>

Peter Loft har forklaret, at

”... forespurgt, hvornår han blev bekendt med, at Ligningsrådet ville træffe afgørelse i TDC-sagen, ..., at hele departementet var samlet til teambuilding dag den 10. juni 2003. Det var i denne forbindelse, at han første gang hørte om sagen. Ivar Nordland fortalte ham, at sagen i Ligningsrådet formentlig ville få et udfald, som var juridisk korrekt, men som ville få store økonomiske konsekvenser.

... forespurgt, hvornår de opdagede, at sagen også havde politiske konsekvenser, forklarede vidnet, at han mener, at han og Ivar Nordland den 10. juni 2003 talte om, at det i forreferatet til sagen var nævnt, at der var et problem i forhold til L 61. Det var således let for de medlemmer af Ligningsrådet, der ikke nødvendigvis ville det samme som regeringen, at bringe sagen op politisk. Han bad om at få et notat, for at han kunne få et overblik over, hvad de vidste, og hvad de tidligere havde sagt. L 61 og L 99 sagde ham ikke umiddelbart noget på det tidspunkt.

Forespurgt, om notatet alene var til hans orientering, forklarede vidnet, at han stillede et spørgsmål, og dette var svaret.” <s. 1232>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”... foreholdt, at der er grund til at tro, at denne orientering til Peter Loft hænger sammen med, at det blev åbenlyst for departementet, at der var en risiko for, at Ligningsrådet vil give TDC medhold, og at der var et problem i denne forbindelse, og forespurgt om, hvornår han blev inddraget i disse overvejelser, ..., at han ikke mener, at han blev orienteret på dette tidspunkt. Han hørte først om det først på sommeren. <s. 1190>

Forespurgt om, hvornår og hvordan han første gang blev orienteret om sagen, forklarede vidnet, at det husker han ikke nærmere. Det må have været departementschefen, der orienterede ham herom. Det skete i begyndelsen af juni 2003.

Foreholdt ... at han har forklaret, at det var Peter Loft, der orienterede ham om sagen, og forespurgt, om Ivar Nordland også var inde i billedet i denne forbindelse, forklarede vidnet, at det var Ivar Nordland formentlig.

... at han alene modtog velkomstpakken til skatteministeren. Han erindrer ikke at have set det anførte notat." <s. 1191>

Blandt det materiale, som Jesper Leth Vestergaard har indleveret, er forefundet et udateret uunderskrevet notat med overskriften: "Oplæg til strategi for ministerens håndtering af TDC-sagen" (bilag 83.18). Notatet, der efter det fremkomne er skrevet af Ivar Nordland omkring den 12. juni 2003, er sålydende:

"Sagen er nu udsat med hiv og sving til den 19/8 2003. Reelt har vi dog kun en uge til at få den handlet af med ministeren pga. ministerens ferie.

Uagtet at den interne begrundelse for ikke at medtage Socialdemokraternes forslag til lukning af hullet var frygt for en utidig diskussion af skattestoppet, har skatteministeren aldrig givet udtryk for det offentligt. Derimod har han svaret Folketinget

"At et element fra L 61 ikke indgår i L 99 indebærer ikke i sig selv, at regeringen til enhver tid nødvendigvis vil være modstander af at gennemføre det pågældende forslag. Som før nævnt er affattelsen af L 99 udtryk for den prioritering, som regeringen har foretaget på det tidspunkt, lovforslagene blev affattet, og dette hindrer naturligvis ikke regeringen i at lade de øvrige elementer indgå i sine fremtidige overvejelser. Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne for frivillig sambeskatning, jf. pkt. 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af reglerne."

Det vil sige, at Ministeren kan vælge – hvis han vil – at have den holdning, at lukning af et hul ikke er i strid med skattestoppet, og at det ikke er regeringens politik, at koncerner skal have fradrag for udgifter i milliardklassen, som de rent faktisk ikke har haft.

En isoleret gentagelse af L 61 forekommer af psykologisk forkert, fordi det var den nuværende opposition, der fremsatte det. Samtidigt har huset brug

for tid til den økonomiske analyse til brug for en generel vurdering af sambeskatningsinstituttet.

En løsning kunne derfor være at omformulere L 61, så det ikke afhang af udenlandske skatteregler om fusion, men om der rent faktisk var sket en udenlandsk beskatning. Forslaget kan endvidere udvides til at omfatte alle indgangsværdier for selskaber, ikke blot ved indgang til sambeskatning, men også ved flytning af hjemsted osv. Effekten er stort set den samme, men i stedet for at bruge et rundt rødt plaster på såret anvender vi et firkantet blå plaster. Herefter kan ministeren sige, at det er hans eget forslag som en berettiget reaktion på LR's afgørelse den 19. august. Forslaget fremsættes uden høring straks ved folketingets åbning, men med 1 måneds høringskarantæne efter fremsættelsen. (den manglende høring kan begrundes med fare for hamstring, hvilket er reelt nok). Samtidig kan ministeren give udtryk for, at den bebudede vurdering af den frivillige sambeskatning senest skal være færdig i løbet af efteråret, så regeringen til den tid kan tage stilling (uden at angive nogen retning på konklusionerne af arbejdet).

Så vidt jeg kan se vil dette være den mindst smertefulde fremgangsmåde for såvel ministeren som huset, og den vil sikre mod at oppositionen finder sammen om modforholdsregler. Så det er derfor den fremgangsmåde, jeg foreslår. Ministeren skal naturligvis have en bred briefing med alle optioner listet med alle fordele og ulemper, men der må jo gerne kunne angives et forslag til strategi.”

Ivar Nordland har om ”strategi”-notatet forklaret, at

”han først skrev et oplæg til strategi for ministerens håndtering af TDC-sagen. ... Det var først og fremmest et notat til Peter Loft og dernæst til direktionen om, hvorledes man skulle forholde sig til sagen. Ministeren blev først orienteret senere, den 15. juni 2003. Han orienterede også Peter Loft om sagen og om samtalen med Preben Underbjerg Poulsen, og at han forsøgte at få sagen udsat. Notatet blev skrevet med det formål at få direktionen til at tage stilling.

Adspurgt, om Svend Erik Hovmand har set notatet (bilag 83.18), forklarede vidnet, at det tror han ikke. Det var ikke møntet på Svend Erik Hovmand, men på direktionen. Peter Loft har godkendt notatet. Det blev udarbejdet den 11. eller 12. juni 2003. Han mener, at det var den 12. juni.

Foreholdt 2. afsnit, ”Sagen er nu udsat”, ... forklarede vidnet, at han fik udkastet til den bindende forhåndsbesked den 9. eller 10. juni 2003. Han havde herefter flere telefonsamtaler med Preben Underbjerg Poulsen, og det var under disse samtaler, at han fik at vide, at de ville udsætte den. Notatet er ikke skrevet senere end den 12. juni 2003.

... forespurgt, om der var en sondring mellem den reelle, interne begrundelse og den begrundelse, de havde givet til Folketinget, forklarede vidnet, at det ikke var tilfældet. Det kan ikke tages som udtryk for, at ministeren har været involveret. Han har ikke nogen viden om, hvorvidt Peter Loft har talt med ministeren herom, og om ministeren har forholdt sig til det. Vidnet sigtede her til Peter Lofts ordre om at tage skærperne ud, og det, der er anført i notatet, var vidnets fortolkning af baggrunden herfor. Det var en bemærkning til embedsværket. Peter Loft vidste, hvad det drejede sig om.

Foreholdt, at han her tog hul på diskussionen om L 61's betydning for TDC-sagen, og forespurgt, hvorfra han fik stikordet til, at det var spørgsmålet, forklarede vidnet, at det fremgik af oplægget til Ligningsrådet, at TDC brugte L 61 mod dem. Det var det, der var anstødsstenen til, at L 61 var i spil, og det, som oppositionen givetvis ville tage frem. Det krævede ikke meget politisk talent at være opposition i denne situation.

Adspurgt, om han fik noget input fra Told- og Skattestyrelsen eller andre dele af departementet om L 61-aspektet på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Det var det, der var det ”giftige” i sagen kombineret med Preben Underbjerg Poulsens oplysning om, at Ligningsrådets formand var uenig i styrelsens oplæg og mente, at han kunne få rådet overbevist om, at det skulle støtte hans opfattelse.

Foreholdt næstsidste afsnit, ”... Effekten er stort set den samme, men i stedet for at bruge et rundt rødt plaster på såret anvender vi et firkantet blå plaster ...”, og foreholdt, at der var nogle overvejelser om en omformulering af L 61, forklarede vidnet, at der var to sider af sagen, den politiske og den tekniske. Det var indlysende, at det ville give politiske problemer, hvis regeringen kom med det samme forslag, som den tidligere regering havde fremsat 2 år forinden, fordi man nu havde opdaget, at pengene fossede ud af statskassen. Der var på dette tidspunkt ikke foretaget nogen dybere analyse, og det var ikke sikkert, at L 61 kunne dække den aktuelle situation. Det var det, TDC påberåbte sig. Skatteministeriet havde på det tidspunkt ikke taget stilling til, om L 61 ville have hindret TDC i at få det, de ønske-

de. Det var ikke tiden til at begynde at pære rundt i juraen for at se, om L 61 ville omfatte TDC's sag.

Forespurgt, om han selv var i tvivl om, hvorvidt L 61 ville have hindret TDC i at opnå den ønskede skatteposition, forklarede vidnet, at de begyndte at komme i tvivl om, hvorvidt L 61 ville have forhindret TDC i at opnå det, de ville. Vidnet bekræftede, at det var set ud fra en overordnet politisk vurdering og ikke efter en grundig juridisk gennemgang, at han skrev, at effekten stort set var den samme.

Forespurgt, om det, han giver udtryk for, er, at det var en rent kosmetisk ændring i modsætning til en juridisk, forklarede vidnet, at en omformulering var nødvendig. Det var af politiske årsager nødvendigt, at forslagene ikke fremstod som identiske. Han bekræftede på forespørgsel, at det var et selvstændigt mål at omformulere forslaget. De havde brug for at komme med et indgreb. L 27 fik også et andet indhold end L 61, da de fik arbejdet sig igennem det.

... forslagene ikke var identiske. L 27 lignede ikke L 61, og der er juridiske realitetsforskelle mellem de to forslag. L 61 byggede på succession efter udenlandske regler, hvorimod L 27 medførte succession efter danske regler ud fra et princip om, at det afgørende var, om der rent faktisk var sket beskatning i udlandet. <s. 1117-1120>

Forespurgt ..., om han havde TDC's anmodning om bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at han alene havde udkastet til den bindende forhåndsbesked. Han mener ikke, at bilagene var med. Det bilag, han var mest interesseret i, var et responsum fra professor Aage Michelsen, som heller ikke var med." <s. 1121>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

"han mener, at det var Ivar Nordland, der skrev det [notatet om oplæg til strategi for ministerens håndtering af TDC-sagen].

Adspurgt, om Ivar Nordland har drøftet det med vidnet, forklarede vidnet, at han tror, at de har drøftet, hvad de skulle og kunne gøre med hensyn til sagen.

... at han ikke er sikker på, hvem Ivar Nordland har givet det til. Det er muligvis kun et første udkast til et senere notat. Vidnet så notatet dengang, men han ved ikke, om det blev lagt opad i systemet.

Foreholdt ..., at notatet må være udarbejdet mellem den 17. juni 2003 og den 19. august 2003, forklarede vidnet, at det må han gå ud fra. Det kan også være et par dage før den 17. juni 2003, for de skrev i et notat af 15. juni 2003, at sagen var udsat. Han vil mene, at det er skrevet i løbet af sommermånederne 2003.

Adspurgt, hvorfor sagen blev ”udsat med hiv og sving”, forklarede vidnet, at det ved han ikke præcist. Som han forstod det, var der nogle drøftelser mellem departementet og Ligningsrådets formand om fortolkningen, så sagen blev formentlig udsat på yderligere overvejelser.

Forespurgt, om han ved, hvem der besluttede, at sagen skulle udsættes, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Den formelle beslutning var Ligningsrådets.

Foreholdt 2. afsnit, ”Uagtet at den interne begrundelse for ikke at medtage Socialdemokraternes forslag til lukning af hullet var frygt for en utidig diskussion af skattestoppet, har skatteministeren aldrig givet udtryk for det offentligt. Derimod har han svaret Folketinget ...”, og forespurgt, om det vil sige, at de var af den opfattelse, at der i svaret til spørgsmål 36 ikke var givet udtryk for, at forslaget var i strid med skattestoppet, forklarede vidnet, at det ikke står i svaret på spørgsmål 36, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ville være i strid med skattestoppet.

... forespurgt, om det [4.-5. afsnit] var udtryk for, at man efter deres opfattelse, hvis man kun skulle se på den kolde jura i sagen, godt kunne genfremsætte L 61, forklarede vidnet, at det kunne man muligvis godt. L 61 ville muligt have hindret TDC's step up.

Foreholdt ”forekommer af psykologisk forkert” og forespurgt, om det således ikke var juridisk forkert, forklarede vidnet, at det var det ikke. Dermed ikke sagt, at L 27 ikke var bedre end L 61.

Foreholdt 2. sidste afsnit ... og forespurgt, om dette var udtryk for, at man af juridiske grunde godt kunne have forestillet sig, at L 61 blev genfremsat, men at man af politiske grunde måtte vælge noget andet, bekræftede vidnet dette.

Foreholdt sidste afsnit ... og forespurgt, hvad det var for en fremgangsmåde, der blev foreslået, forklarede vidnet, at det var ”det firkantede blå plaster”. ... han havde en drøftelse med Ivar Nordland om notatet, men vidnet var ikke med til at formulere teksten.” <s. 976-979>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, om han dengang så papiret, [notat om oplæg til strategi for ministerens håndtering af TDC-sagen], at han er overbevist om, at han ikke har set dette papir.

... forespurgt om, hvornår notatet tidsmæssigt kan være skrevet, forklarede vidnet, med henvisning til teksten ”har vi dog kun en uge til at få den handlet af med ministeren pga. ministerens ferie”, og idet han mener, at ministeren indledte sin ferie omkring den 1. juli, at det må være skrevet sidst i juni 2003.

Foreholdt 2. afsnit, ”Uagtet at den interne begrundelse for ikke at medtage Socialdemokraternes forslag til lukning af hullet var frygt for en utidig diskussion af skattestoppet, har skatteministeren aldrig givet udtryk for det offentligt. ...”, og forespurgt, om han var enig i det anførte, forklarede vidnet, at han ikke mener, at dette udsagn var korrekt. Det er derfor, han ikke mener, at han har set dette papir, for han ville i så fald klart være gået imod dette udsagn.

... forespurgt, om det også var hans opfattelse, at forslaget fra L 61 juridisk set var godt nok, forklarede vidnet, at det ikke var noget, han forholdt sig til. De lagde til grund, ud fra betragtningen om den værst tænkelige situation, at L 61 ville have lukket hullet. Han mener ikke at have set dette papir, der i sin formulering forekommer politisk naivt.

Foreholdt ..., at 4. afsnit, ”... Ministeren kan vælge – hvis han vil – at have ...”, fremstår som skrevet af en person, der ikke skal vejlede ministeren, men overlader ham et valg, forklarede vidnet, at det for ham virker som lidt frihåndstegning, hvor man ikke går i dybden med problemet. Enten var lukningen af et hul i strid med skattestoppet, eller også var det ikke. Det måtte man forholde sig klart til. <s. 1236>

... han er uenig i, at der var en anden intern begrundelse for ikke at medtage forslaget fra L 61. Der var kun én begrundelse. Den væsentligste årsag

til, at han ikke mener at have set notatet, er det anførte om blå og røde plastre. Det ville han kunne huske, hvis han havde set det.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at han skrev notatet som en orientering til vidnet og direktionen, forklarede vidnet, at han fastholder sin forklaring herom. Han mener aldrig at have set dette papir.” <s. 1247>

Ivar Nordland har fremlagt en mail (bilag A.52), som han den 12. juni 2003 kl. 11.25 har sendt til Peter Loft vedhæftet det omhandlede notat, med teksten:

”Vedlagt mit bud på en strategi. Lad os tale ved sammen når det er muligt”,

samt en svarmail fra Peter Loft til Ivar Nordland, sendt den 12. juni 2003 kl. 11.49, (bilag A.52) hvori det anføres:

”det ser fornuftigt ud – kan vi ikke tage det på dirmødet i orgen”.

Peter Loft har herom forklaret, at

”han ikke erindrer at have læst notatet. Hans bemærkning om, at det kan ”tages op på direktionmødet”, må forstås således, at ”vi kan tale om det i morgen”.” <s. 1253>

Svend Erik Hovmand har forklaret, at

”han ikke er sikker på, at han har set det [strateginotat – bilag 83.18] tidligere. Han siger sådan, idet der i teksten står noget om et rødt og blåt plaster, og det erindrer han ikke tidligere at have set. En sådan malende beskrivelse ville han nok kunne huske. Han tvivler derfor på, at han har set papiret.

... foreholdt, at det kunne se ud, som om der var en anden, intern begrundelse for ikke at medtage sambeskatningsforslaget i L 99, og forespurgt, om han er enig heri, forklarede vidnet, at det er han ikke enig i. Han fik det råd, at sambeskatningen godt kunne vente, hvilket var det, han forholdt sig til. Han har aldrig fået at vide, at der var et skattehul.

Foreholdt ..., at det, der står, er, at den reelle begrundelse var, at det var skattestoppet, men at det har man bare ikke sagt til nogen, forklarede vidnet, at det har man heller ikke sagt til ham.

Foreholdt ..., at det kan læses på den måde, at forskellen mellem L 61 og det, der blev til L 27, var af rent kosmetisk art, og at der ikke var nogen reel forskel på de to forslag, og forespurgt, om han også så det på denne måde, forklarede vidnet, at han ikke har været inde i disse overvejelser af, om det var kosmetisk. Det afgørende var for ham, at hullet skulle lukkes. Han har alene været med i overvejelserne om, hvad man skulle gøre for at lukke hullet. De havde overvejelser i Økonomiudvalget om, hvorledes de skulle gøre, men han har ikke været inde i spørgsmålet om valg af form og farve på plastret.

Forespurgt ..., om han, da han som skatteminister gik i Folketinget med L 27, interesserede sig for, om de med dette forslag fik fat i noget andet og mere end med det forslag, som Frode Sørensen havde fremsat, forklarede vidnet, at han ikke vil afvise, at de har haft en ordveksling herom, men det, der var afgørende for ham, var, at hullet blev lukket.” <s. 1192>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at

”han ikke tidligere har set dette papir [notat om oplæg til strategi for (skatteministerens håndtering af TDC-sagen, bilag 83.18].

... foreholdt, at nogle embedsmænd har givet udtryk for, at den interne begrundelse for ikke at medtage forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, var frykten for en utidig diskussion af skattestoppet, og forespurgt, om han hørte om denne begrundelse, da han i august 2003 fik sagen forelagt, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han har ikke haft kendskab til, om der var en sådan frygt i embedsmandskredse. Det er i givet fald ”ikke en frygt, der er baseret på politiske signaler”.

... foreholdt, at det anførte [5.-6. afsnit] nærmest er udtryk for, at forskellen mellem L 61 og L 27 var rent kosmetisk, og at man lige så godt kunne have genfremsat det gamle forslag fra L 61, og forespurgt, om det var en tankegang, han blev gjort bekendt med, forklarede vidnet, at det hørte han slet ikke om.” <s. 1221>

1.2. Notat af 15. juni 2003 fra International ekspert om optioner for politisk håndtering af TDC-sagen

I et notat af 15. juni 2003, udarbejdet af International ekspert, om optioner for politisk håndtering af TDC-sagen (bilag 44.11 og 41.24) anføres det:

”Problem: Ligningsrådets formand har givet udtryk for, at han var uenig i TSS indstilling i en sag om bindende forhåndsbesked til TDC om indgangsværdien for goodwill inddraget under sambeskatning. Han mener, at han kan overbevise Rådet om at give TDC medhold. Departementet er enig med formanden i den juridiske vurdering. Sagen handler om et skatteteknisk fradrag på 7 milliarder kroner. Der henvises et til notitsen ”TDC sagen i en nøddeskal”. Sagen er udsat til den 19/8 2003.

Baggrund. På baggrund af forlydender i rådgiverkredse blev ovennævnte fremgangsmåde imødegået af den forrige regering i lovforslag L 61 i 2001-2002, 1. samling. Af lovforslagets bemærkninger fremgår. ...

...

Ministeren blev i forbindelse med behandlingen af L 99- spørgsmål 36 – forelagt følgende spørgsmål:

...

Herpå svarede ministeren:

... [Spørgsmålet og svaret er refereret i kapitel 10, afsnit 1.3.]

Vurdering: Den af TDC beskrevne teknik anvendes formentlig også i deres Schweiziske telefonselskab og af andre koncerner. I realiteten opnås afskrivningsret på ikke realiserede værdistigninger på aktiver – herunder oparbejdet goodwill – som der ikke i interne forhold kan afskrives på. Umiddelbart forekommer det uholdbart, at der kan opnås afskrivninger uden at der er afholdt en tilsvarende udgift. Ved afståelse af selskabet opnås endeligt fradrag. Ved opretholdelse af ejerskabet vil der ofte ikke komme effektiv genbeskatning af underskuddet. Det skyldes, at selskaberne typisk vil være overskudsgivende efter udenlandske regler, og der gives nedslag for udenlandsk skat i den skattepligtige danske sambeskatningsindkomst.

Det må anses for givet, at oppositionens medlemmer af LR ikke vil sidde stille. På baggrund af at regeringen ikke gennemførte den tidligere regerings forslag til lukning af hullet kunne en avisoverskrift på en artikel baseret på en læk fra Ligningsrådet være: "TDC opnår gratis millionfradrag – skatteministeren vender det blinde øje til".

Optioner.

Umiddelbart kan reaktionsmønsteret inddeles i tre kategorier:

1. Forsvar for de gældende regler.
2. Målrettet lovforslag, der lukker hullet
3. Helhedsløsninger, som indebærer, at hullet forsvinder

Kommentarer:

1. At forsvare hullet i de gældende regler synes ikke at være nogen nem sag. De små erhvervsdrivende og små selskaber uden udenlandske datterselskaber kan ikke opnå kunstige fradrag, der ikke dækker over faktiske udgifter. Ingen vil kunne forstå, hvorfor der skal kunne afskrives på 7 milliarder, når erhvervsomkostningerne til aktierne "kun" er 1,7 milliarder. Et forsvar baseret alene på skattestoppet kunne risikere at lægge skattestoppet for had. En alliance mellem oppositionspartierne om selv at lukke hullet og bruge pengene til et "godt formål" ville ikke være utænkelig.
2. Lovforslag her og nu er en mulighed, men rejser spørgsmålet om, hvorfor man ikke fremsatte lovforslag straks efter regeringens tiltrædelse. Ministeren har dog aldrig sagt, at regeringen var imod den tidligere regerings forslag, men blot tilkendegivet at ville vurdere reglerne med henblik på en modernisering. Et lovforslag behøver ikke at være identisk med den tidligere regerings forslag, der henviste til udenlandske regler om succession. Da fortolkningen af udenlandske skatteregler altid vil give anledning til tvivl ville det være bedre med en bestemmelse, der er uafhængig af en sådan fortolkning. Der arbejdes med en sådan løsning, der ser ud til at kunne bringes til at fungere (om end den med sikkerhed vil blive kritiseret af rådgiverne for at give administrative besværligheder).
3. Helhedsløsninger. Hermed menes enten en større omstrukturering af sambeskatningsreglerne, hvor den målrettede løsning er inkorporeret,

eller en afskaffelse af den grænseoverskridende sambeskatning som led i en større eller mindre omlægning af selskabsbeskatningen.

Problemet med en reform af sambeskatningsreglerne vil være, at selv om der ligger et næsten færdigt udkast, fremtræder den ikke ligefrem som nogen forenkling. De gældende regler er dog heller ikke enkle. Der vil givet vis både i de gældende regler og reformforslaget være ting, vi har overset (det er der altid, når vi taler grænseoverskridende sambeskatning, hvor dansk skatteret skal spille sammen med i princippet alle skattesystemer i hele verden).

Med hensyn til en afskaffelse af den grænseoverskridende sambeskatning er der helt generelt grund til at se på dette område, hvor DK står alene. Denne sag er kun en – mindre - yderligere grund. Et provenu vil kunne udnyttes langt bedre og mere offensivt fx til sænkning af selskabsskatten etc. Imidlertid er der tale om en meget stor omkalfatring, som vil blive oplevet som en skærpelse i visse industrikredse, som er i strid med skattestoppet og som jo på intet tidspunkt har været bebudet af regeringen. Så selv om mange faglige hensyn taler for denne løsning, må den af politiske årsager anses for umoden.”

Der er på en udgave af notatet (bilag 44.11) med håndskrift ud for teksten vedrørende kommentarer til option 2 med håndskrift anført:

”Denne model er ikke uden skattestopproblemer. Vi har tidligere lukket huller trods skattestoppet, men kritik må nødvendigvis imødeses.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”det er ham, der har skrevet det [notat af 15. juni 2003]. Det gjorde han, efter at det første notat var godkendt [jf. afsnit 1.1 ovenfor]. Det var en udvikling af strategien med henblik på forelæggelse for ministeren. <s. 1121>

... forespurgt, hvad det var for forlydender i rådgiverkredse, forklarede vidnet, at det var hans samtale med Niels Josephsen.

Foreholdt formuleringen ”blev imødegået af ... i L 61” og forespurgt, om han mente, at L 61 ville have hindret TDC’s fremgangsmåde, forklarede vidnet, at det ville være en overfortolkning af det skrevne, og at en mere præcis sprogbrug her ville være, at forslaget adresserede en problemstilling,

der lignede. De havde ikke analyseret, om L 61 ville have hindret TDC's fremgangsmåde, men de var begyndt at arbejde på, hvorledes de skulle håndtere problemstillingen.

Foreholdt pag. 551 (side 12476), 2. afsnit, "Det må anses for givet, at oppositionens medlemmer af LR ikke vil sidde stille. På baggrund af at regeringen ikke gennemførte den tidligere regerings forslag til lukning af hullet kunne en avisoverskrift på en artikel baseret på en læk fra Ligningsrådet være: "TDC opnår gratis milliardfradrag – skatteministeren vender det blinde øje til".", og foreholdt, at det anførte vel var udtryk for den samme betragtning, som vidnet tidligere er fremkommet med, om, at det ikke krævede noget stort politisk talent at se, at der ville være politisk interesse om dette, bemærkede vidnet, at det var "en profeti om Høbergs komme". Der var ingen tvivl om, at sagen ville blive brugt politisk.

Foreholdt ... håndskrevet påtegning [bilag 44.11], bekræftede vidnet, at det er Peter Loft, der har skrevet det. Peter Loft mente, at det skulle med, at et målrettet indgreb ville kunne komme i konflikt med skattestoppet, men at man tidligere havde lukket huller.

Forespurgt, om forskellen mellem option nr. 2 og 3 kunne udtrykkes således, at option nr. 2 lukkede hullet, og option nr. 3 medførte, at hullet forsvandt, forklarede vidnet, at notatet ikke var udtryk for dybdefilosofi. Det var hele tiden hans opfattelse, at der var et hul.

... han i notatet forsøgte at lægge afstand til optionen om ikke at gøre noget. Det ville være dumt ikke at gøre noget. Der var herefter to måder at adressere problemstillingen på, enten ved et direkte indgreb eller ved en reform af reglerne. Han hældte nok selv mest til det målrettede indgreb, option nr. 2, for det var det mest håndterbare, men han lagde det åbent op i notatet. Han bekræftede, at han tidligere i flere år havde plæderet for en helhedsløsning. Det var imidlertid svært at gennemføre. Der skulle ikke meget til, før det gik galt i forbindelse med den politiske proces, og han vidste, hvor "Sorteper" så ville ende. En helhedsløsning burde ikke laves akut.

Forespurgt ..., om han gjorde sig nogle tanker om, hvilken form en helhedsløsning skulle have, forklarede vidnet, at økonomerne mente, at man helt skulle afskaffe den grænseoverskridende beskatning. De udarbejdede et forslag hertil, men det var ikke så ligetil. Der var andre regler, der ville blive berørt af det. Det var ikke nogen nem sag.

Adspurgt, om en helhedsløsning ikke kunne blive opfattet som et brud på forventningen til/opfattelsen af skattestoppet på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at de store selskaber formentlig ville opfatte det som et brud på skattestoppet. Et sådant indgreb ville med rette kunne kritiseres for at være i strid med skattestoppet, men uanset hvad de gjorde, kunne der komme kritik. Der var ingen perfekte løsninger på det. <s. 1123-1125>

... forespurgt, om man havde forsøgt at gøre noget med L 61, forklarede vidnet, at man med L 61 ville undgå fradrag ved opskrivninger. Andet og mere lå der ikke i det.

Adspurgt, om han i bagklogskabens lys ville have ændret på L 61 af hensyn til muligheden for at lukke hullet, forklarede vidnet, at det ville han. L 27 var mere dækkende og tog bedre hånd om problemstillingen end L 61.

Forespurgt ..., om det kunne beskrives således, at ”lappen” i L 61 var foranlediget af samtalen med Niels Josephsen og havde til formål at demontere det problem, som han fremstillede, men at der senere var kommet andre tilfælde til, som man havde taget højde for i L 27, forklarede vidnet, at han var enig i denne beskrivelse. Set-up’et og beskrivelsen var ikke ens i de to forslag. Det var et forsøg på at forholde sig til de problemer, man så på det givne tidspunkt.” <s. 1151>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”Han mener, at det er Ivar Nordland, der har skrevet det [notat af 15. juni 2003]. Vidnet så det dengang ...

Adspurgt, om de var af den opfattelse, at L 61 ville have forhindret TDC’s fremgangsmåde, forklarede vidnet, at det ville L 61, hvis det var blevet vedtaget. TDC ville i så fald have haft en væsentligt dårligere sag.

Adspurgt ..., hvem notatet er skrevet til, forklarede vidnet, ..., at Peter Loft har skrevet en bemærkning på notatet. Det må således have passeret Peter Loft, fordi nogen højere oppe i systemet, altså ministeren, skulle se det. Notatet er således formentlig skrevet til ministeren.

Forespurgt, om han ved, om notatet havnede hos ministeren, forklarede vidnet, under henvisning til bilag 44.10 ... , forelæggelse for skatteministeren af 16. juni 2003 vedrørende Ligningsrådets afgørelse om gratis milliardfradrag for TDC, at der herpå er noteret ”Retur fra ministeren”, så han

må gå ud fra, at bilaget har været hos ministeren. [Bilag 44.10 er beskrevet nedenfor i afsnit 1.3]

Foreholdt ..., 2. afsnit, ”På baggrund af forlydender i rådgiverkredse blev ovennævnte fremgangsmåde imødegået af den forrige regering i lovforslag L 61 ...”, og forespurgt, om det stadig var hans opfattelse, at L 61 ikke havde noget at gøre med [...] (sag nr. 1), [...] (sag nr. 2) eller Ligningsrådets bindende forhåndsbesked vedrørende TDC, ..., at han var og stadig er af den opfattelse.

Foreholdt ... ”Vurdering: Den af TDC beskrevne teknik anvendes formentlig også i deres Schweiziske telefonselskab og af andre koncerner. ...”, og forespurgt, hvad der var baggrunden for at skrive dette, forklarede vidnet, at det med hensyn til de schweiziske selskaber var oplysningerne fra Poul Christensen og kun disse. De formodede, at det også blev anvendt af andre koncerner, idet der havde været rygter i rådgiverkredse, og det ville ikke være unormalt, at en rådgiver også rådgav andre selskaber om den samme fremgangsmåde. De havde ikke nogen konkret viden om dette. Det var en formodning baseret på deres almindelige erfaring.

... den første model gik ud på, at man sagde, at det kun var naturligt, at TDC fik fradraget, og at man ikke ville gøre noget. Det ville dog ikke være nemt at forklare dette synspunkt. Model 2 gik ud på, at man lavede et målrettet indgreb, svarende til L 27, altså ”det firkantede blå plaster”, og den 3. løsning gik ud på, at man lavede en helhedsløsning, som enten kunne være den løsning, som var drøftet i dialoggruppen, eller at man helt afskaffede den internationale sambeskatning. Det var den sidstnævnte løsning, som de hældede mest til.

Foreholdt kommentaren til nr. 2, ... ”2. Lovforslag her og nu er en mulighed, men rejser spørgsmålet om, hvorfor man ikke fremsatte lovforslag straks efter regeringens tiltrædelse”, og foreholdt, at de altså forudså, at det kunne komme op, og forespurgt om, hvorfor man så ikke fremsatte lovforslaget straks, forklarede vidnet, at det var et muligt scenarium.

Adspurgt, om de også forudså kritik af, at lovforslaget ikke var blevet fremsat, selv om man ikke kendte til TDC-sagen, forklarede vidnet, at det gjorde de. Forespurgt, om det også var tilfældet, selvom ministeren ikke kendte til TDC-sagen, forklarede vidnet, at det var det.” <s. 979-981>

Peter Loft har forklaret, at

”... det er hans håndskrift [påført på notatet af 15. juni 2003 – bilag 44.11]

... forespurgt, hvad der lå i det sidst anførte, der er påført af ham, forklarede han, at det må referere til den lille model. De opfattede den store model som et politisk statement mere end en juridisk model, og de spurgte Økonomiudvalget, om den store model ville være i strid med skattestoppet, hvilket man ikke mente, at den var. Med den lille model ville de ”sejle op” mod dem, der mente, at de blot kunne have genfremsat L 61, og mod dem, der hellere så, at de helt undlod at lave ændringer. Juridisk kunne de sagtens klare den, men der ville komme kritik. Bemærkningerne var ment som et politisk statement om, at ”det skal vi nok få vrøvl med”. <s. 1252>

... forespurgt, om notatet er anvendt til forelæggelse for skatteministeren, forklarede vidnet, at det formentlig er blevet forelagt for ministeren, for det passer meget godt med indholdet af notatet.

... forespurgt, om han var involveret i udarbejdelsen af papiret, og om han gav direktiver om, hvad der skulle stå i notatet, forklarede vidnet, at notatet også findes som bilag 38.51 [notat af 18. juni 2003 om håndtering af TDC-sagen, jf. afsnit 1.4 nedenfor] ... i en udgave, der er mere indførende for nye læsere, så det kan godt passe, at de ændringer, der er foretaget, er påvirket af ham, idet han ønskede yderligere oplysninger.

... forespurgt, hvornår han blev bekendt med, at det var forlydender i rådgiverkredse, der var anledning til forslaget i L 61, forklarede vidnet, at da de i oktober 2001 udarbejdede L 61, var der særligt fokus på 2-3 af de andre elementer i forslaget. Han mener ikke, at de drøftede dette element. Det er således mest sandsynligt, at det først var i juni 2003, at han blev bekendt med, at det var disse rygter, der var anledning til forslaget, og at der ikke var nogen konkrete sager herom.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at han først i november 2003 fortalte vidnet, hvad det var for rygter, og hvem de kom fra, forklarede vidnet, at det passer meget godt. Han gik ikke Ivar Nordland på klingen. Det var hans indtryk, at Ivar Nordland ville beskytte den rådgiver, der havde vovet sig ud i dette. Det viste sig at være en rådgiver, som vidnet ikke kendte.

... forespurgt, om der var en debat mellem ham og Ivar Nordland om, hvorvidt det var en rigtig forudsætning, at L 61 ville have imødegået denne

fremgangsmåde, forklarede vidnet, at det var der ikke. De burde ved nærmere eftertanke nok have skrevet ”forsøgt at imødegå”. Det var ikke noget, de drøftede, om nogen benyttede denne fremgangsmåde eller ville forsøge herpå. Det er først i forbindelse med denne sag, at det er bragt frem, at L 61 eventuelt ikke ville have imødegået denne fremgangsmåde.

... Han ved ikke, hvor oplysningen om, at det også skulle være anvendt i TDC's schweiziske telefonselskab, stammer fra.” <s. 1233-1235>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”... forespurgt, om han kan genkende disse notater [bilag 41.24, notat af 15. juni 2003 om optioner for politisk håndtering af TDC sagen, og bilag 41.22, forelæggelse for skatteministeren af 16. juni 2003 vedrørende Ligningsrådets afgørelse om gratis milliardfradrag for TDC, gengivet nedenfor i afsnit 1.3] ..., at han kan genkende de overvejelser, der gøres i notaterne.

... forespurgt, hvornår han første gang hørte, at begrundelsen for forslaget var forlydender i rådgiverkredse, forklarede vidnet, at det ved han ikke.

Adspurgt, om han kan huske at have hørt om det, forklarede vidnet, at det kan han ikke.

Forespurgt, om han spurgte til, hvad det var for forlydender, forklarede vidnet, at det kan han have gjort, men han tvivler på, at han gjorde det.

Adspurgt, om han var inde i overvejelser om, hvorvidt L 61 ville have hindret TDC's fremgangsmåde, forklarede vidnet, at det var han, som han husker det, ikke.

Foreholdt, at nogen er af den opfattelse, at L 61 ville have hindret det, mens andre ikke mener, at det er tilfældet, og forespurgt, om han var involveret i denne debat, forklarede vidnet, at han efterfølgende har haft lejlighed til at se den debat, der har været. I juni 2003 var han alene optaget af at få hullet lukket. Det var det, der var hans dagsorden, og han interesserede sig ikke for, om andre forslag ville have lukket hullet.

... forespurgt, hvilken af disse tre modeller han havde præference for, forklarede vidnet, at han nok mest var af den indstilling, at man skulle se, om man kunne sænke selskabsskatten. Det holdt til hen i august måned, hvor de skiftede retning. Den danske lovgivning lå på dette område i den ene

grøft, og hvis man lavede ændringen, ville man komme over i den anden
grøft, og Danmark ville få en af de skrappeste lovgivninger. Det endte med,
at man valgte at gå midt på vejen. Han var fra starten mest for en helheds-
løsning. Optionen om ikke at gøre noget var, som han husker det, uden for
hans optik.” <s. 1193-1195>

1.3. Forelæggelse af 16. juni 2003 om Ligningsrådets kommende afgørelse vedrøren- de TDC

Den 16. juni 2003 blev der i Skatteministeriet udarbejdet en forelæggelse for skatte-
ministeren vedrørende ”Ligningsrådets afgørelse om gratis milliardfradrag for TDC”
(bilag 41.22, 44.10). Forelæggelsen har følgende indhold:

”Emne: Ligningsrådets afgørelse om gratis milliardfradrag for TDC

...

Anledning: Den 19. august 2003 vil Ligningsrådet med stor sandsynlighed
træffe en (juridisk korrekt) afgørelse, der blåstempler en transaktion foreta-
get af TDC, hvorved der - uden afholdelse af tilsvarende udgifter - opnås et
fradrag på 7 milliarder kr. Indholdet af transaktionen er beskrevet i vedlag-
te notits ”TDC-sagen i en nøddeskal”. TSS har - under stor tvivl indstillet
afslag, men revurderer sagen til mødet. Formanden for Ligningsrådet og
formentligt et flertal vil give TDC medhold.

Indstilling: Der vedlægges et notat, der beskriver dine optioner. Du bør al-
lerede nu tage stilling til om der straks ved folketingets åbning skal frem-
sættes et lovforslag, der lukker hullet.

Procedure: Sagen drøftes med dig hurtigst muligt og inden du går på som-
merferie.

Presseinitiativ m.v.: Ingen her og nu. Men til den 19 august skal der udar-
bejdes en pressestrategi afhængig af dit politiske valg af optioner.”

Forelæggelsen er underskrevet af Ivar Nordland (bilag 44.10), og Peter Loft har med
håndskrift den 16. juni 2003 noteret:

”Jeg foreslår en kort drøftelse herom”.

Det er endvidere anført med håndskrift:

”Retur fra ministeren 2/7-03” (dateringen er noget utydelig).

Ivar Nordland har forklaret,

”forespurgt, om han havde en sådan drøftelse med Peter Loft, ..., at det havde han ikke. Vidnet mener, at Peter Loft har noteret det med henblik på en drøftelse med ministeren. Vidnet deltog ikke i drøftelsen med ministeren. Han husker, at Peter Loft fortalte, at ministeren havde reageret meget stærkt, og at han ville have det op i Ø-udvalget, idet han ikke ville sidde med den sag alene.

Forespurgt, om han ved, om notatet gik videre til ministeren, forklarede vidnet, at det ved han ikke positivt, men det ville være besynderligt, hvis det ikke var gået videre til ministeren. Vidnet henviste til bilag 44.10 ..., hvor det med håndskrift er noteret ”Retur fra ministeren.” <s. 1122>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

”Ligningsrådets formand over for styrelsen havde givet udtryk for, at han ville give TDC medhold, og styrelsen havde meddelt dette videre til departementet.

... de ikke var enige i den indstilling, som styrelsen lagde frem. I departementet mente de, at TDC skulle have medhold.

Foreholdt ..., at styrelsens indstilling til Ligningsrådet tidligere havde været inspireret af departementets holdning vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at styrelsens endelige indstilling ikke tog hensyn til afskrivningslovens § 40, stk. 5. Han opfattede det således, at de indstillede, at man tog udgangspunkt i de tyske regler. Han mente selv, at man skulle anvende dansk skatteret. Vidnet var uenig i styrelsens argumentation, og han mente ikke, at man kunne forsvare at give TDC afslag.” <s. 981-983>

Peter Loft har forklaret, at

”han fra samtaler med Svend Erik Hovmand ved, at Svend Erik Hovmand havde kendskab til sagen, så han må bestemt gå ud fra, at Svend Erik Hovmand har fået notatet og kender indholdet.

Forespurgt, om Svend Erik Hovmand spurgte til baggrunden for L 61, forklarede vidnet, at det gjorde Svend Erik Hovmand ikke. Debatten gik mere ud på, hvad de kunne gøre i den givne situation. De var klar over, at der ville komme en politisk debat om sagen. De brugte ikke tid på at diskutere, hvad baggrunden for L 61 var.

... at Ivar Nordland formentlig har bibragt ham den opfattelse, at L 61 ville have imødegået TDC's fremgangsmåde”. <s. 1235>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at

”han ikke har set dette papir [forelæggelse for skatteministeren af 16. juni 2003] før”. <s. 1222>

Endvidere har Svend Erik Hovmand (s. 1193) afgivet forklaring herom. Der henvises til afsnit 1.2 ovenfor.

Forelæggelsen var vedlagt et notat med overskriften: ”TDC-sagen i en nøddeskal” (bilag 36.41) En tekstsider med samme overskrift er den 14. juni 2003 (bilag 36.43) sendt pr. mail af Ivar Nordland fra en privat mailadresse til hans mailadresse i Skatteministeriet. Notatet (bilag 36.41) er sålydende:

”TDC-sagen i en nøddeskal.

Udenlandske selskaber kan – selv om de ikke er undergivet dansk skattepligt – inddrages under dansk sambeskatning. Dette har den virkning, at udenlandske underskud kan fratrækkes i indkomst optjent i Danmark.

De gældende regler om afskrivningsberettigede aktiver i udenlandske selskaber inddraget under dansk sambeskatning bygger på to principper:

- Der skal ikke kunne afskrives på mere end de faktiske udgifter (dvs den oprindelige købspris)
 - Der skal ikke kunne opnås afskrivninger to gange (først i udlandet og siden - efter inddragelse under sambeskatning - her i landet).

Reglerne går derfor ud på, at afskrivningsgrundlaget ved påbegyndelsen af sambeskatningen udgør den faktiske anskaffelsessum med fradrag af de afskrivninger, der kunne være foretaget efter danske regler inden, selskabet inddrages under dansk sambeskatning.

TDC omgår disse regler. Dette er muligt fordi reglerne ikke tager højde for, at der ofte i udlandet vil være adgang til skattefri overdragelse af datterselskabets aktiver til et nyt koncernselskab *inden* det *nye* selskab inddrages under dansk beskatning. Herved anses det nye selskab for at have erhvervet aktierne til handelsværdi på omdannelsestidspunktet.

TDC erhverver i 1997 et tysk telefonselskab, hvor handelsværdien af goodwillen udgør 1,7 milliarder kroner. Dette selskabs aktiver overdrages ved en skattefri omdannelse efter tyske regler til et nyt selskab den 29/12 2000. Handelsværdien af den nye selskabs goodwill erhvervet fra det gamle selskab udgør på dette tidspunkt 7 milliarder kr.

Den 1/1 2001, dvs 3 dage efter omdannelsen, inddrages det ny selskab under dansk sambeskatning, og afskrivningsgrundlaget for goodwill udgør nu 7 milliarder kr, der kan afskrives med 1/7 på år. Det vil sige, at TDC opnår et årligt fradrag på en milliard kroner i syv år, selv om TDC erhvervede goodwillen for 1,7 milliarder kroner (erhvervelsen var en erhvervelse af aktierne i selskabet og dermed indirekte selskabets aktiver herunder goodwill).

Hvis TDC *ikke* havde foretaget en skattefri udenlandske omstrukturering, men blot havde inddraget det købte selskab direkte i sambeskatningen den 1/1 2001, ville billedet have set anderledes ud. Goodwillen i der erhvervede selskab udgjorde 1,7 milliarder kr., men denne var oparbejdet af selskabet selv. I så fald kan den ikke afskrives, og afskrivningsgrundlaget ville være nul.

Ved omstruktureringen opnås et gratis løft i afskrivningsgrundlaget på 7 milliarder kr.

Styrelsens beskrivelse af sagen er på 30 sider (vedlægges)”

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”han arbejdede på notatet hjemme og sendte det pr. mail til sig selv på arbejdspladsen. Det var et forsøg på at koge sagen ned i kort form.

Forespurgt om, hvorfra hans oplysninger til notatet stammede, forklarede vidnet, at de kom fra det udkast til bindende forhåndsbesked, som han havde fået. Det var på ca. 30 sider, og det er dem, han har kocht ned. Han havde ikke noget andet materiale. Der var efter instruks fra Peter Loft total radio-stilhed i forhold til styrelsen, idet styrelsen ikke måtte vide, at der ville komme et lovindgreb. De ville hindre en læk. Ole Kjær må dog utvivlsomt have vidst det.

Adspurgt ..., om Peter Loft fik notatet i forbindelse med notatet med oplæg til strategi for ministerens håndtering af TDC-sagen, forklarede vidnet, at han ikke husker, om det var i forbindelse hermed, men det var omkring det tidspunkt.

..., at Peter Loft havde godkendt notatet ”oplæg til strategi for ministerens håndtering af TDC-sagen” (bilag 83.18), før vidnet udarbejdede notatet ”TDC-sagen i en nøddeskal”. <s. 1120-1122>

Foreholdt ..., hvorfor afskrivningslovens § 40, stk. 5, er gledet helt ud, når det i begyndelsen blev anført, at bestemmelsen ville have løst det hele, forklarede vidnet, at det, han fokuserede på, var styrelsens indstilling, og der var afskrivningslovens § 40, stk. 5, ikke nævnt. Den var derfor ikke i hans bevidsthed, da han skrev notatet.

Foreholdt, at det heller ikke nævnes senere, og foreholdt, at det kunne have reddet ministerens liv, hvis han havde sagt, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, ville have klaret det, så der ikke var noget problem, forklarede vidnet, at han ikke tænkte over det.

Forespurgt ... om sin opfattelse af udsagnet om, at det kunne have reddet ministerens liv, hvis man havde nævnt afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at TDC’s advokat i nogle af sagsakterne har redegjort for, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, er uden virkning, og at vidnet anser det for tvivlsomt, om de kunne have fået medhold i afskrivningslovens § 40, stk. 5. Hvis man ser på ordlyden af afskrivningslovens § 40, stk. 5, er den fuld-

stændig uforståelig. Hvis man ikke kunne få medhold heri, er der vel ikke sket nogen skade ved ikke at tage den frem.

Foreholdt, at han har forklaret, at han, da han fik forreferatet til Ligningsrådets møde, ikke modtog bilagene hertil, og forespurgt, om han rekvirerede disse bilag, herunder professor Aage Michaelsens responsum, forklarede vidnet, at han rekvirerede bilagene, herunder dette responsum. Foreholdt, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, er nævnt i dette responsum, forklarede vidnet, at det er korrekt, men det anføres tillige, at bestemmelsen ikke har betydning.” <s. 1152-1154>

1.4. Notat af 18. juni 2003 om håndtering af TDC-sagen

Den 18. juni 2003 udarbejdede Ivar Nordland et notat om håndtering af TDC-sagen. (bilag 38.51). Det anføres her:

”Problem: Ligningsrådets formand har givet udtryk for, at han var uenig i TSS indstilling i en sag om bindende forhåndsbesked til TDC om indgangsværdien for goodwill inddraget under sambeskatning. Han mener han kan overbevise rådet om at give TDC medhold. Departementet er enig med formanden i den juridiske vurdering. Sagen handler om et skatteteknisk fradrag på 7 milliarder kroner. Sagen er udsat til den 19/8 2003.

Hvad går sagen ud på? ...

...

Baggrund: På baggrund af forlydender i rådgiverkredse blev ovennævnte fremgangsmåde imødegået af den forrige regering i lovforslag L 61 i 2001-2002, 1. samling. ...

...

Rådgiverne (FSR), Handelskammeret og Dansk Industri var imod lovforslaget fordi det ville ”skade incitamentet til opkøb af udenlandske selskaber.”

...

Optioner.

Umiddelbart kan reaktionsmønstrer indeeles i tre kategorier:

1. Forsvar for de gældende regler.
2. Måltretet lovforslag, der lukker hullet.
3. Helhedsløsninger, som indebærer, at hullet forsvinder.

Kommentarer:

1. At forsvare hullet i de gældende regler synes ikke at være nogen nem sag. De små erhvervsdrivende og små selskaber uden udenlandske datterselskaber kan ikke opnå kunstige fradrag, der ikke dækker over faktiske udgifter. Ingen vil kunne forstå det. Et forsvaret baseret alene på skattestoppet kunne risikere at lægge skattestoppet for had. En alliance mellem oppositionspartierne om selv at lukke hullet og bruge pengene til et ”godt formål” ville ikke være utænkelig.
2. Lovforslag her og nu er umiddelbart den mest nærliggende mulighed. Regeringen har aldrig sagt, at den var imod den tidligere regerings forslag, men blot tilkendegivet at ville vurdere reglerne med henblik på en modernisering. Der vil utvivlsomt blive rejst kritik af indgrebet som værende i strid med skattestoppet. Regeringen har dog ved tidligere lejligheder lukket huller og argumenteret for, at skattestoppet ikke står i vejen for det. Der bør anvendes en tilsvarende argumentation i denne forbindelse. Et lovforslag behøver ikke at være identisk med den tidligere regerings forslag. Den tidligere regerings forslag gik ud på, at når der efter udenlandske skatteregler var foretaget en skattefri omstrukturering i udlandet inden datterselskabet blev inddraget under samskatning, så anvendte man ikke handelsværdien, men de oprindelige anskaffelsessummer. På denne måde blev koncernen stillet, som om det oprindelige selskab uden omstrukturering var blevet inddraget under samskatningen. Da fortolkningen af udenlandske skatteregler altid vil give anledning til tvivl ville det være bedre med en bestemmelse, der er uafhængig af en sådan fortolkning. Bestemmelsen kunne udformes således, at den historiske anskaffelsessum altid anvendes som dansk afskrivningsgrundlag efter udenlandske koncernomstruktureringer. Dog skal den skattemæssige anskaffelsessum forhøjes, hvis der rent faktisk er sket

en beskatning i udlandet ved omstruktureringen. Der arbejdes med en sådan løsning, der ser ud til at kunne bringes til at fungere (om end den med sikkerhed vil blive kritiseret af rådgiverne for at give administrative besværligheder).

3. Helhedsløsninger. Hermed menes en større provenuneutral omstrukturering af sambeskatningsreglerne, hvor adgangen til sambeskatning mellem danske selskaber moderniseres, adgangen til sambeskatning med udenlandske datterselskaber afskaffes og selskabsskattesatsen nedsættes. De gældende regler om sambeskatning med udenlandske selskaber er meget komplicerede og der er altid et eller andet, som lovgiver har overset (det er der altid, når vi tale grænseoverskridende sambeskatning, hvor dansk skatteret skal spille sammen med i princippet alle skattesystemer i hele verden). De seneste års utallige lovændringer taler deres eget sprog. Endvidere er Danmark det eneste land i EU, der tillader import af underskud fra udenlandske selskaber. I princippet kan man sige, at adgangen til grænseoverskridende sambeskatning forstærker virkningen af udenlandsk skattedumping: hvis den udenlandske investering går skidt trækkes tabet fra i Danmark, går det godt beskattes overskuddet (lavt) i udlandet. Der er gode grunde til at sænke selskabsbeskatningen - i hvert fald til skandinavisk niveau (26-28 pct.). EU's udvidelse vil øge presset yderligere. Der er samtidig gode grunde til helt at afskaffe grænseoverskridende frivillig sambeskatning. Det vil helt sætte en stopper for TDC-fidusen, men gå videre endnu. Man skal dog være opmærksom på, at der vil være tale om en større omkalfatring, som i vide industrikredse vil blive oplevet som en skærpelse i strid med skattestoppet, og som ikke på noget tidspunkt har været bebudet af regeringen. Så selvom mange faglige hensyn taler for denne løsning, må den her og nu af politiske årsager anses for umoden.”

Ivar Nordland har om notatet af 18. juni 2003 forklaret, at

”det var en opdateret udgave af notatet til brug for forelæggelse for Ø-udvalget.

... ministeren fik notatet i udgaven af 15. juni 2003. Notatet af 18. juni 2003 var næste trin, idet ministeren ville have sagen videre til Ø-udvalget.

Foreholdt, at man i notatet af 18. juni 2003 har bygget beskrivelsen af faktum fra notatet om ”TDC-sagen i en nøddeskal” ind i selve notatet, bekræftede vidnet dette. Han forklarede, at der ikke var noget nyt i notatet i øvrigt.

... forespurgt om baggrunden for, at der var kommet noget nyt til om option nr. 2, forklarede vidnet, at det var en udmøntning af Peter Loft's bemærkninger. Det var ikke noget nyt. Indholdet var blot blevet strammet op.

Forespurgt, om han opfattede det anførte som en ændring i holdningen til det at lukke huller, forklarede vidnet, at han ikke havde været opmærksom på, at der i oktober 2002 var fremsat et lovforslag, L 67 om forbedring af vilkårene for medarbejderaktieordninger, hvor det i bilag 2 til lovforslaget siges, at: ”Der er med de nuværende regler, hvorefter fraflytterbeskatningen ikke tillige omfatter almindelige aktier ejet i mindre end 3 år af mindretalsaktionærer, tale om et oplagt hul i skattelovgivningen. Skattestoppet er ikke til hinder for, at sådanne oplagte huller bliver lukket.” Det var Otto Brøns-Petersen, der i juni 2003, da de diskuterede det, sagde, at de tidligere havde lukket huller, og gav det som eksempel. Det var nyt for vidnet. Han havde aldrig fået noget at vide om regeringens opfattelse af dette. Det havde indtil da været et åbent politisk spørgsmål for ham.

Forespurgt, om regeringen havde argumenteret for, at skattestoppet ikke stod i vejen for lukning af huller, forklarede vidnet, at han ikke har hørt andet om regeringens holdning til skattestoppet og lukning af huller.” <s. 1125-1127>

Jesper Leth Vestergaard har forklaret, at

” ... det er noget, Ivar Nordland har skrevet. <s. 985>

... Dokumentnavnet ... kunne indikere, at det skulle forelægges for Ø-udvalget.

... det kunne være et notat til Ø-udvalget, der holdt møde den 23. juni 2003.

Forespurgt til, hvilken viden beskrivelsen af TDC-sagen var baseret på, ud over notatet af 19. februar 2003, forklarede vidnet, at de efter den 15. juni 2003 fik en del materiale fra styrelsen. De havde endvidere indstillingen til Ligningsrådet. <s. 982-983>

... forespurgt, om det også var hans opfattelse, at der var tale om en omgåelse af reglerne, bekræftede vidnet dette.

..., at han også i denne sammenhæng så L 61 som en imødegåelse af den beskrevne fremgangsmåde.

Foreholdt udtrykket ”forlydender i rådgiverkredse” bekræftede vidnet, at det var de rygter, der hele tiden havde været herom.” <s. 983-984>

Otto Brøns-Petersen har forklaret

”Foreholdt Ivar Nordlands forklaring ..., hvorefter Ivar Nordland skulle have forklaret, at han havde en diskussion med vidnet i juni 2003 om, hvorvidt man kunne lukke huller, hvorunder vidnet skulle have forklaret, at huller tidligere var blevet lukket, hvilket var nyt for Ivar Nordland, og forespurgt, om han husker, at han havde haft en sådan diskussion med Ivar Nordland, ..., at det gør han ikke. Han kan heller ikke erindre, at Ivar Nordland skulle har givet udtryk for, at han var overrasket over, at man kunne lukke huller. Vidnet opfattede det således, at det var alment kendt, at huller kunne lukkes, og at de fortolkede på den måde. Det er imidlertid ikke definatorisk klart, hvad der var et skattehul. Det var jo ikke givet, at regeringen ville vælge at sige, at det var et hul, man ville lukke. At man havde muligheden for det, var jo ikke ensbetydende med, at man ville gøre det. Vidnet kan ikke erindre en sådan samtale med Ivar Nordland, eller at Ivar Nordland skulle have været overrasket over fortolkningen. Han vil dog ikke bestride, at de kan have haft en sådan samtale.” <s. 1344>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”forespurgt, om han husker at have set dette notat, ..., at han ikke er sikker på, at han har set det i denne udgave.

Foreholdt ... ”2. Lovforslag her og nu er umiddelbart den mest nærliggende mulighed. Regeringen har aldrig sagt, at den var imod den tidligere regerings forslag, men blot tilkendegivet at ville vurdere reglerne med henblik på en modernisering. Der vil utvivlsomt blive rejst kritik af indgrebet som værende i strid med skattestoppet. Regeringen har dog ved tidligere lejligheder lukket huller og argumenteret for, at skattestoppet ikke står i vejen for det. Der bør anvendes en tilsvarende argumentation i denne forbindelse. Et lovforslag behøver ikke at være identisk med den tidligere rege-

rings forslag. ...”, og forespurgt, om han var enig i dette, forklarede vidnet, at det lød meget tilforladeligt.

Adspurgt, om han også forventede en sådan kritik af skattestoppet, forklarede vidnet, at det ikke helt kunne udelukkes, at der, berettiget eller uberettiget, ville blive rejst kritik.

... forespurgt om, hvad det så var for kritik, han forventede, forklarede vidnet, at der altid kan rejses kritik i den politiske verden. Det behøver ikke at være et spørgsmål om saglighed.

... forespurgt, om han delte den opfattelse, at det gjaldt om at arbejde sig væk fra den tidligere regerings forslag, forklarede vidnet, at det for ham var et spørgsmål om at få lukket hullet.” <s. 1195-1196>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at

”han ikke har set bilaget [notat af 18. juni 2003 om håndtering af TDC-sagen] før.

Foreholdt ...”Baggrund. På baggrund af forlydender i rådgiverkredse blev ovennævnte fremgangsmåde imødegået af den forrige regering i lovforslag L 61 i 2001-2002, 1. samling. ...”, og forespurgt, om han hørte om denne baggrund for L 61, forklarede vidnet, at han som tidligere nævnt først fik sagen forelagt i august 2003. Han vidste ikke andet om sagen end det, han på det tidspunkt fik oplyst.

Adspurgt, om der var nogen, der over for ham nævnte spørgsmålet om, hvorvidt TDC’s planer ville være imødegået af L 61, forklarede vidnet, at han ikke havde noget kendskab til L 61.” <s. 1222-1223>

Endvidere har Peter Loft (s. 1234-1235) afgivet forklaring herom, gengivet ovenfor i afsnit 1.2.

1.5. Ligningsrådets møde den 17. juni 2003

Den 17. juni 2003 blev der afholdt møde i Ligningsrådet. TDC’s forespørgsel var sat på dagsordenen for mødet (bilag A.12.01), men blev som ovenfor beskrevet blevet

trukket fra mødet. Der blev på mødet stillet en forespørgsel fra Christen Amby vedrørende forskellen mellem L 61 og L 99.

Af et nyt forblad til Ligningsrådet til brug for mødet den 19. august 2003 fremgår det vedrørende TDC's sag (bilag 10.27):

”...

Sagen blev trukket fra dagsordenen for Ligningsrådets møde den 27. juni [fejldatering - skal være den 17. juni] 2003 med henblik på yderligere overvejelser. Styrelsens overvejelser har ikke givet anledning til en ændret indstilling til besvarelse af de stillede spørgsmål.

...

Det omtales i sagen, at den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte et lovforslag, L 61, om CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v. På Ligningsrådets møde den 27. juni 2003 blev der stillet spørgsmål til baggrunden for, at dele af dette lovforslag ikke er genfremsat af den nuværende regering. Til belysning heraf kan der henvises til skatteministerens svar på spørgsmål nr. 36 vedrørende det den 7. februar 2002 fremsatte lovforslag L 99 ...

...”

På et eksemplar af forbladet (bilag 12.08) er med håndskrift påført:

”Bilag B til forbladet under henvisning til de af Amby på LR-mødet d. 17/6/03 udbedte oplysninger om forskellen mellem L 61 og L 99 – jf. spm 36.”

Niels Kristensen har herom forklaret, at

”Sagen var blevet trukket af administrationen. Christen Amby sagde ved indledningen af mødet noget om, at han gerne ville bede om nogle yderligere oplysninger til sagen. Han ville gerne have belyst, hvorfor den hullukning, som var i L 61, ikke var at genfinde i det nye lovforslag.” <s. 744>

1.6. Besvarelse af Christen Ambys forespørgsel i Ligningsrådet

Merete Helle Hansen har på en lap (bilag 12.24) dateret 18. juni 2003 og vedhæftet et eksemplar af Skatteudvalgets spørgsmål 35-43 til L 99 og Skatteministeriets svar herpå noteret:

”NK: Vedr. TDC vil jeg umiddelbart mene, at svaret på spm. 36 giver Amby alt, hvad han har ret til at bede om. Dvs. at vi ikke behøver at give ham andet. Hvad siger du? Mvh Merete.”

Det er videre anført:

”Enig NK”.

Merete Helle Hansen har forklaret, at

”forhistorien til sedlen var, at den bindende forhåndsbesked vedrørende TDC, der skulle have været på mødet den 17. juni 2003, blev trukket fra mødet så sent, at sagen stadig stod på dagsordenen. Christen Amby benyttede lejligheden til at komme med nogle kommentarer om L 61, idet han ville vide, hvorfor ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke var med i L 99. Det er kutyme, at spørgsmål fra et medlem af Ligningsrådet besvares på forbladet til næste møde. Det anførte henviser således til formuleringen af dette forblad. <s. 894>

... forespurgt, om det skal forstås således, at de ikke ville give Christen Amby mere, end han havde krav på, forklarede vidnet, at hun formodede, at Christen Amby gerne ville have, at de svarede, at det skyldtes skattestopet. Han ville politisere sagen, men de kunne ikke udlægge en tekst, som var forfattet af departementet på vegne af ministeren, så de valgte blot at gengive teksten.” <s. 901>

Niels Kristensen har forklaret, at

”... Christen Amby gerne ville have at vide, hvorfor den nye regering ikke medtog forslaget i det nye lovforslag. Den smarteste måde at besvare dette på var ved at citere det svar, der var givet til Folketinget. De skulle ikke ud i at forklare, hvorfor regeringen gjorde som anført. De kunne alene henholde sig til, hvad regeringen sagde i Folketinget.

... forespurgt, om det var en beslutning, han traf, at Christen Amby ikke skulle have andet svar, forklarede vidnet, at han var enig i det anførte. Han mener ikke, at han involverede andre i denne beslutning.” <s. 745>

Christen Amby har forklaret, at

”han i så fald har fremsat spørgsmålet mundtligt i mødet. Han kendte svaret på forhånd. Det var det spørgsmål, han omtalte før, som han muligt havde inspireret til i Folketinget. Det var det samme svar, han nu fik.” <s. 939>

1.7. Oplæg til Økonomiudvalg/Styregruppe den 20. juni 2003 og lovudkast af 25. juni 2003

I et oplæg til regeringens Økonomiudvalg/Styregruppe, udarbejdet af Skatteministeriet og Finansministeriet, dateret 20. juni 2003 (bilag 63.04.03), anføres det:

Problem: Den 19. august 2003 vil Ligningsrådet med stor sandsynlighed træffe en (juridisk korrekt) afgørelse, der blåtstempler en transaktion foretaget af TDC, hvorved der – uden afholdelse af tilsvarende udgifter – opnås et fradrag på 7 milliarder kr. TDC inddrager et udenlandsk datterselskab under sambeskatning efter en skattefri omdannelse i udlandet. Dette medfører import af et meget stort afskrivningsgrundlag på goodwill – meget større end de faktiske udgifter på 1,7 milliarder kr. Indholdet af transaktionen er beskrevet i vedlagte notat. Teknikken anvendes givetvis af andre koncerner og vil – hvis der ingenting gøres - medføre et betydeligt provenutab. ToldSkat har – under stor tvivl – indstillet afslag, men revurderer sagen til mødet. Formanden for Ligningsrådet og formentligt et flertal vil give TDC medhold.

Løsning: Det *indstilles* at såfremt Ligningsrådet beslutter at give TDC medhold fremsættes et lovforslag, der lukker hullet (dvs. model 2 i vedlagte baggrundspapir).

Det *indstilles* endvidere, at der arbejdes videre med overvejelser om en mere omfattende løsning, der går ud på en provenuneutral omlægning af selskabsskatten ved afskaffelse af adgangen til sambeskatningen med udenlandske selskaber og en samtidig nedsættelse af selskabsskattesatsen (dvs. model 3).

Procedure: Efter forelæggelse for Økonomiudvalget udarbejdes lovforslag, der fremsættes straks ved folketingets åbning uden først at være sendt på høring. Efter fremsættelse i Folketinget skal der derfor være en måneds frist for at komme med bemærkninger inden 1. behandlingen.

Oplysningerne skal behandles fortroligt, da der er tale om børskonfidentielle oplysninger.”

Der blev afholdt møde i regeringens Økonomiudvalg den 23. juni 2003.

Den 25. juni 2003 forelå et udkast (2) til forslag om ændring af selskabsskatteloven (indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver) med forslag til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6 (bilag 83.14).

1.8. Nyt udkast til bindende forhåndsbesked vedrørende TDC

Selskabsomstruktureringskontoret ved Merete Helle Hansen sendte den 26. juni 2003 (bilag 11.40) et nyt udkast til bindende forhåndsbesked til departementet, att. Ivar Nordland /Jesper Vestergaard. Hun anførte:

”Vedr. TDC A/S – bindende forhåndsbesked - afskrivning på goodwill.

Ovennævnte bindende forhåndsbesked blev som bekendt trukket fra dagsordenen til Ligningsrådets møde den 17. juni 2003 med henblik på yderligere overvejelser og derefter forelæggelse på ligningsrådsmødet den 19. august 2003.

Efter aftale med kontorchef Niels Kristensen, selskabsomstruktureringskontoret, vedlægger jeg hermed til Departementets orientering et nyt udkast til bindende forhåndsbesked. Baggrunden for, at der er udarbejdet et nyt udkast, er, at TDC’s advokat, Søren Lehmann Nielsen, i et brev af 23. juni 2003 til Told- og Skattestyrelsen er fremkommet med et yderligere synspunkt til støtte for sin opfattelse vedrørende det stillede spørgsmål 1.

Det yderligere indlæg, der omhandler fusionsskattelovens § 15, stk. 2, 4. pkt., er indarbejdet i det nye udkast til forhåndsbeskeden på side 14-16, og

der er markeret plads til Told- og Skattestyrelsens kommentarer til det nye indlæg på side 27.

Styrelsens kommentarer til det nye indlæg er grundet forestående ferie endnu ikke udarbejdet, men vil blive det i løbet af juli 2003. ...”

Merete Helle Hansen har forklaret,

”forespurgt, hvorfor hun sendte et nyt udkast til bindende forhåndsbesked til Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard, ..., at det var, fordi de interesserede sig for sagen. Ivar Nordland havde som tilforordnet for departementet i Ligningsrådet fået det første udkast, og der forelå i forhold til det første udkast et yderligere indlæg fra advokat Søren Lehmann Nielsen, som de herved informerede om. Hun forventede ikke nogen tilbagemelding. Det var udelukkende en orientering.” <s. 895>

Ivar Nordland har forklaret,

”forespurgt, hvorfor de skulle have et nyt udkast til bindende forhåndsbesked, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Der var sket det, at TDC’s advokat havde fundet yderligere skyts, der underbyggede TDC’s opfattelse. I det udkast, som Selskabsomstruktureringkontoret sendte frem, var TDC’s nye argumenter sat ind, men styrelsens modargumenter var ikke medtaget. Han opfattede det blot som en orientering og ikke andet. TDC’s seneste indlæg viste i øvrigt, at der var nogle huller i fusionsskatteoven, som herefter blev korrigeret i L 27.” <s. 1128>

Advokat Søren Lehmann Nielsen tilkendegav i en skrivelse af 27. juni 2003 til Niels Kristensen (bilag 11.37), at TDC ønskede, at styrelsen nu gik videre med overvejelserne om værdiansættelsen, selv om første del af forespørgslen endnu ikke var forelagt for Ligningsrådet. Han anfører i brevet blandt andet:

”TDC’s oprindelige anmodning om bindende forhåndsbesked af 28. maj 2002 angik som bekendt værdien af det afskrivningsgrundlag, der var knyttet til Talkline GmbH & Co. KG’s aktiviteter, herunder især værdien af goodwill. Den bindende forhåndsbesked er nu i første omgang begrænset til at angå principperne for opgørelsen af afskrivningsgrundlaget og principperne for opgørelsen af et eventuelt tab i en salgssituation. Selvom disse

spørgsmål endnu ikke har været forelagt Ligningsrådet, synes der at være enighed om, at der i hvert fald i tilfælde af et salg af Talkline-aktiviteterne bliver anledning til at vurdere værdien af Talklines goodwill ultimo 2000. TDC ønsker derfor, at Styrelsen nu går videre med overvejelserne om værdiansættelsen, idet der ikke synes at være nogen grund til at lade dette arbejde afvente Ligningsrådets stillingtagen til de to spørgsmål, som senest blev taget af dagsordenen før Ligningsrådets møde den 17. ds. Selve formuleringen af værdiansættelsesspørgsmålet må dog naturligvis afvente Ligningsrådets besvarelse af de allerede stillede spørgsmål.

I den anledning følger vedlagt materiale om udviklingen i Talkline efter udgangen af år 2000, jf. Styrelsens tidligere forespørgsler.

...”

1.9. Dagsorden til Ligningsrådets møde den 19. august 2003 – TDC

I en kommenteret dagsorden vedrørende Ligningsrådets møde den 19. august 2003 (bilag 12.10), hvorpå det med håndskrift er noteret ”1/8-03 HMV” anføres det:

”TDC A/S ...

Et tysk aktieselskab er omdannet til kommanditselskab. I overensstemmelse med de tyske regler er dette sket med succession. Få dage efter omdannelsen inddrages kommanditselskabets tyske enekommanditist under dansk sambeskatning med koncernens danske moderselskab, TDC A/S. Der spørges, om TDC A/S herefter kan afskrive på kommanditselskabets goodwill med udgangspunkt i handelsværdien af goodwill på omdannelses tidspunktet (størrelsesorden 6-7 mia.kr.), jf. selskabsskatteovens § 31, stk. 6, subsidiært om TDC A/S kan afskrive på kommanditistens oprindelige anskaffelsessum for goodwill i aktieselskabet, da dette blev erhvervet (størrelsesorden 1,7 mia.kr.)

Det indstilles at svare, at der ikke kan afskrives på handelsværdien af goodwill på omdannelses tidspunktet, men at der kan afskrives på kommanditistens oprindelige anskaffelsessum.

Der spørges endvidere, om et tab på goodwill ved et eventuelt salg af kommanditselskabet i 2003 vil kunne fratrækkes i TDC A/S's danske indkomstopgørelse.

Det indstilles at svare besvare dette spørgsmål med ja. Det bemærkes herved, at Ligningsrådet tidligere har afgivet bindende forhåndsbesked om de skattemæssige virkninger af en afståelse med tab i 2001. Svaret er i overensstemmelse med den tidligere afgivne forhåndsbesked.”

1.10. Forelæggelse for skatteministeren af 5. august 2003 vedrørende TDC-sagen

I en forelæggelse for skatteministeren, dateret 5. august 2003, (bilag 41.26) vedrørende TDC-sagen anføres det:

”Anledning:

Ligningsrådet behandler den 19. august et spørgsmål om fradrag i forbindelse med TDC’s sambeskatning med et udenlandsk datterselskab.

På Økonomiudvalgets møde den 23. juni 2003 blev det besluttet, at der skal arbejdes videre med overvejelserne om, hvordan regeringen skal reagere på TDC-sagen.

Der vedlægges til din eventuelle godkendelse udkast til notater til Økonomiudvalget, hvor to mulige løsningsmodeller diskuteres: 1) en lukning af det konkrete hul og 2) en ophævelse af den udenlandske sambeskatning kombineret med en nedsættelse af selskabsskatten.

Indstilling:

Det indstilles at vedlagte notater godkendes med henblik på at danne grundlag for en beslutning i Økonomiudvalget.”

Forelæggelsen er med håndskrift og dateringen 7. august 2003 tilført følgende:

”Ministerens bemærkninger tilføjet. Jeg har dog fundet det vanskeligt at nedtone betydningen af den konkrete sag, TL.”

Det er med håndskrift endvidere tilført: ”Godkendt af Peter Loft d. 6/8/03”.

Der findes i sagens dokumenter flere udkast til forslag til lov om ændring af selskabsskatteoven m.fl. love, herunder et udkast (4) af 7. august 2003 (Indgangsværdier for

afskrivningsberettigede aktiver) (bilag 36.36), som bl.a. indeholder forslag til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, et udkast (1) af 7. august 2003 (ophævelse af sambeskatning med udenlandske selskaber) (bilag 36.39), der indeholder et stort samlet forslag om underskudsoverførsel, og et udkast (3) af 27. juni 2003 (Indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver) (bilag 36.55), der indeholder forslag til nyt § 4 A, stk. 3, og § 31, stk. 7 i selskabsskatteloven.

1.11. Notat af 11. august 2003 til departementschefen fra Told- og Skattestyrelsen vedrørende TDC-sagen

Niels Kristensen og Merete Helle Hansen redegjorde i et notat af 11. august 2003 til Peter Loft for ligningsrådssagen (bilag 11.09):

”Ole Kjær har bedt os om at orientere dig om en sag om TDC, der behandles på Ligningsrådets møde den 19. august 2003.

Sagen kan opsummeres således:

...

Det springende punkt i sagen er, om ”Talkline KG” skal anses for anskaffet i 1997 eller den 30. december 2000. Går man ud fra 1997, er differencen mellem de 1,7 mia.kr., der er betalt til 3. mand, og de 6-7 mia.kr., oparbejdet goodwill. Der kan ikke afskrives på oparbejdet goodwill. Går man derimod ud fra, at ”Talkline KG” er erhvervet ved omdannelsen fra aktieselskab til kommanditselskab den 30. december 2000, er hele værdien på 6-7 mia.kr. erhvervet goodwill, som TDC vil kunne afskrive på. Dermed vil TDC også kunne få tabsfradrag ved et eventuelt salg af Talkline-aktiviteterne. TDC ønsker denne løsning.

Told- og Skattestyrelsens indstilling i sagen er, at der ikke kan afskrives på hele værdien. Grundet de retlige konsekvenser af omdannelsen i Tyskland (eller manglen på samme) kan man ikke tillægge omdannelsen de skattemæssige konsekvenser, som en omdannelse af et dansk aktieselskab til kommanditselskab ville have haft, nemlig ophørsbeskatning af aktieselskabet, samtidig med at handelsværdien på omdannelses tidspunktet udgør den

nye anskaffelsessum for kommanditselskabet. Det afgørende er, at ”Talkline Holding” ikke har betalt noget ”til sig selv” for omdannelsen.

Videreføres dette synspunkt, må man imidlertid give afskrivningsret - og dermed også tabsfradrag i en salgssituation – på den oprindelige anskaffelsessum for ”Talkline GmbH”, ca. 1,7 mia.kr. Dette beløb var oprindeligt anskaffelsessummen for aktier, men ansues nu som anskaffelsessum for goodwill knyttet til kommanditanparterne. Told- og Skattestyrelsens indstilling indeholder denne løsning.

TDC’s løsning giver som nævnt mulighed for fradrag for beløb, der aldrig har været afholdt som udgifter. Told- og Skattestyrelsens løsning giver til sammenligning kun fradrag for udgifter, der faktisk er afholdt. Styrelsens løsning giver imidlertid i højere grad end TDC’s løsning mulighed for, at man altid kan konvertere et ikke realiseret tab på aktier i et datterselskab ejt mere end 3 år til et fradragsberettiget tab på goodwill ved at omdanne datterselskabet til et kommanditselskab.

Departementets tilforordnede, Ivar Nordland, har kendskab til sagen og har meddelt, at Departementet ikke har kommentarer til indstillingen.”

Notatet er med håndskrift og datoen 11. august 2003 påført følgende:

”Vi orienterer dig om formandens holdning i morgen”

Merete Helle Hansen har om notatet af 11. august 2003 forklaret, at

”hun havde skrevet notatet. Det var Niels Kristensen, der bad hende om at skrive det. Baggrunden var, at Ole Kjær mente, at det var en sag, som Peter Loft skulle orienteres om.

... hun ikke selv havde talt med Ole Kjær. Hun ved ikke, hvad Ole Kjær har sagt til Niels Kristensen herom. Det var en orientering til Peter Loft, som de ikke skulle have nogen tilbagemelding på.

... Alene beløbet kunne begrunde, at denne sag fik en særbehandling, i form af at der blev givet underretning til departementschefen. Det var ikke hver dag, at de havde en sag med et beløb på 6-7 mia. kr. Det kunne være hensigtsmæssigt at orientere om sagen, fordi det var så stort et beløb.

... hendes grundlag på dette tidspunkt stadig var det samme ... Der var ikke tilgået hende nyt materiale.

... forespurgt, hvordan Ivar Nordland havde kendskab til sagen, forklarede vidnet, at Ivar Nordland forud for Ligningsrådets møde i juni havde modtaget et udkast til afgørelse i sagen.

... det er Ole Kjær, der med håndskrift har skrevet til ...”Vi orienterer dig om formandens holdning i morgen” <s. 896-897>

..., at departementet allerede var bekendt hermed. Det var departementschefen, der skulle underrettes. Det var normalt Ole Kjær, der underrettede departementschefen. Hun følte ikke selv en forpligtelse til rapportere til nogen. Da hun fik sagen, havde den været under behandling i et stykke tid. Det måtte være dem, som fik en sag af denne størrelse ind, der i givet fald skulle rapportere om den. Det var den eneste sag af den størrelsesorden, vidnet så i den tid, hun var tilknyttet Selskabsomstruktureringskontoret.” <s. 902>

Ole Kjær har forklaret, at

”han blev opmærksom på, at hvis rådet lagde den fortolkning, styrelsen ønskede, til grund, ville afgørelsen åbne for et andet hul. Han ville have, at Peter Loft blev orienteret om, at det havde denne dobbeltvirkning.

Adspurgt, om det var for at orientere om TDC-sagen, forklarede vidnet, at det var det ikke, for den kendte Peter Loft i forvejen. De havde drøftet sagen meget indgående. Det var således ikke for at fortælle, at TDC-sagen fandtes, eller at den skulle på ligningsrådsmødet. Det var Peter Loft klar over fra deres drøftelse før sommerferien.

Forespurgt, om det også gælder sagens størrelsesorden, og om beløbet på 6-7 mia. kr. var et tal, som der var en fælles viden om hen over sommeren 2003, forklarede vidnet, at det vil han mene. Peter Loft kendte beløbet, som var kendt af alle, der var involveret i sagen, i sommeren 2003. Alle involverede var også klar over, at selve værdiansættelsen var udskilt til senere behandling.

Foreholdt ... det med håndskrift anførte, ”Vi orienterer dig om Formandens holdning i morgen”, bekræftede vidnet, at det er hans skrift. Det var formandens holdning til den juridiske indstilling, han ville orientere om. Da de

konstaterede, at formanden var imod indstillingen, vidste de, at de ikke havde ret store muligheder for at komme igennem med det. Risikoen for, at Ligningsrådet ville træffe en afgørelse til fordel for TDC, var nærliggende. Dette blev Peter Loft også orienteret om.” <s. 1021>

Niels Kristensen har forklaret, at

”det var den orientering, de blev bedt om at lave til Peter Loft.

... det havde været sagt og diskuteret, at det var en stor sag. De havde nu for tredje gang et hul-problem, der var foranlediget af, at man havde bestillet denne del af L 61.

... han selv, Helle Merete Hansen, Preben Underbjerg Poulsen og Ole Kjær skrev under på notatet. Peter Loft har endvidere set det.

... forespurgt, hvornår Ivar Nordland sagde, at han ikke havde kommentarer til indstillingen, forklarede vidnet, at han ikke erindrer, hvornår det var, men det var før færdiggørelsen af sagen til rådsmødet, hvilket vil sige ca. 14 dage før rådsmødet. De prøvede at forhindre, at TDC fik det fradrag, som TDC ønskede. Alle var enige om, at det var et godt formål, man forfulgte.” <s. 743-744>

Peter Loft har forklaret,

”forespurgt, hvad der var formålet med denne redegørelse, ..., at det har han også spurgt sig selv om. Det er muligvis en opfølgning på sagen, idet han var noget involveret i sagen op til det første ligningsrådsmøde i juni 2003. En anden mulighed var, at det indeholdt enkelte nye oplysninger i sagen. Han kender ikke årsagen, og han har også selv undret sig over forelæggelsen.

Forespurgt, om forelæggelsen er gået videre til ministeren, forklarede vidnet, at det er den givetvis ikke.” <s. 1238>

Ivar Nordland har forklaret,

”forespurgt, om han så denne forelæggelse, [notatet af 11. august 2003 fra Told- og Skattestyrelsen] ..., at han mener, at han fik en kopi fra Peter Loft. Han deltog ikke i udarbejdelsen.

... han mener, at det her anførte, ”Departementets tilforordnede, Ivar Nordland har kendskab til sagen og har meddelt, at Departementet ikke har kommentarer til indstillingen”, stammer fra hans første samtale med Preben Underbjerg Poulsen, hvor denne spurgte ham, om departementet ønskede indstillingen ændret, hvortil vidnet havde svaret, at det ønskede de ikke, for de kunne ikke blande sig i Ligningsrådets sag. Preben Underbjerg Poulsen havde dengang bedt vidnet om at skrive ind i briefingen til ministeren, at styrelsens indstilling var sket ”under stor tvivl”. Vidnet bemærkede, at dette ikke fremgik af styrelsens egen indstilling.

Foreholdt, at andre vidner, der var involveret i udarbejdelsen af forelæggelsen, har forklaret, at det ikke var ment som en generel orientering til Peter Loft om sagen, idet han kendte til den i forvejen, men at det var for at gøre opmærksom på et andet problem, ... og foreholdt ... ”Styrelsens løsning giver imidlertid i højere grad end TDC’s løsning mulighed for, at man altid kan konvertere et ikke realiseret tab på aktier i et datterselskab ejet mere end 3 år til et fradragsberettiget tab på goodwill ved at omdanne datterselskabet til et kommanditselskab”, forklarede vidnet, at han ikke helt forstod dybden i det, som styrelsen anførte. Han opfattede det kun som en almindelig orientering til Peter Loft om sagen.

... der ikke var nogen kommunikation mellem ham og Peter Loft om dette notat. <s. 1129>

... foreholdt, at det vel var rigtigt nok, at han ikke havde kommentarer til indstillingen, forklarede vidnet, at det var rigtigt nok, men det var ikke udtryk for, at han var enig i indstillingen.

... Han gjorde derfor ikke noget ved det, da styrelsen kom med sit oplæg. Han mente ikke, at det nyttede noget, at han blandede sig i indstillingen. Foreholdt, at han bad om at få sagen udsat, forklarede vidnet, at det alene var for, at de kunne finde ud af, hvorledes de skulle håndtere det politisk. Han blandede sig ikke i styrelsens indstilling. Forespurgt om sin mening om sagen forklarede han, at ud fra det, der var til debat, skulle TDC have medhold. Det var ud fra en juridisk vurdering.

Foreholdt, at han på Preben Underbjerg Poulsens forespørgsel om, hvorvidt han ville have indstillingen ændret, svarede, at det ville han ikke, forklarede vidnet, at det skyldtes, at det ville have været værre for ministeren.” <s. 1153-1154>

1.12. Oplæg af 12. august 2003 fra Skatteministeriet og Finansministeriet til Økonomiudvalg/Styregruppe

I et oplæg af 12. august 2003 fra Skatteministeriet og Finansministeriet til Økonomiudvalg/styregruppe (bilag 63.04.06) anføres det:

”Titel: Overvejelser om selskabsskat og sambeskatning

Problem:

På Økonomiudvalgets møde den 23. juni 2003 blev det besluttet, at der skal arbejdes videre med overvejelserne om, hvordan regeringen skal reagere på TDC-sagen. Herunder om problemet med frivillig sambeskatning med udenlandske datterselskaber skal løses som led i en større ændring af selskabsskatten. Ligningsrådet behandler TDC-sagen den 19. august 2003.

Det mer-provenu, der opnås i forbindelse med en stramning af reglerne vedr. sambeskatning kan overvejes tilbageført via en reduktion af selskabsskatten. Herved neutraliseres den samlede virkning for erhvervslivet. ...

Løsning:

I vedlagte notat skitseres to modeller for imødegåelse af TDC-sagen. En løsning, hvor det aktuelle hul lukkes, og en løsning, hvor den frivillige sambeskatning ophæves og selskabsskatten nedsættes. Da tiltaget er rettet mod at lukke et hul (dvs. afskaffe en utilsigtet begunstigelse i det nuværende regelsæt) vurderes det ikke at være i konflikt med skattestoppet, men kritik heraf kan dog ikke udelukkes.

Der kan argumenteres for, at kun en ophævelse af hele den frivillige sambeskatning er en holdbar løsning. I så fald skal provenuet i overensstemmelse med skattestoppet tilbageføres i form af nedsættelsen af andre skatter og afgifter, og oplagt er selskabsskatten.

De to modeller er nærmere beskrevet i vedlagte notat.

Procedure:

Det indstilles, at økonomiudvalget på baggrund af vedlagte materiale træffer beslutning om det videre arbejde med den frivillige sambeskatning og selskabsskatten. Det indstilles, at følgende muligheder overvejes:

- 1) Der fremsættes lovforslag om ophævelse af den frivillige sambeskatning og nedsættelse af selskabsskatten.
- 2) Der fremsættes alene lovforslag som lukker hullet i sambeskatningsbeskatningsreglerne samt retter op på den indenlandske sambeskatning.”

1.13. TDC's advokat kommenterer 13. august 2003 udkast til bindende forhåndsbesked

I en skrivelse af 13. august 2003 til Niels Kristensen (bilag 11.08, side 2450) fremkom Søren Lehmann Nielsen under henvisning til telefonsamtale med bemærkninger til formuleringen af udkastet til bindende forhåndsbesked, hvor han blandt andet bemærkede, at det ikke af indstillingen fremgik, hvorledes styrelsen forholdt sig til anvendelsen af Selskabsskattelovens § 31, stk. 6, 1. punktum, sidste led.

1.14. Statsministeriets notat af 13. august 2003 om TDC-sagen

Den 13. august 2003 blev der i Statsministeriet udarbejdet et notat om TDC-sagen, sambeskatning og selskabsskat (bilag 62.04). Der er på en forside til notatet krydset af i rubrikkerne: statsministeren og departementschefen. Det anføres i notatet blandt andet:

”...

TDC udnytter, at skattereglerne ikke tager højde for, at der i udlandet kan være adgang til skattefri overdragelse af datterselskabets aktiver til et nyt koncernselskab, inden det nye selskab inddrages under dansk beskatning.

Teknikken anvendes givetvis af andre koncerner og vil – hvis der ikke gøres noget - medføre et betydeligt provenutab.

Ligningsrådet træffer den 19. august afgørelse om TDCs fremgangsmåde. Skatteministeriet vurderer, at sagen sandsynligvis falder ud til TDCs fordel.

Ovennævnte fremgangsmåde blev imødegået i et lovforslag fremsat af den forrige regering, der gik ud på, at de oprindelige anskaffelsessummer skulle

anvendes ved sambeskatning. Lovforslaget faldt bort ved valget, og blev ikke genfremsat. Oppositionen må derfor ventes at bruge sagen politisk.

...

Der kan peges på to løsningsmuligheder:

Model 1. Lukning af det aktuelle hul.

Lovforslag, der lukker hullet, kan fremsættes ved Folketingets åbning. Det vil ikke give et provenu, men forhindre fremtidige tab, som opstår senere.

Model 2. Ophævelse af frivillig sambeskatning kombineret med nedsættelse af selskabsskatten.

Afskaffelse af den frivillige sambeskatning vil løse det konkrete problem og sikre, at der ikke opstår nye huller i den internationale sambeskatning. Samtidig vil selskabsskatten blive forenklet. En afskaffelse skønnes at give et provenu på 1,25 - 1,5 mia. kr.

I overensstemmelse med skattestoppet skal provenuet tilbageføres i form af nedsættelsen af andre skatter og afgifter og mest oplagt er selskabsskatten, som vil kunne nedsættes med 1-2 pct. point.

...

Model 2 vil blive indstillet til Ø-udvalgets møde den 18. august, og der forventes tilslutning hertil fra finansministeren, økonomi- og erhvervsministeren, og skatteministeren. I givet fald vil dette være under forudsætning af statsministerens godkendelse, hvilket der er opmærksomhed om.

En simpel lukning af det konkrete hul i sambeskatningsreglerne (model 1) vil formelt set ikke stride mod skattestoppet, men kritik heraf kan ikke udelukkes.

...”

Nils Bernstein har om notatet forklaret, at

”skemaet var afkrydset med, at sagen skulle til statsministeren. Han mener dog ikke, at den blev lagt til statsministeren. Han har antageligt forelagt sa-

gen mundtligt for statsministeren og fået en mundtlig accept på, hvad de kunne gå videre med.

... han har set notatet. Det er på forsiden noteret, at sagen er gået tilbage til område II.

Foreholdt ... ”Teknikken anvendes givetvis af andre koncerner og vil – hvis der ikke gøres noget – medføre et betydeligt provenutab”, og forespurgt, hvor Statsministeriet havde denne oplysning fra, forklarede vidnet, at det må de have hørt fra Skatteministeriet. Det må være en af sagsbehandlerne, der har skrevet det. Vidnet var ikke til stede i ministeriet på dette tidspunkt, da han var på rejse på Færøerne.

Foreholdt ..., ”Ovennævnte fremgangsmåde blev imødegået i et lovforslag fremsat af den forrige regering, der gik ud på, at de oprindelige anskaffelsessummer skulle anvendes ved sambeskatning. Lovforslaget faldt bort med valget, og blev ikke genfremsat. Oppositionen må derfor forventes at ville bruge sagen politisk”, og forespurgt, hvor denne oplysning kommer fra, forklarede vidnet, at den kommer fra Skatteministeriet. Der var en løbende dialog mellem medarbejdere i Statsministeriet og Skatteministeriet. Endvidere deltog en af hans medarbejdere i styregruppen, hvor sagen havde været på dagsordenen. Det er formentlig i et af disse fora, at oplysningerne er fremkommet.

... man forventede, at der kunne komme kritik, formentlig ud fra den betragtning, at der ville komme protester fra dem, der blev ramt af forslaget, som bl.a. ville stikke regeringen i næsen, at det var i strid med skattestoppet.” <s. 1044-1045>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret,

”forespurgt, om han har set dette bilag, selv om hans påtegning mangler, ... at i så fald har han ikke set det, idet han altid påtegner de bilag, han har set.” <s. 1224>

1.15. Skatteministeriets notat af 18. august 2003 vedrørende ikrafttrædelse af reglerne i lovforslag L 27 og kontakten til Justitsministeriet herom

Ivar Nordland udarbejdede den 18. august 2003 et notat (bilag 36.34) med overskriften: ”Ophævelse af sambeskatning med udenlandske datterselskaber. Hvor tidligt kan det ske?”. Det anføres her blandt andet:

”Regeringens økonomiudvalg har besluttet, at adgangen til sambeskatning med udenlandske datterselskaber bør ophæves så hurtigt som muligt. Spørgsmålet er, hvor hurtigt en sådan ændring kan få virkning for tab på aktiver ejet af udenlandske datterselskaber, herunder om et lovindgreb kan få virkning for afståelser foretaget inden et lovforslags fremsættelse uden, at der bliver tale om ekspropriation. I notatet redegøres alene for forskellige varianter af ikrafttræden uden at man fra Skatteministeriets foretager nogen vurdering af ekspropriationsspørgsmålet.

...”

Notatet blev samme dag (kl. 20.58) sendt pr. mail fra Ivar Nordland til kontorchef Jørgen Steen Sørensen i Justitsministeriet (bilag G.203). Det anføres i mailen:

”Kære Jørgen Steen Sørensen
Som aftalt fremsendes vores spørgsmål om ekspropriation. Jeg håber forklaringen i notatet er forståelig. Så snart Ligningsrådets møde ... [ikke læsbart] kontakter jeg dig.”

Undersøgelseskommissionen har i et brev af 15. november 2005 (bilag F.18) anmodet Justitsministeriet om ”at redegøre for, hvilke kontakter der har været mellem Skatteministeriet og Justitsministeriet omkring lovforslag L 27 og/eller tidligere udkast hertil, og for de svar eller den vejledning, som måtte være givet til Skatteministeriet i den anledning”. Undersøgelseskommissionen har endvidere anmodet om ”at få tilsendt kopi af eventuel brevveksling, herunder pr. mail mellem Skatteministeriet og Justitsministeriet vedrørende lovforslag L 27 eller tidligere udkast til dette lovforslag”.

Justitsministeriet har ved brev af 5. december 2005 (bilag F.19) meddelt:

”Kontakterne mellem Justitsministeriet og Skatteministeriet om lovforslag nr. L 27 vedrørte to forhold. For det første gav Skatteministeriets overvejelser om at tillægge lovforslaget tilbagevirkende kraft anledning til spørgsmål i forhold til grundlovens § 73 om ekspropriation. Det andet forhold vedrørte den lovtekniske gennemgang af lovforslag nr. L 27.

Om de ekspropriationsretlige spørgsmål kan nærmere oplyses følgende:

I august måned 2003 rettede Skatteministeriet henvendelse til Justitsministeriet med henblik på en drøftelse af Skatteministeriets overvejelser om at tillægge et indgreb af den karakter, som senere var indeholdt i lovforslag nr. L 27, tilbagevirkende kraft.

I den forbindelse modtog Justitsministeriet en e-mail af 18. august 2003 fra Skatteministeriet. Der var til den nævnte e-mail vedhæftet et notat udarbejdet af Skatteministeriet den 18. august 2003, som havde overskriften "Ophævelse af sambeskatning med udenlandske datterselskaber. Hvor tidligt kan det ske?".

Af Skatteministeriets notat af 18. oktober 2003 fremgår bl.a., at regeringens økonomiudvalg ønskede "så hurtigt som muligt at stoppe for import af udenlandsk underskud, der bygger på oppustede skattemæssige værdiansættelser af afskrivningsberettigede aktiver". Notatet behandler i den forbindelse bl.a. visse spørgsmål om tilbagevirkende kraft og ekspropriation.

Der blev efterfølgende afholdt et møde i Justitsministeriet, mellem embedsmænd fra Skatteministeriet og embedsmænd fra Justitsministeriet, som tog udgangspunkt i Skatteministeriets notat af 18. august 2003. Formålet med mødet var at drøfte de spørgsmål i forhold til grundlovens § 73, som ønsket om at give lovforslaget den tidligst mulige virkning gav anledning til.

Det kan nævnes, at det under drøftelserne af de ekspropriationsretlige spørgsmål af Justitsministeriet blev lagt til grund, at det var relevant for vurderingen af forholdet til grundlovens § 73, om ophævelsen af den omhandlede mulighed for forøgelse af grundlaget for skattemæssige fradrag fik virkning fra 1) den 1. januar 2004, 2) lovforslagets fremsættelse eller 3) den 1. januar 2003. Der blev endvidere foretaget en sontring mellem skat-

temæssigt fradrag som følge af afskrivninger og skattemæssigt fradrag på grund af underskud i forbindelse med afståelse.

Justitsministeriet underrettede den 22. august 2003 telefonisk Skatteministeriet om Justitsministeriets opfattelse af visse af de drøftede ekspropriationsretlige spørgsmål.

Justitsministeriet meddelte således Skatteministeriet, at Justitsministeriet ud fra ekspropriationsretlige overvejelser var betænkelig for en ordning, hvor en virksomhed ikke længere ville have ret til at afskrive for den forløbne periode af afskrivningsåret 2003, men at Justitsministeriet ikke havde bemærkninger til en ordning, hvor en afståelse efter fremsættelsestidspunktet ikke længere kunne begrunde fradrag i tilfælde af underskud i forbindelse med afståelsen.

Med den tilbagemelding udestod derefter alene det mulige ekspropriationsretlige spørgsmål, som knyttede sig til en ophævelse af muligheden for afskrivning for 2004 og fremefter. Det blev i forbindelse med den nævnte telefonsamtale aftalt, at Skatteministeriet skulle vende tilbage med relevante eksempler fra lovgivningspraksis til brug for Justitsministeriets vurdering af det udestående ekspropriationsspørgsmål.

Skatteministeriet vendte ved e-mail af 9. september 2003 tilbage med de omtalte lovgivningseksempler.

Justitsministeriet fik i begyndelsen af oktober 2003 oplyst, at lovforslag nr. L 27 skulle behandles på et møde i regeringen (ministermøde) den 7. oktober 2003.

Om virkningen af den udgave af lovforslag nr. L 27, der skulle behandles på ministerrådet, oplyste Skatteministeriet telefonisk den 7. oktober 2003, at der ville være ret til fradrag som følge af afskrivninger for 2003, men ikke herefter. Det blev endvidere oplyst, at der ville være ret til fradrag på grund af underskud i forbindelse med afståelse af det pågældende aktiv, hvis afståelsen skete før den 9. oktober 2003 (datoen for lovforslagets fremsættelse), men derimod ikke, hvis afståelsen skete den 9. oktober 2003 eller senere.

På grundlag af disse oplysninger meddelte Justitsministeriet, at lovforslag nr. L 27 ikke gav Justitsministeriet anledning til statsretlige bemærkninger. Heri lå bl.a., at Justitsministeriet ikke fandt, at lovforslagets ophævelse af

muligheden for afskrivning for årene 2004 og fremefter gav anledning til ekspropriationsretlige betænkeligheder.

Med hensyn til den lovtekniske gennemgang kan det oplyses, at der den 6. og 7. oktober 2003 var en række kontakter mellem Skatteministeriet og Justitsministeriet om visse lovtekniske spørgsmål i forhold til lovforslag nr. L 27. Det skal ses i lyset af, at lovforslaget ved en fejl ikke var sendt til sædvanlig lovteknisk gennemgang i Justitsministeriet.”

Vedrørende udformningen af ikrafttrædelsesbestemmelsen i L 27 henvises til kapitel 6, afsnit 4.

1.16. Ligningsrådets behandling af TDC's anmodning den 19. august 2003

Den 19. august 2003 behandlede Ligningsrådet første del af TDC's anmodning af 28. maj 2002. Af protokollen for Ligningsrådets møde (bilag A.12) fremgår blandt andet:

”...

SUPPLERENDE BEMÆRKNINGER TIL LIGNINGSRÅDET:

Sagen blev trukket fra dagsordenen til Ligningsrådets møde den 27. (rettet til 17.) juni 2003 med henblik på yderligere overvejelser. Styrelsens overvejelser har ikke givet anledning til en ændret indstilling til besvarelse af de rejste spørgsmål.

Der henvises i et af spørgsmålene til Ligningsrådets bindende forhåndsbesked af 18. september 2001. Referatet af denne sag vedlægges som bilag A.

Det omtales i sagen, at den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte et lovforslag, L 61, om CFC-beskatning og begrænset skattepligt mv. På Ligningsrådets møde den 27. (rettet til 17.) juni 2003 blev der stillet spørgsmål til baggrunden for, at dele af dette lovforslag ikke er genfremsat af den nuværende regering. Til belysning heraf kan der henvises til skatteministerens svar på spørgsmål ill. 36 vedrørende det den 7. februar 2002 fremsatte lovforslag L 99 (folketingsåret 2001-2, 2. samling), om strukturtilpasninger mv. og lempelse af tabs og underskudsregler. Skatteministerens svar på spørgsmål ill. 35-43 (L 99 - bilag 71) vedlægges som bilag B.

Der spørges i sagen, om TDC A/S kan afskrive på handelsværdien af goodwill i selskabet Talkline GmbH pr. 29. december 2000 (anslået 6-7 mia. DKK) eller subsidiært på den oprindelige anskaffelsessum for den goodwill, der var knyttet til Talkline GmbH, da dette selskab blev anskaffet i 1997 (anslået 1,7 mia. DKK).

Det indstilles at svare, at der kan afskrives på den oprindelige anskaffelsessum. Denne løsningsmodel synes at åbne mulighed for, at der i alle tilfælde, hvor der er lidt tab på aktier i et datterselskab, og hvor datterselskabet har været ejet i over tre år, kan ske omdannelse af datterselskabet til et hel-ejet kommanditselskab med den virkning, at tab på aktier, som pga. 3-års-reglen ikke ville have været fradragsberettiget, nu konverteres til fradragsberettiget tab på goodwill.

Told- og Skattestyrelsen finder dog ikke, at dette kan begrunde, at man når til et andet resultat i den konkrete sag.

...

BINDENDE FORHÅNDSBESKED

SPØRGSMÅL:

1. Har Talkline Management und Finance Holding GmbH ved omdannelsen af datterselskabet Talkline GmbH til et kommanditselskab erhvervet en ideel andel af Talkline-aktiviteternes goodwill til handelsværdien på omdannelsestidspunkter, således at der i sambeskatningsindkomsten kan foretages afskrivninger med udgangspunkt i denne værdi reguleret efter selskabsskattelovens § 31, stk. 6?

2. Er svaret på spørgsmål 2 i Ligningsrådets bindende forhåndsbesked af 18. september 2001 bekræftende også for et helt eller delvist salg af Talkline GmbH & Co. KG eller aktiviteterne heri i 2003 eller senere?

SVAR

Ad 1: Nej - se sagsfremstilling og begrundelse

Ad 2: Ja

...

Konklusion ad spørgsmål 1

I det omfang den omhandlede goodwill efter det ovenstående anses for erhvervet af Talkline Management und Finance Holding GmbH, omfattes den af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, hvorfor der kan afskrives. Dette omfatter dels den goodwill, der var oparbejdet i det oprindelige aktieselskab forud for Talkline Management und Finance Holding GmbH's erhvervelse af dette i 1997, og som der er betalt vederlag for i forbindelse med erhvervelsen; og dels goodwill, som er erhvervet af Talkline GmbH i forbindelse med opkøb af andre selskaber i tidsrummet mellem overtagelsen i 1997 og omdannelsen pr. 29./30. december 2000.

Størstedelen af den omhandlede goodwill anses imidlertid for oparbejdet af Talkline GmbH & Co. KG. Efter Told og Skattestyrelsens opfattelse udgør denne del af goodwill et ikke afskrivningsberettiget aktiv, der er omfattet af hovedreglen i selskabsskattelovens § 31, stk. 5. Aktivet skal således værdiansættes til handelsværdien på tidspunktet for første inddragelse under dansk sambeskatning, det vil sige til handelsværdien pr. 1. januar 2001.

Spørgsmål 1 kan således besvares med nej, idet det ikke er handelsværdien af goodwillværdien på omdannelsestidspunktet 29./30. december 2000, der skal anvendes som udgangspunkt for afskrivningsgrundlaget.

Vedrørende spørgsmål 2

Emnet for spørgsmål 2 er ifølge TDC den oparbejdede goodwill, dvs. forskellen på den samlede goodwill i Talkline GmbH & Co. KG og den erhvervede goodwill (uanset hvordan denne måtte blive opgjort, jf. spørgsmål 1). Den oparbejdede goodwill er omfattet af selskabsskattelovens § 31, stk. 5, og skal således værdiansættes på tidspunktet for Talkline Management und Finance Holding GmbH's inddragelse under dansk sambeskatning.

TDC har i den bindende forhåndsbesked af 18. september 2001 fået svar på, hvorvidt et tab i forhold til indgangsværdien af bl.a. goodwill kan fradrages ved TDC's danske indkomstopgørelse, hvis tabet realiseres ved et helt eller delvist salg af aktiviteterne i Talkline GmbH & Co. KG i 2001. Der er svaret, at der vil være tabsfradrag. Aktiviteterne er endnu ikke afhændet, og der spørges nu, om der også vil være tabsfradrag, hvis aktiviteterne helt eller delvist afhændes i 2003.

Der er – som påpeget af TDC – ikke sket ændringer af den relevante lovgivning, siden forhåndsbeskeden blev afgivet. Det er derfor Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at svaret i den bindende forhåndsbesked i 2001 også

er gældende for et eventuelt tab, der konstateres ved en afhændelse i 2003. Der vil således være fradragsret for et konstateret tab i forhold til de indgangsværdier, der blev fastsat ved Talkline Management und Finance Holding GmbH's indtræden i dansk sambeskatning pr. 1. januar 2001. Det bemærkes i øvrigt, at tabsfradraget både vil omfatte erhvervet og oparbejdet goodwill, dog således, at der for så vidt angår erhvervet goodwill (jf. spørgsmål 1) sker nedsættelse af tabsfradraget i det omfang der er afskrevet på den erhvervede goodwill med hjemmel i selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Spørgsmål 2 kan derfor besvares med ja.

Ligningsrådets afgørelse

...

Der var personligt fremmøde ved advokat Søren Lehmann Nielsen, advokat Jan Steen Hansen, advokat Jon Balsby og skattechef Christer Tønder Bell fra TDC A/S.

Advokat Søren Lehmann Nielsen argumenterede for selskabets synspunkt.

...

Herefter sluttede det personlige fremmøde.

Formanden erklærede sig enig med advokaten. Det centrale spørgsmål er efter formandens vurdering ikke, om de tyske civilretlige regler kan have betydning ved den kvalifikation, der skal foretages efter dansk skatteret. Udenlandske civilretlige regler kan naturligvis have betydning. Det centrale spørgsmål er derimod, om der i dansk skatteret er hjemmel til at sidestille en omdannelse af et aktieselskab til et personselskab med en omstrukturering med skattemæssig succession. Der er ikke i positiv lovgivning hjemmel hertil, så hjemlen må søges ud fra almindelige skatteretlige principper. Det er dog formandens umiddelbare opfattelse, at dansk skatteret opererer med et afståelsesprincip, og at adgangen til skattemæssige succession forudsætter særlige lovregler. I styrelsens indstilling synes dette udgangspunkt vendt om, idet man sidestiller en omdannelse af et aktieselskab til et personselskab med andre selskabsomdannelser med succession, selv om omdannelse fra et aktieselskab til et personselskab efter dansk skatteret aldrig kan ske med skattemæssig succession. Det princip, der gøres gældende i

indstillingen, er nyt, og det fremgår da heller ikke af nogen af de citerede afgørelser.

Formanden kunne således ikke støtte indstillingen.

Amby mente heller ikke, at styrelsens synspunkt er holdbart. Advokaten har desværre ret. Men resultatet er urimeligt. Amby henviste i den forbindelse til lovforslag nr. 61, der indeholdt en løsning på problemet. Men regeringen valgte - antagelig på grund af skattestoppet - at udelade forslaget om ændring af § 31, stk. 6. Herefter kan Ligningsrådet ikke vedtage en lignende fortolkning. Lovforslagets bemærkninger tyder klart på, at styrelsens indstilling ikke er korrekt. Havde styrelsen haft ret, var der jo ikke behov for lovforslaget.

Formanden mente, at styrelsen er kommet med en spændende argumentation, men den er blot ikke korrekt.

Peter Christensen spurgte, om Ligningsrådet har taget stilling til selve værdiansættelsen, hvis rådet ikke følger indstillingen.

Amby bemærkede hertil, at Ligningsrådet kun tager stilling til, hvornår værdiansættelsen skal ske.

Lisbeth Rasmussen supplerende med at oplyse, at det er Told- og Skattestyrelsen, der skal tage stilling til værdiansættelsen.

Formanden mente, at afskrivningsgrundlaget nok vil blive i størrelsesordenen 6-7 mia. DKR fratrukket 1/7.

Peter Christensen spurgte, om Ligningsrådets afgørelse vil have konsekvenser for andre skatteydere.

Formanden bekræftede dette.

Sagen blev herefter afgjort ved afstemning.

For styrelsens indstilling stemte ... [3 medlemmer].

Imod styrelsens indstilling stemte ... [9 medlemmer].

... [5 medlemmer] stemte hverken for eller imod.

Ligningsrådet vedtog således med stemmerne 9 mod 3 ikke at følge indstillingen.”

Niels Kristensen har forklaret, at

”han deltog i mødet, foruden Ivar Nordland, der meget gerne ville være til stede på dette møde, idet de havde talt om sagen.

Foreholdt ... referatet af forespørgerens argumentation [advokat Søren Lehmann Nielsens argumenter er blandt andet fremført i brev af 7. januar 2003 – kapitel 10, afsnit 2.7], særligt vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, og foreholdt, at man tilsyneladende ikke kan finde noget i referatet om styrelsens indstilling vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, ... forklarede vidnet, at han heller ikke mener, at der stod noget herom. De havde anlagt en anden indgangsvinkel. Det var derfor ikke nødvendigt at forholde sig til det problem, så de skrev ikke noget herom.

... forespurgt, om det er korrekt, at Ligningsrådet ikke tog stilling til afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at det er korrekt, og at det ikke var en forglemmelse.

Forespurgt ..., om Ivar Nordland var enig i det af vidnet anførte vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at han ikke ved, om Ivar Nordland var enig heri, men Ivar Nordland så deres indstilling vedrørende sagen, og han var enig heri.

... forespurgt, om han var enig med Amby i, at L 61 indeholdt en løsning på problemet, forklarede vidnet, at det var han.

Foreholdt samme afsnit, sidste del, ”... Herefter kan Ligningsrådet ikke vedtage en lignende fortolkning. Lovforslagets bemærkninger tyder klart på, at styrelsens indstilling ikke er korrekt. Havde styrelsen haft ret, var der jo ikke behov for lovforslaget”, og forespurgt, om han var enig med Christen Amby i denne anden del, forklarede vidnet, at det var han.” <s. 745-746>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun var til stede ved mødet, fordi TDC-sagen skulle behandles. Hun deltog udelukkende af nysgerrighed, fordi hun havde arbejdet så længe med denne sag. Hun havde ikke nogen rolle på mødet.

... forespurgt, om hun husker noget fra debatten, som ikke fremgår af referatet, forklarede vidnet, at der ikke var yderligere debat. Det tog kun 5-10 minutter. Der var én, der spurgte, om styrelsen ville uddybe indstillingen, og Preben Underbjerg Poulsen svarede, at styrelsen ikke ville komme med yderligere, men herudover var der ikke nogen, der udtalte sig.

Adspurgt, om det var en ophedet debat, forklarede vidnet, at det var det ikke. Den var stille og rolig.

Forespurgt, om der i tilknytning til mødet var drøftelser mellem embedsmænd fra styrelsen og departementet, forklarede vidnet, at det var der, hende bekendt, ikke.

... afskrivningslovens § 40, stk. 5, ... ikke blev drøftet på dette ligningsrådsmøde.

Forespurgt, om Selskabsrevisionen foretog sig noget med hensyn til afrapportering af afgørelsen, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke.

... at de heller ikke havde nogen drøftelser om, hvorvidt der var behov for en lovændring, for departementet var jo allerede fuldt ud orienteret herom.

... de fandt det ærgerligt, at sagen var endt på denne måde, og at Ligningsrådets afgørelse viste, at deres opfattelse af, at L 61 var nødvendig for at lukke hullet, var rigtig". <s. 579-582>

Niels Winther-Sørensen har forklaret, at

"Supplerende bemærkninger til Ligningsrådet" ... var den tekst, som ikke var sendt ud til forespørgeren, dvs. de interne bemærkninger.

... hans bestræbelser på at få styrelsen til at ændre mening ikke var lykkedes.

Foreholdt, at det er anført, at lovforslag L 61, såfremt det var blevet vedtaget, ville have ført til et andet resultat i sagen, forklarede vidnet, at han ikke dengang eller nu har undersøgt lovforslaget nærmere, men vidnet forstod på Christen Amby, at denne var af den opfattelse, at forslaget ville have stoppet problemet.

... forespurgt, om han har nogen mening om, hvorfor selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke blev genfremsat, forklarede vidnet, at det har han ikke. Han har imidlertid samme gæt som Christen Amby. Vidnet tillagde dog ikke selv lovforslaget så stor betydning for lovfortolkningen.

... han mener, at der er to spørgsmål i sagen. I det andet spørgsmål var han enig med styrelsens indstilling. Det var det første spørgsmål, der var uenighed om.

... han ikke husker, om man drøftede afskrivningslovens § 40, stk. 5, på mødet. Han mener, at rådet senere har drøftet bestemmelsen i forbindelse med afgørelsen om værdiansættelse i efteråret 2004. Bestemmelsen var ikke afgørende for spørgsmålet om erhvervelsen.

... Ligningsrådet har drøftet afskrivningslovens § 40, stk. 5, i forbindelse med flere sager, men han husker den ikke specielt omtalt i denne sag. Vidnet har altid været i tvivl om, hvad bestemmelsen vedrører. Såfremt nogen havde nævnt bestemmelsen i forbindelse med denne sag, ville det have været medtaget i referatet.” <s. 660-662>

Christen Amby har forklaret,

”Forespurgt, om han stadig mener, at L 61 indeholdt en løsning på problemet, ..., at det gør han. Han mente, at det var på grund af skattestoppet, at forslaget til ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke blev genfremsat. Vidnets bemærkning var et politisk statement vedrørende skattestoppet.

Foreholdt, at skattestoppet ikke er omtalt i spørgsmål 36, eller svaret hertil, bekræftede vidnet dette. Han forklarede, at han ikke byggede sin opfattelse vedrørende skattestoppet på dette svar, men at han mente, at det måtte være forklaringen.” <s. 939>

Kim Lohse har forklaret, at

”han var til stede på mødet. Formelt var sagen stadig forankret i vidnets kontor, men vidnet opfattede det på det tidspunkt, som om alle var enige i, at det var fornuftigt at få afklaret, hvilken værdi de skulle tage udgangspunkt i, 1997-værdien eller 2000-værdien. Vidnet vil mene, at det var Niels Kristensens sag i Ligningsrådet, idet det var hans spørgsmål, der var udtaget til særskilt behandling. Selve sagen var stadig forankret i vidnets kon-

tor, idet der var spørgsmål, der skulle behandles senere. Efter Ligningsrådets afgørelse var der tre spørgsmål tilbage, nemlig værdiansættelsen, fradragskontoen og afskrivningslovens § 40, stk. 5. Disse spørgsmål var vidnet klar til at gå i gang med, når man havde bestemt, om det var 1997- eller 2000-værdien, der skulle bruges. Vidnet mente, at alle 3 spørgsmål var afhængig af denne afgørelse. De indstillede, at man skulle anvende 1997-værdien, men det blev 2000-værdien.

... forespurgt, hvorfor styrelsens indstilling ikke indeholder en stillingtagen til forespørgerens opfattelse af afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at det snarere var omvendt, idet det var underligt, at det var taget med i referatet, når det ikke skulle besvares på daværende tidspunkt. Det er formentlig taget med i indstillingen, fordi forespørgerens advokat har forholdt sig til dette i sine indlæg. Det var med i forespørgerens argumentation, og det er almindeligt, at man tager det hele med. Vidnet mener, at man har glemt at tage afsnittet vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, ud. Ligningsrådet havde endnu ikke taget stilling til afskrivningslovens § 40, stk. 5. Hvis Ligningsrådet kom frem til, at det var 1997-tallene, man skulle bruge, var afskrivningslovens § 40, stk. 5, uden betydning. Det blev aftalt på et møde hos Flemming Paludan, at de skulle se på de 3 udestående problemer, nemlig værdiansættelsen, betydningen af afskrivningslovens § 40, stk. 5, og endelig fradragskontoen. Fradragskontoen viste sig efterfølgende at være uden betydning, idet kommanditisten hæftede fuldt ud.

... Vidnets opfattelse var, og er stadig, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, indeholder en dobbeltbestemmelse med to betingelser, dels skal der være tale om erhvervet goodwill, og dels skal der være tale om ikke afskrivningsberettiget goodwill. Begge betingelser skal være opfyldt. Som vidnet ser det, var der ikke noget at bruge afskrivningslovens § 40, stk. 5, til. Den erhvervede goodwill var på 1,7 mia. kr., som var afskrivningsberettiget. Vidnet mener derfor, alt taget i betragtning, at afskrivningslovens § 40, stk. 5, ikke var relevant i denne situation. Man kunne måske ønske sig, at den havde været det, idet man i forarbejderne har skrevet, at man ønskede at forhindre, at ikke afskrivningsberettiget goodwill blev gjort afskrivningsberettiget.

..., at han nu godt ved, at man i bemærkningerne til forslaget om ændring af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, har tre linjer med om afskrivningslovens § 40, stk. 5, hvilket vidnets kontor imidlertid ikke er blevet hørt om fra fagkontoret vedrørende selskabsskatteloven. Når vidnet efterfølgende læser bilaget, må han konstatere, at det var en lidt mærkelig bemærkning.

Han kan ikke se rettere, end at det er en temmelig ligegyldig bemærkning, der er lidt malplaceret i beskrivelsen af selskabsskattelovens § 31. Det skyldes nok afgørelsen i TfS 2000.65. Når man henviser til afskrivningslovens § 40, stk. 5, glemmer man at tage i betragtning, at forudsætningerne for afskrivningslovens § 40, stk. 5, er, at der er tale om en erhvervet goodwill.

Forespurgt, om der efter Ligningsrådets møde var nogen fra hans kontor, eller andre, der ham bekendt, tog initiativ til ændring af lovgivningen, forklarede vidnet, at han ikke har medvirket til initiativer i den retning, heller ikke ved afrapportering opad i systemet. Vidnet følte, at det var mest rimeligt, at det var Niels Kristensens kontor, der tog debatten op om, hvad det herefter var nødvendigt at ændre på i lovgivningen. De spørgsmål, som vidnets kontor havde ansvaret for, gav ikke anledning til at ændre på lovgivningen. Man kunne måske have klaret noget af problemet ved at ændre afskrivningslovens § 40, stk. 5, men det var ikke på tale.” <s.786-789>

Lisbeth Rasmussen har forklaret, at

”... det var hjemmelspørgsmålet, der her var til behandling.

Adspurgt, om Ligningsrådets afgørelse gav hende anledning til generelle spørgsmål, afrapportering eller andre initiativer, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke. Hun havde ingen spørgsmål, der skulle afklares. Hun havde fået den afklaring, hun skulle bruge til sagen. Arbejdet bestod nu i at komme i gang med at udarbejde værdiansættelsen.

Forespurgt, hvad der var tilbage, forklarede vidnet, at det primært var værdiansættelsen. Derudover var der to andre delspørgsmål, nemlig afskrivningslovens § 40, stk. 5, og fradragskontoen. De nåede aldrig så langt, for fra medio oktober 2003 gik arbejdet som følge af debatten i medierne i stå.

Foreholdt ... forespørgerens bemærkninger til afskrivningslovens § 40, stk. 5, og foreholdt, at der ikke er nogen stillingtagen fra styrelsen til denne problematik, og forespurgt, hvorfor den mangler, forklarede vidnet, at det kan hun også godt undre sig over. Sagen var overgået til selskabssøjlen, primært for at få afklaret selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6. Spørgsmålet vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, hørte ikke med. Det blev formentlig taget med i sagsfremstillingen, fordi Søren Lehmann Nielsen havde haft det med i sine indlæg. Man tog ikke stilling hertil. Vidnets kontor fik ikke spørgsmålet forelagt, selv om afskrivningsloven hørte under

kontorets område. Vidnet repræsenterer skattesøjlen. Vidnet forestår ikke, hvorfor det var taget med, men det var muligvis for at gengive alle de elementer, som forespørgeren har anført. Der var, som hun husker det, ikke kommentarer vedrørende afskrivningslovens § 40, stk. 5, på mødet i Ligningsrådet. <s. 845>

... Hun vidste ikke, at sagen var på, før hun modtog dagsordenen. Spørgsmålet om selskabsskatteovens § 31, stk. 5 og 6, lå i selskabssøjlen, og det var således ikke vidnets sag.” <s. 849>

Merete Helle Hansen har forklaret, at

”hun deltog i mødet.

Adspurgt, om afgørelsen gav anledning til noget, herunder med hensyn til afrapportering, forklarede vidnet, at det ikke gav anledning til andet end, at udkastet til bindende forhåndsbesked skulle rettes til i overensstemmelse med Ligningsrådets afgørelse. Der skulle ikke afrapporteres, idet alle dem, der skulle afrapporteres til, var til stede på mødet og kendte sagens udfald. <s. 897>

... forespurgt, om der var problemer forbundet med at komme frem til en indstilling i sagen, forklarede vidnet, at det var der ikke. Departementet havde ikke problemer med det, som styrelsen skrev, men med, om det ville blive fulgt af Ligningsrådet.” <s. 903>

Ole Kjær har forklaret,

”forespurgt, om han havde taget stilling til, om L 61 indeholdt en løsning på problemet, ..., at det havde han ikke, idet det var hypotetisk. Vidnet kendte ikke til lovforslaget, før det blev bragt frem på mødet. Det ville utvivlsomt ikke have ændret situationen ved et salg. Om L 61 ville have ramt TDC, er endvidere tvivlsomt, idet L 61 kun omhandler en fusion, og det, TDC lavede, var en spaltning i form af en skattefri omdannelse efter tyske regler.

Forespurgt, om der i 2003 stadig blev tænkt på en salgssituation, forklarede vidnet, at det gjorde der næppe. Det var spørgsmålet om afskrivninger, der var problemet. Ved at omdanne Talkline til et kommanditselskab fik TDC omdannet oparbejdet goodwill til erhvervet goodwill. Han tror ikke, at for-

slaget til selskabsskattelovens § 31, stk. 6, blev lavet af hensyn til TDC-sagen, for så ville det have gået mere målrettet på denne problemstilling.

Foreholdt, at man hen over sommeren 2003, inden Ligningsrådets afgørelse, arbejdede med forskellige løsningsmodeller for, hvorledes man skulle agere på sagen, og forespurgt, om han var involveret i udviklingen af disse modeller, forklarede vidnet, at det var han ikke. Han blev af Peter Loft orienteret om, hvad departementet påtænkte, men han blev ikke inddraget i overvejelserne.” <s. 1022>

Lars Nørding har forklaret, at

”han ikke var til stede ved dette møde. Han har aldrig deltaget i et ligningsrådsmøde.

... han første gang så materialet, da han modtog ekstrakten i forbindelse med undersøgelsessagen. Han fik ikke tilsendt Ligningsrådets referater og har således ikke tidligere set det.

... forespurgt, om han er enig i den betragtning, at lovforslag L 61 indeholdt en løsning på problemet, forklarede vidnet, at det er han enig i. Med lovforslaget lagde man specifikt en stopper ind over for en manøvre som den, TDC påtænkte. Det var forud for lovforslaget tvivlsomt, om selskabsskattelovens § 31, stk. 6, dækkede det, men det blev nu klart, at man, såfremt lovforslaget var blevet vedtaget, efter selskabsskattelovens § 31, stk. 6, ikke ville kunne tage opskrevet goodwill med ind til afskrivning i sambeskatning. Selskabsrevisionen mente, at deres opfattelse var korrekt, og at TDC's manøvre således var umulig allerede før lovforslag L 61. Vidnet er ikke enig med Amby i, at der ikke var behov for forslaget, hvis ikke der var et hul. Det kunne også være en tydeliggørelse af retsstillingen. Vidnet er dog enig i, at problemet var blevet løst, hvis L 61 var blevet gennemført. Manøvren kunne i og for sig være forhindret også ved ændring af andre bestemmelser som f.eks. ligningslovens § 5 H, men man havde i lovforslaget altså valgt selskabsskattelovens § 31, stk. 6.

Foreholdt, at det fremgår af bemærkningerne til forslaget til ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, at problemet for så vidt angår goodwill allerede er løst ved afskrivningslovens § 40, stk. 5, forklarede vidnet, at det er han ikke enig i. Det er et lex specialis-problem, og det løses ikke med afskrivningslovens § 40, stk. 5, men ved selskabsskattelovens § 31, stk. 6.” <s. 691-693>

Gitte Wrobel har forklaret, at

”hun ikke deltog i dette møde. Det var kun hjemmelspørgsmålet, der her blev forelagt Ligningsrådet.

... hun ikke husker, hvem der fortalte det, men hun fik at vide, at hun skulle gå videre med sagen. Hun vil formode, at hun fik referatet fra mødet, men hun husker det ikke.

... at de nu skulle kigge på værdiansættelsen for at se, om de var enige i, at værdierne i rapporten fra Deloitte & Touche svarede til handelsværdien. Vidnet var ikke alene om denne opgave. Der var medarbejdere med fra Selskabsrevisionen, som var mere vant til at se på de værdiansættelsesmodeller, som var anvendt i værdiansættelsesrapporten fra Deloitte & Touche, end vidnet. Hun var sagsbehandler på sagen og skulle forholde sig til de andre problemstillinger, der måtte komme i sagen.

Foreholdt, at Christen Amby ifølge referatet gav udtryk for, at han fandt resultatet urimeligt, og forespurgt, om det gav hende eller andre fra kontoret anledning til at rette henvendelse til departementet, forklarede vidnet, at det mener hun ikke, for departementet var jo selv med til mødet. Hun tog ikke selv kontakt til nogen i departementet herom.

Forespurgt ..., om hun drøftede med sin kontorchef, om det var en rigtig og rimelig retstilstand, hvis TDC fik medhold, eller om de kun drøftede det sagsbehandlingsmæssigt, forklarede vidnet, at det nok mest forholdt sig på sidstnævnte måde.

Adspurgt, om der efterfølgende var debat i kontoret om Christen Ambys stillingtagen til argumentet vedrørende L 61, forklarede vidnet, at det var der, som hun erindrer det, ikke. Hun mener heller ikke, at der blev talt om, at der skulle gøres noget i forhold til departementet. Hun har ikke selv været involveret i overvejelser om, hvad der eventuelt skulle foretages.” <s. 429-431>

Palle Graff har forklaret,

”forespurgt, om han hørte om denne debat vedrørende lovforslag L 61, ..., at han ikke var involveret aktivt i debatten, men han vil ikke afvise at have hørt om den.

Foreholdt, at der i Ligningsrådet var en vis utilfredshed med, at man var nødt til at træffe en sådan afgørelse, og forespurgt, om det gav anledning til noget hos vidnet, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke. Departementet har en tilforordnet til stede på Ligningsrådets møder, og dette her må vel have gjort et vist indtryk på denne. Det afgørende for vidnet er alene, om det vedrører Selskabsrevisionens arbejde. Vidnet ser sådan på det, at når Ligningsrådet har sagt, at ”sådan er det, så er det sådan”.

Foreholdt, at Selskabsrevisionen i notaterne af 16. oktober 2000 og 11. september 2001 havde udtrykt bekymring for problemstillingen, og forespurgt, om Ligningsrådets afgørelse ikke gav anledning til at tage denne drøftelse op på ny, forklarede vidnet, at han ikke skulle begynde ”at kæfte op”, når der var andre personer til stede, der var over ham. Det måtte være op til dem at gøre noget. Vidnet ville ikke gøre noget.” <s. 628>

Henning Dyremose har forklaret, at

”... han først blev orienteret af Hans Munk Nielsen om afgørelsen umiddelbart efter den 19. august 2003. De var på det tidspunkt i efteråret 2003 igen inde i overvejelser om et salg af Talkline, idet de havde fået en henvendelse fra en interesseret køber. De aftalte, at Hans Munk Nielsen skulle give et referat af sagen på bestyrelsesmødet den 27. august.

... der også var overvejelser om et salg af Talkline længe før afgørelsen. Da Hans Munk Nielsen fortalte vidnet om afgørelsen, var det afgørende for salgstankerne.

Adspurgt, om der i august 2003 var forhandlinger i gang om et salg af Talkline, forklarede vidnet, at det var der. Det var kommet så langt, at der var overvejelser om salgspriser.

... Der havde været underskud i Talkline i december 2000 og 1. kvartal 2001, men herefter havde Talkline givet overskud. Der havde således ikke været store driftsmæssige tab. Men telecom-aktier var i perioden generelt faldet meget på grund af den negative markedsudvikling, og i efteråret 2003 lå værdien på under 1/6 af, hvad den var, da det toppede.” <s. 1070>

Ligningsrådets afgørelse blev offentliggjort i TS Info den 10. oktober 2003, side 1471 f. (bilag 08.32) samt i SKM 2003.426 LR.

Den 19. august 2003 udarbejdede Søren Schou en forelæggelse for skatteministeren vedrørende Ligningsrådets møde samme dag (bilag 89.42), hvor det om TDC-sagen anføres:

”...

Ligningsrådet gik imod styrelsens indstilling. Dvs. at TDC kan bruge en indgangsværdi på 6-7 mia. kr. ved indtræden i dansk sambeskatning. Sagen blev afgjort ved afstemning (9-3), men der var reelt ikke tvivl om udfaldet efter, at formanden og Amby havde redegjort for deres opfattelse. Ivar har allerede mundtligt orienteret dig om udfaldet.

...”

Forelæggelsen er tiltrådt af Jens Drejer og den 20. august 2003 af Peter Loft. Det er endvidere med håndskrift noteret ”Retur fra SEH 1/9”.

Søren Schou har herom forklaret, at

”dette var en afrapportering fra Ligningsrådets møde. Vidnet orienterede skatteministeren om nogle af de behandlede sager, herunder TDC-sagen. Vidnet har her også anført, at Ivar Nordland allerede havde orienteret ministeren om sagen.” <s. 547>

2. Perioden fra 19. august 2003 til fremsættelsen af lovforslag L 27 den 9. oktober 2003

2.1. Det videre arbejde i Told- og Skattestyrelsen

Efter Ligningsrådets afgørelse vedrørende TDC skulle Told- og Skattestyrelsen arbejde videre med den resterende del af forespørgslen. Gitte Tarum Wrobel redegjorde i et notat af 21. august 2003 til Lisbeth Rasmussen (bilag 08.59) for, hvorledes det videre arbejde kunne tilrettelægges:

”...

Ligningsrådet har givet TDC medhold i, at Talkline Management und Finance Holding GmbH ved omdannelsen af datterselskabet Talkline GmbH til et kommanditselskab har erhvervet en ideel andel af Talklineaktiviteternes goodwill til handelsværdien på omdannelsestidspunktet. TDC vil herefter i sambeskatningsindkomsten kunne foretage afskrivninger på værdien af goodwillen på omdannelsestidspunktet. Vi skal herefter tage stilling til størrelsen af dette afskrivningsgrundlag. Det vil sige, at vi nu skal gennemgå den rapport, som TDC har fået udarbejdet hos Deloitte & Touche.

Jeg har diskuteret med Kim, hvorledes vi kan gribe dette arbejde an. ... – nemlig at vi får Selskabsrevisionen (som jo hele tiden har været med på sagen) til at gennemgå rapporten. Eventuelle juridiske problemer, som opstår i denne forbindelse tager vi os af (umiddelbart kan jeg ikke se, at der skulle være yderligere spørgsmål der skal afklares).

...”

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”... de nu gik i gang med at udarbejde en stillingtagen til værdiansættelsen.” <s. 431>

I et udkast til bindende forhåndsbesked, dateret 6. november 2003 (bilag 08.17), blev det udestående spørgsmål formuleret således:

”Udgjorde afskrivningsgrundlaget efter danske regler for de aktiver, der var knyttet til Talkline GmbH & Co. KG’s aktiviteter den 29./30. december 2000 950,8 mio. euro?”

2.2. Notater og lovudkast i august/september 2003

I et notat af 21. august 2003, udarbejdet af Skatteministeriets økonomiske analysesekretariat (bilag 36.77, side 11017 f., og et tilsvarende notat (udkast?) af 18. august 2003, bilag 36.19), beskrives virkningerne af en nedsættelse af selskabsskatten med 2 pct. fra 30 pct. til 28 pct. og virkningerne af en ophævelse af den frivillige internatio-

nale sambeskatning. Skatteministeriets økonomiske analysesekretariat udarbejdede ligeledes den 21. august 2003 et notat med udkast til 11 mulige svar på kritiske spørgsmål til forslag om at nedsætte selskabsskatten og afskaffe international sambeskatning (bilag 36.77, side 11027) samt et internt notat om virkningerne af at ophæve den frivillige internationale sambeskatning (bilag 36.77, side 11020 f.). Skatteministeren sendte de nævnte notater til Økonomi- og Erhvervsministeren og til medlemmerne af Økonomiudvalget.

Der forelå den 21. august 2003 et første udkast til det senere L 27 (bilag 36.10).

Den 29. august 2003 udarbejdede Skatteministeriet en forelæggelse for skatteministeren vedrørende et 1. udkast til lovforslag om nedsættelse af selskabsskatten og ændring af sambeskatningsordningen (bilag 41.29). Det fremgår heraf, at lovforslaget indeholdt en nedsættelse af selskabsskatten fra 30 til 28 pct., ophævelse af sambeskatningen med udenlandske selskaber og en forenkling af sambeskatning med danske datterselskaber til overførsel af underskud, herunder nedsættelse af ejerkravet fra 100 pct. til 50 pct.

Der blev endvidere i august-oktober 2003 i Skatteministeriet udarbejdet en række fortrolige oplæg til Styregruppe/Ø-udvalget vedrørende håndtering af TDC-sagen og flere notater som beslutningsgrundlag for Ø-udvalget, herunder notat af 15. august (bilag 62.06), notat af 11. september (bilag 36.78), notat af 17. september (bilag 62.12), notat af 22. september (bilag 36.83 og bilag 37.03), notat af 23. september (bilag 37.04), notat af 28. september (bilag 37.08), notat af 29. september (bilag 62.14), notat af 1. oktober (bilag 44.40) og notat af 2. oktober 2003 (bilag 62.15).

I et oplæg til Økonomiudvalg/Styregruppe, dateret 29. september 2003 (bilag 62.14) og 2. oktober 2003 (bilag 62.15) udarbejdet af Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet anføres det:

”Problem: Økonomiudvalget traf i august 2003 principbeslutning om at undersøge, hvorvidt ”TDC-hullet” skulle lukkes effektivt ved at afskaffe international sambeskatning samt nedsætte selskabsskatten med 2 pct. point.

Begge ændringer har gunstige samfundsøkonomiske virkninger, og der er mange argumenter for ændringerne, ...

Med ændringerne kan også blive kritiseret. ...

Løsning: I vedlagte notat beskrives de forskellige modeller for, hvorledes sagen kan håndteres:

1. Måltrettet indgreb på baggrund af TDC-sagen.
2. Afskaffelse af grænseoverskridende sambeskatning af datterselskaber og uændrede regler vedr. beskatning af udenlandske filialer. De danske regler svarer dermed til reglerne i de fleste EU-lande (”main-streaming”)
3. Afskaffelse af grænseoverskridende sambeskatning og parallel afskaffelse af filialbeskatning. Nedsættelse af selskabsbeskatning.
4. Gældende regler fastholdes uændret.

...”

2.3. Fremsættelsen af lovforslag L 27

Af Statsministeriets notat om beslutninger m.v. på ministermøde den 7. oktober 2003 (62.18) fremgår, at skatteministeren fik tilslutning til at fremsætte forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven, fusionsskatteloven og ligningsloven (Indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver samt creditlempelse ved sambeskatning). Det fremgår videre, at:

”...

Forslaget skal – bl.a. på baggrund af en konkret sag – lukke to huller i selskabsbeskatningen.

...”

I en notits til ministermødet (bilag 62.16) anføres det herom, at

”Foranlediget af TDC-sagen (spørgsmålet om sambeskatning) besluttede Ø-udvalget den 3. oktober, at der gennemføres en model, der lukker to huller i selskabssambeskatningen.

Lovforslaget følger op på denne beslutning.

...”

Den 8. oktober 2003 sendte Gitte Wrobel en mail til Lisbeth Rasmussen (bilag 20.06.13, side 30104), hvor hun forespurgte om følgende:

”I forbindelse med at jeg talte med Søren Lehmann spurgte han, om vi kendte nærmere til det lovforslag, som fremgår af Regeringens lovpakke, som omhandler ændring af selskabsskatteloven, fusionsskatteloven og ligningsloven (Ændring af regler for beregning af aktiver). S.L. var interesseret i dette lovforslag, idet det måske havde betydning for TDC-sagen. Da jeg ikke har kendskab til dette lovforslag lovede jeg at forhøre mig. Kender I til lovforslaget – og har det i givet fald nogen betydning for TDC-sagen?”

Den 9. oktober 2003, samme dag, som lovforslaget blev fremsat, skrev Solveig Mortensen i en mail til Gitte Wrobel (bilag 20.06.13, side 30103) om lovforslaget:

”...

Kan du se Talkline mellem linierne? Og se lige bemærkningerne til § 4 i ikrafttrædelsesbestemmelserne, der skal udarbejdes et nyt afskrivningsgrundlag for fremtidige indkomstår – selvom selskabet er inde i en dansk

sambeskatning!!! Hvorefter Talklines afskrivningsgrundlag kun bliver de 1,7 mia.kr., som er vederlagt, fra år 2004.

Så hvis forslaget kommer igennem, så vandt vi vist 2. runde”.

Solveig Mortensen har forklaret, at

”de så det således, at der nu var lukket for hullet. Vidnet havde ikke set forslaget før den 9. oktober 2003.” <s. 584>

Gitte Tarum Wrobel har forklaret, at

”hun ikke kendte udkastet til lovforslaget, før det blev fremsat.

Foreholdt sidste afsnit, ”... så vandt vi vist 2. runde”, og forespurgt, hvad der lå heri, forklarede vidnet, at det må formodes at være udtryk for en følelse af, at TDC jo havde fået et afskrivningsgrundlag uden at have haft penge op af lommen. Afskrivningsgrundlaget blev efter lovforslaget nu kun på 1,7 mia. kr.

... forespurgt, om lovforslaget influerede på deres sagsbehandling, forklarede vidnet, at det ikke fik betydning, idet der kun var tale om et lovforslag og ikke noget endeligt.” <s. 432>

Den 9. oktober 2003 fremsatte skatteminister Svend Erik Hovmand lovforslag L 27 om ændring af selskabsskatteoven, fusionsskatteoven og ligningsloven (Indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver samt creditlempelse ved sambeskatning) (bilag 40.48).

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det blandt andet:

”Lovforslaget går ud på at lukke to huller i selskabsbeskatningen.

For det første sikres, at der ikke ved skattefrie omstruktureringer af selskaber i udlandet kan ske en ”gratis” opskrivning af de skattemæssige værdier, inden aktiverne inddrages under dansk beskatning. Lovforslaget er foranlediget af en konkret sag i Ligningsrådet, hvor en koncern ”gratis” har fået

forøget afskrivningsgrundlaget med flere milliarder kr., som følge af en koncernintern omstrukturering. Efter lovforslaget bliver afskrivningsgrundlaget for udenlandske aktiver, der inddrages under dansk beskatning, det samme, uanset om der er foretaget skattefrie omstruktureringer, inden de afskrivningsberettigede aktiver inddrages under dansk beskatning. Det er herefter ikke muligt at afskrive på mere end de faktisk afholdte udgifter. Endvidere sikres, at en koncern ikke ved skattefrie omstruktureringer kan konvertere ikke afskrivningsberettigede aktiver som f. eks. oparbejdet goodwill til erhvervet goodwill, der kan afskrives.

For det andet sikres, at den særlige genbeskatning af udenlandske underskud ikke udhules vilkårligt. Idet der gives nedslag for udenlandsk skat, vil der være et incitament til at undlade at nedbringe den udenlandske skat for at opnå størst muligt nedslag i den danske skat, indtil den positive indkomst har udlignet underskuddet. Dette medfører en dansk skattetab på investeringer i udlandet, der giver overskud. Det foreslås derfor, at der højst kan gives nedslag for den udenlandske skat, der ville være opkrævet, hvis der var afskrevet maksimalt efter udenlandske regler.

...”.

Lovforslag L 27 er beskrevet ovenfor i kapitel 6, afsnit 4.

Lovforslaget blev sendt til høring samtidig med fremsættelsen (bilag 40.48, side 12101).

3. Perioden fra fremsættelsen af lovforslag L 27 til november 2003

3.1. Told- og Skattestyrelsen arbejder videre med værdiansættelsen

Den 15. oktober 2003 bemærkede Lisbeth Rasmussen i en mail til Solveig Mortensen (bilag 20.06.12) blandt andet:

”...

Søren Lehmann giver udtryk for, at de også ønsker at fortsætte samarbejdet med henblik på at få en bindende forhåndsbesked om afskrivningsgrundla-

get fra 2001. Det har fortsat stor betydning for dem at få det afgjort uanset forslaget.

Det virker ikke som om de er særlig overraskede over lovforslaget.

...”

Den 20. oktober 2003 blev der afholdt møde mellem Told- og Skattestyrelsen og TDC (bilag 10.08) med henblik på afklaring af spørgsmål vedrørende værdiansættelsen.

Den 23. oktober 2003 sendte Merete Helle Hansen et notat til Niels Kristensen indeholdende en sammenligning af L 61 og L 27 (bilag 16.09) med oplysning om, at den lovkoordinerende enhed skulle afgive høringsvar senest den 31. oktober 2003.

Lovforslag L 27 var til 1. behandling i Folketinget den 11. november 2003 (bilag 40.24 og 40.23).

3.2. Folketingsspørgsmål S 653-S 656 af 12. november 2003

Den 12. november 2003 stillede MF Morten Homann spørgsmål S 653-S 656 til statsministeren til skriftlig besvarelse. Spørgsmålene (bilag 40.65) er sålydende:

”Spm. nr. S 653

Var ministeren bekendt med, at skatteministeren i over to år har undladt at stoppe det kendte skattehul, der ligger i muligheden for at opnå fradrag fra opsparet goodwill konverteret til erhvervet goodwill?

Skr. begrundelse

Jyllands-Posten har 11. november og 12. november 2003 en række artikler, hvor det dokumenteres, at TDC har kunnet fradrage et større milliardbeløb som følge af et hul i skattelovgivningen, hvorved opsparet goodwill kan konverteres til erhvervet goodwill, der kan udløse skattefradrag.

Problemet har været kendt i flere år, og på baggrund heraf fremsatte den tidligere regering et lovforslag (L 61 af 24. oktober 2001 om CFC-beskatning og begrænset skattepligt), som bortfaldt som følge af valget. Skatteministeren genfremsatte dele af forslaget: CFC-beskatningen i L 99 i 2002, men undlod at fremsætte den del af forslaget, der nu er fremsat som forslag L 27 til ændring af reglerne om indgangsværdier ved et udenlandsk sambeskattet datterselskabs indtræden i dansk sambeskatning. Denne forsinkelse har som det fremgår af lovforslaget kostet staten - og dermed skatteyderne - et milliardbeløb.

Spm. nr. S 654

Er det efter statsministerens opfattelse tilfredsstillende, at skatteministeren intet har foretaget sig for at stoppe skattehullet med hensyn til fradrag for opsparet goodwill før fremsættelsen af L 27 i dette folketingsår, på trods af at problemet har været kendt siden før folketingsvalget, og at der allerede før valget var fremsat et lovforslag til problemets løsning?

Skr. begrundelse

Der henvises til begrundelsen til spørgsmål S 653

Spm. nr. S 655

Hvilke konsekvenser vil statsministeren drage over for skatteministeren som følge af dennes passivitet i sagen om hullet i skattelovgivningen med hensyn til fradrag for opsparet goodwill, der har kostet skatteyderne et beløb i milliardklasse?

Skr. begrundelse

Der henvises til begrundelsen til spørgsmål S 653

Spm. nr. S 656

Hvilke initiativer vil statsministeren tage for at forhindre, at mangel på rettidig omhu hos skatteministeren - eller evt. andre ministre - vil koste skatteyderne beløb i milliardklasse?

Skr. begrundelse

Der henvises til begrundelsen til spørgsmål S 653"

Spørgeren refererede til en række artikler, der var blevet bragt i Jyllands-Posten den 11. og 12. november 2003 (bilag 41.06), hvor det blandt andet under overskrifterne "Hul i loven giver TDC milliard-fradrag" og "TDC-lov skal lukke

smuthul” blev anført, at Folketinget den 11. november 2003 førstebehandlede et lovforslag, der skulle lukke et hul i skattelovgivningen, som havde betydet, at TDC havde opnået et afskrivningsgrundlag på adskillige milliarder kroner ved at konvertere oparbejdet goodwill, der ikke var afskrivningsberettiget, til afskrivningsberettiget goodwill. Det blev endvidere anført, at regeringen kunne have lukket hullet på et tidligere tidspunkt.

3.3. Folketingsspørgsmål S 703 og S 704 af 14. november 2003

Den 14. november 2003 bragte Jyllandsposten et interview med Henning Dyremose (bilag 38.17), hvori denne blandt andet blev citeret for denne udtalelse:

”... Myndighederne var fuldt ud bekendt med vores sag på det her tidspunkt, og de vælger ikke at genfremsætte lovforslaget.”

MF Jens Peter Verner sen stillede samme dag spørgsmål S 703 og S 704 til statsministeren til mundtlig besvarelse. Spørgsmålene er sålydende (bilag 40.40):

”Spm. nr. S 703

Finder statsministeren det acceptabelt, at skatteministeren bevidst holder et hul i skattelovgivningen åbent, når han ved sin tiltræden af embedsværket blev advaret imod hullet i skattelovgivningen, et hul, som nu 2 år efter medfører et milliardtab for statskassen i form af mistede skatteindtægter?

Skr. begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af, at det er oplyst, at skatteministeren ved sin tiltræden var advaret om et hul i skattelovgivningen, der kunne medføre utilsigtede fradrag, samt at skatteministeren i forbindelse med behandlingen af L 99 (folketingsåret 2001-02, 2. samling) i et svar til Skatteudvalget afviste omgående at lukke hullet.

Spm. S 704

Hvad er statsministerens reaktion på, at skatteministeren i et svar til Skatteudvalget den 22. april 2002 afviste at tage initiativ til omgående at lukke et skattehul, som han var informeret om, og bevidst fjernede bestemmelsen

fra tidligere fremsat lovgivning, som havde til hensigt at lukke skattehullet, en disposition, der efterfølgende viste sig at påføre staten en milliardudgift?

Skr. begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål S 703”

Statsministeriet sendte samme dag kl. 16.02 pr. fax (bilag 40.60) spørgsmål S 703 og S 704 til Skatteministeriet med anmodning om et svarudkast senest mandag den 17. november 2003 ved ”udgangen af dagen”.

3.4. Selskabsrevisionens forelæggelse til departementschefen af 15. november 2003

Den 15. november 2003 udarbejdede Selskabsrevisionen, Solveig Mortensen og Lars Nørding, en forelæggelse til departementschefen vedrørende værdiansættelse af goodwill i TDC-koncernen (bilag 10.42). Forelæggelsen er sålydende:

”Værdiansættelse af goodwill i TDC koncernen (Talkline) ca. 6,5 mia. kr.

Selskabsrevisionen har været inddraget i TDC-sagen på følgende måde:

Den 22. august 2000 anmodede TDC koncernen om Selskabsrevisionens stillingtagen til, om en koncernintern omdannelse af et tysk datterselskab ville medføre, at Selskabsrevisionen ville foretage en tvungen sambeskatning, jf. selskabsskattelovens § 32, med det tyske selskab for indkomståret 2000, hvor omdannelsen skete. Datterselskabet, der var organiseret som et GmbH, blev omdannet til et KG (kommanditselskab). Efter tyske skatteregler kunne dette ske ved succession.

Såfremt selskabet ikke blev omfattet af en tvungen sambeskatning, ville TDC vide, om selskabet ville blive omfattet af ligningslovens § 5H (regler om underskudsbegrænsning), hvis selskabet indtrådte i en frivillig dansk sambeskatning fra indkomståret 2001. Forespørgslen indeholdt ingen oplysninger om, at omdannelsen ville medføre en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill, som kunne afskrives i den danske sambeskatningsindkomst.

Forespørgslen blev forhandlet med selskabets repræsentanter, og den 14. november 2000 svarede Selskabsrevisionen, at omdannelsen ikke medførte, at selskabet blev omfattet af reglerne for en tvungen sambeskatning. Endvidere opfordredes TDC til at anmode om en bindende forhåndsbesked vedrørende spørgsmålet om ligningslovens § 5H, da praksis på området ikke var tilstrækkelig klar.

Den 5. september 2001 anmodede TDC om en bindende forhåndsbesked, hvor der bl.a. blev spurgt om ”Kan et tab i forhold til indgangsværdierne på dels driftsmidler dels goodwill og øvrige immaterielle rettigheder som forudsat af TDC fradrages i den danske indkomstopgørelse, hvis dette tab som forventet realiseres ved et helt eller delvist salg af aktiviteterne i Talkline GmbH og Co. KG i løbet af 2001”. Der var ingen angivelse af beløbsstørrelser i forespørgslen.

Den 11. september 2001 afgav Selskabsrevisionen som skatteansættende myndighed udtalelse til Retsafdelingen vedrørende den bindende forhåndsbesked. Det var Selskabsrevisionens opfattelse, at der var tabsfradrag ved salg af aktiviteter i forhold til indgangsværdierne. Endvidere indstillede Selskabsrevisionen, at TDC ikke blev omfattet af begrænsningerne i ligningslovens § 5H.

Den 11. september 2001 fremsendte Selskabsrevisionen et internt notat til Retsafdelingen, hvori det blev tilkendegivet, at Selskabsrevisionen var af den opfattelse, at den nuværende fortolkning af rækkevidden af ligningslovens § 5H fandtes uhensigtsmæssig, henset til en formålsfortolkning af bestemmelsen.

Den 18. september 2001 afgav Ligningsrådet en bindende forhåndsbesked, der tilkendegav:

- at det er muligt at etablere en sambeskatning med virkning for 2001 med Talkline Management und Finance Holding GmbH
- at et tab kan fradrages i forhold til indgangsværdierne på dels driftsmidler dels goodwill og øvrige immaterielle rettigheder som forudsat af TDC i den danske indkomstopgørelse, hvis dette tab som forventet realiseres ved et helt eller delvist salg af aktiviteterne i Talkline GmbH og Co. KG i løbet af 2001, og

- at en opsplnitning af Talkline GmbH og Co., ikke får betydning for muligheden for at fradrage det forventede tab i den danske indkomstopgørelse

Den 28. september 2001 afholdtes der et møde hos TDC, hvor repræsentanter fra Retsafdelingen og Selskabsrevisionen deltog. TDC ønskede på mødet at drøfte forskellige principper for fastsættelse af goodwillværdien i forbindelse med det tyske datterselskabs indtræden i dansk sambeskatning. Der blev på mødet ikke taget stilling til de forskellige principper for værdiansættelsen fra ToldSkat's side. Efterfølgende henvistes TDC til at få spørgsmålet afklaret ved en bindende forhåndsbesked.

Den 28. maj 2002 anmodede TDC om en bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelse af goodwill tilhørende Talkline GmbH og Co. KG, på 860,2 mio.EUR. (6,5 mia.kr.). Det er første gang, at der angives et konkret beløb på goodwill. Grundlaget for værdiansættelsen bygger på en rapport, der i den mellemliggende periode er udarbejdet af Deloitte & Touche Corporate Finance.

Efter flere forhandlinger mellem selskabet, Retsafdelingen og Selskabsrevisionen, deles problemstillingen i den bindende forhåndsbesked op i to spørgsmål. Det første spørgsmål går på, om det er den oprindelige anskaffelsessum for goodwill (anskaffet af TDC i 1997 for ca. 1,7 mia. kr.) eller om det er handelsværdien på tidspunktet for indtræden i dansk sambeskatning (ca. 6,5 mia.kr.), der skal anvendes som indgangsværdi, jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 5 og 6.

Ved bindende forhåndsbesked af 19. august 2003 afgør Ligningsrådet, at det er handelsværdien på tidspunktet for indtræden i dansk sambeskatning, der skal være indgangsværdien.

For tiden er Retsafdelingen og Selskabsrevisionen i gang med at analysere Deloitte & Touche Corporate Finance's værdiansættelsesrapport. Når dette arbejde er afsluttet, vil spørgsmålet om værdiansættelsen af goodwill blive forelagt for Ligningsrådet. Dette vil formentlig ske primo 2004."

Forelæggelsen blev den 15. november 2003 sendt pr. fax fra Lars Nørding til Peter Loft kl. 16.12 (rettelig kl. 15.12 – idet faxmaskinen ifølge det oplyste ikke var stillet til sommertid) (bilag 40.19) og pr. mail (kl. 15.02) til Preben Underbjerg Poulsen og

Ole Kjær med angivelse af, at notatet var godkendt af Palle Graff og fremsendt til Peter Loft (bilag E.09).

Der er om baggrunden for udarbejdelsen af notatet og overvejelserne om notatets indhold afgivet en række vidneforklaringer.

Lars Nørding har om forelæggelsen af 15. november 2003 forklaret, at

”han den 14. november 2003 blev ringet op af Palle Graff, der fortalte, at han var blevet ringet op af Jens Drejer, idet departementet ville vide, hvornår Selskabsrevisionen havde et dokumenteret og forklaret bud på størrelsen af goodwill i TDC-sagen. Vidnet og Palle Graff drøftede, hvorledes redegørelsen skulle udarbejdes. De var enige om, at den skulle indeholde den oplysning, som departementet efterlyste, samt en kort redegørelse for, hvordan sagen var startet op, begyndende med henvendelsen fra TDC i august 2000. Palle Graff ringede til Mogens Nicolaisen og Solveig Mortensen. Vidnet ringede senere på aftenen selv til Mogens Nicolaisen og Solveig Mortensen og aftalte, at de skulle arbejde på redegørelsen om lørdagen, idet den skulle afleveres mandag morgen. Temaet var således, hvornår Selskabsrevisionen kendte et dokumenteret beløb for goodwill, men de ville supplere det med en gennemgang af den sagsbehandling, som de havde været involveret i.

Adspurgt, om henvendelsen kunne være besvaret blot med en dato, forklarede vidnet, at Palle Graff har sagt, at hvis de havde kendt datoen og beløbet, kunne han have sagt det til Jens Drejer under telefonsamtalen.

Adspurgt, om det relevante tidspunkt var, hvornår TDC nævnte et beløb, eller hvornår Selskabsrevisionen havde dannet sig en mening om beløbet, forklarede vidnet, at det var tidspunktet for, hvornår TDC havde et dokumenteret beløb. Vidnet har den dag i dag ikke dannet sig en endelig mening om beløbet, idet der som følge af begivenhederne i november 2003 blev sat andre medarbejdere på sagen. Told- og Skattestyrelsen dannede sig først en endelig mening om beløbet i oktober 2004, hvor Ligningsrådet nedsatte det til 3,6 mia. kr. Det tidligste tidspunkt var den 28. maj 2002, hvor rapporten fra Deloitte & Touche forelå sammen med anmodningen fra TDC om bindende forhåndsbesked.

... han ikke fik noget at vide om, hvem der skulle bruge redegørelsen. Vidnet fik af Palle Graff at vide, at Jens Drejer havde sagt, at departementet var ved at indsamle oplysninger om sagen.

Adspurgt ..., om Jens Drejer sagde noget om, hvorfor departementet var begyndt at interessere sig for TDC-sagen, forklarede vidnet, at han ikke fik noget at vide. Han havde dog en fornemmelse, idet det af avisomtaler var fremgået, at der havde været noget polemik om sagen i Folketinget, og han gik derfor ud fra, at departementet ville bruge det i denne forbindelse. Vidnet har aldrig selv talt med Jens Drejer.

... han og Solveig Mortensen tog på arbejde lørdag den 15. november 2003. De mødte på kontoret kl. 8.15 og begyndte med at gennemgå sagsmapperne. Det tog vel ca. ½ time, før de havde fået alle mapperne frem. Herefter gennemgik de sagsmapperne, der indeholdt de dokumenter, der også var på Kom-It [Selskabsrevisionens elektroniske sagsbehandlings-system]. Der var materiale tilbage til den første forespørgsel i august 2000. Materialet fyldte 4-5 mapper, som de gennemgik. De tog de skrivelser fra, som de mente var af betydning for sagen. De talte også om, hvorledes de skulle opbygge forelæggelsen til departementet. De havde ikke fået nogen henvendelse fra Peter Loft.

Ca. kl. 9.30 ringede Ole Kjær til vidnet og sagde, at Peter Loft gerne ville have en forelæggelse om Selskabsrevisionens rolle i TDC-sagen. Vidnet fortalte Ole Kjær, at de allerede sad og skrev på en forelæggelse til departementet. Han redegjorde for, hvad den indeholdt, og vidnet og Ole Kjær blev enige om, at det måtte være den samme ordre, der var kommet ad to kanaler. En af dem sagde, at der måtte være tale om en dobbeltbestilling. Vidnet opfattede det således, at det var det samme, der var bestilt. Forelæggelsen indeholdt ud over oplysninger om, hvornår de kendte beløbet og beløbets størrelse, også en kort beskrivelse af sagen. De drøftede også det møde, som vidnet havde med TDC den 28. september 2001.

Forespurgt, om det blev sagt, hvad forelæggelsen skulle bruges til, forklarede vidnet, at Ole Kjær nævnte, at Peter Loft sidst på dagen skulle have et telefonmøde med Henning Dyremose. Vidnet erindrer, at noget af presseomtalen gik på, at der var en uoverensstemmelse mellem skatteministeren og Henning Dyremose om, hvornår ToldSkat kendte sagen. Dette var uhenigtsmæssigt. Fristen for afleveringen var nu ikke længere mandag morgen, men lørdag eftermiddag. Vidnet spurgte Ole Kjær, om Retsafdelingen ikke også skulle på banen, hvortil Ole Kjær sagde, at vidnet kunne ringe til Pre-

ben Underbjerg Poulsen, hvis der var problemer. Ole Kjær ville også have vidnet til at se på nogle problemstillinger i relation til L 27, der var til behandling i Folketinget. Vidnet vidste, at det var et vanskeligt lovforslag, som specielt i relation til delsalg var svært at forstå. Han sagde derfor, at han ville overveje det og ringe tilbage. Vidnet orienterede herpå telefonisk Palle Graff om Ole Kjærs henvendelse. Vidnet ringede også til Peter Loft, som Ole Kjær havde bedt ham om. Vidnet meddelte Peter Loft, at forelæggelsen var under udarbejdelse, og vidnet fik et faxnummer, som han kunne sende forelæggelsen til. Vidnet talte med Preben Underbjerg Poulsen ca. kl. 11. Preben Underbjerg Poulsen mente ikke, at de i Retsafdelingen havde noget materiale, de kunne supplere med. De drøftede de to bindende forhåndsbeskeder, og Preben Underbjerg Poulsen bad vidnet sende ham en kopi, hvilket vidnet gjorde pr. fax i løbet af dagen. Vidnet lovede også Preben Underbjerg Poulsen en kopi af den forelæggelse, der blev sendt til Peter Loft.

Vidnet og Solveig Mortensen fortsatte deres gennemgang af sagen. Solveig Mortensen tog sig af skrivearbejdet, og hun gennemgik også det elektroniske materiale. De havde en løbende dialog med Palle Graff om forelæggelsen. De talte sammen ca. en gang i timen. De sendte løbende deres udkast på mail til Palle Graff, og vidnet drøftede på telefon med Palle Graff, om redegørelsen nu også opfyldte de krav, som Jens Drejer havde stillet. På et tidspunkt tog Palle Graff ind på kontoret i København for at printe redegørelsen ud. Han ringede ca. 15 minutter senere og sagde, at nu var den i orden. De blev enige om, at det var det endelige resultat, som var klar til at sende af sted. Vidnet ringede herefter ca. kl. 15 til Ole Kjær og fortalte ham, at redegørelsen var færdig. Ole Kjær sagde, at han ikke behøvede at få den til godkendelse, men at han blot skulle have en kopi af det, de sendte til Peter Loft. Vidnet ringede så til Peter Loft for at få faxnummeret bekræftet. Samtidig med at vidnet sendte redegørelsen til Peter Loft, blev den sendt til Ole Kjær og Preben Underbjerg Poulsen. Vidnet kom herefter i tanke om Ole Kjærs spørgsmål vedrørende L 27, og han ringede til Ole Kjær og sagde, at han havde set på det, men at det var ret komplekst, så han kunne ikke svare med det samme. Ole Kjær sagde, at det var i orden, idet han blot kunne tale med departementet om det. Han sagde også, at han havde modtaget redegørelsen, og at han ville ringe til Peter Loft for at høre, om de skyldte ham noget. Ole Kjær ringede ca. kl. 16.30 tilbage til vidnet og meddelte, at de ikke skyldte Peter Loft noget. Herefter tog vidnet og Solveig Mortensen hjem.

... forespurgt, om han kan huske, om de havde begge 16. oktober-notaterne fremme, da de udarbejdede redegørelsen, forklarede vidnet, at de havde det samlede notat fremme, og heri var begge problemstillinger beskrevet.

Adspurgt, om det var inde i deres overvejelser, at de skulle skrive, at der var en væsentlig opskrivning af goodwill, forklarede vidnet, at det var det ikke. De så selvfølgelig beløbet på 10 mia. kr., men der var mange tal i luf-ten, 10 mia. kr. og tidligere 15-20 mia. kr. Det kunne imidlertid give mod-tageren et forkert indtryk, hvis de skrev 10-20 mia. kr. Solveig Mortensen og han drøftede, om de skulle skrive noget herom, men de blev enige om, at det ikke var opgaven, og at de kun ville forplumre det, hvis de oplyste om de udokumenterede beløb. Det var der ikke nogen, der fik glæde af at få at vide. Vidnet erindrer, at de drøftede dette i relation til beløbet på 10 mia. kr.

Forespurgt ..., om han i telefonsamtalerne med Palle Graff i løbet af dagen nævnte beløbet på 10 mia. kr., forklarede vidnet, at det tror han ikke, at han gjorde. <s. 694-699>

... ”Den 28. maj anmodede TDC om en bindende forhåndsbesked vedrø-rende værdiansættelse af goodwill tilhørende Talkline GmbH og Co. KG, på 860,2 mio.EUR. (6,5 mia.kr.). Det er første gang, at der angives et kon-kret beløb på goodwill. Grundlaget for værdiansættelsen bygger på en rap-port, der i den mellemliggende periode er udarbejdet af Deloitte & Touche Corporate Finance”, ... dette var deres svar på det spørgsmål, de havde fået stillet. De var ikke i tvivl om spørgsmålet. De mente, at det var den rele-vante dato, hvor rapporten var tilgået Told- og Skattestyrelsen, den 28. maj 2002, selvom der gik nogen tid, før anmodningen kom til Selskabsrevisio-nen. De overvejede ikke at skrive noget andet.

Forespurgt, om de var i tvivl om, hvad og hvor meget de skulle skrive i de-res redegørelse, og om de drøftede dette, forklarede vidnet, at det var de i tvivl om, for det var jo ikke en bunden opgave. Det var noget, Palle Graff og vidnet var blevet enige om at lave. De gjorde det således, at de i den pe-riode, hvor de selv stod for sagen, refererede den relevante korrespondance, mens de for den periode, hvor de kun var høringsmyndighed, kun referere-de nøgleskrivelserne. Det skulle jo være en kortfattet redegørelse. Vidnet har skrevet mange ”gule” til departementet. De overvejede ikke at vedlæg-ge bilag til forelæggelsen. Vidnet vedlægger sjældent bilag til en redegø-relse. Så kunne han lige så godt skrive en lang redegørelse.

... forespurgt, hvorledes de ville have gjort, hvis de havde opfattet opgaven som et spørgsmål om, hvornår de fik kendskab til, at der var tale om en opustet værdi for goodwill, forklarede vidnet, at de i givet fald ville have lavet en anden redegørelse. De ville efter det, de ved i dag, have svaret, at de havde kendskab hertil den 16. oktober 2000. Vidnet opfattede den 15. november 2003 ikke opgaven på denne vis, idet han jo vidste, at selve problemstillingen også var kendt i departementet.

... de den 16. oktober 2000 havde gjort styrelsen opmærksom på problemstillingen, og de havde en forventning om, at denne melding var blevet bragt videre til departementet. De var således ikke nervøse for, at den ikke var bragt videre. Det var klart, at departementet kendte problemstillingen, og det var lige så klart, at Selskabsrevisionen kendte problemstillingen. Departementet havde jo også en tilforordnet i Ligningsrådet, og det var vidnets opfattelse, at den tilforordnede bragte de problemer, der blev taget op på rådets møder, videre til departementet.

Forespurgt ..., om det ville være en hån mod Selskabsrevisionen, såfremt man mente, at de ikke var bekendt med problemstillingen, når de nu havde arbejdet på sagen i 2-3 år, forklarede vidnet, at det ville være det samme som at så tvivl om Selskabsrevisionens faglighed.

Forespurgt, om han i dag mener, at deres redegørelse af 15. november 2003 kunne tolkes således, at man ikke kendte problemstillingen i Selskabsrevisionen, forklarede vidnet, at det mener han fortsat ikke. <s. 708-709>

... forespurgt, om det var normal procedure, at kontoret forelagde et notat for afdelingschefen til godkendelse, uden at denne så de underliggende dokumenter, forklarede vidnet, at det var helt sædvanligt. Palle Graff skulle jo ikke fungere som sagsbehandler.

... forespurgt, om han senere har gjort sig bekendt med de folketings-spørgsmål, som Morten Homann stillede, forklarede vidnet, at han senere har set dem.

Adspurgt, om de, hvis de havde kendt disse spørgsmål, hvor der bl.a. henvises til millionbeløb, ville have svaret anderledes, forklarede vidnet, at deres svar ville have været det samme. De ville stadig have redegjort for, hvornår de kendte et dokumenteret beløb. Departementet havde behov for at kende en fast beløbsstørrelse for at kunne besvare spørgsmålet. Det ville kun have givet mere "flimmer" at nævne udokumenterede tal på 10 mia. kr.

og 15-20 mia. kr. De havde ikke nogen dokumentation, og det fremgik ikke af deres interne notater, hvor de havde oplysningen om de 15-20 mia. kr. fra.

... foreholdt ..., at ”hvornår de kendte problemstillingen” kunne være en tvetydig oplysning, idet det både kunne betyde, hvornår de indså problemstillingen, og hvornår TDC oplyste om problemstillingen ..., svarede vidnet, at han kunne bekræfte, at de ikke havde oplysningen fra TDC. Der stod heller ikke noget i PricewaterhouseCoopers’ brev af 20. august 2000 om, hvad det her går ud på. De havde indset problemstillingen af egen drift. Når de skrev ”et nogenlunde korrekt billede”, var det for at komme uden om, at der var en fejl i notatets beskrivelse. Det var således korrekt, at de havde dannet sig et nogenlunde korrekt billede af problemstillingen.

... de i redegørelsen af 15. november 2003 har beskrevet, hvad TDC havde oplyst. Det viste, at TDC ikke havde ”ruttet” med oplysninger om, hvad det skulle bruges til. Vidnet syntes nærmest, at det var på grænsen til det illoyale.” <s. 713-715>

Solveig Mortensen har om forelæggelsen af 15. november 2003 forklaret, at

”hun deltog i udarbejdelsen af denne forelæggelse. Hun fik denne opgave af Palle Graff, der ringede til hende fredag den 14. november 2003 om aftenen. Han bad hende komme ind på kontoret i Århus lørdag eller søndag. Palle Graff sagde til hende, at der skulle udarbejdes et notat til departementet om, hvornår Selskabsrevisionen kendte det konkrete beløb. Palle Graff har formentlig fortalt vidnet, hvem der havde bedt ham om dette, men hun husker det ikke. Vidnet kender ikke nogen i departementet, så hun ville ikke have hæftet sig ved et navn. Hun har dog senere fået at vide, at det var Jens Drejer. Vidnet talte fredag aften også med Lars Nørding, der ligeledes havde talt med Palle Graff, som havde fortalt ham, at de skulle skrive en forelæggelse til departementschef Peter Loft. Vidnet og Lars Nørding blev enige om at mødes på kontoret lørdag morgen. Der var ikke andre til stede på kontoret denne dag. Palle Graff var med på telefon det meste af dagen.

Adspurgt, om det fredag aften eller i løbet af lørdagen blev klart for hende, hvad notatet skulle bruges til, forklarede vidnet, at det blev det ikke. Der havde forinden været noget avisskriveri om sagen, så hun fandt det naturligt, at departementet ville vide, hvornår Selskabsrevisionen kendte selve beløbet. Det var i hvert fald hendes gæt på det tidspunkt, at det var på baggrund af avisskriverierne. Lørdag formiddag fik hun at vide, at Peter Loft

skulle bruge notatet til en telefonsamtale, som han skulle have med Henning Dyremose sidst på lørdagen. Denne oplysning havde Lars Nørding fået af Ole Kjær, der havde ringet til Lars Nørding om lørdagen.

... Lars Nørding og hun lørdag morgen satte sig sammen og blev enige om, hvorledes de skulle gribe opgaven an. De var enige om, at de ville tage udgangspunkt i journalsagen, så de gik ind på Kom-It og hentede alle de dokumenter, der lå som ind- og udgående post, helt tilbage fra den første forespørgsel til Selskabsrevisionen i 2000. De havde således alt det materiale, der var gået til eller fra Selskabsrevisionen.

... hun skrev et første udkast, hvorefter hun og Lars Nørding satte sig sammen og rettede det til. Notatet blev ændret mange gange i løbet af dagen.

... den oprindelige forespørgsel ikke indeholdt noget tal. Der blev senere oplyst et skønnet, udokumenteret beløb. De tog ikke de beløb, der er nævnt i bilag 13.06.04 [notat af 20. september 2000 fra Annette Liboriussen til John Nielsen vedrørende Tele Danmark A/S – CFC-regler og fortolkning af ligningslovens § 5 H – notat 2, gengivet ovenfor kapitel 8, afsnit 1.6] med, for det var ikke et konkret beløb, men et udokumenteret og ikke forklaret beløb. De holdt det ude af forelæggelsen for ikke at give et forkert billede af, hvornår man kendte et konkret beløb. De havde det med i deres overvejelser, men valgte ikke at tage det med.

Adspurgt ..., om det ikke havde været let at skrive, at beløbet var udokumenteret og skønnet, forklarede vidnet, at det kan hun godt se i dag, men de overvejede det ikke dengang.

... den oprindelige forespørgsel fra TDC ikke indeholdt oplysninger om, at der ville ske en opskrivning af goodwill. Der var ikke nogen oplysninger om goodwill i anmodningen af 18. august 2000. Henning Dyremose sagde, at TDC havde lagt alt frem, men det var ikke tilfældet.

Foreholdt ..., at ToldSkat i oktober 2000 fik oplyst, at det drejede sig om 15-20 mia. kr., og forespurgt, om det ikke havde været naturligt at skrive denne oplysning ind i et notat, der var til internt brug for departementschefen, forklarede vidnet, at de slet ikke havde den tanke.

Adspurgt ..., om de havde overvejet at medtage den beskrivelse af problemstillingen, som var givet i notaterne af 20. september og 16. oktober

2000, forklarede vidnet, at de havde disse notater fremme, men de fravalgte at tage det med.

Forespurgt, om de overvejede at medtage en oplysning i forelæggelsen om, at de med notatet af 16. oktober 2000 havde sendt en early warning om problemstillingen, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke, for departementet kendte jo til problemstillingen før dem. Endvidere havde de det problem, at en forelæggelse ifølge de interne forskrifter ikke må fylde mere end én side, så de skulle have teksten skåret ned. Det lykkedes ikke helt, og de fik kritik fra Palle Graff af, at forelæggelsen var for lang. De kunne i stedet have vedhæftet de nævnte notater som bilag, men det overvejede de ikke dengang.

... foreholdt, at hun selv på forespørgslen af 5. september 2001 [jf. kapitel 8, afsnit 4.2.] med håndskrift har anført en beløbsstørrelse på goodwill på over 10 mia. kr., og forespurgt, om de overvejede at meddele dette til departementet, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Lars Nørding og hun var enige herom.

... forespurgt, om hun mente, at udsagnet om, at det var første gang, der angives et konkret beløb på goodwill, var korrekt, svarede vidnet, at det mente hun.

... notatet blev godkendt af Palle Graff. De drøftede indholdet flere gange med ham. Palle Graff fik notatet sendt pr. mail og kommenterede det. Han havde flere rettelser, der blev indarbejdet. Der var ikke nogen oplysninger, som Palle Graff ikke ville have med i notatet. Han gennemtrufede heller ikke noget om temaer, der skulle med eller ikke.

... Lars Nørding og hun sad på kontoret i Århus, mens Palle Graff befandt sig i København.

... Palle Graff, hvis han var på kontoret i København, kunne se alle dokumenterne på Kom-It. Alt hvad vidnet og Lars Nørding kunne se, kunne Palle Graff således også se her.

... Palle Graff kun kom med rettelser til formuleringen, og de blev indarbejdet, hvorefter Palle Graff sagde, at de kunne sende notatet til Peter Loft. Lars Nørding ringede til Peter Loft for at få et faxnummer, hvorefter han faxede notatet til denne. Ole Kjær og Lars Nørding talte sammen flere gange i løbet af lørdagen. Ole Kjær havde sagt, at de blot kunne sende notatet

til ham og Peter Loft samtidig, hvilket var usædvanligt, idet et sådant notat normalt skulle gå gennem Ole Kjær. De sendte således notatet til såvel Ole Kjær som Peter Loft. Palle Graff ringede herefter og meddelte, at de nu ikke skyldte Peter Loft noget. <s. 584-589>

... de ikke var i tvivl om, at forespørgslen gik på selve værdiansættelsen, og det var det, de svarede på.

... det var hendes opfattelse, at departementschefen fuldt ud var bekendt med problemstillingen, idet der jo havde været fremsat et lovforslag herom. De koncentrerede sig derfor om beløbsstørrelsen, idet de mente, at departementschefen måske ikke kendte det konkrete beløb. Vidnet vidste ikke, hvem der havde modtaget Selskabsrevisionens notat af 16. oktober 2000, hvor der var angivet et skønnet beløb.

... Ole Kjær kritiserede dem for, at det ikke af notatet fremgik, hvornår ToldSkat kendte problemstillingen. Vidnet troede imidlertid, at alle kendte til denne problemstilling, som var beskrevet allerede i 2000, så hun anså det ikke for relevant.

Foreholdt ... ”... Det var Selskabsrevisionens opfattelse, at der var tabsfradrag ved salg af aktiviteter i forhold til indgangsværdierne. Endvidere indstillede Selskabsrevisionen, at TDC ikke blev omfattet af begrænsningerne i ligningslovens § 5H. Den 11. september 2001 fremsendte Selskabsrevisionen et internt notat til Retsafdelingen, hvori det blev tilkendegivet, at Selskabsrevisionen var af den opfattelse, at den nuværende fortolkning af rækkevidden af ligningslovens § 5 H fandtes uhensigtsmæssigt, henset til en formålsfortolkning af bestemmelsen”, bekræftede vidnet, at det heraf fremgår, at de kendte problemstillingen, idet de ellers ikke kunne vurdere, om noget var uhensigtsmæssigt i forhold til en formålsfortolkning.

... de til den første del af notatet havde alt ind- og udgående materiale, hvorimod de til den sidste del alene havde det materiale, som var udvekslet mellem kontorerne.

... dette notat er den eneste ”gule”, hun har skrevet til departementschefen.

... Lars Nørding talte i telefon næsten hele tiden. Han talte med Ole Kjær og Palle Graff, og senere talte han også kort med Peter Loft. Vidnet talte ikke selv i telefon.

... de i løbet af dagen fik en ny opgave, idet de efter frokost af Ole Kjær blev bedt om at svare på, om genbeskatningen efter L 27 dækkede et eventuelt tab. Lars Nørding og vidnet blev enige om, at de skulle bruge mere tid til at besvare dette spørgsmål, hvilket Lars Nørding meddelte Ole Kjær, der herefter i stedet kontaktede Preben Underbjerg Poulsen herom.

Adspurgt forklarede vidnet, at hun ikke ved, om Preben Underbjerg Poulsen talte i telefon med Lars Nørding i den forbindelse. ... Preben Underbjerg Poulsen og Niels Kristensen bad om at få Selskabsrevisionens notat af 16. oktober 2000 og Selskabsbeskatningsafdelingens svar af 13. november 2000 sendt pr. fax.

... det, da hun fredag aften talte med Palle Graff, forlød, at de selv kunne vælge, om de ville arbejde på notatet lørdag eller søndag, men i løbet af lørdagen blev de bedt om at gøre notatet klar samme dag, idet Peter Loft skulle have en telefonsamtale med Henning Dyremose sent på dagen, lørdag.” <s. 598-601>

Palle Graff har forklaret, at

”[han] havde den 13. og 14. november 2003 været på et kursus for kontor- og afdelingscheferne i styrelsen. Da han kom hjem, blev han ringet op af Jens Drejer. Vidnet husker i dag ikke, hvorvidt Jan Steen Jensen ringede og sagde, at Jens Drejer ville tale med ham, eller om Jens Drejer selv ringede. Jens Drejer sagde, at der jo var så mange skrivelser om TDC-sagen, hvorfor man i departementet var ved at indsamle informationer herom. Det virkede for vidnet sandsynligt, at departementet på baggrund af skrivelserne ville vide noget mere. Det, Jens Drejer ville have at vide fra vidnet, var, hvornår Told- og Skattestyrelsen havde et begrundet skøn over, hvor stort et beløb det drejede sig om i goodwill. Jens Drejer sagde, at de skulle have oplysningerne i løbet af mandag formiddag. Jens Drejer ville selv være bortrejst i weekenden, men vidnet fik at vide, at han i stedet kunne kontakte Jesper Leth Vestergaard, hvis han var i tvivl om noget. Vidnet kontaktede herefter tre af sine medarbejdere. Han ringede til Mogens Nicolaisen, men traf ham ikke. Vidnet ringede herpå til Solveig Mortensen og Lars Nørding og fortalte, at departementet ville have en redegørelse tidligt mandag morgen. Solveig Mortensen kunne ikke møde på arbejde lørdag, hvorfor vidnet sagde, at det var i orden, at de lavede det søndag. Det endte dog med, at Lars Nørding og Solveig Mortensen tog ind på kontoret lørdag for at udarbejde notatet. Vidnet mener, at han orienterede enten Jens Drejer eller Jesper Leth Vestergaard om, at han havde nogle medarbejdere, der kunne udar-

bejde redegørelsen. Vidnet spurgte ikke Jens Drejer om, hvorfor han ringede til vidnet, eller hvem han i øvrigt havde ringet til. Vidnet regnede med, at der også var andre, der var i gang med denne opgave. Vidnet hæftede sig ikke herved. Han var kun glad for, at de kunne yde en sådan service.

Foreholdt, at opgaven ifølge vidnet gik ud på, ”hvornår de havde et begrundet skøn”, og forespurgt, om han opfattede dette som en forespørgsel om, hvornår Selskabsrevisionen modtog en sådan information, eller hvornår den havde foretaget en vurdering heraf, forklarede vidnet, at et begrundet skøn krævede, at de havde et materiale at foretage en vurdering på. Adspurgt, om det var modtagelsen af oplysningerne, altså i maj 2002, eller om det var vurderingen af oplysningerne, der var afgørende herfor, forklarede vidnet, at det, som han opfattede det, var modtagelsen af oplysningerne. Det var det tidspunkt, hvor skatteyderen kom med et begrundet bud på, hvad beløbet kunne være.

... de i maj 2002 ikke var færdige med sagen. Det var ikke styrelsen, men Ligningsrådet, der skulle træffe afgørelsen. De arbejdede i november 2003 stadig på at vurdere værdiansættelsen med henblik på at komme med en indstilling om størrelsen af goodwillbeløbet. Deloitte's rapport viste, at beløbet var 6,5 mia. kr. Som anført i notatet modtog de oplysningerne fra TDC i maj måned 2002. Opgaven bestod ikke i, at de skulle skrive en samlet redegørelse for sagen. De skulle blot fremkomme med oplysning om, hvornår de havde konkrete oplysninger om beløbets størrelse. Der blev ikke sagt noget om, hvad oplysningerne skulle bruges til.

Forespurgt, om han mener, at spørgsmålet kunne være besvaret med en dato, bekræftede vidnet dette. Vidnet kunne således teoretisk set have ringet til Jens Drejer mandag morgen og sagt, at Selskabsrevisionen havde de relevante oplysninger den 22. maj 2002. Sådan kan man dog ikke udarbejde en redegørelse.

Adspurgt, om Jens Drejer sagde noget om, at der skulle være en telefonsamtale mellem Peter Loft og Henning Dyremose, forklarede vidnet, at det gjorde Jens Drejer ikke. De fik ikke noget skriftligt fra Jens Drejer.

Forespurgt, hvad der skete lørdag den 15. november 2003, forklarede vidnet, at hans to medarbejdere var på arbejde i Århus. Han vidste ikke, hvor lang tid det ville tage at løse opgaven. Han overvejede også selv at tage til Århus. Ved 10-tiden ringede Lars Nørding til vidnet og sagde, at han var blevet ringet op af Ole Kjær, der havde sagt, at han havde talt med Peter

Loft, som skulle bruge nogle oplysninger til et møde med Henning Dyremose. Ole Kjær havde prøvet at ringe til vidnet, men der blev ikke svaret. Ole Kjær ringede endvidere til Preben Underbjerg Poulsen, hvor der var en telefonsvarer på, og endelig til Lars Nørding. Lars Nørding fortalte Ole Kjær, at de allerede var i gang, idet de havde fået opgaven fra vidnet. De talte om, hvorvidt det var den samme bestilling, hvilket de blev enige om, at det var. Processen blev dog fremrykket, idet svaret nu skulle være færdigt til mødet med Dyremose lørdag eftermiddag. Vidnet tog blot denne oplysning ad notam.

... han og Lars Nørding talte sammen mange gange i løbet af lørdagen. Da udkastet var endeligt, tog vidnet ind på sit kontor i Østbanegade, hvor han skrev det ud og læste det igennem på papir. Det var vidnets vurdering, at den ønskede oplysning om tidspunktet var kommet med. Vidnet overvejede, om der nu også skulle stå, at forelæggelsen var godkendt af vidnet, idet han jo alene havde talt med Lars Nørding om det. Vidnet valgte dog at skrive, at han havde godkendt det, idet han ikke ville være ”et dumt svin over for sine medarbejdere”. Selve besvarelsen fyldte kun to linjer. Den gik ud på, at de den 22. maj 2002 havde et begrundet bud på, hvad beløbet kunne være. Den resterende del af forelæggelsen var forhistorie og afslutning.

... Lars Nørding var den eneste person, som vidnet talte med i embeds medfør denne lørdag.

... Lars Nørding og Solvejg Mortensen gennemgik de sagsakter, der lå i Århus, som baggrund for det, de skrev. Vidnet har ikke selv set sagsakter igennem. Det eneste, han havde foran sig, var udkastet til forelæggelse. Han havde ikke andre dokumenter fremme.

... I notatet af 16. oktober 2000 beskrev man blot et fænomen, hvor man i notatet af 15. november 2003 skrev om et væsentligt fænomen.

Foreholdt [notat af 16. oktober 2000 refereret i kapitel 8, afsnit 1.9] ... ”I Talkline GmbH er den optjente goodwill ifølge det oplyste på ca. 10 mia. kr.”, forklarede vidnet, at oplysningen stammer fra PricewaterhouseCoopers’ brev af 9. oktober 2000. Denne oplysning var blevet oversat, da de skrev notatet af 15. november 2003. Dette meddelte vidnet på et møde hos Peter Loft den 23. november 2003. Vidnet bekræftede, at de således havde oversat både notatet af 16. oktober 2000 og brevet af 9. oktober 2000. Dette var imidlertid uden betydning, for det, vidnet var blevet spurgt om af Jens Drejer, var, hvornår de havde et begrundet skøn over beløbet.

Forespurgt ..., om det ikke ville have været hensigtsmæssigt at give Peter Loft den oplysning, at de havde fået oplyst, at det vedrørte 10 mia. kr., forklarede vidnet, at han opfattede bestillingen fra Jens Drejer således, at det var et spørgsmål om, hvornår de havde et begrundet skøn over størrelsen af goodwill. Oplysningen om de 10 mia. kr. var helt ubegrundet.

Forespurgt ..., om det, uanset at et retligt problem ikke er påvirket af beløbets størrelse, alligevel har en betydning internt i Selskabsrevisionen, hvilket beløb der er tale om, forklarede vidnet, at dette ikke er tilfældet. Selskabsrevisionen har med store selskaber at gøre, og disses henvendelser vedrører altid store beløb.

Adspurgt, om de i løbet af lørdagen havde drøftelser om, hvorvidt de burde nævne, at de havde sendt notaterne af 16. oktober 2000, forklarede vidnet, at han ikke husker nogen drøftelse herom. Vidnet tænkte ikke denne lørdag på notaterne, herunder heller ikke notatet af 2. januar 2001. De havde fokus på, at de skulle fortælle departementet, hvornår de havde modtaget et materiale, der gav baggrund for et begrundet skøn over beløbet.

Forespurgt ..., om det ikke ville have været naturligt at skrive om beløbet, der er anført i brevet af 9. oktober 2000, forklarede vidnet, at det ville have været naturligt, såfremt beløbet havde været underbygget, men dette brev blev overset. <s. 629-635>

... han godkendte forelæggelsen. Det gjorde han efter at have læst notatet og efter en del telefonsamtaler med Lars Nørding i løbet af dagen. Vidnet havde fokus på, at det var værdien af goodwill, der var spurgt om, for det var således, han havde forstået deres opdrag. Det eneste, han ikke kendte til, var kontakten til Peter Loft, som han alene var blevet informeret om af Lars Nørding. Da de var færdige med notatet, bad vidnet Lars Nørding om at ringe til Ole Kjær, for denne skulle se det igennem, inden de sendte det til Peter Loft. Ole Kjær sagde, at det ikke var nødvendigt, at han så det, inden det blev sendt, og han ville blot se det, når de sendte det til Peter Loft. De sendte herefter notatet til Peter Loft om lørdagen kl. 15:12. At udskriften angiver tidspunktet som kl. 16:12, skyldes, at telefaksen stadig var stillet til sommertid. Der skete herefter ikke videre i relation til denne sag i denne weekend. <s. 635>

... han ikke dengang så noget af det materiale, som havde været anvendt i forbindelse med udarbejdelse af notatet. Dette var ikke sædvanligt, men det var også en usædvanlig sag. Vidnet sad hjemme på sin bopæl. Han havde

mange samtaler med Lars Nørding i løbet af dagen. Da de var ved at være færdige med notatet, tog vidnet ind på kontoret i København, idet han ville have notatet printet ud på papir. Det var hans indtryk, at de havde alle relevante oplysninger med. Han anså det ikke for nødvendigt at se alle dokumenterne, idet han vurderede, at Solveig Mortensen og Lars Nørding var godt inde i tingene. Vidnet kunne ikke selv gå ind på Kom-It for at se dokumenterne, idet han har fravalgt denne funktion på sin computer, da han ikke er sagsbehandler. Det var først i løbet af lørdag formiddag, at sagen blev hastende.” <s. 642-643>

Jens Drejer har forklaret, at

”[han] mener, at han var en af dem, der bestilte dette papir fra Selskabsrevisionen om, hvornår man havde kendskab til de store tal i TDC-sagen.

... det, han husker herom, var, at han om fredagen aftalte med Peter Loft, at han hurtigst muligt skulle bestille denne redegørelse.

... han ringede til Palle Graff efter at have talt med Peter Loft om, at de havde brug for flere faktiske oplysninger fra ToldSkat. Han kan ikke huske eksakt, hvad der blev bestilt. Det har utvivlsomt kredset om, hvornår systemet vidste, at sagen rummede disse store talstørrelser. Det var et sagskompleks, der optog huset en del, og det var oppe på flere direktionss møder. Det var det også denne fredag eftermiddag, hvor de besluttede, at han skulle ringe til Palle Graff og bestille en redegørelse.

Adspurgt, om forespørgslen gik på, hvornår man vidste noget om de store talstørrelser, forklarede vidnet, at han ikke husker dette præcist, men Palle Graff afgav en redegørelse om det, der var blevet bestilt.

Forespurgt ..., om han ikke har set forelæggelsen, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han har. Han fik den ikke. Det var Peter Loft, der skulle have den.

Foreholdt, at behovet for en redegørelse efter vidnets forklaring udsprang af noget, man talte om på mødet, og adspurgt, om redegørelsen alene var ment som en generel information til direktionen, forklarede vidnet, at der må have været en mere aktuel situation, der gjorde det nødvendigt at bestille en redegørelse, men han husker ikke hvad, det var. Han kan efter at have læst Ole Kjærs notater gætte på, at det var, fordi Henning Dyremose havde sagt til pressen, at ToldSkat havde haft alle oplysninger i sagen allerede i

2000/2001. Det kan være derfor, direktionen ville have afklaret, hvilke oplysninger ToldSkat egentlig havde.

Foreholdt ..., at det spørgsmål har været fremme, om forespørgslen gik på, hvornår man kendte til problemstillingen, eller hvornår man kendte til beløbsstørrelsen, og foreholdt, at det, vidnet siger, nærmest lyder, som om det var beløbsstørrelsen, forklarede vidnet, at det vel var begge dele. Problemstillingen var kendt i huset forinden, og beløbene havde en vis betydning for vurderingen af, om der var et hul.

Adspurgt ..., hvilken betydning talstørrelserne havde for, om de ville karakterisere noget som et hul, forklarede vidnet, at det for ham indgår som et element, når man skal vurdere, om en uhensigtsmæssighed er et hul eller ikke, om det drejer sig om tal i milliard- eller millionklassen.

Forespurgt, om man ikke vil beskrive en given uhensigtsmæssighed som et hul, uanset om det drejer sig om mange eller få penge, forklarede vidnet, at i hans verden har talstørrelserne også betydning. Man kan ikke definere alle mindre uhensigtsmæssigheder som huller. At betegne noget som et hul er en vurdering og i sidste ende en politisk beslutning.

... det for ham var et spørgsmål om, hvorvidt det havde en økonomisk betydning, om man ville karakterisere noget som et hul og bruge ressourcer på at lukke det.

Forespurgt ... om, hvorvidt den opgave, som Palle Graff fik stillet, gik ud på at redegøre for, hvornår man kendte størrelsesordenen af de involverede beløb, eller hvornår man kendte det endelige beløb, forklarede vidnet, at det erindringshan ikke. De skulle have alle oplysninger frem.

Adspurgt ..., om det blev oplyst udtrykkeligt, at der skulle udarbejdes et notat, som lagde alle oplysninger frem, bekræftede vidnet dette. Han forklarede videre, at Peter Loft skulle have notatet senest mandag morgen.

... redegørelsen blev sendt direkte til Peter Loft, der selv fulgte op på det. Vidnet har ikke hørt noget om, at Peter Loft ikke havde fået det, han ønskede.

Vidnet sad på Peter Lofts kontor, og det var naturligt, at det var vidnet, der ringede til Palle Graff, idet han har arbejdet sammen med Palle Graff i mange år. Det kan meget vel være forekommet på den måde, at Peter Loft

spurgte vidnet, om han ville ringe til Palle Graff. Peter Loft var lige så travlt optaget som vidnet. Vidnet husker, at Peter Loft stak hovedet ind på kontoret, mens vidnet talte i telefon med Palle Graff, idet Peter Loft var nervøs for, om det kunne nås.

Adspurgt, om han på dette tidspunkt havde nogen viden om TDC-sagen, forklarede vidnet, at det havde han, ”ellers kunne han ikke være ansat i den butik, han er ansat i”. De havde på dette tidspunkt fremsat L 27, der var hullkningsforslaget, som var lavet af Ivar Nordland. Vidnet var med i drøftelserne om, hvilken fremgangsmåde man skulle anvende til at lukke hullet. I sommeren 2003 – muligt i juni måned – hørte vidnet, at der ulmede noget i ligningsrådssammenhæng, og at der var god grund til, at man gik i blækhuset.

Forespurgt, om det var en tilfældighed, at han sad på Peter Lofts kontor og blev bedt om at ringe til Palle Graff, eller om sagen hørte til hans ansvarsområde, forklarede vidnet, at sagen ikke hørte til hans ansvarsområde. Efter den nye struktur er deres ansvarsområder noget, de selv definerer. Afdelingscheferne afgør i fællesskab, hvilke ansvarsområder de hver især har. Peter Loft havde selv ansvar for denne opgave. De drøftede den flere gange på direktionsmøder.

Adspurgt, om Peter Loft sagde noget om, hvad han skulle bruge redegørelsen til, andet end som information om sagen, forklarede vidnet, at sagen kørte ”på de høje nagler”. Han husker det ikke, ud over at de havde behov for at kende til alle oplysninger om sagen.

Forespurgt, om Peter Loft sagde noget om, at det var til brug for besvarelse af et folketingssspørgsmål, der var stillet til statsministeren, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han var bekendt med, at der var stillet nogle spørgsmål, men han ved ikke, om redegørelsen blev brugt til besvarelse heraf.

Adspurgt, om han ikke havde andet og mere med redegørelsen at gøre end at rekvirere den telefonisk fra Palle Graff, forklarede vidnet, at det havde han ikke. Han var herefter igen ude af sagen. Palle Graff ringede i løbet af weekenden og spurgte, om vidnet skulle have forelæggelsen, hvortil vidnet svarede, at den skulle sendes direkte til Peter Loft.

Forespurgt ..., om forelæggelsen var et argumentationspapir til brug for en samtale med Henning Dymose eller et internt informationspapir, forkla-

rede vidnet, at det var et papir med de oplysninger, som Peter Loft havde behov for. Det skulle være så klart som muligt. Da vidnet ringede til Palle Graff, havde han ikke hørt noget om en samtale med Henning Dyremose. Vidnet vidste heller ikke, hvorvidt det skulle bruges til eller blev brugt til statsministerens besvarelse af de stillede spørgsmål.

Adspurgt ..., om han på daværende tidspunkt var klar over, at der var stillet spørgsmål til statsministeren, forklarede vidnet, at det var han ikke. Det var ikke hans ansvarsområde." <s. 953-957>

Ole Kjær har forklaret, at

"Peter Loft lørdag den 15. november 2003 om morgenen ringede og sagde, at de på grund af artikler i JyllandsPosten, hvor det fremgik, at Henning Dyremose havde sagt, at TDC hele tiden havde lagt alt frem om afskrivninger i den sag, der havde været i Ligningsrådet, gerne ville vide, hvad skattemyndighederne vidste, idet Peter Loft eller ministeren skulle drøfte sagen med Henning Dyremose. Man ønskede en afklaring af, hvem der vidste hvad hvornår. Da Selskabsrevisionen konstant var i kontakt med TDC, også vedrørende andre sager, sagde Peter Loft, at de måtte bede Selskabsrevisionen om at undersøge, hvornår de vidste noget. Departementet skulle have oplysningerne samme dag, idet de skulle tale med Henning Dyremose enten samme dag eller dagen efter. Han prøvede først at få fat i Palle Graff og Preben Underbjerg Poulsen, men fik i stedet fat i Lars Nørding, der var inde på kontoret, og fik af ham at vide, at han havde fået en besked fra Jens Drejer allerede om fredagen. Lars Nørding sagde, at de var i gang med at se akterne, der fyldte flere reolmeter, igennem. Det overraskede ham, at opgaven allerede var sat i værk, men det var på den anden side rart, nu opgaven hastede. Lars Nørding havde tilkendegivet, at så vidt han kunne se, var der ikke noget i sagen, der viste, at TDC havde spurgt ind til afskrivninger på oparbejdet goodwill. Da opgaven kun vedrørte faktuelle problemer, sagde vidnet til Lars Nørding, at han kunne melde tilbage direkte til Peter Loft, men med genpart til vidnet, idet vidnet kun ville være et omsvøbsdepartement.

Foreholdt [Ole Kjærs personlige notater (bilag A.19.01)] ... "Peter Loft ønskede en redegørelse for Selskabsrevisionens drøftelser med TDC for at klarlægge hvornår vi blev klar over at TDC gik efter at afskrive på oppustet goodwill", og forespurgt, om det var det, der var spørgsmålet, forklarede vidnet, at det var således, han opfattede det. De skulle af- eller bekræfte det, som Dyremose var citeret for at sige på forsiden af JyllandsPosten.

Foreholdt, at andre har opfattet det således, at det var et spørgsmål om, hvornår man kendte beløbet, og forespurgt, om han er uenig heri, forklarede vidnet, at det kan han ikke sige. Han blev først en uge senere opmærksom på uoverensstemmelsen, da Palle Graff sagde, at Selskabsrevisionen havde misforstået det, idet de forstod det som en forespørgsel om, hvornår de kendte beløbet, og ikke hvornår de kendte problemet. Han mener, at han blev anmodet om oplysning om, hvorvidt man kunne bekræfte oplysningerne fra Dyremose om, at man kendte til oplysningerne om afskrivning på oparbejdet goodwill.

... han mener, at Lars Nørthing i løbet af lørdagen havde direkte kontakt med Peter Loft. Da vidnet modtog redegørelsen, havde Lars Nørthing aftalt med Peter Loft, hvorledes det skulle sendes. Vidnet talte senere på dagen med Peter Loft for at høre, om de skyldte ham noget. Peter Loft sagde, at det, han havde modtaget, svarede til det, han havde forventet. Lars Nørthing gjorde et stort nummer ud af at fortælle vidnet, at de ikke kunne nå at gå alle bilagene igennem. Vidnet sagde, at de kun kunne gøre det så godt, som de kunne. De kunne ikke nå at se alt igennem på 4 timer.

Adspurgt, om han ved, om telefonsamtalen/mødet med Henning Dyremose fandt sted, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Da vidnet talte med Peter Loft, var denne i tvivl om, hvorvidt det var ham eller ministeren, der skulle tale med Henning Dyremose.

Vidnet så redegørelsen om aftenen den 15. november 2003. Hvis han havde haft kommentarer hertil, kunne han have ringet til Lars Nørthing herom.

... han ikke var klar over, at der var stillet spørgsmål til statsministeren. Der blev ikke oplyst noget om, at forelæggelsen skulle bruges til at besvare spørgsmål stillet til statsministeren. Peter Loft nævnte den 21. november, at departementet havde udarbejdet udkast til besvarelse af de spørgsmål, som Skatteudvalget havde stillet. Peter Loft sendte svarudkastene til vidnet for at høre, om der var nogle bemærkninger. Vidnet havde den kommentar, at TDC i maj måned anmodede om bindende forhåndsbesked vedrørende oparbejdet goodwill. Anmodningen vedrørte ikke selve værdiansættelsen, men alene princippet. Vidnet aftalte med Peter Loft, at de kunne skrive et notat herom til mandag morgen. Vidnet fik fat i Kim Lohse, der skrev et tekstbidrag.” <s. 1024-1026>

Peter Loft har forklaret, at

”han godt kan huske, at han bad Jens Drejer om at sætte Palle Graff i gang med opgaven, da det givetvis var noget, der skulle laves over weekenden.

... han omkring dette tidspunkt skulle have været med ministeren i Rusland, men at han valgte at blive hjemme på grund af den tumult, der var om sagen. På et tidspunkt under denne rejse var ministeren i kontakt med Henning Dyremose, der havde givet udtryk for, at det ikke passede, at ToldSkat ikke kendte til sagen. Han sagde, at det måtte de undersøge, og han bad Jens Drejer om at finde ud af det. Han har i denne forbindelse nok bedt Jens Drejer om at kontakte Palle Graff. Han befandt sig i en trælasthandel i Lyngby, da han om lørdagen blev ringet op af Lars Nørding, der redegjorde for indholdet af notatet. Det passede med hans formodning om, at det havde man ikke vidst noget om i ToldSkat og dermed i hele organisationen. Han meddelte herefter Svend Erik Hovmand, da denne kom tilbage fra Rusland, at de ikke havde kendt noget til sagen før i 2002.

Forespurgt, om det spørgsmål, de skulle have belyst, var, hvornår man vidste hvad, forklarede vidnet, at han ønskede at få at vide, hvad de vidste om sagen, og om de havde haft en sådan viden om sagen, at det, da man fremsatte L 99, skulle have været med i forslaget.

Foreholdt, at Solveig Mortensen og Lars Nørding har forklaret, at de opfattede opgaven således, at det var et spørgsmål om, hvornår de kendte beløbet, og at det er et noget snævrere oplæg end det, vidnet her giver udtryk for, forklarede vidnet, at det for ham klart var et spørgsmål om, hvornår de havde kendskab til sagen, altså fik færtten af denne konstruktion. Det var det, han fokuserede på. Beløbet var også af en vis interesse, men det kunne man jo geare, som man ville, hvis blot maskinen fungerede.

Forespurgt ... om proceduren ved besvarelser til statsministeren, og om spørgsmålene af Statsministeriet sendes til fagministeriet i skriftlig form eller forelægges mundtligt, forklarede vidnet, at de normalt får spørgsmålene skriftligt. Forespurgt, om et sådant spørgsmål også bliver sendt til Told- og Skattestyrelsen i skriftlig form, hvis styrelsen skal lave et bidrag hertil, forklarede vidnet, at det vil være naturligt at sende det til styrelsen på skrift, men ikke nødvendigvis til Selskabsrevisionen, som er en mere yderlig del af organisationen. Med den uenighed, der har vist sig at være omkring denne opgave, er der noget, der tyder på, at Selskabsrevisionen ikke har fået opgaven i skriftlig form. <s. 1239-1242>

Adspurgt, om han havde en samtale med Ole Kjær om lørdagen, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske, men han kan af Ole Kjærs personlige notater se, at der var en sådan samtale, og det passer meget godt med Ole Kjærs bemærkning om de skrigende unger, for han var på det tidspunkt på vej til en trælasthandel med børnene, og ”de skriger altid”. Forespurgt, om telefonsamtalen drejede sig om den samme opgave, forklarede vidnet, at det må den jo have gjort.

Forespurgt ... om, hvorfor denne sag om besvarelse af spørgsmål til statsministeren, ..., ikke blev ekspederet, som man sædvanligvis ville ekspedere en sådan sag, forklarede vidnet, at det hele nok var lidt usædvanligt. Skatteministeriet udarbejder normalt kun bidrag til skriftlige besvarelser af spørgsmål fra Folketinget, og det er sjældent, at de bidrager til en mundtlig besvarelse af et spørgsmål til statsministeren. Spørgsmålet gik på, hvad departementet havde gjort, men de skulle for at kunne svare på dette have nogle oplysninger fra Selskabsrevisionen. Det ville nok have været naturligt at sende Selskabsrevisionen spørgsmålene i skriftlig form, hvis de havde fået dem. Da det ikke var så tit, at de skrev bidrag til en mundtlig besvarelse fra statsministeren til Folketinget, var der ikke nogen fast kutyme herfor.

Foreholdt, at der efter det oplyste var to telefonsamtaler mellem Svend Erik Hovmand og Henning Dyremose i løbet af denne weekend, forklarede vidnet, at som han husker det, var der kun en samtale, hvor Henning Dyremose ringede til Svend Erik Hovmand og sagde, at TDC i og for sig ikke havde bemærkninger til selve forslaget, men at de var utilfredse med ikrafttrædelsesdatoen, idet de mente, at forslaget kun skulle have virkning for fremtiden. Dette synspunkt gjorde de sig lidt lystige over internt i departementet, idet de anså det for et politisk naivt synspunkt. Det var det samme som at bede om en lex TDC, der ikke omfattede TDC. Lovforslaget havde ikke tilbagevirkende kraft, men det ville beskære de fordele, som TDC ville have haft i de følgende år.

... han fik notatet den 15. november 2003. Han erindrer særligt den mundtlige orientering, han fik af Lars Nørthing på telefonen. Han mener, at han læste bilaget, da han kom hjem, men det bekræftede blot det, han vidste i forvejen.

... forespurgt, om det under telefonsamtalen også blev nævnt, at man i september 2001 var opmærksom på, at det var et spørgsmål om afskrivning på goodwill, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han fik at vide. Hvis

det er blevet sagt, har han ikke forstået det på den måde. Han fik det indtryk, at det først i maj 2002 begyndte at gå op for dem, hvad det var for en pengemaskine. Han forstod det således, at Selskabsrevisionen i 2001 ikke på nogen måde skulle kunne have gennemskuet, at det vedrørte afskrivninger på goodwill.

Adspurgt, om notatet af 15. november 2003 imødekom det, han havde bedt om, forklarede vidnet, at det gjorde det.

Forespurgt, om forelæggelsen af 15. november 2003 blev brugt til besvarelsen af spørgsmålene til statsministeren, forklarede vidnet, at de informationer, som han her fik, blev brugt i forbindelse med besvarelsen.

Forespurgt, om forelæggelsen af 15. november 2003 blev sendt med over til Statsministeriet sammen med besvarelsen, forklarede vidnet, at det husker han ikke. <s. 1243>

Foreholdt ..., at forelæggelsen af 15. november 2003 ... angiver at omhandle en værdiansættelse af goodwill, hvilket er noget andet end det, han havde bedt om, forklarede vidnet, at han ikke selv var i tvivl, idet han læste det sådan, at det helt klart først var i maj 2002, at de så lyset og begyndte at få fært af, hvad der foregik.

Foreholdt ..., at han lørdag den 15. november 2003 ringede til Ole Kjær, forklarede vidnet, at han godt husker, at de talte sammen, men at han ikke husker, hvem af dem der ringede op. Den telefonsamtale, han førte fra trælasthandlen, var en samtale med Lars Nørding. Den varede ca. 10-15 minutter.

Foreholdt, at Lars Nørding har forklaret, at han ringede til vidnet, fordi Ole Kjær havde bedt ham om det, og at han fik et faxnummer, som han kunne sende redegørelsen til, og at det i øvrigt var en ret kort samtale, forklarede vidnet, at han ikke husker, præcis hvor lang tid samtalen varede. Han havde efter samtalen en klar fornemmelse af, at Lars Nørding havde bekræftet, at de ikke kendte til hullet, da man lavede L 99. Lars Nørding redegjorde også for forløbet og for, at værdiansættelsen ikke var færdiggjort. Det, som det handlede om, var spørgsmålet om, hvornår man kendte den juridiske konstruktion, og den viden fik de først i maj 2002.

... forespurgt om, hvorfor han bad Jens Drejer om at ringe til Palle Graff i stedet for at sende opgaven skriftligt til Palle Graff, forklarede vidnet, at

han ikke er sikker på, at han bad Jens Drejer ringe til Palle Graff. Han mener, at han bad Jens Drejer om at kontakte Palle Graff. Han ved ikke, hvordan opdraget til Palle Graff blev formuleret, men han ved, at Ole Kjær, straks da han så svaret, kunne se, at der var en diskrepans i forhold til det, der blev spurgt om.

... han ikke har drøftet sagen med Ole Kjær.

Adspurgt ..., om han overhørte telefonsamtalen mellem Jens Drejer og Palle Graff, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han sikrede sig ikke, at Palle Graff havde forstået opdraget rigtigt.

Forespurgt, om han også bad om, at der blev rettet henvendelse til andre, f.eks. Ivar Nordland eller andre tilforordnede til Ligningsrådet eller til Told- og Skattestyrelsen for at få lignende oplysninger herfra, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han gjorde. De rettede ham bekendt kun henvendelse til Selskabsrevisionen.

Adspurgt, om det ikke faldt ham ind, at han kunne rette det samme spørgsmål til sine egne folk i departementet, forklarede vidnet, at det, som han havde brug for, var en tidslinje over, hvornår man vidste hvad, for at få afdækket, om man havde kendskab til den konkrete sag ved fremsættelsen af L 99. Han gik derfor derhen, hvor han gik ud fra, at han var tættest på kilden, for at få oplysningerne. Han blev først senere bekendt med, at der havde været en kontakt mellem styrelsen og departementet om sagen. Det var på den måde en slags tretrinsraket.

Foreholdt, at der i spørgsmålene også blev talt om milliardbeløb, og forespurgt, om det ikke kunne være for at afdække denne påstand, at Jens Drejer gav Palle Graff opdraget, forklarede vidnet, at han ikke mener, at det var det opdrag, som han gav Drejer, men han ved ikke, hvorledes de har forstået opdraget.” <s. 1256>

Preben Underbjerg Poulsen har forklaret, at

”Han blev om formiddagen ringet op af Ole Kjær, der fortalte, at Peter Loft havde meddelt, at han skulle have en samtale med Henning Dyremose. Ole Kjær sagde, at der var ved at blive udarbejdet en redegørelse. Vidnet oplyste, at han ikke selv havde deltaget i møder med TDC, og han spurgte, om han skulle tage ind på kontoret, idet han i så fald skulle se på dokumenterne. Ole Kjær sagde, at vidnet blot skulle ringe til Peter Loft og til kontoret i

Århus, for at høre om der var behov for andre oplysninger. Vidnet talte med Lars Nørding, og der var ikke noget, vidnet skulle bidrage med. Vidnet kontaktede også Peter Loft. Endelig kontaktede vidnet Merete Helle Hansen og bad hende stå ”stand by”.

... han modtog denne mail [bilag E.09, jf. ovenfor], hvoraf det fremgik, at notatet var sendt til Peter Loft. Vidnet har ikke set udkast til notatet, hørt om det eller været med til udformningen på nogen måde. Vidnet ved ikke, hvad formålet med forelæggelsen var, andet end at redegøre for forløbet af TDC-sagen, hvad det så end var. <s. 864-865>

Han var ikke involveret i udarbejdelsen af forelæggelsen af 15. november 2003. Han modtog den og læste den på et eller andet tidspunkt. Han har ikke taget stilling til den eller korrektheden af de enkelte påstande.

... han ikke ved, om der var en sådan samtale [mellem enten Svend Erik Hovmand eller Peter Loft og Henning Dyremose]. Han har efterfølgende, på mødet den 27. november 2003, fået at vide, at redegørelsen blev brugt til statsministerens svar i Folketinget den 26. november 2003. Vidnet vidste ikke, at statsministeren var blevet spurgt om noget, og at redegørelsen skulle bruges hertil. <s. 867>

... forespurgt, hvorfor han blev involveret i sagen, forklarede vidnet, at sagen havde ligget i hans afdeling, idet Niels Kristensens kontor hørte til her. Ole Kjær bad ikke vidnet foretage sig andet end at kontakte Peter Loft og Lars Nørding. Det var en slags beredskab, hvis der skulle ske noget.” <s. 868-869>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han først så forelæggelsen, da han fik en kopi heraf den 17. november 2003.

... han ikke hørte andet end, at det var rekvireret af Peter Loft.

... Han gik ud fra, at det var til brug for besvarelsen af spørgsmål S 703 og S 704. Vidnet tænkte ikke særligt over det.

Adspurgt, om han heller ikke hørte om en telefonsamtale mellem enten Peter Loft eller ministeren og Henning Dyremose, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” <s. 1145-1146>

Nils Bernstein har forklaret,

”forespurgt, om dette bilag har været i Statsministeriet, ..., at det tror han ikke. Det indgår ikke i Statsministeriets bilagsmateriale, og han genkender ikke notatet.” <s. 1049-1050>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at

”han ikke har set forelæggelsen. Han har heller ikke kendskab til, hvordan opgaven blev stillet til embedsmændene.” <s. 1226>

3.5. Telefonsamtaler mellem Henning Dyremose og Svend Erik Hovmand i november 2003

Det er af de afgivne forklaringer, jf. Peter Lofts forklaring refereret ovenfor i afsnit 3.4, fremgået, at der omkring den 15. november 2003 var nogle telefonsamtaler mellem Henning Dyremose og Svend Erik Hovmand.

Henning Dyremose har om disse telefonsamtaler forklaret, at

”Mens han havde været på rejse i USA, var der startet en omtale af TDC, formentlig pga. en lækage i Ligningsrådet. Han fik en grundig orientering om L 27's konsekvenser for et salg af Talkline, og det blev klart for ham, at L 27 reelt havde tilbagevirkende kraft. Han overtog herefter selv ansvaret for sagsbehandlingen. Han gav den 13. november 2003 et interview til JyllandsPosten, og den 14. november 2003 kontaktede han selv skatteminister Svend Erik Hovmand. Det foregik således, at vidnets sekretær ringede til Svend Erik Hovmand og lagde en besked om, at vidnet gerne ville ringes op. Svend Erik Hovmand ringede omkring kl. 17.00 tilbage. De havde en telefonsamtale, der altså foregik på vidnets initiativ, hvorunder han redegjorde for, at TDC på baggrund af, at de den 19. august 2003 havde fået et klart tilsagn fra Ligningsrådet om, at deres handlinger var lovlige, fandt det utilfredsstillende, at lovforslaget reelt havde tilbagevirkende kraft og ville modvirke deres handlinger. Den fremadrettede virkning ville TDC selvfølgelig tage til efterretning.

... Svend Erik Hovmand under samtalen var meget henholdende. Han henviste til, at det var fredag aften, og at han havde en anden aftale, og sagde, at han ville kontakte vidnet igen søndag. Vidnet talte ikke med andre end

Svend Erik Hovmand. Søndag omkring kl. 18.00 ringede Svend Erik Hovmand ham op, og de havde en samtale, hvor de udelukkende talte om den tilbagevirkende kraft. Vidnet øjnede her en lille mulighed for, at ministeren ville overveje et ændringsforslag til ikrafttrædelsesbestemmelsen.

Forespurgt, om de også talte om, hvorvidt skattemyndighederne havde viden om TDC's dispositioner, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke under denne samtale. Dette tema var først fremme under en samtale den 20. november 2003. Det var foranlediget af nogle udtalelser under forespørgselsdebatten i Folketinget. En af hans medarbejdere havde overværet debatten og sendte ham en mail herom. Det fremgik af mailen, at oppositionen henviste til, at styrelsen, ifølge vidnets oplysninger til Jyllands-Posten den 14. november 2003, længe havde været bekendt med alle relevante oplysninger, herunder de involverede beløb. Da vidnet så det bånd, som var optaget af forhandlingen i Folketinget, blev han meget overrasket over, at statsministeren her gav udtryk for, at skattemyndighederne først blev bekendt med disse oplysninger i forbindelse med TDC's anmodning af 28. maj 2002. Det fik han til at kontakte Svend Erik Hovmand, der var på rejse i Rusland. De talte sammen kl. 14.45. De drøftede under denne samtale et udkast til ændringsforslag, som TDC havde fået udarbejdet, der fjernede den tilbagevirkende kraft. Han fortalte endvidere Svend Erik Hovmand, at han var overrasket over de oplysninger, som statsministeren havde givet Folketinget, idet han var sikker på, at skattemyndighederne havde haft oplysningerne i sagen tilbage fra 2000. Han er sikker på, at det var under samtalen den 20. november 2003, at han gjorde opmærksom på, at skattemyndighederne kendte oplysningerne allerede i 2000. Under den første samtale drøftede de ikke dette emne, men alene spørgsmålet om den tilbagevirkende kraft. Vidnet kontaktede netop Svend Erik Hovmand, fordi han fra 7 års virke som minister ved, hvad der sker, når en fagminister giver sin statsminister forkerte oplysninger, og disse videregives til Folketinget." <s. 1072-1073>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

"forespurgt, om han fredag den 14. november 2003 havde en telefonsamtale med Henning Dyremose, ..., at det havde han, men han er dog lidt i tvivl om datoen.

Forespurgt om, hvad samtalen gik ud på, forklarede vidnet, at han på det tidspunkt var i Moskva. Han blev her ringet op af sin sekretær, der orienterede ham om, at der havde stået noget i de danske aviser dagen før, og at han skulle ringe til Henning Dyremose. Han ringede tilbage til Henning

Dyremose, der sagde, at de havde læst referatet i aviserne, og at det var faldet dem for brystet, idet de helt tilbage fra 2000 havde holdt ToldSkat orienteret. Denne oplysning rystede ham, og han ringede straks til Peter Loft og fortalte ham, at Henning Dyremose påstod, at styrelsen på et tidligt tidspunkt havde haft kendskab til sagen. Han bad Peter Loft om at undersøge dette.

Foreholdt, at Henning Dyremose har forklaret, at han under samtalen med vidnet gav udtryk for, at TDC var utilfreds med den tilbagevirkende kraft i L 27, forklarede vidnet, at han så er usikker på datoen. Han mener, at den samtale, han netop refererede til, fandt sted i november måned 2003.

Adspurgt ..., om han kan huske, hvor mange gange han talte i telefon med Henning Dyremose i denne periode, forklarede vidnet, at han kan huske, at han blev foreholdt en kritik af den tilbagevirkende kraft.

Foreholdt, at der dels var et tema vedrørende kritik af den tilbagevirkende kraft, og dels et tema vedrørende spørgsmålet om, hvornår der var sket orientering af ToldSkat, og forespurgt, om der var en eller flere samtaler, forklarede vidnet, at det var to samtaler.

Foreholdt, at Henning Dyremose har forklaret, at der var tre samtaler, og at de om fredagen den 14. november og igen søndag den 16. november 2003 talte om den tilbagevirkende kraft, forklarede vidnet, at det godt kan være, at han har haft samtaler med Henning Dyremose om den tilbagevirkende kraft såvel den 14. som den 16. november 2003.

... forespurgt, om han ved noget om, hvordan dette arbejde [udarbejdelsen af en forelæggelse for departementschefen af 15. november 2003] blev bestilt fra departementets side, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Han var på det tidspunkt i Moskva, og han havde således ikke detaljeret føling med sagen.

Adspurgt, om han vidste, hvad forelæggelsen skulle bruges til, forklarede vidnet, at det vidste han ikke.

Forespurgt, om det kunne være et udslag af, at han havde sagt til Peter Loft, at det skulle undersøges, forklarede vidnet, at det godt kunne være tilfældet.

..., at han ikke ved, om det præcis forholder sig sådan.

... der var to sæt samtaler. Det ene vedrørte spørgsmålet om den tilbagevirkende kraft, og det andet spørgsmålet om, hvornår styrelsen vidste hvad. Den sidste samtale husker han tydeligt. Han var på det tidspunkt i Moskva. Han kan ikke huske datoerne for disse samtaler, eller hvilken af samtalerne der kom først.

Forespurgt, om han kan huske, om Henning Dyremose henviste til statsministerens tale i Folketinget, da de drøftede spørgsmålet om, hvornår skattemyndighederne vidste hvad, forklarede vidnet, at han ikke husker, om Henning Dyremose henviste til statsministeren eller til aviserne, da han ringede til ham i Moskva. Da Dyremose ringede, havde vidnet fået den opfattelse, at skattemyndighederne mente, at de ikke vidste noget.

Foreholdt, at Henning Dyremose har forklaret, at det var, da han hørte statsministeren tale i Folketinget, at han blev klar over, at der måtte være givet urigtige oplysninger, hvorefter han skyndte sig at kontakte vidnet, forklarede vidnet, at det umiddelbart forekommer ham, at spørgsmålet om tilbagevirkende kraft nok blev drøftet under den første samtale, og spørgsmålet om, hvornår styrelsen vidste hvad, blev drøftet under den anden samtale.

Adspurgt om, hvorvidt samtalen om, hvornår skattemyndighederne vidste hvad, foregik, mens han var i Rusland, bekræftede vidnet dette.

Foreholdt, at Henning Dyremose har forklaret, at samtalen med vidnet i Rusland fandt sted den 20. november 2003, bemærkede vidnet: ”Nå siger *han* også det”.

... forespurgt, om han har set den [forelæggelsen for departementschefen af 15. november 2003], forklarede vidnet, at det har han givet gjort, da han kom hjem fra Rusland.

Adspurgt, om han ved, om denne redegørelse skulle bruges til at svare på de spørgsmål, der var stillet fra Folketinget, forklarede vidnet, at det går han ud fra.

Foreholdt, at der også var stillet spørgsmål fra Skatteudvalget vedrørende L 27, og forespurgt, om han ved, om redegørelsen også blev brugt til besvarelse af spørgsmålene fra Skatteudvalget, forklarede vidnet, at det vil han tro. Det har sin sandsynlighed.

Forespurgt ..., om svaret er udtryk for, at det ikke var noget, han drøftede med Peter Loft, forklarede vidnet, at han så svarene, inden de blev sendt til Skatteudvalget.

Forespurgt, om han og Peter Loft havde en drøftelse af substansen i svarene, forklarede vidnet, at de alle sammen havde fokus på sagen. Alle detaljer blev undersøgt grundigt. Mens han var i Moskva, var han og Peter Loft i kontakt med hinanden pr. telefon, og straks han kom hjem, gennemgik de det materiale, der forelå.

Adspurgt om, hvad det var for et materiale, om det var spørgsmålene, svarene eller baggrundsmaterialet, forklarede vidnet, at det først og fremmest var svarene, men embedsmændene gennemgik også baggrundsmaterialet.

Foreholdt ..., at Henning Dyremose ifølge vidnets forklaring havde sagt, at ToldSkat havde kendt til problemstillingen helt tilbage i 2000, og forespurgt, om han under samtalen havde noget svar på det, forklarede vidnet, at han var forundret over, at systemet skulle have kendt til sagen i så lang tid. Han havde ikke noget materiale ved hånden, så han kunne ikke give et svar straks. Han ringede derfor straks hjem for at få det undersøgt.

Forespurgt ..., om han forbandt denne oplysning med den samtale, han havde haft med en kollega i Folketinget, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke." <s. 1196-1200>

Peter Loft har forklaret,

"Foreholdt, at Henning Dyremose har forklaret, at han onsdag den 19. november 2003 havde hørt statsministerens besvarelse til Folketinget og herved var blevet bekendt med, at styrelsen havde en anden opfattelse af, hvornår man kendte til sagen, end TDC havde, og at dette efter den 19. november 2003 foranledigede en henvendelse herom til Svend Erik Hovmand, ..., at han i så fald husker forkert med hensyn til datoerne og forløbet. Han kan i så fald ikke huske, hvad der var anledningen til, at Selskabsrevisionen skulle lave et notat. Det har så nok været til brug for besvarelsen af de spørgsmål, der var stillet til statsministeren, idet et af dem må have gået på, hvornår statsministeren eller skatteministeren havde kendskab til sagen.

Foreholdt, at Henning Dyremose har forklaret, at han fredag den 14. november 2003 havde en telefonsamtale med Svend Erik Hovmand, hvor han

rejste spørgsmålet om tilbagevirkende kraft, hvortil Svend Erik Hovmand svarede, at det kunne han ikke umiddelbart tage stilling til, og at de efterfølgende havde en yderligere samtale om søndagen, bekræftede vidnet, at der var en sådan telefonsamtale den 14. november 2003. Han fik samtalen refereret af Svend Erik Hovmand, idet vidnet enten var til stede i lokalet under samtalen eller kom til stede umiddelbart efter.” <s. 1240-1241>

3.6. Skatteministeriets udkast til besvarelse af S 703 og S 704

Der findes i det materiale, der er modtaget fra Skatteministeriet, en håndskrevet oversigt (bilag 38.12), udarbejdet af Peter Loft, der efter det oplyste har dannet grundlag for udarbejdelsen af udkast til svar på folketingsspørgsmål S 703 og S 704 til statsministeren, samt et baggrundsnotat hertil med overskiften ”skattehullet kort fortalt”. Oversigten har følgende indhold:

”

1. De 2 skriftlige svar
2. De 2 mundtlige svar
3. Baggrundsnotat(er). Aktindsigt???
 - Frodes forslag – p baggrund af rygter
SEH’s forslag:
Faktuelt: Ikke forelagt ministeren
Ingen konkret risiko
Skattestop
Reg. skifte: tavlen vaskes ren
Udgangspunkt: ÷ genbrug
 - Hændelsesforløbet i relation til TDC
 1. 1. forhåndsbesked – tid og om hvad
18/9-01 ≈ høring om Frodes forslag
 2. Lovforslagets fremsættelse
Besvarelse af spørgsmål
 3. 2. forhåndsbesked begæres
 1. gang der høres om problemet
 4. 2. forhåndsbesked → lovforslag
 5. Forinden - i juni/juli overvejelser om helt at ophæve inter-nat. sambeskatn. opgives fordi ...
 - TDC-fidusen i hovedtræk.”

Peter Loft har, foreholdt de håndskrevne notater, bekræftet, at det er hans håndskrift. Forespurgt, om det ikke kunne være en slags disposition/tankegang til, hvad der skulle indgå i svarene og baggrundsnotatet, har han forklaret, at

”det er sandsynligt.” <s.1249>

Den 17. november 2003 kl. 10.37 sendte Helle Bergenfelt, der er sekretær for Peter Loft, en mail (bilag F.23.01) til Jens Drejer, Ivar Nordland og Jesper Leth Vestergaard vedhæftet udkast til besvarelse af S 703 og S 704 samt en skitse vedrørende besvarelsen (bilag F.23.02).

I udkastet til besvarelse af S 703 og S 704 er der anført nogle supplerende tekster og svar hertil vedrørende andre spørgsmål, som man forventede ville kunne komme frem under debatten i Folketinget om statsministerens besvarelse. I de supplerende spørgsmål til S 703 anføres det blandt andet:

”TDC siger, at det stod regeringen klart, hvad selskabet var i færd med, da L 99 blev fremsat, og at regeringen således indirekte har sanktioneret fidusen.

L 99 er fremsat den 7.februar 2002.

TDC nævner for første gang, at værdien af deres tyske datterselskab ved en koncernintern transaktion i Tyskland uden selvstændige skattemæssige eller realøkonomiske konsekvenser, er steget fra ca. 1,5 mia. kr. til 6,5 mia. kr., i en begæring om bindende forhåndsbesked dateret den 28.maj 2002 - altså næsten 4 måneder senere, og på et tidspunkt, hvor L 99 er vedtaget (checkes).

Den 28.maj 2002 er første gang, det siges, at man ønsker at afskrive på grundlag af en anskaffelsessum, der er ca. 4 gange højere end den faktiske anskaffelsessum.”

Den omtalte skitse til besvarelsen (bilag F.23.02) er sålydende:

”Dyremoses udtalelser i JP i dag er

- ukorrekte, grænsende til det grove

- stærkt skadelige for os og
- vand på Homann og Vernersens mølle.

Se vedlagte notat fra Selskabsskatterevisionen i Århus - en del af ToldSkat.

Notatet i korthed:

A Den 18. september 2001: LR accepterer
at der gælder sambeskatning mellem det tyske datterselskab og
TDC/DK
at et evt. tab ved salg af datterselskabet
(afståelsessum mindre end anskaffelsessum) vil kunne
fradrages.

Altså pr. 18. september 2001:

- 1) Der er ingen angivelse af, at værdien i forhold til anskaffelses-
summen er blevet voldsomt opskruet gennem en internt tysk om-
strukturering.
- 2) Der godkendes fradrag for tab ved salg i 2001. Dette salg fandt
ikke sted - og har fortsat ikke fundet sted.

B Den 28. maj 2002 spørges LR om:

Hvilket grundlag skal vi (TDC) bruge f.eks. ved beregning af af-
skrivninger eller ved opgørelse af tab/gevinst ved et evt. salg? Er det
den pris vi gav - 1,7 mia. - eller er det handelsværdien på det tids-
punkt, hvor vi skød datterselskabet ind under sambeskatningen (de
6,5 mia. kr.).

Som bekendt svarede LR 19. august i år: Det store beløb.

Altså:

28. maj 2002 er første gang vi hører om, at værdien - fiktivt - er ble-
vet betydeligt forøget. Hele krumtappen i TDC's manøvre (at øge
værdien af selskabet dagen før sambeskatning) har altså ikke tidlige-
re været omtalt.

C Folketinget:

Det er ikke rart, at Henning Dyremose siger,

at myndighederne ved fremsættelsen af L 99 (det forslag, hvor indgrebet ikke var medtaget) var fuldt ud klar over manøvreren og

at ministeriet ved ikke at medtage indgrebet indirekte godkender transaktionen.

Det bekræfter S og SF's teorier.

Men det er forkert: L 99 er fremsat i begyndelsen af 2002 og vi får kendskab - dvs. hører l. gang - om tricket den 28.maj 2002.

D Henning Dyremose.

Han mister ingen ting fsva. 2001, 2002 og 2003. 2004 er det første år, han ikke nyder gavn af sin fidus.

Efter hans udtalelser til JP i dag og med den næring det giver til evt. konspirationsteorier, tror jeg vi skal holde betydelig afstand til HD.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”han havde fri den 14. november 2003 og var bortrejst i weekenden den 15.-16. november 2003. Efter at han var kommet ind i ministeriet mandag den 17. november 2003 kl. 13, talte han med Jesper Leth Vestergaard, som var i besiddelse af udkast til svar til spørgsmål S 703 og S 704

... Helle Bergenfelt er Peter Lofts sekretær. Peter Loft skriver sine ting i hånden, og Helle Bergenfelt skriver alt hans materiale rent. Bilag F.23.02 er således renskrift af materiale konciperet af Peter Loft. Vidnet husker ikke, om han dengang så [skitsen til besvarelsen], men opfatter det som Peter Lofts egen skitse til, hvordan han dengang så på sagen.

Foreholdt ..., ”Altså: 28. maj 2002 er første gang vi hører om, at værdien – fiktivt – er blevet betydeligt forøget. Hele krumtappen i TDC’s manøvre (at øge værdien af selskabet dagen før sambeskatning) har altså ikke tidligere været omtalt”, forklarede vidnet, at han opfattede dette således, at myndighederne først den 28. maj 2002 fik kendskab til fremgangsmåden. Vidnet har ikke deltaget i nogen drøftelse af, at der skulle anlægges en strategi, hvorefter man skulle holde sig til, at manøvreren først blev ”omtalt” den 28. maj 2002, for derved ikke at udtale sig om, hvornår myndighederne faktisk

var blevet opmærksomme på fremgangsmåden. Der er således ikke tale om ”finesseri” i forbindelse med konciperingen.

Det samme gælder ... ”Men det er forkert: L 99 er fremsat i begyndelsen af 2002 og vi får kendskab – dvs. hører 1. gang – om tricket den 28. maj 2002”. <s. 1382-1383>

Peter Loft har forklaret, at

”Han mener, at det var Jesper Leth Vestergaard, der udarbejdede de første udkast til besvarelse, men han har ikke nogen erindring om den nærmere tidsfølge.

Foreholdt bilag F.23.02, svar på spørgsmål S 703 og S 704, som er skrevet af hans sekretær Helle Bergenfelt, forklarede vidnet, at udkastet ikke ligner hans egen stil. Han tror fortsat, at det er Jesper Leth Vestergaard, der har konciperet det.

Foreholdt [skitse til besvarelsen] forklarede vidnet, at det mere ligner hans stil. Det er langt fra usandsynligt, at det er ham, der har konciperet det, og det kan være forklaringen på, at dette dokument og de udarbejdede svarudkast er sendt samlet af Helle Bergenfelt.

Foreholdt afsnit B, ..., specielt ordene ”hører om” og ”omtalt”, forklarede vidnet, at det er helt tilfældigt, at disse ord er blevet valgt. Der ligger ikke nogen nærmere overvejelser bag, og han tænkte ikke over, om der skulle være en forskel mellem ”spurgt til” og ”hørt om”.

Foreholdt ... ”Men det er forkert: L 99 er fremsat i begyndelsen af 2002 og vi får kendskab – dvs. hører 1. gang – om tricket den 28. maj 2002”, forklarede vidnet som umiddelbart ovenfor.” <s. 1401-1403>

Kl. 11.19 samme dag sendte Helle Bergenfelt en mail til Jesper Leth Vestergaard med kopi til Jens Drejer og Ivar Nordland med følgende indhold (bilag F.22.01):

”Peter har lige telefoneret nogle ændringer til svar på spm. 703 og 704. Jeg har ændret det, men jeg vil bede dig sammenligne med det du har fået tilsendt, da jeg måtte rette mens han dikterede pr. tlf. Den største ændring er

hvor siden starter med "Om at skatteministeren var bekendt med problemet ..."

I det vedhæftede udkast til besvarelse anføres det vedrørende det ovenfor nævnte supplerende spørgsmål til S 703 (bilag F.22.02):

"TDC siger, at det stod regeringen klart, hvad selskabet var i færd med, da L 99 blev fremsat, og at regeringen således indirekte har sanktioneret fidusen.

L 99 er fremsat den 7.februar 2002.

TDC nævner for første gang, at værdien af deres tyske datterselskab ved en koncernintern transaktion i Tyskland uden selvstændige skattemæssige eller realøkonomiske konsekvenser, er steget fra ca. 1,5 mia. kr. til 6,5 mia. kr., i en begæring om bindende forhåndsbesked dateret den 28.maj 2002 - altså næsten 4 måneder senere, og på et tidspunkt, hvor L 99 er vedtaget (checkes)."

Ivar Nordland har herom forklaret, at

"han reagerede på formuleringerne [i det ovenfor citerede afsnit], fordi der var omtalt beløbsstørrelser. Ministeren kunne jo på grund af sin tavshedspligt ikke videregive sådanne beløb, og vidnet ændrede derfor udformningen af besvarelsen, så den fik det indhold, som fremgår af bilag 41.42. [jf. afsnit 3.7 nedenfor]

Vidnet tilføjer, at han ikke har noget kendskab til, hvorfor det afsnit, der er anført [i det tidligere udkast jf. bilag F.23.02, der er refereret ovenfor] sidste afsnit, ikke findes i den senere version gengivet [her]." <s. 1383-1384>

Peter Loft har forklaret, at

"han ikke husker, om det er ham, der har bedt om, at sidste afsnit, "Den 28. maj 2002 er første gang, der siges, at man ønsker at afskrive på grundlag af en anskaffelsessum, der er ca. 4 gange højere end den faktiske anskaffelsessum", skulle udgå af besvarelsen. Han husker intet om, at han, således som det fremgår [af mailen], skulle have ringet til Helle Bergenfelt. Han

var på det pågældende tidspunkt med ministeren på virksomhedsbesøg i Nordsjælland.” <s. 1403>

Jesper Leth Vestergaard sendte den 17. november 2003 kl. 15.30 en mail til Ivar Nordland (bilag F.24.01) vedhæftet et dokument med betegnelsen ”Redegørelse for forløbet med PLs rettelser” (bilag F.24.02), som var et notat med overskriften ”Skattehullet kort fortalt”. Notatet er gengivet nedenfor i afsnit 3.7. Den af Jesper Leth Vestergaard fremsendte udgave af notatet er identisk med bilag 38.08, som også er omtalt nedenfor.

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”Jesper Leth Vestergaard på dette tidspunkt var godt i gang med at skrive ”Skattehullet kort fortalt”. Jesper Leth Vestergaard skulle forlade Skatteministeriet tidligt den dag, og vidnet mener, at han havde rykket for at få notatet.” <s. 1384>

3.7. Forelæggelse af 17. november 2003 til skatteministeren med udkast til svar til Statsministeriet

Et udkast til svar til Statsministeriet udarbejdet af Skatteministeriet blev tillige med et baggrundsnotat forelagt for skatteministeren ved en forelæggelse af 17. november 2003 (bilag 41.42) med følgende tekst:

”...

Til brug for din kommende samtale med statsministeren vedlægges udkast til statsministerens skriftlige besvarelse af spm. S 703 og S 704, samt udkast til statsministerens mundtlige besvarelse af spm. 653-654. Endvidere vedlægges kort baggrundsnotat.”

Det nævnte baggrundsnotat med overskriften ”Skattehullet kort fortalt” har følgende indhold:

”Skattehullet kort fortalt

En dansk koncern har fået forøget sit skattemæssige afskrivningsgrundlag med et betydeligt beløb, som ikke modsvares af en reel værditilvækst.

Umiddelbart inden et udenlandsk datterselskab kom ind under dansk sambeskatning var værdien i dette gennem en skattefri omdannelse blevet hævet betydeligt. Som følge af forskellene mellem dansk og tysk ret kan værdien i selskabet ved en skattefri omdannelse skrives op til handelsværdien på det pågældende tidspunkt, uden at dette udløser skattebetaling. Koncernen opnår på denne måde, at f.eks.

- aktiver som der én gang er afskrevet på i udlandet på ny kan danne grundlag for afskrivninger – denne gang som led i sambeskatningen i det danske moderselskab. Selskabet har altså gratis skaffet sig et større afskrivningsgrundlag, som kan bruges til at nedbringe den danske selskabsskat.
- Immaterielle aktiver, som koncernen selv har oparbejdet og som ikke giver adgang til afskrivninger, bliver omkvalificeret til erhvervede aktiver, som der kan afskrives på.

Forslaget standser denne mulighed ved at fastslå, at adgangen til afskrivning på udenlandske aktiver skal være den samme, som hvis den skattefri omstrukturering ikke havde fundet sted. Afskrivningsgrundlaget kommer dermed til at svare til reelle – afskrevne – grundlag.

Den tidligere regerings forslag (L 61)

Den tidligere skatteminister Frode Sørensen fremsatte den 24. oktober 2001 et lovforslag (L 61) som bl.a. indeholdte et forslag, som havde til formål at lukke ovennævnte skattehul. Formålet med L 61 var således det samme som formålet med L 27, som skatteministeren har fremsat i denne samling, selvom der ikke er identitet mellem de to forslag.

Lovforslaget (L 61) blev fremsat, fordi embedsværket i Skatteministeriet havde hørt rygter om, at denne mulighed eksisterede og muligvis blev anvendt. Embedsværket havde imidlertid ingen konkret viden om, hvem der anvendte det og i hvilket omfang.

Lovforslaget (L 61) bortfaldt som følge af udskrivelsen af Folketingsvalget, som blev afholdt 20. november 2001.

Perioden fra regeringsskiftet til fremsættelsen af konkurrencepakken L 99

Konsekvensen af et regeringsskifte er efter Skatteministeriets opfattelse, at tavlen med lovforslag vaskes ren. Udgangspunktet vil således være, at der ikke sker genbrug af den tidligere regerings forslag, men at der efter en konkret vurdering selvfølgelig kan ske genbrug.

Departementet i Skatteministeriet vurderede på daværende tidspunkt, at forslaget om lukning af et muligt og ikke nærmere konkretiseret skattehul ville være i strid med skattestoppet. I denne periode herskede der endnu usikkerhed mht. rækkevidden af skattestoppet. Det er således først senere, at det blev fastslået, at lukning af huller i skattelovgivningen ikke er i strid med skattestoppet.

Skatteministeriet havde fortsat ingen konkret viden om, i hvilket omfang hullet blev udnyttet.

Departementet vurderede, at hul lukningen bedst kunne indgå i en samlet modernisering af den frivillige sambeskatning.

Skatteministeren blev – udover en generel præsentation af de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse – ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet var blevet ”advaret” af sine embedsmænd om et hul.

Svaret til skatteudvalget under behandlingen af Konkurrenceevnepakken L 99

I forbindelse med behandlingen af L 99, fremsat 7. februar 2002, som indeholdt et andet element fra L 61 (objektivering af CFC-beskatningen), anmodede Skatteudvalget om en oversigt over de yderligere forslag til lovændringer, der var indeholdt i L 61, ledsaget af en begrundelse for den manglende genfremsættelse.

Skatteministeren svarede (bilag 71 til L 99), at det alene var ændringerne i CFC-skattereglerne, der var indeholdt i såvel L 61 som L 99. Der var således 7 af elementerne fra L 61, som ikke var med i L 99.

Skatteministeren gav endvidere udtryk for, at L 99 var udtryk for regeringens prioritering på det tidspunkt, hvor lovforslaget blev udarbejdet, men at dette naturligvis ikke hindrer regeringen i at lade de øvrige elementer indgå

i regeringens fremtidige overvejelser. Specifikt vedrørende reglerne om frivillig sambeskatning nævnte skatteministeren, at ”det er regeringens hensigt at foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne.”

L 99 blev vedtaget ved 3. behandlingen den 17. maj 2002. Forslaget var således vedtaget inden selskabet den 28. maj 2002 anmodede om den bindende forhåndsbesked, som har foranlediget L 27.

Skatteministeren lovforslag L 27

Skatteministeren fremsatte den 9. oktober 2003 lovforslaget L 27 (Indgangsværdier for afskrivningsberettigede aktiver samt kreditlempelse ved sambeskatning), som er foranlediget af den konkrete sag i Ligningsrådet, som blev afsagt den 19. august 2003 beskrives nedenfor.

Hændelsesforløbet i relation til den pågældende koncern

Koncernen anmodede i 2001 om en bindende forhåndsbesked vedrørende det samme datterselskab. Forhåndsbeskeden vedrørte ikke det aktuelle skattehul, men om der vil være fradrag for tab på aktiver, herunder goodwill, hvis selskabet solgte aktiverne. Forespørgslen indeholdte ingen oplysninger om, at den foretagne omdannelse havde medført en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill og der var på dette tidspunkt ingen angivelse af beløbsstørrelser i forespørgslen.

Ligningsrådet afgav forhåndsbeskeden den 18. september 2001. Med denne bekræftede Ligningsrådet, at et evt. tab ved salg af aktiverne i datterselskabet vil kunne fradrages. Aktiverne blev dog ikke solgt.

Den 28. maj 2002 anmodede det pågældende selskab om bindende forhåndsbesked. Det er først ved denne anmodning, at der spørges om, hvorvidt handelsværdien (den oppustede værdi) ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi for goodwill. Det er endvidere første gang, at de konkrete beløb for værdien af goodwill angives.

Efter flere forhandlinger mellem selskabet og ToldSkat blev problemstillingen delt op i to spørgsmål. Det første spørgsmål går på, hvilken anskaffelsessum, der skal anvendes ved afskrivning af goodwill – den oprindelige eller den oppustede. Det andet spørgsmål, som ikke er færdigbehandlet, går på selve værdiansættelsen.

Told- og Skattestyrelsen anførte i sin indstilling til afgørelsen af den anden sag, at

”sagens centrale spørgsmål ikke alene skulle afgøres på grundlag af dansk skatteret, men at de tyske civilretlige retsregler også havde betydning for bedømmelsen af sagen. Hvis de tyske civilretlige regler tillægges betydning, skal der ske en ”kvalifikation” af faktum. Det var her Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at den pågældende selskabsomdannelse, der er sket uden likvidation af det ophørende selskab og på en sådan måde, at kommanditselskabet indtræder i aktieselskabets stilling, måtte sammenlignes med en dansk selskabsomdannelse med succession.”

Ligningsrådet tiltrådte ikke indstillingen fra Told- og Skattestyrelsen. Ligningsrådet tiltrådte derimod forespørgerens synspunkter. Den bindende forhåndsbesked blev afgivet den 19. august 2003. Den blev offentliggørelsen med følgende resume:

”En dansk koncern havde et tysk datterselskab, der var enejer af et tysk anpartsselskab (GmbH). Goodwillværdierne i anpartsselskabet var altovervejende oparbejdet af dette. Anpartsselskabet blev omdannet til kommanditselskab (KG), hvilket efter tysk ret kan ske uden oplysningsbeskatning af anpartsselskabet. Det overliggende tyske selskab blev enekommanditist. Umiddelbart herefter blev kommanditisten – og dermed tillige kommanditselskabet, der er transparent – inddraget under dansk sambeskatning. Ligningsrådet fandt, at goodwillværdierne i kommanditselskabet skulle anses for erhvervet af kommanditisten til handelsværdien på omdannelses tidspunktet. Den danske koncern kunne derfor afskrive med udgangspunkt i denne handelsværdi, jf. selskabsskattelovens § 31, stk. 6.”

Regeringens overvejelser om reaktionsmuligheder

Regeringen overvejede henover sommeren, hvordan der skulle reageres, hvis Ligningsrådet gav koncernen medhold (hvilket Skatteministeriets Departement forventede). I disse overvejelser indgik også et forslag om at opheve muligheden for sambeskatning med udenlandske datterselskaber.

Regeringen opgav den sidstnævnte ide, dels fordi det ville placere Danmark, som et af de mest restriktive lande i EU mht. underskudsoverførsel fra udlandet, og dels fordi det ikke kunne garanteres, at der ikke er en EU-

retlig forpligtelse til at give fradrag for underskud i udenlandske datterselskaber (der er således anlagt sag mod Storbritannien).”

Notatet findes også i en anden udgave (bilag 43.67.01), hvor det sidste afsnit under emnet Perioden fra regeringsskiftet til fremsættelsen af konkurrencepakken L 99:

”Skatteministeren blev – udover en generel præsentation af de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse – ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet var blevet ”advaret” af sine embedsmænd om et hul.”

er udformet således:

”Skatteministeren blev ikke ”advaret” af sine embedsmænd om et hul.”

Denne udgave af notatet (bilag 43.67.01) fandtes i materialet fra Skatteministeriet sammen med en forelæggelse for skatteministeren, påtegnet af departementschef Peter Loft m.fl., hvor det angives, at materialet er faxet til ministeren 17/11-03. Det er på notatet (bilag 40.58) med håndskrift anført: ”Ej sendt til Statsministeriet. IVN”.

I det originale sagsmateriale, som kommissionen senere har modtaget fra Skatteministeriet, var notatet påsat en seddel (bilag D.43.66.02) med teksten (fra Ivar Nordland ved aflevering af materialet den 15. december 2003):

”Denne blev lagt til STM den 17/11 sammen med vores udkast til svar. Gider du at tjekke, om den også er i sagen.
Ivar ”

I en tredje udgave af notatet (bilag 38.08), der er identisk med det udkast, som Jesper Leth Vestergaard den 11. november kl. 15.30 sendte pr. mail til Ivar Nordland, se herom afsnit 3.6 ovenfor, anføres det på samme sted:

”Ved tiltrædelsen blev skatteministeren præsenteret for de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse, men der skete ikke i forbindelse hermed nogen nærmere præsentation af denne del af forslaget, ligesom hverken det mulige tal eller den omtalte formodede konflikt med skattestoppet blev omtalt for ministeren”.

Ivar Nordland har forklaret, at

”notatet [”Skattehullet kort fortalt”] er udarbejdet den 17. november 2003 i forbindelse med besvarelse af folketingsspørgsmålene S 703 og S 704. Vidnet holdt fri fredag den 14. november 2003, hvor han var i Island. Han kom tilbage på kontoret den 17. november 2003, omkring kl. 13. Han var blevet ringet op, mens han var i Island, fordi der var kommet nogle yderligere spørgsmål om TDC-sagen, så han vidste, at det kørte på de høje nagler. Da han kom tilbage, fortalte Jesper Leth Vestergaard ham, at Statsministeriet inden dagens udgang skulle have svar på fire spørgsmål, to skriftlige og to mundtlige. Peter Loft havde selv udarbejdet udkast til svarene på spørgsmålene, mens Jesper Leth Vestergaard, på baggrund af Peter Lofts anvisninger, skulle udarbejde et baggrundsnotat. Vidnet så dette notat senere mandag eftermiddag. Efter at han havde talt med Jesper Leth Vestergaard, gik han forbi Peter Lofts kontor for at spørge, hvad han kunne gøre. Peter Loft var i gang med en meget lang telefonsamtale, og vidnet fik ikke spurgt, hvad han skulle lave. I forbindelse med telefonsamtalen hørte han flere gange Peter Loft sige ”Men det var jo på grund af skattestoppet”. Vidnet spurgte Peter Lofts sekretær, hvem Peter Loft talte med, og fik at vide, at det var departementschef Nils Bernstein. Efter samtalen kom Peter Loft over på gangen, hvor Jesper Leth Vestergaard, Jens Drejer og vidnet stod og diskuterede sagen. Peter Loft siger her: ”Vi gjorde det jo på grund af skattestoppet, det var jo derfor, jeg beordrede alle skærper ud af L 61”.

Vidnet henviste i denne forbindelse til ... Peter Lofts håndskrevne notat [referet i afsnit 3.6] og forklarede, at Peter Loft under punkt 3, baggrundsnotater har listet op, hvilke punkter der skulle med i besvarelsen. Som vidnet husker det, havde Jesper Leth Vestergaard fortalt, at han var blevet kaldt ned til Peter Loft, hvor de havde gennemgået, hvad der skulle med i svarene. Bilag 38.13 ... var det første udkast til notatet, og rettelserne er skrevet af Jens Drejer. Det er hans håndskrift på bilaget. Næste udgave af notatet var bilag 38.11 ..., som er blevet rettet til af Peter Loft.

... han ikke har set disse udkast og rettelser før nu.

... det endte ud i bilag 38.08 [jf. ovenfor] ..., der var det endelige notat, som skulle bringes videre. Statsministeriet skulle have alle papirer over indendagens udgang, og da Jesper Leth Vestergaard skulle gå tidligt, overtog vidnet opgaven med at bringe materialet over til Statsministeriet. Han udarbejdede således den "gule". Han fik en enkelt rettelse med i det endelige notat til Statsministeriet. Vidnet dokumenterede ..., "Ved tiltrædelsen blev skatteministeren præsenteret for de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse, men der skete ikke i forbindelse hermed nogen nærmere præsentation af denne del af forslaget, ligesom hverken det mulige tal eller den omtalte formodede konflikt med skattestopet blev omtalt for ministeren",

... det var, fordi han huskede, at ministeren havde fået en briefing om, hvad L 61 indeholdt, Vidnet fik dette ændret efter at have talt med Peter Loft om det. Vidnet henviste til bilag 41.42 [citeret ovenfor] ..., "Skatteministeren blev – udover en generel præsentation af de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse – ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet var blevet "advaret" af sine embedsmænd om et hul." ... han fik dette tekststykke fra svaret til spørgsmål S 703. Det var denne ændrede udgave af notatet, der sammen med den gule ... blev sendt til statsministeren.

Adspurgt, om ændringen blev godkendt af Peter Loft, bekræftede vidnet, at det gjorde den. Vidnet kunne ikke uden Peter Lofts godkendelse ændre i noget, som Peter Loft selv havde skrevet. Peter Loft skrev også under på den gule til ministeren. Materialet blev herefter faxet til Svend Erik Hovmand, der ikke var i huset den dag. De måtte sende det over til Statsministeriet, der rykkede for svar, inden det var godkendt af ministeren. Svend Erik Hovmand ringede direkte til vidnet lige inden fyraften og ville have fjernet afsnittet om den generelle orientering, idet Svend Erik Hovmand ikke mente, at han var blevet informeret om det. De måtte således have fat i Statsministeriet og meddele, at de måtte ændre i teksten.

... det endte med, at der kom til at stå ... "Skatteministeren blev ikke "advaret" af sine embedsmænd om et hul". Vidnet mente, at Svend Erik Hovmand havde fået denne orientering, men det viste sig ikke at være rigtigt. Vidnet talte med Christian Kettel Thomsen fra Statsministeriet. Vidnet fortalte Christian Kettel Thomsen, at skatteministeren ville have fjernet afsnittet om den generelle orientering. Vidnet gjorde endvidere opmærksom på, at der ikke var overensstemmelse med udkast til svaret på spørgsmål S 703, hvor den samme oplysning fandtes, og det blev så også rettet til.

Foreholdt bilag 40.58 ...”Ej sendt til Statsministeren”, forklarede vidnet, at det har han skrevet på. Notatet blev ikke sendt, idet de ændrede det efter aftale med Statsministeriet, som havde det tidligere udkast, der blev rettet til. Det blev derfor ikke sendt igen.

Forespurgt om, hvad der ud over notatet til Peter Loft om TDC-sagen lå til grund for notatets udarbejdelse, og hvorfra deres viden omkring L 61 og TDC kom, forklarede vidnet, at de på dette tidspunkt i november 2003 ”væltede sig” i oplysninger. Alt var på bordet på dette tidspunkt.

Forespurgt, om de modtog nye oplysninger fra Told- og Skattestyrelsen, forklarede vidnet, at Told- og Skattestyrelsen ikke var involveret i udarbejdelsen af notatet.

Forespurgt, om der ikke forelå et nyt notat fra Told- og Skattestyrelsen til brug for udarbejdelse af notatet, forklarede vidnet, at det gjorde der ikke. De fik til brug for besvarelse af S 703 og S 704 en kopi af Lars Nørdings forelæggelse af 15. november 2003. Peter Loft gav ham forelæggelsen fra Told- og Skattestyrelsen med Peter Lofts håndskrevne bemærkninger på et eller andet tidspunkt den 17. november 2003.

Forelæggelsen blev ikke anvendt til brug for udarbejdelse af baggrundsnotatet.

... forespurgt, om de gjorde sig nye overvejelser om formålet med L 61 og L 27, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Grundlaget var stadig de kunstige opskrivninger, men noget helt andet var teknikken til, hvordan de skulle adressere det.

... forespurgt, om det stadig var de samme rygter fra Niels Josephsen, der henvises til, bekræftede vidnet, at det var det. Det kunne ikke være andet. <s. 1138-1143>

Forespurgt, om han hørte noget om, hvad notatet om ”Skattehullet kort fortalt” og Lars Nørdings redegørelse til Peter Loft skulle bruges til i forhold til Henning Dyremose, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.

Foreholdt, at der muligt skulle være et møde mellem Henning Dyremose og enten Peter Loft eller ministeren, forklarede vidnet, at det har han ikke hørt noget om. <s. 1144>

... det var ham, der samlede det materiale, som den 17. november 2003 om eftermiddagen blev bragt til Statsministeriet med bud. Det drejede sig om Skatteministeriets udkast til besvarelse og ”Skattehullet kort fortalt”. Statsministeriet fik ikke yderligere skriftligt materiale.

Foreholdt bilag 40.58, forelæggelse af 17. november 2003 for skatteministeren vedrørende TDC sagen Dokumenter til møde med statsministeren, specielt vidnets håndskrevne påtegning ”Ej sendt til Statsministeriet”, forklarede vidnet, at det er rigtigt, at denne udgave af notatet ikke er sendt til Statsministeriet. Den udgave, der er sendt til Statsministeriet, er bilag 41.42.

Vidnet forklarede supplerende, at han, efter at bilag 41.42 var sendt til Statsministeriet, ringede til Christian Kettel Thomsen og fortalte, at Svend Erik Hovmand havde ønsket nogle enkelte passager taget ud af notatet, og at de blev enige om, at de tilsvarende passager skulle udgå af udkastene til besvarelse af spørgsmålene. Fremsendelsen af notatet til Statsministeriet var ment som en baggrundsorientering.” <s. 1389>

Svend Erik Hovmand har forklaret,

”forespurgt, om han har set dette notat [Skattehullet kort fortalt], forklarede vidnet, at han har set et notat med denne overskrift.

Adspurgt, om han hørte noget om baggrunden for, at det blev skrevet, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.

... at han hele tiden har haft den opfattelse, at hvis der var et hul, skulle det lukkes. Han blev ikke orienteret om, at der var et hul. Der var en drøftelse af andre elementer i skattestoppet, men ikke dette. Det har aldrig været i strid med skattestoppet at lukke skattehuller.

Foreholdt ... ”Ved tiltrædelsen blev skatteministeren præsenteret for de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse, men der skete ikke i forbindelse hermed nogen nærmere præsentation af denne del af forslaget, ligesom hverken det mulige tal eller den omtalte formodede konflikt med skattestoppet blev omtalt for ministeren”, og foreholdt, at der på dette sted i teksten sker en ændring i de forskellige udgaver af notatet, og forespurgt, om han, dengang og i dag, kan tiltræde det anførte, forklarede vidnet, at han ikke fik nogen præsentation af lovforslaget, og han blev ikke orienteret om tal eller konflikter. Han er således enig i det anførte.

... forespurgt, hvorfor der skulle være en samtale med statsministeren, og om det var sædvanligt, at han holdt møder med statsministeren, når der skulle besvares spørgsmål til Folketinget, forklarede vidnet, at statsministeren var kaldt i Folketinget for at besvare nogle spørgsmål. Med den fokus, der var på sagen på det tidspunkt, var det naturligt, at de udarbejdede materiale til brug for en samtale med statsministeren. Det var noget ekstraordinært, at der skulle være en samtale med statsministeren. Formålet med mødet var at sætte statsministeren i stand til at svare på spørgsmålene og give ham en orientering om sagen.

Adspurgt, om han fik anden form for information, herunder supplerende mundtlige oplysninger eller synspunkter fra medarbejdere i Skatteministeriet, inden samtalen med statsministeren, forklarede vidnet, at det har han givet fået. På det tidspunkt trak han på alle de informationer, han kunne få. Han kan dog ikke huske noget specielt herom.

Foreholdt ... udkast til svar på spørgsmål S 703, sidste afsnit, "... Jeg kan endvidere oplyse, at skatteministeren – udover en generel præsentation af de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse – ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet var blevet "advaret" af sine embedsmænd om et hul. ...", og forespurgt, om han var enig i dette, forklarede vidnet, at det var han fuldstændig enig i.

Foreholdt ... notat om "Skattehullet kort fortalt", ... "Skatteministeren blev – udover en generel præsentation af de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse – ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet var blevet "advaret" af sine embedsmænd om et hul", og forespurgt, om han er enig i denne formulering, forklarede vidnet, at det var han, bortset fra at det var dårligt dansk.

Foreholdt ændringen af teksten ... og forespurgt, om det var ham, der havde foranlediget denne ændring, forklarede vidnet, at det tvivler han på. Det, der for ham var vigtigt at få frem, var, at han ikke blev orienteret om noget hul. Det kunne selvfølgelig skrives på mange måder.

Foreholdt, at Ivar Nordland ... har forklaret, at det var vidnet, der havde foranlediget denne ændring i teksten, forklarede vidnet, at meget af kommunikationen foregik via telefon fra Moskva. Det var vigtigt for ham at få klart frem, at han ikke blev orienteret om et hul.

Forespurgt ..., om han havde en rolle i forbindelse med den endelige formulering af teksten, forklarede vidnet, at han ikke vil "lægge hovedet på blokken" på, hvilken formulering der var hans, og hvilken der var embedsmændenes. Det afgørende var, at meningen var den samme." <s. 1201-1204>

Peter Loft har forklaret,

"Foreholdt bilag 38.08 ..., notat vedrørende "Skattehullet kort fortalt", ..., at han mener, at notatet indeholder en oplysning, der kommer fra forelæggelsen for departementschefen af 15. november 2003 vedrørende værdiansættelse af goodwill i TDC koncernen (Talkline), bilag 10.42 [jf. afsnit 3.4 ovenfor] ..., og at notatet således må være skrevet efter den 15. november 2003.

Foreholdt ..., "... Forespørgslen indeholdte ingen oplysninger om, at den foretagne omdannelse havde medført en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill og der var på dette tidspunkt ingen angivelse af beløbsstørrelser i forespørgslen", bekræftede vidnet, at det er denne oplysning, der ser ud til at komme fra forelæggelsen af 15. november 2003.

Foreholdt ..., "Ved tiltrædelsen blev skatteministeren præsenteret for de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse, men der skete ikke i forbindelse hermed nogen nærmere præsentation af denne del af forslaget, ligesom hverken det mulige tal eller den omtalte formodede konflikt med skattestoppet blev omtalt for ministeren", og forespurgt, om han i dag er enig i indholdet af udsagnet, ..., at han er enig i det med, at ministeren sporadisk hørte om forslaget. Grundlæggende er han enig i det, der står, men de skulle måske have været mere skarpe i formuleringen vedrørende skattestoppet. Han har ikke nogen erindring om, at det var skattestoppet eller overvejelser om skattestoppet, der var baggrunden for, at forslaget røg ud af L 99. Skattestoppet var slet ikke inde i overvejelserne omkring genfremsettelsen af L 61. Overvejelserne gik alene på, at L 61 ikke var denne regerings forslag, og at denne del ikke passede ikke ind det nye forslag, hvorfor man valgte ikke at genfremsette dette element. Det var slet ikke med i hans overvejelser på dette tidspunkt, at der kunne være en konflikt med skattestoppet. <s. 1239>

... foreholdt "Departementet i Skatteministeriet vurderede på daværende tidspunkt, at forslaget om lukning af et muligt og ikke nærmere konkretiseret skattehul ville være i strid med skattestoppet. I denne periode herskede

der endnu usikkerhed mht. rækkevidden af skattestoppet. Det er således først senere, at det blev fastslået, at lukning af huller i skattelovgivningen ikke er i strid med skattestoppet”, og forespurgt, om han har set dette notat, forklarede vidnet, at han nok mener at have set det.

Forespurgt til formuleringerne forklarede vidnet, at han i dag nok ville sige, at de skulle have brugt en lidt ”skarpere pen”. Han mener ikke, at skattestoppet var begrundelsen herfor. Det er vel ikke direkte forkert, når der tales om et ikke nærmere konkretiseret skattehul. De drøftede alene spørgsmålet om genfremsættelse af L 61 og ikke skattestoppet.

Adspurgt ..., om det kunne have betydning, at det ikke var et konkret hul, men et abstrakt hul, forklarede vidnet, at det i princippet var det samme. Reglerne var på dette område noget ”miskmask”, og de var givet ikke helt tætte. Ivar Nordland kendte rygterne i rådgiverkredsene, men der var ikke nogen konkrete sager. Der var ikke noget akut behov, og det kunne godt vente. Det var alene den slags diskussioner, de havde. Det er korrekt, at han i forbindelse med inddragelse af elementer fra L 61 i L 99 sagde til Ivar Nordland, ”Husk nu skattestoppet”, men det var kun en venligt ment henstilling. Et indgreb over for en uhensigtsmæssighed i lovgivningen ville nok være i strid med skattestoppet, men lukning af et hul ville, selvom hullet var af abstrakt karakter, ikke være i strid med skattestoppet.

Foreholdt ..., at vidnet må have været involveret i tilvejebringelsen af dette notat ..., forklarede vidnet, at han mener at have set det tidligere. Hvis han har bidraget med noget, må det være ... ”Ved tiltrædelse blev skatteministeren præsenteret for de lovforslag, som bortfaldt ved valgets udskrivelse, men der skete ikke i forbindelse hermed nogen nærmere præsentation af denne del af forslaget, ligesom hverken det mulige tal eller den omtalte formodede konflikt med skattestoppet blev omtalt for ministeren”. Det havde de en drøftelse om, idet han ikke mente, at det var rimeligt at betegne den velkomstpakke til ministeren, der bl.a. indeholder praktiske oplysninger om telefonnumre mv., som en præsentation af den tidligere regerings lovforslag. Han mente ikke, at det kunne anses for en egentlig orientering herom.

Foreholdt, at Ivar Nordland har forklaret, at han kom tilbage fra Island mandag den 17. november 2003 kl. 13, og at vidnet da selv havde udarbejdet et forslag til besvarelse, og at Ivar Nordland først så disse svar mandag eftermiddag, bekræftede vidnet, at han sad og skrev på forskellige svar til statsministeren, men han er ikke klar over, om de blev færdige, og i hvilken

form de gik af sted. Ivar Nordlands forklaring herom forekommer meget sandsynlig.

Foreholdt bilag 38.11 (...), notat vedrørende ”Skattehullet kort fortalt”, ..., de med håndskrift påførte ændringer, bekræftede vidnet, at det er hans håndskrift. Foreholdt, at det ser ud til, at han her var med på vinklen med skattestoppet som begrundelse, forklarede vidnet, at han er enig i, at han har skrevet det anførte til, og at skattestoppet dermed rumlede i motivkredsen, men spørgsmålet er, om det er rigtigt. De havde ikke nogen drøftelse af skattestoppet. Han vil i dag mene, at de skulle have været mere præcise i deres beskrivelse.” <s. 1247-1249>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at

”han ikke har haft nogen samtale med Svend Erik Hovmand herom. Det ville heller ikke have været sædvanligt. Han kan helt klart sige, at han ikke har haft en sådan samtale, idet det ville være usædvanligt og derfor noget, han ville huske. Han ville i givet fald også have involveret embedsmændene heri.

... han således ikke havde nogen kontakt med Svend Erik Hovmand – mundtlig eller skriftlig – forud for sin besvarelse af de stillede spørgsmål.

Forespurgt, om nogen har fortalt ham, at Svend Erik Hovmand havde samtaler med Henning Dyremose, forklarede vidnet, at det havde han ikke kendskab til.

... forespurgt, om han modtog nogen uddybninger til teksten fra Skatteministeriet, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han får ikke papirer direkte fra fagministerierne, men henholder sig til det materiale, han modtager fra Statsministeriets embedsmænd. Han fik ikke anden uddybning, end hvad man kan læse sig til i papirerne.

... forespurgt, om han erindrer at have set dette notat [Skattehullet kort fortalt], forklarede vidnet, at han ikke erindrer at have set notatet før.

... forespurgt, om nogen over for ham betvivlede, at L 61 ville have lukket hullet, forklarede vidnet, at det var der ikke nogen, der gjorde. Statsministeriets embedsmænd har ikke kapacitet til at gå dybt ned i de egentlige faglige vurderinger, der kommer fra de forskellige fagministerier. De er nødt til at stole på de oplysninger, de modtager. Han har ved sin besvarelse af

spørgsmålene til Folketinget henholdt sig til det oplæg, han modtog fra Skatteministeriet.

... foreholdt, at han tidligere har forklaret, at det var hans opfattelse, at det ikke var i strid med skattestoppet at lukke huller, forklarede vidnet, at det hele tiden har været hans holdning, at huller skulle lukkes. Det var først i forbindelse med forberedelsen af besvarelsen til Folketinget den 19. november 2003, at han blev opmærksom på, at der var nogen, der havde den opfattelse, at det ville være i strid med skattestoppet at lukke huller. Han var ikke enig heri.

Adspurgt, om han spurgte, hvor denne opfattelse kom fra, forklarede vidnet, at han ikke spurgte nærmere herom. Tirsdag den 18. november 2003 gennemgik han sagen med sin departementschef, hvilket var foranlediget af, at sagen var ”kogt op” i medierne, og departementschefen nævnte, at der kunne blive stillet spørgsmål om forholdet til skattestoppet, og at der var folk i Skatteministeriets departement, der havde den opfattelse, at skattestoppet var til hinder for, at man kunne lukke skattehuller. De havde lavet et beredskabspapir hertil, således at han – loyalt over for Skatteministeriets folk – kunne besvare spørgsmål herom, hvis sådanne måtte blive stillet. Det ændrede dog ikke ved, at han var uenig i denne opfattelse.” <s. 1226-1229>

3.8. Skatteministeriets udkast til svar på S 703 og S 704, som de er afleveret til Statsministeriet

De udkast til besvarelse af spørgsmål S 703 og S 704, som Skatteministeriet udarbejdede og fremsendte til Statsministeriet, har – i den udgave, som kommissionen har modtaget fra Statsministeriet – følgende tekst (bilag 63.03):

”Spørgsmål S 703:

Spm.: Finder statsministeren det acceptabelt, at skatteministeren bevidst holder et hul i skattelovgivningen åbent, når han ved sin tiltræden af embedsværket blev advaret imod hullet i skattelovgivningen, et hul, som nu 2 år efter medfører et milliardtab for statskassen i mistede skatteindtægter?

Svar.

Ved regeringsskiftet bortfaldt et lovforslag L 61, som den tidligere regering umiddelbart forinden havde fremsat.

Den 7.februar 2002 fremsatte den nuværende regering lovforslag L 99, som indeholdt visse elementer fra L 61 foruden en række nye tiltag. Der var altså langt fra identitet mellem de to forslag.

Under behandlingen af L 99 blev skatteministeren af Folketingets skatteudvalg bedt om en oversigt over de elementer, som var indeholdt i L 61, som ikke gik igen i L 99 med begrundelse herfor.

Efter en opremsning af de udeladte dele, hvoraf bl.a. fremgår, at L 99 i modsætning til L 61 ingen ændringer indeholder om frivillig sambeskatning, siger skatteministeren, og jeg citerer: ”Lovforslag L 99 er udtryk for den prioritering, som regeringen har måttet foretage på skatteområdet. Regeringen er naturligvis rede til at diskutere ethvert forslag, der måtte fremkomme, men jeg må samtidig tilkendegive, at diskussionen om L 99 efter min opfattelse bør holdes inden for det område, der søges reguleret med dette lovforslag. At et element fra L 61 ikke indgår i L 99 indebærer ikke i sig selv, at regeringen til enhver tid nødvendigvis vil være modstander af at gennemføre det pågældende forslag. Som før nævnt er affattelsen af L 99 udtryk for den prioritering, som regeringen har foretaget på det tidspunkt, lovforslaget blev affattet, og dette hindrer naturligvis ikke regeringen i at lade de øvrige elementer indgå i sine fremtidige overvejelser.”

Særligt om det spørgsmål, der rejses her, siger skatteministeren, og jeg citerer igen: ”Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne for frivillig sambeskatning, jf. pkt. 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt at foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne.”

Efter de oplysninger som skatteministeren var i besiddelse af på fremsættelsestidspunktet er der dermed ingen som helst holdepunkter for at påstå at skatteministeren ”bevidst” holdt et hul åbent. Jeg kan endvidere oplyse, at skatteministeren ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet var blevet ”advaret” af sine embedsmænd om et hul. ...” [teksten har på dette punkt undergået visse forandringer, jf. afsnit 3.6 ovenfor.]

Om at skatteministeren var bekendt med problemet og blevet advaret.

Det er overfor mig blevet oplyst af Skatteministeriet, at man ikke – da den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte L 61 – havde kendskab til konkrete overvejelser om via koncerninterne overdragelser at forhøje indgangsværdien for et datterselskab under sambeskatning – og dermed i ganske væsentlig udstrækning forhøje de skattemæssige afskrivninger m.v. – udover hvad den faktiske anskaffelsessum kunne berettigede til.

Heller ikke den nuværende regering havde kendskab til sådanne konkrete overvejelser, da regeringen den 7. februar 2002 fremsatte L 99.

Hvorfor udelod man den del af L 61, som kunne have standset spekulationsmuligheden tidligere?

Når en ny regering tiltræder, gøres tavlen ren. Det er ikke kutyme, at den efterfølgende regering så at sige succederer i ikke færdigbehandlede lovforslag fra den tidligere regerings tid.

Eftersom man i Skatteministeriet ikke havde kendskab til en sag af denne karakter sager med det omtalte indhold, vurderede man, at der ikke ved L 99's fremsættelse var behov for at medtage det element, vi her taler om.

Dette skal også ses i sammenhæng med, at man planlagde en større revision af hele det omhandlede sagskompleks.

Jeg har ikke på de foreliggende grundlag anledning til at kritisere denne vurdering i Skatteministeriet.

Og tillad mig så lige at anføre:

Hvis det for spørgerens parti var så evident, at der forelå et sådant eklatant hul i loven, hvorfor stillede spørgeren eller hans parti så ikke ændringsforslag herom – eller dog spurgte nærmere ind til baggrunden for udeladelsen af netop denne del af det tidligere lovforslag?

TDC påstår at skattemyndighederne kendte til deres fremgangsmøde ved fremsættelsen af L 99?

TDCs Direktør Henning Dyremose har i Jyllandsposten lørdag den 15. november 2003 sagt: ”Myndighederne var fuldt bekendt med vores sag på det har tidspunkt, og de vælger ikke at genfremsætte lovforslaget.”

L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmoder først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om hvorvidt handelsværdien ved indtræden under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne.

Spørgsmål S 704:

Spm.: Hvad er statsministerens reaktion på, at skatteministeren i et svar til skatteudvalget den 22.april 2002 afviste at tage initiativ til omgående at lukke et skattehul, som han var informeret om, og bevidst fjernede bestemmelsen fra tidligere fremsat lovgivning, som havde til hensigt at lukke skattehullet, en disposition, der efterfølgende viste sig at påføre staten en milliardudgift?

Svar.

Det spørgsmål, spørgeren henviser til, lød således: ”Ministeren bedes fremsende en oversigt over de yderligere forslag til lovændringer der var indeholdt i lovforslag L 61 (CFC-beskatning og begrænset skattepligt m.v.) fremsat af den tidligere regering 24.oktober 2001 ledsaget af begrundelse for, at disse dele af lovforslaget ikke er genfremsat, og ledsaget af oplysning om den manglende genfremsættelse skyldes, at regeringen er uenig i de foreslået bestemmelsers politiske indhold, deres saglige indhold, eller det kun er en konsekvens af Venstres skattestop.”

Som tidligere nævnt svarede skatteministeren bl.a.:

”Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne om frivillig sambeskatning, jf. pkt. 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt at foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne”.

Jeg mener det må være rimeligt på dette grundlag at fastslå
at skatteministeren ikke afviste noget initiativ
at han ikke var blevet afkrævet noget initiativ

at han efter mine oplysninger ikke var informeret om en konkret sag af denne karakter samt at konklusionen selvfølgelig er, at der ikke er tale om nogen ”bevidst” fjernelse som anført i spørgsmålet.

Tværtimod må jeg konstatere, at oppositionens adfærd var anderledes henholdende, da det omtalte spørgsmål blev stillet skatteministeren, end den er nu, hvor alting står klart i bagklogskabens lys.”

3.9. Statsministeriets interne notater af 17. og 18. november 2003

Statsministeriet udarbejdede en intern meddelelse til departementschefen i Statsministeriet, dateret den 17. november 2003, der blandt andet indeholdt en notits, dateret den 18. november 2003, om sagsgangen vedrørende sambeskatning (bilag 63.04) og et internt notat, udarbejdet af Statsministeriet, om lovforslag fra Skatteministeriet i folketingsåret 2001/02 (bilag 63.04.01) samt en række notater mv. fra Skatteministeriet.

I Statsministeriets interne notits (bilag 63.04) om sagsgangen vedrørende sambeskatning anføres det:

”Spørgsmålet om, hvornår statsministeren har fået kendskab til TDC-sagen, må formodes at dukke op. Statsministeren så papirer om sagen den 19. august 2003. For en god ordens skyld er sagsforløbet skitseret nedenfor.

Første gang statsministeren hørte om TDC-sagen/sambeskatning var i forbindelse med Ø-udvalgmødet den 23. juni. Efterfølgende har der været fremsendt adskillige papirer jf. nedenstående oversigt.

Sagsforløbet:

20. juni 2003: Oplæg til Styregruppe/Ø-udvalg. Omtale af at Ligningsrådet forventer at blåstemple TDC’s transaktion, så de opnår et fradrag på 7 mia. kr.

12. august 2003: Kopi til oplæg til styregruppe/ Ø-udvalgs til DC. Overvejelser om regeringens reaktioner på TDC-sagen.

13. august 2003: Statsministeriets notat om TDC-sagen, sambeskatning og selskabsskat lagt op til DC.

15. august 2003: Oplæg til Ø-udvalg efter forudgående behandling i Styregruppen.

19. august 2003: Ø-udvalgs materiale samt notat om Ø-udvalgsbehandlingen lagt til DC og STMn.

5. september 2003: Brev fra skatteministeren til medlemmerne af Ø-udvalget med foreløbigt lovudkast.

2. oktober 2003: Oplæg til Ø-udvalg efter forudgående behandling i Styregruppen.

...”

Nils Bernstein har forklaret, at

”den 23. juni 2003 var første gang, Statsministeriet hørte om sagen.” <s. 1050>

I et notat om lovforslag fra Skatteministeriet i folketingsåret 2001/02, som er udarbejdet af Statsministeriet (bilag 63.04.01), anføres det blandt andet:

”...

Der ses ikke i forbindelse med udarbejdelsen af den nye regerings lovprogram at være tilgået Statsministeriet oplysninger eller vurderinger i øvrigt angående de elementer fra L 61 fra 1. samling 2001/2002, der ikke blev medtaget i L 99 fra 2. samling 2001/2002, herunder spørgsmålet om lukning af skattehullet.

...”

Den 18. november 2003 kl. 11.26 sendte Ivar Nordland en mail til Christian Kettel Thomsen i Statsministeriet, med teksten ”som aftalt” (bilag F.26.02.01), vedhæftet en notits vedrørende TDC’s skattebetaling (bilag F.26.02.02).

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”Christian Kettel Thomsen den 18. november 2003 om formiddagen havde kontaktet vidnet, fordi han ville have nogle tal, som kunne belyse provenutabet som følge af TDC’s manøvre. Vidnet fik derfor udarbejdet den notits, som er gengivet i bilag F.26.02.02 og sendte den til Christian Kettel Thomsen med en mail kl. 11.26.” <s. 1385>

Christian Kettel Thomsen har forklaret, at

”oplysningerne om mulige provenutab jo var relevante for sagens politiske dimension, og at han derfor formentlig har bedt Skatteministeriet om nogle oplysninger om den mulige provenuvirkning.” <s. 1397>

Samme dag kl. 15.23 sendte Margrete Kiil fra Skatteministeriet en mail til Henrik Thomsen i Statsministeriet, hvor hun efter aftale vedhæftede følgende notits om ”aktieavancebeskatningsloven – fraflytterbeskatning – lukning af hul” (bilag F.26.19.02).

”Aktier, der på fraflytningstidspunktet har været ejet i mindre end tre år, var kun omfattet af fraflytterbeskatningen, hvis aktierne var ejet af en hovedaktionær eller hvis aktierne var erhvervet i forbindelse med en skattefri virksomhedsomdannelse.

Dette hul blev lukket ved at ophæve denne begrænsning. Alle aktier, der har været ejet i mindre end tre år, og dermed også aktier ejet af mindretalsaktionærer, er nu omfattet af fraflytterbeskatningen.

Hullet blev lukket ved lov nr. 394 af 28. maj 2003 - L 67. Det fremgår utvetydigt af kommentaren til Advokatrådets hørings svar - optrykt i L 67 - at man anser de tidligere regler for et oplagt hul og at skatkestoppet ikke er til hinder for at sådanne oplagte huller bliver lukket.”

3.10 Møde mellem embedsmænd i Skatteministeriet og Statsministeriet den 18. november 2003

Det er under forklaringerne i sagen kommet frem, at der den 18. november 2003 om eftermiddagen blev holdt et møde i Statsministeriet med deltagelse af Peter Loft og

Ivar Nordland fra Skatteministeriet og Christian Kettel Thomsen og Henrik Thomasen fra Statsministeriet, hvor udkastene til besvarelse af S 703 og S 704 blev drøftet.

Der er om mødet afgivet følgende forklaringer:

Ivar Nordland har forklaret, at

”der den 18. november 2003 var et møde i Statsministeriet, hvor Peter Loft og vidnet samt Christian Kettel Thomsen og Henrik Thomasen fra Statsministeriet deltog. Det var udkastene til svar, der blev drøftet. Det var kun Peter Loft og Christian Kettel Thomsen, der talte, mens vidnet og Henrik Thomasen tav. De var enige om, at statsministeren skulle udtale, at skattestoppet aldrig havde været til hindring for lukning af huller. Resultatet af mødet blev bilag 63.05.02, Statsministeriets notater til brug for statsministerens besvarelse af spørgsmål S 703 og S 704 [referet nedenfor i afsnit 3.11]. De fik dem sendt pr. mail med forespørgsel om, hvorvidt de havde kommentarer hertil, hvilket de ikke havde.” <s. 1146>

Henrik Thomasen har forklaret, at

”Mødet den 18. november 2003 fandt sted på Statsministeriets initiativ. Der var tre årsager til, at Statsministeriet ønskede, at der skulle afholdes et møde, hvilket ellers ikke var en del af rutinen i forbindelse med udarbejdelse af besvarelse af § 20-spørgsmål. De tre forhold var selve teknikken i TDC-sagen, at skattestoppet var lidt i spil i sagen, og at der var spørgsmål om ”hvem vidste hvad hvornår”.

Om selve mødet, der fandt sted på Christian Kettel Thomsens kontor, forklarer vidnet, at han ikke har nogen meget klar erindring om dets indhold. Det vil være sædvanligt, at man spørger ind til eventuelle uklarheder og drøfter, om statsministerens svar kan gøres klarere eller måske mindre teknisk, end det fremgår af det modtagne udkast. De kan meget vel have talt om forslag til ændrede formuleringer på mødet. Mødet varede formentlig en times tid. <s. 1378>

... han ikke mindes, at Peter Loft og Ivar Nordland skulle have givet udtryk for at være uenige om noget vedrørende sagen.

... han ikke husker, om han selv sagde noget, men da hans chef også deltog i mødet, ville det være en naturlig arbejdsdeling, at det først og fremmest var denne, der førte ordet. Det samme gør sig gældende for deltagerne fra Skatteministeriet.” <s. 1382>

Ivar Nordland har yderligere om dette møde og optakten til det forklaret, at

”Over frokost sagde Peter Loft til vidnet, at han skulle til møde i Statsministeriet, og at vidnet skulle med. På Peter Lofts formulering formodede vidnet, at det var Statsministeriet, der havde taget initiativ til mødet. Mødet fandt sted på Christian Kettel Thomsens kontor, og deltagerne var ud over Christian Kettel Thomsen Henrik Thomasen fra Statsministeriet samt Peter Loft og vidnet. Emnet for mødet var besvarelsen af spørgsmål S 703 og S 704. Christian Kettel Thomsen spurgte til, hvorfor lovforslag L 61 ikke var blevet genfremsat efter regeringens tiltræden, og Peter Loft svarede hertil, at Skatteministeriet dengang vurderede, at det ville være i strid med skattestoppet at lukke huller. Det var først senere – i forbindelse med L 67 om fraflytterbeskatning – at det blev afklaret, at skattestoppet ikke var til hinder for at lukke skattehuller.

Peter Loft nævnte også, at man i øvrigt gerne ville have en generel modernisering af regler om frivillig sambeskatning. Der udspandt sig herefter en del diskussion om forholdet mellem skattestoppet og lukning af skattehuller, også i lyset af indholdet af det svar, som Svend Erik Hovmand havde givet på spørgsmål 36 til lovforslag L 99. Diskussionen – der udspandt sig mellem Peter Loft og Christian Kettel Thomsen – handlede om, hvorledes man skulle håndtere den oplysning, at Skatteministeriet indledningsvis havde haft den opfattelse, at skattestoppet var til hinder for lukning af huller. På et tidspunkt gik debatten i stå, og efter nogen tid sagde Peter Loft, at de ”måtte tage skeen i den anden hånd” og anføre, at skattestoppet aldrig havde været til hinder for lukning af skattehuller. Henrik Thomasen havde ikke nærmere kendskab til de lovforslag, man havde talt om, og vidnet ringede derfor til Merethe Kiil i Skatteministeriet og bad hende om at maile materialet vedrørende L 67 til Henrik Thomasen.

Der var på mødet ikke nogen synderlig diskussion af, hvem der vidste hvad hvornår i relation til TDC-sagen. Vidnet vil ikke udelukke, at han har haft Skatteministeriets eget udkast til besvarelse af S 703 og S 704 med til mødet, men mener ikke, at der ved mødet forelå noget udkast fra Statsministeriet.

Kl. 15.30 skulle vidnet til møde sammen med Svend Erik Hovmand og Peter Loft om lovforslag L 119, og mødet i Statsministeriet må derfor være sluttet før dette tidspunkt. <s. 1385-1386>

Vidnet forklarede, at han ikke husker, om Statsministeriets embedsmænd havde papirer med til mødet den 18. november, men han husker, at der på mødet ikke var tale om, at man ”diskuterede med fingrene nede i papirerne”. <s. 1389>

Christian Kettel Thomsen har forklaret, at

”han formoder, at mødet kom i stand på hans eget initiativ. Det kunne være svært at gennemskue sagens substans, og Statsministeriet havde som tidligere forklaret ikke nogen viden om det faktiske sagsforløb. Vidnet har ikke nogen klar erindring om, hvad de drøftede på mødet, men det er muligt, at de har talt om, i hvilket omfang skattestoppet var til hinder for at lukke skattehuller. Det er også klart, at det kan have været et emne, hvornår skattemyndighederne fik kendskab til sagens substans. Denne diskussion har formentlig været ført med udgangspunkt i datoen for TDC’s indgivelse af anmodning om bindende forhåndsbesked den 28. maj 2002.

Spørgsmålet om L 61 kan også have været et tema på mødet. Der var jo mange elementer fra L 61, som ikke kom med i den nye regerings lovforslag L 99, og det kunne jo have taget sig anderledes ud, hvis ”proppen” var det eneste element, som var blevet taget ud af L 61. <s. 1397-1398>

... foreholdt vidnet den forklaring, som Ivar Nordland har afgivet om drøftelserne på mødet den 18. november 2003 mellem Peter Loft og vidnet, hvorefter Peter Loft skulle have forklaret, at årsagen til, at man ikke genfremsatte L 61, var, at det på det tidspunkt var Peter Lofts opfattelse, at skattestoppet var til hinder for lukning af skattehuller, og at man efter nogen diskussion heraf skulle have besluttet sig for at tilkendegive den holdning, at skattestoppet aldrig havde været til hinder for lukning af huller, hvortil vidnet forklarede, at sådan kan det ikke være foregået.” <s. 1401>

Peter Loft har forklaret, at

”Christian Kettel Thomsen og han i løbet af formiddagen den 18. november 2003 talte flere gange i telefon sammen. De var enige om, at det kunne være en god ide, at de mødtes. Vidnet mener, at det var Christian Kettel Thomsens initiativ.

Vidnet og Ivar Nordland gik til møde med Christian Kettel Thomsen og Henrik Thomassen. På mødet, der fandt sted på Christian Kettel Thomsens kontor, fik de, som vidnet husker det, indledningsvis forelagt et af Statsministeriets udarbejdet udkast til besvarelse, som de så igennem og erklærede sig enige i indholdet af. Det meste af mødet, der varede vel 30-45 minutter, gik med at drøfte selve sagen. De var noget pikeret over de beskyldninger, der lå i de stillede spørgsmål, og det var i øvrigt en besværlig sag.

Foreholdt [notat af 18. november 2003 vedrørende § 20-spørgsmål om TDC-sagen] ”Departementet i Skatteministeriet oplyser, at de på de indre linier på daværende tidspunkt vurderede, at forslaget om lukning af et muligt og ikke nærmere konkretiseret skattehul ville være i strid med skattestoppet. I denne periode herskede der endnu usikkerhed mht. rækkevidden af skattestoppet. Skattestoppets ABC fra august 2001 og Finansministeriets papir af 14. april 2002 om fortolkninger af skattestoppet omtaler ikke hullukning. Efterfølgende er det blevet klarere, at skattestoppet ikke forhindrer hullukning. Fx har regeringen med L 67 lukket et hul i aktieavancebeskatningsloven vedrørende fraflytterbeskatning. Det fremgår utvetydigt af kommentaren til Advokatrådets høringssvar – optrykt i L 67 – at man anser de tidligere regler for et oplagt hul og at skattestoppet ikke er til hinder for at sådanne oplagte huller bliver lukket”, forklarede vidnet, at han ikke mener, at de på mødet havde nogen nærmere drøftelse af skattestoppets betydning for TDC-sagen. Det er rigtigt, at vidnet på et tidligere tidspunkt, under en telefonsamtale med Nils Bernstein, havde givet udtryk for, at der nok var nogle i Skatteministeriets departement, som ville mene, at årsagen til, at L 61 ikke var blevet genfremsat, var skattestoppet. Det er da også rigtigt, at de umiddelbart efter regeringsskiftet var i tvivl om skattestoppets præcise rækkevidde, men denne tvivl har ikke haft nogen betydning for TDC-sagens forløb. Der var jo netop ikke nogen i Skatteministeriets departement, som havde konkret kendskab til TDC’s forespørgsel, og der var ikke nogen, der havde noget kendskab til et konkret hul i lovgivningen vedrørende sambeskatning.

Vidnet vil ikke udelukke, at de har drøftet L 61, men det har ikke været som led i en egentlig diskussion om skattestoppets rækkevidde og betydning. Drøftelserne gik mere på formen i svaret end på substansen. Det handlede om at sætte tingene på plads på den rigtige måde. Det var i høj grad en stilistisk øvelse. Det kan godt passe, at de på mødet har omtalt L 67 som led i en argumentation gående på, at man jo også tidligere havde lukket huller, men heri ligger ikke, at de drøftede, hvordan Skatteministeriets departement omkring årsskiftet 2001/02 opfattede skattestoppet.

Vidnet foreholdtes den forklaring, som Ivar Nordland tidligere i dag har afgivet om skattestopsdrøftelserne på mødet den 18. november 2003, men fastholdt sin ovenfor angivne forklaring.” <s. 1403-1405>

3.11. Statsministeriets udkast til statsministerens mundtlige besvarelse af S 703 og S 704

Statsministeriet udarbejdede den 18. november 2003 udkast til statsministerens mundtlige besvarelse af spørgsmål S 703 og S 704. Der blev i denne forbindelse endvidere udarbejdet et internt notat af 18. september 2003 vedrørende § 20-spørgsmål om TDC-sagen.

Henrik Thomassen sendte således 18. november 2003 kl. 15.43 et udkast til besvarelse af S 703 og S 704 samt et udkast til internt notat til Christian Kettel Thomsen, ved en mail til Dorthe Vandal Pedersen, der er sekretær for Christian Kettel Thomsen (bilag F.34.04).

I udkastet til besvarelse af S 703 anføres det blandt andet:

”TDC påstår, at skattemyndighederne kendte til deres fremgangsmåde ved fremsættelsen af L 99?

Jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

”L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmodede først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om, hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne.

Det er først på dette tidspunkt, at skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning bliver anvendt som indgangsværdi for goodwill.

Skatteministeriet kan dermed afvise, at man på tidspunktet for fremsættel-

sen af L 99 havde kendskab til koncernens fremgangsmåde."

Jeg kan henholde mig til ovennævnte.

Baggrund

Skatteministeriet har oplyst:

"TDC anmodede i 2001 om en bindende forhåndsbesked, som ikke vedrørte det aktuelle skattehul. Forespørgslen indeholdte ingen oplysninger om, at den foretagne omdannelse havde medført en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill, og der var på dette tidspunkt ingen angivelse af beløbsstørrelser i forespørgslen. Ligningsrådet afgav forhåndsbeskeden den 18. september 2001.

På daværende tidspunkt havde Skatteministeriet ikke konkret viden om, i hvilket omfang hullet blev udnyttet, og man vurderede, at hul-lukningen bedst kunne indgå i en samlet modernisering af den frivillige sambeskatning.

Den 28. maj 2002 anmodede TDC om endnu en bindende forhåndsbesked. Det er først ved denne anmodning, at der spørges om, hvorvidt handelsværdien (den oppustede værdi) ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi for goodwill. Det er endvidere første gang, at de konkrete beløb for værdien af goodwill angives."

Henrik Thomsen har herom forklaret, at

"det er ham, der har skrevet dette udkast. Det er skrevet efter mødet den 18. november 2003, der fandt sted omkring kl. 14. Det er helt normalt, at sagsbehandleren i Statsministeriet ved udarbejdelse af sådanne udkast "pudser" på de formuleringer, som er benyttet i de udkast, som modtages fra vedkommende fagministerium.

... det er helt sædvanligt, at statsministerens endelige svar afviger fra det udkast, der er modtaget fra fagministeriet, men det foregår da på den måde, at det ændrede udkast sendes til godkendelse i fagministeriet, inden statsministeren afgiver besvarelsen i Folketinget." <s.1378>

Christian Kettel Thomsen har forklaret,

”Foreholdt bilag F.34.04 [Statsministeriets udkast til besvarelse], sammenholdt med bilag 41.42, [Skatteministeriets udkast til besvarelse] [særligt teksten: ”Det er først på dette tidspunkt, at skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning bliver anvendt som indgangsværdi for goodwill. Skatteministeriet kan dermed afvise, at man på tidspunktet for fremsættelsen af L 99 havde kendskab til koncernens fremgangsmåde.” som findes i det førstnævnte udkast men ikke i Skatteministeriets udkast] ..., at de to sidste afsnit ... meget vel kunne være oplyst på mødet den 18. november 2003. Det første afsnit [L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmodede først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om, hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne] siger jo dybest set ikke noget om, hvornår skattemyndighederne selv vidste noget om sagens sammenhæng. Vidnet tror ikke, at statsministeren ville gå i folketinget med en besvarelse, som alene drejede sig om, hvornår myndighederne var blevet spurgt om noget.

Foreholdt [Statsministeriets udkast til besvarelse af S 703 over for teksten i bilag 63.05.01, notat vedrørende § 20-spørgsmål om TDC-sagen)], ”spørges om” contra ”bliver opmærksomme på”, forklarede vidnet, at han ikke husker noget konkret vedrørende denne formulering.” <s. 1398-1399>

Det anføres i det interne notat (bilag F.34.04/bilag 63.05.01) blandt andet:

”§ 20- spørgsmål om TDC-sagen

Jens Peter Verner (S) har stillet 2 §20-spørgsmål til mundtlig besvarelse og Morten Homann har stillet 4 §20-spørgsmål til skriftlig besvarelse om TDC-sagen.

Meget kort fortalt har TDC udnyttet et skattehul og gennem en skattefri udenlandsk omstrukturering forøget sit afskrivningsgrundlaget med 7 mia. kr.

Sagens kronologi:

1. På baggrund af forlydender i rådgiverkredse fremsatte tidligere skatteminister Frode Sørensen den 24. oktober 2001 et lovforslag (L61), som blandt andet indeholdt forslag, der havde til formål at lukke ovennævnte skattehul, jf. nedenstående uddrag af lovforslagets almindelige bemærkninger.

Lovforslaget bortfaldt som følge af udskrivelsen af folketingsvalget.

2. Den nye skatteminister fremsatte 7. februar 2002 L99, som indeholdt et element fra L 61 (CFC). De 6 andre væsentlige elementer fra L61 var derimod ikke med. Herunder den del, der ville lukke skattehullet.

Departementet i Skatteministeriet oplyser, at de på de indre linier på daværende tidspunkt vurderede, at forslaget om lukning af et muligt og ikke nærmere konkretiseret skattehul ville være i strid med skattestoppet. I denne periode herskede der endnu usikkerhed mht. rækkevidden af skattestoppet. Skattestoppets ABC fra august 2001 og Finansministeriets papir af 14. april 2002 om fortolkninger af skattestoppet omtaler ikke hullukning.

Efterfølgende er det blevet klarere, at skattestoppet ikke forhindrer hullukning. Fx har regeringen med L 67 lukket et hul i aktieavancebeskatningsloven vedrørende fraflytterbeskatning. Det fremgår utvetydigt af kommentaren til Advokatrådets hørings svar – optrykt i L 67 – at man anser de tidligere regler for et oplagt hul og at skattestoppet ikke er til hinder for at sådanne oplagte huller bliver lukket.

3. Ved behandlingen af L99 svarer skatteministeren blandt andet:

...[teksten er gengivet i kapitel 10, afsnit 1.3]

4. TDC anmodede i 2001 om en bindende forhåndsbesked, som ikke vedrørte det aktuelle skattehul. Forespørgslen indeholdt ingen oplysninger om, at den foretagne omdannelse havde medført en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill, og der var på dette tidspunkt ingen angivelse af beløbsstørrelser i forespørgs-

len. Ligningsrådet afgav forhåndsbeskeden den 18. september 2001.

På daværende tidspunkt havde Skatteministeriet ikke konkret viden om, i hvilket omfang hullet blev udnyttet, og man vurderede, at hullukningen bedst kunne indgå i en samlet modernisering af den frivillige sambeskatning.

Den 28. maj 2002 anmodede TDC om endnu en bindende forhåndsbesked. Det er først ved denne anmodning, at der spørges om, hvorvidt handelsværdien (den oppustede værdi) ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi for goodwill. Det er endvidere første gang, at de konkrete beløb for værdien af goodwill angives.

5. Sagen blev drøftet i regeringen første gang på Ø-udvalgs mødet den 23. juni 2003 efter Skatteministeriet har vurderet, at TDC ville kunne få medhold.

Skatteministeriet har hen over sommeren 2003 arbejdet med en større omlægning af selskabsbeskatningen. Efter flere drøftelser blev regeringen enig om at fremsætte lovforslaget L 27 den 9. oktober 2003. Der er tale om en "lille model", der ikke indebærer en omlægning af selskabsbeskatningen, men at skattehullet lukkes.

Om sagen i øvrigt

TDC har haft mulighed for at afskrive knap 1 mia. kr. (1/7 af 6½ mia.kr.) årligt i perioden 2001-03. Hvis den tidligere regerings lovforslag var blevet vedtaget, ville koncernen kun have haft fradrag for 2001.

Hvis regeringen ville have fremsat lovforslag om lukning af hullet, og det ikke var sket allerede i december 2001 ville det først kunne få virkning fra 2003.

Hvis man havde besluttet at fremsætte lovforslag i 2002 (efter TDC's 2. anmodning om en bindende forhåndsbesked), ville det ligeledes kunne have fået virkning fra 2003.

Det vides ikke, i hvilket omfang andre selskaber har benyttet sig af hullet (men det har været kendt i rådgiverkredse).

Der er 2 kilder til spørgsmålet om regeringen havde kendskab til skattehullet:

1. Af Jyllands-Posten den 12. november fremgår:
”Vi var bange for, at modellen kunne bruges, så for at være på den sikre side, mente vi, at hullet burde lukkes” siger Nordland.

Kontorchef Ivar Nordland afviser, at embedsfolkene glemte at advare den nye regering. ”Men der var ingen, der havde drømt om, at der var så store beløb på spil, og dengang havde man ikke nogen konkret sag at forholde sig til.”

Skatteministeriets departementschef har tilkendegivet overfor områdechefen, at citatet i avisartiklen ikke kan tages som udtryk for, at sagen har været forelagt skatteministeren.

I samme artikel i Jyllands-Posten udtaler skatteministeren:
”... vi vidste jo ikke, at der var en konkret sag. Det var først med Ligningsrådets afgørelse, at vi fik skabt klarhed om det juridiske grundlag, og så tøvede jeg ikke et sekund med at gribe ind”.

2. Af Jyllands-Posten den 15. november fremgår:
”Dyremose sagde blandt andet, at koncernen ikke vil benytte sig af metoder i strid med dansks lovgivnings intentioner. At regeringen valgte ikke at fremsætte det lovforslag, som den tidligere regering faktisk havde fremsat tidligere – men som bortfaldt på grund af folketingsvalget i 2001 – var det grønne lys for teleselskabet.

”Myndighederne var fuldt ud bekendt med vores sag på det her tidspunkt, og de vælger ikke at genfremsætte lovforslaget”, sagde Dyremose.”

TDC opfattede således Ligningsrådets forhåndsbesked fra den 18. september 2001 som en accept af modellen. Skatteministeriet mener, at det først med TDC's anmodning om en forhåndsbesked den 28. maj 2002, at man bliver klar over, at hullet udnyttes og dets størrelse.

Vurdering

Var det bevidst, at SkM'n undlod genfremsættelse, så TDC kunne opnå en gevinst?

Der var efter det oplyste ikke viden om TDC sagen på dette tidspunkt, og da der kun var et element af en række i L61, der blev genfremsat, synes der ikke at fremstå stor selektivitet i ft. netop dette forslag.

Var SkM'n advaret

Det synes at ligge klart, at SkM'n ikke har været "advaret" i meget konkrete termer, men det kan ikke udelukkes, at han har været orienteret i lidt bredere termer. Derfor anbefales, at StM'n alene henholder sig til, hvad fremgår af SkM't svar.

Er der udøvet rettidig omhu?

Set i bakspejlet, kunne sagen være håndteret anderledes, men det er der mange sager der kunne. Regeringen lukker hullet så hurtigt som muligt efter Ligningsrådets afgørelse.

Var StM'n vidende om sagen

StM't bliver første gang bekendt med sagen i juni 2003 i forbindelse med ØU-forelæggelse, hvor det besluttes, at hullet skal lukkes på den ene eller anden måde snarest muligt (dvs. i den nye samling)

StM'n ses først at blive orienteret om sagen i august, og da ikke med fokus på spørgsmålet om, hvornår problemet burde have været løst, men hvordan det i praksis skulle løses.

Skattestoppet

StM'n inddragelse i sagen nu skyldes formentlig et ønske om at miskreditere skattestoppet. Selv om det ikke direkte fremgår af de officielle skattestoppapirer, kan der på et overordnet plan argumenteres sagligt for, at skattestoppet ikke står i vejen får hullelukning.

Omvendt har det formentlig haft en praktisk betydning i ft. Skatteministeriets anbefalinger til SkM'n, at embedsapparatet i de første par måneder efter regeringsskiftet var usikre på rækkevidden af skattestoppet og meget opmærksomme på ikke at komme med forslag, der kunne være på kant med det. Efterfølgende er det blevet mere klart, at skattestoppet ikke i praksis står i vejen for sådanne ændringer.

Det **indstilles**, at statsministeren svarer som anført i vedlagte udkast til besvarelse af de mundtlige §20-spørgsmål.

Det **indstilles** endvidere, at de skriftlige §20-spørgsmål laves med udgangspunkt i statsministeren besvarelse i Folketinget af de mundtlige spørgsmål.

...”

Henrik Thomsen har forklaret,

Foreholdt notat af 18. november 2003 vedrørende § 20-spørgsmål om TDC-sagen, ”Departementet i Skatteministeriet oplyser, at de på de indre linier på daværende tidspunkt vurderede, at forslaget om lukning af et muligt og ikke nærmere konkretiseret skattehul ville være i strid med skattestoppet. I denne periode herskede der endnu usikkerhed mht. rækkevidden af skattestoppet. Skattestoppets ABC fra august 2001 og Finansministeriets papir af 14. april 2002 om fortolkninger af skattestoppet omtaler ikke hullukning. Efterfølgende er det blevet klarere, at skattestoppet ikke forhindrer hullukning. Fx har regeringen med L 67 lukket et hul i aktieavancebeskatningsloven vedrørende fraflytterbeskatning. Det fremgår utvetydigt af kommentaren til Advokatrådets høringssvar – optrykt i L 67 – at man anser de tidligere regler for et oplagt hul og at skattestoppet ikke er til hinder for at sådanne oplagte huller bliver lukket”, ..., at det er ham, der har skrevet dette dokument. Der var en del formuleringer, der var identiske med formuleringerne i Skatteministeriets notat ”Skattehullet kort fortalt”, så vidnet har formentlig haft dette notat ved udarbejdelsen.

Foreholdt, at ”Skattehullet kort fortalt” ikke befinder sig i det materiale, som Statsministeriet har fremsendt til undersøgelseskommissionen, forklarede vidnet, at han muligt har læst notatet, eventuelt i forbindelse med mødet den 18. november 2003, ellers har han ikke nogen forklaring herpå.

Foreholdt ”Departementet i Skatteministeriet oplyser, at de på de indre linier på daværende tidspunkt vurderede, at forslaget om lukning af et muligt og ikke nærmere konkretiseret skattehul ville være i strid med skattestoppet”, forklarede vidnet, at denne formulering er blevet til på grundlag af mundtlige oplysninger fra Skatteministeriet.

Foreholdt ”I denne periode herskede der endnu usikkerhed mht. rækkevidden af skattestoppet. Skattestoppets ABC fra august 2001 og Finansmini-

steriets papir af 14. april 2002 om fortolkninger af skattestoppet omtaler ikke hullukning” forklarede vidnet, at Statsministeriet var med til at definere skattestoppet, og at der løbende havde været kontakt med Skatteministeriet om konkrete sager.

Oplysningen om, at der med L 67 var blevet lukket et hul i aktieavancebeskatningsloven, må vidnet have fået fra Skatteministeriet. Vidnet bemærker i den forbindelse, at han den 17./18. november 2003 talte flere gange med Ivar Nordland og vist nok også med Per Bach Jørgensen.

Foreholdt: ”TDC opfattede således Ligningsrådets forhåndsbesked fra den 18. september 2001 som en accept af modellen. Skatteministeriet mener, at det først med TDC’s anmodning om en forhåndsbesked den 28. maj 2002, at man bliver klar over, at hullet udnyttes og dets størrelse” over for formuleringen i ”Skattehullet kort fortalt”: ”Det er først ved denne anmodning at der spørges om ...”, forklarede vidnet, at ændringen muligt kom som følge af drøftelser på mødet den 18. november 2003.” <s.1376-1377>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke så dette dokument tilbage i november 2003, men han mener, at det må være skrevet i Statsministeriet som en opfølgning på det møde, som de holdt netop den 18. november 2003. Dette støtter vidnet på formuleringerne [referet under Henrik Thomasens forklaring ovenfor], og på, at notatet omtaler spørgsmålet om hullukning i lovforslag L 67. Dette sidste emne var netop en del af det, som de talte om på det pågældende møde.” <s. 1384-1385>

Peter Loft har forklaret, at

”... han ikke husker, om han har set dette notat.” <s. 1403>

Den 18. november 2003 kl. 17.24 sendte Henrik Thomasen fra Statsministeriet en mail til Ivar Nordland i Skatteministeriet vedhæftet Statsministeriets udkast til besvarelse af S 703 (bilag F.25.03) og S 704 (bilag F.25.04). Teksten i mailen (bilag F.25.02) var sålydende:

”Kære Ivar
Vi hører geren dine bemærkninger snarest.”

Der er foretaget visse ændringer af teksten fra bilag F.34.04 (omtalt ovenfor). De ovenfor citerede tekststeder er ikke ændret.

Den 18. november 2003 kl. 18.15 sendte Ivar Nordland mailen fra Henrik Thomasen med vedhæftede bilag videre til Peter Loft med følgende tekst (bilag F.25.01):

”Statsministeriets tekst. Mvh ivar”

Af et uddrag af elementegenskaber for mailsystemet i Skatteministeriet (bilag F.32.02 og bilag F.32.03) fremgår det, at den nævnte mail er afleveret i Peter Lofts mailboks den 18. november 2003 kl. 18.15.05 og åbnet af Peter Loft den 19. november 2003 kl. 08.10.23.

Henrik Thomasen har forklaret, at

... notatet om besvarelse af § 20-spørgsmål i TDC-sagen ikke er blevet sendt til Skatteministeriet på noget tidspunkt.

Vidnet husker ikke præcist, hvilken reaktion der kom på denne mail [af 18. november 2003 kl. 17.24 til Ivar Nordland], men det er utvivlsomt, at enten Ivar Nordland eller Peter Loft må have meddelt enten Christian Kettel Thomsen eller vidnet, at Skatteministeriet ikke har haft bemærkninger til det fremsendte udkast. Man ville ikke lade statsministeren afgive besvarelsen, uden at der forelå en aktiv reaktion fra fagministeriet.” <s. 1380>

Ivar Nordland har forklaret, at

”det var hans opfattelse, at det udkast til besvarelse af spørgsmålene, som Statsministeriet hermed fremsendte, var OK i forhold til det materiale, som Skatteministeriet havde fremsendt – udkastene til besvarelse og ”Skattehullet kort fortalt” – og forløbet af mødet.

Vidnet havde ikke talt med Henrik Thomasen før mødet og husker ikke, at han skulle have gjort det efter mødet.

Vidnet har ikke talt med Christian Kettel Thomsen efter mødet.

Vidnet tilføjer, at han som nævnt fandt, at udkastet var OK, og hvis han virkelig havde ringet tilbage til Statsministeriet, ville han have givet udtryk herfor.

Foreholdt [Statsministeriets udkast til besvarelse af S 703] ”Jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet: ”L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmodede først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om, hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne. Det er først på dette tidspunkt, at skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning bliver anvendt som indgangsværdi for goodwill. Skatteministeriet kan dermed afvise, at man på tidspunktet for fremsættelsen af L 99 havde kendskab til koncernens femgangsmåde”.”, og bilag 41.42 [Skatteministeriets udkast til besvarelse af S 703], ”L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmoder først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne”, forklarede vidnet som ovenfor, at han mener, at der i det foreliggende materiale er dækning for den udlægning, der findes i Statsministeriets udkast til besvarelse.

Vidnet tilføjer, at han, da han læste Statsministeriets udkast til besvarelse, ikke var opmærksom på ændringen af formuleringen. Han mener som sagt ikke, at den ændrede formulering indeholder nogen realitetsændring, og anså i øvrigt udkastet som korrekt.

Vidnet tilføjer, at formuleringen ”bliver opmærksomme på” ikke var ”i fokus”.

Det materiale, vidnet havde, var notatet ”Skattehullet kort fortalt”, svarudkastene og Lars Nørdings notat af 15. november 2003.

Vidnet videresendte det materiale, han havde modtaget fra Statsministeriet, til Peter Loft med en mail kl. 18.15 (bilag F.25.01, ekstrakten pag. 66/side 52289). Vidnet mener ikke, at denne mail inviterede til nogen reaktion, og

han fik da heller ikke nogen. Peter Loft var ikke i ministeriet den aften. Vidnet har ikke talt med ham i telefonen.” <s. 1386-1387>

Christian Kettel Thomsen har forklaret

”Foreholdt, at en række formuleringer i Statsministeriets notat, § 20-spørgsmål om TDC-sagen, er identiske eller næsten identiske med tilsvarende formuleringer i Skatteministeriets notat ”Skattehullet kort fortalt”, forklarede vidnet, at han ikke husker at have set ”Skattehullet kort fortalt”, men han kan ikke udelukke, at det faktisk har befundet sig i Statsministeriet. Omtalen i notatet vedrørende § 20-spørgsmål om TDC-sagen af den hullelukning, der fandt sted med L 67, må være kommet fra Skatteministeriet. På det møde, som de holdt den 18. november 2003 om eftermiddagen, har de givetvis drøftet, om TDC-sagen havde en relation til skattestoppet.

Foreholdt, at formuleringen (side 25831) ”at der spørges om”, på (side 25833) er blevet ”bliver klar over”, forklarede vidnet, at det afgørende ikke så meget var, hvad der faktisk stod i svaret, som at vedkommende fagministerium – her Skatteministeriet – stod inde for indholdet.

Vidnet forklarede supplerende, at det udkast til besvarelse, som Skatteministeriet sendte til Statsministeriet, formentlig er noget af det, som er blevet mindst bearbejdet fra Statsministeriets side, inden svaret fik sin endelige form. Det er meget almindeligt, at Statsministeriet selv foretager kraftige redigeringer af det modtagne, men TDC-sagen var meget teknisk, og Statsministeriet havde ikke selv noget førstehåndsindtryk af det faktiske forløb, sagen havde haft. <s. 1396-1397>

Foreholdt bilag F.25.02, mail af 18. november 2003 kl. 17.24 fra Henrik Thomasen til Ivar Nordland, vedhæftet udkast til svar på S 703 og S 704, bekræftede vidnet, at Statsministeriets notat om § 20-spørgsmål formentlig ikke har været sendt med til Skatteministeriet. Det ville overraske ham, hvis det havde været tilfældet. Formålet med at sende udkast til besvarelse af de to spørgsmål frem var, at Statsministeriet ville sikre sig, at Skatteministeriet stod inde for indholdet af besvarelsene. Vidnet har ingen erindring om selv at have modtaget nogen tilbagemelding, men er sikker på, at han ikke ville have ladet statsministeren gå i Folketinget med besvarelsene, uden at Skatteministeriet havde givet grønt lys. Han kan ikke udelukke, at udkastet kunne være lagt til statsministeren af ekspeditions-mæssige eller andre årsager, inden der var givet grønt lys, men statsministerens ville som

anført ikke være blevet sendt i Folketinget uden at det var tilfældet.” <s. 1399>

Peter Loft har forklaret, at

”han ikke så Ivar Nordlands mail umiddelbart efter, at den blev sendt. Vidnet bemærker, at han hverken var i ministeriet eller hjemme på det pågældende tidspunkt.

Foreholdt, at det af udskrift af elementegenskaber vedrørende mail af 18. november 2003 kl. 18.15 fra Ivar Nordland til vidnet, fremgår, at vidnet åbnede denne mail den 19. november 2003 kl. 08.10, forklarede vidnet, at det nok skal passe. Han husker ikke, hvad han foretog sig på det præcise tidspunkt.

Vidnet er ikke klar over, om Henrik Thomasen fik nogen reaktion på sine mails, men der var ikke noget i Statsministeriets udkast, som skulle gøre, at Ivar Nordland ikke selv kunne ringe til Henrik Thomasen og give grønt lys for svaret, der som anført stemte fuldt ud med vidnets daværende opfattelse. <s. 1406>

Forespurgt ... forklarer vidnet, at grundlaget for hans opfattelse af, at det var korrekt at oplyse over for Statsministeriet, at myndighederne først den 28. maj 2002 blev opmærksomme på, at det var handelsværdien af goodwill, der blev anvendt ved indtræden i sambeskatning, er den redegørelse af 15. november 2003, som vidnet havde rekvireret via Ole Kjær. Vidnet mener ikke, at hverken Selskabsrevisionen eller Ole Kjær har modtaget kopi af spørgsmål S 703 og S 704.” <s. 1407>

Kl. 18.33 sendte Henrik Thomasen en ny mail til Ivar Nordland, vedhæftet Statsministeriets udkast til besvarelse af S 703 og S 704 (bilag F.34.08). Teksten i mailen er følgende:

”Kære Ivar
Vedlagt udkast til besvarelse af S 703 og S 704 som vi har lagt dem til statsministeren.”

Henrik Thomasen har herom forklaret, at

”mailen skulle opfattes som en rykker.” <s. 1381>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han ikke opfattede denne mail fra Henrik Thomasen som en rykker.” <s. 1388>

Christian Kettel Thomsen har forklaret, at

”der på dette tidspunkt godt kan have udestået en endelig clearing med Skatteministeriet.” <s. 1400>

Henrik Thomasen sendte umiddelbart efter kl. 18.37 en mail til Dorthe Vandal Pedersen vedhæftet en ny udgave af notat af 18. november 2003 vedrørende § 20-spørgsmål om TDC-sagen (bilag F.34.08).

Henrik Thomasen har herom forklaret, at

”årsagen til, at han udarbejdede en ny udgave af notatet, navnlig var, at Christian Kettel Thomsen havde ønsket et vurderende afsnit indsat i notatet. Dette afsnit findes i notatets side 4-5.” <s. 1381>

Christian Kettel Thomsen har forklaret, at

”det er rigtigt, at han ønskede nogle tilføjelser til notatet om § 20-spørgsmål. Vidnet mener, at han selv har skrevet det afsnit om vurdering, som findes i notatet side 4-5.

Foreholdt ”Skatteministeriets departementschef har tilkendegivet overfor områdechefen, at citatet i avisartiklen ikke kan tages som udtryk for, at sagen har været forelagt skatteministeren”, forklarede vidnet, at han, uden at have konkret erindring om det, er sikker på, at han har talt med Peter Loft, inden han skrev dette.” <s. 1400>

I en mail af 18. november 2003 kl. 18.42 fra Henrik Thomasen til Nils Bernstein anføres det (bilag F.34.09):

”Nedenstående er sat ind nederst side 3 i statsministerens version af notatet (efter citatet med Ivar Nordland):

”Skatteministeriets departementschef har tilkendegivet overfor områdechefen, at citatet i avisartiklen ikke kan tages som udtryk for, at sagen har været forelagt for skatteministeren.”

Den nye version af notatet er vedhæftet.”

Henrik Thomasen har herom forklaret, at

”mailen må tages som udtryk for, at Peter Loft og Christian Kettel Thomsen har haft en samtale på et eller andet tidspunkt ikke alt for langt forud for kl. 18.42. Vidnet mener, at de samtaler, som har fundet sted i forbindelse med henholdsvis bilag F.34.09 og bilag F.34.10 [omtalt nedenfor], må være to forskellige samtaler.” <s. 1381-1382>

Den 18. november 2003 kl. 20.31 sendte Henrik Thomasen en mail til Nils Bernstein (bilag F.34.10), med følgende indhold:

”CKT bad mig for en ordens skyld oplyse, at Skatteministeriet ikke har bemærkninger til udkastene til besvarelse af S 703 og S 704 om TDC-sagen.”

Henrik Thomasen har herom forklaret, at

”han fortsat ikke kan huske, om det var ham selv eller Christian Kettel Thomsen, der modtog Skatteministeriets reaktion.” <s. 1381>

Ivar Nordland har forholdt denne mail forklaret, at

”han ikke har talt med Christian Kettel Thomsen efter mødet den 18. november 2003 først på eftermiddagen, og at han ikke kan huske, om han har talt med Henrik Thomasen.” <s. 1388>

Christian Kettel Thomsen har forklaret, at

”hans første reaktion, da han så denne mail, var, at han jo så måtte have talt med Peter Loft, uden at han havde nogen konkret erindring herom. Han er efterfølgende blevet opmærksom på, at mailen også kan læses således, at Henrik Thomasen har informeret ham om, at han havde talt med Ivar Nordland, og at vidnet derefter har bedt Henrik Thomasen om at meddele Nils Bernstein dette. Vidnet udtaler som sin generelle opfattelse, at han ville have lagt vægt på selv at have talt med Peter Loft for at sikre sig grønt lys for besvarelsens indhold. Det skyldes navnlig, at svaret er meget citatspækket.”
<s.1400-1401>

Peter Loft har forklaret, at

”han bestemt antager, at den person fra Skatteministeriet, som har meddelt Statsministeriet, at Skatteministeriet ikke havde bemærkninger til Statsministeriets udkast, må være Ivar Nordland. Hvis vidnet selv havde været til stede i ministeriet, ville han selv have meddelt, at Skatteministeriet ikke havde nogen bemærkninger.” <s. 1407>

Statsministeriets endelige udkast til besvarelse af spørgsmål S 703 og S 704 (bilag 63.05.02) er – med tilførte håndskrevne bemærkninger – følgende:

”Spørgsmål

Finder statsministeren det acceptabelt, at skatteministeren bevidst holder et hul i skattelovgivningen åbent, når han ved sin tiltræden af embedsværket blev advaret imod hullet i skattelovgivningen, et hul, som nu 2 år efter medfører et milliardtab for statskassen i mistede skatteindtægter?

Svar:

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

”Ved regeringsskiftet bortfaldt et lovforslag L 61, som den tidligere regering umiddelbart forinden havde fremsat.

Den 7. februar 2002 fremsatte regeringen lovforslag L 99, som indeholdt visse elementer fra L 61 foruden en række nye tiltag. Der var altså langt fra identitet mellem de to forslag.

Under behandlingen af L 99 blev skatteministeren af Folketingets skatteudvalg bedt om en oversigt over de elementer, som var indeholdt i L 61, som ikke gik igen i L 99 med begrundelse herfor.

Særligt om det spørgsmål, der rejses her, siger skatteministeren. Citat:

"Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne for frivillig sambeskatning, jf pkt. 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt at foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne."

Efter de oplysninger som skatteministeren var i besiddelse af på fremsættelsestidspunktet er der dermed ingen holdepunkter for at påstå at skatteministeren "bevidst" holdt et hul åbent.

Skatteministeren er ikke som det anføres i begrundelsen på spørgsmålet blevet "advaret" af sine embedsmænd om et hul. [Det er her i marginen med håndskrift noteret: "Stavad"]

Jeg kan henholde mig til ovenstående.

Baggrund:

Under behandlingen af L 99 sagde skatteministeren endvidere:

"Lovforslag L 99 er udtryk for den prioritering, som regeringen har måttet foretage på skatteområdet. Regeringen er naturligvis rede til at diskutere ethvert forslag, der måtte fremkomme, men jeg må samtidig tilkendegive, at diskussionen om L 99 efter min opfattelse bør holdes inden for det område, der søges reguleret med dette lovforslag. At et element fra L 61 ikke indgår i L 99 indebærer ikke i sig selv, at regeringen til enhver tid nødvendigvis vil være modstander af at gennemføre det pågældende forslag. Som før nævnt er affattelsen af L 99 udtryk for den prioritering, som regeringen har foretaget på det tidspunkt, lovforslaget blev affattet, og dette hindrer naturligvis ikke regeringen i at lade de øvrige elementer indgå i sine fremtidige overvejelser."

Beredskab: ([Det er her med håndskrift noteret: "Stavad + s. 2"])

Skatteministeren var bekendt med problemet og blevet advaret

Jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

”Da den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte L 61, havde man ikke kendskab til konkrete overvejelser om via koncerninterne overdragelser at forhøje indgangsværdien for et datterselskab under sambeskatning – og dermed i ganske væsentlig udstrækning forøge de skattemæssige afskrivninger m.v. – udover hvad den faktiske anskaffelsessum kunne berettige til.

Heller ikke den nuværende regering havde kendskab til sådanne konkrete overvejelser, da regeringen den 7. februar 2002 fremsatte L 99.”

Jeg kan henholde mig til ovennævnte.

Hvorfor udelod man den del af L 61, som kunne have standset spekulationsmuligheden tidligere?

Når en ny regering tiltræder, gøres tavlen ren. Det er ikke kutyme, at den efterfølgende regering så at sige succederer i ikke færdigbehandlede lovforslag fra den tidligere regerings tid.

Jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

”Eftersom man i Skatteministeriet ikke havde kendskab til en sag af denne karakter med det omtalte indhold, vurderede man, at der ikke ved L 99’s fremsættelse var aktuelt behov for at medtage det element, vi her taler om.

Dette skal også ses i sammenhæng med, at man planlagde en større revision af hele det omhandlede sagskompleks.” [Det er her i marginen med håndskrift noteret: ”præget af skattestop”]

Jeg kan henholde mig til ovennævnte.

TDC påstår, at skattemyndighederne kendte til deres fremgangsmåde ved fremsættelsen af L 99? [Det er her i marginen med håndskrift noteret: ”Vernersen”]

Jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

”L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmodede først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbe-

sked om, hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne.

Det er først på dette tidspunkt, at skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning bliver anvendt som indgangsværdi for goodwill.

Skatteministeriet kan dermed afvise, at man på tidspunktet for fremsættelsen af L 99 havde kendskab til koncernens fremgangsmåde."

Jeg kan henholde mig til ovennævnte.

Baggrund

Skatteministeriet har oplyst:

"TDC anmodede i 2001 om en bindende forhåndsbesked, som ikke vedrørte det aktuelle skattehul. Forespørgslen indeholdte ingen oplysninger om, at den foretagne omdannelse havde medført en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill, og der var på dette tidspunkt ingen angivelse af beløbsstørrelser i forespørgslen. Ligningsrådet afgav forhåndsbeskeden den 18. september 2001.

På daværende tidspunkt havde Skatteministeriet ikke konkret viden om, i hvilket omfang hullet blev udnyttet, og man vurderede, at hul-lukningen bedst kunne indgå i en samlet modernisering af den frivillige sambeskatning.

Den 28. maj 2002 anmodede TDC om endnu en bindende forhåndsbesked. Det er først ved denne anmodning, at der spørges om, hvorvidt handelsværdien (den oppustede værdi) ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi for goodwill. Det er endvidere første gang, at de konkrete beløb for værdien af goodwill angives."

Hullet blev ikke lukket, fordi det var i strid med skattestoppet

Det er ikke – og har aldrig været – i strid med skattestoppet at lukke huller i skattesystemet.

Skattestoppet sikrer, at skatterne ikke stiger. Ved at lukke huller i skattesystemet sikrer vi os, at vi får de indtægter, der er meningen med lovgivningen. Lukning af huller er derfor i fuld overensstemmelse med skattestoppet.

I Skatteministeriet havde man ikke kendskab til en sag med det omtalte indhold, ved L 99's fremsættelse. Derfor vurderede man, at der ikke var behov for at medtage det element, vi her taler om. [Det er her med håndskrift noteret: "Denne vurdering var ikke upåvirket af regeringens skattestop"]

Dette skal også ses i sammenhæng med, at man planlagde en større revision af hele det omhandlede sagskompleks.

Med regeringens lovforslag L 27 fremsat den 9. oktober er hullet blevet lukket.

Vi har også tidligere lukket huller. Fx har vi med L 67 tidligere på året lukket et hul i aktieavancebeskatningsloven vedrørende fraflytterbeskatning.

Hvor stort provenu har staten mistet?

Jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

"Med regeringens lovforslag L 27 fremsat den 9. oktober er hullet blevet lukket. Hvis man forestiller sig den pågældende koncern i 2000 har omstruktureret og herefter inddraget datterselskaber i sambeskatning vil den have haft mulighed for at afskrive i perioden 2001-03. Hvis den skattemæssige værdi af goodwill ansættes til 7 mia. kr. – som pressen har anvendt som eksempel – indebærer dette et årligt fradrag på 1 mia. kr."

Jeg kan henholde mig til ovenstående."

Udkastet til besvarelse af spørgsmål S 704 har dette indhold:

"Spørgsmål:

Hvad er statsministerens reaktion på, at skatteministeren i et svar til skatteudvalget den 22.april 2002 afviste at tage initiativ til omgående at lukke et skattehul, som han var informeret om, og bevidst fjernede bestemmelsen fra tidligere fremsat lovgivning, som havde til hensigt at lukke skattehullet, en disposition, der efterfølgende viste sig at påføre staten en milliardudgift?

Svar:

Skatteministeren har oplyst, ”at

- han har ikke afvist noget initiativ
- han var ikke informeret om en konkret sag af denne karakter
- der er ikke tale om en ”bevidst” fjernelse som anført i spørgsmålet.”

Jeg kan desuden henvise til min besvarelse af S 703.

Jeg har ikke yderligere at tilføje.”

Ivar Nordland har forklaret, at

”De håndskrevne påtegninger [anført i teksten ovenfor] mener han, for så vidt angår navnene ”Stavad” og ”Vernersen”, må være statsministerens. Påtegningerne ”præget af skattestoppet” og ”Denne vurdering var ikke upåvirket af regeringens skattestop” er givetvis skrevet af Nils Bernstein, muligt som følge af samtalen med Peter Loft. [vidnets forklaring herom er gengivet i afsnit 3.7 ovenfor]” <s. 1146>

3.12. Statsministerens besvarelse til Folketinget af S 703 og S 704 den 19. november 2003

Af udskrift af debatten i Folketinget den 19. november 2003 fremgår det, at statsministeren besvarede forespørgslen fra MF Jens Peter Vernersen i Folketinget på følgende måde (bilag 40.02):

”Spm. nr. S 703

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har jeg modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet, og jeg citerer:

»Ved regeringsskiftet bortfaldt et lovforslag, nr. L 61, som den tidligere regering umiddelbart forinden havde fremsat. Den 7. februar 2002 fremsatte regeringen lovforslag nr. L 99, som indeholdt visse elementer fra nr. L 61 foruden en række nye tiltag. Der var altså langtfra identitet mellem de to forslag.

...

Under behandlingen af L 99 blev skatteministeren af Folketingets Skatteudvalg bedt en oversigt over de elementer, som var indeholdt i L 61, og som ikke gik igen i L 99, med begrundelse herfor.«

Specielt om det spørgsmål, der rejses her, siger skatteministeren, og jeg citerer:

”Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne for frivillig sambeskatning, jf. punkt 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt at foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne.”

Og jeg fortsætter med de oplysninger, jeg har fået fra Skatteministeriet:

»Efter de oplysninger, som skatteministeren var i besiddelse af på fremsættelsestidspunktet, er der dermed ingen holdepunkter for at påstå, at skatteministeren bevidst holdt et hul åbent. Skatteministeren er ikke, som det anføres i begrundelsen for spørgsmålet, blevet advaret af sine embedsmænd om et hul.« Det er de oplysninger, jeg har modtaget fra Skatteministeriet, og jeg kan helt henholde mig til dem.

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Må jeg først sige til hr. Stavad, som siger, at skatteministeren var bekendt med problemet og advaret, at jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet, og jeg citerer:

»Da den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte L 61, havde man ikke kendskab til konkrete overvejelser om via koncerninterne overdragelser at forhøje indgangsværdien for et datterselskab under sambeskatning og dermed i ganske væsentlig udstrækning forøge de skattemæssige afskrivninger m.v. ud over, hvad den faktiske anskaffelsessum kunne berettige til. Heller ikke den nuværende regering havde kendskab til sådanne konkrete

overvejelser, da regeringen den 7. februar 2002 fremsatte L99.« Lad mig gentage, hvad jeg citerede fra Skatteministeriets redegørelse. Det anføres klart, at skatteministeren ikke, som det anføres i begrundelsen for spørgsmålet, er blevet advaret af sine embedsmænd om et hul, og jeg kan helt henholde mig til de oplysninger, jeg har fået fra Skatteministeriet.

...

... Så må jeg sige til hr. Vernersen, som citerer TDC for, at skattemyndighederne kendte til deres fremgangsmåde, at også her har jeg modtaget oplysninger fra Skatteministeriet: »L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmodede først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om, hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne. Det er først på dette tidspunkt, at skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning bliver anvendt som indgangsværdi for goodwill, og Skatteministeriet kan dermed afvise, at man på tidspunktet for fremsættelsen af L 99 havde kendskab til koncernens fremgangsmåde.« Så vidt redegørelsen fra Skatteministeriet, og jeg kan helt henholde mig til den.

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror ikke, der kan føjes meget nyt til, men jeg vil blot sige, at regeringens politik jo klart er, at bliver vi opmærksomme på huller i skattelovgivningen, skal de selvfølgelig lukkes, og de skal lukkes med det samme. Dermed afviser jeg også fuldstændig hr. Vernersens påstand om, at skatteministeren bevidst skulle have holdt et skattehul åbent, for det er naturligvis ikke tilfældet.

Hr. Ole Stavad påstår, at svarene strider mod al form for logik. Jeg kan kun henvise til de oplysninger, jeg har fået fra Skatteministeriet, jeg kan helt henholde mig til dem, og jeg har ikke mere at føje til.

...

Spm. nr. S 704

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg afviser hr. Jens Peter Vernersens fremstilling af skatteministerens holdninger i den sag. Jeg kan kun gentage, hvad jeg sagde før: Regeringens politik er naturligvis, at bliver man opmærksom på et hul i skattelovgivningen, skal hullet lukkes, og det skal lukkes med det samme.

Konkret til det spørgsmål, hr. Jens Peter Vernersen nu stiller, kan jeg meddele, at skatteministeren har oplyst, og jeg citerer: at han ikke har afvist noget initiativ, at han ikke var informeret om en konkret sag af denne karakter, at der ikke er tale om en bevidst fjernelse, som det er anført i spørgsmålet.

Det er det, skatteministeren har oplyst, og det kan jeg henholde mig til. Så kan jeg i øvrigt henvise til de besvarelser, jeg gav under sidste spørgsmål, og jeg har ikke yderligere at tilføje til den sag.

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan kun gentage, at regeringens holdning selvsagt er den, at hvis man bliver opmærksom på et hul i skattelovgivningen, så skal dette hul naturligvis lukkes, og det skal ske med det samme.

Der foreligger ikke oplysninger for mig, der begrundes, at der skulle foretages nogen særlig undersøgelse af den her sag. Med hensyn til tidspunktet, hvornår skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at der er en konkret sag, kan jeg henvise til de besvarelser, jeg allerede har givet under det forrige spørgsmål. Og jeg har ikke mere at tilføje.

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ærlig talt synes jeg faktisk, at vi kører meget i ring, og der er ikke meget mere at tilføje. Jeg kan kun sige mere generelt til hr. Jacob Buksti, der stillede et generelt spørgsmål, at når jeg siger, at man skal gribe ind, straks man opdager et hul, så er det selvfølgelig ikke udtryk for, at man så også skal have konstateret en faktisk udnyttelse af det, før man griber ind. Selvfølgelig: I samme øjeblik, man bliver opmærksom på det, er konkret opmærksom på, at her er noget, der kan udnyttes, så skal man selvfølgelig gribe ind, hvis man kan.

Men om hele sagen kan jeg altså kun henvise til, hvad jeg svarede meget fyldigt på under det tidligere spørgsmål, og jeg kan helt henholde mig til de redegørelser, jeg har fået fra Skatteministeriet. Hvis der er et ønske om at gå mere i detaljer med det, så kan man jo altså med stor fordel stille spørgsmålene til skatteministeren.

...

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Jens Peter Vernersens udlægning af mine svar må stå for hr. Jens Peter Vernersens egen regning helt og holdent. Og det er en forkert gengivelse af, hvad jeg rent faktisk har sagt. Jeg sagde, at man selvfølgelig skal gribe ind, når man bliver opmærksom på, at der er et hul i en lovgivning. Og det er, hvad enten det er skattelovgivningen eller andre former for lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet.”

3.13. Skatteministeriets udkast til svar på spørgsmål 2 – L 27

Den 13. november 2003 blev der stillet en række spørgsmål vedrørende L 27 (bilag 40.44) til skatteminister Svend Erik Hovmand fra Folketingets Skatteudvalg, herunder følgende spørgsmål (spm. 2 – L 27):

”Ministeren bedes oplyse på hvilket tidspunkt, han fik kendskab til den i lovforslaget indeholdte problemstilling vedrørende de to huller i selskabsbeskatningen, og at der var en risiko forbundet med, at de pågældende regler kunne indebære mulighed for skatteunddragelse og et deraf følgende provenutab.”

I et udkast til svar (spm. 2 – L 27) (bilag 16.03) anføres det blandt andet:

”...

Jeg fik ikke ved min tiltrædelse nogen indstilling eller orientering fra ministeriet om, at der skulle være grund til umiddelbart efter valget at genfremsætte dette lovforslag.

...

Først i det tidlige forår 2003 blev jeg gjort opmærksom på forlydender om en konkret sag, og først i forbindelse med at sagen sættes på Ligningsrådets dagsorden for første gang i (juni?) samme år fik jeg en endelig bekræftelse på sagens rette sammenhæng. Jeg tog herefter de første skridt til at forberede lovgivning efter folketingets sommerpause, og da Ligningsrådet som bekendt traf sin endelige afgørelse i august, skred jeg straks til handling.

Man kunne – i hvert fald i teorien – overveje, om en lovgivning kunne have været gennemført før folketingets sommerpause, men den ville i givet fald også skulle have haft ikrafttrædelse pr. 1. januar, hvorfor resultatet ville have været det samme.

...”

Der forefindes i materialet en seddel (bilag 40.08), der efter det, der er fremkommet under forklaringerne, er skrevet af skatteminister Svend Erik Hovmand. Den indeholder følgende tekst:

”I det tidlige forår blev jeg opmærksom på forlydender, og i maj fik jeg en endelig bekræftelse af sagens sammenhæng i forbindelse med anmodningen til ligningsrådet. Jeg tog herefter de første skridt til at forberede en lovgivning efter folketingets sommerpause, og da ligningsrådet som bekendt traf sin endelige afgørelse i august, skred jeg straks til handling.

Man kunne – i alt fald i teorien – overveje, om en lovgivning kunne have været gennemført før folketingets sommerpause, men den ville i givet fald også skulle have haft ikrafttrædelse pr. 1. januar, hvorfor resultatet ville have været det samme.”

Svaret blev ikke afsendt i denne form. Skatteministeren besvarede spørgsmål 1-12 fra Skatteudvalget den 24. november 2003 (bilag D.41.08), hvor han oplyste, at han havde anmodet om en redegørelse for sagen, og at besvarelsen af spørgsmål 1-11 ville fremgå af denne redegørelse.

Ivar Nordland har herom forklaret, at

”... de om aftenen den 18. november 2003 var hos ministeren for at tale om udkastene til svar på spørgsmål 1-12 til L 27. Ministeren havde fået nogle udkast til svar, som han ikke var tilfreds med. Han mente ikke, at han var blevet orienteret om sagen som anført. Til stede var Annemette Møllin Ottosen, Jens Drejer og vidnet. Vidnet var dagen forinden blevet orienteret om det møde, ministeren havde haft med Ole Kjær den 7. februar 2003, og han sagde til ministeren, at han vidste, at der havde været et sådant møde, hvilket ministeren erkendte. Ministeren ville herefter selv skrive et tekstbidrag til besvarelsen.

Vidnet henviste til bilag 40.08 ..., notat om ”Hvornår blev jeg første gang ...”, og forklarede, at dette var ministerens supplement, der blev sat ind i udkast til svaret, ... Ministeren konciperede selv det anførte, som de satte ind. Han mener, at Peter Loft sendte det pr. mail til Ole Kjær, og de fik det tilbage fra styrelsen med et forslag til rettelse. ... Svaret til Skatteudvalget gik dog aldrig af sted, for i mellemtiden blev det besluttet at nedsætte en undersøgelseskommission, og så var det ikke tid for at udtale sig om, hvad de vidste.” <s. 1146-1147>

3.14. Selskabsrevisionens notat af 24. november 2003 til Palle Graff

Det blev efter det oplyste omkring den 21. november 2003 besluttet, at der skulle laves en intern undersøgelse i Skatteministeriet om TDC-sagen, hvilket skulle forestås af Intern Revision.

Selskabsrevisionen udarbejdede den 24. november 2003 et notat til afdelingschef Palle Graff (bilag 13.03), hvori det anføres:

”...

Efter en fornyet gennemgang af materialer og korrespondance i sagen er Selskabsrevisionen blevet opmærksom på, at selskabet revisor i en skrivelse af 9. oktober 2000 har oplyst, at TDC ved et salg af aktiviteterne i kommanditselskabet til tredjemand ville kunne realisere en skønnet avance på ca. EUR 1.300 mio. på goodwill, medens de øvrige værdier i kommanditselskabet ville have en handelsværdi svarende til de bogførte værdier. End-

videre oplyses, at den estimerede handelsværdi af goodwill ikke vil fremgå af åbningsbalancen.

Disse oplysninger er afgivet af revisionsfirmaet, som svar på Selskabsrevisionens telefoniske forespørgsel om, hvilke aktiver, der skulle medføre så store avancer, at der kunne blive tale om tvungen sambeskatning.

I forbindelse med besvarelsen af ovennævnte forespørgsel, blev problemstillingen forelagt for Retsafdelingen i skrivelse af den 16. oktober 2000, hvoraf det fremgår, at den skønnede optjente goodwill ifølge det oplyste udgjorde 10 mia. kr.

Retsafdelingen anbefaler Selskabsrevisionen i skrivelse af 13. november 2000, at TDC henvises til at anmode om bindende forhåndsbesked på forespørgslen om tvungen sambeskatning og ligningslovens § 5 H.

Der var tale om en forespørgsel om de skattemæssige virkninger af en påtænkt, men ikke gennemført disposition (omdannelsen i Tyskland skete først 29. december 2000). Selskabsrevisionen tillagde derfor ikke beløbsangivelsen i skrivelsen af 9. oktober 2000 nogen vægt ved besvarelsen af forespørgslen den 14. november 2000, ikke mindst fordi der var tale om rent skønnede og udokumenterede beløb, og idet beløbsstørrelsen ingen indflydelse havde på besvarelsen om tvungen sambeskatning.

Forespørgslen vedrørende ligningslovens § 5 H tog Selskabsrevisionen ikke stilling til, men henviste TDC til at anmode om en bindende forhåndsbesked herom. TDC anmodede om en bindende forhåndsbesked den 5. september 2001, og Selskabsrevisionen gav udtalelse til Retsafdelingen herom den 11. september 2001.

Som anført i forelæggelsen for departementschefen medførte dette, at Selskabsrevisionen samme dag sendte et internt notat til Retsafdelingen vedrørende rækkevidden af forespørgslen set i relation til fortolkningen af den eksisterende lovgivning.

Udover ovennævnte materiale var der 8. og 20. september 2000 udarbejdet interne notater fra medarbejdere i Selskabsrevisionen til kontorchefen i Selskabsrevisionen, Århus I.

Af notatet den 8. september 2000 fremgår, at Selskabsrevisionen på dette tidspunkt ikke var vidende om, hvorfor virksomheden spurgte om under-

skudsregler i ligningslovens § 5 H, da indsendt materiale viste, at Talkline var overskudsgivende.

I notatet af 20. september 2000 fremgår afslutningsvis, at Selskabsrevisionen havde fået oplyst mundtligt, at der var en skønnet goodwill på mellem 15 og 20 mia. kr.

Selskabsrevisionen anmodede den 21. september 2000 selskabets revisor om yderligere materiale, der blev modtaget 3. oktober 2000. I følgebrevet til materialet forklaredes forskellige poster i de estimerede åbningsbalancer pr. 31. december 2000, hvor der udelukkende oplystes følgende om goodwill: ”Det er Tele Danmark A/S’s vurdering, at markedsværdien af de tyske selskaber er væsentligt højere, idet der ved et salg ville kunne realiseres en betydelig goodwill”. Der var ikke nævnt beløbsstørrelser eller skønnede beløb på goodwill i skrivelsen af 3. oktober 2000.

Efterfølgende (9. oktober 2000) skønner selskabets revisor, at goodwillbeløbet er ca. 10 mia. kr.”

Palle Graff har herom forklaret, at

”notatet er udarbejdet af Solveig Mortensen til brug for Intern Revision. Det indeholder en beskrivelse af forløbet og Selskabsrevisionens involvering i sagen.

... han har set alle de dokumenter, som Intern Revision har set. <s. 638>

... Der var åbenbart blevet stillet nogle spørgsmål til statsministeren, og de svar, som Selskabsrevisionen havde givet i forelæggelsen til Peter Loft, var blevet brugt som bidrag til statsministerens besvarelse. Statsministeren havde herefter sagt, at skattemyndighederne ikke kendte til problemstillingen før i maj 2002. Forelæggelsen af 15. november 2003 var åbenbart blevet læst således, at skattemyndighederne først i maj måned 2002 kendte til problemstillingen i TDC-sagen, selvom de i forelæggelsen havde skrevet, at det først var i maj måned 2002, de kendte beløbet. De havde intet hørt om, at forelæggelsen skulle bruges til andet end et telefonmøde mellem Peter Loft og Henning Dyremose. De var således ikke blevet orienteret om, at departementet havde brug for oplysninger, fordi Skatteministeriet skulle udarbejde et svar på spørgsmål til statsministeren.

... der opstod en del uro på grund af dette. Hertil kom, at Henning Dyremose havde meldt ud i pressen, at skattemyndighederne havde kendt til sagen fra starten. Man besluttede derfor, at der skulle foretages en undersøgelse af sagen. Undersøgelsen skulle i første omgang gennemføres af nogle af de chefer i styrelsen, som ikke havde været involveret i sagen. Der blev holdt et møde i departementet, vist nok fredag den 21. november 2003, hvor de drøftede, hvorledes man kunne foretage en sådan undersøgelse, og det mandede ud i, at de den 21. november 2003 besluttede, at Intern Revision skulle forestå undersøgelsen. Intern Revision skulle om mandagen, den 24. november 2003 komme på Selskabsrevisionens kontorer i Århus for at se det materiale, man her havde vedrørende TDC-sagen. Kontoret udarbejdede i den forbindelse en redegørelse til Intern Revision. Det var under arbejdet hermed, at de fandt brevet af 9. oktober 2000 fra PricewaterhouseCoopers. Vidnet tog brevet med til et møde i departementet mandag den 24. november 2003, hvor de involverede chefer fra Told- og Skattestyrelsen og departementet deltog, herunder blandt andre Ivar Nordland, Peter Loft, Jens Drejer, Preben Underbjerg Poulsen, Ole Kjær, vidnet og vist nok også Niels Kristensen. Vidnet gjorde opmærksom på, at de havde fundet brevet af 9. oktober 2000 i forbindelse med Intern Revisions undersøgelse, og at det var anført deri, at sagen drejede sig om 10 mia. kr. Vidnet har set Ole Kjærs personlige notater herom, hvoraf det fremgår, at Ivar Nordland på mødet sagde, at denne oplysning ingen betydning havde i forhold til, hvad de i øvrigt vidste.

På forespørgsel ... om, hvorvidt Ivar Nordland underbyggede dette, forklarede vidnet, at det gjorde Ivar Nordland, som han husker det, ikke.

... Ole Kjær efter mødet sagde, at han gerne ville have, at de skrev en supplerende redegørelse med en vurdering af, hvorvidt det ville have gjort en forskel i forhold til forelæggelsen af 15. november 2003, hvis de havde haft brevet af 9. oktober 2000 fremme allerede dengang. Vidnet kontaktede derfor sine medarbejdere i Århus og bad dem udarbejde en supplerende redegørelse. Dagen efter var vidnet til en konference i Odense for alle chefer i ToldSkat, hvor også Lars Nørding deltog, og de viste her Ole Kjær den supplerende redegørelse.” <s. 635-637>

Lars Nørding har forklaret, at

”Palle Graff ringede til ham fredag den 21. november 2003 og fortalte, at det var blevet besluttet, at der skulle laves en intern undersøgelse af sagen, som skulle foretages af Intern Revision. Selskabsrevisionen skulle således

finde materialet frem til brug for Intern Revision. Solveig Mortensen gik mandag den 24. november 2003 i gang med denne opgave. Hun fandt i den forbindelse et brev fra PricewaterhouseCoopers, hvori de skønsmæssigt havde vurderet beløbet til 10 mia. kr. De orienterede Palle Graff om fundet af dette brev, og Palle Graff, der samme dag var til et møde med Peter Loft, Ole Kjær og andre chefer, orienterede Ole Kjær herom. Ole Kjær bad dem om at skrive en supplerende redegørelse om, hvorvidt det ville have ændret deres forelæggelse af 15. november 2003, hvis de havde set brevet fra PricewaterhouseCoopers. De kom frem til, at brevet ikke ville have ændret på deres forelæggelse, idet det, de var blevet bedt om, var en oplysning om, hvornår de havde et dokumenteret beløb.” <s. 699>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”hun, da hun fik at vide, at den interne revision skulle komme, mandag morgen gik i gang med at finde alt materiale frem. Hun fandt i denne forbindelse følgeskrivelsen af 9. oktober 2000, hvor beløbet på 10 mia. kr. fremgik. På det tidspunkt blev følgeskrivelser ikke skannet ind i Kom-It, hvorfor de den 15. november 2003 ikke var opmærksomme på dette brev. Vidnet kunne ikke den 15. november huske, at hun havde noget på tryk om en beløbsstørrelse, og der var ingen af dem, der på det tidspunkt kunne huske, hvem der havde fået beløbet på 10-15 mia. kr. oplyst. De havde nu en trykt oplysning om en beløbsangivelse, men de vurderede, at det ikke ville have ændret noget på forelæggelsen.

Foreholdt, at oplysningen om et beløb på 10 mia. kr. var medtaget i 16. oktober-notatet, forklarede vidnet, at de troede, at det var en mundtlig oplysning, så de havde ikke taget det med i forelæggelsen. De anså det for et udokumenteret skøn. Det ville ikke have ændret deres indstilling, såfremt de havde fundet det på tryk.

... selvom skrivelsen af 9. oktober 2000 havde ligget i Kom-It, ville de ikke have medtaget oplysning herom i forelæggelsen af 15. november 2003, idet det var et skønnet og udokumenteret beløb.

... det var ikke afgørende for deres henvendelse til ”København”, at det var et beløb på 10 mia. kr. Det var problemstillingen, der begrundede deres henvendelse til styrelsen. De ville have gjort det samme, hvis der havde stået 2 mia. kr. De skrev oplysningen om de 10 mia. kr. ind i notatet for at vise, at sagen skulle have første prioritet.

... Peter Loft kendte problemstillingen og havde kendt den i lang tid. Peter Loft ville have at vide, hvornår de fik et konkret tal, og det var det, de forelagde for ham. De havde efter vidnets opfattelse først eksakte oplysninger herom den 28. maj 2002.

... hun gik til Lars Nørding og fortalte ham, at hun havde fundet brevet af 9. oktober 2000. Han spurgte hende, om det ændrede i deres opfattelse, hvilket vidnet ikke mente. Lars Nørding mente, at de hellere måtte lave et tillæg til notatet af 15. november 2003, hvis nogen skulle spørge til de 10 mia. kr. Det var således på deres eget initiativ, at dette notat blev udarbejdet.” <s. 590-592>

Ivar Nordland har forklaret, at

”han af Ole Kjærs dagbogsnotater kan se, at der var et møde i departementet den 24. november 2003, hvor han var til stede og udtalte sig. Han husker ikke, hvorfor han skulle med til mødet, men han fik inden mødet stukket et papir i hånden, som var et brev fra PricewaterhouseCoopers af 9. oktober 2000. Det var noget med, om det havde nogen betydning for redegørelsen. Han mener, at det må være et svar, som PricewaterhouseCoopers har afgivet i forbindelse med en forespørgsel om CFC-beskatning, idet aktivsammensætningen har betydning herfor. Der var en oplysning om avancen ved et salg til tredjemand. Han fandt det imidlertid ikke interessant, hvad de kunne sælge til, men hvad afskrivningsgrundlaget var.” <s. 1148-1149>

Der henvises endvidere til Ivar Nordlands forklaring, gengivet nedenfor i afsnit 3.16.

Den 24. november 2003 sendte Mogens Nicolaisen pr. telefax i alt 96 sider bilagsmateriale vedrørende TDC til Palle Graff (bilag 13.02, A.37) med bemærkning om, at det var en hastesag.

Palle Graff har forklaret, at

”han bad sine medarbejdere om at sende ham en kopi af alt det materiale, som de havde fundet frem i forbindelse med Intern Revisions undersøgelse. Det var det materiale, som Mogens Nicolaisen sendte frem.” <s. 637>

Endvidere har Mogens Nicolaisen (s. 674) afgivet forklaring herom.

Samme dato, den 24. november 2003 sendte Solveig Mortensen en fax til Palle Graff (bilag 13.02) med bl.a. et notat af 16. oktober 2000 fra Selskabsrevisionen. Solveig Mortensen har over for kommissionen skriftligt (bilag A.47 og A.51) redegjort for, hvilke bilag der blev fremsendt, herunder at det medsendte notat fra Selskabsrevisionen af 16. oktober 2000 var det notat, der omhandlede CFC-reglerne. [gengivet i kapitel 8, afsnit 1.9.1]

3.15. Selskabsrevisionens udkast af 26. november 2003 til ny forelæggelse for departementschefen

Selskabsrevisionen udarbejdede efter anmodning fra Ole Kjær herefter et udkast til en ny forelæggelse for departementschefen vedrørende værdiansættelse i TDC koncernen (Talkline), dateret 26. november 2003 (bilag 13.22):

”Efter forelæggelsen for departementschefen den 15. november d.å., er Selskabsrevisionen blevet opmærksom på, at PriceWaterhouseCoopers ved skrivelse af 9. oktober 2000 har oplyst et skønnet beløb på goodwill på ca. 10 mia.kr. Spørgsmålet er, om disse oplysninger ville have ændret ved forelæggelsen for departementschefen.

Den 22. august 2000 modtog Selskabsrevisionen, som nævnt i forelæggelsen af 15. november 2003, anmodningen fra TDC koncernen om Selskabsrevisionens stillingtagen til, om en koncernintern omdannelse af et tysk datterselskab ville medføre, at Selskabsrevisionen ville foretage en tvungen sambeskatning, jf. selskabsskattelovens § 32, med det tyske selskab for indkomståret 2000, hvor omdannelsen skete. Datterselskabet, der var organiseret som et GmbH, blev omdannet til et KG (kommanditselskab). Efter tyske skatteregler kunne dette ske ved succession.

Såfremt selskabet ikke blev omfattet af en tvungen sambeskatning, ville TDC vide, om selskabet ville blive omfattet af ligningslovens § 5H (regler om underskudsbegrænsning), hvis selskabet indtrådte i en frivillig dansk sambeskatning fra indkomståret 2001. Forespørgslen indeholdt ingen oplysninger om, at omdannelsen ville medføre en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill, som kunne afskrives i den danske sambeskatningsindkomst.

Til brug for behandlingen af forespørgslen fremsendte PriceWaterhouse-Coopers som ovenfor nævnt efter opfordring den 9. oktober 2000 en række oplysninger. Disse oplysninger har ikke indgået i Selskabsrevisionens forelæggelse af 15. november 2003. Det oplyses i skrivelsen, at TDC ved salg til tredjemand skønner, at der vil kunne realiseres en avance på goodwill på ca 10 mia kr. For alle andre aktiver skønner TDC, at de værdier der er anført i de fremsendte balancer, svarer til handelsværdien.

Beløbet for goodwill er ifølge skrivelsen et skøn og er ikke underbygget af regnskabsmateriale eller forklaringer ligesom det oplyses, at goodwillbeløbet ikke vil fremgå af åbningsbalancen for kommanditselskabet.

Af et internt referat udarbejdet af Selskabsrevisionen i forbindelse med sagsbehandlingen fremgår det, at revisionsfirmaet telefonisk har oplyst, at goodwillværdien ville ligge på 15-20 mia.kr. Heller ikke denne oplysning er underbygget af regnskabsmateriale eller forklaringer.

De foreliggende oplysninger har således ikke kunnet give anledning til en konkret stillingtagen til værdiansættelsen.

Den 16. oktober 2000 fremsendte Selskabsrevisionen en redegørelse for forespørgslen til Retsafdelingen, hvori Selskabsrevisionen redegjorde for faktum i sagen og anmodede om Retsafdelingens stillingtagen til de juridiske spørgsmål.

Den 13. november 2000 anbefalede Retsafdelingen, at selskabet henvistes til at søge bindende forhåndsbesked vedrørende begge spørgsmål.

Den 28. september 2001 afholdtes der et møde hos TDC, hvor repræsentanter fra Retsafdelingen og Selskabsrevisionen deltog. TDC ønskede på mødet at drøfte forskellige principper for fastsættelse af goodwillværdien i forbindelse med det tyske datterselskabs indtræden i dansk sambeskatning. Der blev på mødet ikke taget stilling til de forskellige principper for værdiansættelsen fra ToldSkat's side. På dette tidspunkt havde TDC således ikke noget underbygget skøn for fastsættelse af goodwillværdien.

Efterfølgende henvistes TDC til at få spørgsmålet afklaret ved en bindende forhåndsbesked.

Den 28. maj 2002 anmodede TDC om en bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelse af goodwill tilhørende Talkline GmbH og Co. KG,

på 860,2 mio.EUR. (6,5 mia. kr.). Det er første gang, at der angives et konkret beløb på goodwill. Grundlaget for værdiansættelsen bygger på en rapport, der i den mellemliggende periode er udarbejdet af Deloitte & Touche Corporate Finance.

Det har således fra starten stået klart, at der var tale om stor usikkerhed i de oplyste talstørrelser. De værdiansættelser af goodwill som selskabet har oplyst i skrivelse af 9. oktober 2000 og i forbindelse med sagsbehandlingen, har beroet på udokumenterede skøn, som efter Selskabsrevisionens opfattelse på ingen måde har kunnet danne grundlag for fastsættelse af goodwill.

Fremkomsten af PriceWaterhouseCoopers skrivelse af 9. oktober 2000 har således ikke ændret Selskabsrevisionens opfattelse af, at det først er pr. 28. maj 2002, at TDC fremlægger et konkret beløb for goodwill.”

Lars Nørding har forklaret, at

”... der blev afholdt en virksomhedskonference for cheferne i ToldSkat den 25. november 2003 i Odense. Palle Graff overgav her redegørelsen [af 24. november 2003, jf. afsnit 3.12] til Ole Kjær. Ole Kjær mente imidlertid ikke, at den redegjorde for, hvornår de første gang kendte den juridiske konstruktion, og han bad dem skrive en forelæggelse, der præcist redegjorde herfor. De mente selv, at de havde det med i redegørelsen af 15. november 2003, men hvis det var det, der var opgaven, kunne de godt tydeliggøre det. Vidnet fandt det mærkeligt, at de blev bedt om dette, for det fremgik klart af deres redegørelse, at de gik ud fra, at alle i systemet kendte til problemstillingen. Det havde været behandlet på flere ligningsrådsmøder, og det fremgik af referatet fra det første ligningsrådsmøde i 1999, at departementet var orienteret om problemstillingen. I forbindelse med sag nr. 2, som havde været behandlet på to møder i Ligningsrådet, havde problemstillingen på ny været drøftet, og formanden havde spurgt, om der var lovgivning på vej, hvilket han fik bekræftet. Dette var, så vidt vidnet kan forstå, meget usædvanligt. Herefter var TDC's sag blevet behandlet i Ligningsrådet, og der var fremsat et lovforslag, der skulle lukke hullet. Det var derfor helt uforståeligt for dem, at det øverste lag i Told- og Skattestyrelsen og departementet ikke skulle kende til problemstillingen. De havde derfor ikke kunnet forestille sig, at det var det, som de skulle svare på.

Vidnet og Palle Graff tog herefter til Århus, hvor de lavede et nyt notat, hvoraf det fremgik, at de allerede i 2000 kendte problemstillingen. De lavede forelæggelsen om, fordi de ikke var interesserede i, at Ole Kjær skulle

skrive, at han ikke var enig i forelæggelsen. De lavede derfor forelæggelsen af 27. november 2003, som Ole Kjær godkendte. Redegørelse blev underskrevet af Ole Kjær, som kvittering på, at de havde opfattet spørgsmålet rigtigt også i forelæggelsen af 15. november 2003, og redegørelsen blev også godkendt af Peter Loft.” <s. 699-701>

Solveig Mortensen har forklaret, at

”... De sendte det nye notat til Palle Graff, der var orienteret om, at der skulle udarbejdes en yderligere forelæggelse. Vidnet erindrer ikke præcist, om det var Palle Graff eller Lars Nørding, der sagde, at de skulle skrive det supplerende notat. Palle Graff godkendte notatet, som han ville tage med til en ledelseskonference i Odense og aflevere til Ole Kjær. Notatet blev derfor først dateret den 26. november 2003. <s. 592>

... dette notat ikke gik til departementschefen, idet Ole Kjær ikke ville godkende det.” <s. 594>

Palle Graff har forklaret, at

”han den 25. november 2003 tog til Odense sammen med Lars Nørding. De havde den supplerende redegørelse med, ..., hvori de redegjorde for, hvordan verden ville have set ud for dem, hvis de den 15. november 2003 havde set brevet af 9. oktober 2000 fra PricewaterhouseCoopers. Vidnet og Lars Nørding afleverede redegørelsen til Ole Kjær, og de havde en diskussion med ham herom, hvorunder de fremlagde de notater, der var blevet skrevet den 16. oktober 2000, som illustrerede, at Selskabsrevisionen kendte problemstillingen allerede i oktober 2000. Vidnet tror, at dette rystede Ole Kjær, idet han havde læst forelæggelsen af 15. november 2003 således, at de først i maj 2002 kendte til problemstillingen. Ole Kjær bad vidnet faxe det til Peter Loft med det samme, og bad samtidig bad vidnet om at uddybe den supplerende redegørelse og udbygge den med 16. oktober-notaterne. Vidnet mener også, at Ole Kjær talte med Jesper Skovhus Poulsen herom. Vidnet og Lars Nørding tog herefter en taxa til Århus, hvor de gik i gang med at skrive et nyt uddybende notat. Under dette arbejde var Solveig Mortensen og Mogens Nicolaisen også til stede.” <s. 638>

Ole Kjær har forklaret, at

”der skete det, at det blev besluttet, at de skulle lave en undersøgelse over sagens forløb. Der blev afholdt et møde herom i departementet. Palle Graff

fortalte på mødet, at de var blevet opmærksom på et brev af 9. oktober 2000 fra PricewaterhouseCoopers, men at det ikke havde nogen betydning for indholdet af redegørelsen. Vidnet sagde til Palle Graff, at de skulle lave en supplerende redegørelse herom.

Vidnet modtog et udkast til forelæggelse, som han ville tale med Palle Graff om. Palle Graff viste ham i denne forbindelse notatet af 16. oktober 2000, og han blev herved klar over, at spørgsmålet om oparbejdet goodwill allerede havde været drøftet tilbage i 2000. Det betød, at Henning Dyremose godt kunne have ret i, at skattemyndighederne hele tiden havde kendt til problemstillingen. Vidnet sagde til Palle Graff, at han og Lars Nørding straks måtte tage tilbage til kontoret og rette redegørelsen til, så det klart fremgik, hvornår de havde denne oplysning.” <s. 1027>

3.16. Telefax af 26. november 2003 fra Palle Graff til Peter Loft

Den 26. november 2003 kl. 15.18 sendte Palle Graff en fax fra Odense Congress Center, hvor ledende embedsmænd i Told- og Skattestyrelsen og Skatteministeriet var til møde, til Skatteministeriet (bilag 63.12) med følgende tekst:

”Skal bringes til dep.chef Peter Loft i.h.t. aftale med Ole Kjær.

Senere på dagen kommer der en supplerende forelæggelse.”

Faxen var på i alt 6 sider. Som bilag var medsendt Selskabsrevisionens notat af 16. oktober 2000 om TeleDanmark A/S – CFC-regler og fortolkning af ligningslovens § 5 H (den udgave, der omhandlede CFC-reglerne), refereret i kapitel 8, afsnit 1.9.1. Dette notat findes også i Statsministeriets materiale (bilag 63.12), hvor det med håndskrift er noteret:

” Modtaget fra Peter Loft 26/11 03, Bernstein”.

Samme dag kl. 17.47 sendte Solveig Mortensen en mail vedhæftet de to forelæggelser af 15. og 26. november til Ole Kjær (bilag 13.23).

3.17. Selskabsrevisionens sammenlignende notat af 26. november 2003 til Ole Kjær

Den 26. november 2003 kl. 19.04 blev der sendt en ny mail fra Solveig Mortensen til Ole Kjær (bilag 13.21), hvor det med Palle Graff som underskriver anføres:

”Kære Ole Kjær

På baggrund af vores telefonsamtale har jeg fået udarbejdet vedhæftede notat, der tydeliggør at problemformuleringen i forelæggelsen af 15. november d.å. er identisk med problemformuleringen i skrivelse af 16. oktober 2000.”

Mailen var vedhæftet et notat om TDC-sagen (bilag A.18.07):

”Selskabsrevisionen har i forelæggelsen til departementschefen d.d. konkluderet følgende:

”Begge problemformuleringer redegør for problemstillingen omkring tvungen sambeskatning i henhold til selskabsskattelovens § 32 og underskudsbegrænsningsreglerne i henhold til ligningslovens § 5H, ligesom det i begge problemformuleringer er anført, at der kan afskrives på den opskrevne værdi af goodwill. Endvidere fremgår det af begge problemformuleringer, at der ikke sker beskatning i Tyskland.”

Dette ønsker Selskabsrevisionen at tydeliggøre på følgende måde:

I forelæggelsen af 15. november d.å. står i afsnit 3 sidste sætning:

Efter tyske skatteregler kunne dette ske ved succession.

Dette står i skrivelsen af 16. oktober 2000 således:

Omdannelse af et GmbH til et KG kan gøres skattefrit i Tyskland.

I forelæggelsen af 15. november d.å. står i afsnit 4 første sætning:

Såfremt selskabet ikke blev omfattet af en tvungen sambeskatning, ville TDC vide, om selskabet ville blive omfattet af ligningslovens § 5H (regler om underskudsbegrænsning), hvis selskabet indtrådte i en frivillig dansk sambeskatning fra indkomståret 2001.

Dette står i skrivelsen af 16. oktober 2000 således:

Efterfølgende kan det opskrevne afskrivningsgrundlag indgå i det danske beskatningsgrundlag, såfremt det tyske datterselskab, som er kommanditist, inddrages i sambeskatning med det danske moderselskab.

I forelæggelsen af 15. november d.å. står i afsnit 4 sidste sætning:

Forespørgslen indeholdt ingen oplysninger om, at omdannelsen ville medføre en væsentlig opskrivning af den oparbejdede goodwill, som kunne afskrives i den danske sambeskatningsindkomst.

Dette står i skrivelsen af 16. oktober 2000 således:

Fordelen ved omdannelsen er, at optjent goodwill bliver værdiansat og bogført, således at KG'et har en stor afskrivningsberettiget saldo på goodwill.

I forelæggelsen af 15. november d.å. står i afsnit 5 første sætning:

Forespørgslen blev forhandlet med selskabets repræsentanter, og den 14. november 2000 svarede Selskabsrevisionen, at omdannelsen ikke medførte, at selskabet blev omfattet af reglerne for en tvungen sambeskatning.

Dette står i skrivelsen af 16. oktober 2000 således:

Såfremt selskabet ikke er med i en dansk sambeskatning, og såfremt selskabet ikke bliver CFC-beskattet til Danmark i omdannelsesåret, vil avancen ikke blive beskattet i Danmark.

Selskabsrevisionen er derfor af den opfattelse, at problemformuleringerne er identiske.”

Palle Graff har herom forklaret, at

”Ole Kjær som anført ikke ville godkende den supplerende redegørelse, som vidnet udleverede til ham i Odense, hvorfor de blev bedt om at skrive en yderligere redegørelse. Denne yderligere redegørelse sendte de om aftenen fra Århus til Ole Kjær. Vidnet talte i telefon med Ole Kjær og forklare-

de ham i hovedtræk, hvad de havde skrevet. Ole Kjær mente, at de havde misinformeret statsministeren. Han sagde, at Peter Loft havde samme opfattelse: at vidnet havde bevirket, at statsministeren havde misinformeret Folketinget. Det opfattede vidnet som, at han personligt skulle holdes ansvarlig for, at statsministeren havde misinformeret Folketinget. Samtalen foregik fra Lars Nørdings telefon på dennes kontor, hvor også Lars Nørding, Solveig Mortensen og Mogens Nicolaisen var til stede, og de har efterfølgende sagt, at de kunne se, at vidnet var rystet over telefonsamtalen. De har også fortalt vidnet, at han efter samtalen sagde: ”Nu går de efter mig”. Vidnet følte, at ”sorteper” skulle gives videre. Dette var anledningen til, at de udarbejdede det sammenlignende notat (bilag A.18.07), der blev sendt på mail til Ole Kjær samme aften, bilag 13.21 ...” <s. 639-640>

Lars Nørding har forklaret, at

”han var med til at udarbejde denne analyse af forholdet mellem 15. november 2003-forelæggelsen og 16. oktober 2000-notaterne. Den blev udarbejdet som resultat af en telefonsamtale, som Palle Graff havde med Ole Kjær. Palle Graff orienterede Ole Kjær om indholdet af udkastet til forelæggelse af 26. november 2003, bilag 13.23 ... Dette udkast til forelæggelse er ikke tekstmæssigt identisk med det tidligere udkast til forelæggelse af samme dato.

Adspurgt, om analysen var en følge af, at Ole Kjær stillede spørgsmål ved, om der var overensstemmelse mellem 15. november 2003-notatet og 16. oktober 2000-notaterne, forklarede vidnet, at dette var tilfældet. Man kunne læse det samme af begge notater. Det blev drøftet mellem Ole Kjær og Palle Graff over telefonen. Vidnet ved ikke, hvad der blev sagt, men det var vidnets opfattelse, at Ole Kjær placerede skylden for misinformationen af Folketinget på Palle Graff, og at Palle Graff derfor blev bestyrtet.

Forespurgt, hvornår det gik op for ham, at notatet af 15. november 2003 tilsyneladende var blevet brugt til et ministersvar til Folketinget, forklarede vidnet, at det forstod han først på et møde den 28. november 2003, som havde til formål at planlægge en intern undersøgelse af sagen. Ud over vidnet deltog Ole Kjær, Palle Graff, Niels Kristensen, Kim Lohse, Preben Underbjerg Poulsen og vicedirektør Flemming Paludan, der skulle forstå undersøgelsen. Der deltog muligvis også nogen fra Intern Revision i mødet. Endvidere var Tage Kristensen til stede i egenskab af tillidsrepræsentant for chefgruppen i Told- og Skattestyrelsen. Ole Kjær gav her udtryk for, at de ikke havde gjort noget galt, men at der i 15. november 2003-

forelæggelsen var givet en information, som havde ført til, at der var sket en misinformation af statsministeren og Folketinget. Det var første gang, vidnet fik at vide, at forelæggelsen var blevet brugt til information af Folketinget. Det kom bag på ham, for det var helt usædvanligt. Når Selskabsrevisionen medvirkede til at udarbejde et svar til Folketinget, fik de altid spørgsmålene tilsendt fra Retsafdelingen, så de vidste, hvad der skulle svares på. Derefter sender de et svarudkast tilbage til Retsafdelingen, der så kan bestemme, om de vil bruge det. Vidnet er ikke bekendt med, hvorledes svaret til Folketinget så ud. Han var heller ikke bekendt med, at der var stillet et spørgsmål, som de kunne blive involveret i at besvare.

Foreholdt ... ”Optjent goodwill i Tyskland vil således skattefrit blive konverteret til et afskrivningsberettiget aktiv, der skattemæssigt både kan afskrives i Tyskland og Danmark”, og foreholdt, at dette afsnit ikke kan findes i analysen, ..., at det efter hans opfattelse er medtaget, idet de formentlig har ment, at det var indeholdt i teksten. Vidnet henviste i den forbindelse til pag. 123 (side 3519), ”Omdannelse af et GmbH til et KG kan gøres skattefrit i Tyskland”. Det er en overlappning. Notatet af 16. oktober 2000 indeholder på dette punkt en fejl, idet der ikke kunne afskrives på goodwill i Tyskland. Han mener, at de skrev de to sætninger sammen for at undgå at skrive, at der var en fejl i notatet af 16. oktober 2000.

Forespurgt, om han også mener, at det var en omskrivning, at man brugte ordet ”konvertering”, forklarede vidnet, at det var det samme, som var omtalt. Det stod ikke med samme ord, men når man læser med ”skatteøjne”, giver det den samme mening. <s. 701-703>

... mailen blev sendt til Ole Kjær kl. 17.47 som anført. Telefonsamtalen mellem Ole Kjær og Palle Graff fandt sted efter denne mail. Det tog dem ca. 1 time at skrive det sammenlignende notat, der blev sendt kl. 19.04.” <s. 711>

Solveig Mortensen har forklaret,

”dette er en tredje forelæggelse ..., der blev sendt til Ole Kjær. Der skete det, at Palle Graff om formiddagen afleverede den supplerende redegørelse ... til Ole Kjær på konferencen. Ole Kjær ville imidlertid ikke sende den videre, idet han ikke mente, at der var redegjort korrekt for problemstillingen, og hvornår de kendte beløbet. Ole Kjær ville derfor have, at de skulle skrive en ny forelæggelse. Palle Graff og Lars Nørding tog derfor onsdag middag til Århus, og de gik i gang med en ny forelæggelse ... De foretog

heri en sammenligning af problemstillingerne i notatet af 15. november og 16. oktober 2000-notatet.

Forespurgt, om Ole Kjær herefter ville godkende den nye forelæggelse, forklarede vidnet, at Ole Kjær fortsat ikke mente, at den var rigtig. Han gav dem valget mellem at skrive en ny redegørelse eller at fremsende redegørelsen med en påtegning om, at han ikke var enig. De valgte herefter at skrive en ny forelæggelse. <s. 592-593>

... forespurgt, hvem der har lavet dette papir, ..., at det har Palle Graff, Lars Nørding og hun selv.

... de sammenlignede problemformuleringerne i notaterne for at se, om de havde fået alt med i notatet af 15. november 2003. <s. 593>

... de herefter lavede notatet i bilag 13.21 ..., som de fik tilbage med Ole Kjærs bemærkninger. De hørte ikke yderligere herom.” <s. 594>

Ole Kjær har forklaret,

”Foreholdt ..., mail af 26. november 2003 fra Solveig Mortensen til Ole Kjær ... vedhæftet forelæggelse af 26. november 2003 for departementschefen vedrørende værdiansættelse af goodwill i TDC koncernen (Talkline), ..., at han ikke så denne mail. Han var på ledelseskonference i Odense, hvorefter han tog hjem. Han har godt nok en hjemmeopkobling, men den virkede ikke. Han så således først mailen dagen efter, den 27. november. Selskabsrevisionen gik her ind i en diskussion om, hvorvidt der var forskel på de to notater. De mente ikke, at der var forskel. Vidnet var ikke enig med dem, og han sagde til dem, at enten ville han gøre en bemærkning på forelæggelsen om, at det ikke var korrekt, eller også måtte de lave det om. De valgte herefter at skrive en ny redegørelse.” <s. 1127>

I en telefax af 26. november 2003 kl. 20.25 fra Palle Graff til Peter Loft (bilag E.38) anføres det:

”Selskabsrevisionen har udarbejdet en uddybende forelæggelse i TDC-sagen til dig. Den er maillet til Ole Kjær, og når den er godkendt af, vil den blive videresendt til dig.”

3.18. Selskabsrevisionens forelæggelse for departementschefen af 27. november 2003

I Selskabsrevisionens forelæggelse af 27. november 2003 for departementschefen (bilag A.18.04) anføres det:

”Selskabsrevisionen har i forelæggelsen af 15. november d.å. givet oplysninger om værdiansættelse af goodwill i TDC. Forelæggelsen er udarbejdet på baggrund af en henvendelse fra departementet, som ville have oplyst, hvornår Selskabsrevisionen havde tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den oparbejdede goodwill. Mandag den 24. november d.å. blev Selskabsrevisionen opmærksom på, at PriceWaterhouseCoopers ved skrivelse af 9. oktober 2000 havde oplyst et skønnet beløb på goodwill på ca. 10 mia.kr., jf. vedlagte kopi. Spørgsmålet er, om denne oplysning ville have ændret ved forelæggelsen af 15. november d.å. Endvidere skal Selskabsrevisionen kommentere notat af 16. oktober 2000, jf. vedlagte kopi, som den 26. november d.å. blev fremsendt pr. telefax til departementschefen.

Som nævnt er Selskabsrevisionen efterfølgende blevet opmærksom på en skrivelse fra PriceWaterhouseCoopers dateret den 9. oktober 2000. Skrivelsen er fremsendt på baggrund af, at Selskabsrevisionen anmodede om en række oplysninger i forbindelse med behandlingen af forespørgslen af 22. august 2000.

Det oplyses i skrivelsen, at TDC ved salg til tredjemand skønner, at der vil kunne realiseres en avance på goodwill på ca 10 mia kr. (1.300 mio.EUR). For alle andre aktiver skønner TDC, at de værdier der er anført i de fremsendte balancer, svarer til handelsværdien. Beløbet for goodwill er ifølge skrivelsen et skøn og er ikke underbygget af regnskabsmateriale eller forklaringer ligesom det oplyses, at goodwillbeløbet ikke vil fremgå af åbningsbalancen for kommanditselskabet.

Af et internt referat udarbejdet af Selskabsrevisionen i forbindelse med sagsbehandlingen fremgår det, at revisionsfirmaet telefonisk har oplyst, at goodwillværdien ville ligge på 15-20 mia.kr. Heller ikke denne oplysning er underbygget af regnskabsmateriale eller forklaringer.

De foreliggende oplysninger har ikke kunnet give anledning til en konkret stillingtagen til værdien af goodwill på daværende tidspunkt.

Den 28. september 2001 afholdtes der et møde hos TDC, hvor repræsentanter fra Retsafdelingen og Selskabsrevisionen deltog. TDC ønskede på mødet at drøfte forskellige principper for fastsættelse af goodwillværdien i forbindelse med det tyske datterselskabs indtræden i dansk sambeskatning. Der blev på mødet ikke taget stilling til de forskellige principper for værdiansættelsen fra ToldSkat's side. På dette tidspunkt havde TDC således ikke noget underbygget skøn for fastsættelse af goodwillværdien.

Efterfølgende henvistes TDC til at få spørgsmålet afklaret ved en bindende forhåndsbesked.

Den 28. maj 2002 anmodede TDC om en bindende forhåndsbesked vedrørende værdiansættelse af goodwill tilhørende Talkline GmbH og Co. KG, på 860,2 mio.EUR. (6,5 mia.kr.). Det er første gang, at der angives et konkret beløb på goodwill. Grundlaget for værdiansættelsen bygger på en rapport, der i den mellemliggende periode er udarbejdet af Deloitte & Touche Corporate Finance.

Det har således fra starten stået klart, at der var tale om stor usikkerhed i de oplyste talstørrelser. De værdiansættelser af goodwill som selskabet har oplyst i skrivelse af 9. oktober 2000 og i forbindelse med sagsbehandlingen, har beroet på udokumenterede skøn, som efter Selskabsrevisionens opfattelse ikke har kunnet danne grundlag for fastsættelse af goodwill.

Fremkomsten af PriceWaterhouseCoopers skrivelse af 9. oktober 2000 har således ikke ændret Selskabsrevisionens opfattelse af, at det først er pr. 28. maj 2002, at TDC fremlægger et konkret beløb for goodwill.

Selskabsrevisionen sendte 16. oktober 2000 en skriftlig forespørgsel til Retsafdelingen, hvor problemformuleringen udtrykte Selskabsrevisionens forståelse af konsekvensen af TDC's forespørgsel af 22. august 2000. Det er dog fejlagtigt anført, at der i Tyskland kan afskrives skattemæssigt på den opskrevne værdi. Selskabsrevisionen er efterfølgende blevet bekendt med, at goodwill i forbindelse med omdannelsen efter tyske skatteregler ikke kan opskrives til højere værdi end den merværdi, der er betalt for aktierne i GmbH'et.

Selskabsrevisionen havde således i oktober 2000 dannet sig et nogenlunde korrekt billede af de skattemæssige konsekvenser af de senere gennemførte transaktioner.”

Ole Kjær har på forelæggelsen med håndskrift den 27. november 2003 tilført følgende ud for det næstsidste afsnit (A.19.03):

”Denne oplysning ville det have været rart hvis den var medtaget i redegørelsen af 15. november. Men som det fremgår af indledningen havde man alene opfattet forespørgslen fra dep’et som angående tidspunktet for hvornår størrelsen af goodwill forelå.”

Departementschef Peter Loft har den 28. november 2003 tiltrådt notatet.

Palle Graff har forklaret, at

”... det var ham, der sendte notatet til Ole Kjær. Næste dag sagde Ole Kjær, at han ikke ville sende den supplerende forelæggelse (bilag 14.08) ..., som de havde sendt til ham aftenen før, videre. Han ville således heller ikke godkende forelæggelse nr. 2 af 26. november 2003. Ole Kjær sagde, at de enten kunne skrive en ny forelæggelse, eller også ville han give deres forelæggelse en påtegning om, at han ikke var enig. Vidnet fandt det mest hensigtsmæssigt at bøje af, og de skrev derfor en ny forelæggelse, som Ole Kjær godkendte, bilag A.18.04 ... forelæggelse for departementschefen af 27. november 2003 vedrørende værdiansættelse af goodwill i TDC koncernen (Talkline). De håndskrevne bemærkninger på pag. 156 (side 50203) er Ole Kjærs, og det viser efter vidnets opfattelse helt tydeligt, at hele denne sag beror på en misforståelse, fordi redegørelsen af 15. november 2003 er blevet misforstået. <s. 639-640>

Forespurgt ..., om han tidligere har været med til at lave ministersvar, forklarede vidnet, at det har han været masser af gange. Det foregår på den måde, at spørgsmålet går til Retsafdelingen, der vurderer, om den har behov for information fra vidnets afdeling. Hvis der er behov for en sådan information, får vidnet en henvendelse herom, vedlagt selve spørgsmålet og eventuelt materiale hertil. Han kender således altid spørgsmålet og er ikke i tvivl om, hvad det går ud på. De oplysninger, som departementet har bidraget med til statsministerens besvarelse af folketingsspørgsmålene den 19. november 2003, er taget fra forelæggelsen af 15. november 2003. Vidnet har aldrig fået at vide, at Selskabsrevisionen skulle udarbejde redegørelsen til brug for statsministerens besvarelse af folketingsspørgsmål. Ole Kjær fortalte kun Lars Nørding, at Peter Loft skulle have et møde/telefonmøde med Henning Dyremose lørdag eftermiddag.

Adspurgt ..., om det ville have gjort nogen forskel i vidnets besvarelse, såfremt han havde vidst, at hans forelæggelse skulle bruges til statsministerens besvarelse af et folketingsspørgsmål, forklarede vidnet, at det ville have gjort en forskel, idet han så havde kendt spørgsmålene. Vidnet opfattede opgaven således, at de skulle oplyse, hvornår de kendte til et konkret beløb i TDC-sagen, og ikke, hvornår de kendte til problemstillingen. Forespurgt, om han i så fald ville have checket andet i sagen, forklarede vidnet, at det kunne han ikke nå fredag aften. <s. 640- 641>

... dette notat blev godkendt af Ole Kjær, hvorefter det blev sendt til departementschef Peter Loft, der har skrevet under på forelæggelsen, ligesom Ole Kjær og vidnet har skrevet under.

Foreholdt ... ”... Forelæggelsen er udarbejdet på baggrund af en henvendelse fra departementet, som ville have oplyst, hvornår Selskabsrevisionen havde tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den oparbejdede goodwill. ...” forklarede vidnet, at dette svarer til hans opfattelse af den opgave, de fik stillet. Det viser, at det hele er en misforståelse. Det var nødvendigt for dem at have et begrundet skøn over beløbet, før de kunne gå i gang med at vurdere sagen.” <s. 642>

Ole Kjær har forklaret, at

”Denne forelæggelse blev lagt op til departementschefen. Palle Graff sagde til vidnet, at de havde misforstået det oplæg, de havde fået. Det var ærgerligt, men for vidnet at se var det hændeligt, og de have været under tidspres. Det er vigtigt, at man, når man bliver opmærksom på en sådan problemstilling, straks afrapporterer det.

Foreholdt ..., 1. afsnit, ”... Forelæggelsen er udarbejdet på baggrund af en henvendelse fra departementet, som ville have oplyst, hvornår Selskabsrevisionen havde tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den oparbejdede goodwill”, forklarede vidnet, at det var det, der var misforståelsen. Han henviste til ... håndskriften, ... Misforståelsen var hændelig, idet oplægget var mundtligt. Hvis besvarelsen skulle have været brugt til at udarbejde svar på en forespørgsel til ministeren, ville man have modtaget det skriftlige oplæg.

Forespurgt, om man også ville have modtaget spørgsmålet skriftligt, forklarede vidnet, at de til brug for udarbejdelsen af bidrag til svar altid får

spørgsmålet tilsendt. Her var det imidlertid departementet, der ønskede oplysninger, og de traf derfor ikke alle de forholdsregler, som de plejede.

Foreholdt ... ”Selskabsrevisionen havde således i oktober 2000 dannet sig et nogenlunde korrekt billede af de skattemæssige konsekvenser af de senere gennemførte transaktioner” og forespurgt, om han selv har taget stilling til, om dette udsagn var rigtigt, forklarede vidnet, at det anførte var rigtigt, hvis det på forhånd var klart, hvad der var konsekvensen, hvis der ikke skete et salg.

Adspurgt ..., om man tilbage i 2000 var klar over, at der ikke ville blive tale om et salg, forklarede vidnet, at det var man ikke opmærksom på i 2000, og i så fald havde TDC jo løbet om hjørnet med Told- og Skattestyrelsen. Oplysningerne gik jo netop på, at TDC agtede at sælge Talkline. Han tror ikke på, at TDC har kørt et dobbeltspil.” <s. 1127-1129>

Solveig Mortensen har forklaret,

”foreholdt ... 1. afsnit, ”... som ville have oplyst, hvornår Selskabsrevisionen havde tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den oparbejdede goodwill. ...”, ..., at det var således, hun opfattede den opgave, de fik stillet den 15. november 2003. Hun forstod ordet ”vurdere” således, at det skulle kunne opgøres præcist.

Foreholdt teksten ”tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den oparbejdede goodwill” og forespurgt, om hun mente, at de havde de tilstrækkelige oplysninger i maj måned 2002, forklarede vidnet, at de på dette tidspunkt havde nogle oplysninger, som de skulle efterprøve, på samme måde, som hvis det var blevet selvangivet. De havde således på dette tidspunkt en ansættelse af værdien og den tilhørende dokumentation.

Vidnet bekræftede, at Palle Graff gav forelæggelsen for departementschefen af 27. november 2003 til Ole Kjær, som skrev den under og sendte den videre til Peter Loft.” <s. 595>

Lars Nørding har forklaret

”foreholdt ... 1. afsnit, ”Forelæggelsen er udarbejdet på baggrund af en henvendelse fra departementet, som ville have oplyst, hvornår Selskabsrevisionen havde tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den

oparbejdede goodwill”, ..., at det var således, han opfattede opdraget den 15. november 2003.

Foreholdt 1. afsnit, sidste punktum, ”Endvidere skal Selskabsrevisionen kommentere notat af 16. oktober 2000, jf. vedlagte kopi, som den 26. november d.å. blev fremsendt pr. telefax til departementschefen”, og forespurgt, om han har nogen mening om, hvorvidt det henviser til begge 16. oktober 2000-notaterne, forklarede vidnet, at det dækker problemstillingen i begge notater. Vidnet og Palle Graff var ikke opmærksomme på, hvilket af disse notater der blev faxet til departementet.

... det var dette notat om CFC-reglerne, der blev fremsendt til departementet, og ikke notatet vedrørende ligningslovens § 5 H. Det var Solveig Mortensen, der står som underskriver, og hun har lavet CFC-notatet.

Adspurgt, om han er bekendt med, om departementschefen har set notatet vedrørende ligningslovens § 5 H, forklarede vidnet, at det er han ikke. Det afgørende var problemformuleringen, og den fremgår af begge notater. Vidnet mener således kun, at det var side 1 af notatet, der var interessant for departementet. <s. 703>

Foreholdt ..., at ”hvornår de kendte problemstillingen” kunne være en tvetydig oplysning, idet det både kunne betyde, hvornår de indså problemstillingen, og hvornår TDC oplyste om problemstillingen ..., at han kunne bekræfte, at de ikke havde oplysningen fra TDC. Der stod heller ikke noget i PricewaterhouseCoopers’ brev af 20. august 2000 om, hvad det her går ud på. De havde indset problemstillingen af egen drift. Når de skrev ”et nogenlunde korrekt billede”, var det for at komme uden om, at der var en fejl i notatets beskrivelse. Det var således korrekt, at de havde dannet sig et nogenlunde korrekt billede af problemstillingen.” <s. 714>

Peter Loft har forklaret

”forespurgt, hvad der var baggrunden for udarbejdelsen af denne supplerende redegørelse, ..., at den kender han kun til fra Ole Kjærs personlige notater. Der havde åbenbart været en diskussion i Told- og Skattestyrelsen om, hvorvidt Ole Kjær havde fået de rigtige oplysninger i den redegørelse, han havde fået den 15. november 2003. Han kendte ikke til denne diskussion, men den 26. november 2003 ringede Ole Kjær til ham og fortalte ham, at der var denne diskrepans. Han fik notatet dagen efter.

Forespurgt, om der ikke var et møde den 24. november 2003 med deltagelse af blandt andet ham, Ivar Nordland, Jens Drejer, Preben Underbjerg Poulsen og Ole Kjær, forklarede vidnet, at der var et møde, men det var om et andet emne. Den 24. november 2003 var det stadig deres opfattelse, at de kunne forklare det hele, hvis bare de ophidsede pressefolk og politikere ville falde lidt til ro. De var så småt gået i gang med at overveje, hvordan de kunne udarbejde en sådan redegørelse. De kunne godt se, at sagen havde haft et uheldigt forløb, men de mente ikke, at der var nogen alvorlige problemer. Det blev nævnt, at man havde fundet et brev af 9. oktober 2000 fra PricewaterhouseCoopers, men Ivar Nordland sagde, at det ikke havde nogen betydning. Vidnet var selv knapt klar over, hvad det skulle have af betydning. Han havde indtil den 26. november 2003 ikke nogen fornemmelse af, at der var ”ugler i mosen”. Der var heller ikke nogen, der på mødet den 24. november 2003 sagde, at statsministeren havde givet urigtige oplysninger.

Adspurgt, om han den 26. november 2003 blev klar over, at der var afgivet forkerte oplysninger, bekræftede vidnet dette.” <s. 1244-1245>

Ivar Nordland har forklaret,

”Forespurgt til mødet den 26. november 2003 på Peter Lofts kontor, hvad der skete og hvorfor det blev indkaldt, ..., at han blev bedt om at komme ned på Peter Lofts kontor. Per Bach Jørgensen var også til stede. Peter Loft og Per Bach Jørgensen sad med en fax fra Palle Graff med et notat af 16. oktober 2000, hvor der var redegjort for det hele, problemstillingen og beløbet, på forsiden. De spurgte, om han kendte dette notat, hvilket han ikke gjorde.

Adspurgt, om han blev præsenteret for andre oplysninger, forklarede vidnet, at det kun gik på dette notat. Det var ikke noget langt møde.

... forespurgt, om han så denne supplerende redegørelse [forelæggelsen af 27. november 2003 til departementschefen], ..., at det gjorde han ikke dengang.

Forespurgt, om han hørte noget om anledningen til, at den supplerende forelæggelse blev udarbejdet, og at man havde fundet nogle yderligere oplysninger, som burde have været med i den første forelæggelse, forklarede vidnet, at det hørte han ikke noget om, ud over at han af Ole Kjærs dagbogsnotater kan se, at der var et møde i departementet den 24. november

2003, hvor han var til stede og udtalte sig. [der henvises i øvrigt til Ivar Nordlands forklaring gengivet i afsnit 3.14 ovenfor]

Foreholdt, at han har forklaret, at han den 26. november 2003 blev spurgt, om han havde set notatet af 16. oktober 2000, hvilket han svarede nej til, og forespurgt, om han i øvrigt blev inddraget i undersøgelser af, hvornår disse oplysninger var fremme, og om der i dagene efter den 26. november var nogen, der spurgte ham, hvornår han vidste noget, forklarede vidnet, at han ikke var involveret i de tunge overvejelser om, hvorvidt der skulle nedsættes en undersøgelseskommission eller andet. Han havde på dette tidspunkt helt glemt sin korrespondance med Niels Kristensen. Den fandt han først frem den 10. december 2003 i forbindelse med besvarelse af et spørgsmål til L 27. Han kom i tanke om, at de tidligere havde skrevet noget om ligningslovens § 5 H, hvilket han satte Jesper Leth Vestergaard til at søge efter. Da denne fandt det, kunne vidnet se, at det vedrørte TDC, hvorefter han afleverede materialet ...” <s. 1148-1149>

Per Bach Jørgensen har forklaret, at

”Peter Loft spurgte vidnet, om han ville stå for departementets del af undersøgelsen, og om mandagen, den 24. november 2003, blev der holdt et møde med deltagelse af en stor personkreds, herunder Peter Loft, Ivar Nordland, Jesper Leth Vestergaard og vidnet fra departementet, og Ole Kjær, Lisbeth Rasmussen, Palle Graff og Flemming Paludan fra styrelsen. De talte her om, hvorledes undersøgelsen skulle gennemføres, og hvorledes de kunne øge troværdigheden, herunder ved at anvende den interne revision. Resultatet blev, at Flemming Paludan og han skulle stå for denne undersøgelse. Om onsdagen kom Flemming Paludan sammen med Susanne Lawaetz og sagde, at cheferne i Told- og Skattestyrelsen havde meddelt, at de ikke ville medvirke til en undersøgelse. De pakkede herefter stille og roligt sammen og gik hver til sit. Vidnet sagde, at han ville tale med Peter Loft herom, hvilket han gjorde om eftermiddagen samme dag.

Adspurgt, om Ivar Nordland var med til mødet onsdag den 26. november 2003, forklarede vidnet, at Ivar Nordland ikke var med til mødet med Flemming Paludan, men derimod til mødet hos Peter Loft om eftermiddagen.

Forespurgt, om han på et af de to nævnte møder har hørt Ivar Nordland udtale sig om, hvorfor han lavede forslaget til ændringen af selskabsskattelovens § 31, stk. 6, i L 61, forklarede vidnet, at der, da han ville tale med Pe-

ter Loft om, at cheferne i Told- og Skattestyrelsen ikke ville være med i undersøgelsen, skete der det, at Peter Loft sagde, at det var meget godt, men om ikke de kunne tale om noget andet først. Peter Loft runddelte herefter et notat af 16. oktober 2000, som han havde modtaget. De kiggede på papiret, og Ivar Nordland, der var blevet tilkaldt, kom med et udbrud ”Jamen, der står det jo”. Ivar Nordland lød meget overrasket, så vidnet mener ikke, at Ivar Nordland havde set papiret før. Peter Loft sagde herpå til Ivar Nordland, at han måtte ”hoste op med”, hvad der var baggrunden for, at bestemmelsen kom med i L 61. Ivar Nordland sagde, at det var rygter i rådgiverkredse om en potentiel udnyttelsesmulighed, der var årsagen til, at han korrigerede bestemmelsen i selskabsskattelovens § 31, stk. 6, i L 61. Peter Loft spurgte også, hvem Ivar Nordland havde det fra, og Ivar Nordland sagde, at det var Niels Josephsen, som han havde talt med.” <s. 1326-1327>

Jens Drejer har forklaret,

”forespurgt, om han havde noget at gøre med denne supplerende redegørelse, ..., at det havde han ikke.

Adspurgt, om han så den, da den var kommet, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.

Foreholdt ..., ”Forelæggelsen er udarbejdet på baggrund af en henvendelse fra departementet, som ville have oplyst, hvornår Selskabsrevisionen havde tilstrækkelige oplysninger til at vurdere størrelsen af den oparbejdede goodwill. ...”, og forespurgt, om det var det opdrag, han gav Palle Graff, forklarede vidnet, at det kan han ikke svare mere præcist på, end han har gjort.” <s. 957>

Nils Bernstein har forklaret,

”forespurgt, om han dengang så denne forelæggelse, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Peter Loft orienterede ham dog på anden vis om sagen. I Statsministeriets dokumentsamling indgår ... telefax af 26. november 2003 til Skatteministeriets departementschef med notat af 16. oktober 2000 fra ToldSkat Selskabsrevisionen [bilag 63.12], som vidnet modtog fra Peter Loft den 26. november 2003. Peter Loft fortalte, at der var fremkommet et papir, som var dateret den 16. oktober 2000, og som indeholdt en angivelse af beløbets størrelse. Det viste, at de oplysninger, som statsministeren hav-

de givet i Folketinget, ikke var korrekte. Det notat, han fik oversendt, havde overskriften CFC-beskatning.

Foreholdt ... ”Selskabsrevisionen havde således i oktober 2000 dannet sig et nogenlunde korrekt billede af de skattemæssige konsekvenser af de senere gennemførte transaktioner”, og forespurgt, om han læste dette papir, forklarede vidnet, at Peter Loft ringede til ham og fortalte, at den var gruelig gal, idet de havde konstateret, at de allerede i 2000 kendte til beløbet, hvilket var i modstrid med det, som statsministeren havde sagt i Folketinget. Peter Loft faxede efter aftale de dokumenter til ham, hvoraf dette fremgik.” <s. 1053>

Svend Erik Hovmand har forklaret

”forespurgt, om han var bekendt med, at der var bestilt en sådan supplerende redegørelse til departementschefen, forklarede vidnet, at det var han ikke bekendt med. Han har sikkert set forelæggelsen. <s. 1204>

... han umiddelbart efter samtalen med Henning Dyremose ringede til Peter Loft og sagde, at det måtte undersøges. Hvornår resultatet forelå, erindrers han ikke. Det førte til, at de fandt ud af, at de var galt på den, og det meddelte de umiddelbart herefter. Han kan ikke sige helt nøjagtig, hvornår det var.

Foreholdt ..., at den bekræftelse, de fik, var i form af bilag A.18.04 ..., og forespurgt, om han har set denne forelæggelse, forklarede vidnet, at han alene ved, at departementschefen sagde, at der var kommet en telefax, der bekræftede, at det forholdt sig sådan.

Foreholdt ... sidste afsnit, ”Selskabsrevisionen havde således i oktober 2000 dannet sig et nogenlunde korrekt billede af de skattemæssige konsekvenser af de senere gennemførte transaktioner”, bekræftede vidnet, at han, som han tidligere har forklaret, fandt det stærkt foruroligende. Han ved ikke præcist, hvornår han hørte om dette resultat af undersøgelsen, men det var umiddelbart efter, at han ringede hjem fra Rusland for at sætte undersøgelsen i gang.” <s. 1205>

Anders Fogh Rasmussen har forklaret,

”forespurgt, om han så denne supplerende redegørelse, [forelæggelsen af 27. november 2003]..., at det gjorde han ikke. Han kendte heller ikke til baggrunden for, at den blev udarbejdet.” <s. 1231>

3.19. Det videre forløb fra 27. november 2003

I et brev af 27. november 2003 til Folketingets formand (bilag 63.13, 45.33, side 13879) oplyste statsministeren herefter, at regeringen havde besluttet at nedsætte en undersøgelseskommission med henblik på en uvildig undersøgelse.

Den 5. december 2003 afgav Folketingets Skatteudvalg betænkning over L 27 (bilag 46.02). Lovforslaget var til 2. behandling den 9. december 2003, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Skatteudvalget, der afgav tillægsbetænkning den 11. december 2003 (bilag 46.21). Skatteministeren stillede den 15. december 2003 to ændringsforslag (bilag 46.24). Lovforslaget var den 16. december 2003 til 3. behandling, som blev afbrudt, hvorefter forslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling. Den 17. december 2003 afgav Skatteudvalget en tilføjelse til tillægsbetænkningen (bilag 45.11). L 27 blev vedtaget den 19. december 2003 som lov nr. 1215 af 27. december 2003.

Undersøgelseskommissionen blev nedsat i henhold til kommissorium af 16. december 2003.

Den 23. februar 2004 nedsatte skatteminister Svend Erik Hovmand et ekspertudvalg om international sambeskatning med henblik på ”modernisering og fremtidssikring af koncernbeskatningen”. Sambeskatningsudvalget afgav beretning i november 2004 (Betænkning 1452).

I forbindelse med en ændring af regeringens sammensætning udpegede statsministeren den 2. august 2004 Kristian Jensen som ny skatteminister i stedet for Svend Erik Hovmand.

Den 19. oktober 2004 traf Ligningsrådet afgørelse i den tredje bindende forhåndsbesked til TDC (vedrørende værdiansættelsen). TDC's forespørgsel angik – som tidligere nævnt – følgende spørgsmål:

”Udgjorde afskrivningsgrundlaget efter danske regler for de aktiver, der var knyttet til Talkline GmbH & Co. KG's aktiviteter den 29./30. december 2000, 922,8 mio. euro (ca. 6,9 mia. kr.)?”

Ligningsrådet tiltrådte styrelsens indstilling og svarede:

”Nej. Værdien (afskrivningsgrundlaget) udgør ikke over den tilbagediskonterede værdi af Talkline 3,6 mia. kr. – egenkapitalen pr. 29. december 2000 81 mio kr. + værdien af bogførte immaterielle og materielle aktiver 676 mio kr., i alt 4,195 mia. kr.”

TDC har indbragt afgørelsen for Landsskatteretten.

Skatteminister Kristian Jensen fremsatte den 15. december 2004 lovforslag L 153 om ændring af selskabsskatteloven og andre skattelove (nedsættelse af selskabsskatten og globalpuljebegreb i sambeskatningen), hvorved der blev stillet forslag om større ændringer af reglerne om sambeskatning. Lovforslaget bortfaldt i forbindelse med folketingsvalg den 8. februar 2005 og blev den 2. marts 2005 genfremsat som lovforslag L 121. Forslaget blev vedtaget den 31. maj 2005 som lov nr. 426 af 6. juni 2005.

